॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯೇ

ಉಪರಿಪಣ್ಣಾಸಪಾಳಿ

೧. ದೇವದಹವಗ್ಗೋ

೧. ದೇವದಹಸುತ್ತಂ

೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರತಿ ದೇವದಹಂ ನಾಮ ಸಕ್ಯಾನಂ ನಿಗಮೋ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – "ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – 'ಯಂ ಕಿಞ್ಚಾಯಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಪುಬ್ಬೇಕತಹೇತು। ಇತಿ ಪುರಾಣಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ತಪಸಾ ಬ್ಯನ್ತೀಭಾವಾ, ನವಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಅಕರಣಾ, ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವೋ; ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವಾ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯೋ; ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯೋ; ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾ ವೇದನಾಕ್ಖಯೋ; ವೇದನಾಕ್ಖಯಾ ಸಬ್ಬಂ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಂವಾದಿನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಗಣ್ಠಾ।

"ಏವಂವಾದಾಹಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಗಣ್ಠೇ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಂ ವದಾಮಿ – 'ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – ಯಂ ಕಿಞ್ಚಾಯಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಪುಬ್ಬೇಕತಹೇತು। ಇತಿ ಪುರಾಣಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ತಪಸಾ ಬ್ಯನ್ತೀಭಾವಾ, ನವಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಅಕರಣಾ, ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವೋ; ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವಾ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯೋ; ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯೋ; ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾ ವೇದನಾಕ್ಖಯೋ; ವೇದನಾಕ್ಖಯಾ ಸಬ್ಬಂ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ? ತೇ ಚ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಗಣ್ಠಾ ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ 'ಆಮಾ'ತಿ ಪಟಿಜಾನನ್ತಿ।

"ತ್ಯಾಹಂ ಏವಂ ವದಾಮಿ – 'ಕಿಂ ಪನ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಜಾನಾಥ – ಅಹುವಮ್ಹೇವ ಮಯಂ ಪುಬ್ಬೇ, ನ ನಾಹುವಮ್ಹಾ'ತಿ? 'ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ'।

"'ಕಿಂ ಪನ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಜಾನಾಥ – ಅಕರಮ್ಹೇವ ಮಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ, ನ ನಾಕರಮ್ಹಾ'ತಿ? 'ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ'।

"'ಕಿಂ ಪನ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಜಾನಾಥ – ಏವರೂಪಂ ವಾ ಏವರೂಪಂ ವಾ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಅಕರಮ್ಹಾ'ತಿ? 'ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ'।

"'ಕಿಂ ಪನ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಜಾನಾಥ – ಏತ್ತಕಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ, ಏತ್ತಕಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜೀರೇತಬ್ಬಂ, ಏತ್ತಕಮ್ಹಿ ವಾ ದುಕ್ಖೇ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣೇ ಸಬ್ಬಂ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ? 'ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ'।

"'ಕಿಂ ಪನ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಜಾನಾಥ – ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಂ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದ'ನ್ತಿ? 'ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ'।

೨. “ಇತಿ ಕಿರ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ನ ಜಾನಾಥ - ಅಹುವಮ್ಹೇವ ಮಯಂ ಪುಬ್ಬೇ, ನ ನಾಹುವಮ್ಹಾತಿ , ನ ಜಾನಾಥ - ಅಕರಮ್ಹೇವ ಮಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ, ನ ನಾಕರಮ್ಹಾತಿ, ನ ಜಾನಾಥ - ಏವರೂಪಂ ವಾ ಏವರೂಪಂ ವಾ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಅಕರಮ್ಹಾತಿ, ನ ಜಾನಾಥ - ಏತ್ತಕಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ, ಏತ್ತಕಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜೀರೇತಬ್ಬಂ, ಏತ್ತಕಮ್ಹಿ ವಾ ದುಕ್ಖೇ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣೇ ಸಬ್ಬಂ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ, ನ ಜಾನಾಥ - ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಂ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಂ; ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ನಿಗಣ್ಠಾನಂ ನ ಕಲ್ಲಮಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾಯ - ಯಂ ಕಿಞ್ಚಾಯಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಪುಬ್ಬೇಕತಹೇತು। ಇತಿ ಪುರಾಣಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ತಪಸಾ ಬ್ಯನ್ತೀಭಾವಾ, ನವಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಅಕರಣಾ, ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವೋ; ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವಾ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯೋ; ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯೋ; ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾ ವೇದನಾಕ್ಖಯೋ; ವೇದನಾಕ್ಖಯಾ ಸಬ್ಬಂ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ।

“ಸಚೇ ಪನ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಥ - ಅಹುವಮ್ಹೇವ ಮಯಂ ಪುಬ್ಬೇ, ನ ನಾಹುವಮ್ಹಾತಿ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಥ - ಅಕರಮ್ಹೇವ ಮಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ, ನ ನಾಕರಮ್ಹಾತಿ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಥ - ಏವರೂಪಂ ವಾ ಏವರೂಪಂ ವಾ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಅಕರಮ್ಹಾತಿ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಥ - ಏತ್ತಕಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ, ಏತ್ತಕಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜೀರೇತಬ್ಬಂ, ಏತ್ತಕಮ್ಹಿ ವಾ ದುಕ್ಖೇ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣೇ ಸಬ್ಬಂ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಥ - ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಂ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಂ; ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ನಿಗಣ್ಠಾನಂ ಕಲ್ಲಮಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾಯ - ಯಂ ಕಿಞ್ಚಾಯಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಪುಬ್ಬೇಕತಹೇತು। ಇತಿ ಪುರಾಣಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ತಪಸಾ ಬ್ಯನ್ತೀಭಾವಾ, ನವಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಅಕರಣಾ, ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವೋ; ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವಾ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯೋ; ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯೋ; ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾ ವೇದನಾಕ್ಖಯೋ; ವೇದನಾಕ್ಖಯಾ ಸಬ್ಬಂ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ।

೩. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಪುರಿಸೋ ಸಲ್ಲೇನ ವಿದ್ಧೋ ಅಸ್ಸ ಸವಿಸೇನ ಗಾಳ್ಹೂಪಲೇಪನೇನ [ಗಾಳ್ಹಪಲೇಪನೇನ (ಕ॰)]; ಸೋ ಸಲ್ಲಸ್ಸಪಿ ವೇಧನಹೇತು [ವೇದನಾಹೇತು (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ [ತಿಪ್ಪಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಿಯೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಭಿಸಕ್ಕಂ ಸಲ್ಲಕತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯುಂ। ತಸ್ಸ ಸೋ ಭಿಸಕ್ಕೋ ಸಲ್ಲಕತ್ತೋ ಸತ್ಥೇನ ವಣಮುಖಂ ಪರಿಕನ್ತೇಯ್ಯ; ಸೋ ಸತ್ಥೇನಪಿ ವಣಮುಖಸ್ಸ ಪರಿಕನ್ತನಹೇತು ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಿಯೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಸೋ ಭಿಸಕ್ಕೋ ಸಲ್ಲಕತ್ತೋ ಏಸನಿಯಾ ಸಲ್ಲಂ ಏಸೇಯ್ಯ; ಸೋ ಏಸನಿಯಾಪಿ ಸಲ್ಲಸ್ಸ ಏಸನಾಹೇತು ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಿಯೇಯ್ಯ । ತಸ್ಸ ಸೋ ಭಿಸಕ್ಕೋ ಸಲ್ಲಕತ್ತೋ ಸಲ್ಲಂ ಅಬ್ಬುಹೇಯ್ಯ [ಅಬ್ಬುಯ್ಹೇಯ್ಯ (ಸೀ॰), ಅಬ್ಬೂಳ್ಹೇಯ್ಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]; ಸೋ ಸಲ್ಲಸ್ಸಪಿ ಅಬ್ಬುಹನಹೇತು [ಅಬ್ಬುಯ್ಹನಹೇತು (ಸೀ॰), ಅಬ್ಬೂಳ್ಹನಹೇತು (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಿಯೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಸೋ ಭಿಸಕ್ಕೋ ಸಲ್ಲಕತ್ತೋ ಅಗದಙ್ಗಾರಂ ವಣಮುಖೇ ಓದಹೇಯ್ಯ; ಸೋ ಅಗದಙ್ಗಾರಸ್ಸಪಿ ವಣಮುಖೇ ಓದಹನಹೇತು ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಿಯೇಯ್ಯ। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ರೂಳ್ಹೇನ ವಣೇನ ಸಞ್ಛವಿನಾ ಅರೋಗೋ ಅಸ್ಸ ಸುಖೀ ಸೇರೀ ಸಯಂವಸೀ ಯೇನ ಕಾಮಙ್ಗಮೋ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - ಅಹಂ ಖೋ ಪುಬ್ಬೇ ಸಲ್ಲೇನ ವಿದ್ಧೋ ಅಹೋಸಿಂ ಸವಿಸೇನ ಗಾಳ್ಹೂಪಲೇಪನೇನ। ಸೋಹಂ ಸಲ್ಲಸ್ಸಪಿ ವೇಧನಹೇತು ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಿಯಿಂ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಭಿಸಕ್ಕಂ ಸಲ್ಲಕತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇಸುಂ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಸೋ ಭಿಸಕ್ಕೋ ಸಲ್ಲಕತ್ತೋ ಸತ್ಥೇನ ವಣಮುಖಂ ಪರಿಕನ್ತಿ; ಸೋಹಂ ಸತ್ಥೇನಪಿ ವಣಮುಖಸ್ಸ ಪರಿಕನ್ತನಹೇತು ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಿಯಿಂ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಸೋ ಭಿಸಕ್ಕೋ ಸಲ್ಲಕತ್ತೋ ಏಸನಿಯಾ ಸಲ್ಲಂ ಏಸಿ; ಸೋ ಅಹಂ ಏಸನಿಯಾಪಿ ಸಲ್ಲಸ್ಸ ಏಸನಾಹೇತು ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಿಯಿಂ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಸೋ ಭಿಸಕ್ಕೋ ಸಲ್ಲಕತ್ತೋ ಸಲ್ಲಂ ಅಬ್ಬುಹಿ [ಅಬ್ಬುಯ್ಹಿ (ಸೀ॰), ಅಬ್ಬೂಳ್ಹಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]; ಸೋಹಂ ಸಲ್ಲಸ್ಸಪಿ ಅಬ್ಬುಹನಹೇತು ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಿಯಿಂ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಸೋ ಭಿಸಕ್ಕೋ ಸಲ್ಲಕತ್ತೋ ಅಗದಙ್ಗಾರಂ ವಣಮುಖೇ ಓದಹಿ; ಸೋಹಂ ಅಗದಙ್ಗಾರಸ್ಸಪಿ ವಣಮುಖೇ ಓದಹನಹೇತು ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ

ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಿಯಿಂ। ಸೋಮ್ಹಿ ಏತರಹಿ ರೂಳ್ಹೇನ ವಣ್ಣೇನ ಸಙ್ಘವಿನಾ ಅರೋಗೋ ಸುಖೀ ಸೇರೀ ಸಯಂವಸೀ ಯೇನ ಕಾಮಙ್ಗಮೋ"ತಿ।

"ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಸಚೇ ತುಮ್ಹೇ ಜಾನೇಯ್ಯಾಥ - ಅಹುವಮ್ಹೇವ ಮಯಂ ಪುಬ್ಬೇ, ನ ನಾಹುವಮ್ಹಾತಿ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಥ - ಅಕರಮ್ಹೇವ ಮಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ, ನ ನಾಕರಮ್ಹಾತಿ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಥ - ಏವರೂಪಂ ವಾ ಏವರೂಪಂ ವಾ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಅಕರಮ್ಹಾತಿ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಥ - ಏತ್ತಕಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ, ಏತ್ತಕಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜೀರೇತಬ್ಬಂ, ಏತ್ತಕಮ್ಹಿ ವಾ ದುಕ್ಖೇ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣೇ ಸಬ್ಬಂ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಥ - ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಂ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಂ; ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ನಿಗಣ್ಠಾನಂ ಕಲ್ಲಮಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾಯ - ಯಂ ಕಿಞ್ಚಾಯಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಪುಬ್ಬೇಕತಹೇತು। ಇತಿ ಪುರಾಣಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ತಪಸಾ ಬ್ಯನ್ತೀಭಾವಾ, ನವಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಅಕರಣಾ, ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವೋ; ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವಾ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯೋ; ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯೋ; ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾ ವೇದನಾಕ್ಖಯೋ; ವೇದನಾಕ್ಖಯಾ ಸಬ್ಬಂ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ।

"ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ನ ಜಾನಾಥ - ಅಹುವಮ್ಹೇವ ಮಯಂ ಪುಬ್ಬೇ, ನ ನಾಹುವಮ್ಹಾತಿ, ನ ಜಾನಾಥ - ಅಕರಮ್ಹೇವ ಮಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ, ನ ನಾಕರಮ್ಹಾತಿ, ನ ಜಾನಾಥ - ಏವರೂಪಂ ವಾ ಏವರೂಪಂ ವಾ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಅಕರಮ್ಹಾತಿ, ನ ಜಾನಾಥ - ಏತ್ತಕಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ, ಏತ್ತಕಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜೀರೇತಬ್ಬಂ, ಏತ್ತಕಮ್ಹಿ ವಾ ದುಕ್ಖೇ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣೇ ಸಬ್ಬಂ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ, ನ ಜಾನಾಥ - ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಂ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಂ; ತಸ್ಮಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ನಿಗಣ್ಠಾನಂ ನ ಕಲ್ಲಮಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾಯ - ಯಂ ಕಿಞ್ಚಾಯಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಪುಬ್ಬೇಕತಹೇತು। ಇತಿ ಪುರಾಣಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ತಪಸಾ ಬ್ಯನ್ತೀಭಾವಾ, ನವಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಅಕರಣಾ, ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವೋ; ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವಾ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯೋ; ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯೋ; ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾ ವೇದನಾಕ್ಖಯೋ; ವೇದನಾಕ್ಖಯಾ ಸಬ್ಬಂ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ।

೪. "ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇ ನಿಗಣ್ಠಾ ಮಂ ಏತದವೋಚುಂ - 'ನಿಗಣ್ಠೋ , ಆವುಸೋ, ನಾಟಪುತ್ತೋ [ನಾಥಪುತ್ತೋ (ಸೀ॰)] ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ ಸಬ್ಬದಸ್ಸಾವೀ, ಅಪರಿಸೇಸಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ । ಚರತೋ ಚ ಮೇ ತಿಟ್ಠತೋ ಚ ಸುತ್ತಸ್ಸ ಚ ಜಾಗರಸ್ಸ ಚ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ಅತ್ಥಿ ಖೋ ವೋ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಪುಬ್ಬೇವ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕತಂ, ತಂ ಇಮಾಯ ಕಟುಕಾಯ ದುಕ್ಕರಕಾರಿಕಾಯ ನಿಜ್ಜೀರೇಥ, ಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಏತರಹಿ ಕಾಯೇನ ಸಂವುತಾ ವಾಚಾಯ ಸಂವುತಾ ಮನಸಾ ಸಂವುತಾ ತಂ ಆಯತಿಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕರಣಂ। ಇತಿ ಪುರಾಣಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ತಪಸಾ ಬ್ಯನ್ತೀಭಾವಾ, ನವಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಅಕರಣಾ, ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವೋ; ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವಾ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯೋ; ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯೋ; ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾ ವೇದನಾಕ್ಖಯೋ; ವೇದನಾಕ್ಖಯಾ ಸಬ್ಬಂ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ತಞ್ಚ ಪನಮ್ಹಾಕಂ ರುಚ್ಚತಿ ಚೇವ ಖಮತಿ ಚ, ತೇನ ಚಮ್ಹಾ ಅತ್ತಮನಾ"ತಿ।

೫. "ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇ ನಿಗಣ್ಠೇ ಏತದವೋಚಂ - 'ಪಞ್ಚ ಖೋ ಇಮೇ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಧಮ್ಮಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದ್ವಿಧಾವಿಪಾಕಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಾ, ರುಚಿ, ಅನುಸ್ಸವೋ, ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕೋ, ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿ - ಇಮೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದ್ವಿಧಾವಿಪಾಕಾ। ತತ್ರಾಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ನಿಗಣ್ಠಾನಂ ಕಾ ಅತೀತಂಸೇ ಸತ್ಥರಿ ಸದ್ಧಾ, ಕಾ ರುಚಿ, ಕೋ ಅನುಸ್ಸವೋ, ಕೋ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕೋ, ಕಾ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತೀ'ತಿ। ಏವಂವಾದೀ [ಏವಂವಾದೀಸು (ಕ॰)] ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಗಣ್ಠೇಸು ನ ಕಞ್ಚಿ [ಕಿಞ್ಚಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಸಹಧಮ್ಮಿಕಂ ವಾದಪಟಿಹಾರಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ।

“ಪುನ ಚಪರಾಹಂ [ಪುನ ಚ ಪನಾಹಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇ ನಿಗಣ್ಠೇ ಏವಂ ವದಾಮಿ – ‘ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ। ಯಸ್ಮಿಂ ವೋ ಸಮಯೇ ತಿಬ್ಬೋ [ತಿಪ್ಪೋ (ಪೀ॰)] ಉಪಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ ತಿಬ್ಬಂ ಪಧಾನಂ, ತಿಬ್ಬಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಿಯೇಥ; ಯಸ್ಮಿಂ ಪನ ವೋ ಸಮಯೇ ನ ತಿಬ್ಬೋ ಉಪಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ ನ ತಿಬ್ಬಂ ಪಧಾನಂ, ನ ತಿಬ್ಬಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಿಯೇಥಾ’ತಿ? ‘ಯಸ್ಮಿಂ ನೋ, ಆವುಸೋ ಗೋತಮ, ಸಮಯೇ ತಿಬ್ಬೋ ಉಪಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ ತಿಬ್ಬಂ ಪಧಾನಂ, ತಿಬ್ಬಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಿಯಾಮ; ಯಸ್ಮಿಂ ಪನ ನೋ ಸಮಯೇ ನ ತಿಬ್ಬೋ ಉಪಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ ನ ತಿಬ್ಬಂ ಪಧಾನಂ, ನ ತಿಬ್ಬಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಿಯಾಮಾ’”ತಿ।

೬. “ಇತಿ ಕಿರ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಯಸ್ಮಿಂ ವೋ ಸಮಯೇ ತಿಬ್ಬೋ ಉಪಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ ತಿಬ್ಬಂ ಪಧಾನಂ, ತಿಬ್ಬಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಿಯೇಥ; ಯಸ್ಮಿಂ ಪನ ವೋ ಸಮಯೇ ನ ತಿಬ್ಬೋ ಉಪಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ ನ ತಿಬ್ಬಂ ಪಧಾನಂ, ನ ತಿಬ್ಬಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಿಯೇಥ। ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ನಿಗಣ್ಠಾನಂ ನ ಕಲ್ಲಮಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾಯ – ಯಂ ಕಿಞ್ಚಾಯಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಪುಬ್ಬೇಕತಹೇತು। ಇತಿ ಪುರಾಣಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ತಪಸಾ ಬ್ಯನ್ತೀಭಾವಾ, ನವಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಅಕರಣಾ, ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವೋ; ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವಾ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯೋ; ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯೋ; ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾ ವೇದನಾಕ್ಖಯೋ ; ವೇದನಾಕ್ಖಯಾ ಸಬ್ಬಂ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ। ಸಚೇ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಯಸ್ಮಿಂ ವೋ ಸಮಯೇ ತಿಬ್ಬೋ ಉಪಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ ತಿಬ್ಬಂ ಪಧಾನಂ, ನ ತಿಬ್ಬಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಿಯೇಥ; ಯಸ್ಮಿಂ ಪನ ವೋ ಸಮಯೇ ನ ತಿಬ್ಬೋ ಉಪಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ ನ ತಿಬ್ಬಂ ಪಧಾನಂ, ತಿಬ್ಬಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಿಯೇಥ [ಪಧಾನಂ, ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ... ವೇದನಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]; ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ನಿಗಣ್ಠಾನಂ ಕಲ್ಲಮಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾಯ – ಯಂ ಕಿಞ್ಚಾಯಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಪುಬ್ಬೇಕತಹೇತು। ಇತಿ ಪುರಾಣಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ತಪಸಾ ಬ್ಯನ್ತೀಭಾವಾ, ನವಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಅಕರಣಾ, ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವೋ; ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವಾ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯೋ; ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯೋ; ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾ ವೇದನಾಕ್ಖಯೋ; ವೇದನಾಕ್ಖಯಾ ಸಬ್ಬಂ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ।

“‘ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಯಸ್ಮಿಂ ವೋ ಸಮಯೇ ತಿಬ್ಬೋ ಉಪಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ ತಿಬ್ಬಂ ಪಧಾನಂ, ತಿಬ್ಬಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಿಯೇಥ; ಯಸ್ಮಿಂ ಪನ ವೋ ಸಮಯೇ ನ ತಿಬ್ಬೋ ಉಪಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ ನ ತಿಬ್ಬಂ ಪಧಾನಂ, ನ ತಿಬ್ಬಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಿಯೇಥ; ತೇ ತುಮ್ಹೇ ಸಾಮಂಯೇವ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಮಾನಾ ಅವಿಜ್ಜಾ ಅಞ್ಞಾಣಾ ಸಮ್ಮೋಹಾ ವಿಪಚ್ಚೇಥ – ಯಂ ಕಿಞ್ಚಾಯಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಪುಬ್ಬೇಕತಹೇತು। ಇತಿ ಪುರಾಣಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ತಪಸಾ ಬ್ಯನ್ತೀಭಾವಾ, ನವಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಅಕರಣಾ, ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವೋ; ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವಾ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯೋ; ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯೋ; ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾ ವೇದನಾಕ್ಖಯೋ ; ವೇದನಾಕ್ಖಯಾ ಸಬ್ಬಂ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಏವಂವಾದೀಪಿ [ಏವಂವಾದೀಸುಪಿ (ಕ॰)] ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಗಣ್ಠೇಸು ನ ಕಞ್ಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಂ ವಾದಪಟಿಹಾರಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ।

೭. “ಪುನ ಚಪರಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇ ನಿಗಣ್ಠೇ ಏವಂ ವದಾಮಿ – ‘ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥಾವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಯಮಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮವೇದನೀಯಂ ತಂ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ವಾ ಪಧಾನೇನ ವಾ ಸಮ್ಪರಾಯವೇದನೀಯಂ ಹೋತೂತಿ ಲಬ್ಭಮೇತ’ನ್ತಿ? ‘ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ’। ‘ಯಂ ಪನಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ಸಮ್ಪರಾಯವೇದನೀಯಂ ತಂ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ವಾ ಪಧಾನೇನ ವಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮವೇದನೀಯಂ ಹೋತೂತಿ ಲಬ್ಭಮೇತ’ನ್ತಿ? ‘ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ’। ‘ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥಾವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಯಮಿದಂ

ಕಮ್ಮಂ ಸುಖವೇದನೀಯಂ ತಂ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ವಾ ಪಧಾನೇನ ವಾ ದುಕ್ಖವೇದನೀಯಂ ಹೋತೂತಿ ಲಬ್ಭಮೇತ'ನ್ತಿ? 'ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ'। 'ಯಂ ಪನಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ದುಕ್ಖವೇದನೀಯಂ ತಂ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ವಾ ಪಧಾನೇನ ವಾ ಸುಖವೇದನೀಯಂ ಹೋತೂತಿ ಲಬ್ಭಮೇತ'ನ್ತಿ? 'ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ'। 'ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥಾವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಯಮಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ಪರಿಪಕ್ಕವೇದನೀಯಂ ತಂ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ವಾ ಪಧಾನೇನ ವಾ ಅಪರಿಪಕ್ಕವೇದನೀಯಂ ಹೋತೂತಿ ಲಬ್ಭಮೇತ'ನ್ತಿ? 'ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ'। 'ಯಂ ಪನಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ಅಪರಿಪಕ್ಕವೇದನೀಯಂ ತಂ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ವಾ ಪಧಾನೇನ ವಾ ಪರಿಪಕ್ಕವೇದನೀಯಂ ಹೋತೂತಿ ಲಬ್ಭಮೇತ'ನ್ತಿ? 'ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ'। 'ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥಾವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಯಮಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ಬಹುವೇದನೀಯಂ ತಂ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ವಾ ಪಧಾನೇನ ವಾ ಅಪ್ಪವೇದನೀಯಂ ಹೋತೂತಿ ಲಬ್ಭಮೇತ'ನ್ತಿ? 'ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ'। 'ಯಂ ಪನಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ಅಪ್ಪವೇದನೀಯಂ ತಂ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ವಾ ಪಧಾನೇನ ವಾ ಬಹುವೇದನೀಯಂ ಹೋತೂತಿ ಲಬ್ಭಮೇತ'ನ್ತಿ? 'ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ'। 'ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥಾವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಯಮಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ಸವೇದನೀಯಂ ತಂ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ವಾ ಪಧಾನೇನ ವಾ ಅವೇದನೀಯಂ ಹೋತೂತಿ ಲಬ್ಭಮೇತ'ನ್ತಿ? 'ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ'। 'ಯಂ ಪನಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ಅವೇದನೀಯಂ ತಂ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ವಾ ಪಧಾನೇನ ವಾ ಸವೇದನೀಯಂ ಹೋತೂತಿ ಲಬ್ಭಮೇತ'ನ್ತಿ? 'ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ'।

೮. "ಇತಿ ಕಿರ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಯಮಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮವೇದನೀಯಂ ತಂ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ವಾ ಪಧಾನೇನ ವಾ ಸಮ್ಪರಾಯವೇದನೀಯಂ ಹೋತೂತಿ ಅಲಬ್ಭಮೇತಂ, ಯಂ ಪನಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ಸಮ್ಪರಾಯವೇದನೀಯಂ ತಂ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ವಾ ಪಧಾನೇನ ವಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮವೇದನೀಯಂ ಹೋತೂತಿ ಅಲಬ್ಭಮೇತಂ, ಯಮಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ಸುಖವೇದನೀಯಂ ತಂ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ವಾ ಪಧಾನೇನ ವಾ ದುಕ್ಖವೇದನೀಯಂ ಹೋತೂತಿ ಅಲಬ್ಭಮೇತಂ, ಯಮಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ದುಕ್ಖವೇದನೀಯಂ ತಂ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ವಾ ಪಧಾನೇನ ವಾ ಸುಖವೇದನೀಯಂ ಹೋತೂತಿ ಅಲಬ್ಭಮೇತಂ, ಯಮಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ಪರಿಪಕ್ಕವೇದನೀಯಂ ತಂ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ವಾ ಪಧಾನೇನ ವಾ ಅಪರಿಪಕ್ಕವೇದನೀಯಂ ಹೋತೂತಿ ಅಲಬ್ಭಮೇತಂ, ಯಮಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ಅಪರಿಪಕ್ಕವೇದನೀಯಂ ತಂ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ವಾ ಪಧಾನೇನ ವಾ ಪರಿಪಕ್ಕವೇದನೀಯಂ ಹೋತೂತಿ ಅಲಬ್ಭಮೇತಂ, ಯಮಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ಬಹುವೇದನೀಯಂ ತಂ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ವಾ ಪಧಾನೇನ ವಾ ಅಪ್ಪವೇದನೀಯಂ ಹೋತೂತಿ ಅಲಬ್ಭಮೇತಂ, ಯಮಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ಅಪ್ಪವೇದನೀಯಂ ತಂ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ವಾ ಪಧಾನೇನ ವಾ ಬಹುವೇದನೀಯಂ ಹೋತೂತಿ ಅಲಬ್ಭಮೇತಂ, ಯಮಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ಸವೇದನೀಯಂ ತಂ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ವಾ ಪಧಾನೇನ ವಾ ಅವೇದನೀಯಂ ಹೋತೂತಿ ಅಲಬ್ಭಮೇತಂ, ಯಮಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ಅವೇದನೀಯಂ ತಂ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ವಾ ಪಧಾನೇನ ವಾ ಸವೇದನೀಯಂ ಹೋತೂತಿ ಅಲಬ್ಭಮೇತಂ; ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ನಿಗಣ್ಠಾನಂ ಅಫಲೋ ಉಪಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ, ಅಫಲಂ ಪಧಾನಂ"।

"ಏವಂವಾದೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಗಣ್ಠಾ। ಏವಂವಾದೀನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಗಣ್ಠಾನಂ ದಸ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಾ ವಾದಾನುವಾದಾ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ।

೯. "ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಪುಬ್ಬೇಕತಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ; ಅದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಗಣ್ಠಾ ಪುಬ್ಬೇ ದುಕ್ಕಟಕಮ್ಮಕಾರಿನೋ ಯಂ ಏತರಹಿ ಏವರೂಪಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಿಯನ್ತಿ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಇಸ್ಸರನಿಮ್ಮಾನಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ; ಅದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಗಣ್ಠಾ ಪಾಪಕೇನ ಇಸ್ಸರೇನ ನಿಮ್ಮಿತಾ ಯಂ ಏತರಹಿ ಏವರೂಪಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಿಯನ್ತಿ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಙ್ಗತಿಭಾವಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ; ಅದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಗಣ್ಠಾ ಪಾಪಸಙ್ಗತಿಕಾ ಯಂ ಏತರಹಿ ಏವರೂಪಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಿಯನ್ತಿ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಅಭಿಜಾತಿಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ; ಅದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಗಣ್ಠಾ ಪಾಪಾಭಿಜಾತಿಕಾ ಯಂ ಏತರಹಿ ಏವರೂಪಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಿಯನ್ತಿ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮೂಪಕ್ಕಮಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ; ಅದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಗಣ್ಠಾ ಏವರೂಪಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮೂಪಕ್ಕಮಾ ಯಂ ಏತರಹಿ ಏವರೂಪಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಿಯನ್ತಿ।

“ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಪುಬ್ಬೇಕತಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ, ಗಾರಯ್ಹಾ ನಿಗಣ್ಠಾ; ನೋ ಚೇ ಸತ್ತಾ ಪುಬ್ಬೇಕತಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ, ಗಾರಯ್ಹಾ ನಿಗಣ್ಠಾ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಇಸ್ಸರನಿಮ್ಮಾನಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ, ಗಾರಯ್ಹಾ ನಿಗಣ್ಠಾ; ನೋ ಚೇ ಸತ್ತಾ ಇಸ್ಸರನಿಮ್ಮಾನಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ, ಗಾರಯ್ಹಾ ನಿಗಣ್ಠಾ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಙ್ಗತಿಭಾವಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ, ಗಾರಯ್ಹಾ ನಿಗಣ್ಠಾ; ನೋ ಚೇ ಸತ್ತಾ ಸಙ್ಗತಿಭಾವಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ, ಗಾರಯ್ಹಾ ನಿಗಣ್ಠಾ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಅಭಿಜಾತಿಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ, ಗಾರಯ್ಹಾ ನಿಗಣ್ಠಾ; ನೋ ಚೇ ಸತ್ತಾ ಅಭಿಜಾತಿಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ, ಗಾರಯ್ಹಾ ನಿಗಣ್ಠಾ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮೂಪಕ್ಕಮಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ, ಗಾರಯ್ಹಾ ನಿಗಣ್ಠಾ; ನೋ ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮೂಪಕ್ಕಮಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ, ಗಾರಯ್ಹಾ ನಿಗಣ್ಠಾ। ಏವಂವಾದೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಗಣ್ಠಾ। ಏವಂವಾದೀನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಗಣ್ಠಾನಂ ಇಮೇ ದಸ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಾ ವಾದಾನುವಾದಾ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಫಲೋ ಉಪಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ, ಅಫಲಂ ಪಧಾನಂ।

೧೦. “ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಫಲೋ ಉಪಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ, ಸಫಲಂ ಪಧಾನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಹೇವ ಅನದ್ಧಭೂತಂ ಅತ್ತಾನಂ ದುಕ್ಖೇನ ಅದ್ಧಭಾವೇತಿ, ಧಮ್ಮಿಕಞ್ಚ ಸುಖಂ ನ ಪರಿಚ್ಚಜತಿ, ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸುಖೇ ಅನಧಿಮುಚ್ಛಿತೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - ‘ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಮೇ ದುಕ್ಖನಿದಾನಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾರಂ ಪದಹತೋ ಸಙ್ಖಾರಪ್ಪಧಾನಾ ವಿರಾಗೋ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸ ಪನ ಮೇ ದುಕ್ಖನಿದಾನಸ್ಸ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖತೋ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಭಾವಯತೋ ವಿರಾಗೋ ಹೋತೀ’ತಿ। ಸೋ ಯಸ್ಸ ಹಿ ಖ್ವಾಸ್ಸ [ಯಸ್ಸ ಖೋ ಪನಸ್ಸ (ಸೀ॰), ಯಸ್ಸ ಖ್ವಾಸ್ಸ (ಪೀ॰)] ದುಕ್ಖನಿದಾನಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾರಂ ಪದಹತೋ ಸಙ್ಖಾರಪ್ಪಧಾನಾ ವಿರಾಗೋ ಹೋತಿ, ಸಙ್ಖಾರಂ ತತ್ಥ ಪದಹತಿ। ಯಸ್ಸ ಪನಸ್ಸ ದುಕ್ಖನಿದಾನಸ್ಸ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖತೋ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಭಾವಯತೋ ವಿರಾಗೋ ಹೋತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಂ ತತ್ಥ ಭಾವೇತಿ। ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ದುಕ್ಖನಿದಾನಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾರಂ ಪದಹತೋ ಸಙ್ಖಾರಪ್ಪಧಾನಾ ವಿರಾಗೋ ಹೋತಿ - ಏವಮ್ಪಿಸ್ಸ ತಂ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ದುಕ್ಖನಿದಾನಸ್ಸ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖತೋ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಭಾವಯತೋ ವಿರಾಗೋ ಹೋತಿ - ಏವಮ್ಪಿಸ್ಸ ತಂ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ ಹೋತಿ।

೧೧. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಇತ್ಥಿಯಾ ಸಾರತ್ತೋ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತೋ ತಿಬ್ಬಚ್ಛನ್ದೋ ತಿಬ್ಬಾಪೇಕ್ಖೋ। ಸೋ ತಂ ಇತ್ಥಿಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಅಞ್ಞೇನ ಪುರಿಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠನ್ತಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತಿಂ ಸಞ್ಜಗ್ಘನ್ತಿಂ ಸಂಹಸನ್ತಿಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಅಮುಂ ಇತ್ಥಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ಪುರಿಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠನ್ತಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತಿಂ ಸಞ್ಜಗ್ಘನ್ತಿಂ ಸಂಹಸನ್ತಿಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸೂಪಾಯಾಸಾ”ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”। “ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು”? “ಅಮು ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸೋ ಅಮುಸ್ಸಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ಸಾರತ್ತೋ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತೋ ತಿಬ್ಬಚ್ಛನ್ದೋ ತಿಬ್ಬಾಪೇಕ್ಖೋ । ತಸ್ಮಾ ತಂ ಇತ್ಥಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ಪುರಿಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠನ್ತಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತಿಂ ಸಞ್ಜಗ್ಘನ್ತಿಂ ಸಂಹಸನ್ತಿಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸೂಪಾಯಾಸಾ”ತಿ। “ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - ‘ಅಹಂ ಖೋ ಅಮುಸ್ಸಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ಸಾರತ್ತೋ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತೋ ತಿಬ್ಬಚ್ಛನ್ದೋ ತಿಬ್ಬಾಪೇಕ್ಖೋ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಅಮುಂ ಇತ್ಥಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ಪುರಿಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠನ್ತಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತಿಂ ಸಞ್ಜಗ್ಘನ್ತಿಂ ಸಂಹಸನ್ತಿಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸೂಪಾಯಾಸಾ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಯೋ ಮೇ ಅಮುಸ್ಸಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ಛನ್ದರಾಗೋ ತಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಯೋ ಅಮುಸ್ಸಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ಛನ್ದರಾಗೋ ತಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ। ಸೋ ತಂ ಇತ್ಥಿಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಅಞ್ಞೇನ ಪುರಿಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠನ್ತಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತಿಂ ಸಞ್ಜಗ್ಘನ್ತಿಂ ಸಂಹಸನ್ತಿಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಅಮುಂ ಇತ್ಥಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ಪುರಿಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠನ್ತಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತಿಂ ಸಞ್ಜಗ್ಘನ್ತಿಂ ಸಂಹಸನ್ತಿಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸೂಪಾಯಾಸಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು”? “ಅಮು ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸೋ ಅಮುಸ್ಸಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ವಿರಾಗೋ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ಇತ್ಥಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ಪುರಿಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠನ್ತಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತಿಂ ಸಞ್ಜಗ್ಘನ್ತಿಂ ಸಂಹಸನ್ತಿಂ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸೂಪಾಯಾಸಾ”ತಿ।

“ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಹೇವ ಅನದ್ಧಭೂತಂ ಅತ್ತಾನಂ ದುಕ್ಖೇನ ಅದ್ಧಭಾವೇತಿ, ಧಮ್ಮಿಕಞ್ಚ ಸುಖಂ ನ ಪರಿಚ್ಚಜತಿ, ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸುಖೇ ಅನಧಿಮುಚ್ಛಿತೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - ‘ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಮೇ ದುಕ್ಖನಿದಾನಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾರಂ ಪದಹತೋ ಸಙ್ಖಾರಪ್ಪಧಾನಾ ವಿರಾಗೋ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸ ಪನ ಮೇ ದುಕ್ಖನಿದಾನಸ್ಸ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖತೋ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಭಾವಯತೋ ವಿರಾಗೋ ಹೋತೀ’ತಿ। ಸೋ ಯಸ್ಸ ಹಿ ಖ್ವಾಸ್ಸ ದುಕ್ಖನಿದಾನಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾರಂ ಪದಹತೋ ಸಙ್ಖಾರಪ್ಪಧಾನಾ ವಿರಾಗೋ ಹೋತಿ, ಸಙ್ಖಾರಂ ತತ್ಥ ಪದಹತಿ; ಯಸ್ಸ ಪನಸ್ಸ ದುಕ್ಖನಿದಾನಸ್ಸ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖತೋ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಭಾವಯತೋ ವಿರಾಗೋ ಹೋತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಂ ತತ್ಥ ಭಾವೇತಿ। ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ದುಕ್ಖನಿದಾನಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾರಂ ಪದಹತೋ ಸಙ್ಖಾರಪ್ಪಧಾನಾ ವಿರಾಗೋ ಹೋತಿ - ಏವಮ್ಪಿಸ್ಸ ತಂ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ ಹೋತಿ । ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ದುಕ್ಖನಿದಾನಸ್ಸ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖತೋ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಭಾವಯತೋ ವಿರಾಗೋ ಹೋತಿ - ಏವಮ್ಪಿಸ್ಸ ತಂ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ ಹೋತಿ। ಏವಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಫಲೋ ಉಪಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ, ಸಫಲಂ ಪಧಾನಂ।

೧೧. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಯಥಾಸುಖಂ ಖೋ ಮೇ ವಿಹರತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ; ದುಕ್ಖಾಯ ಪನ ಮೇ ಅತ್ತಾನಂ ಪದಹತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ। ಯಂನೂನಾಹಂ ದುಕ್ಖಾಯ ಅತ್ತಾನಂ ಪದಹೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ದುಕ್ಖಾಯ ಅತ್ತಾನಂ ಪದಹತಿ। ತಸ್ಸ ದುಕ್ಖಾಯ ಅತ್ತಾನಂ ಪದಹತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ। ಸೋ ನ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ದುಕ್ಖಾಯ ಅತ್ತಾನಂ ಪದಹತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯಸ್ಸ ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ಥಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಅತ್ತಾನಂ ಪದಹೇಯ್ಯ ಸ್ವಾಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ಅಭಿನಿಪ್ಫನ್ನೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ನ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ದುಕ್ಖಾಯ ಅತ್ತಾನಂ ಪದಹತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಸುಕಾರೋ ತೇಜನಂ ದ್ವೀಸು ಅಲಾತೇಸು ಆತಾಪೇತಿ ಪರಿತಾಪೇತಿ ಉಜುಂ ಕರೋತಿ ಕಮ್ಮನಿಯಂ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಸುಕಾರಸ್ಸ ತೇಜನಂ ದ್ವೀಸು ಅಲಾತೇಸು ಆತಾಪಿತಂ ಹೋತಿ ಪರಿತಾಪಿತಂ ಉಜುಂ ಕತಂ [ಉಜುಂ ಕತಂ ಹೋತಿ (ಸೀ॰)] ಕಮ್ಮನಿಯಂ, ನ ಸೋ ತಂ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಉಸುಕಾರೋ ತೇಜನಂ ದ್ವೀಸು ಅಲಾತೇಸು ಆತಾಪೇತಿ ಪರಿತಾಪೇತಿ ಉಜುಂ ಕರೋತಿ ಕಮ್ಮನಿಯಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯಸ್ಸ ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಾಯ ಉಸುಕಾರೋ ತೇಜನಂ ದ್ವೀಸು ಅಲಾತೇಸು ಆತಾಪೇಯ್ಯ ಪರಿತಾಪೇಯ್ಯ ಉಜುಂ ಕರೇಯ್ಯ ಕಮ್ಮನಿಯಂ ಸ್ವಾಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ಅಭಿನಿಪ್ಫನ್ನೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ನ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಉಸುಕಾರೋ ತೇಜನಂ ದ್ವೀಸು ಅಲಾತೇಸು ಆತಾಪೇತಿ ಪರಿತಾಪೇತಿ ಉಜುಂ ಕರೋತಿ ಕಮ್ಮನಿಯಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಯಥಾಸುಖಂ ಖೋ ಮೇ ವಿಹರತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ; ದುಕ್ಖಾಯ ಪನ ಮೇ ಅತ್ತಾನಂ ಪದಹತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ। ಯಂನೂನಾಹಂ ದುಕ್ಖಾಯ ಅತ್ತಾನಂ ಪದಹೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ದುಕ್ಖಾಯ ಅತ್ತಾನಂ ಪದಹತಿ। ತಸ್ಸ ದುಕ್ಖಾಯ ಅತ್ತಾನಂ ಪದಹತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ। ಸೋ ನ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ದುಕ್ಖಾಯ ಅತ್ತಾನಂ ಪದಹತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯಸ್ಸ ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ಥಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಅತ್ತಾನಂ ಪದಹೇಯ್ಯ ಸ್ವಾಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ಅಭಿನಿಪ್ಫನ್ನೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ನ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ದುಕ್ಖಾಯ ಅತ್ತಾನಂ ಪದಹತಿ। ಏವಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಫಲೋ ಉಪಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ, ಸಫಲಂ ಪಧಾನಂ।

೧೨. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧ ತಥಾಗತೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ। ಸೋ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಸದೇವಕಂ ಸಮಾರಕಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಂ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಪಜಂ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇತಿ। ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತಿ। ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ವಾ ಕುಲೇ ಪಚ್ಚಾಜಾತೋ। ಸೋ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ತಥಾಗತೇ ಸದ್ಧಂ ಪಟಿಲಭತಿ। ಸೋ ತೇನ ಸದ್ಧಾಪಟಿಲಾಭೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಸಮ್ಬಾಧೋ ಘರಾವಾಸೋ ರಜಾಪಥೋ, ಅಬ್ಭೋಕಾಸೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ। ನಯಿದಂ ಸುಕರಂ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ ಏಕನ್ತಪರಿಪುಣ್ಣಂ

ಏಕನ್ತಪರಿಸುದ್ಧಂ ಸಙ್ಖಲಿಖಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಪಹಾಯ ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಪಹಾಯ, ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಪಹಾಯ ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಪಹಾಯ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜತಿ।

೧೪. "ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಿಕ್ಖಾಸಾಜೀವಸಮಾಪನ್ನೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಪಹಾಯ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ ನಿಹಿತದಣ್ಡೋ ನಿಹಿತಸತ್ಥೋ, ಲಜ್ಜೀ ದಯಾಪನ್ನೋ ಸಬ್ಬಪಾಣಭೂತಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ವಿಹರತಿ। ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಪಹಾಯ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ ದಿನ್ನಾದಾಯೀ ದಿನ್ನಪಾಟಿಕಙ್ಖೀ, ಅಥೇನೇನ ಸುಚಿಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತಿ। ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಹಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಹೋತಿ ಆರಾಚಾರೀ ವಿರತೋ ಮೇಥುನಾ ಗಾಮಧಮ್ಮಾ। ಮುಸಾವಾದಂ ಪಹಾಯ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ ಸಚ್ಚವಾದೀ ಸಚ್ಚಸನ್ಧೋ ಥೇತೋ ಪಚ್ಚಯಿಕೋ ಅವಿಸಂವಾದಕೋ ಲೋಕಸ್ಸ। ಪಿಸುಣಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ; ಇತೋ ಸುತ್ವಾ ನ ಅಮುತ್ರ ಅಕ್ಖಾತಾ ಇಮೇಸಂ ಭೇದಾಯ, ಅಮುತ್ರ ವಾ ಸುತ್ವಾ ನ ಇಮೇಸಂ ಅಕ್ಖಾತಾ ಅಮೂಸಂ ಭೇದಾಯ - ಇತಿ ಭಿನ್ನಾನಂ ವಾ ಸನ್ಧಾತಾ ಸಹಿತಾನಂ ವಾ ಅನುಪ್ಪದಾತಾ ಸಮಗ್ಗಾರಾಮೋ ಸಮಗ್ಗರತೋ ಸಮಗ್ಗನನ್ದೀ ಸಮಗ್ಗಕರಣಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ। ಫರುಸಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ; ಯಾ ಸಾ ವಾಚಾ ನೇಲಾ ಕಣ್ಣಸುಖಾ ಪೇಮನೀಯಾ ಹದಯಙ್ಗಮಾ ಪೋರೀ ಬಹುಜನಕನ್ತಾ ಬಹುಜನಮನಾಪಾ ತಥಾರೂಪಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ। ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಂ ಪಹಾಯ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ ಕಾಲವಾದೀ ಭೂತವಾದೀ ಅತ್ಥವಾದೀ ಧಮ್ಮವಾದೀ ವಿನಯವಾದೀ, ನಿಧಾನವತಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಕಾಲೇನ ಸಾಪದೇಸಂ ಪರಿಯನ್ತವತಿಂ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ। ಸೋ ಬೀಜಗಾಮಭೂತಗಾಮಸಮಾರಮ್ಭಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಏಕಭತ್ತಿಕೋ ಹೋತಿ ರತ್ತೂಪರತೋ ವಿರತೋ ವಿಕಾಲಭೋಜನಾ। ನಚ್ಚಗೀತವಾದಿತವಿಸೂಕದಸ್ಸನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಧಾರಣಮಣ್ಡನವಿಭೂಸನಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಉಚ್ಚಾಸಯನಮಹಾಸಯನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಜಾತರೂಪರಜತಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಆಮಕಧಞ್ಞಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಆಮಕಮಂಸಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಇತ್ಥಿಕುಮಾರಿಕಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ದಾಸಿದಾಸಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಅಜೇಳಕಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಹತ್ಥಿಗವಸ್ಸವಳವಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಖೇತ್ತವತ್ಥುಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ದೂತೇಯ್ಯಪಹಿಣಗಮನಾನುಯೋಗಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಕಯವಿಕ್ಕಯಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ತುಲಾಕೂಟಕಂಸಕೂಟಮಾನಕೂಟಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಉಕ್ಕೋಟನವಞ್ಚನನಿಕತಿಸಾಚಿಯೋಗಾ [ಸಾವಿಯೋಗಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰) ಏತ್ಥ ಸಾಚಿಸದ್ದೋ ಕುಟಿಲಪರಿಯಾಯೋ] ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಛೇದನವಧಬನ್ಧನವಿಪರಾಮೋಸಆಲೋಪಸಹಸಾಕಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ [ಪಸ್ಸ ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೯೩ ಚೂಳಹತ್ಥಿಪದೋಪಮೇ]।

"ಸೋ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಕಾಯಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಚೀವರೇನ, ಕುಚ್ಛಿಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ। ಸೋ ಯೇನ ಯೇನೇವ ಪಕ್ಕಮತಿ ಸಮಾದಾಯೇವ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಪಕ್ಖೀ ಸಕುಣೋ ಯೇನ ಯೇನೇವ ಡೇತಿ ಸಪತ್ತಭಾರೋವ ಡೇತಿ, ಏವಮೇವ ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಕಾಯಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಚೀವರೇನ, ಕುಚ್ಛಿಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ; ಸೋ ಯೇನ ಯೇನೇವ ಪಕ್ಕಮತಿ ಸಮಾದಾಯೇವ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಸೋ ಇಮಿನಾ ಅರಿಯೇನ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅನವಜ್ಜಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ।

೧೫. "ಸೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ರಕ್ಖತಿ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ...ಪೇ॰...

ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ರಕ್ಖತಿ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಮನಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋ ಇಮಿನಾ ಅರಿಯೇನ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಬ್ಯಾಸೇಕಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ।

"ಸೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಆಲೋಕಿತೇ ವಿಲೋಕಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಮಿಞ್ಜಿತೇ [ಸಮ್ಮಿಞ್ಜಿತೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪಸಾರಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ , ಅಸಿತೇ ಪೀತೇ ಖಾಯಿತೇ ಸಾಯಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಕಮ್ಮೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಗತೇ ಠಿತೇ ನಿಸಿನ್ನೇ ಸುತ್ತೇ ಜಾಗರಿತೇ ಭಾಸಿತೇ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ।

೧೬. "ಸೋ ಇಮಿನಾ ಚ ಅರಿಯೇನ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, (ಇಮಾಯ ಚ ಅರಿಯಾಯ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ,) [ಪಸ್ಸ ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೯೬ ಚೂಳಹತ್ಥಿಪದೋಪಮೇ] ಇಮಿನಾ ಚ ಅರಿಯೇನ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಇಮಿನಾ ಚ ಅರಿಯೇನ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ವಿವಿತ್ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಭಜತಿ ಅರಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪಬ್ಬತಂ ಕನ್ದರಂ ಗಿರಿಗುಹಂ ಸುಸಾನಂ ವನಪತ್ಥಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜಂ। ಸೋ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ, ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ, ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಸೋ ಅಭಿಜ್ಝಂ ಲೋಕೇ ಪಹಾಯ ವಿಗತಾಭಿಜ್ಝೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ, ಅಭಿಜ್ಝಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ। ಬ್ಯಾಪಾದಪದೋಸಂ ಪಹಾಯ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ವಿಹರತಿ ಸಬ್ಬಪಾಣಭೂತಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ, ಬ್ಯಾಪಾದಪದೋಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ। ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಪಹಾಯ ವಿಗತಥಿನಮಿದ್ಧೋ ವಿಹರತಿ ಆಲೋಕಸಞ್ಞೀ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಥಿನಮಿದ್ಧಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ। ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಪಹಾಯ ಅನುದ್ಧತೋ ವಿಹರತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತೋ , ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ। ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ ಪಹಾಯ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛೋ ವಿಹರತಿ ಅಕಥಂಕಥೀ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ।

"ಸೋ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಏವಮ್ಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಫಲೋ ಉಪಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ, ಸಫಲಂ ಪಧಾನಂ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಏವಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಫಲೋ ಉಪಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ, ಸಫಲಂ ಪಧಾನಂ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ – 'ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ'ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಏವಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಫಲೋ ಉಪಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ, ಸಫಲಂ ಪಧಾನಂ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ, ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಏವಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಫಲೋ ಉಪಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ, ಸಫಲಂ ಪಧಾನಂ।

೧೭. ‘‘ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ [ಸೇಯ್ಯಥೀದಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] – ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ ತಿಸ್ಸೋಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಚತಸ್ಸೋಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಚಪಿ ಜಾತಿಯೋ ದಸಪಿ ಜಾತಿಯೋ ವೀಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ತಿಂಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಚತ್ತಾಲೀಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಜಾತಿಸತಮ್ಪಿ ಜಾತಿಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ – ‘ಅಮುತ್ರಾಸಿಂ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ ಏವಂವಣ್ಣೋ ಏವಮಾಹಾರೋ ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ, ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಅಮುತ್ರ ಉದಪಾದಿಂ; ತತ್ರಾಪಾಸಿಂ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ ಏವಂವಣ್ಣೋ ಏವಮಾಹಾರೋ ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ, ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಇಧೂಪಪನ್ನೋ’ತಿ। ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ। ಏವಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಫಲೋ ಉಪಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ, ಸಫಲಂ ಪಧಾನಂ।

೧೮. ‘‘ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಸತ್ತಾನಂ ಚುತೂಪಪಾತಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ, ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ – ‘ಇಮೇ ವತ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಉಪವಾದಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನಾ। ಇಮೇ ವಾ ಪನ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಅನುಪವಾದಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಾ’ತಿ। ಇತಿ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ, ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಫಲೋ ಉಪಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ, ಸಫಲಂ ಪಧಾನಂ।

೧೯. ‘‘ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಆಸವಾನಂ ಖಯಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಇಮೇ ಆಸವಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ಆಸವಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಕಾಮಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಭವಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಫಲೋ ಉಪಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ, ಸಫಲಂ ಪಧಾನಂ। ಏವಂವಾದೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಾ। ಏವಂವಾದೀನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಾನಂ [ತಥಾಗತೋ, ಏವಂವಾದಿಂ ಭಿಕ್ಖವೇ ತಥಾಗತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ದಸ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಾ ಪಾಸಂಸಟ್ಠಾನಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ।

೨೦. ‘‘ಸಚೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಪುಬ್ಬೇಕತಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ; ಅದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಸುಕತಕಮ್ಮಕಾರೀ ಯಂ ಏತರಹಿ ಏವರೂಪಾ ಅನಾಸವಾ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ವೇದೇತಿ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ

ಇಸ್ಸರನಿಮ್ಮಾನಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ; ಅದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಭದ್ದಕೇನ ಇಸ್ಸರೇನ ನಿಮ್ಮಿತೋ ಯಂ ಏತರಹಿ ಏವರೂಪಾ ಅನಾಸವಾ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ವೇದೇತಿ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಙ್ಗತಿಭಾವಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ; ಅದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಕಲ್ಯಾಣಸಙ್ಗತಿಕೋ ಯಂ ಏತರಹಿ ಏವರೂಪಾ ಅನಾಸವಾ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ವೇದೇತಿ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಅಭಿಜಾತಿಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ; ಅದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಕಲ್ಯಾಣಾಭಿಜಾತಿಕೋ ಯಂ ಏತರಹಿ ಏವರೂಪಾ ಅನಾಸವಾ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ವೇದೇತಿ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮೂಪಕ್ಕಮಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ; ಅದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಕಲ್ಯಾಣದಿಟ್ಠಧಮ್ಮೂಪಕ್ಕಮೋ ಯಂ ಏತರಹಿ ಏವರೂಪಾ ಅನಾಸವಾ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ವೇದೇತಿ।

"ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಪುಬ್ಬೇಕತಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ, ಪಾಸಂಸೋ ತಥಾಗತೋ; ನೋ ಚೇ ಸತ್ತಾ ಪುಬ್ಬೇಕತಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ, ಪಾಸಂಸೋ ತಥಾಗತೋ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಇಸ್ಸರನಿಮ್ಮಾನಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ, ಪಾಸಂಸೋ ತಥಾಗತೋ; ನೋ ಚೇ ಸತ್ತಾ ಇಸ್ಸರನಿಮ್ಮಾನಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ, ಪಾಸಂಸೋ ತಥಾಗತೋ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಙ್ಗತಿಭಾವಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ, ಪಾಸಂಸೋ ತಥಾಗತೋ; ನೋ ಚೇ ಸತ್ತಾ ಸಙ್ಗತಿಭಾವಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ, ಪಾಸಂಸೋ ತಥಾಗತೋ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಅಭಿಜಾತಿಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ, ಪಾಸಂಸೋ ತಥಾಗತೋ; ನೋ ಚೇ ಸತ್ತಾ ಅಭಿಜಾತಿಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ, ಪಾಸಂಸೋ ತಥಾಗತೋ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮೂಪಕ್ಕಮಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ, ಪಾಸಂಸೋ ತಥಾಗತೋ; ನೋ ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮೂಪಕ್ಕಮಹೇತು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ, ಪಾಸಂಸೋ ತಥಾಗತೋ। ಏವಂವಾದೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಾ। ಏವಂವಾದೀನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಾನಂ ಇಮೇ ದಸ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಾ ಪಾಸಂಸಟ್ಠಾನಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ದೇವದಹಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಠಮಂ।

೨. ಪಞ್ಚತ್ತಯಸುತ್ತಂ [ಪಞ್ಚಾಯತನಸುತ್ತ (ಕ॰)]

೨೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – "ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಪರನ್ತಕಪ್ಪಿಕಾ ಅಪರನ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿನೋ ಅಪರನ್ತಂ ಆರಬ್ಭ ಅನೇಕವಿಹಿತಾನಿ ಅಧಿವುತ್ತಿಪದಾನಿ [ಅಧಿಮುತ್ತಿಪದಾನಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಅಭಿವದನ್ತಿ। 'ಸಞ್ಞೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ – ಇತ್ಥೇಕೇ ಅಭಿವದನ್ತಿ; 'ಅಸಞ್ಞೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ – ಇತ್ಥೇಕೇ ಅಭಿವದನ್ತಿ; 'ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ – ಇತ್ಥೇಕೇ ಅಭಿವದನ್ತಿ; ಸತೋ ವಾ ಪನ ಸತ್ತಸ್ಸ ಉಚ್ಛೇದಂ ವಿನಾಸಂ ವಿಭವಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ [ಪಞ್ಞಾಪೇನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮನಿಬ್ಬಾನಂ ವಾ ಪನೇಕೇ ಅಭಿವದನ್ತಿ। ಇತಿ ಸನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ [ಪರಂ ಮರಣಾ। ಇತಿ ಇಮಾನಿ (ಕ॰)] ಪರಂ ಮರಣಾ, ಸತೋ ವಾ ಪನ ಸತ್ತಸ್ಸ ಉಚ್ಛೇದಂ ವಿನಾಸಂ ವಿಭವಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮನಿಬ್ಬಾನಂ ವಾ ಪನೇಕೇ ಅಭಿವದನ್ತಿ। ಇತಿ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚ [ಪರಂ ಮರಣಾ। ಇತಿ ಇಮಾನಿ (ಕ॰)] ಹುತ್ವಾ ತೀಣಿ ಹೋನ್ತಿ, ತೀಣಿ ಹುತ್ವಾ ಪಞ್ಚ ಹೋನ್ತಿ – ಅಯಮುದ್ದೇಸೋ ಪಞ್ಚತ್ತಯಸ್ಸ।

೨೨. "ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ರೂಪಿಂ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಅರೂಪಿಂ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ

ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ರೂಪಿಞ್ಚ ಅರೂಪಿಞ್ಚ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ನೇವರೂಪಿಂ ನಾರೂಪಿಂ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಏಕತ್ತಸಞ್ಞಿಂ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಿಂ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಪರಿತ್ತಸಞ್ಞಿಂ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಅಪ್ಪಮಾಣಸಞ್ಞಿಂ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಏತಂ [ಏವಂ (ಕ॰)] ವಾ ಪನೇಕೇಸಂ [ಪನೇತೇಸಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಉಪಾತಿವತ್ತತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಕಸಿಣಮೇಕೇ ಅಭಿವದನ್ತಿ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ ಆನೇಞ್ಜಂ । ತಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಅಭಿಜಾನಾತಿ [ಪಜಾನಾತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰) ಅಟ್ಠಕಥಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ]। ಯೇ ಖೋ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ರೂಪಿಂ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಅರೂಪಿಂ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ರೂಪಿಞ್ಚ ಅರೂಪಿಞ್ಚ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ನೇವರೂಪಿಂ ನಾರೂಪಿಂ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಏಕತ್ತಸಞ್ಞಿಂ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಿಂ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಪರಿತ್ತಸಞ್ಞಿಂ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಅಪ್ಪಮಾಣಸಞ್ಞಿಂ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ [ಮರಣಾತಿ (ಕ॰)], ಯಾ ವಾ ಪನೇತಾಸಂ ಸಞ್ಞಾನಂ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಪರಮಾ ಅಗ್ಗಾ ಅನುತ್ತರಿಯಾ ಅಕ್ಖಾಯತಿ - ಯದಿ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಯದಿ ಅರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಯದಿ ಏಕತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ಯದಿ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ। 'ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ'ತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಮೇಕೇ ಅಭಿವದನ್ತಿ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ ಆನೇಞ್ಜಂ। 'ತಯಿದಂ ಸಙ್ಖತಂ ಓಳಾರಿಕಂ ಅತ್ಥಿ ಖೋ ಪನ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ನಿರೋಧೋ ಅತ್ಥೇತ'ನ್ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣದಸ್ಸಾವೀ ತಥಾಗತೋ ತದುಪಾತಿವತ್ತೋ।

೧೩. "ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ರೂಪಿಂ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಅರೂಪಿಂ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ರೂಪಿಞ್ಚ ಅರೂಪಿಞ್ಚ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ನೇವರೂಪಿಂ ನಾರೂಪಿಂ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ ತೇಸಮೇತೇ ಪಟಿಕ್ಕೋಸನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಸಞ್ಞಾ ರೋಗೋ ಸಞ್ಞಾ ಗಣ್ಡೋ ಸಞ್ಞಾ ಸಲ್ಲಂ, ಏತಂ ಸನ್ತಂ ಏತಂ ಪಣೀತಂ ಯದಿದಂ - 'ಅಸಞ್ಞ'ನ್ತಿ। ತಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಅಭಿಜಾನಾತಿ ಯೇ ಖೋ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ರೂಪಿಂ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಅರೂಪಿಂ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ರೂಪಿಞ್ಚ ಅರೂಪಿಞ್ಚ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ನೇವರೂಪಿಂ ನಾರೂಪಿಂ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ। ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಅಹಮಞ್ಞತ್ರ ರೂಪಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ವೇದನಾಯ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಞ್ಞಾಯ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ [ಅಞ್ಞತ್ರ ವಿಞ್ಞಾಣಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಅಞ್ಞತ್ರ ವಿಞ್ಞಾಣೇನ (ಕ॰)] ಆಗತಿಂ ವಾ ಗತಿಂ ವಾ ಚುತಿಂ ವಾ ಉಪಪತ್ತಿಂ ವಾ ವುದ್ಧಿಂ ವಾ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವಾ ವೇಪುಲ್ಲಂ ವಾ

ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ತಯಿದಂ ಸಙ್ಖತಂ ಓಳಾರಿಕಂ ಅತ್ಥಿ ಖೋ ಪನ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ನಿರೋಧೋ ಅತ್ಥೇತ’ನ್ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣದಸ್ಸಾವೀ ತಥಾಗತೋ ತದುಪಾತಿವತ್ತೋ।

೨೪. “ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ರೂಪಿಂ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಅರೂಪಿಂ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ರೂಪಿಞ್ಚ ಅರೂಪಿಞ್ಚ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ನೇವರೂಪಿಂ ನಾರೂಪಿಂ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ ತೇಸಮೇತೇ ಪಟಿಕ್ಕೋಸನ್ತಿ, ಯೇಪಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ ತೇಸಮೇತೇ ಪಟಿಕ್ಕೋಸನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಸಞ್ಞಾ ರೋಗೋ ಸಞ್ಞಾ ಗಣ್ಡೋ ಸಞ್ಞಾ ಸಲ್ಲಂ, ಅಸಞ್ಞಾ ಸಮ್ಮೋಹೋ, ಏತಂ ಸನ್ತಂ ಏತಂ ಪಣೀತಂ ಯದಿದಂ - ‘ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞ’ನ್ತಿ। [ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰) ಏತನ್ತಿಪದಂ ಮನಸಿಕಾತಬ್ಬಂ] ತಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಅಭಿಜಾನಾತಿ। ಯೇ ಖೋ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ರೂಪಿಂ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಅರೂಪಿಂ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ರೂಪಿಞ್ಚ ಅರೂಪಿಞ್ಚ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ, ನೇವರೂಪಿಂ ನಾರೂಪಿಂ ವಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ [ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ದಿಟ್ಠಸುತಮುತವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಮತ್ತೇನ ಏತಸ್ಸ ಆಯತನಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ಬ್ಯಸನಞ್ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಕ್ಖಾಯತಿ [ಆಯತನಮಕ್ಖಾಯತಿ (ಕ॰)] ಏತಸ್ಸ ಆಯತನಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ । ನ ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಯತನಂ ಸಙ್ಖಾರಸಮಾಪತ್ತಿಪತ್ತಬ್ಬಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಸಙ್ಖಾರಾವಸೇಸಸಮಾಪತ್ತಿಪತ್ತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಯತನಮಕ್ಖಾಯತಿ। ‘ತಯಿದಂ ಸಙ್ಖತಂ ಓಳಾರಿಕಂ ಅತ್ಥಿ ಖೋ ಪನ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ನಿರೋಧೋ ಅತ್ಥೇತ’ನ್ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣದಸ್ಸಾವೀ ತಥಾಗತೋ ತದುಪಾತಿವತ್ತೋ।

೨೫. “ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸತೋ ಸತ್ತಸ್ಸ ಉಚ್ಛೇದಂ ವಿನಾಸಂ ವಿಭವಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ , ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ ತೇಸಮೇತೇ ಪಟಿಕ್ಕೋಸನ್ತಿ, ಯೇಪಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ ತೇಸಮೇತೇ ಪಟಿಕ್ಕೋಸನ್ತಿ, ಯೇಪಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅರೋಗಂ ಪರಂ ಮರಣಾ ತೇಸಮೇತೇ ಪಟಿಕ್ಕೋಸನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಸಬ್ಬೇಪಿಮೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಉದ್ಧಂ ಸರಂ [ಉದ್ಧಂಸರಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಉದ್ಧಂ ಪರಾಮಸನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಆಸತ್ತಿಂಯೇವ ಅಭಿವದನ್ತಿ - ‘ಇತಿ ಪೇಚ್ಚ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ಇತಿ ಪೇಚ್ಚ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ವಾಣಿಜಸ್ಸ ವಾಣಿಜ್ಜಾಯ ಗಚ್ಛತೋ ಏವಂ ಹೋತಿ - ‘ಇತೋ ಮೇ ಇದಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಇಮಿನಾ ಇದಂ ಲಚ್ಛಾಮೀ’ತಿ, ಏವಮೇವಿಮೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾಣಿಜೂಪಮಾ ಮಞ್ಞೇ ಪಟಿಭನ್ತಿ - ‘ಇತಿ ಪೇಚ್ಚ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ಇತಿ ಪೇಚ್ಚ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ತಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಅಭಿಜಾನಾತಿ। ಯೇ ಖೋ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸತೋ ಸತ್ತಸ್ಸ ಉಚ್ಛೇದಂ ವಿನಾಸಂ ವಿಭವಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ತೇ ಸಕ್ಕಾಯಭಯಾ ಸಕ್ಕಾಯಪರಿಜೇಗುಚ್ಛಾ ಸಕ್ಕಾಯಞ್ಞೇವ ಅನುಪರಿಧಾವನ್ತಿ ಅನುಪರಿವತ್ತನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಸಾ ಗದ್ದುಲಬದ್ಧೋ ದಳ್ಹೇ ಥಮ್ಭೇ ವಾ ಖಿಲೇ [ಖೀಲೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಾ ಉಪನಿಬದ್ಧೋ , ತಮೇವ ಥಮ್ಭಂ ವಾ ಖಿಲಂ ವಾ ಅನುಪರಿಧಾವತಿ ಅನುಪರಿವತ್ತತಿ ; ಏವಮೇವಿಮೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಕ್ಕಾಯಭಯಾ ಸಕ್ಕಾಯಪರಿಜೇಗುಚ್ಛಾ

ಸಕ್ಕಾಯಞ್ಞೇವ ಅನುಪರಿಧಾವನ್ತಿ ಅನುಪರಿವತ್ತನ್ತಿ। 'ತಯಿದಂ ಸಙ್ಖತಂ ಓಳಾರಿಕಂ ಅತ್ಥಿ ಖೋ ಪನ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ನಿರೋಧೋ ಅತ್ಥೇತ'ನ್ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣದಸ್ಸಾವೀ ತಥಾಗತೋ ತದುಪಾತಿವತ್ತೋ।

೧೭. "ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಅಪರನ್ತಕಪ್ಪಿಕಾ ಅಪರನ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿನೋ ಅಪರನ್ತಂ ಆರಬ್ಭ ಅನೇಕವಿಹಿತಾನಿ ಅಧಿವುತ್ತಿಪದಾನಿ ಅಭಿವದನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮಾನೇವ ಪಞ್ಚಾಯತನಾನಿ ಅಭಿವದನ್ತಿ ಏತೇಸಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರಂ।

೧೭. "ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪುಬ್ಬನ್ತಕಪ್ಪಿಕಾ ಪುಬ್ಬನ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿನೋ ಪುಬ್ಬನ್ತಂ ಆರಬ್ಭ ಅನೇಕವಿಹಿತಾನಿ ಅಧಿವುತ್ತಿಪದಾನಿ ಅಭಿವದನ್ತಿ। 'ಸಸ್ಸತೋ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ - ಇತ್ಥೇಕೇ ಅಭಿವದನ್ತಿ, 'ಅಸಸ್ಸತೋ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ - ಇತ್ಥೇಕೇ ಅಭಿವದನ್ತಿ, 'ಸಸ್ಸತೋ ಚ ಅಸಸ್ಸತೋ ಚ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ - ಇತ್ಥೇಕೇ ಅಭಿವದನ್ತಿ, 'ನೇವಸಸ್ಸತೋ ನಾಸಸ್ಸತೋ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ - ಇತ್ಥೇಕೇ ಅಭಿವದನ್ತಿ, 'ಅನ್ತವಾ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ - ಇತ್ಥೇಕೇ ಅಭಿವದನ್ತಿ, 'ಅನನ್ತವಾ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ - ಇತ್ಥೇಕೇ ಅಭಿವದನ್ತಿ, 'ಅನ್ತವಾ ಚ ಅನನ್ತವಾ ಚ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ - ಇತ್ಥೇಕೇ ಅಭಿವದನ್ತಿ, 'ನೇವನ್ತವಾ ನಾನನ್ತವಾ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ - ಇತ್ಥೇಕೇ ಅಭಿವದನ್ತಿ, 'ಏಕತ್ತಸಞ್ಞೀ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ - ಇತ್ಥೇಕೇ ಅಭಿವದನ್ತಿ, 'ನಾನತ್ತಸಞ್ಞೀ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ - ಇತ್ಥೇಕೇ ಅಭಿವದನ್ತಿ, 'ಪರಿತ್ತಸಞ್ಞೀ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ - ಇತ್ಥೇಕೇ ಅಭಿವದನ್ತಿ, 'ಅಪ್ಪಮಾಣಸಞ್ಞೀ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ - ಇತ್ಥೇಕೇ ಅಭಿವದನ್ತಿ, 'ಏಕನ್ತಸುಖೀ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ - ಇತ್ಥೇಕೇ ಅಭಿವದನ್ತಿ, 'ಏಕನ್ತದುಕ್ಖೀ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ - ಇತ್ಥೇಕೇ ಅಭಿವದನ್ತಿ, 'ಸುಖದುಕ್ಖೀ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ - ಇತ್ಥೇಕೇ ಅಭಿವದನ್ತಿ, 'ಅದುಕ್ಖಮಸುಖೀ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ - ಇತ್ಥೇಕೇ ಅಭಿವದನ್ತಿ।

೧೮. "ತತ್ರ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ - 'ಸಸ್ಸತೋ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ , ತೇಸಂ ವತ ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಸದ್ಧಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ರುಚಿಯಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಸ್ಸವಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚತ್ತಂಯೇವ ಞಾಣಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಪರಿಯೋದಾತನ್ತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಞಾಣೇ ಅಸತಿ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಯದಪಿ [ಯದಿಪಿ (ಕ॰)] ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ತತ್ಥ ಞಾಣಭಾಗಮತ್ತಮೇವ ಪರಿಯೋದಪೇನ್ತಿ ತದಪಿ ತೇಸಂ ಭವತಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಉಪಾದಾನಮಕ್ಖಾಯತಿ। 'ತಯಿದಂ ಸಙ್ಖತಂ ಓಳಾರಿಕಂ ಅತ್ಥಿ ಖೋ ಪನ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ನಿರೋಧೋ ಅತ್ಥೇತ'ನ್ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣದಸ್ಸಾವೀ ತಥಾಗತೋ ತದುಪಾತಿವತ್ತೋ।

೧೯. "ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ - 'ಅಸಸ್ಸತೋ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ...ಪೇ॰... [ಯಥಾ ಸಸ್ಸತವಾರೇ, ತಥಾ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ] ಸಸ್ಸತೋ ಚ ಅಸಸ್ಸತೋ ಚ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ... ನೇವಸಸ್ಸತೋ ನಾಸಸ್ಸತೋ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ... ಅನ್ತವಾ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ... ಅನನ್ತವಾ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ... ಅನ್ತವಾ ಚ ಅನನ್ತವಾ ಚ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ... ನೇವನ್ತವಾ ನಾನನ್ತವಾ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ... ಏಕತ್ತಸಞ್ಞೀ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ... ನಾನತ್ತಸಞ್ಞೀ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ... ಪರಿತ್ತಸಞ್ಞೀ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ... ಅಪ್ಪಮಾಣಸಞ್ಞೀ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ... ಏಕನ್ತಸುಖೀ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ... ಏಕನ್ತದುಕ್ಖೀ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ... ಸುಖದುಕ್ಖೀ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ... ಅದುಕ್ಖಮಸುಖೀ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞನ್ತಿ, ತೇಸಂ ವತ ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಸದ್ಧಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ರುಚಿಯಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಸ್ಸವಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚತ್ತಂಯೇವ ಞಾಣಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ

ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಪರಿಯೋದಾತನ್ತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಞಾಣೇ ಅಸತಿ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಯದಪಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ತತ್ಥ ಞಾಣಭಾಗಮತ್ತಮೇವ ಪರಿಯೋದಪೇನ್ತಿ ತದಪಿ ತೇಸಂ ಭವತಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಉಪಾದಾನಮಕ್ಖಾಯತಿ। 'ತಯಿದಂ ಸಙ್ಖತಂ ಓಳಾರಿಕಂ ಅತ್ಥಿ ಖೋ ಪನ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ನಿರೋಧೋ ಅತ್ಥೇತ'ನ್ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣದಸ್ಸಾವೀ ತಥಾಗತೋ ತದುಪಾತಿವತ್ತೋ।

೩೦. "ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಪುಬ್ಬನ್ತಾನುದಿಟ್ಠೀನಞ್ಚ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ, ಅಪರನ್ತಾನುದಿಟ್ಠೀನಞ್ಚ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ, ಸಬ್ಬಸೋ ಕಾಮಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅನಧಿಟ್ಠಾನಾ, ಪವಿವೇಕಂ ಪೀತಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ - 'ಏತಂ ಸನ್ತಂ ಏತಂ ಪಣೀತಂ ಯದಿದಂ ಪವಿವೇಕಂ ಪೀತಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಸಾ ಪವಿವೇಕಾ ಪೀತಿ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ಪವಿವೇಕಾಯ ಪೀತಿಯಾ ನಿರೋಧಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ದೋಮನಸ್ಸಂ, ದೋಮನಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪವಿವೇಕಾ ಪೀತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ಛಾಯಾ ಜಹತಿ ತಂ ಆತಪೋ ಫರತಿ, ಯಂ ಆತಪೋ ಜಹತಿ ತಂ ಛಾಯಾ ಫರತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪವಿವೇಕಾಯ ಪೀತಿಯಾ ನಿರೋಧಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ದೋಮನಸ್ಸಂ, ದೋಮನಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪವಿವೇಕಾ ಪೀತಿ। ತಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಅಭಿಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಭವಂ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಪುಬ್ಬನ್ತಾನುದಿಟ್ಠೀನಞ್ಚ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ , ಅಪರನ್ತಾನುದಿಟ್ಠೀನಞ್ಚ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ, ಸಬ್ಬಸೋ ಕಾಮಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅನಧಿಟ್ಠಾನಾ, ಪವಿವೇಕಂ ಪೀತಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ - 'ಏತಂ ಸನ್ತಂ ಏತಂ ಪಣೀತಂ ಯದಿದಂ ಪವಿವೇಕಂ ಪೀತಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಸಾ ಪವಿವೇಕಾ ಪೀತಿ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ಪವಿವೇಕಾಯ ಪೀತಿಯಾ ನಿರೋಧಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ದೋಮನಸ್ಸಂ, ದೋಮನಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪವಿವೇಕಾ ಪೀತಿ। 'ತಯಿದಂ ಸಙ್ಖತಂ ಓಳಾರಿಕಂ ಅತ್ಥಿ ಖೋ ಪನ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ನಿರೋಧೋ ಅತ್ಥೇತ'ನ್ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣದಸ್ಸಾವೀ ತಥಾಗತೋ ತದುಪಾತಿವತ್ತೋ।

೩೧. "ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಪುಬ್ಬನ್ತಾನುದಿಟ್ಠೀನಞ್ಚ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ, ಅಪರನ್ತಾನುದಿಟ್ಠೀನಞ್ಚ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ, ಸಬ್ಬಸೋ ಕಾಮಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅನಧಿಟ್ಠಾನಾ, ಪವಿವೇಕಾಯ ಪೀತಿಯಾ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ನಿರಾಮಿಸಂ ಸುಖಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ - 'ಏತಂ ಸನ್ತಂ ಏತಂ ಪಣೀತಂ ಯದಿದಂ ನಿರಾಮಿಸಂ ಸುಖಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀ'ತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ನಿರಾಮಿಸಂ ಸುಖಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ನಿರಾಮಿಸಸ್ಸ ಸುಖಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪವಿವೇಕಾ ಪೀತಿ, ಪವಿವೇಕಾಯ ಪೀತಿಯಾ ನಿರೋಧಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನಿರಾಮಿಸಂ ಸುಖಂ । ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ಛಾಯಾ ಜಹತಿ ತಂ ಆತಪೋ ಫರತಿ, ಯಂ ಆತಪೋ ಜಹತಿ ತಂ ಛಾಯಾ ಫರತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಾಮಿಸಸ್ಸ ಸುಖಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪವಿವೇಕಾ ಪೀತಿ, ಪವಿವೇಕಾಯ ಪೀತಿಯಾ ನಿರೋಧಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನಿರಾಮಿಸಂ ಸುಖಂ। ತಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಅಭಿಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಭವಂ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಪುಬ್ಬನ್ತಾನುದಿಟ್ಠೀನಞ್ಚ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ, ಅಪರನ್ತಾನುದಿಟ್ಠೀನಞ್ಚ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ, ಸಬ್ಬಸೋ ಕಾಮಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅನಧಿಟ್ಠಾನಾ , ಪವಿವೇಕಾಯ ಪೀತಿಯಾ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ, ನಿರಾಮಿಸಂ ಸುಖಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ - 'ಏತಂ ಸನ್ತಂ ಏತಂ ಪಣೀತಂ ಯದಿದಂ ನಿರಾಮಿಸಂ ಸುಖಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀ'ತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ನಿರಾಮಿಸಂ ಸುಖಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ನಿರಾಮಿಸಸ್ಸ ಸುಖಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪವಿವೇಕಾ ಪೀತಿ, ಪವಿವೇಕಾಯ ಪೀತಿಯಾ ನಿರೋಧಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನಿರಾಮಿಸಂ ಸುಖಂ। 'ತಯಿದಂ ಸಙ್ಖತಂ ಓಳಾರಿಕಂ ಅತ್ಥಿ ಖೋ ಪನ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ನಿರೋಧೋ ಅತ್ಥೇತ'ನ್ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣದಸ್ಸಾವೀ ತಥಾಗತೋ ತದುಪಾತಿವತ್ತೋ।

೩೨. "ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಪುಬ್ಬನ್ತಾನುದಿಟ್ಠೀನಞ್ಚ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ, ಅಪರನ್ತಾನುದಿಟ್ಠೀನಞ್ಚ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ, ಸಬ್ಬಸೋ ಕಾಮಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅನಧಿಟ್ಠಾನಾ, ಪವಿವೇಕಾಯ ಪೀತಿಯಾ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ, ನಿರಾಮಿಸಸ್ಸ ಸುಖಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ - 'ಏತಂ ಸನ್ತಂ ಏತಂ ಪಣೀತಂ ಯದಿದಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಸಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ನಿರೋಧಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನಿರಾಮಿಸಂ ಸುಖಂ, ನಿರಾಮಿಸಸ್ಸ ಸುಖಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ

ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ಛಾಯಾ ಜಹತಿ ತಂ ಆತಪೋ ಫರತಿ, ಯಂ ಆತಪೋ ಜಹತಿ ತಂ ಛಾಯಾ ಫರತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ನಿರೋಧಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನಿರಾಮಿಸಂ ಸುಖಂ, ನಿರಾಮಿಸಸ್ಸ ಸುಖಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ। ತಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಅಭಿಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಭವಂ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಪುಬ್ಬನ್ತಾನುದಿಟ್ಠೀನಞ್ಚ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ , ಅಪರನ್ತಾನುದಿಟ್ಠೀನಞ್ಚ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ, ಸಬ್ಬಸೋ ಕಾಮಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅನಧಿಟ್ಠಾನಾ, ಪವಿವೇಕಾಯ ಪೀತಿಯಾ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ, ನಿರಾಮಿಸಸ್ಸ ಸುಖಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ - 'ಏತಂ ಸನ್ತಂ ಏತಂ ಪಣೀತಂ ಯದಿದಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಸಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ನಿರೋಧಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನಿರಾಮಿಸಂ ಸುಖಂ, ನಿರಾಮಿಸಸ್ಸ ಸುಖಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ। 'ತಯಿದಂ ಸಙ್ಖತಂ ಓಳಾರಿಕಂ ಅತ್ಥಿ ಖೋ ಪನ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ನಿರೋಧೋ ಅತ್ಥೇತ'ನ್ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣದಸ್ಸಾವೀ ತಥಾಗತೋ ತದುಪಾತಿವತ್ತೋ।

೩೩. "ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಪುಬ್ಬನ್ತಾನುದಿಟ್ಠೀನಞ್ಚ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ, ಅಪರನ್ತಾನುದಿಟ್ಠೀನಞ್ಚ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ, ಸಬ್ಬಸೋ ಕಾಮಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅನಧಿಟ್ಠಾನಾ, ಪವಿವೇಕಾಯ ಪೀತಿಯಾ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ, ನಿರಾಮಿಸಸ್ಸ ಸುಖಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ - 'ಸನ್ತೋಹಮಸ್ಮಿ, ನಿಬ್ಬುತೋಹಮಸ್ಮಿ, ಅನುಪಾದಾನೋಹಮಸ್ಮೀ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ತಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಅಭಿಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಭವಂ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಪುಬ್ಬನ್ತಾನುದಿಟ್ಠೀನಞ್ಚ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ, ಅಪರನ್ತಾನುದಿಟ್ಠೀನಞ್ಚ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ, ಸಬ್ಬಸೋ ಕಾಮಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅನಧಿಟ್ಠಾನಾ, ಪವಿವೇಕಾಯ ಪೀತಿಯಾ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ, ನಿರಾಮಿಸಸ್ಸ ಸುಖಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ - 'ಸನ್ತೋಹಮಸ್ಮಿ, ನಿಬ್ಬುತೋಹಮಸ್ಮಿ, ಅನುಪಾದಾನೋಹಮಸ್ಮೀ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ಅದ್ಧಾ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ನಿಬ್ಬಾನಸಪ್ಪಾಯಂಯೇವ ಪಟಿಪದಂ ಅಭಿವದತಿ। ಅಥ ಚ ಪನಾಯಂ ಭವಂ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಪುಬ್ಬನ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿಂ ವಾ ಉಪಾದಿಯಮಾನೋ ಉಪಾದಿಯತಿ, ಅಪರನ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿಂ ವಾ ಉಪಾದಿಯಮಾನೋ ಉಪಾದಿಯತಿ, ಕಾಮಸಂಯೋಜನಂ ವಾ ಉಪಾದಿಯಮಾನೋ ಉಪಾದಿಯತಿ, ಪವಿವೇಕಂ ವಾ ಪೀತಿಂ ಉಪಾದಿಯಮಾನೋ ಉಪಾದಿಯತಿ, ನಿರಾಮಿಸಂ ವಾ ಸುಖಂ ಉಪಾದಿಯಮಾನೋ ಉಪಾದಿಯತಿ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ವೇದನಂ ಉಪಾದಿಯಮಾನೋ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಯಞ್ಚ ಖೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ - 'ಸನ್ತೋಹಮಸ್ಮಿ, ನಿಬ್ಬುತೋಹಮಸ್ಮಿ, ಅನುಪಾದಾನೋಹಮಸ್ಮೀ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ ತದಪಿ ಇಮಸ್ಸ ಭೋತೋ ಸಮಣಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಉಪಾದಾನಮಕ್ಖಾಯತಿ। 'ತಯಿದಂ ಸಙ್ಖತಂ ಓಳಾರಿಕಂ ಅತ್ಥಿ ಖೋ ಪನ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ನಿರೋಧೋ ಅತ್ಥೇತ'ನ್ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣದಸ್ಸಾವೀ ತಥಾಗತೋ ತದುಪಾತಿವತ್ತೋ।

"ಇದಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೇನ ಅನುತ್ತರಂ ಸನ್ತಿವರಪದಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಯದಿದಂ - ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ವಿದಿತ್ವಾ [ಅನುಪಾದಾವಿಮೋಕ್ಖೋ। ತಯಿದಂ ಭಿಕ್ಖವೇ ತಥಾಗತೇನ ಅನುತ್ತರಂ ಸನ್ತಿವರಪದಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ಯದಿದಂ ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅನುಪಾದಾವಿಮೋಕ್ಖೋತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅನುಪಾದಾವಿಮೋಕ್ಖೋ"ತಿ [ಅನುಪಾದಾವಿಮೋಕ್ಖೋ। ತಯಿದಂ ಭಿಕ್ಖವೇ ತಥಾಗತೇನ ಅನುತ್ತರಂ ಸನ್ತಿವರಪದಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ಯದಿದಂ ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅನುಪಾದಾವಿಮೋಕ್ಖೋತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಪಞ್ಚತ್ತಯಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದುತಿಯಂ।

೩. ಕಿನ್ತಿಸುತ್ತಂ

೩೪. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಪಿಸಿನಾರಾಯಂ [ಕುಸಿನಾರಾಯಂ (ಸೀ॰)] ವಿಹರತಿ ಬಲಿಹರಣೇ ವನಸಣ್ಡೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – "ಕಿನ್ತಿ ವೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಿ ಹೋತಿ – 'ಚೀವರಹೇತು ವಾ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಹೇತು ವಾ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಸೇನಾಸನಹೇತು ವಾ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಇತಿಭವಾಭವಹೇತು ವಾ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೀ'"ತಿ? "ನ ಖೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಚೀವರಹೇತು ವಾ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಹೇತು ವಾ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಸೇನಾಸನಹೇತು ವಾ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಇತಿಭವಾಭವಹೇತು ವಾ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೀ'"ತಿ।

"ನ ಚ ಕಿರ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಿ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಚೀವರಹೇತು ವಾ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ…ಪೇ॰… ಇತಿಭವಾಭವಹೇತು ವಾ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೀ'ತಿ; ಅಥ ಕಿನ್ತಿ ಚರಹಿ ವೋ [ಅಥ ಕಿನ್ತಿ ವೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಅಥ ಕಿಞ್ಚರಹಿ ವೋ (ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಿ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಏವಂ ಖೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ ಹೋತಿ – 'ಅನುಕಮ್ಪಕೋ ಭಗವಾ ಹಿತೇಸೀ; ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೀ'"ತಿ। "ಏವಞ್ಚ [ಏವಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಕಿರ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಿ ಹೋತಿ – 'ಅನುಕಮ್ಪಕೋ ಭಗವಾ ಹಿತೇಸೀ; ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೀ'"ತಿ।

೩೫. "ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ವೋ [ಯೇ ತೇ (ಕ॰)] ಮಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ದೇಸಿತಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ತತ್ಥ ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಸಮಗ್ಗೇಹಿ ಸಮ್ಮೋದಮಾನೇಹಿ ಅವಿವದಮಾನೇಹಿ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ತೇಸಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಗ್ಗಾನಂ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾನಂ ಅವಿವದಮಾನಾನಂ ಸಿಕ್ಖತಂ ಸಿಯಂಸು [ಸಿಯುಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰) ಸದ್ದನೀತಿ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ] ದ್ವೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಭಿಧಮ್ಮೇ ನಾನಾವಾದಾ। ತತ್ರ ಚೇ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏವಮಸ್ಸ – 'ಇಮೇಸಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಅತ್ಥತೋ ಚೇವ ನಾನಂ ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಚ ನಾನ'ನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಯಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸುವಚತರಂ [ಸುಬ್ಬಚತರಂ (ಕ॰)] ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾಥ ಸೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ – 'ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಖೋ ಅತ್ಥತೋ ಚೇವ ನಾನಂ, ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಚ ನಾನಂ। ತದಮಿನಾಪೇತಂ [ತದಿಮಿನಾಪೇತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಜಾನಾಥ – ಯಥಾ ಅತ್ಥತೋ ಚೇವ ನಾನಂ, ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಚ ನಾನಂ। ಮಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ವಿವಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ಥಾ'ತಿ। ಅಥಾಪರೇಸಂ ಏಕತೋಪಕ್ಖಿಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಯಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸುವಚತರಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾಥ ಸೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ – 'ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಖೋ ಅತ್ಥತೋ ಚೇವ ನಾನಂ, ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಚ ನಾನಂ। ತದಮಿನಾಪೇತಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಜಾನಾಥ – ಯಥಾ ಅತ್ಥತೋ ಚೇವ ನಾನಂ, ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಚ ನಾನಂ। ಮಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ವಿವಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ಥಾ'ತಿ। ಇತಿ ದುಗ್ಗಹಿತಂ ದುಗ್ಗಹಿತತೋ ಧಾರೇತಬ್ಬಂ, ಸುಗ್ಗಹಿತಂ ಸುಗ್ಗಹಿತತೋ ಧಾರೇತಬ್ಬಂ। ದುಗ್ಗಹಿತಂ ದುಗ್ಗಹಿತತೋ ಧಾರೇತ್ವಾ ಸುಗ್ಗಹಿತಂ ಸುಗ್ಗಹಿತತೋ ಧಾರೇತ್ವಾ [ಇತಿ ದುಗ್ಗಹಿತಂ ದುಗ್ಗಹಿತತೋ ಧಾರೇತಬ್ಬಂ, ದುಗ್ಗಹಿತಂ ದುಗ್ಗಹಿತತೋ ಧಾರೇತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰) ಅನನ್ತರವಾರತ್ತಯೇ ಪನ ಇದಂ ಪಾಠನಾನತ್ತಂ ನತ್ಥಿ] ಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಯೋ ವಿನಯೋ ಸೋ ಭಾಸಿತಬ್ಬೋ।

೩೬. "ತತ್ರ ಚೇ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏವಮಸ್ಸ – 'ಇಮೇಸಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಅತ್ಥತೋ ಹಿ ಖೋ ನಾನಂ, ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಸಮೇತೀ'ತಿ, ತತ್ಥ ಯಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸುವಚತರಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾಥ ಸೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ – 'ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಖೋ ಅತ್ಥತೋ ಹಿ ನಾನಂ, ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಸಮೇತಿ। ತದಮಿನಾಪೇತಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಜಾನಾಥ – ಯಥಾ ಅತ್ಥತೋ ಹಿ ಖೋ ನಾನಂ, ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಸಮೇತಿ। ಮಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ವಿವಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ಥಾ'ತಿ। ಅಥಾಪರೇಸಂ ಏಕತೋಪಕ್ಖಿಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಯಂ

ಭಿಕ್ಖುಂ ಸುವಚತರಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾಥ ಸೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ – ‘ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಖೋ ಅತ್ಥತೋ ಹಿ ಖೋ ನಾನಂ, ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಸಮೇತಿ। ತದಮಿನಾಪೇತಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಜಾನಾಥ – ಯಥಾ ಅತ್ಥತೋ ಹಿ ಖೋ ನಾನಂ, ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಸಮೇತಿ। ಮಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ವಿವಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ಥಾ’ತಿ । ಇತಿ ದುಗ್ಗಹಿತಂ ದುಗ್ಗಹಿತತೋ ಧಾರೇತಬ್ಬಂ, ಸುಗ್ಗಹಿತಂ ಸುಗ್ಗಹಿತತೋ ಧಾರೇತಬ್ಬಂ। ದುಗ್ಗಹಿತಂ ದುಗ್ಗಹಿತತೋ ಧಾರೇತ್ವಾ ಸುಗ್ಗಹಿತಂ ಸುಗ್ಗಹಿತತೋ ಧಾರೇತ್ವಾ ಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಯೋ ವಿನಯೋ ಸೋ ಭಾಸಿತಬ್ಬೋ।

೩೬. “ತತ್ರ ಚೇ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏವಮಸ್ಸ – ‘ಇಮೇಸಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಅತ್ಥತೋ ಹಿ ಖೋ ಸಮೇತಿ, ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ನಾನ’ನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಯಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸುವಚತರಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾಥ ಸೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ – ‘ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಖೋ ಅತ್ಥತೋ ಹಿ ಸಮೇತಿ, ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ನಾನಂ। ತದಮಿನಾಪೇತಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಜಾನಾಥ – ಯಥಾ ಅತ್ಥತೋ ಹಿ ಖೋ ಸಮೇತಿ, ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ನಾನಂ। ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ಯದಿದಂ – ಬ್ಯಞ್ಜನಂ। ಮಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೇ ವಿವಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ಥಾ’ತಿ। ಅಥಾಪರೇಸಂ ಏಕತೋಪಕ್ಖಿಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಯಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸುವಚತರಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾಥ ಸೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ – ‘ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಖೋ ಅತ್ಥತೋ ಹಿ ಸಮೇತಿ, ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ನಾನಂ। ತದಮಿನಾಪೇತಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಜಾನಾಥ – ಯಥಾ ಅತ್ಥತೋ ಹಿ ಖೋ ಸಮೇತಿ, ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ನಾನಂ। ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ಯದಿದಂ – ಬ್ಯಞ್ಜನಂ। ಮಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೇ [ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೇಹಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ವಿವಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ಥಾ’ತಿ। ಇತಿ ಸುಗ್ಗಹಿತಂ ಸುಗ್ಗಹಿತತೋ ಧಾರೇತಬ್ಬಂ, ದುಗ್ಗಹಿತಂ ದುಗ್ಗಹಿತತೋ ಧಾರೇತಬ್ಬಂ। ಸುಗ್ಗಹಿತಂ ಸುಗ್ಗಹಿತತೋ ಧಾರೇತ್ವಾ ದುಗ್ಗಹಿತಂ ದುಗ್ಗಹಿತತೋ ಧಾರೇತ್ವಾ ಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಯೋ ವಿನಯೋ ಸೋ ಭಾಸಿತಬ್ಬೋ।

೩೮. “ತತ್ರ ಚೇ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏವಮಸ್ಸ – ‘ಇಮೇಸಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಅತ್ಥತೋ ಚೇವ ಸಮೇತಿ ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಚ ಸಮೇತೀ’ತಿ, ತತ್ಥ ಯಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸುವಚತರಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾಥ ಸೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ – ‘ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಖೋ ಅತ್ಥತೋ ಚೇವ ಸಮೇತಿ, ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಚ ಸಮೇತಿ। ತದಮಿನಾಪೇತಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಜಾನಾಥ – ಯಥಾ ಅತ್ಥತೋ ಚೇವ ಸಮೇತಿ ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಚ ಸಮೇತಿ। ಮಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ವಿವಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ಥಾ’ತಿ। ಅಥಾಪರೇಸಂ ಏಕತೋಪಕ್ಖಿಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಯಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸುವಚತರಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾಥ ಸೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ – ‘ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಖೋ ಅತ್ಥತೋ ಚೇವ ಸಮೇತಿ ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಚ ಸಮೇತಿ। ತದಮಿನಾಪೇತಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಜಾನಾಥ – ಯಥಾ ಅತ್ಥತೋ ಚೇವ ಸಮೇತಿ ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಚ ಸಮೇತಿ। ಮಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ವಿವಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ಥಾ’ತಿ। ಇತಿ ಸುಗ್ಗಹಿತಂ ಸುಗ್ಗಹಿತತೋ ಧಾರೇತಬ್ಬಂ। ಸುಗ್ಗಹಿತಂ ಸುಗ್ಗಹಿತತೋ ಧಾರೇತ್ವಾ ಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಯೋ ವಿನಯೋ ಸೋ ಭಾಸಿತಬ್ಬೋ।

೩೯. “ತೇಸಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಗ್ಗಾನಂ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾನಂ ಅವಿವದಮಾನಾನಂ ಸಿಕ್ಖತಂ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆಪತ್ತಿ ಸಿಯಾ ವೀತಿಕ್ಕಮೋ, ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ಚೋದನಾಯ ತರಿತಬ್ಬಂ [ಚೋದಿತಬ್ಬಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰) ತುರಿತಬ್ಬಂ (?)]। ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತಬ್ಬೋ – ‘ಇತಿ ಮಯ್ಹಞ್ಚ ಅವಿಹೇಸಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಪರಸ್ಸ ಚ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅನುಪಘಾತೋ, ಪರೋ ಹಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಕ್ಕೋಧನೋ ಅನುಪನಾಹೀ ಅದಳ್ಹದಿಟ್ಠೀ ಸುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೀ, ಸಕ್ಕೋಮಿ ಚಾಹಂ ಏತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಅಕುಸಲಾ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಕುಸಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತು’ನ್ತಿ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಮಸ್ಸ, ಕಲ್ಲಂ ವಚನಾಯ।

“ಸಚೇ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಮಸ್ಸ – ‘ಮಯ್ಹಂ ಖೋ ಅವಿಹೇಸಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಪರಸ್ಸ ಚ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಉಪಘಾತೋ, ಪರೋ ಹಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕೋಧನೋ ಉಪನಾಹೀ ಅದಳ್ಹದಿಟ್ಠೀ ಸುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೀ, ಸಕ್ಕೋಮಿ ಚಾಹಂ ಏತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಅಕುಸಲಾ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಕುಸಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತುಂ। ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ಯದಿದಂ – ಪರಸ್ಸ [ಯದಿದಂ ಮಯ್ಹಞ್ಚ ವಿಹೇಸಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಪರಸ್ಸ ಚ (ಕ॰)] ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಉಪಘಾತೋ। ಅಥ ಖೋ ಏತದೇವ ಬಹುತರಂ – ಸ್ವಾಹಂ ಸಕ್ಕೋಮಿ ಏತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಅಕುಸಲಾ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಕುಸಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತು’ನ್ತಿ । ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಮಸ್ಸ, ಕಲ್ಲಂ ವಚನಾಯ।

“ಸಚೇ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಮಸ್ಸ – ‘ಮಯ್ಹಂ ಖೋ ವಿಹೇಸಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಪರಸ್ಸ ಚ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅನುಪಘಾತೋ। ಪರೋ ಹಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಕ್ಕೋಧನೋ ಅನುಪನಾಹೀ ದಳ್ಹದಿಟ್ಠೀ ದುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೀ, ಸಕ್ಕೋಮಿ ಚಾಹಂ ಏತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಅಕುಸಲಾ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಕುಸಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತುಂ। ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ಯದಿದಂ – ಮಯ್ಹಂ ವಿಹೇಸಾ [ಮಯ್ಹಞ್ಚ ವಿಹೇಸಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಪರಸ್ಸ ಚ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಉಪಘಾತೋ (ಕ॰)]। ಅಥ ಖೋ ಏತದೇವ ಬಹುತರಂ – ಸ್ವಾಹಂ ಸಕ್ಕೋಮಿ ಏತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಅಕುಸಲಾ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಕುಸಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತು’ನ್ತಿ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಮಸ್ಸ, ಕಲ್ಲಂ ವಚನಾಯ।

“ಸಚೇ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಮಸ್ಸ – ‘ಮಯ್ಹಞ್ಚ ಖೋ ವಿಹೇಸಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಪರಸ್ಸ ಚ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಉಪಘಾತೋ। ಪರೋ ಹಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕೋಧನೋ ಉಪನಾಹೀ ದಳ್ಹದಿಟ್ಠೀ ದುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೀ, ಸಕ್ಕೋಮಿ ಚಾಹಂ ಏತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಅಕುಸಲಾ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಕುಸಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತುಂ। ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ಯದಿದಂ – ಮಯ್ಹಞ್ಚ ವಿಹೇಸಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಪರಸ್ಸ ಚ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಉಪಘಾತೋ। ಅಥ ಖೋ ಏತದೇವ ಬಹುತರಂ – ಸ್ವಾಹಂ ಸಕ್ಕೋಮಿ ಏತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಅಕುಸಲಾ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಕುಸಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತು’ನ್ತಿ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಮಸ್ಸ, ಕಲ್ಲಂ ವಚನಾಯ।

“ಸಚೇ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಮಸ್ಸ – ‘ಮಯ್ಹಞ್ಚ ಖೋ ವಿಹೇಸಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಪರಸ್ಸ ಚ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಉಪಘಾತೋ। ಪರೋ ಹಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕೋಧನೋ ಉಪನಾಹೀ ದಳ್ಹದಿಟ್ಠೀ ದುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೀ, ನ ಚಾಹಂ ಸಕ್ಕೋಮಿ ಏತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಅಕುಸಲಾ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಕುಸಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತು’ನ್ತಿ। ಏವರೂಪೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೇ ಉಪೇಕ್ಖಾ ನಾತಿಮಞ್ಞಿತಬ್ಬಾ।

೪೦. “ತೇಸಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಗ್ಗಾನಂ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾನಂ ಅವಿವದಮಾನಾನಂ ಸಿಕ್ಖತಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ವಚೀಸಂಹಾರೋ [ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ದಿಟ್ಠಿಪಳಾಸೋ [ದಿಟ್ಠಿಪಲಾಸೋ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಚೇತಸೋ ಆಘಾತೋ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ಅನಭಿರದ್ಧಿ। ತತ್ಥ ಏಕತೋಪಕ್ಖಿಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಯಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸುವಚತರಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾಥ ಸೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ – ‘ಯಂ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಮಗ್ಗಾನಂ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾನಂ ಅವಿವದಮಾನಾನಂ ಸಿಕ್ಖತಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ವಚೀಸಂಹಾರೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ದಿಟ್ಠಿಪಳಾಸೋ ಚೇತಸೋ ಆಘಾತೋ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ಅನಭಿರದ್ಧಿ, ತಂ ಜಾನಮಾನೋ ಸಮಣೋ ಗರಹೇಯ್ಯಾ’ತಿ [ಸಮಾನೋ (ಸೀ॰ ಕ॰)]। ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ – ‘ಯಂ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಮಗ್ಗಾನಂ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾನಂ ಅವಿವದಮಾನಾನಂ ಸಿಕ್ಖತಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ವಚೀಸಂಹಾರೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ದಿಟ್ಠಿಪಳಾಸೋ ಚೇತಸೋ ಆಘಾತೋ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ಅನಭಿರದ್ಧಿ, ತಂ ಜಾನಮಾನೋ ಸಮಣೋ ಗರಹೇಯ್ಯಾತಿ। ಏತಂ ಪನಾವುಸೋ, ಧಮ್ಮಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕರೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ – ‘ಏತಂ, ಆವುಸೋ, ಧಮ್ಮಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕರೇಯ್ಯಾ’ತಿ।

“ಅಥಾಪರೇಸಂ ಏಕತೋಪಕ್ಖಿಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಯಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸುವಚತರಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾಥ, ಸೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ – ‘ಯಂ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಮಗ್ಗಾನಂ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾನಂ ಅವಿವದಮಾನಾನಂ ಸಿಕ್ಖತಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ವಚೀಸಂಹಾರೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ದಿಟ್ಠಿಪಳಾಸೋ ಚೇತಸೋ ಆಘಾತೋ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ಅನಭಿರದ್ಧಿ, ತಂ ಜಾನಮಾನೋ ಸಮಣೋ ಗರಹೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ – ‘ಯಂ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಮಗ್ಗಾನಂ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾನಂ ಅವಿವದಮಾನಾನಂ ಸಿಕ್ಖತಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ವಚೀಸಂಹಾರೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ದಿಟ್ಠಿಪಳಾಸೋ ಚೇತಸೋ ಆಘಾತೋ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ಅನಭಿರದ್ಧಿ ತಂ ಜಾನಮಾನೋ ಸಮಣೋ ಗರಹೇಯ್ಯಾತಿ। ಏತಂ ಪನಾವುಸೋ, ಧಮ್ಮಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕರೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ – ‘ಏತಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಧಮ್ಮಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕರೇಯ್ಯಾ’”ತಿ।

“ತಂ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಪರೇ ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - ‘ಆಯಸ್ಮತಾ ನೋ ಏತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಕುಸಲಾ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಕುಸಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪಿತಾ’ತಿ? ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ - ‘ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ, ತಸ್ಸ ಮೇ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ, ತಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಭಾಸಿಂ। ತಂ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಅಕುಸಲಾ ವುಟ್ಠಹಿಂಸು, ಕುಸಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸೂ’ತಿ। ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಚೇವ ಅತ್ತಾನಂ ಉಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುವಾದೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛತೀ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಕಿನ್ತಿಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ತತಿಯಂ।

೪. ಸಾಮಗಾಮಸುತ್ತಂ

೪೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರತಿ ಸಾಮಗಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ [ನಾಥಪುತ್ತೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಪಾವಾಯಂ ಅಧುನಾಕಾಲಙ್ಕತೋ [ಕಾಲಕತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಕಾಲಙ್ಕಿರಿಯಾಯ ಭಿನ್ನಾ ನಿಗಣ್ಠಾ ದ್ವೇಧಿಕಜಾತಾ [ದ್ವೇಳ್ಹಕಜಾತಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಭಣ್ಡನಜಾತಾ ಕಲಹಜಾತಾ ವಿವಾದಾಪನ್ನಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಮುಖಸತ್ತೀಹಿ ವಿತುದನ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ - “ನ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಾಸಿ, ಅಹಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಾಮಿ। ಕಿಂ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಿಸ್ಸಸಿ! ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನೋ ತ್ವಮಸಿ, ಅಹಮಸ್ಮಿ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನೋ। ಸಹಿತಂ ಮೇ, ಅಸಹಿತಂ ತೇ। ಪುರೇವಚನೀಯಂ ಪಚ್ಛಾ ಅವಚ , ಪಚ್ಛಾವಚನೀಯಂ ಪುರೇ ಅವಚ। ಅಧಿಚಿಣ್ಣಂ [ಅವಿಚಿಣ್ಣಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ತೇ ವಿಪರಾವತ್ತಂ। ಆರೋಪಿತೋ ತೇ ವಾದೋ। ನಿಗ್ಗಹಿತೋಸಿ, ಚರ ವಾದಪ್ಪಮೋಕ್ಖಾಯ; ನಿಬ್ಬೇಠೇಹಿ ವಾ ಸಚೇ ಪಹೋಸೀ”ತಿ। ವಧೋಯೇವ ಖೋ [ವಧೋಯೇವೇಕೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಮಞ್ಞೇ ನಿಗಣ್ಠೇಸು ನಾಟಪುತ್ತಿಯೇಸು ವತ್ತತಿ। ಯೇಪಿ ನಿಗಣ್ಠಸ್ಸ ನಾಟಪುತ್ತಸ್ಸ ಸಾವಕಾ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ತೇಪಿ ನಿಗಣ್ಠೇಸು ನಾಟಪುತ್ತಿಯೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ನರೂಪಾ [ನಿಬ್ಬಿನ್ದರೂಪಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ವಿರತ್ತರೂಪಾ ಪಟಿವಾನರೂಪಾ ಯಥಾ ತಂ ದುರಕ್ಖಾತೇ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ದುಪ್ಪವೇದಿತೇ ಅನಿಯ್ಯಾನಿಕೇ ಅನುಪಸಮಸಂವತ್ತನಿಕೇ ಅಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಪ್ಪವೇದಿತೇ ಭಿನ್ನಥೂಪೇ ಅಪ್ಪಟಿಸರಣೇ।

೪೨. ಅಥ ಖೋ ಚುನ್ದೋ ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ ಪಾವಾಯಂ ವಸ್ಸಂವುಟ್ಠೋ [ವಸ್ಸಂವುತ್ಥೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಯೇನ ಸಾಮಗಾಮೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಚುನ್ದೋ ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ - “ನಿಗಣ್ಠೋ, ಭನ್ತೇ, ನಾಟಪುತ್ತೋ ಪಾವಾಯಂ ಅಧುನಾಕಾಲಙ್ಕತೋ। ತಸ್ಸ ಕಾಲಙ್ಕಿರಿಯಾಯ ಭಿನ್ನಾ ನಿಗಣ್ಠಾ ದ್ವೇಧಿಕಜಾತಾ...ಪೇ॰... ಭಿನ್ನಥೂಪೇ ಅಪ್ಪಟಿಸರಣೇ”ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಚುನ್ದಂ ಸಮಣುದ್ದೇಸಂ ಏತದವೋಚ - “ಅತ್ಥಿ ಖೋ ಇದಂ, ಆವುಸೋ ಚುನ್ದ, ಕಥಾಪಾಭತಂ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ। ಆಯಾಮ, ಆವುಸೋ ಚುನ್ದ, ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಚುನ್ದೋ ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಆನನ್ದೋ ಚುನ್ದೋ ಚ ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಚುನ್ದೋ ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ ಏವಮಾಹ - ‘ನಿಗಣ್ಠೋ , ಭನ್ತೇ, ನಾಟಪುತ್ತೋ ಪಾವಾಯಂ ಅಧುನಾಕಾಲಙ್ಕತೋ। ತಸ್ಸ ಕಾಲಙ್ಕಿರಿಯಾಯ ಭಿನ್ನಾ ನಿಗಣ್ಠಾ ದ್ವೇಧಿಕಜಾತಾ...ಪೇ॰... ಭಿನ್ನಥೂಪೇ ಅಪ್ಪಟಿಸರಣೇ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ

ಹೋತಿ – ‘ಮಾಹೇವ ಭಗವತೋ ಅಚ್ಚಯೇನ ಸಙ್ಘೇ ವಿವಾದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ; ಸ್ವಾಸ್ಸ [ಸೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಸ್ವಾಯಂ (ಕ॰)] ವಿವಾದೋ ಬಹುಜನಾಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಾಸುಖಾಯ ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅನತ್ಥಾಯ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ’’’ನ್ತಿ।

೪೩. ‘‘ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಆನನ್ದ, ಯೇ ವೋ ಮಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ದೇಸಿತಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಪಸ್ಸಸಿ ನೋ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಇಮೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ದ್ವೇಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ನಾನಾವಾದೇ’’ತಿ? ‘‘ಯೇ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಗವತಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ದೇಸಿತಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ನಾಹಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಇಮೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ದ್ವೇಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ನಾನಾವಾದೇ। ಯೇ ಚ ಖೋ [ಸನ್ತಿ ಚ ಖೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಸನ್ತಿ ಚ (ಕ॰)], ಭನ್ತೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಭಗವನ್ತಂ ಪತಿಸ್ಸಯಮಾನರೂಪಾ ವಿಹರನ್ತಿ ತೇಪಿ ಭಗವತೋ ಅಚ್ಚಯೇನ ಸಙ್ಘೇ ವಿವಾದಂ ಜನೇಯ್ಯುಂ ಅಜ್ಝಾಜೀವೇ ವಾ ಅಧಿಪಾತಿಮೋಕ್ಖೇ ವಾ। ಸ್ವಾಸ್ಸ [ಸೋಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಸ್ವಾಯಂ (ಕ॰)] ವಿವಾದೋ ಬಹುಜನಾಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಾಸುಖಾಯ ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅನತ್ಥಾಯ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ’’ನ್ತಿ। ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೋ ಸೋ, ಆನನ್ದ, ವಿವಾದೋ ಯದಿದಂ – ಅಜ್ಝಾಜೀವೇ ವಾ ಅಧಿಪಾತಿಮೋಕ್ಖೇ ವಾ। ಮಗ್ಗೇ ವಾ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ಪಟಿಪದಾಯ ವಾ ಸಙ್ಘೇ ವಿವಾದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ; ಸ್ವಾಸ್ಸ ವಿವಾದೋ ಬಹುಜನಾಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಾಸುಖಾಯ ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅನತ್ಥಾಯ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ।

೪೪. ‘‘ಛಯಿಮಾನಿ, ಆನನ್ದ, ವಿವಾದಮೂಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಛ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ಉಪನಾಹೀ। ಯೋ ಸೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ಉಪನಾಹೀ ಸೋ ಸತ್ಥರಿಪಿ ಅಗಾರವೋ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಧಮ್ಮೇಪಿ ಅಗಾರವೋ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಸಙ್ಘೇಪಿ ಅಗಾರವೋ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಸಿಕ್ಖಾಯಪಿ ನ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಹೋತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಅಗಾರವೋ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಧಮ್ಮೇ… ಸಙ್ಘೇ ಅಗಾರವೋ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಸಿಕ್ಖಾಯ ನ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸೋ ಸಙ್ಘೇ ವಿವಾದಂ ಜನೇತಿ; ಯೋ ಹೋತಿ ವಿವಾದೋ ಬಹುಜನಾಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಾಸುಖಾಯ, ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅನತ್ಥಾಯ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ। ಏವರೂಪಞ್ಚೇ ತುಮ್ಹೇ, ಆನನ್ದ, ವಿವಾದಮೂಲಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಸಮನುಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಥ, ತತ್ರ ತುಮ್ಹೇ, ಆನನ್ದ, ತಸ್ಸೇವ ಪಾಪಕಸ್ಸ ವಿವಾದಮೂಲಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮೇಯ್ಯಾಥ। ಏವರೂಪಞ್ಚೇ ತುಮ್ಹೇ, ಆನನ್ದ, ವಿವಾದಮೂಲಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಥ। ತತ್ರ ತುಮ್ಹೇ, ಆನನ್ದ, ತಸ್ಸೇವ ಪಾಪಕಸ್ಸ ವಿವಾದಮೂಲಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಥ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಪಾಪಕಸ್ಸ ವಿವಾದಮೂಲಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ, ಏವಮೇತಸ್ಸ ಪಾಪಕಸ್ಸ ವಿವಾದಮೂಲಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವೋ ಹೋತಿ।

೪೫. ‘‘ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಮಕ್ಖೀ ಹೋತಿ ಪಳಾಸೀ…ಪೇ॰… ಇಸ್ಸುಕೀ ಹೋತಿ ಮಚ್ಛರೀ…ಪೇ॰… ಸಠೋ ಹೋತಿ ಮಾಯಾವೀ…ಪೇ॰… ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಹೋತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ [ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠೀ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] …ಪೇ॰… ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸೀ ಹೋತಿ ಆಧಾನಗ್ಗಾಹೀ ದುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೀ। ಯೋ ಸೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸೀ ಹೋತಿ ಆಧಾನಗ್ಗಾಹೀ ದುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೀ ಸೋ ಸತ್ಥರಿಪಿ ಅಗಾರವೋ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಧಮ್ಮೇಪಿ ಅಗಾರವೋ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಸಙ್ಘೇಪಿ ಅಗಾರವೋ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಸಿಕ್ಖಾಯಪಿ ನ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಹೋತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಅಗಾರವೋ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಧಮ್ಮೇ… ಸಙ್ಘೇ… ಸಿಕ್ಖಾಯ ನ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಹೋತಿ ಸೋ ಸಙ್ಘೇ ವಿವಾದಂ ಜನೇತಿ; ಯೋ ಹೋತಿ ವಿವಾದೋ ಬಹುಜನಾಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಾಸುಖಾಯ, ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅನತ್ಥಾಯ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ। ಏವರೂಪಞ್ಚೇ ತುಮ್ಹೇ, ಆನನ್ದ, ವಿವಾದಮೂಲಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಸಮನುಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಥ। ತತ್ರ ತುಮ್ಹೇ, ಆನನ್ದ, ತಸ್ಸೇವ ಪಾಪಕಸ್ಸ ವಿವಾದಮೂಲಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮೇಯ್ಯಾಥ। ಏವರೂಪಞ್ಚೇ ತುಮ್ಹೇ, ಆನನ್ದ, ವಿವಾದಮೂಲಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಥ, ತತ್ರ ತುಮ್ಹೇ, ಆನನ್ದ, ತಸ್ಸೇವ ಪಾಪಕಸ್ಸ ವಿವಾದಮೂಲಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವಾಯ

ಪಟಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಥ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಪಾಪಕಸ್ಸ ವಿವಾದಮೂಲಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ , ಏವಮೇತಸ್ಸ ಪಾಪಕಸ್ಸ ವಿವಾದಮೂಲಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವೋ ಹೋತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಛ ವಿವಾದಮೂಲಾನಿ।

೪೬. "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ , ಆನನ್ದ, ಅಧಿಕರಣಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಂ, ಅನುವಾದಾಧಿಕರಣಂ, ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಂ, ಕಿಚ್ಚಾಧಿಕರಣಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಚತ್ತಾರಿ ಅಧಿಕರಣಾನಿ। ಸತ್ತ ಖೋ ಪನಿಮೇ, ಆನನ್ದ, ಅಧಿಕರಣಸಮಥಾ - ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಅಧಿಕರಣಾನಂ ಸಮಥಾಯ ವೂಪಸಮಾಯ ಸಮ್ಮುಖಾವಿನಯೋ ದಾತಬ್ಬೋ, ಸತಿವಿನಯೋ ದಾತಬ್ಬೋ, ಅಮೂಳ್ಹವಿನಯೋ ದಾತಬ್ಬೋ, ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಕಾರೇತಬ್ಬಂ, ಯೇಭುಯ್ಯಸಿಕಾ, ತಸ್ಸಪಾಪಿಯಸಿಕಾ, ತಿಣವತ್ಥಾರಕೋ।

೪೭. "ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ, ಸಮ್ಮುಖಾವಿನಯೋ ಹೋತಿ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖೂ ವಿವದನ್ತಿ ಧಮ್ಮೋತಿ ವಾ ಅಧಮ್ಮೋತಿ ವಾ ವಿನಯೋತಿ ವಾ ಅವಿನಯೋತಿ ವಾ। ತೇಹಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಸಮಗ್ಗೇಹಿ ಸನ್ನಿಪತಿತಬ್ಬಂ। ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮನೇತ್ತಿ ಸಮನುಮಜ್ಜಿತಬ್ಬಾ । ಧಮ್ಮನೇತ್ತಿಂ ಸಮನುಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ಯಥಾ ತತ್ಥ ಸಮೇತಿ ತಥಾ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ವೂಪಸಮೇತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸಮ್ಮುಖಾವಿನಯೋ ಹೋತಿ; ಏವಞ್ಚ ಪನಿಧೇಕಚ್ಚಾನಂ ಅಧಿಕರಣಾನಂ ವೂಪಸಮೋ ಹೋತಿ ಯದಿದಂ - ಸಮ್ಮುಖಾವಿನಯೇನ।

೪೮. "ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ, ಯೇಭುಯ್ಯಸಿಕಾ ಹೋತಿ? ತೇ ಚೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ತಸ್ಮಿಂ ಆವಾಸೇ ವೂಪಸಮೇತುಂ। ತೇಹಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಆವಾಸೇ ಬಹುತರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಸೋ ಆವಾಸೋ ಗನ್ತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಸಮಗ್ಗೇಹಿ ಸನ್ನಿಪತಿತಬ್ಬಂ। ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮನೇತ್ತಿ ಸಮನುಮಜ್ಜಿತಬ್ಬಾ। ಧಮ್ಮನೇತ್ತಿಂ ಸಮನುಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ಯಥಾ ತತ್ಥ ಸಮೇತಿ ತಥಾ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ವೂಪಸಮೇತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಯೇಭುಯ್ಯಸಿಕಾ ಹೋತಿ, ಏವಞ್ಚ ಪನಿಧೇಕಚ್ಚಾನಂ ಅಧಿಕರಣಾನಂ ವೂಪಸಮೋ ಹೋತಿ ಯದಿದಂ - ಯೇಭುಯ್ಯಸಿಕಾಯ।

೪೯. "ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ, ಸತಿವಿನಯೋ ಹೋತಿ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖೂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏವರೂಪಾಯ ಗರುಕಾಯ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಚೋದೇನ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕೇನ ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಸಾಮನ್ತೇನ ವಾ - 'ಸರತಾಯಸ್ಮಾ ಏವರೂಪಿಂ [ಏವರೂಪಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰) ಏವರೂಪಾಯ-ಇತಿ ವುಚ್ಚಮಾನವಚನೇನ ಸಮೇತಿ। ವಿನಯೇನಪಿ ಸಂಸನ್ದೇತಬ್ಬಂ] ಗರುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಸಾಮನ್ತಂ ವಾ'ತಿ? ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸರಾಮಿ ಏವರೂಪಿಂ ಗರುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಸಾಮನ್ತಂ ವಾ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಖೋ [ತಸ್ಸ ಖೋ ಏವಂ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)], ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸತಿವಿನಯೋ ದಾತಬ್ಬೋ। ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸತಿವಿನಯೋ ಹೋತಿ, ಏವಞ್ಚ ಪನಿಧೇಕಚ್ಚಾನಂ ಅಧಿಕರಣಾನಂ ವೂಪಸಮೋ ಹೋತಿ ಯದಿದಂ - ಸತಿವಿನಯೇನ।

೫೦. "ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ , ಅಮೂಳ್ಹವಿನಯೋ ಹೋತಿ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖೂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏವರೂಪಾಯ ಗರುಕಾಯ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಚೋದೇನ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕೇನ ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಸಾಮನ್ತೇನ ವಾ - 'ಸರತಾಯಸ್ಮಾ ಏವರೂಪಿಂ ಗರುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಸಾಮನ್ತಂ ವಾ'ತಿ? (ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸರಾಮಿ ಏವರೂಪಿಂ ಗರುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಸಾಮನ್ತಂ ವಾ'ತಿ। ತಮೇನಂ ಸೋ ನಿಬ್ಬೇಠೇನ್ತಂ ಅತಿವೇಠೇತಿ - 'ಇಙ್ಘಾಯಸ್ಮಾ ಸಾಧುಕಮೇವ ಜಾನಾಹಿ ಯದಿ ಸರಸಿ ಏವರೂಪಿಂ ಗರುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಸಾಮನ್ತಂ ವಾ'ತಿ।) [( ) ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಪಾಠೋ ಚೂಳವ॰ ೨೩೭ ನತ್ಥಿ ತಸ್ಸಪಾಪಿಯಸಿಕಾವಾರೇಏವೇತೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ] ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ಅಹಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಉಮ್ಮಾದಂ ಪಾಪುಣಿಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪರಿಯಾಸಂ। ತೇನ ಮೇ ಉಮ್ಮತ್ತಕೇನ ಬಹುಂ ಅಸ್ಸಾಮಣಕಂ ಅಜ್ಝಾಚಿಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಪರಿಕ್ಕನ್ತಂ [ಭಾಸಿತಪರಿಕನ್ತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ನಾಹಂ ತಂ ಸರಾಮಿ। ಮೂಳ್ಹೇನ ಮೇ ಏತಂ ಕತ'ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಖೋ

[ತಸ್ಸ ಖೋ ಏವಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)], ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಮೂಳ್ಹವಿನಯೋ ದಾತಬ್ಬೋ। ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ , ಅಮೂಳ್ಹವಿನಯೋ ಹೋತಿ, ಏವಞ್ಚ ಪನಿಧೇಕಚ್ಚಾನಂ ಅಧಿಕರಣಾನಂ ವೂಪಸಮೋ ಹೋತಿ ಯದಿದಂ - ಅಮೂಳ್ಹವಿನಯೇನ।

೫೧. "ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ, ಪಟಿಞ್ಞಾತಕರಣಂ ಹೋತಿ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಚೋದಿತೋ ವಾ ಅಚೋದಿತೋ ವಾ ಆಪತ್ತಿಂ ಸರತಿ, ವಿವರತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋತಿ [ಉತ್ತಾನಿಂ ಕರೋತಿ (ಕ॰)]। ತೇನ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ವುಡ್ಢತರಂ ಭಿಕ್ಖುಂ [ವುಡ್ಢತರೋ ಭಿಕ್ಖು (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಂಸಂ ಚೀವರಂ ಕತ್ವಾ ಪಾದೇ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಉಕ್ಕುಟಿಕಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - 'ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋ, ತಂ ಪಟಿದೇಸೇಮೀ'ತಿ। ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ಪಸ್ಸಸೀ'ತಿ? 'ಆಮ ಪಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। 'ಆಯತಿಂ ಸಂವರೇಯ್ಯಾಸೀ'ತಿ। ('ಸಂವರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ।) [( ) ವಿನಯೇ ನತ್ಥಿ] ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಪಟಿಞ್ಞಾತಕರಣಂ ಹೋತಿ, ಏವಞ್ಚ ಪನಿಧೇಕಚ್ಚಾನಂ ಅಧಿಕರಣಾನಂ ವೂಪಸಮೋ ಹೋತಿ ಯದಿದಂ - ಪಟಿಞ್ಞಾತಕರಣೇನ।

೫೨. "ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ , ತಸ್ಸಪಾಪಿಯಸಿಕಾ ಹೋತಿ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖುಂ ಏವರೂಪಾಯ ಗರುಕಾಯ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಚೋದೇತಿ ಪಾರಾಜಿಕೇನ ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಸಾಮನ್ತೇನ ವಾ - 'ಸರತಾಯಸ್ಮಾ ಏವರೂಪಿಂ ಗರುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಸಾಮನ್ತಂ ವಾ'ತಿ? ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸರಾಮಿ ಏವರೂಪಿಂ ಗರುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಸಾಮನ್ತಂ ವಾ'ತಿ। ತಮೇನಂ ಸೋ ನಿಬ್ಬೇಠೇನ್ತಂ ಅತಿವೇಠೇತಿ - 'ಇಙ್ಘಾಯಸ್ಮಾ ಸಾಧುಕಮೇವ ಜಾನಾಹಿ ಯದಿ ಸರಸಿ ಏವರೂಪಿಂ ಗರುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಸಾಮನ್ತಂ ವಾ'ತಿ। ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸರಾಮಿ ಏವರೂಪಿಂ ಗರುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಸಾಮನ್ತಂ ವಾ; ಸರಾಮಿ ಚ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಏವರೂಪಿಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಿಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತಾ'ತಿ। ತಮೇನಂ ಸೋ ನಿಬ್ಬೇಠೇನ್ತಂ ಅತಿವೇಠೇತಿ - 'ಇಙ್ಘಾಯಸ್ಮಾ ಸಾಧುಕಮೇವ ಜಾನಾಹಿ ಯದಿ ಸರಸಿ ಏವರೂಪಿಂ ಗರುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಸಾಮನ್ತಂ ವಾ'ತಿ? ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ಇಮಞ್ಹಿ ನಾಮಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಿಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಅಪುಟ್ಠೋ ಪಟಿಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ। ಕಿಂ ಪನಾಹಂ ಏವರೂಪಿಂ ಗರುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಸಾಮನ್ತಂ ವಾ ಪುಟ್ಠೋ ನಪಟಿಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ? ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ಇಮಞ್ಹಿ ನಾಮ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ , ಅಪ್ಪಮತ್ತಿಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಅಪುಟ್ಠೋ ನಪಟಿಜಾನಿಸ್ಸಸಿ, ಕಿಂ ಪನ ತ್ವಂ ಏವರೂಪಿಂ ಗರುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಸಾಮನ್ತಂ ವಾ ಪುಟ್ಠೋ [ಅಪುಟ್ಠೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಪಟಿಜಾನಿಸ್ಸಸಿ? ಇಙ್ಘಾಯಸ್ಮಾ ಸಾಧುಕಮೇವ ಜಾನಾಹಿ ಯದಿ ಸರಸಿ ಏವರೂಪಿಂ ಗರುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಸಾಮನ್ತಂ ವಾ'ತಿ। ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ಸರಾಮಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಏವರೂಪಿಂ ಗರುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಸಾಮನ್ತಂ ವಾ। ದವಾ ಮೇ ಏತಂ ವುತ್ತಂ, ರವಾ ಮೇ ಏತಂ ವುತ್ತಂ - ನಾಹಂ ತಂ ಸರಾಮಿ ಏವರೂಪಿಂ ಗರುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಸಾಮನ್ತಂ ವಾ'ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಸ್ಸಪಾಪಿಯಸಿಕಾ ಹೋತಿ, ಏವಞ್ಚ ಪನಿಧೇಕಚ್ಚಾನಂ ಅಧಿಕರಣಾನಂ ವೂಪಸಮೋ ಹೋತಿ ಯದಿದಂ - ತಸ್ಸಪಾಪಿಯಸಿಕಾಯ।

೫೩. "ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ , ತಿಣವತ್ಥಾರಕೋ ಹೋತಿ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭಣ್ಡನಜಾತಾನಂ ಕಲಹಜಾತಾನಂ ವಿವಾದಾಪನ್ನಾನಂ ವಿಹರತಂ ಬಹುಂ ಅಸ್ಸಾಮಣಕಂ ಅಜ್ಝಾಚಿಣ್ಣಂ ಹೋತಿ ಭಾಸಿತಪರಿಕ್ಕನ್ತಂ। ತೇಹಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಸಮಗ್ಗೇಹಿ ಸನ್ನಿಪತಿತಬ್ಬಂ। ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಏಕತೋಪಕ್ಖಿಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಬ್ಯತ್ತೇನ [ಬ್ಯತ್ತತರೇನ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಭಿಕ್ಖುನಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಏಕಂಸಂ ಚೀವರಂ ಕತ್ವಾ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಸಙ್ಘೋ ಞಾಪೇತಬ್ಬೋ -

'ಸುಣಾತು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸಙ್ಘೋ। ಇದಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಣ್ಡನಜಾತಾನಂ ಕಲಹಜಾತಾನಂ ವಿವಾದಾಪನ್ನಾನಂ ವಿಹರತಂ ಬಹುಂ ಅಸ್ಸಾಮಣಕಂ ಅಜ್ಝಾಚಿಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಪರಿಕ್ಕನ್ತಂ । ಯದಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪತ್ತಕಲ್ಲಂ, ಅಹಂ ಯಾ ಚೇವ ಇಮೇಸಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಆಪತ್ತಿ

ಯಾ ಚ ಅತ್ತನೋ ಆಪತ್ತಿ, ಇಮೇಸಞ್ಚೇವ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಅತ್ತನೋ ಚ ಅತ್ಥಾಯ, ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ತಿಣವತ್ಥಾರಕೇನ ದೇಸೇಯ್ಯಂ, ಠಪೇತ್ವಾ ಥುಲ್ಲವಜ್ಜಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಗಿಹಿಪಟಿಸಂಯುತ್ತ'''ನ್ತಿ।

"ಅಥಾಪರೇಸಂ ಏಕತೋಪಕ್ಖಿಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಬ್ಯತ್ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಏಕಂಸಂ ಚೀವರಂ ಕತ್ವಾ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಸಙ್ಘೋ ಞಾಪೇತಬ್ಬೋ –

'ಸುಣಾತು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸಙ್ಘೋ। ಇದಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಣ್ಡನಜಾತಾನಂ ಕಲಹಜಾತಾನಂ ವಿವಾದಾಪನ್ನಾನಂ ವಿಹರತಂ ಬಹುಂ ಅಸ್ಸಾಮಣಕಂ ಅಜ್ಝಾಚಿಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಪರಿಕ್ಕನ್ತಂ। ಯದಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪತ್ತಕಲ್ಲಂ, ಅಹಂ ಯಾ ಚೇವ ಇಮೇಸಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಆಪತ್ತಿ ಯಾ ಚ ಅತ್ತನೋ ಆಪತ್ತಿ, ಇಮೇಸಞ್ಚೇವ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಅತ್ತನೋ ಚ ಅತ್ಥಾಯ, ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ತಿಣವತ್ಥಾರಕೇನ ದೇಸೇಯ್ಯಂ, ಠಪೇತ್ವಾ ಥುಲ್ಲವಜ್ಜಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಗಿಹಿಪಟಿಸಂಯುತ್ತ'''ನ್ತಿ।

"ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಿಣವತ್ಥಾರಕೋ ಹೋತಿ, ಏವಞ್ಚ ಪನಿಧೇಕಚ್ಚಾನಂ ಅಧಿಕರಣಾನಂ ವೂಪಸಮೋ ಹೋತಿ ಯದಿದಂ – ತಿಣವತ್ಥಾರಕೇನ।

೫೪. "ಛಯಿಮೇ , ಆನನ್ದ, ಧಮ್ಮಾ ಸಾರಣೀಯಾ ಪಿಯಕರಣಾ ಗರುಕರಣಾ ಸಙ್ಗಹಾಯ ಅವಿವಾದಾಯ ಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಏಕೀಭಾವಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಛ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮೇತ್ತಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ। ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸಾರಣೀಯೋ ಪಿಯಕರಣೋ ಗರುಕರಣೋ ಸಙ್ಗಹಾಯ ಅವಿವಾದಾಯ ಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಏಕೀಭಾವಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮೇತ್ತಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ। ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸಾರಣೀಯೋ ಪಿಯಕರಣೋ ಗರುಕರಣೋ ಸಙ್ಗಹಾಯ ಅವಿವಾದಾಯ ಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಏಕೀಭಾವಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮೇತ್ತಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ। ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸಾರಣೀಯೋ ಪಿಯಕರಣೋ ಗರುಕರಣೋ ಸಙ್ಗಹಾಯ ಅವಿವಾದಾಯ ಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಏಕೀಭಾವಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು – ಯೇ ತೇ ಲಾಭಾ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಧಮ್ಮಲದ್ಧಾ ಅನ್ತಮಸೋ ಪತ್ತಪರಿಯಾಪನ್ನಮತ್ತಮ್ಪಿ ತಥಾರೂಪೇಹಿ ಲಾಭೇಹಿ – ಅಪ್ಪಟಿವಿಭತ್ತಭೋಗೀ ಹೋತಿ, ಸೀಲವನ್ತೇಹಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಸಾಧಾರಣಭೋಗೀ। ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸಾರಣೀಯೋ ಪಿಯಕರಣೋ ಗರುಕರಣೋ ಸಙ್ಗಹಾಯ ಅವಿವಾದಾಯ ಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಏಕೀಭಾವಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು – ಯಾನಿ ತಾನಿ ಸೀಲಾನಿ ಅಖಣ್ಡಾನಿ ಅಚ್ಛಿದ್ದಾನಿ ಅಸಬಲಾನಿ ಅಕಮ್ಮಾಸಾನಿ ಭುಜಿಸ್ಸಾನಿ ವಿಞ್ಞುಪ್ಪಸತ್ಥಾನಿ ಅಪರಾಮಟ್ಠಾನಿ ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕಾನಿ ತಥಾರೂಪೇಸು ಸೀಲೇಸು – ಸೀಲಸಾಮಞ್ಞಗತೋ ವಿಹರತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ। ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸಾರಣೀಯೋ ಪಿಯಕರಣೋ ಗರುಕರಣೋ ಸಙ್ಗಹಾಯ ಅವಿವಾದಾಯ ಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಏಕೀಭಾವಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು – ಯಾಯಂ ದಿಟ್ಠಿ ಅರಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ ನಿಯ್ಯಾತಿ ತಕ್ಕರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾ ತಥಾರೂಪಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ – ದಿಟ್ಠಿಸಾಮಞ್ಞಗತೋ ವಿಹರತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ। ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ

ಸಾರಣೀಯೋ ಪಿಯಕರಣೋ ಗರುಕರಣೋ ಸಙ್ಗಹಾಯ ಅವಿವಾದಾಯ ಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಏಕೀಭಾವಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಛ ಸಾರಣೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಪಿಯಕರಣಾ ಗರುಕರಣಾ ಸಙ್ಗಹಾಯ ಅವಿವಾದಾಯ ಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಏಕೀಭಾವಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ।

"ಇಮೇ ಚೇ ತುಮ್ಹೇ, ಆನನ್ದ, ಛ ಸಾರಣೀಯೇ ಧಮ್ಮೇ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತೇಯ್ಯಾಥ, ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಆನನ್ದ, ತಂ ವಚನಪಥಂ ಅಣುಂ ವಾ ಥೂಲಂ ವಾ ಯಂ ತುಮ್ಹೇ ನಾಧಿವಾಸೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ , ಇಮೇ ಛ ಸಾರಣೀಯೇ ಧಮ್ಮೇ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತಥ। ತಂ ವೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಸಾಮಗಾಮಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸುನಕ್ಖತ್ತಸುತ್ತಂ

೫೫. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಅಞ್ಞಾ ಬ್ಯಾಕತಾ ಹೋತಿ – "'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾಮಾ"ತಿ। ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಸುನಕ್ಖತ್ತೋ ಲಿಚ್ಛವಿಪುತ್ತೋ – "ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಕಿರ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಅಞ್ಞಾ ಬ್ಯಾಕತಾ ಹೋತಿ – 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾಮಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸುನಕ್ಖತ್ತೋ ಲಿಚ್ಛವಿಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸುನಕ್ಖತ್ತೋ ಲಿಚ್ಛವಿಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ – 'ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಕಿರ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಅಞ್ಞಾ ಬ್ಯಾಕತಾ – ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾಮಾ"ತಿ। "ಯೇ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕಂಸು – 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾಮಾ"ತಿ, ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕಂಸು ಉದಾಹು ಸನ್ತೇತ್ಥೇಕಚ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಧಿಮಾನೇನ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕಂಸೂತಿ?

೫೬. "ಯೇ ತೇ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಭಿಕ್ಖೂ ಮಮ ಸನ್ತಿಕೇ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕಂಸು – 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾಮಾ"ತಿ । "ಸನ್ತೇತ್ಥೇಕಚ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕಂಸು, ಸನ್ತಿ ಪನಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಧಿಮಾನೇನಪಿ [ಅಧಿಮಾನೇನ (?)] ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕಂಸು। ತತ್ರ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕಂಸು ತೇಸಂ ತಂ ತಥೇವ ಹೋತಿ; ಯೇ ಪನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಧಿಮಾನೇನ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕಂಸು ತತ್ರ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಧಮ್ಮಂ ನೇಸಂ ದೇಸೇಸ್ಸ'ನ್ತಿ [ದೇಸೇಯ್ಯನ್ತಿ (ಪೀ॰ ಕ॰)]। ಏವಞ್ಚೇತ್ಥ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಹೋತಿ – 'ಧಮ್ಮಂ ನೇಸಂ ದೇಸೇಸ್ಸ'ನ್ತಿ। ಅಥ ಚ ಪನಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಮೋಘಪುರಿಸಾ ಪಞ್ಹಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ತಥಾಗತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ। ತತ್ರ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಯಮ್ಪಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಧಮ್ಮಂ ನೇಸಂ ದೇಸೇಸ್ಸ'ನ್ತಿ ತಸ್ಸಪಿ ಹೋತಿ ಅಞ್ಞಥತ್ತ"ನ್ತಿ। "ಏತಸ್ಸ ಭಗವಾ ಕಾಲೋ, ಏತಸ್ಸ ಸುಗತ ಕಾಲೋ, ಯಂ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯ। ಭಗವತೋ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಸುನಕ್ಖತ್ತೋ ಲಿಚ್ಛವಿಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

೫೭. "ಪಞ್ಚ ಖೋ ಇಮೇ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಕಾಮಗುಣಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ, ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸದ್ದಾ...ಪೇ॰... ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಗನ್ಧಾ... ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ

ರಸಾ... ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ।

೫೮. "ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಲೋಕಾಮಿಸಾಧಿಮುತ್ತೋ ಅಸ್ಸ। ಲೋಕಾಮಿಸಾಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಖೋ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ತಪ್ಪತಿರೂಪೀ ಚೇವ ಕಥಾ ಸಣ್ಠಾತಿ, ತದನುಧಮ್ಮಞ್ಚ ಅನುವಿತಕ್ಕೇತಿ, ಅನುವಿಚಾರೇತಿ, ತಞ್ಚ ಪುರಿಸಂ ಭಜತಿ, ತೇನ ಚ ವಿತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ; ಆನೇಞ್ಜಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾಯ ಚ ಪನ ಕಥಾಯ ಕಚ್ಛಮಾನಾಯ ನ ಸುಸ್ಸೂಸತಿ, ನ ಸೋತಂ ಓದಹತಿ, ನ ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಿ [ಉಪಟ್ಠಪೇತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ನ ಚ ತಂ ಪುರಿಸಂ ಭಜತಿ, ನ ಚ ತೇನ ವಿತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಪುರಿಸೋ ಸಕಮ್ಹಾ ಗಾಮಾ ವಾ ನಿಗಮಾ ವಾ ಚಿರವಿಪ್ಪವುತ್ಥೋ ಅಸ್ಸ। ಸೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಪುರಿಸಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ತಮ್ಹಾ ಗಾಮಾ ವಾ ನಿಗಮಾ ವಾ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಂ। ಸೋ ತಂ ಪುರಿಸಂ ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ವಾ ನಿಗಮಸ್ಸ ವಾ ಖೇಮತಞ್ಚ ಸುಭಿಕ್ಖತಞ್ಚ ಅಪ್ಪಾಬಾಧತಞ್ಚ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ; ತಸ್ಸ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ವಾ ನಿಗಮಸ್ಸ ವಾ ಖೇಮತಞ್ಚ ಸುಭಿಕ್ಖತಞ್ಚ ಅಪ್ಪಾಬಾಧತಞ್ಚ ಸಂಸೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸುಸ್ಸೂಸೇಯ್ಯ, ಸೋತಂ ಓದಹೇಯ್ಯ, ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯ, ತಞ್ಚ ಪುರಿಸಂ ಭಜೇಯ್ಯ, ತೇನ ಚ ವಿತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಲೋಕಾಮಿಸಾಧಿಮುತ್ತೋ ಅಸ್ಸ। ಲೋಕಾಮಿಸಾಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಖೋ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ತಪ್ಪತಿರೂಪೀ ಚೇವ ಕಥಾ ಸಣ್ಠಾತಿ, ತದನುಧಮ್ಮಞ್ಚ ಅನುವಿತಕ್ಕೇತಿ, ಅನುವಿಚಾರೇತಿ, ತಞ್ಚ ಪುರಿಸಂ ಭಜತಿ, ತೇನ ಚ ವಿತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ; ಆನೇಞ್ಜಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾಯ ಚ ಪನ ಕಥಾಯ ಕಚ್ಛಮಾನಾಯ ನ ಸುಸ್ಸೂಸತಿ, ನ ಸೋತಂ ಓದಹತಿ, ನ ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಿ, ನ ಚ ತಂ ಪುರಿಸಂ ಭಜತಿ, ನ ಚ ತೇನ ವಿತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋ ಏವಮಸ್ಸ ವೇದಿತಬ್ಬೋ - 'ಆನೇಞ್ಜಸಂಯೋಜನೇನ ಹಿ ಖೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ [ಆನೇಞ್ಜಸಂಯೋಜನೇನ ಹಿ ಖೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ-ಇತಿ ಪಾಠೋ ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ನತ್ಥಿ, ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಪನ ತಬ್ಬಣ್ಣನಾ ದಿಸ್ಸತಿಯೇವ] ಲೋಕಾಮಿಸಾಧಿಮುತ್ತೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ'"ತಿ।

೫೯. "ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಆನೇಞ್ಜಾಧಿಮುತ್ತೋ ಅಸ್ಸ। ಆನೇಞ್ಜಾಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಖೋ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ತಪ್ಪತಿರೂಪೀ ಚೇವ ಕಥಾ ಸಣ್ಠಾತಿ, ತದನುಧಮ್ಮಞ್ಚ ಅನುವಿತಕ್ಕೇತಿ, ಅನುವಿಚಾರೇತಿ, ತಞ್ಚ ಪುರಿಸಂ ಭಜತಿ, ತೇನ ಚ ವಿತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ; ಲೋಕಾಮಿಸಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾಯ ಚ ಪನ ಕಥಾಯ ಕಚ್ಛಮಾನಾಯ ನ ಸುಸ್ಸೂಸತಿ, ನ ಸೋತಂ ಓದಹತಿ, ನ ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಿ, ನ ಚ ತಂ ಪುರಿಸಂ ಭಜತಿ, ನ ಚ ತೇನ ವಿತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಪಣ್ಡುಪಲಾಸೋ ಬನ್ಧನಾ ಪವುತ್ತೋ ಅಭಬ್ಬೋ ಹರಿತತ್ತಾಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಆನೇಞ್ಜಾಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಯೇ ಲೋಕಾಮಿಸಸಂಯೋಜನೇ ಸೇ ಪವುತ್ತೇ। ಸೋ ಏವಮಸ್ಸ ವೇದಿತಬ್ಬೋ - 'ಲೋಕಾಮಿಸಸಂಯೋಜನೇನ ಹಿ ಖೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ಆನೇಞ್ಜಾಧಿಮುತ್ತೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ'"ತಿ।

೬೦. "ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಾಧಿಮುತ್ತೋ ಅಸ್ಸ। ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಾಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಖೋ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ತಪ್ಪತಿರೂಪೀ ಚೇವ ಕಥಾ ಸಣ್ಠಾತಿ, ತದನುಧಮ್ಮಞ್ಚ ಅನುವಿತಕ್ಕೇತಿ, ಅನುವಿಚಾರೇತಿ, ತಞ್ಚ ಪುರಿಸಂ ಭಜತಿ, ತೇನ ಚ ವಿತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ; ಆನೇಞ್ಜಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾಯ ಚ ಪನ ಕಥಾಯ ಕಚ್ಛಮಾನಾಯ ನ ಸುಸ್ಸೂಸತಿ, ನ ಸೋತಂ ಓದಹತಿ, ನ ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಿ , ನ ಚ ತಂ ಪುರಿಸಂ ಭಜತಿ, ನ ಚ ತೇನ ವಿತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಪುಥುಸಿಲಾ ದ್ವೇಧಾಭಿನ್ನಾ ಅಪ್ಪಟಿಸನ್ಧಿಕಾ ಹೋತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಾಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಯೇ ಆನೇಞ್ಜಸಂಯೋಜನೇ ಸೇ ಭಿನ್ನೇ। ಸೋ ಏವಮಸ್ಸ ವೇದಿತಬ್ಬೋ - 'ಆನೇಞ್ಜಸಂಯೋಜನೇನ ಹಿ ಖೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಾಧಿಮುತ್ತೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ'"ತಿ।

೬೧. “ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಾಧಿಮುತ್ತೋ ಅಸ್ಸ। ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಾಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಖೋ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ತಪ್ಪತಿರೂಪೀ ಚೇವ ಕಥಾ ಸಣ್ಠಾತಿ, ತದನುಧಮ್ಮಞ್ಚ ಅನುವಿತಕ್ಕೇತಿ, ಅನುವಿಚಾರೇತಿ, ತಞ್ಚ ಪುರಿಸಂ ಭಜತಿ, ತೇನ ಚ ವಿತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ; ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾಯ ಚ ಪನ ಕಥಾಯ ಕಚ್ಛಮಾನಾಯ ನ ಸುಸ್ಸೂಸತಿ, ನ ಸೋತಂ ಓದಹತಿ, ನ ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಿ, ನ ಚ ತಂ ಪುರಿಸಂ ಭಜತಿ, ನ ಚ ತೇನ ವಿತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಪುರಿಸೋ ಮನುಞ್ಞಭೋಜನಂ ಭುತ್ತಾವೀ ಛಡ್ಡೇಯ್ಯ [ಛದ್ದೇಯ್ಯ (?)]। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಅಪಿ ನು ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಭತ್ತೇ [ವನ್ತೇ (ಕ॰ ಸೀ॰), ಛುತ್ತೇ (ಕ॰ ಸೀ॰ ಕ॰)] ಪುನ ಭೋತ್ತುಕಮ್ಯತಾ ಅಸ್ಸಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು”? “ಅದುಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಭತ್ತಂ [ವನ್ತಂ (ಸೀ॰)] ಪಟಿಕೂಲಸಮ್ಮತ”ನ್ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಾಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಯೇ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಂಯೋಜನೇ ಸೇ ವನ್ತೇ। ಸೋ ಏವಮಸ್ಸ ವೇದಿತಬ್ಬೋ - ‘ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಂಯೋಜನೇನ ಹಿ ಖೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಾಧಿಮುತ್ತೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ’ತಿ।

೬೨. “ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮ್ಮಾ ನಿಬ್ಬಾನಾಧಿಮುತ್ತೋ ಅಸ್ಸ। ಸಮ್ಮಾ ನಿಬ್ಬಾನಾಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಖೋ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ತಪ್ಪತಿರೂಪೀ ಚೇವ ಕಥಾ ಸಣ್ಠಾತಿ, ತದನುಧಮ್ಮಞ್ಚ ಅನುವಿತಕ್ಕೇತಿ, ಅನುವಿಚಾರೇತಿ, ತಞ್ಚ ಪುರಿಸಂ ಭಜತಿ, ತೇನ ಚ ವಿತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ; ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾಯ ಚ ಪನ ಕಥಾಯ ಕಚ್ಛಮಾನಾಯ ನ ಸುಸ್ಸೂಸತಿ, ನ ಸೋತಂ ಓದಹತಿ, ನ ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಿ, ನ ಚ ತಂ ಪುರಿಸಂ ಭಜತಿ, ನ ಚ ತೇನ ವಿತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ತಾಲೋ ಮತ್ಥಕಚ್ಛಿನ್ನೋ ಅಭಬ್ಬೋ ಪುನ ವಿರುಳ್ಹಿಯಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಸಮ್ಮಾ ನಿಬ್ಬಾನಾಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಯೇ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಂಯೋಜನೇ ಸೇ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೇ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೇ ಅನಭಾವಂಕತೇ [ಅನಭಾವಕತೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಅನಭಾವಙ್ಗತೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೇ। ಸೋ ಏವಮಸ್ಸ ವೇದಿತಬ್ಬೋ - ‘ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಂಯೋಜನೇನ ಹಿ ಖೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ಸಮ್ಮಾ ನಿಬ್ಬಾನಾಧಿಮುತ್ತೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ’”ತಿ।

೬೩. “ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಮಸ್ಸ - ‘ತಣ್ಹಾ ಖೋ ಸಲ್ಲಂ ಸಮಣೇನ ವುತ್ತಂ, ಅವಿಜ್ಜಾವಿಸದೋಸೋ, ಛನ್ದರಾಗಬ್ಯಾಪಾದೇನ ರುಪ್ಪತಿ। ತಂ ಮೇ ತಣ್ಹಾಸಲ್ಲಂ ಪಹೀನಂ, ಅಪನೀತೋ ಅವಿಜ್ಜಾವಿಸದೋಸೋ, ಸಮ್ಮಾ ನಿಬ್ಬಾನಾಧಿಮುತ್ತೋಹಮಸ್ಮೀ’ತಿ। ಏವಂಮಾನಿ [ಏವಂಮಾನೀ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰), ಏವಮಾದಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಅಸ್ಸ ಅತಥಂ ಸಮಾನಂ [ಅತ್ಥಂ ಸಮಾನಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಅತ್ಥಸಮಾನಂ (ಸೀ॰)]। ಸೋ ಯಾನಿ ಸಮ್ಮಾ ನಿಬ್ಬಾನಾಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಅಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ತಾನಿ ಅನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ; ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪದಸ್ಸನಂ ಅನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಅನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಅನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಅನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಅನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ , ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪದಸ್ಸನಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ ರಾಗೋ ಚಿತ್ತಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇಯ್ಯ। ಸೋ ರಾಗಾನುದ್ಧಂಸಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಪುರಿಸೋ ಸಲ್ಲೇನ ವಿದ್ಧೋ ಅಸ್ಸ ಸವಿಸೇನ ಗಾಳ್ಹೂಪಲೇಪನೇನ। ತಸ್ಸ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಭಿಸಕ್ಕಂ ಸಲ್ಲಕತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯುಂ। ತಸ್ಸ ಸೋ ಭಿಸಕ್ಕೋ ಸಲ್ಲಕತ್ತೋ ಸತ್ಥೇನ ವಣಮುಖಂ ಪರಿಕನ್ತೇಯ್ಯ। ಸತ್ಥೇನ ವಣಮುಖಂ ಪರಿಕನ್ತಿತ್ವಾ ಏಸನಿಯಾ ಸಲ್ಲಂ ಏಸೇಯ್ಯ। ಏಸನಿಯಾ ಸಲ್ಲಂ ಏಸಿತ್ವಾ ಸಲ್ಲಂ ಅಬ್ಬುಹೇಯ್ಯ, ಅಪನೇಯ್ಯ ವಿಸದೋಸಂ ಸಉಪಾದಿಸೇಸಂ। ಸಉಪಾದಿಸೇಸೋತಿ [ಅನುಪಾದಿಸೇಸೋತಿ (ಸಬ್ಬತ್ಥ) ಅಯಂ ಹಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ವಿಸಯೋ]

ಜಾನಮಾನೋ ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಉಬ್ಭತಂ ಖೋ ತೇ ಸಲ್ಲಂ, ಅಪನೀತೋ ವಿಸದೋಸೋ ಸಉಪಾದಿಸೇಸೋ [ಅನುಪಾದಿಸೇಸೋ (ಸಬ್ಬತ್ಥ) ಅಯಮ್ಪಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ವಿಸಯೋ]। ಅನಲಞ್ಚ ತೇ ಅನ್ತರಾಯಾಯ। ಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ಚೇವ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯಾಸಿ, ಮಾ ತೇ ಅಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜತೋ ವಣೋ ಅಸ್ಸಾವೀ ಅಸ್ಸ। ಕಾಲೇನ ಕಾಲಞ್ಚ ವಣಂ ಧೋವೇಯ್ಯಾಸಿ, ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ವಣಮುಖಂ ಆಲಿಮ್ಪೇಯ್ಯಾಸಿ, ಮಾ ತೇ ನ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ವಣಂ ಧೋವತೋ ನ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ವಣಮುಖಂ ಆಲಿಮ್ಪತೋ ಪುಬ್ಬಲೋಹಿತಂ ವಣಮುಖಂ ಪರಿಯೋನನ್ಧಿ। ಮಾ ಚ ವಾತಾತಪೇ ಚಾರಿತ್ತಂ ಅನುಯುಞ್ಜಿ, ಮಾ ತೇ ವಾತಾತಪೇ ಚಾರಿತ್ತಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ ರಜೋಸೂಕಂ ವಣಮುಖಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇಸಿ। ವಣಾನುರಕ್ಖೀ ಚ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ವಿಹರೇಯ್ಯಾಸಿ ವಣಸಾರೋಪೀ’ತಿ [ವಣಸ್ಸಾರೋಪೀತಿ (ಕ॰) ವಣ + ಸಂ + ರೋಪೀ = ವಣಸಾರೋಪೀ-ಇತಿ ಪದವಿಭಾಗೋ]। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - ‘ಉಬ್ಭತಂ ಖೋ ಮೇ ಸಲ್ಲಂ, ಅಪನೀತೋ ವಿಸದೋಸೋ ಅನುಪಾದಿಸೇಸೋ। ಅನಲಞ್ಚ ಮೇ ಅನ್ತರಾಯಾಯಾ’ತಿ। ಸೋ ಅಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ಚೇವ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಅಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜತೋ ವಣೋ ಅಸ್ಸಾವೀ ಅಸ್ಸ। ನ ಚ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ವಣಂ ಧೋವೇಯ್ಯ, ನ ಚ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ವಣಮುಖಂ ಆಲಿಮ್ಪೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ನ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ವಣಂ ಧೋವತೋ, ನ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ವಣಮುಖಂ ಆಲಿಮ್ಪತೋ ಪುಬ್ಬಲೋಹಿತಂ ವಣಮುಖಂ ಪರಿಯೋನನ್ಧೇಯ್ಯ। ವಾತಾತಪೇ ಚ ಚಾರಿತ್ತಂ ಅನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ವಾತಾತಪೇ ಚಾರಿತ್ತಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ ರಜೋಸೂಕಂ ವಣಮುಖಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇಯ್ಯ। ನ ಚ ವಣಾನುರಕ್ಖೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ ನ ವಣಸಾರೋಪೀ। ತಸ್ಸ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಚ ಅಸಪ್ಪಾಯಕಿರಿಯಾಯ, ಅಸುಚಿ ವಿಸದೋಸೋ ಅಪನೀತೋ ಸಉಪಾದಿಸೇಸೋ ತದುಭಯೇನ ವಣೋ ಪುಥುತ್ತಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಸೋ ಪುಥುತ್ತಂ ಗತೇನ ವಣೇನ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ।

“ಏವಮೇವ ಖೋ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಮಸ್ಸ - ‘ತಣ್ಹಾ ಖೋ ಸಲ್ಲಂ ಸಮಣೇನ ವುತ್ತಂ, ಅವಿಜ್ಜಾವಿಸದೋಸೋ ಛನ್ದರಾಗಬ್ಯಾಪಾದೇನ ರುಪ್ಪತಿ। ತಂ ಮೇ ತಣ್ಹಾಸಲ್ಲಂ ಪಹೀನಂ, ಅಪನೀತೋ ಅವಿಜ್ಜಾವಿಸದೋಸೋ, ಸಮ್ಮಾ ನಿಬ್ಬಾನಾಧಿಮುತ್ತೋಹಮಸ್ಮೀ’ತಿ। ಏವಂಮಾನಿ ಅಸ್ಸ ಅತಥಂ ಸಮಾನಂ। ಸೋ ಯಾನಿ ಸಮ್ಮಾ ನಿಬ್ಬಾನಾಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಅಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ತಾನಿ ಅನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪದಸ್ಸನಂ ಅನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಅನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಅನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಅನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಅನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪದಸ್ಸನಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ ರಾಗೋ ಚಿತ್ತಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇಯ್ಯ। ಸೋ ರಾಗಾನುದ್ಧಂಸಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ। ಮರಣಞ್ಹೇತಂ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಯೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ; ಮರಣಮತ್ತಞ್ಹೇತಂ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ದುಕ್ಖಂ ಯಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ।

೬೪. “ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಮಸ್ಸ - ‘ತಣ್ಹಾ ಖೋ ಸಲ್ಲಂ ಸಮಣೇನ ವುತ್ತಂ, ಅವಿಜ್ಜಾವಿಸದೋಸೋ ಛನ್ದರಾಗಬ್ಯಾಪಾದೇನ ರುಪ್ಪತಿ। ತಂ ಮೇ ತಣ್ಹಾಸಲ್ಲಂ ಪಹೀನಂ, ಅಪನೀತೋ ಅವಿಜ್ಜಾವಿಸದೋಸೋ, ಸಮ್ಮಾ ನಿಬ್ಬಾನಾಧಿಮುತ್ತೋಹಮಸ್ಮೀ’ತಿ। ಸಮ್ಮಾ ನಿಬ್ಬಾನಾಧಿಮುತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಸೋ ಯಾನಿ ಸಮ್ಮಾ ನಿಬ್ಬಾನಾಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಅಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ತಾನಿ ನಾನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪದಸ್ಸನಂ ನಾನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ನಾನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ನಾನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ನಾನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ನಾನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ನಾನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪದಸ್ಸನಂ ನಾನುಯುತ್ತಸ್ಸ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ನಾನುಯುತ್ತಸ್ಸ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ನಾನುಯುತ್ತಸ್ಸ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ನಾನುಯುತ್ತಸ್ಸ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ

ನಾನುಯುತ್ತಸ್ಸ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ನಾನುಯುತ್ತಸ್ಸ ರಾಗೋ ಚಿತ್ತಂ ನಾನುದ್ಧಂಸೇಯ್ಯ। ಸೋ ನ ರಾಗಾನುದ್ಧಂಸಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ನೇವ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ನ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಪುರಿಸೋ ಸಲ್ಲೇನ ವಿದ್ಧೋ ಅಸ್ಸ ಸವಿಸೇನ ಗಾಳ್ಹೂಪಲೇಪನೇನ। ತಸ್ಸ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಭಿಸಕ್ಕಂ ಸಲ್ಲಕತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯುಂ। ತಸ್ಸ ಸೋ ಭಿಸಕ್ಕೋ ಸಲ್ಲಕತ್ತೋ ಸತ್ಥೇನ ವಣಮುಖಂ ಪರಿಕನ್ತೇಯ್ಯ। ಸತ್ಥೇನ ವಣಮುಖಂ ಪರಿಕನ್ತಿತ್ವಾ ಏಸನಿಯಾ ಸಲ್ಲಂ ಏಸೇಯ್ಯ। ಏಸನಿಯಾ ಸಲ್ಲಂ ಏಸಿತ್ವಾ ಸಲ್ಲಂ ಅಬ್ಬುಹೇಯ್ಯ, ಅಪನೇಯ್ಯ ವಿಸದೋಸಂ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಂ। ಅನುಪಾದಿಸೇಸೋತಿ ಜಾನಮಾನೋ ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಉಬ್ಭತಂ ಖೋ ತೇ ಸಲ್ಲಂ, ಅಪನೀತೋ ವಿಸದೋಸೋ ಅನುಪಾದಿಸೇಸೋ। ಅನಲಞ್ಚ ತೇ ಅನ್ತರಾಯಾಯ। ಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ಚೇವ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯಾಸಿ, ಮಾ ತೇ ಅಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜತೋ ವಣೋ ಅಸ್ಸಾವೀ ಅಸ್ಸ। ಕಾಲೇನ ಕಾಲಞ್ಚ ವಣಂ ಧೋವೇಯ್ಯಾಸಿ, ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ವಣಮುಖಂ ಆಲಿಮ್ಪೇಯ್ಯಾಸಿ। ಮಾ ತೇ ನ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ವಣಂ ಧೋವತೋ ನ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ವಣಮುಖಂ ಆಲಿಮ್ಪತೋ ಪುಬ್ಬಲೋಹಿತಂ ವಣಮುಖಂ ಪರಿಯೋನನ್ಧಿ। ಮಾ ಚ ವಾತಾತಪೇ ಚಾರಿತ್ತಂ ಅನುಯುಞ್ಜಿ, ಮಾ ತೇ ವಾತಾತಪೇ ಚಾರಿತ್ತಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ ರಜೋಸೂಕಂ ವಣಮುಖಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇಸಿ । ವಣಾನುರಕ್ಖೀ ಚ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ವಿಹರೇಯ್ಯಾಸಿ ವಣಸಾರೋಪೀ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ – 'ಉಬ್ಭತಂ ಖೋ ಮೇ ಸಲ್ಲಂ, ಅಪನೀತೋ ವಿಸದೋಸೋ ಅನುಪಾದಿಸೇಸೋ। ಅನಲಞ್ಚ ಮೇ ಅನ್ತರಾಯಾಯಾ'ತಿ। ಸೋ ಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ಚೇವ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜತೋ ವಣೋ ನ ಅಸ್ಸಾವೀ ಅಸ್ಸ। ಕಾಲೇನ ಕಾಲಞ್ಚ ವಣಂ ಧೋವೇಯ್ಯ, ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ವಣಮುಖಂ ಆಲಿಮ್ಪೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ವಣಂ ಧೋವತೋ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ವಣಮುಖಂ ಆಲಿಮ್ಪತೋ ನ ಪುಬ್ಬಲೋಹಿತಂ ವಣಮುಖಂ ಪರಿಯೋನನ್ಧೇಯ್ಯ। ನ ಚ ವಾತಾತಪೇ ಚಾರಿತ್ತಂ ಅನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ವಾತಾತಪೇ ಚಾರಿತ್ತಂ ಅನನುಯುತ್ತಸ್ಸ ರಜೋಸೂಕಂ ವಣಮುಖಂ ನಾನುದ್ಧಂಸೇಯ್ಯ। ವಣಾನುರಕ್ಖೀ ಚ ವಿಹರೇಯ್ಯ ವಣಸಾರೋಪೀ। ತಸ್ಸ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಚ ಸಪ್ಪಾಯಕಿರಿಯಾಯ ಅಸು ಚ [ಅಸುಚಿ (ಸಬ್ಬತ್ಥ) ಸೋಚಾತಿ ತಬ್ಬಣ್ಣನಾ ಮನಸಿಕಾತಬ್ಬಾ] ವಿಸದೋಸೋ ಅಪನೀತೋ ಅನುಪಾದಿಸೇಸೋ ತದುಭಯೇನ ವಣೋ ವಿರುಹೇಯ್ಯ। ಸೋ ರುಳ್ಹೇನ ವಣೇನ ಸಞ್ಛವಿನಾ ನೇವ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ನ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ।

"ಏವಮೇವ ಖೋ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಮಸ್ಸ – 'ತಣ್ಹಾ ಖೋ ಸಲ್ಲಂ ಸಮಣೇನ ವುತ್ತಂ, ಅವಿಜ್ಜಾವಿಸದೋಸೋ ಛನ್ದರಾಗಬ್ಯಾಪಾದೇನ ರುಪ್ಪತಿ। ತಂ ಮೇ ತಣ್ಹಾಸಲ್ಲಂ ಪಹೀನಂ, ಅಪನೀತೋ ಅವಿಜ್ಜಾವಿಸದೋಸೋ, ಸಮ್ಮಾ ನಿಬ್ಬಾನಾಧಿಮುತ್ತೋಹಮಸ್ಮೀ'ತಿ। ಸಮ್ಮಾ ನಿಬ್ಬಾನಾಧಿಮುತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಸೋ ಯಾನಿ ಸಮ್ಮಾ ನಿಬ್ಬಾನಾಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಅಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ತಾನಿ ನಾನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪದಸ್ಸನಂ ನಾನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ನಾನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ನಾನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ನಾನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ನಾನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ನಾನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪದಸ್ಸನಂ ನಾನುಯುತ್ತಸ್ಸ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ನಾನುಯುತ್ತಸ್ಸ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ನಾನುಯುತ್ತಸ್ಸ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ನಾನುಯುತ್ತಸ್ಸ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ನಾನುಯುತ್ತಸ್ಸ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ನಾನುಯುತ್ತಸ್ಸ, ರಾಗೋ ಚಿತ್ತಂ ನಾನುದ್ಧಂಸೇಯ್ಯ। ಸೋ ನ ರಾಗಾನುದ್ಧಂಸಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ನೇವ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ನ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ।

೬೫. "ಉಪಮಾ ಖೋ ಮೇ ಅಯಂ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಕತಾ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಾಯ। ಅಯಂಯೇವೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ – ವಣೋತಿ ಖೋ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಛನ್ನೇತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಂ ಆಯತನಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ; ವಿಸದೋಸೋತಿ ಖೋ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಅವಿಜ್ಜಾಯೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ; ಸಲ್ಲನ್ತಿ ಖೋ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ತಣ್ಹಾಯೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ; ಏಸನೀತಿ ಖೋ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಸತಿಯಾಯೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ; ಸತ್ಥನ್ತಿ ಖೋ,

ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಅರಿಯಾಯೇತಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಅಧಿವಚನಂ; ಭಿಸಕ್ಕೋ ಸಲ್ಲಕತ್ತೋತಿ ಖೋ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ತಥಾಗತಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ।

“ಸೋ ವತ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಛಸು ಫಸ್ಸಾಯತನೇಸು ಸಂವುತಕಾರೀ ‘ಉಪಧಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಮೂಲ’ನ್ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ನಿರುಪಧಿ ಉಪಧಿಸಙ್ಖಯೇ ವಿಮುತ್ತೋ ಉಪಧಿಸ್ಮಿಂ ವಾ ಕಾಯಂ ಉಪಸಂಹರಿಸ್ಸತಿ ಚಿತ್ತಂ ವಾ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಆಪಾನೀಯಕಂಸೋ ವಣ್ಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಗನ್ಧಸಮ್ಪನ್ನೋ ರಸಸಮ್ಪನ್ನೋ; ಸೋ ಚ ಖೋ ವಿಸೇನ ಸಂಸಟ್ಠೋ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಜೀವಿತುಕಾಮೋ ಅಮರಿತುಕಾಮೋ ಸುಖಕಾಮೋ ದುಕ್ಖಪಟಿಕೂಲೋ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅಮುಂ ಆಪಾನೀಯಕಂಸಂ ಪಿವೇಯ್ಯ ಯಂ ಜಞ್ಞಾ - ‘ಇಮಾಹಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛಾಮಿ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖ’’ನ್ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಸೋ ವತ ಭಿಕ್ಖು ಛಸು ಫಸ್ಸಾಯತನೇಸು ಸಂವುತಕಾರೀ ‘ಉಪಧಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಮೂಲ’ನ್ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ನಿರುಪಧಿ ಉಪಧಿಸಙ್ಖಯೇ ವಿಮುತ್ತೋ ಉಪಧಿಸ್ಮಿಂ ವಾ ಕಾಯಂ ಉಪಸಂಹರಿಸ್ಸತಿ ಚಿತ್ತಂ ವಾ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಆಸೀವಿಸೋ [ಆಸಿವಿಸೋ (ಕ॰)] ಘೋರವಿಸೋ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಜೀವಿತುಕಾಮೋ ಅಮರಿತುಕಾಮೋ ಸುಖಕಾಮೋ ದುಕ್ಖಪಟಿಕೂಲೋ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅಮುಸ್ಸ ಆಸೀವಿಸಸ್ಸ ಘೋರವಿಸಸ್ಸ ಹತ್ಥಂ ವಾ ಅಙ್ಗುಟ್ಠಂ ವಾ ದಜ್ಜಾ [ಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ (ಕ॰)] ಯಂ ಜಞ್ಞಾ - ‘ಇಮಿನಾಹಂ ದಟ್ಠೋ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛಾಮಿ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖ’’ನ್ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಸುನಕ್ಖತ್ತ, ಸೋ ವತ ಭಿಕ್ಖು ಛಸು ಫಸ್ಸಾಯತನೇಸು ಸಂವುತಕಾರೀ ‘ಉಪಧಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಮೂಲ’ನ್ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ನಿರುಪಧಿ ಉಪಧಿಸಙ್ಖಯೇ ವಿಮುತ್ತೋ ಉಪಧಿಸ್ಮಿಂ ವಾ ಕಾಯಂ ಉಪಸಂಹರಿಸ್ಸತಿ ಚಿತ್ತಂ ವಾ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಸುನಕ್ಖತ್ತೋ ಲಿಚ್ಛವಿಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಸುನಕ್ಖತ್ತಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಆನೇಞ್ಜಸಪ್ಪಾಯಸುತ್ತಂ

೬೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕುರೂಸು ವಿಹರತಿ ಕಮ್ಮಾಸಧಮ್ಮಂ ನಾಮ ಕುರೂನಂ ನಿಗಮೋ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ಭಿಕ್ಖವೋ”ತಿ। “ಭದನ್ತೇ”ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - “ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಾ ತುಚ್ಛಾ ಮುಸಾ ಮೋಸಧಮ್ಮಾ। ಮಾಯಾಕತಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲಲಾಪನಂ। ಯೇ ಚ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾ ಕಾಮಾ, ಯೇ ಚ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾ ಕಾಮಾ; ಯಾ ಚ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾ ಕಾಮಸಞ್ಞಾ, ಯಾ ಚ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾ ಕಾಮಸಞ್ಞಾ - ಉಭಯಮೇತಂ ಮಾರಧೇಯ್ಯಂ, ಮಾರಸ್ಸೇಸ [ಮಾರಸ್ಸೇವ (ಕ॰)] ವಿಸಯೋ, ಮಾರಸ್ಸೇಸ ನಿವಾಪೋ, ಮಾರಸ್ಸೇಸ ಗೋಚರೋ। ಏತ್ಥೇತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಮಾನಸಾ ಅಭಿಜ್ಝಾಪಿ ಬ್ಯಾಪಾದಾಪಿ ಸಾರಮ್ಭಾಪಿ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ತೇವ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಇಧಮನುಸಿಕ್ಖತೋ ಅನ್ತರಾಯಾಯ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಯೇ ಚ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾ ಕಾಮಾ, ಯೇ ಚ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾ ಕಾಮಾ; ಯಾ ಚ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾ ಕಾಮಸಞ್ಞಾ, ಯಾ ಚ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾ ಕಾಮಸಞ್ಞಾ - ಉಭಯಮೇತಂ ಮಾರಧೇಯ್ಯಂ, ಮಾರಸ್ಸೇಸ ವಿಸಯೋ, ಮಾರಸ್ಸೇಸ ನಿವಾಪೋ, ಮಾರಸ್ಸೇಸ ಗೋಚರೋ। ಏತ್ಥೇತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಮಾನಸಾ ಅಭಿಜ್ಝಾಪಿ ಬ್ಯಾಪಾದಾಪಿ ಸಾರಮ್ಭಾಪಿ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ, ತೇವ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಇಧಮನುಸಿಕ್ಖತೋ ಅನ್ತರಾಯಾಯ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ಯಂನೂನಾಹಂ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಲೋಕಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಮನಸಾ। ವಿಪುಲೇನ ಹಿ ಮೇ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತೋ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಲೋಕಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಮನಸಾ ಯೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಮಾನಸಾ ಅಭಿಜ್ಝಾಪಿ ಬ್ಯಾಪಾದಾಪಿ ಸಾರಮ್ಭಾಪಿ ತೇ ನ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪಹಾನಾ ಅಪರಿತ್ತಞ್ಚ ಮೇ

ಚಿತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ ಸುಭಾವಿತ'ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ ತಬ್ಬಹುಲವಿಹಾರಿನೋ ಆಯತನೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಸೀದತಿ। ಸಮ್ಪಸಾದೇ ಸತಿ ಏತರಹಿ ವಾ ಆನೇಞ್ಜಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ ಪಞ್ಞಾಯ ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ। ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ತಂಸಂವತ್ತನಿಕಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಸ್ಸ ಆನೇಞ್ಜೂಪಗಂ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮಾ ಆನೇಞ್ಜಸಪ್ಪಾಯಾ ಪಟಿಪದಾ ಅಕ್ಖಾಯತಿ"।

೬೭. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಯೇ ಚ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾ ಕಾಮಾ, ಯೇ ಚ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾ ಕಾಮಾ; ಯಾ ಚ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾ ಕಾಮಸಞ್ಞಾ , ಯಾ ಚ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾ ಕಾಮಸಞ್ಞಾ; ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ (ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ) [( ) ನತ್ಥಿ ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು] ಚತ್ತಾರಿ ಚ ಮಹಾಭೂತಾನಿ, ಚತುನ್ನಞ್ಚ ಮಹಾಭೂತಾನಂ ಉಪಾದಾಯರೂಪ'ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ ತಬ್ಬಹುಲವಿಹಾರಿನೋ ಆಯತನೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಸೀದತಿ। ಸಮ್ಪಸಾದೇ ಸತಿ ಏತರಹಿ ವಾ ಆನೇಞ್ಜಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ ಪಞ್ಞಾಯ ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ। ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ತಂಸಂವತ್ತನಿಕಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಸ್ಸ ಆನೇಞ್ಜೂಪಗಂ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯಾ ಆನೇಞ್ಜಸಪ್ಪಾಯಾ ಪಟಿಪದಾ ಅಕ್ಖಾಯತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಯೇ ಚ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾ ಕಾಮಾ, ಯೇ ಚ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾ ಕಾಮಾ; ಯಾ ಚ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾ ಕಾಮಸಞ್ಞಾ, ಯಾ ಚ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾ ಕಾಮಸಞ್ಞಾ; ಯೇ ಚ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾ ರೂಪಾ, ಯೇ ಚ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾ ರೂಪಾ; ಯಾ ಚ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾ ರೂಪಸಞ್ಞಾ, ಯಾ ಚ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾ ರೂಪಸಞ್ಞಾ - ಉಭಯಮೇತಂ ಅನಿಚ್ಚಂ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ನಾಲಂ ಅಭಿನನ್ದಿತುಂ, ನಾಲಂ ಅಭಿವದಿತುಂ, ನಾಲಂ ಅಜ್ಝೋಸಿತು'ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ ತಬ್ಬಹುಲವಿಹಾರಿನೋ ಆಯತನೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಸೀದತಿ। ಸಮ್ಪಸಾದೇ ಸತಿ ಏತರಹಿ ವಾ ಆನೇಞ್ಜಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ ಪಞ್ಞಾಯ ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ। ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ತಂಸಂವತ್ತನಿಕಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಸ್ಸ ಆನೇಞ್ಜೂಪಗಂ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯಾ ಆನೇಞ್ಜಸಪ್ಪಾಯಾ ಪಟಿಪದಾ ಅಕ್ಖಾಯತಿ।

೬೮. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಯೇ ಚ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾ ಕಾಮಾ, ಯೇ ಚ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾ ಕಾಮಾ; ಯಾ ಚ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾ ಕಾಮಸಞ್ಞಾ, ಯಾ ಚ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾ ಕಾಮಸಞ್ಞಾ; ಯೇ ಚ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾ ರೂಪಾ, ಯೇ ಚ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾ ರೂಪಾ; ಯಾ ಚ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾ ರೂಪಸಞ್ಞಾ, ಯಾ ಚ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾ ರೂಪಸಞ್ಞಾ; ಯಾ ಚ ಆನೇಞ್ಜಸಞ್ಞಾ - ಸಬ್ಬಾ ಸಞ್ಞಾ। ಯತ್ಥೇತಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ ಏತಂ ಸನ್ತಂ ಏತಂ ಪಣೀತಂ - ಯದಿದಂ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನ'ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ ತಬ್ಬಹುಲವಿಹಾರಿನೋ ಆಯತನೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಸೀದತಿ। ಸಮ್ಪಸಾದೇ ಸತಿ ಏತರಹಿ ವಾ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ ಪಞ್ಞಾಯ ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ। ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ತಂಸಂವತ್ತನಿಕಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಸ್ಸ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನೂಪಗಂ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮಾ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಪ್ಪಾಯಾ ಪಟಿಪದಾ ಅಕ್ಖಾಯತಿ।

೬೯. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋ ವಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋ ವಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಸುಞ್ಞಮಿದಂ ಅತ್ತೇನ ವಾ ಅತ್ತನಿಯೇನ ವಾ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ ತಬ್ಬಹುಲವಿಹಾರಿನೋ ಆಯತನೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಸೀದತಿ। ಸಮ್ಪಸಾದೇ ಸತಿ ಏತರಹಿ ವಾ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ ಪಞ್ಞಾಯ ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ। ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ತಂಸಂವತ್ತನಿಕಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಸ್ಸ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನೂಪಗಂ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯಾ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಪ್ಪಾಯಾ ಪಟಿಪದಾ ಅಕ್ಖಾಯತಿ।

೭೦. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ನಾಹಂ ಕ್ವಚನಿ [ಕ್ವಚಿನಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಸೀ॰ ಅಟ್ಠ॰)] ಕಸ್ಸಚಿ ಕಿಞ್ಚನತಸ್ಮಿಂ [ಕಿಞ್ಚನತಸ್ಮಿ (?)], ನ ಚ ಮಮ ಕ್ವಚನಿ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿ ಕಿಞ್ಚನಂ ನತ್ಥೀ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ

ತಬ್ಬಹುಲವಿಹಾರಿನೋ ಆಯತನೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಸೀದತಿ। ಸಮ್ಪಸಾದೇ ಸತಿ ಏತರಹಿ ವಾ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ ಪಞ್ಞಾಯ ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ। ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ತಂಸಂವತ್ತನಿಕಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಸ್ಸ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನೂಪಗಂ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯಾ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಪ್ಪಾಯಾ ಪಟಿಪದಾ ಅಕ್ಖಾಯತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಯೇ ಚ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾ ಕಾಮಾ, ಯೇ ಚ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾ ಕಾಮಾ; ಯಾ ಚ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾ ಕಾಮಸಞ್ಞಾ, ಯಾ ಚ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾ ಕಾಮಸಞ್ಞಾ; ಯೇ ಚ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾ ರೂಪಾ, ಯೇ ಚ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾ ರೂಪಾ; ಯಾ ಚ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾ ರೂಪಸಞ್ಞಾ, ಯಾ ಚ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾ ರೂಪಸಞ್ಞಾ ; ಯಾ ಚ ಆನೇಞ್ಜಸಞ್ಞಾ, ಯಾ ಚ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಾ - ಸಬ್ಬಾ ಸಞ್ಞಾ। ಯತ್ಥೇತಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ ಏತಂ ಸನ್ತಂ ಏತಂ ಪಣೀತಂ - ಯದಿದಂ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನ'ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ ತಬ್ಬಹುಲವಿಹಾರಿನೋ ಆಯತನೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಸೀದತಿ। ಸಮ್ಪಸಾದೇ ಸತಿ ಏತರಹಿ ವಾ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ ಪಞ್ಞಾಯ ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ। ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ತಂಸಂವತ್ತನಿಕಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಸ್ಸ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನೂಪಗಂ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಪ್ಪಾಯಾ ಪಟಿಪದಾ ಅಕ್ಖಾಯತೀ"ತಿ।

೭೧. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ - 'ನೋ ಚಸ್ಸ, ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ; ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ; ಯದತ್ಥಿ ಯಂ, ಭೂತಂ - ತಂ ಪಜಹಾಮೀ'ತಿ। ಏವಂ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಪಟಿಲಭತಿ। ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯ ನು ಖೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ಅಪೇತ್ಥೇಕಚ್ಚೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯ, ಅಪೇತ್ಥೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ನ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯಾ"ತಿ। "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನಪೇತ್ಥೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯ, ಅಪೇತ್ಥೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ನ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ - 'ನೋ ಚಸ್ಸ, ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ; ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ; ಯದತ್ಥಿ, ಯಂ ಭೂತಂ - ತಂ ಪಜಹಾಮೀ'ತಿ। ಏವಂ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಪಟಿಲಭತಿ। ಸೋ ತಂ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ, ಅಭಿವದತಿ, ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಅಭಿನನ್ದತೋ ಅಭಿವದತೋ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ತನ್ನಿಸ್ಸಿತಂ ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತದುಪಾದಾನಂ। ಸಉಪಾದಾನೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತೀ"ತಿ। "ಕಹಂ ಪನ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಪಾದಿಯಮಾನೋ ಉಪಾದಿಯತೀ"ತಿ? "ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ, ಆನನ್ದಾ"ತಿ। "ಉಪಾದಾನಸೇಟ್ಠಂ ಕಿರ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಪಾದಿಯಮಾನೋ ಉಪಾದಿಯತೀ"ತಿ? "ಉಪಾದಾನಸೇಟ್ಠಞ್ಹಿ ಸೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಉಪಾದಿಯಮಾನೋ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಉಪಾದಾನಸೇಟ್ಠಞ್ಹೇತಂ, ಆನನ್ದ, ಯದಿದಂ - ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ"।

೭೨. "ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ - 'ನೋ ಚಸ್ಸ, ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ; ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ; ಯದತ್ಥಿ, ಯಂ ಭೂತಂ - ತಂ ಪಜಹಾಮೀ'ತಿ। ಏವಂ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಪಟಿಲಭತಿ। ಸೋ ತಂ ಉಪೇಕ್ಖಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ, ನಾಭಿವದತಿ, ನ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಅನಭಿನನ್ದತೋ ಅನಭಿವದತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ನ ತನ್ನಿಸ್ಸಿತಂ ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ತದುಪಾದಾನಂ। ಅನುಪಾದಾನೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತೀ"ತಿ।

೭೩. "ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ! ನಿಸ್ಸಾಯ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕಿರ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಓಘಸ್ಸ ನಿತ್ಥರಣಾ ಅಕ್ಖಾತಾ। ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಅರಿಯೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ"ತಿ? "ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಯೇ ಚ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾ ಕಾಮಾ, ಯೇ ಚ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾ ಕಾಮಾ; ಯಾ ಚ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾ ಕಾಮಸಞ್ಞಾ, ಯಾ ಚ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾ ಕಾಮಸಞ್ಞಾ; ಯೇ ಚ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾ ರೂಪಾ, ಯೇ ಚ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾ ರೂಪಾ; ಯಾ ಚ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾ ರೂಪಸಞ್ಞಾ, ಯಾ ಚ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾ ರೂಪಸಞ್ಞಾ; ಯಾ ಚ ಆನೇಞ್ಜಸಞ್ಞಾ, ಯಾ ಚ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಾ , ಯಾ ಚ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಾ - ಏಸ ಸಕ್ಕಾಯೋ ಯಾವತಾ ಸಕ್ಕಾಯೋ। ಏತಂ ಅಮತಂ ಯದಿದಂ ಅನುಪಾದಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ

ವಿಮೋಕ್ಖೋ। ಇತಿ, ಖೋ, ಆನನ್ದ, ದೇಸಿತಾ ಮಯಾ ಆನೇಞ್ಜಸಪ್ಪಾಯಾ ಪಟಿಪದಾ, ದೇಸಿತಾ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಪ್ಪಾಯಾ ಪಟಿಪದಾ, ದೇಸಿತಾ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಪ್ಪಾಯಾ ಪಟಿಪದಾ, ದೇಸಿತಾ ನಿಸ್ಸಾಯ ನಿಸ್ಸಾಯ ಓಘಸ್ಸ ನಿತ್ಥರಣಾ, ದೇಸಿತೋ ಅರಿಯೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ। ಯಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸತ್ಥಾರಾ ಕರಣೀಯಂ ಸಾವಕಾನಂ ಹಿತೇಸಿನಾ ಅನುಕಮ್ಪಕೇನ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕತಂ ವೋ ತಂ ಮಯಾ। ಏತಾನಿ, ಆನನ್ದ, ರುಕ್ಖಮೂಲಾನಿ, ಏತಾನಿ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಿ। ಝಾಯಥಾನನ್ದ, ಮಾ ಪಮಾದತ್ಥ, ಮಾ ಪಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೋ ಅಹುವತ್ಥ। ಅಯಂ ವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಸಾಸನೀ'''ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಆನೇಞ್ಜಸಪ್ಪಾಯಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಗಣಕಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸುತ್ತಂ

೭೪. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೇ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೇ। ಅಥ ಖೋ ಗಣಕಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ [ಗಣಕಮೋಗ್ಗಲಾನೋ (ಕ॰)] ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಗಣಕಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಇಮಸ್ಸ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದಸ್ಸ ದಿಸ್ಸತಿ ಅನುಪುಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾ ಅನುಪುಬ್ಬಕಿರಿಯಾ ಅನುಪುಬ್ಬಪಟಿಪದಾ ಯದಿದಂ – ಯಾವ ಪಚ್ಛಿಮಸೋಪಾನಕಳೇವರಾ಼ ಇಮೇಸಮ್ಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ದಿಸ್ಸತಿ ಅನುಪುಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾ ಅನುಪುಬ್ಬಕಿರಿಯಾ ಅನುಪುಬ್ಬಪಟಿಪದಾ ಯದಿದಂ – ಅಜ್ಝೇನೇಃ ಇಮೇಸಮ್ಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಇಸ್ಸಾಸಾನಂ ದಿಸ್ಸತಿ ಅನುಪುಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾ ಅನುಪುಬ್ಬಕಿರಿಯಾ ಅನುಪುಬ್ಬಪಟಿಪದಾ ಯದಿದಂ – ಇಸ್ಸತ್ಥೇ [ಇಸ್ಸತ್ತೇ (ಕ॰)]। ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಗಣಕಾನಂ ಗಣನಾಜೀವಾನಂ ದಿಸ್ಸತಿ ಅನುಪುಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾ ಅನುಪುಬ್ಬಕಿರಿಯಾ ಅನುಪುಬ್ಬಪಟಿಪದಾ ಯದಿದಂ – ಸಙ್ಖಾನೇ। ಮಯಞ್ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅನ್ತೇವಾಸಿಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಏವಂ ಗಣಾಪೇಮ – 'ಏಕಂ ಏಕಕಂ, ದ್ವೇ ದುಕಾ, ತೀಣಿ ತಿಕಾ, ಚತ್ತಾರಿ ಚತುಕ್ಕಾ, ಪಞ್ಚ ಪಞ್ಚಕಾ, ಛ ಛಕ್ಕಾ, ಸತ್ತ ಸತ್ತಕಾ, ಅಟ್ಠ ಅಟ್ಠಕಾ, ನವ ನವಕಾ, ದಸ ದಸಕಾ'ತಿ; ಸತಮ್ಪಿ ಮಯಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಗಣಾಪೇಮ, ಭಿಯ್ಯೋಪಿ ಗಣಾಪೇಮ। ಸಕ್ಕಾ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಇಮಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಏವಮೇವ ಅನುಪುಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾ ಅನುಪುಬ್ಬಕಿರಿಯಾ ಅನುಪುಬ್ಬಪಟಿಪದಾ ಪಞ್ಞಪೇತು"ನ್ತಿ?

೭೫. "ಸಕ್ಕಾ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಮಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಅನುಪುಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾ ಅನುಪುಬ್ಬಕಿರಿಯಾ ಅನುಪುಬ್ಬಪಟಿಪದಾ ಪಞ್ಞಪೇತುಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ದಕ್ಖೋ ಅಸ್ಸದಮ್ಮಕೋ ಭದ್ದಂ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಪಠಮೇನೇವ ಮುಖಾಧಾನೇ ಕಾರಣಂ ಕಾರೇತಿ, ಅಥ ಉತ್ತರಿಂ ಕಾರಣಂ ಕಾರೇತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಥಾಗತೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಏವಂ ವಿನೇತಿ – 'ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಸೀಲವಾ ಹೋಹಿ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರಾಹಿ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖಸ್ಸು ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸೂ'''ತಿ।

"ಯತೋ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು, ತಮೇನಂ ತಥಾಗತೋ ಉತ್ತರಿಂ ವಿನೇತಿ – 'ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಹೋಹಿ, ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಮಾ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋಹಿ ಮಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಾಹಿ; ರಕ್ಖಾಹಿ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜಾಹಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ

ಸುತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಮಾ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋಹಿ ಮಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಾಹಿ; ರಕ್ಖಾಹಿ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಮನಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜಾಹೀ'"ತಿ।

"ಯತೋ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಿಕ್ಖು ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಹೋತಿ, ತಮೇನಂ ತಥಾಗತೋ ಉತ್ತರಿಂ ವಿನೇತಿ – 'ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞೂ ಹೋಹಿ। ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇಯ್ಯಾಸಿ – ನೇವ ದವಾಯ ನ ಮದಾಯ ನ ಮಣ್ಡನಾಯ ನ ವಿಭೂಸನಾಯ, ಯಾವದೇವ ಇಮಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಯಾಪನಾಯ ವಿಹಿಂಸೂಪರತಿಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ – ಇತಿ ಪುರಾಣಞ್ಚ ವೇದನಂ ಪಟಿಹಙ್ಖಾಮಿ, ನವಞ್ಚ ವೇದನಂ ನ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮಿ, ಯಾತ್ರಾ ಚ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅನವಜ್ಜತಾ ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಚಾ'"ತಿ।

"ಯತೋ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ , ಭಿಕ್ಖು ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞೂ ಹೋತಿ, ತಮೇನಂ ತಥಾಗತೋ ಉತ್ತರಿಂ ವಿನೇತಿ – 'ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರಾಹಿ, ದಿವಸಂ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇಹಿ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಠಮಂ ಯಾಮಂ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇಹಿ, ರತ್ತಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮಂ ಯಾಮಂ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಸೀಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯಾಸಿ ಪಾದೇ ಪಾದಂ ಅಚ್ಚಾಧಾಯ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಉಟ್ಠಾನಸಞ್ಞಂ ಮನಸಿಕರಿತ್ವಾ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಯಾಮಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಯ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇಹೀ'"ತಿ।

"ಯತೋ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಿಕ್ಖು ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ತಮೇನಂ ತಥಾಗತೋ ಉತ್ತರಿಂ ವಿನೇತಿ – 'ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋಹಿ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ , ಆಲೋಕಿತೇ ವಿಲೋಕಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ, ಸಮಿಞ್ಜಿತೇ ಪಸಾರಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ, ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ, ಅಸಿತೇ ಪೀತೇ ಖಾಯಿತೇ ಸಾಯಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ , ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಕಮ್ಮೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ, ಗತೇ ಠಿತೇ ನಿಸಿನ್ನೇ ಸುತ್ತೇ ಜಾಗರಿತೇ ಭಾಸಿತೇ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ'"ತಿ।

"ಯತೋ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ತಮೇನಂ ತಥಾಗತೋ ಉತ್ತರಿಂ ವಿನೇತಿ – 'ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ವಿವಿತ್ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಭಜಾಹಿ ಅರಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪಬ್ಬತಂ ಕನ್ದರಂ ಗಿರಿಗುಹಂ ಸುಸಾನಂ ವನಪತ್ಥಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜ'ನ್ತಿ। ಸೋ ವಿವಿತ್ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಭಜತಿ ಅರಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪಬ್ಬತಂ ಕನ್ದರಂ ಗಿರಿಗುಹಂ ಸುಸಾನಂ ವನಪ್ಪತ್ಥಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜಂ। ಸೋ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ, ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ, ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಸೋ ಅಭಿಜ್ಝಂ ಲೋಕೇ ಪಹಾಯ ವಿಗತಾಭಿಜ್ಝೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ, ಅಭಿಜ್ಝಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ; ಬ್ಯಾಪಾದಪದೋಸಂ ಪಹಾಯ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ವಿಹರತಿ ಸಬ್ಬಪಾಣಭೂತಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ, ಬ್ಯಾಪಾದಪದೋಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ; ಥಿನಮಿದ್ಧಂ [ಥೀನಮಿದ್ಧಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪಹಾಯ ವಿಗತಥಿನಮಿದ್ಧೋ ವಿಹರತಿ ಆಲೋಕಸಞ್ಞೀ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಥಿನಮಿದ್ಧಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ; ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಪಹಾಯ ಅನುದ್ಧತೋ ವಿಹರತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತೋ, ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ; ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ ಪಹಾಯ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛೋ ವಿಹರತಿ ಅಕಥಂಕಥೀ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ।

೭೬. "ಸೋ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ।

ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ...ಪೇ॰... ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ।

''ಯೇ ಖೋ ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಿಕ್ಖೂ ಸೇಕ್ಖಾ [ಸೇಖಾ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ಅಪತ್ತಮಾನಸಾ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಪತ್ಥಯಮಾನಾ ವಿಹರನ್ತಿ ತೇಸು ಮೇ ಅಯಂ ಏವರೂಪೀ ಅನುಸಾಸನೀ ಹೋತಿ। ಯೇ ಪನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅರಹನ್ತೋ ಖೀಣಾಸವಾ ವುಸಿತವನ್ತೋ ಕತಕರಣೀಯಾ ಓಹಿತಭಾರಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನಾ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತಾ ತೇಸಂ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾಯ ಚೇವ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ, ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಾಯ ಚಾ''ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಗಣಕಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ''ಕಿಂ ನು ಖೋ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕಾ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಏವಂ ಓವದೀಯಮಾನಾ ಏವಂ ಅನುಸಾಸೀಯಮಾನಾ ಸಬ್ಬೇ ಅಚ್ಚನ್ತಂ ನಿಟ್ಠಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಆರಾಧೇನ್ತಿ, ಉದಾಹು ಏಕಚ್ಚೇ ನಾರಾಧೇನ್ತೀ''ತಿ? ''ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮಮ ಸಾವಕಾ ಮಯಾ ಏವಂ ಓವದೀಯಮಾನಾ ಏವಂ ಅನುಸಾಸೀಯಮಾನಾ ಅಚ್ಚನ್ತಂ ನಿಟ್ಠಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಆರಾಧೇನ್ತಿ, ಏಕಚ್ಚೇ ನಾರಾಧೇನ್ತೀ''ತಿ।

''ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯಂ ತಿಟ್ಠತೇವ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ತಿಟ್ಠತಿ ನಿಬ್ಬಾನಗಾಮೀ ಮಗ್ಗೋ, ತಿಟ್ಠತಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಸಮಾದಪೇತಾ; ಅಥ ಚ ಪನ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕಾ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಏವಂ ಓವದೀಯಮಾನಾ ಏವಂ ಅನುಸಾಸೀಯಮಾನಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಅಚ್ಚನ್ತಂ ನಿಟ್ಠಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಆರಾಧೇನ್ತಿ, ಏಕಚ್ಚೇ ನಾರಾಧೇನ್ತೀ''ತಿ?

೭೭. ''ತೇನ ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಂಯೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ। ಯಥಾ ತೇ ಖಮೇಯ್ಯ ತಥಾ ನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕುಸಲೋ ತ್ವಂ ರಾಜಗಹಗಾಮಿಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸಾ''ತಿ? ''ಏವಂ, ಭೋ, ಕುಸಲೋ ಅಹಂ ರಾಜಗಹಗಾಮಿಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸಾ''ತಿ। ''ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಧ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ರಾಜಗಹಂ ಗನ್ತುಕಾಮೋ। ಸೋ ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಭನ್ತೇ, ರಾಜಗಹಂ ಗನ್ತುಂ; ತಸ್ಸ ಮೇ ರಾಜಗಹಸ್ಸ ಮಗ್ಗಂ ಉಪದಿಸಾ'ತಿ। ತಮೇನಂ ತ್ವಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಾಸಿ – 'ಏಹಮ್ಭೋ [ಏವಂ ಭೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಪುರಿಸ, ಅಯಂ ಮಗ್ಗೋ ರಾಜಗಹಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತೇನ ಮುಹುತ್ತಂ ಗಚ್ಛ, ತೇನ ಮುಹುತ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ ಅಮುಕಂ ನಾಮ ಗಾಮಂ, ತೇನ ಮುಹುತ್ತಂ ಗಚ್ಛ, ತೇನ ಮುಹುತ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ ಅಮುಕಂ ನಾಮ ನಿಗಮಂ; ತೇನ ಮುಹುತ್ತಂ ಗಚ್ಛ, ತೇನ ಮುಹುತ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ ರಾಜಗಹಸ್ಸ ಆರಾಮರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ವನರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ಭೂಮಿರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ಪೋಕ್ಖರಣೀರಾಮಣೇಯ್ಯಕ'ನ್ತಿ। ಸೋ ತಯಾ ಏವಂ ಓವದೀಯಮಾನೋ ಏವಂ ಅನುಸಾಸೀಯಮಾನೋ ಉಮ್ಮಗ್ಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಮುಖೋ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಅಥ ದುತಿಯೋ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ರಾಜಗಹಂ ಗನ್ತುಕಾಮೋ। ಸೋ ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಭನ್ತೇ, ರಾಜಗಹಂ ಗನ್ತುಂ; ತಸ್ಸ ಮೇ ರಾಜಗಹಸ್ಸ ಮಗ್ಗಂ ಉಪದಿಸಾ'ತಿ। ತಮೇನಂ ತ್ವಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಾಸಿ – 'ಏಹಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಅಯಂ ಮಗ್ಗೋ ರಾಜಗಹಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತೇನ ಮುಹುತ್ತಂ ಗಚ್ಛ, ತೇನ ಮುಹುತ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ ಅಮುಕಂ ನಾಮ ಗಾಮಂ; ತೇನ ಮುಹುತ್ತಂ ಗಚ್ಛ, ತೇನ ಮುಹುತ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ ಅಮುಕಂ ನಾಮ ನಿಗಮಂ; ತೇನ ಮುಹುತ್ತಂ ಗಚ್ಛ, ತೇನ ಮುಹುತ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ ರಾಜಗಹಸ್ಸ ಆರಾಮರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ವನರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ಭೂಮಿರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ಪೋಕ್ಖರಣೀರಾಮಣೇಯ್ಯಕ'ನ್ತಿ। ಸೋ ತಯಾ ಏವಂ ಓವದೀಯಮಾನೋ ಏವಂ ಅನುಸಾಸೀಯಮಾನೋ ಸೋತ್ಥಿನಾ ರಾಜಗಹಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಕೋ ನು ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯಂ ತಿಟ್ಠತೇವ ರಾಜಗಹಂ , ತಿಟ್ಠತಿ ರಾಜಗಹಗಾಮೀ ಮಗ್ಗೋ, ತಿಟ್ಠಸಿ ತ್ವಂ ಸಮಾದಪೇತಾ; ಅಥ ಚ ಪನ ತಯಾ ಏವಂ ಓವದೀಯಮಾನೋ ಏವಂ ಅನುಸಾಸೀಯಮಾನೋ ಏಕೋ ಪುರಿಸೋ ಉಮ್ಮಗ್ಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಮುಖೋ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಏಕೋ ಸೋತ್ಥಿನಾ ರಾಜಗಹಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ''ತಿ? ''ಏತ್ಥ ಕ್ಯಾಹಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕರೋಮಿ? ಮಗ್ಗಕ್ಖಾಯೀಹಂ, ಭೋ ಗೋತಮಾ''ತಿ।

“ಏವಮೇವ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಿಟ್ಠತೇವ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ತಿಟ್ಠತಿ ನಿಬ್ಬಾನಗಾಮೀ ಮಗ್ಗೋ, ತಿಟ್ಠಾಮಹಂ ಸಮಾದಪೇತಾ; ಅಥ ಚ ಪನ ಮಮ ಸಾವಕಾ ಮಯಾ ಏವಂ ಓವದೀಯಮಾನಾ ಏವಂ ಅನುಸಾಸೀಯಮಾನಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಅಚ್ಚನ್ತಂ ನಿಟ್ಠಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಆರಾಧೇನ್ತಿ, ಏಕಚ್ಚೇ ನಾರಾಧೇನ್ತಿ। ಏತ್ಥ ಕ್ಯಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕರೋಮಿ? ಮಗ್ಗಕ್ಖಾಯೀಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಥಾಗತೋ”ತಿ।

೭೮. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಗಣಕಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಯೇಮೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಅಸ್ಸದ್ಧಾ ಜೀವಿಕತ್ಥಾ ನ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಸಠಾ ಮಾಯಾವಿನೋ ಕೇತಬಿನೋ [ಕೇಟುಭಿನೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಉದ್ಧತಾ ಉನ್ನಳಾ ಚಪಲಾ ಮುಖರಾ ವಿಕಿಣ್ಣವಾಚಾ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಅಗುತ್ತದ್ವಾರಾ ಭೋಜನೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞುನೋ ಜಾಗರಿಯಂ ಅನನುಯುತ್ತಾ ಸಾಮಞ್ಞೇ ಅನಪೇಕ್ಖವನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖಾಯ ನ ತಿಬ್ಬಗಾರವಾ ಬಾಹುಲಿಕಾ [ಬಾಹುಲ್ಲಿಕಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಸಾಥಲಿಕಾ ಓಕ್ಕಮನೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಪವಿವೇಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ ಕುಸೀತಾ ಹೀನವೀರಿಯಾ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿನೋ ಅಸಮ್ಪಜಾನಾ ಅಸಮಾಹಿತಾ ವಿಬ್ಭನ್ತಚಿತ್ತಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ಏಳಮೂಗಾ, ನ ತೇಹಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ”।

“ಯೇ ಪನ ತೇ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಅಸಠಾ ಅಮಾಯಾವಿನೋ ಅಕೇತಬಿನೋ ಅನುದ್ಧತಾ ಅನುನ್ನಳಾ ಅಚಪಲಾ ಅಮುಖರಾ ಅವಿಕಿಣ್ಣವಾಚಾ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರಾ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುನೋ ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತಾ ಸಾಮಞ್ಞೇ ಅಪೇಕ್ಖವನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖಾಯ ತಿಬ್ಬಗಾರವಾ ನಬಾಹುಲಿಕಾ ನಸಾಥಲಿಕಾ ಓಕ್ಕಮನೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ ಪವಿವೇಕೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ ಪಹಿತತ್ತಾ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿನೋ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ಸಮಾಹಿತಾ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಾ ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಅನೇಳಮೂಗಾ, ತೇಹಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭೋ ಗೋತಮ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಮೂಲಗನ್ಧಾ, ಕಾಲಾನುಸಾರಿ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಾರಗನ್ಧಾ, ಲೋಹಿತಚನ್ದನಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಯೇ ಕೇಚಿ ಪುಪ್ಫಗನ್ಧಾ, ವಸ್ಸಿಕಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಓವಾದೋ ಪರಮಜ್ಜಧಮ್ಮೇಸು।

“ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ , ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ – ‘ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀ’ತಿ; ಏವಮೇವಂ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ।

ಗಣಕಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಗೋಪಕಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸುತ್ತಂ

೭೯. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ ಅಚಿರಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಭಗವತಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಅಜಾತಸತ್ತು ವೇದೇಹಿಪುತ್ತೋ ರಾಜಗಹಂ ಪಟಿಸಙ್ಖಾರಾಪೇತಿ ರಞ್ಞೋ ಪಜ್ಜೋತಸ್ಸ ಆಸಙ್ಕಮಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ರಾಜಗಹಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – “ಅತಿಪ್ಪಗೋ ಖೋ ತಾವ ರಾಜಗಹೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಯೇನ ಗೋಪಕಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಕಮ್ಮನ್ತೋ, ಯೇನ ಗೋಪಕಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಗೋಪಕಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಕಮ್ಮನ್ತೋ, ಯೇನ ಗೋಪಕಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಗೋಪಕಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ – "ಏತು ಖೋ ಭವಂ ಆನನ್ದೋ। ಸ್ವಾಗತಂ ಭೋತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ। ಚಿರಸ್ಸಂ ಖೋ ಭವಂ ಆನನ್ದೋ ಇಮಂ ಪರಿಯಾಯಮಕಾಸಿ ಯದಿದಂ ಇಧಾಗಮನಾಯ। ನಿಸೀದತು ಭವಂ ಆನನ್ದೋ, ಇದಮಾಸನಂ ಪಞ್ಞತ್ತ"ನ್ತಿ। ನಿಸೀದಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ಗೋಪಕಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋಪಿ ಖೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಞ್ಞತರಂ ನೀಚಂ ಆಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಗೋಪಕಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ – "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಏಕಭಿಕ್ಖುಪಿ ತೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಬ್ಬೇನಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾಸಬ್ಬಂ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಅಹೋಸಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ"ತಿ? "ನತ್ಥಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಭಿಕ್ಖುಪಿ ತೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಬ್ಬೇನಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾಸಬ್ಬಂ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸೋ ಭಗವಾ ಅಹೋಸಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಸೋ ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಗವಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೇತಾ, ಅಸಞ್ಜಾತಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಸಞ್ಜನೇತಾ, ಅನಕ್ಖಾತಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಅಕ್ಖಾತಾ, ಮಗ್ಗಞ್ಞೂ, ಮಗ್ಗವಿದೂ, ಮಗ್ಗಕೋವಿದೋ; ಮಗ್ಗಾನುಗಾ ಚ ಪನ ಏತರಹಿ ಸಾವಕಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಪಚ್ಛಾ ಸಮನ್ನಾಗತಾ"ತಿ। ಅಯಞ್ಚ ಹಿದಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಗೋಪಕಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅನ್ತರಾಕಥಾ ವಿಪ್ಪಕತಾ ಅಹೋಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ವಸ್ಸಕಾರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತೋ ರಾಜಗಹೇ ಕಮ್ಮನ್ತೇ ಅನುಸಞ್ಞಾಯಮಾನೋ ಯೇನ ಗೋಪಕಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಕಮ್ಮನ್ತೋ, ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವಸ್ಸಕಾರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ – "ಕಾಯನುತ್ಥ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ, ಕಾ ಚ ಪನ ವೋ ಅನ್ತರಾಕಥಾ ವಿಪ್ಪಕತಾ"ತಿ? "ಇಧ ಮಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಗೋಪಕಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಏವಮಾಹ – 'ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಏಕಭಿಕ್ಖುಪಿ ತೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಬ್ಬೇನಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾಸಬ್ಬಂ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಅಹೋಸಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ'ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಗೋಪಕಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ನತ್ಥಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಭಿಕ್ಖುಪಿ ತೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಬ್ಬೇನಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾಸಬ್ಬಂ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸೋ ಭಗವಾ ಅಹೋಸಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಸೋ ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಗವಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೇತಾ, ಅಸಞ್ಜಾತಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಸಞ್ಜನೇತಾ, ಅನಕ್ಖಾತಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಅಕ್ಖಾತಾ, ಮಗ್ಗಞ್ಞೂ, ಮಗ್ಗವಿದೂ, ಮಗ್ಗಕೋವಿದೋ; ಮಗ್ಗಾನುಗಾ ಚ ಪನ ಏತರಹಿ ಸಾವಕಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಪಚ್ಛಾ ಸಮನ್ನಾಗತಾ'ತಿ। ಅಯಂ ಖೋ ನೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಗೋಪಕಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅನ್ತರಾಕಥಾ ವಿಪ್ಪಕತಾ। ಅಥ ತ್ವಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ"ತಿ।

೮೦. "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಏಕಭಿಕ್ಖುಪಿ ತೇನ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಠಪಿತೋ – 'ಅಯಂ ವೋ ಮಮಚ್ಚಯೇನ ಪಟಿಸರಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ, ಯಂ ತುಮ್ಹೇ ಏತರಹಿ ಪಟಿಪಾದೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ [ಪಟಿಧಾವೇಯ್ಯಾಥಾತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]? "ನತ್ಥಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಭಿಕ್ಖುಪಿ ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಠಪಿತೋ – 'ಅಯಂ ವೋ ಮಮಚ್ಚಯೇನ ಪಟಿಸರಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ, ಯಂ ಮಯಂ ಏತರಹಿ ಪಟಿಪಾದೇಯ್ಯಾಮಾ"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಪನ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಏಕಭಿಕ್ಖುಪಿ ಸಙ್ಘೇನ ಸಮ್ಮತೋ, ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಥೇರೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಠಪಿತೋ – 'ಅಯಂ ನೋ ಭಗವತೋ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪಟಿಸರಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ, ಯಂ ತುಮ್ಹೇ ಏತರಹಿ ಪಟಿಪಾದೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ? "ನತ್ಥಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಭಿಕ್ಖುಪಿ ಸಙ್ಘೇನ ಸಮ್ಮತೋ, ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಥೇರೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಠಪಿತೋ – 'ಅಯಂ ನೋ ಭಗವತೋ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪಟಿಸರಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ, ಯಂ ಮಯಂ ಏತರಹಿ ಪಟಿಪಾದೇಯ್ಯಾಮಾ"ತಿ। "ಏವಂ ಅಪ್ಪಟಿಸರಣೇ ಚ ಪನ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಕೋ ಹೇತು ಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ"ತಿ? "ನ ಖೋ ಮಯಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಪ್ಪಟಿಸರಣಾ; ಸಪ್ಪಟಿಸರಣಾ ಮಯಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ; ಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಸರಣಾ"ತಿ।

‘‘‘ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಏಕಭಿಕ್ಖುಪಿ ತೇನ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಠಪಿತೋ - ಅಯಂ ವೋ ಮಮಚ್ಚಯೇನ ಪಟಿಸರಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ, ಯಂ ತುಮ್ಹೇ ಏತರಹಿ ಪಟಿಪಾದೇಯ್ಯಾಥಾ’ತಿ - ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ‘ನತ್ಥಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಭಿಕ್ಖುಪಿ ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಠಪಿತೋ - ಅಯಂ ವೋ ಮಮಚ್ಚಯೇನ ಪಟಿಸರಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ, ಯಂ ಮಯಂ ಏತರಹಿ ಪಟಿಪಾದೇಯ್ಯಾಮಾ’ತಿ ವದೇಸಿ; ‘ಅತ್ಥಿ ಪನ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಏಕಭಿಕ್ಖುಪಿ ಸಙ್ಘೇನ ಸಮ್ಮತೋ, ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಥೇರೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಠಪಿತೋ - ಅಯಂ ನೋ ಭಗವತೋ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪಟಿಸರಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ, ಯಂ ತುಮ್ಹೇ ಏತರಹಿ ಪಟಿಪಾದೇಯ್ಯಾಥಾ’ತಿ - ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ‘ನತ್ಥಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಭಿಕ್ಖುಪಿ ಸಙ್ಘೇನ ಸಮ್ಮತೋ, ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಥೇರೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಠಪಿತೋ - ಅಯಂ ನೋ ಭಗವತೋ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪಟಿಸರಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ, ಯಂ ಮಯಂ ಏತರಹಿ ಪಟಿಪಾದೇಯ್ಯಾಮಾ’ತಿ - ವದೇಸಿ; ‘ಏವಂ ಅಪ್ಪಟಿಸರಣೇ ಚ ಪನ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಕೋ ಹೇತು ಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ’ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ‘ನ ಖೋ ಮಯಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ , ಅಪ್ಪಟಿಸರಣಾ; ಸಪ್ಪಟಿಸರಣಾ ಮಯಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ; ಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಸರಣಾ’ತಿ ವದೇಸಿ। ಇಮಸ್ಸ ಪನ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಕಥಂ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ’’ತಿ?

೮೧. ‘‘ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಉದ್ದಿಟ್ಠಂ। ತೇ ಮಯಂ ತದಹುಪೋಸಥೇ ಯಾವತಿಕಾ ಏಕಂ ಗಾಮಖೇತ್ತಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರಾಮ ತೇ ಸಬ್ಬೇ ಏಕಜ್ಝಂ ಸನ್ನಿಪತಾಮ; ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಯಸ್ಸ ತಂ ಪವತ್ತತಿ ತಂ ಅಜ್ಝೇಸಾಮ। ತಸ್ಮಿಂ ಚೇ ಭಞ್ಞಮಾನೇ ಹೋತಿ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ಹೋತಿ ವೀತಿಕ್ಕಮೋ ತಂ ಮಯಂ ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ಕಾರೇಮಾತಿ।

‘‘ನ ಕಿರ ನೋ ಭವನ್ತೋ ಕಾರೇನ್ತಿ; ಧಮ್ಮೋ ನೋ ಕಾರೇತಿ’’। ‘‘ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಏಕಭಿಕ್ಖುಪಿ ಯಂ ತುಮ್ಹೇ ಏತರಹಿ ಸಕ್ಕರೋಥ ಗರುಂ ಕರೋಥ [ಗರುಕರೋಥ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಮಾನೇಥ ಪೂಜೇಥ; ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ [ಗರುಕತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರಥಾ’’ತಿ? ‘‘ನತ್ಥಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಭಿಕ್ಖುಪಿ ಯಂ ಮಯಂ ಏತರಹಿ ಸಕ್ಕರೋಮ ಗರುಂ ಕರೋಮ ಮಾನೇಮ ಪೂಜೇಮ; ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರಾಮಾ’’ತಿ।

‘‘‘ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಏಕಭಿಕ್ಖುಪಿ ತೇನ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಠಪಿತೋ - ಅಯಂ ವೋ ಮಮಚ್ಚಯೇನ ಪಟಿಸರಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಯಂ ತುಮ್ಹೇ ಏತರಹಿ ಪಟಿಪಾದೇಯ್ಯಾಥಾ’ತಿ - ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ‘ನತ್ಥಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಭಿಕ್ಖುಪಿ ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಠಪಿತೋ - ಅಯಂ ವೋ ಮಮಚ್ಚಯೇನ ಪಟಿಸರಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಯಂ ಮಯಂ ಏತರಹಿ ಪಟಿಪಾದೇಯ್ಯಾಮಾ’ತಿ ವದೇಸಿ; ‘ಅತ್ಥಿ ಪನ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಏಕಭಿಕ್ಖುಪಿ ಸಙ್ಘೇನ ಸಮ್ಮತೋ, ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಥೇರೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಠಪಿತೋ - ಅಯಂ ನೋ ಭಗವತೋ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪಟಿಸರಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಯಂ ತುಮ್ಹೇ ಏತರಹಿ ಪಟಿಪಾದೇಯ್ಯಾಥಾ’ತಿ - ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ‘ನತ್ಥಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಭಿಕ್ಖುಪಿ ಸಙ್ಘೇನ ಸಮ್ಮತೋ, ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಥೇರೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಠಪಿತೋ - ಅಯಂ ನೋ ಭಗವತೋ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪಟಿಸರಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಯಂ ಮಯಂ ಏತರಹಿ ಪಟಿಪಾದೇಯ್ಯಾಮಾ’ತಿ ವದೇಸಿ; ‘ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಏಕಭಿಕ್ಖುಪಿ ಯಂ ತುಮ್ಹೇ ಏತರಹಿ ಸಕ್ಕರೋಥ ಗರುಂ ಕರೋಥ ಮಾನೇಥ ಪೂಜೇಥ; ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರಥಾ’ತಿ - ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ‘ನತ್ಥಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಭಿಕ್ಖುಪಿ ಯಂ ಮಯಂ ಏತರಹಿ ಸಕ್ಕರೋಮ ಗರುಂ ಕರೋಮ ಮಾನೇಮ ಪೂಜೇಮ; ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರಾಮಾ’ತಿ ವದೇಸಿ। ಇಮಸ್ಸ ಪನ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಕಥಂ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ’’ತಿ?

೮೨. ‘‘ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ದಸ ಪಸಾದನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಕ್ಖಾತಾ। ಯಸ್ಮಿಂ ನೋ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ತಂ ಮಯಂ ಏತರಹಿ ಸಕ್ಕರೋಮ ಗರುಂ ಕರೋಮ ಮಾನೇಮ ಪೂಜೇಮ; ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರಾಮ। ಕತಮೇ ದಸ?

"ಇಧ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು।

"ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ ಸುತಧರೋ ಸುತಸನ್ನಿಚಯೋ। ಯೇ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಾ, ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಾ, ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಾ, ಸಾತ್ಥಂ, ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ [ಸಾತ್ಥಾ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಭಿವದನ್ತಿ, ತಥಾರೂಪಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಹೋನ್ತಿ ಧಾತಾ [ಧತಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ।

"ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ( ) [(ಇತರೀತರೇಹಿ) ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೪೫] ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇಹಿ।

"ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ।

"ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋತಿ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋತಿ, ಬಹುಧಾಪಿ ಹುತ್ವಾ ಏಕೋ ಹೋತಿ; ಆವಿಭಾವಂ ತಿರೋಭಾವಂ; ತಿರೋಕುಟ್ಟಂ [ತಿರೋಕುಡ್ಡಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ತಿರೋಪಾಕಾರಂ ತಿರೋಪಬ್ಬತಂ ಅಸಜ್ಜಮಾನೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಆಕಾಸೇ; ಪಥವಿಯಾಪಿ ಉಮ್ಮುಜ್ಜನಿಮುಜ್ಜಂ ಕರೋತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಉದಕೇ; ಉದಕೇಪಿ ಅಭಿಜ್ಜಮಾನೇ ಗಚ್ಛತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಥವಿಯಂ; ಆಕಾಸೇಪಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ಕಮತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಕ್ಖೀ ಸಕುಣೋ; ಇಮೇಪಿ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯೇ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೇ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೇ ಪಾಣಿನಾ ಪರಿಮಸತಿ [ಪರಾಮಸತಿ (ಕಂ॰)] ಪರಿಮಜ್ಜತಿ, ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇತಿ।

"ದಿಬ್ಬಾಯ ಸೋತಧಾತುಯಾ ವಿಸುದ್ಧಾಯ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಿಕಾಯ ಉಭೋ ಸದ್ದೇ ಸುಣಾತಿ - ದಿಬ್ಬೇ ಚ ಮಾನುಸೇ ಚ, ಯೇ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ಚ।

"ಪರಸತ್ತಾನಂ ಪರಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ। ಸರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ಸರಾಗಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ವೀತರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ವೀತರಾಗಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಸದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ಸದೋಸಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ವೀತದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ವೀತದೋಸಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಸಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ಸಮೋಹಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ವೀತಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ವೀತಮೋಹಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಸಂಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ಸಂಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ , ಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ಮಹಗ್ಗತಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ಅಮಹಗ್ಗತಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಸಉತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ಸಉತ್ತರಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅನುತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ಅನುತ್ತರಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ಅಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ಅವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

"ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ ತಿಸ್ಸೋಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಚತಸ್ಸೋಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಚಪಿ ಜಾತಿಯೋ ದಸಪಿ ಜಾತಿಯೋ ವೀಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ತಿಂಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಚತ್ತಾರೀಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಜಾತಿಸತಮ್ಪಿ ಜಾತಿಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ - 'ಅಮುತ್ರಾಸಿಂ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ ಏವಂವಣ್ಣೋ ಏವಮಾಹಾರೋ ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ, ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಅಮುತ್ರ ಉದಪಾದಿಂ; ತತ್ರಾಪಾಸಿಂ

ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ ಏವಂವಣ್ಣೋ ಏವಮಾಹಾರೋ ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ, ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಇಧೂಪಪನ್ನೋ'ತಿ। ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ।

"ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ, ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ।

"ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ।

"ಇಮೇ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ದಸ ಪಸಾದನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಕ್ಖಾತಾ। ಯಸ್ಮಿಂ ನೋ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ತಂ ಮಯಂ ಏತರಹಿ ಸಕ್ಕರೋಮ ಗರುಂ ಕರೋಮ ಮಾನೇಮ ಪೂಜೇಮ; ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರಾಮಾ"ತಿ।

೮೩. ಏವಂ ವುತ್ತೇ ವಸ್ಸಕಾರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತೋ ಉಪನನ್ದಂ ಸೇನಾಪತಿಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞತಿ ಭವಂ ಸೇನಾಪತಿ [ಮಞ್ಞಸಿ ಏವಂ ಸೇನಾಪತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಮಞ್ಞಸಿ ಸೇನಾಪತಿ (ಸೀ॰), ಮಞ್ಞಸಿ ಭವಂ ಸೇನಾಪತಿ (ಕ॰)] ಯದಿಮೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಕ್ಕಾತಬ್ಬಂ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ, ಗರುಂ ಕಾತಬ್ಬಂ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಮಾನೇತಬ್ಬಂ ಮಾನೇನ್ತಿ , ಪೂಜೇತಬ್ಬಂ ಪೂಜೇನ್ತಿ"? "ತಗ್ಘಿಮೇ [ತಗ್ಘ ಮೇ (ಕ॰)] ಭೋನ್ತೋ ಸಕ್ಕಾತಬ್ಬಂ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ, ಗರುಂ ಕಾತಬ್ಬಂ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಮಾನೇತಬ್ಬಂ ಮಾನೇನ್ತಿ, ಪೂಜೇತಬ್ಬಂ ಪೂಜೇನ್ತಿ। ಇಮಞ್ಚ ಹಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ನ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ನ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ನ ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ನ ಪೂಜೇಯ್ಯುಂ; ಅಥ ಕಿಞ್ಚರಹಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ಪೂಜೇಯ್ಯುಂ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಮಾನೇತ್ವಾ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ? ಅಥ ಖೋ ವಸ್ಸಕಾರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ – "ಕಹಂ ಪನ ಭವಂ ಆನನ್ದೋ ಏತರಹಿ ವಿಹರತೀ"ತಿ? "ವೇಳುವನೇ ಖೋಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏತರಹಿ ವಿಹರಾಮೀ"ತಿ। "ಕಚ್ಚಿ ಪನ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ವೇಳುವನಂ ರಮಣೀಯಞ್ಚೇವ ಅಪ್ಪಸದ್ದಞ್ಚ ಅಪ್ಪನಿಗ್ಘೋಸಞ್ಚ ವಿಜನವಾತಂ ಮನುಸ್ಸರಾಹಸ್ಸೇಯ್ಯಕಂ [ಮನುಸ್ಸರಾಹಸೇಯ್ಯಕಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಸಾರುಪ್ಪ"ನ್ತಿ? "ತಗ್ಘ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವೇಳುವನಂ ರಮಣೀಯಞ್ಚೇವ ಅಪ್ಪಸದ್ದಞ್ಚ ಅಪ್ಪನಿಗ್ಘೋಸಞ್ಚ ವಿಜನವಾತಂ ಮನುಸ್ಸರಾಹಸ್ಸೇಯ್ಯಕಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಸಾರುಪ್ಪಂ, ಯಥಾ ತಂ ತುಮ್ಹಾದಿಸೇಹಿ ರಕ್ಖಕೇಹಿ ಗೋಪಕೇಹೀ"ತಿ। "ತಗ್ಘ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ವೇಳುವನಂ ರಮಣೀಯಞ್ಚೇವ ಅಪ್ಪಸದ್ದಞ್ಚ ಅಪ್ಪನಿಗ್ಘೋಸಞ್ಚ ವಿಜನವಾತಂ ಮನುಸ್ಸರಾಹಸ್ಸೇಯ್ಯಕಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಸಾರುಪ್ಪಂ, ಯಥಾ ತಂ ಭವನ್ತೇಹಿ ಝಾಯೀಹಿ ಝಾನಸೀಲೀಹಿ। ಝಾಯಿನೋ ಚೇವ ಭವನ್ತೋ ಝಾನಸೀಲಿನೋ ಚ"।

"ಏಕಮಿದಾಹಂ , ಭೋ ಆನನ್ದ, ಸಮಯಂ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಯೇನ ಮಹಾವನಂ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾ ಯೇನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ। ತತ್ರ ಚ ಪನ ಸೋ [ತತ್ರ ಚ ಸೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಝಾನಕಥಂ ಕಥೇಸಿ। ಝಾಯೀ ಚೇವ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಅಹೋಸಿ ಝಾನಸೀಲೀ ಚ। ಸಬ್ಬಞ್ಚ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಝಾನಂ ವಣ್ಣೇಸೀ"ತಿ।

೮೪. "ನ ಚ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸೋ ಭಗವಾ ಸಬ್ಬಂ ಝಾನಂ ವಣ್ಣೇಸಿ, ನಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಸಬ್ಬಂ ಝಾನಂ ನ ವಣ್ಣೇಸೀತಿ। ಕಥಂ ರೂಪಞ್ಚ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸೋ ಭಗವಾ ಝಾನಂ ನ ವಣ್ಣೇಸಿ? ಇಧ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಮರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಕಾಮರಾಗಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಕಾಮರಾಗಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ; ಸೋ ಕಾಮರಾಗಂಯೇವ ಅನ್ತರಂ ಕರಿತ್ವಾ ಝಾಯತಿ ಪಜ್ಝಾಯತಿ ನಿಜ್ಝಾಯತಿ ಅಪಜ್ಝಾಯತಿ। ಬ್ಯಾಪಾದಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ

ಬ್ಯಾಪಾದಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ; ಸೋ ಬ್ಯಾಪಾದಂಯೇವ ಅನ್ತರಂ ಕರಿತ್ವಾ ಝಾಯತಿ ಪಜ್ಝಾಯತಿ ನಿಜ್ಝಾಯತಿ ಅಪಜ್ಝಾಯತಿ। ಥಿನಮಿದ್ಧಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಥಿನಮಿದ್ಧಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ; ಸೋ ಥಿನಮಿದ್ಧಂಯೇವ ಅನ್ತರಂ ಕರಿತ್ವಾ ಝಾಯತಿ ಪಜ್ಝಾಯತಿ ನಿಜ್ಝಾಯತಿ ಅಪಜ್ಝಾಯತಿ। ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ; ಸೋ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂಯೇವ ಅನ್ತರಂ ಕರಿತ್ವಾ ಝಾಯತಿ ಪಜ್ಝಾಯತಿ ನಿಜ್ಝಾಯತಿ ಅಪಜ್ಝಾಯತಿ। ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಚ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ; ಸೋ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂಯೇವ ಅನ್ತರಂ ಕರಿತ್ವಾ ಝಾಯತಿ ಪಜ್ಝಾಯತಿ ನಿಜ್ಝಾಯತಿ ಅಪಜ್ಝಾಯತಿ। ಏವರೂಪಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸೋ ಭಗವಾ ಝಾನಂ ನ ವಣ್ಣೇಸಿ।

"ಕಥಂ ರೂಪಞ್ಚ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸೋ ಭಗವಾ ಝಾನಂ ವಣ್ಣೇಸಿ? ಇಧ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ…ಪೇ॰… ತತಿಯಂ ಝಾನಂ… ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಏವರೂಪಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸೋ ಭಗವಾ ಝಾನಂ ವಣ್ಣೇಸೀ"ತಿ।

"ಗಾರಯ್ಹಂ ಕಿರ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಝಾನಂ ಗರಹಿ, ಪಾಸಂಸಂ ಪಸಂಸಿ। ಹನ್ದ, ಚ ದಾನಿ ಮಯಂ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಗಚ್ಛಾಮ; ಬಹುಕಿಚ್ಚಾ ಮಯಂ ಬಹುಕರಣೀಯಾ"ತಿ। "ಯಸ್ಸದಾನಿ ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಸೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ವಸ್ಸಕಾರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಅಥ ಖೋ ಗೋಪಕಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇ ವಸ್ಸಕಾರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ - "ಯಂ ನೋ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಅಪುಚ್ಛಿಮ್ಹಾ ತಂ ನೋ ಭವಂ ಆನನ್ದೋ ನ ಬ್ಯಾಕಾಸೀ"ತಿ। "ನನು ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅವೋಚುಮ್ಹಾ - 'ನತ್ಥಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಭಿಕ್ಖುಪಿ ತೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಬ್ಬೇನಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾಸಬ್ಬಂ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸೋ ಭಗವಾ ಅಹೋಸಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಸೋ ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಗವಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೇತಾ, ಅಸಞ್ಜಾತಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಸಞ್ಜನೇತಾ, ಅನಕ್ಖಾತಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಅಕ್ಖಾತಾ, ಮಗ್ಗಞ್ಞೂ, ಮಗ್ಗವಿದೂ, ಮಗ್ಗಕೋವಿದೋ । ಮಗ್ಗಾನುಗಾ ಚ ಪನ ಏತರಹಿ ಸಾವಕಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಪಚ್ಛಾ ಸಮನ್ನಾಗತಾ'"ತಿ।

ಗೋಪಕಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಮಹಾಪುಣ್ಣಮಸುತ್ತಂ

೮೫. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೇ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಭಗವಾ ತದಹುಪೋಸಥೇ ಪನ್ನರಸೇ ಪುಣ್ಣಾಯ ಪುಣ್ಣಮಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಏಕಂಸಂ ಚೀವರಂ ಕತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ದೇಸಂ, ಸಚೇ ಮೇ ಭಗವಾ ಓಕಾಸಂ ಕರೋತಿ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾಯಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಕೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛ ಯದಾಕಙ್ಖಸೀ"ತಿ।

೮೯. ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಕೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಇಮೇ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವೇದನುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಞ್ಞುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಙ್ಖಾರುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ"ತಿ? "ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವೇದನುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಞ್ಞುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಙ್ಖಾರುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ"ತಿ।

"ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿ – "ಇಮೇ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಕಿಂಮೂಲಕಾ"ತಿ? "ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಛನ್ದಮೂಲಕಾ"ತಿ। "ತಂಯೇವ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾದಾನಂ ತೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ, ಉದಾಹು ಅಞ್ಞತ್ರ ಪಞ್ಚಹುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಹಿ ಉಪಾದಾನ"ನ್ತಿ? "ನ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ತಂಯೇವ ಉಪಾದಾನಂ ತೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ, ನಾಪಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಪಞ್ಚಹುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಹಿ ಉಪಾದಾನಂ। ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಛನ್ದರಾಗೋ ತಂ ತತ್ಥ ಉಪಾದಾನ"ನ್ತಿ।

"ಸಿಯಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಛನ್ದರಾಗವೇಮತ್ತತಾ"ತಿ? "ಸಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ "ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಏವಂರೂಪೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ , ಏವಂವೇದನೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಏವಂಸಞ್ಞೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಏವಂಸಙ್ಖಾರೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಏವಂವಿಞ್ಞಾಣೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನ'ನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಿಯಾ ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಛನ್ದರಾಗವೇಮತ್ತತಾ"ತಿ।

"ಕಿತ್ತಾವತಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಖನ್ಧಾನಂ ಖನ್ಧಾಧಿವಚನಂ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ, ಭಿಕ್ಖು, ರೂಪಂ – ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ, ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ, ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ, ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ – ಅಯಂ ರೂಪಕ್ಖನ್ಧೋ। ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ – ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ, ಓಳಾರಿಕಾ ವಾ ಸುಖುಮಾ ವಾ, ಹೀನಾ ವಾ ಪಣೀತಾ ವಾ, ಯಾ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ – ಅಯಂ ವೇದನಾಕ್ಖನ್ಧೋ। ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ – ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ...ಪೇ॰... ಯಾ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ – ಅಯಂ ಸಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧೋ। ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ – ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ, ಓಳಾರಿಕಾ ವಾ ಸುಖುಮಾ ವಾ, ಹೀನಾ ವಾ ಪಣೀತಾ ವಾ, ಯೇ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ – ಅಯಂ ಸಙ್ಖಾರಕ್ಖನ್ಧೋ। ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ – ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ, ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ, ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ, ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ – ಅಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಕ್ಖನ್ಧೋ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಖನ್ಧಾನಂ ಖನ್ಧಾಧಿವಚನಂ ಹೋತೀ"ತಿ।

"ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ರೂಪಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ? ಕೋ ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ವೇದನಾಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ? ಕೋ ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಸಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ? ಕೋ ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಸಙ್ಖಾರಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ? ಕೋ ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ವಿಞ್ಞಾಣಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯಾ"ತಿ?

"ಚತ್ತಾರೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಹಾಭೂತಾ ಹೇತು, ಚತ್ತಾರೋ ಮಹಾಭೂತಾ ಪಚ್ಚಯೋ ರೂಪಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ। ಫಸ್ಸೋ ಹೇತು, ಫಸ್ಸೋ ಪಚ್ಚಯೋ ವೇದನಾಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ। ಫಸ್ಸೋ ಹೇತು, ಫಸ್ಸೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಸಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ। ಫಸ್ಸೋ ಹೇತು, ಫಸ್ಸೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಸಙ್ಖಾರಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ। ನಾಮರೂಪಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು, ನಾಮರೂಪಂ ಪಚ್ಚಯೋ ವಿಞ್ಞಾಣಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯಾ"ತಿ।

೯೦. "ಕಥಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅರಿಯಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ

ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ವೇದನಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ ವೇದನಾವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ಅತ್ತನಿ ವಾ ವೇದನಂ ವೇದನಾಯ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಸಞ್ಞಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ ಸಞ್ಞಾವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ಅತ್ತನಿ ವಾ ಸಞ್ಞಂ ಸಞ್ಞಾಯ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಸಙ್ಖಾರೇ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ ಸಙ್ಖಾರವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ಅತ್ತನಿ ವಾ ಸಙ್ಖಾರೇ ಸಙ್ಖಾರೇಸು ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖು, ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಹೋತೀ"ತಿ।

"ಕಥಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ನ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅರಿಯಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ ನ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ ನ ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ ನ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ನ ವೇದನಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ ನ ವೇದನಾವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ವೇದನಂ ನ ವೇದನಾಯ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ನ ಸಞ್ಞಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ ನ ಸಞ್ಞಾವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ಸಞ್ಞಂ ನ ಸಞ್ಞಾಯ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ನ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ ನ ಸಙ್ಖಾರವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ಸಙ್ಖಾರೇ ನ ಸಙ್ಖಾರೇಸು ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ ನ ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ನ ಹೋತೀ"ತಿ।

೮೮. "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ರೂಪೇ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ? ಕೋ ವೇದನಾಯ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ? ಕೋ ಸಞ್ಞಾಯ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ? ಕೋ ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ? ಕೋ ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣ"ನ್ತಿ? "ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ರೂಪಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ, ಅಯಂ ರೂಪೇ ಅಸ್ಸಾದೋ। ಯಂ ರೂಪಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಯಂ ರೂಪೇ ಆದೀನವೋ। ಯೋ ರೂಪೇ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ, ಇದಂ ರೂಪೇ ನಿಸ್ಸರಣಂ। ಯಂ ಖೋ [ಯಞ್ಚ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಭಿಕ್ಖು, ವೇದನಂ ಪಟಿಚ್ಚ... ಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ... ಸಙ್ಖಾರೇ ಪಟಿಚ್ಚ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ, ಅಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಅಸ್ಸಾದೋ। ಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಆದೀನವೋ। ಯೋ ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ, ಇದಂ ವಿಞ್ಞಾಣೇ ನಿಸ್ಸರಣ"ನ್ತಿ।

೮೯. "ಕಥಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಜಾನತೋ ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇ ಕಾಯೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಸು ಅಹಂಕಾರಮಮಂಕಾರಮಾನಾನುಸಯಾ ನ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ? "ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ, ಭಿಕ್ಖು, ರೂಪಂ - ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ - ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ - ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ... ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ... ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ - ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ - ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ - ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇ ಕಾಯೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಸು ಅಹಂಕಾರಮಮಂಕಾರಮಾನಾನುಸಯಾ ನ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ।

೯೦. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ - "ಇತಿ ಕಿರ, ಭೋ, ರೂಪಂ ಅನತ್ತಾ, ವೇದನಾ ಅನತ್ತಾ, ಸಞ್ಞಾ ಅನತ್ತಾ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನತ್ತಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ; ಅನತ್ತಕತಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಕಮತ್ತಾನಂ [ಕಥಮತ್ತಾನಂ

(ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೮೨)] ಫುಸಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ? ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿವಿತಕ್ಕಮಞ್ಞಾಯ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಮೋಘಪುರಿಸೋ ಅವಿದ್ವಾ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ತಣ್ಹಾಧಿಪತೇಯ್ಯೇನ ಚೇತಸಾ ಸತ್ಥು ಸಾಸನಂ ಅತಿಧಾವಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ - 'ಇತಿ ಕಿರ, ಭೋ, ರೂಪಂ ಅನತ್ತಾ, ವೇದನಾ ಅನತ್ತಾ, ಸಞ್ಞಾ ಅನತ್ತಾ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನತ್ತಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ; ಅನತ್ತಕತಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಕಮತ್ತಾನಂ ಫುಸಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ। ಪಟಿವಿನೀತಾ [ಪಟಿಚ್ಚ ವಿನೀತಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಪಟಿಪುಚ್ಛಾಮಿ ವಿನೀತಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಖೋ ಮೇ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ತತ್ರ ತತ್ರ ಧಮ್ಮೇಸು"।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ , ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ - 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ... ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ... ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ - 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವೇದನಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸಞ್ಞಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸಙ್ಖಾರೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ; ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ , ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪನ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಸ್ಮಿಂ ಭಞ್ಞಮಾನೇ ಸಟ್ಠಿಮತ್ತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಾನಿ ವಿಮುಚ್ಚಿಂಸೂತಿ।

ಮಹಾಪುಣ್ಣಮಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ನವಮಂ।

೧೦. ಚೂಳಪುಣ್ಣಮಸುತ್ತಂ

೯೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೇ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಭಗವಾ ತದಹುಪೋಸಥೇ ಪನ್ನರಸೇ ಪುಣ್ಣಾಯ ಪುಣ್ಣಮಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭೂತಂ ತುಣ್ಹೀಭೂತಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಅನುವಿಲೋಕೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಜಾನೇಯ್ಯ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಂ - 'ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವ'"ನ್ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ; ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಂ ಜಾನೇಯ್ಯ - 'ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವ'ನ್ತಿ। ಜಾನೇಯ್ಯ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಂ - 'ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವ'"ನ್ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ; ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠಾನಂ ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಂ ಜಾನೇಯ್ಯ

– ‘ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವ’ನ್ತಿ। ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸದ್ಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸಭತ್ತಿ [ಅಸಪ್ಪುರಿಸಭತ್ತೀ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ಹೋತಿ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸಚಿನ್ತೀ ಹೋತಿ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸಮನ್ತೀ ಹೋತಿ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸಕಮ್ಮನ್ತೋ ಹೋತಿ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸದಿಟ್ಠಿ [ಅಸಪ್ಪುರಿಸದಿಟ್ಠೀ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ಹೋತಿ; ಅಸಪ್ಪುರಿಸದಾನಂ ದೇತಿ”।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸ್ಸದ್ಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಅಹಿರಿಕೋ ಹೋತಿ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ, ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ , ಕುಸೀತೋ ಹೋತಿ, ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿ ಹೋತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸ್ಸದ್ಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಭತ್ತಿ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸಸ್ಸ ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಹಿರಿಕಾ ಅನೋತ್ತಪ್ಪಿನೋ ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಾ ಕುಸೀತಾ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿನೋ ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ತ್ಯಾಸ್ಸ ಮಿತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ ತೇ ಸಹಾಯಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಭತ್ತಿ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಚಿನ್ತೀ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಚೇತೇತಿ, ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಚೇತೇತಿ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಚೇತೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಚಿನ್ತೀ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಮನ್ತೀ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಮನ್ತೇತಿ, ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಮನ್ತೇತಿ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಮನ್ತೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಮನ್ತೀ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸವಾಚೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ, ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಫರುಸವಾಚೋ ಹೋತಿ , ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸವಾಚೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಕಮ್ಮನ್ತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಕಮ್ಮನ್ತೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ [ಏವಂದಿಟ್ಠೀ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಏವಂದಿಟ್ಠಿಕೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಹೋತಿ – ‘ನತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ನತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ, ನತ್ಥಿ ಹುತಂ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ [ಸುಕ್ಕಟದುಕ್ಕಟಾನಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ, ನತ್ಥಿ ಅಯಂ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಮಾತಾ, ನತ್ಥಿ ಪಿತಾ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಲೋಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ [ಸಮಗ್ಗತಾ (ಕ॰)] ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಾ, ಯೇ ಇಮಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇನ್ತೀ’ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸದಾನಂ ದೇತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ದಾನಂ ದೇತಿ, ಅಸಹತ್ಥಾ ದಾನಂ ದೇತಿ, ಅಚಿತ್ತೀಕತ್ವಾ ದಾನಂ ದೇತಿ, ಅಪವಿಟ್ಠಂ ದಾನಂ ದೇತಿ ಅನಾಗಮನದಿಟ್ಠಿಕೋ ದಾನಂ ದೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸದಾನಂ ದೇತಿ।

“ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಏವಂ ಅಸ್ಸದ್ಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಏವಂ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಭತ್ತಿ, ಏವಂ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಚಿನ್ತೀ, ಏವಂ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಮನ್ತೀ, ಏವಂ ಅಸಪ್ಪುರಿಸವಾಚೋ, ಏವಂ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಕಮ್ಮನ್ತೋ, ಏವಂ ಅಸಪ್ಪುರಿಸದಿಟ್ಠಿ; ಏವಂ ಅಸಪ್ಪುರಿಸದಾನಂ ದತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಯಾ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಗತಿ ತತ್ಥ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಕಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಗತಿ? ನಿರಯೋ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ವಾ।

೯೧. “ಜಾನೇಯ್ಯ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಂ - ‘ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವ’”ನ್ತಿ? “ಏವಂ , ಭನ್ತೇ”। “ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ; ಠಾನಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಂ ಜಾನೇಯ್ಯ - ‘ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವ’ನ್ತಿ। ಜಾನೇಯ್ಯ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಂ - ‘ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವ’”ನ್ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ; ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಂ ಜಾನೇಯ್ಯ - ‘ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವ’ನ್ತಿ। ಸಪ್ಪುರಿಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಸಪ್ಪುರಿಸಭತ್ತಿ ಹೋತಿ, ಸಪ್ಪುರಿಸಚಿನ್ತೀ ಹೋತಿ, ಸಪ್ಪುರಿಸಮನ್ತೀ ಹೋತಿ, ಸಪ್ಪುರಿಸವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಸಪ್ಪುರಿಸಕಮ್ಮನ್ತೋ ಹೋತಿ, ಸಪ್ಪುರಿಸದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ; ಸಪ್ಪುರಿಸದಾನಂ ದೇತಿ”।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಹಿರಿಮಾ ಹೋತಿ, ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ, ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಹೋತಿ, ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಭತ್ತಿ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸಸ್ಸ ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸದ್ಧಾ ಹಿರಿಮನ್ತೋ ಓತ್ತಪ್ಪಿನೋ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿನೋ ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ತ್ಯಾಸ್ಸ ಮಿತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ, ತೇ ಸಹಾಯಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಭತ್ತಿ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಚಿನ್ತೀ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ನೇವತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಚೇತೇತಿ, ನ ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಚೇತೇತಿ, ನ ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಚೇತೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಚಿನ್ತೀ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಮನ್ತೀ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ನೇವತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಮನ್ತೇತಿ, ನ ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಮನ್ತೇತಿ, ನ ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಮನ್ತೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಮನ್ತೀ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪುರಿಸವಾಚೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪುರಿಸವಾಚೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಕಮ್ಮನ್ತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಕಮ್ಮನ್ತೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪುರಿಸದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ - ‘ಅತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ಅತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ, ಅತ್ಥಿ ಹುತಂ, ಅತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಅಯಂ ಲೋಕೋ , ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಮಾತಾ, ಅತ್ಥಿ ಪಿತಾ, ಅತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ಅತ್ಥಿ ಲೋಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಯೇ ಇಮಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇನ್ತೀ’ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪುರಿಸದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪುರಿಸದಾನಂ ದೇತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ದಾನಂ ದೇತಿ, ಸಹತ್ಥಾ ದಾನಂ ದೇತಿ, ಚಿತ್ತೀಕತ್ವಾ ದಾನಂ ದೇತಿ, ಅನಪವಿಟ್ಠಂ ದಾನಂ ದೇತಿ, ಆಗಮನದಿಟ್ಠಿಕೋ ದಾನಂ ದೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪುರಿಸದಾನಂ ದೇತಿ।

“ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಏವಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಏವಂ ಸಪ್ಪುರಿಸಭತ್ತಿ, ಏವಂ ಸಪ್ಪುರಿಸಚಿನ್ತೀ, ಏವಂ ಸಪ್ಪುರಿಸಮನ್ತೀ, ಏವಂ ಸಪ್ಪುರಿಸವಾಚೋ, ಏವಂ ಸಪ್ಪುರಿಸಕಮ್ಮನ್ತೋ, ಏವಂ ಸಪ್ಪುರಿಸದಿಟ್ಠಿ; ಏವಂ ಸಪ್ಪುರಿಸದಾನಂ ದತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಯಾ ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಗತಿ ತತ್ಥ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಕಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಗತಿ? ದೇವಮಹತ್ತತಾ ವಾ ಮನುಸ್ಸಮಹತ್ತತಾ ವಾ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಚೂಳಪುಣ್ಣಮಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದಸಮಂ।

ದೇವದಹವಗ್ಗೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ದೇವದಹಂ ಪಞ್ಚತ್ತಯಂ, ಕಿನ್ತಿ-ಸಾಮ-ಸುನಕ್ಖತ್ತಂ।
ಸಪ್ಪಾಯ-ಗಣ-ಗೋಪಕ-ಮಹಾಪುಣ್ಣಚೂಳಪುಣ್ಣಞ್ಚಾತಿ॥

೨. ಅನುಪದವಗ್ಗೋ

೧. ಅನುಪದಸುತ್ತಂ

೯೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘‘ಭಿಕ್ಖವೋ’’ತಿ। ‘‘ಭದನ್ತೇ’’ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

‘‘ಪಣ್ಡಿತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ; ಮಹಾಪಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ; ಪುಥುಪಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ; ಹಾಸಪಞ್ಞೋ [ಹಾಸುಪಞ್ಞೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ; ಜವನಪಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ; ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ; ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ; ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಡ್ಢಮಾಸಂ ಅನುಪದಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಂ ವಿಪಸ್ಸತಿ। ತತ್ರಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಅನುಪದಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಹೋತಿ।

೯೪. ‘‘ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಯೇ ಚ ಪಠಮೇ ಝಾನೇ [ಪಠಮಜ್ಝಾನೇ (ಕ॰ ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಧಮ್ಮಾ ವಿತಕ್ಕೋ ಚ ವಿಚಾರೋ ಚ ಪೀತಿ ಚ ಸುಖಞ್ಚ ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾ ಚ, ಫಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ಸಞ್ಞಾ ಚೇತನಾ ಚಿತ್ತಂ ಛನ್ದೋ ಅಧಿಮೋಕ್ಖೋ ವೀರಿಯಂ ಸತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಮನಸಿಕಾರೋ – ತ್ಯಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಅನುಪದವವತ್ಥಿತಾ ಹೋನ್ತಿ। ತ್ಯಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ವಿದಿತಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ – ‘ಏವಂ ಕಿರಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಹುತ್ವಾ ಸಮ್ಭೋನ್ತಿ, ಹುತ್ವಾ ಪಟಿವೇನ್ತೀ’ತಿ। ಸೋ ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅನುಪಾಯೋ ಅನಪಾಯೋ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಅಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೋ [ಅಪ್ಪಟಿಬನ್ಧೋ (ಕ॰)] ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದೀಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ‘ಅತ್ಥಿ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ತಬ್ಬಹುಲೀಕಾರಾ ಅತ್ಥಿತ್ವೇವಸ್ಸ [ಅತ್ಥಿತೇವಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಹೋತಿ।

‘‘ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಯೇ ಚ ದುತಿಯೇ ಝಾನೇ ಧಮ್ಮಾ – ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದೋ ಚ ಪೀತಿ ಚ ಸುಖಞ್ಚ ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾ ಚ, ಫಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ಸಞ್ಞಾ ಚೇತನಾ ಚಿತ್ತಂ ಛನ್ದೋ ಅಧಿಮೋಕ್ಖೋ ವೀರಿಯಂ ಸತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಮನಸಿಕಾರೋ – ತ್ಯಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಅನುಪದವವತ್ಥಿತಾ ಹೋನ್ತಿ। ತ್ಯಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ವಿದಿತಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ – ‘ಏವಂ ಕಿರಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಹುತ್ವಾ ಸಮ್ಭೋನ್ತಿ, ಹುತ್ವಾ ಪಟಿವೇನ್ತೀ’ತಿ। ಸೋ ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅನುಪಾಯೋ ಅನಪಾಯೋ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಅಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದೀಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ‘ಅತ್ಥಿ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ತಬ್ಬಹುಲೀಕಾರಾ ಅತ್ಥಿತ್ವೇವಸ್ಸ ಹೋತಿ।

‘‘ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ – ‘ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ’ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಯೇ ಚ ತತಿಯೇ ಝಾನೇ ಧಮ್ಮಾ – ಸುಖಞ್ಚ ಸತಿ ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾ ಚ, ಫಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ಸಞ್ಞಾ ಚೇತನಾ ಚಿತ್ತಂ ಛನ್ದೋ ಅಧಿಮೋಕ್ಖೋ ವೀರಿಯಂ ಸತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಮನಸಿಕಾರೋ – ತ್ಯಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಅನುಪದವವತ್ಥಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ತ್ಯಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ವಿದಿತಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ – ‘ಏವಂ ಕಿರಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಹುತ್ವಾ ಸಮ್ಭೋನ್ತಿ, ಹುತ್ವಾ ಪಟಿವೇನ್ತೀ’ತಿ। ಸೋ ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅನುಪಾಯೋ ಅನಪಾಯೋ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ

ಅಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದೀಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ‘ಅತ್ಥಿ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ತಬ್ಬಹುಲೀಕಾರಾ ಅತ್ಥಿತ್ವೇವಸ್ಸ ಹೋತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಯೇ ಚ ಚತುತ್ಥೇ ಝಾನೇ ಧಮ್ಮಾ - ಉಪೇಕ್ಖಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ ಪಸ್ಸದ್ಧತ್ತಾ ಚೇತಸೋ ಅನಾಭೋಗೋ ಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿ ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾ ಚ, ಫಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ಸಞ್ಞಾ ಚೇತನಾ ಚಿತ್ತಂ ಛನ್ದೋ ಅಧಿಮೋಕ್ಖೋ ವೀರಿಯಂ ಸತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಮನಸಿಕಾರೋ - ತ್ಯಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಅನುಪದವವತ್ಥಿತಾ ಹೋನ್ತಿ। ತ್ಯಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ವಿದಿತಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - ‘ಏವಂ ಕಿರಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಹುತ್ವಾ ಸಮ್ಭೋನ್ತಿ, ಹುತ್ವಾ ಪಟಿವೇನ್ತೀ’ತಿ। ಸೋ ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅನುಪಾಯೋ ಅನಪಾಯಾಏ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಅಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದೀಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ‘ಅತ್ಥಿ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ತಬ್ಬಹುಲೀಕಾರಾ ಅತ್ಥಿತ್ವೇವಸ್ಸ ಹೋತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ‘ಅನನ್ತೋ ಆಕಾಸೋ’ತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಯೇ ಚ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನೇ ಧಮ್ಮಾ - ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಾ ಚ ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾ ಚ ಫಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ಸಞ್ಞಾ ಚೇತನಾ ಚಿತ್ತಂ ಛನ್ದೋ ಅಧಿಮೋಕ್ಖೋ ವೀರಿಯಂ ಸತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಮನಸಿಕಾರೋ - ತ್ಯಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಅನುಪದವವತ್ಥಿತಾ ಹೋನ್ತಿ। ತ್ಯಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ವಿದಿತಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - ‘ಏವಂ ಕಿರಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಹುತ್ವಾ ಸಮ್ಭೋನ್ತಿ, ಹುತ್ವಾ ಪಟಿವೇನ್ತೀ’ತಿ। ಸೋ ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅನುಪಾಯೋ ಅನಪಾಯೋ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಅಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದೀಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ‘ಅತ್ಥಿ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ತಬ್ಬಹುಲೀಕಾರಾ ಅತ್ಥಿತ್ವೇವಸ್ಸ ಹೋತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ‘ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಯೇ ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನೇ ಧಮ್ಮಾ - ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಾ ಚ ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾ ಚ, ಫಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ಸಞ್ಞಾ ಚೇತನಾ ಚಿತ್ತಂ ಛನ್ದೋ ಅಧಿಮೋಕ್ಖೋ ವೀರಿಯಂ ಸತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಮನಸಿಕಾರೋ - ತ್ಯಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಅನುಪದವವತ್ಥಿತಾ ಹೋನ್ತಿ। ತ್ಯಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ವಿದಿತಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - ‘ಏವಂ ಕಿರಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಹುತ್ವಾ ಸಮ್ಭೋನ್ತಿ, ಹುತ್ವಾ ಪಟಿವೇನ್ತೀ’ತಿ। ಸೋ ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅನುಪಾಯೋ ಅನಪಾಯೋ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಅಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದೀಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ‘ಅತ್ಥಿ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ತಬ್ಬಹುಲೀಕಾರಾ ಅತ್ಥಿತ್ವೇವಸ್ಸ ಹೋತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ‘ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಯೇ ಚ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನೇ ಧಮ್ಮಾ - ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಾ ಚ ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾ ಚ, ಫಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ಸಞ್ಞಾ ಚೇತನಾ ಚಿತ್ತಂ ಛನ್ದೋ ಅಧಿಮೋಕ್ಖೋ ವೀರಿಯಂ ಸತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಮನಸಿಕಾರೋ - ತ್ಯಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಅನುಪದವವತ್ಥಿತಾ ಹೋನ್ತಿ। ತ್ಯಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ವಿದಿತಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - ‘ಏವಂ ಕಿರಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಹುತ್ವಾ ಸಮ್ಭೋನ್ತಿ, ಹುತ್ವಾ ಪಟಿವೇನ್ತೀ’ತಿ। ಸೋ ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅನುಪಾಯೋ ಅನಪಾಯೋ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಅಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದೀಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ‘ಅತ್ಥಿ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ತಬ್ಬಹುಲೀಕಾರಾ ಅತ್ಥಿತ್ವೇವಸ್ಸ ಹೋತಿ।

೯೫. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಸತೋ ವುಟ್ಠಹತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಸತೋ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಯೇ ಧಮ್ಮಾ [ಯೇ ತೇ ಧಮ್ಮಾ (ಸೀ॰)] ಅತೀತಾ ನಿರುದ್ಧಾ ವಿಪರಿಣತಾ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ – ‘ಏವಂ ಕಿರಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಹುತ್ವಾ ಸಮ್ಭೋನ್ತಿ, ಹುತ್ವಾ ಪಟಿವೇನ್ತೀ’ತಿ। ಸೋ ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅನುಪಾಯೋ ಅನಪಾಯೋ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಅಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದೀಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ‘ಅತ್ಥಿ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ತಬ್ಬಹುಲೀಕಾರಾ ಅತ್ಥಿತ್ವೇವಸ್ಸ ಹೋತಿ।

೯೬. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಬ್ಬಸೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಪಞ್ಞಾಯ ಚಸ್ಸ ದಿಸ್ವಾ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಸತೋ ವುಟ್ಠಹತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಸತೋ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಅತೀತಾ ನಿರುದ್ಧಾ ವಿಪರಿಣತಾ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ – ‘ಏವಂ ಕಿರಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಹುತ್ವಾ ಸಮ್ಭೋನ್ತಿ, ಹುತ್ವಾ ಪಟಿವೇನ್ತೀ’ತಿ। ಸೋ ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅನುಪಾಯೋ ಅನಪಾಯೋ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಅಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದೀಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ‘ನತ್ಥಿ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ತಬ್ಬಹುಲೀಕಾರಾ ನತ್ಥಿತ್ವೇವಸ್ಸ ಹೋತಿ।

೯೭. “ಯಂ ಖೋ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ – ‘ವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತೋ ಅರಿಯಸ್ಮಿಂ ಸೀಲಸ್ಮಿಂ, ವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತೋ ಅರಿಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ, ವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತೋ ಅರಿಯಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ , ವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತೋ ಅರಿಯಾಯ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ’ತಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತಮೇವ ತಂ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ – ‘ವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತೋ ಅರಿಯಸ್ಮಿಂ ಸೀಲಸ್ಮಿಂ, ವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತೋ ಅರಿಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ, ವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತೋ ಅರಿಯಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ, ವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತೋ ಅರಿಯಾಯ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ’ತಿ। ಯಂ ಖೋ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಭಗವತೋ ಪುತ್ತೋ ಓರಸೋ ಮುಖತೋ ಜಾತೋ ಧಮ್ಮಜೋ ಧಮ್ಮನಿಮ್ಮಿತೋ ಧಮ್ಮದಾಯಾದೋ ನೋ ಆಮಿಸದಾಯಾದೋ’ತಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತಮೇವ ತಂ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಭಗವತೋ ಪುತ್ತೋ ಓರಸೋ ಮುಖತೋ ಜಾತೋ ಧಮ್ಮಜೋ ಧಮ್ಮನಿಮ್ಮಿತೋ ಧಮ್ಮದಾಯಾದೋ ನೋ ಆಮಿಸದಾಯಾದೋ’ತಿ। ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೇನ ಅನುತ್ತರಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತಿತಂ ಸಮ್ಮದೇವ ಅನುಪ್ಪವತ್ತೇತೀ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಅನುಪದಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಠಮಂ।

೨. ಛಬ್ಬಿಸೋಧನಸುತ್ತಂ

೯೮. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಭಿಕ್ಖವೋ”ತಿ। “ಭದನ್ತೇ”ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ – ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾಮೀ’ತಿ। ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾಸಿತಂ ನೇವ ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ ನಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬಂ। ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಪಞ್ಹೋ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ – ‘ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಆವುಸೋ, ವೋಹಾರಾ ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಸಮ್ಮದಕ್ಖಾತಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ದಿಟ್ಠೇ ದಿಟ್ಠವಾದಿತಾ, ಸುತೇ ಸುತವಾದಿತಾ, ಮುತೇ ಮುತವಾದಿತಾ, ವಿಞ್ಞಾತೇ ವಿಞ್ಞಾತವಾದಿತಾ – ಇಮೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಚತ್ತಾರೋ ವೋಹಾರಾ ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ

ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಸಮ್ಮದಕ್ಖಾತಾ। ಕಥಂ ಜಾನತೋ ಪನಾಯಸ್ಮತೋ, ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮೇಸು ಚತೂಸು ವೋಹಾರೇಸು ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತ'ನ್ತಿ? ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ವುಸಿತವತೋ ಕತಕರಣೀಯಸ್ಸ ಓಹಿತಭಾರಸ್ಸ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಅಯಮನುಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾಯ - 'ದಿಟ್ಠೇ ಖೋ ಅಹಂ , ಆವುಸೋ, ಅನುಪಾಯೋ ಅನಪಾಯೋ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಅಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದೀಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರಾಮಿ। ಸುತೇ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ...ಪೇ॰... ಮುತೇ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ... ವಿಞ್ಞಾತೇ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಅನುಪಾಯೋ ಅನಪಾಯೋ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಅಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದೀಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರಾಮಿ। ಏವಂ ಖೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮೇಸು ಚತೂಸು ವೋಹಾರೇಸು ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತ'ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ 'ಸಾಧೂ'ತಿ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ ಅನುಮೋದಿತಬ್ಬಂ। 'ಸಾಧೂ'ತಿ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹೋ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ।

೯೯. '''ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಆವುಸೋ, ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಸಮ್ಮದಕ್ಖಾತಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವೇದನುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಞ್ಞುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಙ್ಖಾರುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಸಮ್ಮದಕ್ಖಾತಾ। ಕಥಂ ಜಾನತೋ ಪನಾಯಸ್ಮತೋ, ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತ'ನ್ತಿ? ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ವುಸಿತವತೋ ಕತಕರಣೀಯಸ್ಸ ಓಹಿತಭಾರಸ್ಸ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಅಯಮನುಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾಯ - 'ರೂಪಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಅಬಲಂ ವಿರಾಗುನಂ [ವಿರಾಗಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ವಿರಾಗುತಂ (ಟೀಕಾ)] ಅನಸ್ಸಾಸಿಕನ್ತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಯೇ ರೂಪೇ ಉಪಾಯೂಪಾದಾನಾ [ಉಪಯೂಪಾದಾನಾ (ಕ॰)] ಚೇತಸೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಾಭಿನಿವೇಸಾನುಸಯಾ ತೇಸಂ ಖಯಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಚಾಗಾ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ ವಿಮುತ್ತಂ ಮೇ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾಮಿ। ವೇದನಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ... ಸಙ್ಖಾರೇ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಅಬಲಂ ವಿರಾಗುನಂ ಅನಸ್ಸಾಸಿಕನ್ತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಯೇ ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಉಪಾಯೂಪಾದಾನಾ ಚೇತಸೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಾಭಿನಿವೇಸಾನುಸಯಾ ತೇಸಂ ಖಯಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಚಾಗಾ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ ವಿಮುತ್ತಂ ಮೇ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾಮಿ। ಏವಂ ಖೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತ'ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ 'ಸಾಧೂ'ತಿ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ, ಅನುಮೋದಿತಬ್ಬಂ। 'ಸಾಧೂ'ತಿ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹೋ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ।

೧೦೦. '''ಛಯಿಮಾ , ಆವುಸೋ, ಧಾತುಯೋ ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಸಮ್ಮದಕ್ಖಾತಾ। ಕತಮಾ ಛ? ಪಥವೀಧಾತು, ಆಪೋಧಾತು, ತೇಜೋಧಾತು, ವಾಯೋಧಾತು, ಆಕಾಸಧಾತು, ವಿಞ್ಞಾಣಧಾತು - ಇಮಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಛ ಧಾತುಯೋ ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಸಮ್ಮದಕ್ಖಾತಾ। ಕಥಂ ಜಾನತೋ ಪನಾಯಸ್ಮತೋ, ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮಾಸು ಛಸು ಧಾತೂಸು ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತ'ನ್ತಿ? ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ವುಸಿತವತೋ ಕತಕರಣೀಯಸ್ಸ ಓಹಿತಭಾರಸ್ಸ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಅಯಮನುಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾಯ - 'ಪಥವೀಧಾತುಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ನ ಅತ್ತತೋ ಉಪಗಚ್ಛಿಂ, ನ ಚ ಪಥವೀಧಾತುನಿಸ್ಸಿತಂ ಅತ್ತಾನಂ। ಯೇ ಚ ಪಥವೀಧಾತುನಿಸ್ಸಿತಾ ಉಪಾಯೂಪಾದಾನಾ ಚೇತಸೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಾಭಿನಿವೇಸಾನುಸಯಾ ತೇಸಂ ಖಯಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಚಾಗಾ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ ವಿಮುತ್ತಂ ಮೇ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾಮಿ। ಆಪೋಧಾತುಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ...ಪೇ॰... ತೇಜೋಧಾತುಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ... ವಾಯೋಧಾತುಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ... ಆಕಾಸಧಾತುಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ... ವಿಞ್ಞಾಣಧಾತುಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ,

ನ ಅತ್ತತೋ ಉಪಗಚ್ಛಿಂ, ನ ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಧಾತುನಿಸ್ಸಿತಂ ಅತ್ತಾನಂ। ಯೇ ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಧಾತುನಿಸ್ಸಿತಾ ಉಪಾಯೂಪಾದಾನಾ ಚೇತಸೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಾಭಿನಿವೇಸಾನುಸಯಾ ತೇಸಂ ಖಯಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಚಾಗಾ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ ವಿಮುತ್ತಂ ಮೇ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾಮಿ। ಏವಂ ಖೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಜಾನತೋ, ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮಾಸು ಛಸು ಧಾತೂಸು ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತ'ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ 'ಸಾಧೂ'ತಿ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ, ಅನುಮೋದಿತಬ್ಬಂ। 'ಸಾಧೂ'ತಿ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹೋ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ।

೧೦೧. '''ಛ ಖೋ ಪನಿಮಾನಿ, ಆವುಸೋ, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರಾನಿ [ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಿ ಬಾಹಿರಾನಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಆಯತನಾನಿ ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಸಮ್ಮದಕ್ಖಾತಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಛ? ಚಕ್ಖು ಚೇವ ರೂಪಾ ಚ, ಸೋತಞ್ಚ ಸದ್ದಾ ಚ, ಘಾನಞ್ಚ ಗನ್ಧಾ ಚ, ಜಿವ್ಹಾ ಚ ರಸಾ ಚ, ಕಾಯೋ ಚ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಚ, ಮನೋ ಚ ಧಮ್ಮಾ ಚ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಛ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರಾನಿ ಆಯತನಾನಿ ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಸಮ್ಮದಕ್ಖಾತಾನಿ। ಕಥಂ ಜಾನತೋ ಪನಾಯಸ್ಮತೋ, ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮೇಸು ಛಸು ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರೇಸು ಆಯತನೇಸು ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತ'ನ್ತಿ? ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ವುಸಿತವತೋ ಕತಕರಣೀಯಸ್ಸ ಓಹಿತಭಾರಸ್ಸ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಅಯಮನುಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾಯ - 'ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ, ರೂಪೇ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಯೋ ಛನ್ದೋ ಯೋ ರಾಗೋ ಯಾ ನನ್ದೀ [ನನ್ದಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಯಾ ತಣ್ಹಾ ಯೇ ಚ ಉಪಾಯೂಪಾದಾನಾ ಚೇತಸೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಾಭಿನಿವೇಸಾನುಸಯಾ ತೇಸಂ ಖಯಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಚಾಗಾ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ ವಿಮುತ್ತಂ ಮೇ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾಮಿ। ಸೋತಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ, ಸದ್ದೇ ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣೇ...ಪೇ॰... ಘಾನಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ, ಗನ್ಧೇ ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣೇ... ಜಿವ್ಹಾಯ, ಆವುಸೋ, ರಸೇ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣೇ... ಕಾಯಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣೇ... ಮನಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ, ಧಮ್ಮೇ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣೇ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಯೋ ಛನ್ದೋ ಯೋ ರಾಗೋ ಯಾ ನನ್ದೀ ಯಾ ತಣ್ಹಾ ಯೇ ಚ ಉಪಾಯೂಪಾದಾನಾ ಚೇತಸೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಾಭಿನಿವೇಸಾನುಸಯಾ ತೇಸಂ ಖಯಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಚಾಗಾ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ ವಿಮುತ್ತಂ ಮೇ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾಮಿ। ಏವಂ ಖೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮೇಸು ಛಸು ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರೇಸು ಆಯತನೇಸು ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತ'ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ 'ಸಾಧೂ'ತಿ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ ಅನುಮೋದಿತಬ್ಬಂ। 'ಸಾಧೂ'ತಿ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹೋ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ।

೧೦೨. '''ಕಥಂ ಜಾನತೋ ಪನಾಯಸ್ಮತೋ, ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇ ಕಾಯೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಸು ಅಹಂಕಾರಮಮಂಕಾರಮಾನಾನುಸಯಾ ಸಮೂಹತಾ'ತಿ [ಸುಸಮೂಹತಾತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]? ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ವುಸಿತವತೋ ಕತಕರಣೀಯಸ್ಸ ಓಹಿತಭಾರಸ್ಸ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಅಯಮನುಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾಯ - 'ಪುಬ್ಬೇ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಅಗಾರಿಯಭೂತೋ ಸಮಾನೋ ಅವಿದ್ದಸು ಅಹೋಸಿಂ। ತಸ್ಸ ಮೇ ತಥಾಗತೋ ವಾ ತಥಾಗತಸಾವಕೋ ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ತಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ತಥಾಗತೇ ಸದ್ಧಂ ಪಟಿಲಭಿಂ। ಸೋ ತೇನ ಸದ್ಧಾಪಟಿಲಾಭೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿಂ - ಸಮ್ಬಾಧೋ ಘರಾವಾಸೋ ರಜಾಪಥೋ, ಅಬ್ಭೋಕಾಸೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ। ನಯಿದಂ ಸುಕರಂ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ ಏಕನ್ತಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಏಕನ್ತಪರಿಸುದ್ಧಂ ಸಙ್ಖಲಿಖಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯ'''ನ್ತಿ।

''ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಪಹಾಯ ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಪಹಾಯ, ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಪಹಾಯ ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಪಹಾಯ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಂ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ

ಸಿಕ್ಖಾಸಾಜೀವಸಮಾಪನ್ನೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಪಹಾಯ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅಹೋಸಿಂ ನಿಹಿತದಣ್ಡೋ ನಿಹಿತಸತ್ಥೋ, ಲಜ್ಜೀ ದಯಾಪನ್ನೋ ಸಬ್ಬಪಾಣಭೂತಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ವಿಹಾಸಿಂ। ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಪಹಾಯ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅಹೋಸಿಂ ದಿನ್ನಾದಾಯೀ ದಿನ್ನಪಾಟಿಕಙ್ಖೀ, ಅಥೇನೇನ ಸುಚಿಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹಾಸಿಂ। ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಹಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಅಹೋಸಿಂ ಆರಾಚಾರೀ ವಿರತೋ ಮೇಥುನಾ ಗಾಮಧಮ್ಮಾ। ಮುಸಾವಾದಂ ಪಹಾಯ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅಹೋಸಿಂ ಸಚ್ಚವಾದೀ ಸಚ್ಚಸನ್ಧೋ ಥೇತೋ ಪಚ್ಚಯಿಕೋ ಅವಿಸಂವಾದಕೋ ಲೋಕಸ್ಸ। ಪಿಸುಣಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಅಹೋಸಿಂ, ಇತೋ ಸುತ್ವಾ ನ ಅಮುತ್ರ ಅಕ್ಖಾತಾ ಇಮೇಸಂ ಭೇದಾಯ, ಅಮುತ್ರ ವಾ ಸುತ್ವಾ ನ ಇಮೇಸಂ ಅಕ್ಖಾತಾ ಅಮೂಸಂ ಭೇದಾಯ; ಇತಿ ಭಿನ್ನಾನಂ ವಾ ಸನ್ಧಾತಾ ಸಹಿತಾನಂ ವಾ ಅನುಪ್ಪದಾತಾ ಸಮಗ್ಗಾರಾಮೋ ಸಮಗ್ಗರತೋ ಸಮಗ್ಗನನ್ದೀ ಸಮಗ್ಗಕರಣಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಅಹೋಸಿಂ। ಫರುಸಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಅಹೋಸಿಂ; ಯಾ ಸಾ ವಾಚಾ ನೇಲಾ ಕಣ್ಣಸುಖಾ ಪೇಮನೀಯಾ ಹದಯಙ್ಗಮಾ ಪೋರೀ ಬಹುಜನಕನ್ತಾ ಬಹುಜನಮನಾಪಾ ತಥಾರೂಪಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಅಹೋಸಿಂ। ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಂ ಪಹಾಯ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅಹೋಸಿಂ; ಕಾಲವಾದೀ ಭೂತವಾದೀ ಅತ್ಥವಾದೀ ಧಮ್ಮವಾದೀ ವಿನಯವಾದೀ ನಿಧಾನವತಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಅಹೋಸಿಂ ಕಾಲೇನ ಸಾಪದೇಸಂ ಪರಿಯನ್ತವತಿಂ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ।

"ಸೋ ಬೀಜಗಾಮಭೂತಗಾಮಸಮಾರಮ್ಭಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅಹೋಸಿಂ, ಏಕಭತ್ತಿಕೋ ಅಹೋಸಿಂ ರತ್ತೂಪರತೋ ವಿರತೋ ವಿಕಾಲಭೋಜನಾ। ನಚ್ಚಗೀತವಾದಿತವಿಸೂಕದಸ್ಸನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅಹೋಸಿಂ। ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಧಾರಣಮಣ್ಡನವಿಭೂಸನಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅಹೋಸಿಂ। ಉಚ್ಚಾಸಯನಮಹಾಸಯನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅಹೋಸಿಂ। ಜಾತರೂಪರಜತಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅಹೋಸಿಂ, ಆಮಕಧಞ್ಞಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅಹೋಸಿಂ, ಆಮಕಮಂಸಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅಹೋಸಿಂ; ಇತ್ಥಿಕುಮಾರಿಕಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅಹೋಸಿಂ, ದಾಸಿದಾಸಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅಹೋಸಿಂ, ಅಜೇಳಕಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅಹೋಸಿಂ, ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅಹೋಸಿಂ , ಹತ್ಥಿಗವಸ್ಸವಳವಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅಹೋಸಿಂ, ಖೇತ್ತವತ್ಥುಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅಹೋಸಿಂ। ದೂತೇಯ್ಯಪಹಿಣಗಮನಾನುಯೋಗಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅಹೋಸಿಂ, ಕಯವಿಕ್ಕಯಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅಹೋಸಿಂ, ತುಲಾಕೂಟಕಂಸಕೂಟಮಾನಕೂಟಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅಹೋಸಿಂ, ಉಕ್ಕೋಟನವಞ್ಚನನಿಕತಿಸಾಚಿಯೋಗಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅಹೋಸಿಂ, ಛೇದನವಧಬನ್ಧನವಿಪರಾಮೋಸಆಲೋಪಸಹಸಾಕಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅಹೋಸಿಂ।

"ಸೋ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಅಹೋಸಿಂ ಕಾಯಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಚೀವರೇನ, ಕುಚ್ಛಿಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ। ಸೋ ಯೇನ ಯೇನೇವ [ಯೇನ ಯೇನ ಚ (ಕ॰)] ಪಕ್ಕಮಿಂ ಸಮಾದಾಯೇವ ಪಕ್ಕಮಿಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಪಕ್ಖೀ ಸಕುಣೋ ಯೇನ ಯೇನೇವ ಡೇತಿ ಸಪತ್ತಭಾರೋವ ಡೇತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ; ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಅಹೋಸಿಂ ಕಾಯಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಚೀವರೇನ, ಕುಚ್ಛಿಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ। ಸೋ ಯೇನ ಯೇನೇವ ಪಕ್ಕಮಿಂ ಸಮಾದಾಯೇವ ಪಕ್ಕಮಿಂ। ಸೋ ಇಮಿನಾ ಅರಿಯೇನ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅನವಜ್ಜಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇಸಿಂ।

೧೦೩. "ಸೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಅಹೋಸಿಂ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ; ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಂ ; ರಕ್ಖಿಂ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜಿಂ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಅಹೋಸಿಂ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ; ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಂ; ರಕ್ಖಿಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಮನಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜಿಂ। ಸೋ ಇಮಿನಾ ಅರಿಯೇನ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಬ್ಯಾಸೇಕಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇಸಿಂ।

“ಸೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಅಹೋಸಿಂ, ಆಲೋಕಿತೇ ವಿಲೋಕಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಅಹೋಸಿಂ, ಸಮಿಞ್ಜಿತೇ ಪಸಾರಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಅಹೋಸಿಂ, ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಅಹೋಸಿಂ, ಅಸಿತೇ ಪೀತೇ ಖಾಯಿತೇ ಸಾಯಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಅಹೋಸಿಂ, ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಕಮ್ಮೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಅಹೋಸಿಂ, ಗತೇ ಠಿತೇ ನಿಸಿನ್ನೇ ಸುತ್ತೇ ಜಾಗರಿತೇ ಭಾಸಿತೇ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಅಹೋಸಿಂ।

“ಸೋ ಇಮಿನಾ ಚ ಅರಿಯೇನ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, (ಇಮಾಯ ಚ ಅರಿಯಾಯ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ,) [ಪಸ್ಸ ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೯೬ ಚೂಳಹತ್ಥಿಪದೋಪಮೇ] ಇಮಿನಾ ಚ ಅರಿಯೇನ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಇಮಿನಾ ಚ ಅರಿಯೇನ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ವಿವಿತ್ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಭಜಿಂ ಅರಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪಬ್ಬತಂ ಕನ್ದರಂ ಗಿರಿಗುಹಂ ಸುಸಾನಂ ವನಪತ್ಥಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜಂ। ಸೋ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ನಿಸೀದಿಂ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ।

“ಸೋ ಅಭಿಜ್ಝಂ ಲೋಕೇ ಪಹಾಯ ವಿಗತಾಭಿಜ್ಝೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹಾಸಿಂ, ಅಭಿಜ್ಝಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇಸಿಂ। ಬ್ಯಾಪಾದಪದೋಸಂ ಪಹಾಯ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ವಿಹಾಸಿಂ ಸಬ್ಬಪಾಣಭೂತಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ, ಬ್ಯಾಪಾದಪದೋಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇಸಿಂ। ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಪಹಾಯ ವಿಗತಥಿನಮಿದ್ಧೋ ವಿಹಾಸಿಂ ಆಲೋಕಸಞ್ಞೀ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಥಿನಮಿದ್ಧಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇಸಿಂ। ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಪಹಾಯ ಅನುದ್ಧತೋ ವಿಹಾಸಿಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ, ವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತೋ, ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇಸಿಂ। ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ ಪಹಾಯ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛೋ ವಿಹಾಸಿಂ ಅಕಥಂಕಥೀ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇಸಿಂ।

೧೦೪. “ಸೋ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ…ಪೇ॰… ತತಿಯಂ ಝಾನಂ… ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ।

“ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಆಸವಾನಂ ಖಯಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇಸಿಂ। ಸೋ ಇದಂ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ; ಇಮೇ ಆಸವಾತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ಅಯಂ ಆಸವಸಮುದಯೋತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧೋತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಏವಂ ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಕಾಮಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತ್ಥ, ಭವಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತ್ಥ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತ್ಥ; ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಅಹೋಸಿ। ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ। ಏವಂ ಖೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇ ಕಾಯೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಸು ಅಹಂಕಾರಮಮಂಕಾರಮಾನಾನುಸಯಾ ಸಮೂಹತಾ”ತಿ । “ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ‘ಸಾಧೂ’ತಿ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ ಅನುಮೋದಿತಬ್ಬಂ। ‘ಸಾಧೂ’ತಿ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ – ‘ಲಾಭಾ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಸುಲದ್ಧಂ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಯೇ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ತಾದಿಸಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಾ’”ತಿ [ಪಸ್ಸಾಮಾತಿ (ಸೀ॰)]।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಛಬ್ಬಿಸೋಧನಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದುತಿಯಂ।

೩. ಸಪ್ಪುರಿಸಸುತ್ತಂ

೧೦೫. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘‘ಭಿಕ್ಖವೋ’’ತಿ। ‘‘ಭದನ್ತೇ’’ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ’’ತಿ। ‘‘ಏವಂ, ಭನ್ತೇ’’ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

‘‘ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಉಚ್ಚಾಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ‘ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಉಚ್ಚಾಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಉಚ್ಚಾಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತಾ’ತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಉಚ್ಚಾಕುಲೀನತಾಯ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಂ [ಅಯಮ್ಪಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ। ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ‘ನ ಖೋ ಉಚ್ಚಾಕುಲೀನತಾಯ ಲೋಭಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ದೋಸಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ , ಮೋಹಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ನೋ ಚೇಪಿ ಉಚ್ಚಾಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ; ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರೀ , ಸೋ ತತ್ಥ ಪುಜ್ಜೋ, ಸೋ ತತ್ಥ ಪಾಸಂಸೋ’ತಿ। ಸೋ ಪಟಿಪದಂಯೇವ ಅನ್ತರಂ ಕರಿತ್ವಾ ತಾಯ ಉಚ್ಚಾಕುಲೀನತಾಯ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ।

‘‘ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಮಹಾಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… [ಯಥಾ ಉಚ್ಚಾಕುಲವಾರೇ ತಥಾ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ] ಮಹಾಭೋಗಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಉಳಾರಭೋಗಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ‘ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಉಳಾರಭೋಗಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಉಳಾರಭೋಗಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತಾ’ತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಉಳಾರಭೋಗತಾಯ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ। ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ‘ನ ಖೋ ಉಳಾರಭೋಗತಾಯ ಲೋಭಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ದೋಸಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಮೋಹಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ನೋ ಚೇಪಿ ಉಳಾರಭೋಗಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ; ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರೀ, ಸೋ ತತ್ಥ ಪುಜ್ಜೋ, ಸೋ ತತ್ಥ ಪಾಸಂಸೋ’ತಿ। ಸೋ ಪಟಿಪದಂಯೇವ ಅನ್ತರಂ ಕರಿತ್ವಾ ತಾಯ ಉಳಾರಭೋಗತಾಯ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ।

೧೦೬. ‘‘ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಞಾತೋ ಹೋತಿ ಯಸಸ್ಸೀ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ‘ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಞಾತೋ ಯಸಸ್ಸೀ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಪ್ಪಞ್ಞಾತಾ ಅಪ್ಪೇಸಕ್ಖಾ’ತಿ। ಸೋ ತೇನ ಞತ್ತೇನ [ಞಾತೇನ (ಸೀ॰ ಕ॰), ಞಾತತ್ತೇನ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ। ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ‘ನ ಖೋ ಞತ್ತೇನ ಲೋಭಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ದೋಸಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಮೋಹಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ನೋ ಚೇಪಿ ಞಾತೋ ಹೋತಿ ಯಸಸ್ಸೀ; ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರೀ, ಸೋ ತತ್ಥ ಪುಜ್ಜೋ , ಸೋ ತತ್ಥ ಪಾಸಂಸೋ’ತಿ। ಸೋ ಪಟಿಪದಂಯೇವ ಅನ್ತರಂ ಕರಿತ್ವಾ ತೇನ ಞತ್ತೇನ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ।

‘‘ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ‘ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಲಾಭೀ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ, ಇಮೇ

ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಲಾಭಿನೋ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನ'ನ್ತಿ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭೇನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ। ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ನ ಖೋ ಲಾಭೇನ ಲೋಭಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ದೋಸಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಮೋಹಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ನೋ ಚೇಪಿ ಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ; ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರೀ, ಸೋ ತತ್ಥ ಪುಜ್ಜೋ, ಸೋ ತತ್ಥ ಪಾಸಂಸೋ'ತಿ। ಸೋ ಪಟಿಪದಂಯೇವ ಅನ್ತರಂ ಕರಿತ್ವಾ ತೇನ ಲಾಭೇನ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಬಹುಸ್ಸುತೋ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಬಹುಸ್ಸುತಾ'ತಿ। ಸೋ ತೇನ ಬಾಹುಸಚ್ಚೇನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ। ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ನ ಖೋ ಬಾಹುಸಚ್ಚೇನ ಲೋಭಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ , ದೋಸಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಮೋಹಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ನೋ ಚೇಪಿ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ; ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರೀ, ಸೋ ತತ್ಥ ಪುಜ್ಜೋ, ಸೋ ತತ್ಥ ಪಾಸಂಸೋ'ತಿ। ಸೋ ಪಟಿಪದಂಯೇವ ಅನ್ತರಂ ಕರಿತ್ವಾ ತೇನ ಬಾಹುಸಚ್ಚೇನ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ವಿನಯಧರೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ವಿನಯಧರೋ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ವಿನಯಧರಾ'ತಿ। ಸೋ ತೇನ ವಿನಯಧರತ್ತೇನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ। ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ನ ಖೋ ವಿನಯಧರತ್ತೇನ ಲೋಭಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ದೋಸಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಮೋಹಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ನೋ ಚೇಪಿ ವಿನಯಧರೋ ಹೋತಿ; ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರೀ, ಸೋ ತತ್ಥ ಪುಜ್ಜೋ, ಸೋ ತತ್ಥ ಪಾಸಂಸೋ'ತಿ। ಸೋ ಪಟಿಪದಂಯೇವ ಅನ್ತರಂ ಕರಿತ್ವಾ ತೇನ ವಿನಯಧರತ್ತೇನ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಧಮ್ಮಕಥಿಕಾ'ತಿ। ಸೋ ತೇನ ಧಮ್ಮಕಥಿಕತ್ತೇನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ। ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ನ ಖೋ ಧಮ್ಮಕಥಿಕತ್ತೇನ ಲೋಭಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ದೋಸಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಮೋಹಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ನೋ ಚೇಪಿ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಹೋತಿ; ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರೀ, ಸೋ ತತ್ಥ ಪುಜ್ಜೋ, ಸೋ ತತ್ಥ ಪಾಸಂಸೋ'ತಿ। ಸೋ ಪಟಿಪದಂಯೇವ ಅನ್ತರಂ ಕರಿತ್ವಾ ತೇನ ಧಮ್ಮಕಥಿಕತ್ತೇನ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ।

೧೦೭. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಆರಞ್ಞಿಕಾ'ತಿ। ಸೋ ತೇನ ಆರಞ್ಞಿಕತ್ತೇನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ। ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ನ ಖೋ ಆರಞ್ಞಿಕತ್ತೇನ ಲೋಭಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ದೋಸಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಮೋಹಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ನೋ ಚೇಪಿ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಹೋತಿ; ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರೀ, ಸೋ ತತ್ಥ ಪುಜ್ಜೋ, ಸೋ ತತ್ಥ

ಪಾಸಂಸೋ'ತಿ। ಸೋ ಪಟಿಪದಂಯೇವ ಅನ್ತರಂ ಕರಿತ್ವಾ ತೇನ ಆರಞ್ಞಿಕತ್ತೇನ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಪಂಸುಕೂಲಿಕಾ'ತಿ। ಸೋ ತೇನ ಪಂಸುಕೂಲಿಕತ್ತೇನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ । ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ। ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ನ ಖೋ ಪಂಸುಕೂಲಿಕತ್ತೇನ ಲೋಭಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ದೋಸಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಮೋಹಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ನೋ ಚೇಪಿ ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ಹೋತಿ; ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರೀ, ಸೋ ತತ್ಥ ಪುಜ್ಜೋ, ಸೋ ತತ್ಥ ಪಾಸಂಸೋ'ತಿ। ಸೋ ಪಟಿಪದಂಯೇವ ಅನ್ತರಂ ಕರಿತ್ವಾ ತೇನ ಪಂಸುಕೂಲಿಕತ್ತೇನ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಾ'ತಿ। ಸೋ ತೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕತ್ತೇನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ। ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ನ ಖೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕತ್ತೇನ ಲೋಭಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ದೋಸಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಮೋಹಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ನೋ ಚೇಪಿ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ ಹೋತಿ; ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರೀ, ಸೋ ತತ್ಥ ಪುಜ್ಜೋ, ಸೋ ತತ್ಥ ಪಾಸಂಸೋ'ತಿ। ಸೋ ಪಟಿಪದಂಯೇವ ಅನ್ತರಂ ಕರಿತ್ವಾ ತೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕತ್ತೇನ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕೋ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕಾ'ತಿ। ಸೋ ತೇನ ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕತ್ತೇನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ। ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ನ ಖೋ ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕತ್ತೇನ ಲೋಭಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ದೋಸಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಮೋಹಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ನೋ ಚೇಪಿ ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕೋ ಹೋತಿ; ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರೀ, ಸೋ ತತ್ಥ ಪುಜ್ಜೋ, ಸೋ ತತ್ಥ ಪಾಸಂಸೋ'ತಿ। ಸೋ ಪಟಿಪದಂಯೇವ ಅನ್ತರಂ ಕರಿತ್ವಾ ತೇನ ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕತ್ತೇನ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸೋಸಾನಿಕೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಅಬ್ಭೋಕಾಸಿಕೋ ಹೋತಿ… ನೇಸಜ್ಜಿಕೋ ಹೋತಿ… ಯಥಾಸನ್ಥತಿಕೋ ಹೋತಿ… ಏಕಾಸನಿಕೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಏಕಾಸನಿಕೋ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಏಕಾಸನಿಕಾ'ತಿ। ಸೋ ತೇನ ಏಕಾಸನಿಕತ್ತೇನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ। ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ನ ಖೋ ಏಕಾಸನಿಕತ್ತೇನ ಲೋಭಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ದೋಸಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಮೋಹಧಮ್ಮಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ನೋ ಚೇಪಿ ಏಕಾಸನಿಕೋ ಹೋತಿ; ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರೀ, ಸೋ ತತ್ಥ ಪುಜ್ಜೋ, ಸೋ ತತ್ಥ ಪಾಸಂಸೋ'ತಿ। ಸೋ ಪಟಿಪದಂಯೇವ ಅನ್ತರಂ ಕರಿತ್ವಾ ತೇನ ಏಕಾಸನಿಕತ್ತೇನ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ।

೧೦೮. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಪಠಮಜ್ಝಾನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಠಮಜ್ಝಾನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ನ ಲಾಭಿನೋ’ತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಪಠಮಜ್ಝಾನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ। ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಪಠಮಜ್ಝಾನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾಪಿ ಖೋ ಅತಮ್ಮಯತಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ। ಯೇನ ಯೇನ ಹಿ ಮಞ್ಞನ್ತಿ ತತೋ ತಂ ಹೋತಿ ಅಞ್ಞಥಾ’ತಿ। ಸೋ ಅತಮ್ಮಯತಞ್ಞೇವ ಅನ್ತರಂ ಕರಿತ್ವಾ ತಾಯ ಪಠಮಜ್ಝಾನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ…ಪೇ॰… ತತಿಯಂ ಝಾನಂ… ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ನ ಲಾಭಿನೋ’ತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ। ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಚ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾಪಿ ಖೋ ಅತಮ್ಮಯತಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ। ಯೇನ ಯೇನ ಹಿ ಮಞ್ಞನ್ತಿ ತತೋ ತಂ ಹೋತಿ ಅಞ್ಞಥಾ’ತಿ। ಸೋ ಅತಮ್ಮಯತಞ್ಞೇವ ಅನ್ತರಂ ಕರಿತ್ವಾ ತಾಯ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ‘ಅನನ್ತೋ ಆಕಾಸೋ’ತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ನ ಲಾಭಿನೋ’ತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ। ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾಪಿ ಖೋ ಅತಮ್ಮಯತಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ। ಯೇನ ಯೇನ ಹಿ ಮಞ್ಞನ್ತಿ ತತೋ ತಂ ಹೋತಿ ಅಞ್ಞಥಾ’ತಿ। ಸೋ ಅತಮ್ಮಯತಞ್ಞೇವ ಅನ್ತರಂ ಕರಿತ್ವಾ ತಾಯ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ‘ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ನ ಲಾಭಿನೋ’ತಿ। ಸೋ ತಾಯ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ। ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾಪಿ ಖೋ ಅತಮ್ಮಯತಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ। ಯೇನ ಯೇನ ಹಿ ಮಞ್ಞನ್ತಿ ತತೋ ತಂ ಹೋತಿ ಅಞ್ಞಥಾ’ತಿ। ಸೋ ಅತಮ್ಮಯತಞ್ಞೇವ ಅನ್ತರಂ ಕರಿತ್ವಾ ತಾಯ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ‘ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ನ ಲಾಭಿನೋ’ತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ,

ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ। ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾಪಿ ಖೋ ಅತಮ್ಮಯತಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ। ಯೇನ ಯೇನ ಹಿ ಮಞ್ಞನ್ತಿ ತತೋ ತಂ ಹೋತಿ ಅಞ್ಞಥಾ'ತಿ। ಸೋ ಅತಮ್ಮಯತಞ್ಞೇವ ಅನ್ತರಂ ಕರಿತ್ವಾ ತಾಯ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ನ ಲಾಭಿನೋ'ತಿ। ಸೋ ತಾಯ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ , ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ। ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾಪಿ ಖೋ ಅತಮ್ಮಯತಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ। ಯೇನ ಯೇನ ಹಿ ಮಞ್ಞನ್ತಿ ತತೋ ತಂ ಹೋತಿ ಅಞ್ಞಥಾ'ತಿ। ಸೋ ಅತಮ್ಮಯತಞ್ಞೇವ ಅನ್ತರಂ ಕರಿತ್ವಾ ತಾಯ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಬ್ಬಸೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಪಞ್ಞಾಯ ಚಸ್ಸ ದಿಸ್ವಾ ಆಸವಾ [ಏಕಚ್ಚೇ ಆಸವಾ (ಕ॰)] ಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಹೋನ್ತಿ। ಅಯಂ [ಅಯಂ ಖೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಮಞ್ಞತಿ, ನ ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಮಞ್ಞತಿ, ನ ಕೇನಚಿ ಮಞ್ಞತೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಸಪ್ಪುರಿಸಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ತತಿಯಂ।

೪. ಸೇವಿತಬ್ಬಾಸೇವಿತಬ್ಬಸುತ್ತಂ

೧೦೯. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಸೇವಿತಬ್ಬಾಸೇವಿತಬ್ಬಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಕಾಯಸಮಾಚಾರಂಪಾಹಂ [ಪಹಂ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ತಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಕಾಯಸಮಾಚಾರಂ। ವಚೀಸಮಾಚಾರಂಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ತಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ವಚೀಸಮಾಚಾರಂ। ಮನೋಸಮಾಚಾರಂಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ತಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಮನೋಸಮಾಚಾರಂ। ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಂಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ತಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಂ। ಸಞ್ಞಾಪಟಿಲಾಭಂಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ , ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ತಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಞ್ಞಾಪಟಿಲಾಭಂ। ದಿಟ್ಠಿಪಟಿಲಾಭಂಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ತಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ದಿಟ್ಠಿಪಟಿಲಾಭಂ। ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭಂಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ತಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭ"ನ್ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ, ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ, ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮಿ।

೧೧೦. “‘ಕಾಯಸಮಾಚಾರಂಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ತಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಕಾಯಸಮಾಚಾರ’ನ್ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಯಥಾರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಏವರೂಪೋ ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ; ಯಥಾರೂಪಞ್ಚ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಏವರೂಪೋ ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ।

೧೧೧. “ಕಥಂರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ? ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ ಲುದ್ದೋ ಲೋಹಿತಪಾಣಿ ಹತಪ್ಪಹತೇ ನಿವಿಟ್ಠೋ ಅದಯಾಪನ್ನೋ ಪಾಣಭೂತೇಸು; ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ, ಯಂ ತಂ ಪರಸ್ಸ ಪರವಿತ್ತೂಪಕರಣಂ ಗಾಮಗತಂ ವಾ ಅರಞ್ಞಗತಂ ವಾ ತಂ ಅದಿನ್ನಂ ಥೇಯ್ಯಸಙ್ಖಾತಂ ಆದಾತಾ ಹೋತಿ; ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ, ಯಾ ತಾ ಮಾತುರಕ್ಖಿತಾ ಪಿತುರಕ್ಖಿತಾ ಮಾತಾಪಿತುರಕ್ಖಿತಾ ಭಾತುರಕ್ಖಿತಾ ಭಗಿನಿರಕ್ಖಿತಾ ಞಾತಿರಕ್ಖಿತಾ ಗೋತ್ತರಕ್ಖಿತಾ ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತಾ ಸಸ್ಸಾಮಿಕಾ ಸಪರಿದಣ್ಡಾ ಅನ್ತಮಸೋ ಮಾಲಾಗುಳಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಾಪಿ ತಥಾರೂಪಾಸು ಚಾರಿತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜಿತಾ ಹೋತಿ - ಏವರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ।

“ಕಥಂರೂಪಂ , ಭನ್ತೇ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ? ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಪಹಾಯ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ ನಿಹಿತದಣ್ಡೋ ನಿಹಿತಸತ್ಥೋ, ಲಜ್ಜೀ ದಯಾಪನ್ನೋ ಸಬ್ಬಪಾಣಭೂತಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ವಿಹರತಿ; ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಪಹಾಯ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಯಂ ತಂ ಪರಸ್ಸ ಪರವಿತ್ತೂಪಕರಣಂ ಗಾಮಗತಂ ವಾ ಅರಞ್ಞಗತಂ ವಾ ತಂ ನಾದಿನ್ನಂ ಥೇಯ್ಯಸಙ್ಖಾತಂ ಆದಾತಾ ಹೋತಿ; ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಂ ಪಹಾಯ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಯಾ ತಾ ಮಾತುರಕ್ಖಿತಾ ಪಿತುರಕ್ಖಿತಾ ಮಾತಾಪಿತುರಕ್ಖಿತಾ ಭಾತುರಕ್ಖಿತಾ ಭಗಿನಿರಕ್ಖಿತಾ ಞಾತಿರಕ್ಖಿತಾ ಗೋತ್ತರಕ್ಖಿತಾ ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತಾ ಸಸ್ಸಾಮಿಕಾ ಸಪರಿದಣ್ಡಾ ಅನ್ತಮಸೋ ಮಾಲಾಗುಳಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಾಪಿ ತಥಾರೂಪಾಸು ನ ಚಾರಿತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜಿತಾ ಹೋತಿ - ಏವರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ। ‘ಕಾಯಸಮಾಚಾರಂಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ತಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಕಾಯಸಮಾಚಾರ’ನ್ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

“‘ವಚೀಸಮಾಚಾರಂಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ತಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ವಚೀಸಮಾಚಾರ’ನ್ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ ? ಯಥಾರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ವಚೀಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಏವರೂಪೋ ವಚೀಸಮಾಚಾರೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ; ಯಥಾರೂಪಞ್ಚ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ವಚೀಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ ಏವರೂಪೋ ವಚೀಸಮಾಚಾರೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ।

೧೧೨. “ಕಥಂರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ವಚೀಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ? ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ, ಸಭಾಗತೋ [ಸಭಗ್ಗತೋ (ಬಹೂಸು)] ವಾ ಪರಿಸಾಗತೋ [ಪರಿಸಗ್ಗತೋ (ಬಹೂಸು)] ವಾ ಞಾತಿಮಜ್ಝಗತೋ ವಾ ಪೂಗಮಜ್ಝಗತೋ ವಾ ರಾಜಕುಲಮಜ್ಝಗತೋ ವಾ ಅಭಿನೀತೋ

ಸಕ್ಖಿಪುಟ್ಠೋ - ‘ಏಹಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಯಂ ಜಾನಾಸಿ ತಂ ವದೇಹೀ’ತಿ ಸೋ ಅಜಾನಂ ವಾ ಆಹ - ‘ಜಾನಾಮೀ’ತಿ, ಜಾನಂ ವಾ ಆಹ - ‘ನ ಜಾನಾಮೀ’ತಿ; ಅಪಸ್ಸಂ ವಾ ಆಹ - ‘ಪಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ, ಪಸ್ಸಂ ವಾ ಆಹ - ‘ನ ಪಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ - ಇತಿ [ಪಸ್ಸ ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೪೪೦ ಸಾಲೇಯ್ಯಕಸುತ್ತೇ] ಅತ್ತಹೇತು ವಾ ಪರಹೇತು ವಾ ಆಮಿಸಕಿಞ್ಚಿಕ್ಖಹೇತು [ಕಿಞ್ಚಕ್ಖಹೇತು (ಸೀ॰)] ವಾ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ; ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ, ಇತೋ ಸುತ್ವಾ ಅಮುತ್ರ ಅಕ್ಖಾತಾ ಇಮೇಸಂ ಭೇದಾಯ, ಅಮುತ್ರ ವಾ ಸುತ್ವಾ ಇಮೇಸಂ ಅಕ್ಖಾತಾ ಅಮೂಸಂ ಭೇದಾಯ - ಇತಿ ಸಮಗ್ಗಾನಂ ವಾ ಭೇತ್ತಾ, ಭಿನ್ನಾನಂ ವಾ ಅನುಪ್ಪದಾತಾ, ವಗ್ಗಾರಾಮೋ, ವಗ್ಗರತೋ, ವಗ್ಗನನ್ದೀ, ವಗ್ಗಕರಣಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ; ಫರುಸವಾಚೋ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ, ಯಾ ಸಾ ವಾಚಾ ಕಣ್ಡಕಾ ಕಕ್ಕಸಾ ಫರುಸಾ ಪರಕಟುಕಾ ಪರಾಭಿಸಜ್ಜನೀ ಕೋಧಸಾಮನ್ತಾ ಅಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕಾ, ತಥಾರೂಪಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ; ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ ಅಕಾಲವಾದೀ ಅಭೂತವಾದೀ ಅನತ್ಥವಾದೀ ಅಧಮ್ಮವಾದೀ ಅವಿನಯವಾದೀ, ಅನಿಧಾನವತಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ಅಕಾಲೇನ ಅನಪದೇಸಂ ಅಪರಿಯನ್ತವತಿಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ - ಏವರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ವಚೀಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ।

“ಕಥಂರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ವಚೀಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ , ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ? ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಮುಸಾವಾದಂ ಪಹಾಯ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ ಸಭಾಗತೋ ವಾ ಪರಿಸಾಗತೋ ವಾ ಞಾತಿಮಜ್ಝಗತೋ ವಾ ಪೂಗಮಜ್ಝಗತೋ ವಾ ರಾಜಕುಲಮಜ್ಝಗತೋ ವಾ ಅಭಿನೀತೋ ಸಕ್ಖಿಪುಟ್ಠೋ - ‘ಏಹಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಯಂ ಜಾನಾಸಿ ತಂ ವದೇಹೀ’ತಿ ಸೋ ಅಜಾನಂ ವಾ ಆಹ - ‘ನ ಜಾನಾಮೀ’ತಿ, ಜಾನಂ ವಾ ಆಹ - ‘ಜಾನಾಮೀ’ತಿ, ಅಪಸ್ಸಂ ವಾ ಆಹ - ‘ನ ಪಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ, ಪಸ್ಸಂ ವಾ ಆಹ - ‘ಪಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ - ಇತಿ ಅತ್ತಹೇತು ವಾ ಪರಹೇತು ವಾ ಆಮಿಸಕಿಞ್ಚಿಕ್ಖಹೇತು ವಾ ನ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ; ಪಿಸುಣಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಇತೋ ಸುತ್ವಾ ನ ಅಮುತ್ರ ಅಕ್ಖಾತಾ ಇಮೇಸಂ ಭೇದಾಯ, ಅಮುತ್ರ ವಾ ಸುತ್ವಾ ನ ಇಮೇಸಂ ಅಕ್ಖಾತಾ ಅಮೂಸಂ ಭೇದಾಯ - ಇತಿ ಭಿನ್ನಾನಂ ವಾ ಸನ್ಧಾತಾ ಸಹಿತಾನಂ ವಾ ಅನುಪ್ಪದಾತಾ ಸಮಗ್ಗಾರಾಮೋ ಸಮಗ್ಗರತೋ ಸಮಗ್ಗನನ್ದೀ ಸಮಗ್ಗಕರಣಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ; ಫರುಸಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಯಾ ಸಾ ವಾಚಾ ನೇಲಾ ಕಣ್ಣಸುಖಾ ಪೇಮನೀಯಾ ಹದಯಙ್ಗಮಾ ಪೋರೀ ಬಹುಜನಕನ್ತಾ ಬಹುಜನಮನಾಪಾ ತಥಾರೂಪಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ; ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಂ ಪಹಾಯ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ ಕಾಲವಾದೀ ಭೂತವಾದೀ ಅತ್ಥವಾದೀ ಧಮ್ಮವಾದೀ ವಿನಯವಾದೀ, ನಿಧಾನವತಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ಕಾಲೇನ ಸಾಪದೇಸಂ ಪರಿಯನ್ತವತಿಂ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ - ಏವರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ವಚೀಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ। ‘ವಚೀಸಮಾಚಾರಂಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ತಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ವಚೀಸಮಾಚಾರ’ನ್ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

“‘ಮನೋಸಮಾಚಾರಂಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ತಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಮನೋಸಮಾಚಾರ’ನ್ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಯಥಾರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಮನೋಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ ಏವರೂಪೋ ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ; ಯಥಾರೂಪಞ್ಚ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಮನೋಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ ಏವರೂಪೋ ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ।

೧೧೩. “ಕಥಂರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಮನೋಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ? ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ, ಯಂ ತಂ ಪರಸ್ಸ ಪರವಿತ್ತೂಪಕರಣಂ ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾತಾ ಹೋತಿ - ‘ಅಹೋ ವತ ಯಂ ಪರಸ್ಸ ತಂ ಮಮಸ್ಸಾ’ತಿ; ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ ಪದುಟ್ಠಮನಸಙ್ಕಪ್ಪೋ - ‘ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ಹಞ್ಞನ್ತು

ವಾ ವಜ್ಝನ್ತು ವಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜನ್ತು ವಾ ವಿನಸ್ಸನ್ತು ವಾ ಮಾ ವಾ ಅಹೇಸು'ನ್ತಿ - ಏವರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಮನೋಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ।

"ಕಥಂರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಮನೋಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ? ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ, ಯಂ ತಂ ಪರಸ್ಸ ಪರವಿತ್ತೂಪಕರಣಂ ತಂ ನಾಭಿಜ್ಝಾತಾ ಹೋತಿ - 'ಅಹೋ ವತ ಯಂ ಪರಸ್ಸ ತಂ ಮಮಸ್ಸಾ'ತಿ; ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪದುಟ್ಠಮನಸಙ್ಕಪ್ಪೋ - 'ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ಅವೇರಾ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾ [ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಝಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಅನೀಘಾ ಸುಖೀ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರನ್ತೂ'ತಿ - ಏವರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಮನೋಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ। 'ಮನೋಸಮಾಚಾರಂಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ತಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಮನೋಸಮಾಚಾರ'ನ್ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೧೧೪. "'ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಂಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ತಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದ'ನ್ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಯಥಾರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ ಏವರೂಪೋ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ; ಯಥಾರೂಪಞ್ಚ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ ಏವರೂಪೋ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ।

"ಕಥಂರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ? ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ, ಅಭಿಜ್ಝಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ; ಬ್ಯಾಪಾದವಾ ಹೋತಿ, ಬ್ಯಾಪಾದಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ; ವಿಹೇಸವಾ ಹೋತಿ, ವಿಹೇಸಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ - ಏವರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ।

"ಕಥಂರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ , ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ? ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ, ಅನಭಿಜ್ಝಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ; ಅಬ್ಯಾಪಾದವಾ ಹೋತಿ, ಅಬ್ಯಾಪಾದಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ; ಅವಿಹೇಸವಾ ಹೋತಿ, ಅವಿಹೇಸಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ - ಏವರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ। 'ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಂಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ತಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದ'ನ್ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೧೧೫. "'ಸಞ್ಞಾಪಟಿಲಾಭಂಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ತಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಞ್ಞಾಪಟಿಲಾಭ'ನ್ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಯಥಾರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಞ್ಞಾಪಟಿಲಾಭಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ ಏವರೂಪೋ ಸಞ್ಞಾಪಟಿಲಾಭೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ; ಯಥಾರೂಪಞ್ಚ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಞ್ಞಾಪಟಿಲಾಭಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ ಏವರೂಪೋ ಸಞ್ಞಾಪಟಿಲಾಭೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ।

"ಕಥಂರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಞ್ಞಾಪಟಿಲಾಭಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ? ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ, ಅಭಿಜ್ಝಾಸಹಗತಾಯ ಸಞ್ಞಾಯ ವಿಹರತಿ; ಬ್ಯಾಪಾದವಾ ಹೋತಿ, ಬ್ಯಾಪಾದಸಹಗತಾಯ ಸಞ್ಞಾಯ ವಿಹರತಿ; ವಿಹೇಸವಾ ಹೋತಿ, ವಿಹೇಸಾಸಹಗತಾಯ ಸಞ್ಞಾಯ ವಿಹರತಿ - ಏವರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಞ್ಞಾಪಟಿಲಾಭಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ।

“ಕಥಂರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಞ್ಞಾಪಟಿಲಾಭಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ? ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ, ಅನಭಿಜ್ಝಾಸಹಗತಾಯ ಸಞ್ಞಾಯ ವಿಹರತಿ; ಅಬ್ಯಾಪಾದವಾ ಹೋತಿ, ಅಬ್ಯಾಪಾದಸಹಗತಾಯ ಸಞ್ಞಾಯ ವಿಹರತಿ; ಅವಿಹೇಸವಾ ಹೋತಿ, ಅವಿಹೇಸಾಸಹಗತಾಯ ಸಞ್ಞಾಯ ವಿಹರತಿ - ಏವರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಞ್ಞಾಪಟಿಲಾಭಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ। ‘ಸಞ್ಞಾಪಟಿಲಾಭಂಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ತಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಞ್ಞಾಪಟಿಲಾಭ’ನ್ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೧೧೯. “‘ದಿಟ್ಠಿಪಟಿಲಾಭಂಪಾಹಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ತಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ದಿಟ್ಠಿಪಟಿಲಾಭ’ನ್ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಯಥಾರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ದಿಟ್ಠಿಪಟಿಲಾಭಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ ಏವರೂಪೋ ದಿಟ್ಠಿಪಟಿಲಾಭೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ; ಯಥಾರೂಪಞ್ಚ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ದಿಟ್ಠಿಪಟಿಲಾಭಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ - ಏವರೂಪೋ ದಿಟ್ಠಿಪಟಿಲಾಭೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ।

“ಕಥಂರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ದಿಟ್ಠಿಪಟಿಲಾಭಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ? ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ - ‘ನತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ನತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ, ನತ್ಥಿ ಹುತಂ , ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ, ನತ್ಥಿ ಅಯಂ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಮಾತಾ, ನತ್ಥಿ ಪಿತಾ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಲೋಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಯೇ ಇಮಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇನ್ತೀ’ತಿ - ಏವರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ದಿಟ್ಠಿಪಟಿಲಾಭಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ।

“ಕಥಂರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ದಿಟ್ಠಿಪಟಿಲಾಭಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ? ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ - ‘ಅತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ಅತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ, ಅತ್ಥಿ ಹುತಂ, ಅತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಅಯಂ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಮಾತಾ, ಅತ್ಥಿ ಪಿತಾ, ಅತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ಅತ್ಥಿ ಲೋಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಯೇ ಇಮಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇನ್ತೀ’ತಿ - ಏವರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ದಿಟ್ಠಿಪಟಿಲಾಭಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ। ‘ದಿಟ್ಠಿಪಟಿಲಾಭಂಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ತಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ದಿಟ್ಠಿಪಟಿಲಾಭ’ನ್ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೧೧೭. “‘ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭಂಪಾಹಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ತಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭ’ನ್ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಯಥಾರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ - ಏವರೂಪೋ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ; ಯಥಾರೂಪಞ್ಚ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ - ಏವರೂಪೋ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ।

“ಕಥಂರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ? ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ [ಸಬ್ಯಾಪಜ್ಝಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ಭನ್ತೇ, ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಯತೋ ಅಪರಿನಿಟ್ಠಿತಭಾವಾಯ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ; ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ, ಭನ್ತೇ, ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಯತೋ ಪರಿನಿಟ್ಠಿತಭಾವಾಯ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ। ‘ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭಂಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ,

ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ , ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ತಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭ'ನ್ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

"ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ, ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ, ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮೀ"ತಿ।

೧೧೮. "ಸಾಧು ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ! ಸಾಧು ಖೋ ತ್ವಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇಮಸ್ಸ ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ, ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ, ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಸಿ।

"'ಕಾಯಸಮಾಚಾರಂಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ತಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಕಾಯಸಮಾಚಾರ'ನ್ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ ಮಯಾ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಯಥಾರೂಪಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ ಏವರೂಪೋ ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ; ಯಥಾರೂಪಞ್ಚ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ - ಏವರೂಪೋ ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ।

"ಕಥಂರೂಪಂ , ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ? ಇಧ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ ಲುದ್ದೋ ಲೋಹಿತಪಾಣಿ ಹತಪ್ಪಹತೇ ನಿವಿಟ್ಠೋ ಅದಯಾಪನ್ನೋ ಪಾಣಭೂತೇಸು; ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ, ಯಂ ತಂ ಪರಸ್ಸ ಪರವಿತ್ತೂಪಕರಣಂ ಗಾಮಗತಂ ವಾ ಅರಞ್ಞಗತಂ ವಾ ತಂ ಅದಿನ್ನಂ ಥೇಯ್ಯಸಙ್ಖಾತಂ ಆದಾತಾ ಹೋತಿ; ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ, ಯಾ ತಾ ಮಾತುರಕ್ಖಿತಾ ಪಿತುರಕ್ಖಿತಾ ಮಾತಾಪಿತುರಕ್ಖಿತಾ ಭಾತುರಕ್ಖಿತಾ ಭಗಿನಿರಕ್ಖಿತಾ ಞಾತಿರಕ್ಖಿತಾ ಗೋತ್ತರಕ್ಖಿತಾ ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತಾ ಸಸ್ಸಾಮಿಕಾ ಸಪರಿದಣ್ಡಾ ಅನ್ತಮಸೋ ಮಾಲಾಗುಳಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಾಪಿ ತಥಾರೂಪಾಸು ಚಾರಿತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜಿತಾ ಹೋತಿ - ಏವರೂಪಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ।

"ಕಥಂರೂಪಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ? ಇಧ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಪಹಾಯ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ ನಿಹಿತದಣ್ಡೋ ನಿಹಿತಸತ್ಥೋ, ಲಜ್ಜೀ ದಯಾಪನ್ನೋ ಸಬ್ಬಪಾಣಭೂತಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ವಿಹರತಿ; ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಪಹಾಯ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಯಂ ತಂ ಪರಸ್ಸ ಪರವಿತ್ತೂಪಕರಣಂ ಗಾಮಗತಂ ವಾ ಅರಞ್ಞಗತಂ ವಾ ತಂ ನಾದಿನ್ನಂ ಥೇಯ್ಯಸಙ್ಖಾತಂ ಆದಾತಾ ಹೋತಿ; ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಂ ಪಹಾಯ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಯಾ ತಾ ಮಾತುರಕ್ಖಿತಾ ಪಿತುರಕ್ಖಿತಾ ಮಾತಾಪಿತುರಕ್ಖಿತಾ ಭಾತುರಕ್ಖಿತಾ ಭಗಿನಿರಕ್ಖಿತಾ ಞಾತಿರಕ್ಖಿತಾ ಗೋತ್ತರಕ್ಖಿತಾ ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತಾ ಸಸ್ಸಾಮಿಕಾ ಸಪರಿದಣ್ಡಾ ಅನ್ತಮಸೋ ಮಾಲಾಗುಳಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಾಪಿ ತಥಾರೂಪಾಸು ನ ಚಾರಿತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜಿತಾ ಹೋತಿ - ಏವರೂಪಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ। 'ಕಾಯಸಮಾಚಾರಂಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ತಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಕಾಯಸಮಾಚಾರ'ನ್ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಮಯಾ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

"ವಚೀಸಮಾಚಾರಂಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ ...ಪೇ॰... ಮನೋಸಮಾಚಾರಂಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಂಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಾಪಟಿಲಾಭಂಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ...ಪೇ॰... ದಿಟ್ಠಿಪಟಿಲಾಭಂಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ...ಪೇ॰...।

‘‘‘ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭಂಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ತಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭ’ನ್ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ ಮಯಾ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಯಥಾರೂಪಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ ಏವರೂಪೋ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ; ಯಥಾರೂಪಞ್ಚ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ - ಏವರೂಪೋ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ।

‘‘ಕಥಂರೂಪಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ? ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಯತೋ ಅಪರಿನಿಟ್ಠಿತಭಾವಾಯ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ; ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಯತೋ ಪರಿನಿಟ್ಠಿತಭಾವಾಯ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ। ‘ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭಂಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ , ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ತಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭ’ನ್ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಮಯಾ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ। ಇಮಸ್ಸ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

೧೧೯. ‘‘ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ರೂಪಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಸದ್ದಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಗನ್ಧಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ರಸಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ; ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಧಮ್ಮಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀ’’ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - ‘‘ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ, ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ, ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮಿ। ‘ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ರೂಪಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀ’ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಯಥಾರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ರೂಪಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ ಏವರೂಪಂ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ರೂಪಂ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ; ಯಥಾರೂಪಞ್ಚ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ರೂಪಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ ಏವರೂಪಂ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ರೂಪಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ। ‘ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ರೂಪಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀ’ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

‘‘ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಸದ್ದಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ…ಪೇ॰… ಏವರೂಪೋ ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಸದ್ದೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ… ಏವರೂಪೋ ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಸದ್ದೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ… ಏವರೂಪೋ ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಗನ್ಧೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ… ಏವರೂಪೋ ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಗನ್ಧೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ… ಏವರೂಪೋ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ರಸೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ… ಏವರೂಪೋ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ರಸೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ… ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ … ಏವರೂಪೋ ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ… ಏವರೂಪೋ ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ।

‘‘‘ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಧಮ್ಮಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀ’ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಯಥಾರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ

ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ ಏವರೂಪೋ ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಧಮ್ಮೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ; ಯಥಾರೂಪಞ್ಚ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ ಏವರೂಪೋ ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ। 'ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಧಮ್ಮಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀ'ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ। ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ, ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ, ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮೀ"ತಿ।

೧೨೦. "ಸಾಧು ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ! ಸಾಧು ಖೋ ತ್ವಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇಮಸ್ಸ ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ, ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ, ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಸಿ। 'ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ರೂಪಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀ'ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ ಮಯಾ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಯಥಾರೂಪಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ರೂಪಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ ಏವರೂಪಂ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ರೂಪಂ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ; ಯಥಾರೂಪಞ್ಚ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ರೂಪಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ ಏವರೂಪಂ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ರೂಪಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ। 'ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ರೂಪಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀ'ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಮಯಾ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

"ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಸದ್ದಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ...ಪೇ॰... ಏವರೂಪೋ ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಸದ್ದೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ... ಏವರೂಪೋ ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಸದ್ದೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ... ಏವರೂಪೋ ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಗನ್ಧೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ... ಏವರೂಪೋ ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಗನ್ಧೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ... ಏವರೂಪೋ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ರಸೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ... ಏವರೂಪೋ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ರಸೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ... ಏವರೂಪೋ ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ... ಏವರೂಪೋ ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ।

"ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಧಮ್ಮಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ...ಪೇ॰... ಏವರೂಪೋ ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಧಮ್ಮೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ... ಏವರೂಪೋ ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ। 'ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಧಮ್ಮಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀ'ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಮಯಾ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ। ಇಮಸ್ಸ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

೧೨೧. "ಚೀವರಂಪಾಹಂ , ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ...ಪೇ॰... ಪಿಣ್ಡಪಾತಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ... ಸೇನಾಸನಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ... ಗಾಮಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ... ನಿಗಮಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ... ನಗರಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ... ಜನಪದಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ... ಪುಗ್ಗಲಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ, ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ, ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮಿ। 'ಚೀವರಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀ'ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಯಥಾರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಚೀವರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ ಏವರೂಪಂ ಚೀವರಂ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ; ಯಥಾರೂಪಞ್ಚ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಚೀವರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ

ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ ಏವರೂಪಂ ಚೀವರಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ। 'ಚೀವರಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀ'ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

"ಪಿಣ್ಡಪಾತಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ...ಪೇ॰... ಏವರೂಪೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ... ಏವರೂಪೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ... ಸೇನಾಸನಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ...ಪೇ॰... ಏವರೂಪಂ ಸೇನಾಸನಂ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ... ಏವರೂಪಂ ಸೇನಾಸನಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ... ಗಾಮಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ ...ಪೇ॰... ಏವರೂಪೋ ಗಾಮೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ... ಏವರೂಪೋ ಗಾಮೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ... ಏವರೂಪೋ ನಿಗಮೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ... ಏವರೂಪೋ ನಿಗಮೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ... ಏವರೂಪಂ ನಗರಂ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ... ಏವರೂಪಂ ನಗರಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ... ಏವರೂಪೋ ಜನಪದೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ... ಏವರೂಪೋ ಜನಪದೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ।

"'ಪುಗ್ಗಲಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀ'ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಯಥಾರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಗ್ಗಲಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ ಏವರೂಪೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ; ಯಥಾರೂಪಞ್ಚ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಪುಗ್ಗಲಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ ಏವರೂಪೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ। 'ಪುಗ್ಗಲಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀ'ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತನ್ತಿ। ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ, ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮೀ"ತಿ।

೧೧೧. "ಸಾಧು ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ! ಸಾಧು ಖೋ ತ್ವಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇಮಸ್ಸ ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ, ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಸಿ। 'ಚೀವರಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ , ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀ'ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ ಮಯಾ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಯಥಾರೂಪಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಚೀವರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ ಏವರೂಪಂ ಚೀವರಂ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ; ಯಥಾರೂಪಞ್ಚ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಚೀವರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ ಏವರೂಪಂ ಚೀವರಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ। 'ಚೀವರಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀ'ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಮಯಾ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ। (ಯಥಾ ಪಠಮಂ ತಥಾ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ) ಏವರೂಪೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ... ಏವರೂಪಂ ಸೇನಾಸನಂ... ಏವರೂಪೋ ಗಾಮೋ... ಏವರೂಪೋ ನಿಗಮೋ... ಏವರೂಪಂ ನಗರಂ... ಏವರೂಪೋ ಜನಪದೋ।

"'ಪುಗ್ಗಲಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀ'ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ ಮಯಾ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಯಥಾರೂಪಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪುಗ್ಗಲಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ ಏವರೂಪೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ; ಯಥಾರೂಪಞ್ಚ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪುಗ್ಗಲಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ ಏವರೂಪೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ। 'ಪುಗ್ಗಲಂಪಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀ'ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಮಯಾ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ। ಇಮಸ್ಸ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

೧೧೨. "ಸಬ್ಬೇಪಿ ಚೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಖತ್ತಿಯಾ ಇಮಸ್ಸ ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನೇಯ್ಯುಂ, ಸಬ್ಬೇಸಾನಮ್ಪಿಸ್ಸ ಖತ್ತಿಯಾನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ। ಸಬ್ಬೇಪಿ ಚೇ , ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ...ಪೇ॰... ಸಬ್ಬೇಪಿ ಚೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವೇಸ್ಸಾ... ಸಬ್ಬೇಪಿ ಚೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸುದ್ದಾ ಇಮಸ್ಸ ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನೇಯ್ಯುಂ, ಸಬ್ಬೇಸಾನಮ್ಪಿಸ್ಸ ಸುದ್ದಾನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ। ಸದೇವಕೋಪಿ ಚೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಲೋಕೋ

ಸಮಾರಕೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೋ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಪಜಾ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾ ಇಮಸ್ಸ ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನೇಯ್ಯು, ಸದೇವಕಸ್ಸಪಿಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಮಾರಕಸ್ಸ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಸ್ಸ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಸೇವಿತಬ್ಬಾಸೇವಿತಬ್ಬಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಬಹುಧಾತುಕಸುತ್ತಂ

೧೨೪. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

"ಯಾನಿ ಕಾನಿಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಯಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ಬಾಲತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನೋ ಪಣ್ಡಿತತೋ; ಯೇ ಕೇಚಿ ಉಪದ್ದವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಬಾಲತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನೋ ಪಣ್ಡಿತತೋ; ಯೇ ಕೇಚಿ ಉಪಸಗ್ಗಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಬಾಲತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನೋ ಪಣ್ಡಿತತೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ನಳಾಗಾರಾ ವಾ ತಿಣಾಗಾರಾ ವಾ ಅಗ್ಗಿ ಮುತ್ತೋ [ಅಗ್ಗಿಮುಕ್ಕೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಕೂಟಾಗಾರಾನಿಪಿ ದಹತಿ ಉಲ್ಲಿತ್ತಾವಲಿತ್ತಾನಿ ನಿವಾತಾನಿ ಫುಸಿತಗ್ಗಳಾನಿ ಪಿಹಿತವಾತಪಾನಾನಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾನಿ ಕಾನಿಚಿ ಭಯಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ಬಾಲತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನೋ ಪಣ್ಡಿತತೋ; ಯೇ ಕೇಚಿ ಉಪದ್ದವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಬಾಲತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನೋ ಪಣ್ಡಿತತೋ; ಯೇ ಕೇಚಿ ಉಪಸಗ್ಗಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಬಾಲತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನೋ ಪಣ್ಡಿತತೋ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪಟಿಭಯೋ ಬಾಲೋ, ಅಪ್ಪಟಿಭಯೋ ಪಣ್ಡಿತೋ; ಸಉಪದ್ದವೋ ಬಾಲೋ, ಅನುಪದ್ದವೋ ಪಣ್ಡಿತೋ; ಸಉಪಸಗ್ಗೋ ಬಾಲೋ, ಅನುಪಸಗ್ಗೋ ಪಣ್ಡಿತೋ। ನತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತತೋ ಭಯಂ, ನತ್ಥಿ ಪಣ್ಡಿತತೋ ಉಪದ್ದವೋ, ನತ್ಥಿ ಪಣ್ಡಿತತೋ ಉಪಸಗ್ಗೋ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ಪಣ್ಡಿತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ವೀಮಂಸಕಾ'ತಿ – ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಭಿಕ್ಖು 'ವೀಮಂಸಕೋ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ"ತಿ? "ಯತೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಧಾತುಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಆಯತನಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಠಾನಾಠಾನಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ – ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಭಿಕ್ಖು 'ವೀಮಂಸಕೋ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ"ತಿ।

೧೨೫. "ಕಿತ್ತಾವತಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, 'ಧಾತುಕುಸಲೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ"ತಿ? "ಅಟ್ಠಾರಸ ಖೋ ಇಮಾ, ಆನನ್ದ, ಧಾತುಯೋ – ಚಕ್ಖುಧಾತು, ರೂಪಧಾತು, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಧಾತು; ಸೋತಧಾತು, ಸದ್ದಧಾತು, ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಧಾತು; ಘಾನಧಾತು, ಗನ್ಧಧಾತು, ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಧಾತು; ಜಿವ್ಹಾಧಾತು, ರಸಧಾತು, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಧಾತು; ಕಾಯಧಾತು, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಧಾತು, ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಧಾತು; ಮನೋಧಾತು, ಧಮ್ಮಧಾತು, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಧಾತು। ಇಮಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅಟ್ಠಾರಸ ಧಾತುಯೋ ಯತೋ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ – ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, 'ಧಾತುಕುಸಲೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ"ತಿ।

"ಸಿಯಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞೋಪಿ ಪರಿಯಾಯೋ, ಯಥಾ 'ಧಾತುಕುಸಲೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ"ತಿ? "ಸಿಯಾ, ಆನನ್ದ। ಛಯಿಮಾ, ಆನನ್ದ, ಧಾತುಯೋ – ಪಥವೀಧಾತು, ಆಪೋಧಾತು, ತೇಜೋಧಾತು, ವಾಯೋಧಾತು, ಆಕಾಸಧಾತು,

ವಿಞ್ಞಾಣಧಾತು। ಇಮಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಛ ಧಾತುಯೋ ಯತೋ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, 'ಧಾತುಕುಸಲೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ"ತಿ।

"ಸಿಯಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞೋಪಿ ಪರಿಯಾಯೋ, ಯಥಾ 'ಧಾತುಕುಸಲೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ"ತಿ? "ಸಿಯಾ, ಆನನ್ದ। ಛಯಿಮಾ, ಆನನ್ದ, ಧಾತುಯೋ - ಸುಖಧಾತು , ದುಕ್ಖಧಾತು, ಸೋಮನಸ್ಸಧಾತು, ದೋಮನಸ್ಸಧಾತು, ಉಪೇಕ್ಖಾಧಾತು, ಅವಿಜ್ಜಾಧಾತು। ಇಮಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಛ ಧಾತುಯೋ ಯತೋ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, 'ಧಾತುಕುಸಲೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ"ತಿ।

"ಸಿಯಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞೋಪಿ ಪರಿಯಾಯೋ, ಯಥಾ 'ಧಾತುಕುಸಲೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ"ತಿ? "ಸಿಯಾ, ಆನನ್ದ। ಛಯಿಮಾ, ಆನನ್ದ, ಧಾತುಯೋ - ಕಾಮಧಾತು, ನೇಕ್ಖಮ್ಮಧಾತು, ಬ್ಯಾಪಾದಧಾತು, ಅಬ್ಯಾಪಾದಧಾತು, ವಿಹಿಂಸಾಧಾತು , ಅವಿಹಿಂಸಾಧಾತು। ಇಮಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಛ ಧಾತುಯೋ ಯತೋ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, 'ಧಾತುಕುಸಲೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ"ತಿ।

"ಸಿಯಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞೋಪಿ ಪರಿಯಾಯೋ, ಯಥಾ 'ಧಾತುಕುಸಲೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ"ತಿ? "ಸಿಯಾ, ಆನನ್ದ। ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಆನನ್ದ, ಧಾತುಯೋ - ಕಾಮಧಾತು, ರೂಪಧಾತು, ಅರೂಪಧಾತು। ಇಮಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಿಸ್ಸೋ ಧಾತುಯೋ ಯತೋ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, 'ಧಾತುಕುಸಲೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ"ತಿ।

"ಸಿಯಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞೋಪಿ ಪರಿಯಾಯೋ, ಯಥಾ 'ಧಾತುಕುಸಲೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ"ತಿ? "ಸಿಯಾ, ಆನನ್ದ। ದ್ವೇ ಇಮಾ, ಆನನ್ದ, ಧಾತುಯೋ - ಸಙ್ಖತಾಧಾತು, ಅಸಙ್ಖತಾಧಾತು। ಇಮಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ದ್ವೇ ಧಾತುಯೋ ಯತೋ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, 'ಧಾತುಕುಸಲೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ"ತಿ।

೧೨೬. "ಕಿತ್ತಾವತಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, 'ಆಯತನಕುಸಲೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ"ತಿ? "ಛ ಖೋ ಪನಿಮಾನಿ, ಆನನ್ದ, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರಾನಿ ಆಯತನಾನಿ - ಚಕ್ಖು ಚೇವ ರೂಪಾ ಚ ಸೋತಞ್ಚ ಸದ್ದಾ ಚ ಘಾನಞ್ಚ ಗನ್ಧಾ ಚ ಜಿವ್ಹಾ ಚ ರಸಾ ಚ ಕಾಯೋ ಚ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಚ ಮನೋ ಚ ಧಮ್ಮಾ ಚ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಛ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರಾನಿ ಆಯತನಾನಿ ಯತೋ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ - ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, 'ಆಯತನಕುಸಲೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ"ತಿ।

"ಕಿತ್ತಾವತಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, 'ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಕುಸಲೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ"ತಿ? "ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಇದಂ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸುಪ್ಪಾದಾ ಇದಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಇದಂ ನ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಇದಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಯದಿದಂ - ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪಂ, ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ಸಳಾಯತನಂ, ಸಳಾಯತನಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋ, ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ, ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ, ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ, ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ , ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತಿ, ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ। ಅವಿಜ್ಜಾಯತ್ವೇವ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಾ ನಾಮರೂಪನಿರೋಧೋ, ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ಸಳಾಯತನನಿರೋಧೋ, ಸಳಾಯತನನಿರೋಧಾ ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋ, ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ, ವೇದನಾನಿರೋಧಾ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧೋ, ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ, ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ, ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋ, ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ'। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, 'ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಕುಸಲೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ"ತಿ।

೧೨೭. “ಕಿತ್ತಾವತಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ‘ಠಾನಾಠಾನಕುಸಲೋ ಭಿಕ್ಖೂ’ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ”ತಿ? “ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ‘ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಞ್ಚಿ [ಕಿಞ್ಚಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಸಙ್ಖಾರಂ ನಿಚ್ಚತೋ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಕಞ್ಚಿ ಸಙ್ಖಾರಂ ನಿಚ್ಚತೋ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಞ್ಚಿ ಸಙ್ಖಾರಂ ಸುಖತೋ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಕಞ್ಚಿ ಸಙ್ಖಾರಂ ಸುಖತೋ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ‘ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಞ್ಚಿ ಧಮ್ಮಂ ಅತ್ತತೋ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಕಞ್ಚಿ ಧಮ್ಮಂ ಅತ್ತತೋ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

೧೨೮. “‘ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಮಾತರಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಯ್ಯ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಮಾತರಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಯ್ಯ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ‘ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಿತರಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಯ್ಯ…ಪೇ॰… ಅರಹನ್ತಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಯ್ಯ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ದುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಲೋಹಿತಂ ಉಪ್ಪಾದೇಯ್ಯ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ದುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಲೋಹಿತಂ ಉಪ್ಪಾದೇಯ್ಯ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ‘ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಙ್ಘಂ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಸಙ್ಘಂ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ‘ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಞ್ಞಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಉದ್ದಿಸೇಯ್ಯ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅಞ್ಞಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಉದ್ದಿಸೇಯ್ಯ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

೧೨೯. “‘ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಲೋಕಧಾತುಯಾ ದ್ವೇ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಅಪುಬ್ಬಂ ಅಚರಿಮಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಲೋಕಧಾತುಯಾ ಏಕೋ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ‘ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಲೋಕಧಾತುಯಾ ದ್ವೇ ರಾಜಾನೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿನೋ ಅಪುಬ್ಬಂ ಅಚರಿಮಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಲೋಕಧಾತುಯಾ ಏಕೋ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

೧೩೦. “‘ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಇತ್ಥೀ ಅರಹಂ ಅಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ , ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಪುರಿಸೋ ಅರಹಂ ಅಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ‘ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಇತ್ಥೀ ರಾಜಾ ಅಸ್ಸ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಪುರಿಸೋ ರಾಜಾ ಅಸ್ಸ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ‘ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಇತ್ಥೀ ಸಕ್ಕತ್ತಂ ಕರೇಯ್ಯ … ಮಾರತ್ತಂ ಕರೇಯ್ಯ… ಬ್ರಹ್ಮತ್ತಂ ಕರೇಯ್ಯ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಪುರಿಸೋ ಸಕ್ಕತ್ತಂ ಕರೇಯ್ಯ… ಮಾರತ್ತಂ ಕರೇಯ್ಯ… ಬ್ರಹ್ಮತ್ತಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

೧೩೧. ‘‘‘ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಇಟ್ಠೋ ಕನ್ತೋ ಮನಾಪೋ ವಿಪಾಕೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಅನಿಟ್ಠೋ ಅಕನ್ತೋ ಅಮನಾಪೋ ವಿಪಾಕೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ‘ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಯಂ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಇಟ್ಠೋ ಕನ್ತೋ ಮನಾಪೋ ವಿಪಾಕೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಯಂ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಅನಿಟ್ಠೋ ಅಕನ್ತೋ ಅಮನಾಪೋ ವಿಪಾಕೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ‘ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಕಾಯಸುಚರಿತಸ್ಸ ಅನಿಟ್ಠೋ ಅಕನ್ತೋ ಅಮನಾಪೋ ವಿಪಾಕೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಕಾಯಸುಚರಿತಸ್ಸ ಇಟ್ಠೋ ಕನ್ತೋ ಮನಾಪೋ ವಿಪಾಕೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ‘ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ವಚೀಸುಚರಿತಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಯಂ ಮನೋಸುಚರಿತಸ್ಸ ಅನಿಟ್ಠೋ ಅಕನ್ತೋ ಅಮನಾಪೋ ವಿಪಾಕೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ವಚೀಸುಚರಿತಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಯಂ ಮನೋಸುಚರಿತಸ್ಸ ಇಟ್ಠೋ ಕನ್ತೋ ಮನಾಪೋ ವಿಪಾಕೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

‘‘‘ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಸಮಙ್ಗೀ ತಂನಿದಾನಾ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಸಮಙ್ಗೀ ತಂನಿದಾನಾ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ‘ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಸಮಙ್ಗೀ…ಪೇ॰… ಯಂ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಸಮಙ್ಗೀ ತಂನಿದಾನಾ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಸಮಙ್ಗೀ…ಪೇ॰… ಯಂ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಸಮಙ್ಗೀ ತಂನಿದಾನಾ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ‘ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಕಾಯಸುಚರಿತಸಮಙ್ಗೀ ತಂನಿದಾನಾ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಕಾಯಸುಚರಿತಸಮಙ್ಗೀ ತಂನಿದಾನಾ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ‘ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ವಚೀಸುಚರಿತಸಮಙ್ಗೀ…ಪೇ॰… ಯಂ ಮನೋಸುಚರಿತಸಮಙ್ಗೀ ತಂನಿದಾನಾ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ವಚೀಸುಚರಿತಸಮಙ್ಗೀ…ಪೇ॰… ಯಂ ಮನೋಸುಚರಿತಸಮಙ್ಗೀ ತಂನಿದಾನಾ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ‘ಠಾನಾಠಾನಕುಸಲೋ ಭಿಕ್ಖೂ’ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ’’ತಿ।

೧೩೨. ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ! ಕೋನಾಮೋ ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ’’ತಿ? ‘‘ತಸ್ಮಾತಿಹ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ‘ಬಹುಧಾತುಕೋ’ತಿಪಿ ನಂ ಧಾರೇಹಿ, ‘ಚತುಪರಿವಟ್ಟೋ’ತಿಪಿ ನಂ ಧಾರೇಹಿ, ‘ಧಮ್ಮಾದಾಸೋ’ತಿಪಿ ನಂ ಧಾರೇಹಿ, ‘ಅಮತದುನ್ದುಭೀ’ತಿಪಿ [ದುದ್ರಭೀತಿಪಿ (ಕ॰)] ನಂ ಧಾರೇಹಿ, ‘ಅನುತ್ತರೋ ಸಙ್ಗಾಮವಿಜಯೋ’ತಿಪಿ ನಂ ಧಾರೇಹೀ’’ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಬಹುಧಾತುಕಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಠಮಂ।

೬. ಇಸಿಗಿಲಿಸುತ್ತಂ

೧೩೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಇಸಿಗಿಲಿಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತಂ ವೇಭಾರಂ ಪಬ್ಬತ"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏತಸ್ಸಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇಭಾರಸ್ಸ ಪಬ್ಬತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾವ ಸಮಞ್ಞಾ ಅಹೋಸಿ ಅಞ್ಞಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ"।

"ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತಂ ಪಣ್ಡವಂ ಪಬ್ಬತ"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏತಸ್ಸಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡವಸ್ಸ ಪಬ್ಬತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾವ ಸಮಞ್ಞಾ ಅಹೋಸಿ ಅಞ್ಞಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ"।

"ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಪಬ್ಬತ"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏತಸ್ಸಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇಪುಲ್ಲಸ್ಸ ಪಬ್ಬತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾವ ಸಮಞ್ಞಾ ಅಹೋಸಿ ಅಞ್ಞಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ"।

"ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತಂ ಗಿಜ್ಝಕೂಟಂ ಪಬ್ಬತ"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏತಸ್ಸಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಿಜ್ಝಕೂಟಸ್ಸ ಪಬ್ಬತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾವ ಸಮಞ್ಞಾ ಅಹೋಸಿ ಅಞ್ಞಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ"।

"ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಇಸಿಗಿಲಿಂ ಪಬ್ಬತ"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಸಿಗಿಲಿಸ್ಸ ಪಬ್ಬತಸ್ಸ ಏಸಾವ ಸಮಞ್ಞಾ ಅಹೋಸಿ ಏಸಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ"।

"ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸತಾನಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಇಸಿಗಿಲಿಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತೇ ಚಿರನಿವಾಸಿನೋ ಅಹೇಸುಂ। ತೇ ಇಮಂ ಪಬ್ಬತಂ ಪವಿಸನ್ತಾ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ , ಪವಿಟ್ಠಾ ನ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತಮೇನಂ ಮನುಸ್ಸಾ ದಿಸ್ವಾ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಅಯಂ ಪಬ್ಬತೋ ಇಮೇ ಇಸೀ [ಇಸಯೋ (ಕ॰)] ಗಿಲತೀ'ತಿ; 'ಇಸಿಗಿಲಿ ಇಸಿಗಿಲಿ' ತ್ವೇವ ಸಮಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ। ಆಚಿಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ [ಅಚಿಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ ವೋ (ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ನಾಮಾನಿ; ಕಿತ್ತಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ನಾಮಾನಿ; ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ನಾಮಾನಿ । ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

೧೩೪. "ಅರಿಟ್ಠೋ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚೇಕಸಮ್ಬುದ್ಧೋ [ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ (ಕ॰ ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಇಮಸ್ಮಿಂ ಇಸಿಗಿಲಿಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತೇ ಚಿರನಿವಾಸೀ ಅಹೋಸಿ; ಉಪರಿಟ್ಠೋ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚೇಕಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಇಸಿಗಿಲಿಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತೇ ಚಿರನಿವಾಸೀ ಅಹೋಸಿ; ತಗರಸಿಖೀ [ತಗ್ಗರಸಿಖೀ (ಕ॰)] ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚೇಕಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಇಸಿಗಿಲಿಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತೇ ಚಿರನಿವಾಸೀ ಅಹೋಸಿ; ಯಸಸ್ಸೀ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚೇಕಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಇಸಿಗಿಲಿಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತೇ ಚಿರನಿವಾಸೀ ಅಹೋಸಿ; ಸುದಸ್ಸನೋ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚೇಕಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಇಸಿಗಿಲಿಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತೇ ಚಿರನಿವಾಸೀ ಅಹೋಸಿ; ಪಿಯದಸ್ಸೀ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚೇಕಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಇಸಿಗಿಲಿಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತೇ ಚಿರನಿವಾಸೀ ಅಹೋಸಿ; ಗನ್ಧಾರೋ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚೇಕಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಇಸಿಗಿಲಿಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತೇ ಚಿರನಿವಾಸೀ ಅಹೋಸಿ; ಪಿಣ್ಡೋಲೋ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚೇಕಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಇಸಿಗಿಲಿಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತೇ ಚಿರನಿವಾಸೀ ಅಹೋಸಿ; ಉಪಾಸಭೋ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚೇಕಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಇಸಿಗಿಲಿಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತೇ ಚಿರನಿವಾಸೀ ಅಹೋಸಿ; ನೀತೋ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚೇಕಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಇಸಿಗಿಲಿಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತೇ ಚಿರನಿವಾಸೀ ಅಹೋಸಿ; ತಥೋ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚೇಕಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಇಸಿಗಿಲಿಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತೇ ಚಿರನಿವಾಸೀ ಅಹೋಸಿ, ಸುತವಾ

ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚೇಕಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಇಸಿಗಿಲಿಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತೇ ಚಿರನಿವಾಸೀ ಅಹೋಸಿ; ಭಾವಿತತ್ತೋ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚೇಕಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಇಸಿಗಿಲಿಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತೇ ಚಿರನಿವಾಸೀ ಅಹೋಸಿ।

೧೩೫. “ಯೇ ಸತ್ತಸಾರಾ ಅನೀಘಾ ನಿರಾಸಾ,
ಪಚ್ಚೇಕಮೇವಜ್ಝಗಮಂಸು ಬೋಧಿಂ [ಪಚ್ಚೇಕಮೇವಜ್ಝಗಮುಂ ಸುಬೋಧಿಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]।
ತೇಸಂ ವಿಸಲ್ಲಾನ ನರುತ್ತಮಾನಂ,
ನಾಮಾನಿ ಮೇ ಕಿತ್ತಯತೋ ಸುಣಾಥ॥

“ಅರಿಟ್ಠೋ ಉಪರಿಟ್ಠೋ ತಗರಸಿಖೀ ಯಸಸ್ಸೀ,
ಸುದಸ್ಸನೋ ಪಿಯದಸ್ಸೀ ಚ ಸುಸಮ್ಬುದ್ಧೋ [ಬುದ್ಧೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]।
ಗನ್ಧಾರೋ ಪಿಣ್ಡೋಲೋ ಉಪಾಸಭೋ ಚ,
ನೀತೋ ತಥೋ ಸುತವಾ ಭಾವಿತತ್ತೋ॥

“ಸುಮ್ಭೋ ಸುಭೋ ಮತುಲೋ [ಮೇಥುಲೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಟ್ಠಮೋ ಚ,
ಅಥಸ್ಸುಮೇಘೋ [ಅಟ್ಠಸುಮೇಧೋ (ಕ॰)] ಅನೀಘೋ ಸುದಾಠೋ।
ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಭವನೇತ್ತಿಖೀಣಾ,
ಹಿಙ್ಗೂ ಚ ಹಿಙ್ಗೋ ಚ ಮಹಾನುಭಾವಾ॥

“ದ್ವೇ ಜಾಲಿನೋ ಮುನಿನೋ ಅಟ್ಠಕೋ ಚ,
ಅಥ ಕೋಸಲ್ಲೋ ಬುದ್ಧೋ ಅಥೋ ಸುಬಾಹು।
ಉಪನೇಮಿಸೋ ನೇಮಿಸೋ ಸನ್ತಚಿತ್ತೋ,
ಸಚ್ಚೋ ತಥೋ ವಿರಜೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಚ॥

“ಕಾಳೂಪಕಾಳಾ ವಿಜಿತೋ ಜಿತೋ ಚ,
ಅಙ್ಗೋ ಚ ಪಙ್ಗೋ ಚ ಗುತ್ತಿಜಿತೋ ಚ।
ಪಸ್ಸಿ ಜಹಿ ಉಪಧಿದುಕ್ಖಮೂಲಂ [ಪಸ್ಸೀ ಜಹೀ ಉಪಧಿಂ ದುಕ್ಖಮೂಲಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)],
ಅಪರಾಜಿತೋ ಮಾರಬಲಂ ಅಜೇಸಿ॥

“ಸತ್ಥಾ ಪವತ್ತಾ ಸರಭಙ್ಗೋ ಲೋಮಹಂಸೋ,
ಉಚ್ಚಙ್ಗಮಾಯೋ ಅಸಿತೋ ಅನಾಸವೋ।
ಮನೋಮಯೋ ಮಾನಚ್ಛಿದೋ ಚ ಬನ್ಧುಮಾ,
ತದಾಧಿಮುತ್ತೋ ವಿಮಲೋ ಚ ಕೇತುಮಾ॥

“ಕೇತುಮ್ಭರಾಗೋ ಚ ಮಾತಙ್ಗೋ ಅರಿಯೋ,
ಅಥಚ್ಚುತೋ ಅಚ್ಚುತಗಾಮಬ್ಯಾಮಕೋ।
ಸುಮಙ್ಗಲೋ ದಬ್ಬಿಲೋ ಸುಪತಿಟ್ಠಿತೋ,
ಅಸಯ್ಹೋ ಖೇಮಾಭಿರತೋ ಚ ಸೋರತೋ॥

“ದುರನ್ನಯೋ ಸಜ್ಝೋ ಅಥೋಪಿ ಉಜ್ಜಯೋ,
ಅಪರೋ ಮುನಿ ಸಯ್ಹೋ ಅನೋಮನಿಕ್ಕಮೋ।
ಆನನ್ದೋ ನನ್ದೋ ಉಪನನ್ದೋ ದ್ವಾದಸ,
ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಅನ್ತಿಮದೇಹಧಾರೀ [ಅನ್ತಿಮದೇಹಧಾರಿ (ಸೀ॰)]॥

“ಬೋಧಿ ಮಹಾನಾಮೋ ಅಥೋಪಿ ಉತ್ತರೋ,
ಕೇಸೀ ಸಿಖೀ ಸುನ್ದರೋ ದ್ವಾರಭಾಜೋ।
ತಿಸ್ಸೂಪತಿಸ್ಸಾ ಭವಬನ್ಧನಚ್ಛಿದಾ,
ಉಪಸಿಖಿ ತಣ್ಹಚ್ಛಿದೋ ಚ ಸಿಖರಿ [ಉಪಸೀದರೀ ತಣ್ಹಚ್ಛಿದೋ ಚ ಸೀದರೀ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]॥

“ಬುದ್ಧೋ ಅಹು ಮಙ್ಗಲೋ ವೀತರಾಗೋ,
ಉಸಭಚ್ಛಿದಾ ಜಾಲಿನಿಂ ದುಕ್ಖಮೂಲಂ।
ಸನ್ತಂ ಪದಂ ಅಜ್ಝಗಮೋಪನೀತೋ,
ಉಪೋಸಥೋ ಸುನ್ದರೋ ಸಚ್ಚನಾಮೋ॥

“ಜೇತೋ ಜಯನ್ತೋ ಪದುಮೋ ಉಪ್ಪಲೋ ಚ,
ಪದುಮುತ್ತರೋ ರಕ್ಖಿತೋ ಪಬ್ಬತೋ ಚ।
ಮಾನತ್ಥದ್ಧೋ ಸೋಭಿತೋ ವೀತರಾಗೋ,
ಕಣ್ಹೋ ಚ ಬುದ್ಧೋ ಸುವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ॥

“ಏತೇ ಚ ಅಞ್ಞೇ ಚ ಮಹಾನುಭಾವಾ,
ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಭವನೇತ್ತಿಖೀಣಾ।
ತೇ ಸಬ್ಬಸಙ್ಗಾತಿಗತೇ ಮಹೇಸೀ,
ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ವನ್ದಥ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೇ”ತಿ॥

ಇಸಿಗಿಲಿಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಮಹಾಚತ್ತಾರೀಸಕಸುತ್ತಂ

೧೩೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಭಿಕ್ಖವೋ”ತಿ। “ಭದನ್ತೇ”ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – “ಅರಿಯಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಸಉಪನಿಸಂ ಸಪರಿಕ್ಖಾರಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯೋ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ ಸಉಪನಿಸೋ ಸಪರಿಕ್ಖಾರೋ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ; ಯಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಙ್ಗೇಹಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗತಾ ಪರಿಕ್ಖತಾ – ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯೋ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ ಸಉಪನಿಸೋ

ಇತಿಪಿ, ಸಪರಿಕ್ಖಾರೋ ಇತಿಪಿ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಹೋತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಹೋತಿ? ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ 'ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ 'ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ – ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ।

"ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ? 'ನತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ನತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ, ನತ್ಥಿ ಹುತಂ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ, ನತ್ಥಿ ಅಯಂ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಮಾತಾ, ನತ್ಥಿ ಪಿತಾ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಲೋಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಯೇ ಇಮಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ – ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ।

"ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ? ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂಪಹಂ [ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಮಹಂ (ಕ॰) ಏವಂ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಂಪಹಂಕ್ಯಾದೀಸುಪಿ], ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಾಯಂ [ದ್ವಯಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰) ಟೀಕಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ] ವದಾಮಿ – ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಾಸವಾ ಪುಞ್ಞಭಾಗಿಯಾ ಉಪಧಿವೇಪಕ್ಕಾ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಅರಿಯಾ ಅನಾಸವಾ ಲೋಕುತ್ತರಾ ಮಗ್ಗಙ್ಗಾ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಾಸವಾ ಪುಞ್ಞಭಾಗಿಯಾ ಉಪಧಿವೇಪಕ್ಕಾ ? 'ಅತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ಅತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ, ಅತ್ಥಿ ಹುತಂ, ಅತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಅಯಂ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಮಾತಾ, ಅತ್ಥಿ ಪಿತಾ, ಅತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ಅತ್ಥಿ ಲೋಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಯೇ ಇಮಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ – ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಾಸವಾ ಪುಞ್ಞಭಾಗಿಯಾ ಉಪಧಿವೇಪಕ್ಕಾ।

"ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಅರಿಯಾ ಅನಾಸವಾ ಲೋಕುತ್ತರಾ ಮಗ್ಗಙ್ಗಾ? ಯಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅನಾಸವಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅರಿಯಮಗ್ಗಸಮಙ್ಗಿನೋ ಅರಿಯಮಗ್ಗಂ ಭಾವಯತೋ ಪಞ್ಞಾ ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಞ್ಞಾಬಲಂ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಮಗ್ಗಙ್ಗಂ [ಮಗ್ಗಙ್ಗಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] – ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಅರಿಯಾ ಅನಾಸವಾ ಲೋಕುತ್ತರಾ ಮಗ್ಗಙ್ಗಾ। ಸೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮತಿ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ, ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ, ಸ್ವಾಸ್ಸ [ಸ್ವಾಯಂ (ಕ॰)] ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ। ಸೋ ಸತೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ ಪಜಹತಿ, ಸತೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಸಾಸ್ಸ [ಸಾಯಂ (ಕ॰)] ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸತಿ। ಇತಿಯಿಮೇ [ಇತಿಮೇ (ಸೀ॰), ಇತಿಸ್ಸಿಮೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಅನುಪರಿಧಾವನ್ತಿ ಅನುಪರಿವತ್ತನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ।

೧೩೮. "ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಹೋತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಹೋತಿ? ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪಂ 'ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಂ 'ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ? ಕಾಮಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಬ್ಯಾಪಾದಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ವಿಹಿಂಸಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ – ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ? ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಂಪಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಾಯಂ ವದಾಮಿ – ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಾಸವೋ ಪುಞ್ಞಭಾಗಿಯೋ ಉಪಧಿವೇಪಕ್ಕೋ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಅರಿಯೋ ಅನಾಸವೋ ಲೋಕುತ್ತರೋ ಮಗ್ಗಙ್ಗೋ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಾಸವೋ ಪುಞ್ಞಭಾಗಿಯೋ ಉಪಧಿವೇಪಕ್ಕೋ? ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಅಬ್ಯಾಪಾದಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಅವಿಹಿಂಸಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ – 'ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಾಸವೋ ಪುಞ್ಞಭಾಗಿಯೋ ಉಪಧಿವೇಪಕ್ಕೋ'"।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಅರಿಯೋ ಅನಾಸವೋ ಲೋಕುತ್ತರೋ ಮಗ್ಗಙ್ಗೋ? ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅನಾಸವಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅರಿಯಮಗ್ಗಸಮಙ್ಗಿನೋ ಅರಿಯಮಗ್ಗಂ ಭಾವಯತೋ ತಕ್ಕೋ ವಿತಕ್ಕೋ ಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಅಪ್ಪನಾ ಬ್ಯಪ್ಪನಾ ಚೇತಸೋ ಅಭಿನಿರೋಪನಾ ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ - ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಅರಿಯೋ ಅನಾಸವೋ ಲೋಕುತ್ತರೋ ಮಗ್ಗಙ್ಗೋ। ಸೋ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ, ಸ್ವಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ। ಸೋ ಸತೋ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಪಜಹತಿ, ಸತೋ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸತಿ। ಇತಿಯಿಮೇ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಅನುಪರಿಧಾವನ್ತಿ ಅನುಪರಿವತ್ತನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ।

೧೩೮. “ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಹೋತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಹೋತಿ? ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಂ ‘ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಂ ‘ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾ? ಮುಸಾವಾದೋ, ಪಿಸುಣಾ ವಾಚಾ, ಫರುಸಾ ವಾಚಾ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೋ - ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ? ಸಮ್ಮಾವಾಚಂಪಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಾಯಂ ವದಾಮಿ - ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಾಸವಾ ಪುಞ್ಞಭಾಗಿಯಾ ಉಪಧಿವೇಪಕ್ಕಾ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಅರಿಯಾ ಅನಾಸವಾ ಲೋಕುತ್ತರಾ ಮಗ್ಗಙ್ಗಾ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಾಸವಾ ಪುಞ್ಞಭಾಗಿಯಾ ಉಪಧಿವೇಪಕ್ಕಾ? ಮುಸಾವಾದಾ ವೇರಮಣೀ, ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣೀ, ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣೀ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ವೇರಮಣೀ - ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಾಸವಾ ಪುಞ್ಞಭಾಗಿಯಾ ಉಪಧಿವೇಪಕ್ಕಾ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಅರಿಯಾ ಅನಾಸವಾ ಲೋಕುತ್ತರಾ ಮಗ್ಗಙ್ಗಾ? ಯಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅನಾಸವಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅರಿಯಮಗ್ಗಸಮಙ್ಗಿನೋ ಅರಿಯಮಗ್ಗಂ ಭಾವಯತೋ ಚತೂಹಿ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇಹಿ ಆರತಿ ವಿರತಿ ಪಟಿವಿರತಿ ವೇರಮಣೀ - ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಅರಿಯಾ ಅನಾಸವಾ ಲೋಕುತ್ತರಾ ಮಗ್ಗಙ್ಗಾ। ಸೋ ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾಯ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮತಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾಯ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ; ಸ್ವಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ। ಸೋ ಸತೋ ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಂ ಪಜಹತಿ, ಸತೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸತಿ। ಇತಿಯಿಮೇ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಸಮ್ಮಾವಾಚಂ ಅನುಪರಿಧಾವನ್ತಿ ಅನುಪರಿವತ್ತನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ।

೧೩೯. “ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಹೋತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಹೋತಿ? ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತಂ ‘ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತಂ ‘ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ ; ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತೋ? ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೋ - ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತೋ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ? ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತಂಪಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ದ್ವಾಯಂ ವದಾಮಿ - ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಾಸವೋ ಪುಞ್ಞಭಾಗಿಯೋ ಉಪಧಿವೇಪಕ್ಕೋ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಅರಿಯೋ ಅನಾಸವೋ ಲೋಕುತ್ತರೋ ಮಗ್ಗಙ್ಗೋ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಾಸವೋ ಪುಞ್ಞಭಾಗಿಯೋ ಉಪಧಿವೇಪಕ್ಕೋ? ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣೀ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವೇರಮಣೀ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವೇರಮಣೀ - ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಾಸವೋ ಪುಞ್ಞಭಾಗಿಯೋ ಉಪಧಿವೇಪಕ್ಕೋ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಅರಿಯೋ ಅನಾಸವೋ ಲೋಕುತ್ತರೋ ಮಗ್ಗಙ್ಗೋ? ಯಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅನಾಸವಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅರಿಯಮಗ್ಗಸಮಙ್ಗಿನೋ ಅರಿಯಮಗ್ಗಂ ಭಾವಯತೋ ತೀಹಿ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇಹಿ ಆರತಿ ವಿರತಿ ಪಟಿವಿರತಿ ವೇರಮಣೀ - ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಅರಿಯೋ ಅನಾಸವೋ ಲೋಕುತ್ತರೋ ಮಗ್ಗಙ್ಗೋ। ಸೋ ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮತಿ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ; ಸ್ವಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ। ಸೋ ಸತೋ ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತಂ ಪಜಹತಿ, ಸತೋ

ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸತಿ। ಇತಿಯಿಮೇ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತಂ ಅನುಪರಿಧಾವನ್ತಿ ಅನುಪರಿವತ್ತನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ।

೧೪೦. "ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಹೋತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಹೋತಿ? ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವಂ 'ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವೋ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವಂ 'ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವೋ? ಕುಹನಾ, ಲಪನಾ, ನೇಮಿತ್ತಿಕತಾ, ನಿಪ್ಪೇಸಿಕತಾ, ಲಾಭೇನ ಲಾಭಂ ನಿಜಿಗೀಸನತಾ [ನಿಜಿಗಿಂ ಸನತಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] - ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವೋ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ? ಸಮ್ಮಾಆಜೀವಂಪಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ದ್ವಾಯಂ ವದಾಮಿ - ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಾಸವೋ ಪುಞ್ಞಭಾಗಿಯೋ ಉಪಧಿವೇಪಕ್ಕೋ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಅರಿಯೋ ಅನಾಸವೋ ಲೋಕುತ್ತರೋ ಮಗ್ಗಙ್ಗೋ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಾಸವೋ ಪುಞ್ಞಭಾಗಿಯೋ ಉಪಧಿವೇಪಕ್ಕೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವಂ ಪಹಾಯ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೇನ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇತಿ - ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಾಸವೋ ಪುಞ್ಞಭಾಗಿಯೋ ಉಪಧಿವೇಪಕ್ಕೋ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಅರಿಯೋ ಅನಾಸವೋ ಲೋಕುತ್ತರೋ ಮಗ್ಗಙ್ಗೋ? ಯಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅನಾಸವಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅರಿಯಮಗ್ಗಸಮಙ್ಗಿನೋ ಅರಿಯಮಗ್ಗಂ ಭಾವಯತೋ ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವಾ ಆರತಿ ವಿರತಿ ಪಟಿವಿರತಿ ವೇರಮಣೀ - ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಅರಿಯೋ ಅನಾಸವೋ ಲೋಕುತ್ತರೋ ಮಗ್ಗಙ್ಗೋ। ಸೋ ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮತಿ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ ; ಸ್ವಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ। ಸೋ ಸತೋ ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವಂ ಪಜಹತಿ, ಸತೋ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸತಿ। ಇತಿಯಿಮೇ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವಂ ಅನುಪರಿಧಾವನ್ತಿ ಅನುಪರಿವತ್ತನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ।

೧೪೧. "ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಹೋತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಹೋತಿ? ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಪಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಪಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಪಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಪಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಪಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಪಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಸತಿಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ ಪಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಞಾಣಂ ಪಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಞಾಣಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿ ಪಹೋತಿ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸೇಕ್ಖೋ [ಅಟ್ಠಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಾ ಸೇಖಾ ಪಟಿಪದಾ (ಸೀ॰), ಅಟ್ಠಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸೇಖೋ ಪಾಟಿಪದೋ (ಪೀ॰ ಕ॰) ( ) ನತ್ಥಿ ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು], ದಸಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಹಾ ಹೋತಿ। (ತತ್ರಪಿ ಸಮ್ಮಾಞಾಣೇನ ಅನೇಕೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ವಿಗತಾ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ)।

೧೪೨. "ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಹೋತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಹೋತಿ? ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಾ ಹೋತಿ। ಯೇ ಚ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಪಚ್ಚಯಾ ಅನೇಕೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ ತೇ ಚಸ್ಸ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಪಚ್ಚಯಾ ಅನೇಕೇ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾವಾಚಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಾ ಹೋತಿ… ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣೋ ಹೋತಿ… ಸಮ್ಮಾಆಜೀವಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವೋ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣೋ ಹೋತಿ… ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ , ಮಿಚ್ಛಾವಾಯಾಮೋ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣೋ ಹೋತಿ… ಸಮ್ಮಾಸತಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾಸತಿ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಾ ಹೋತಿ… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣೋ ಹೋತಿ… ಸಮ್ಮಾಞಾಣಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾಞಾಣಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ ಹೋತಿ… ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾವಿಮುತ್ತಿ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಾ ಹೋತಿ। ಯೇ ಚ ಮಿಚ್ಛಾವಿಮುತ್ತಿಪಚ್ಚಯಾ ಅನೇಕೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ ತೇ ಚಸ್ಸ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿಪಚ್ಚಯಾ ಚ ಅನೇಕೇ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ।

“ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೀಸತಿ ಕುಸಲಪಕ್ಖಾ, ವೀಸತಿ ಅಕುಸಲಪಕ್ಖಾ - ಮಹಾಚತ್ತಾರೀಸಕೋ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ ಪವತ್ತಿತೋ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯೋ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ದೇವೇನ ವಾ ಮಾರೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

೧೪೩. “ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಇಮಂ ಮಹಾಚತ್ತಾರೀಸಕಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ಗರಹಿತಬ್ಬಂ ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ ತಸ್ಸ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದಸಸಹಧಮ್ಮಿಕಾ ವಾದಾನುವಾದಾ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಚೇ ಭವಂ ಗರಹತಿ, ಯೇ ಚ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠೀ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ತೇ ಭೋತೋ ಪುಜ್ಜಾ, ತೇ ಭೋತೋ ಪಾಸಂಸಾ; ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಚೇ ಭವಂ ಗರಹತಿ , ಯೇ ಚ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ತೇ ಭೋತೋ ಪುಜ್ಜಾ, ತೇ ಭೋತೋ ಪಾಸಂಸಾ; ಸಮ್ಮಾವಾಚಂ ಚೇ ಭವಂ ಗರಹತಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತಂ ಚೇ ಭವಂ ಗರಹತಿ… ಸಮ್ಮಾಆಜೀವಂ ಚೇ ಭವಂ ಗರಹತಿ… ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮಂ ಚೇ ಭವಂ ಗರಹತಿ… ಸಮ್ಮಾಸತಿಂ ಚೇ ಭವಂ ಗರಹತಿ… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಚೇ ಭವಂ ಗರಹತಿ… ಸಮ್ಮಾಞಾಣಂ ಚೇ ಭವಂ ಗರಹತಿ … ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಚೇ ಭವಂ ಗರಹತಿ, ಯೇ ಚ ಮಿಚ್ಛಾವಿಮುತ್ತೀ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ತೇ ಭೋತೋ ಪುಜ್ಜಾ, ತೇ ಭೋತೋ ಪಾಸಂಸಾ। ಯೋ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಇಮಂ ಮಹಾಚತ್ತಾರೀಸಕಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ಗರಹಿತಬ್ಬಂ ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ ತಸ್ಸ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಇಮೇ ದಸಸಹಧಮ್ಮಿಕಾ ವಾದಾನುವಾದಾ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಯೇಪಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಹೇಸುಂ ಓಕ್ಕಲಾ ವಸ್ಸಭಞ್ಞಾ [ವಯಭಿಞ್ಞಾ (ಕ॰) ಸಂ॰ ನಿ॰ ૩.೬೨; ಅ॰ ನಿ॰ ೪.૩೦ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] ಅಹೇತುವಾದಾ ಅಕಿರಿಯವಾದಾ ನತ್ಥಿಕವಾದಾ ತೇಪಿ ಮಹಾಚತ್ತಾರೀಸಕಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ನ ಗರಹಿತಬ್ಬಂ ನಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬಂ ಅಮಞ್ಞಿಂಸು [ಮಞ್ಞೇಯ್ಯುಂ (ಕ॰)]। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನಿನ್ದಾಬ್ಯಾರೋಸಉಪಾರಮ್ಭಭಯಾ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಮಹಾಚತ್ತಾರೀಸಕಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸುತ್ತಂ

೧೪೪. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೇ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೇ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಅಭಿಞ್ಞಾತೇಹಿ ಅಭಿಞ್ಞಾತೇಹಿ ಥೇರೇಹಿ ಸಾವಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ - ಆಯಸ್ಮತಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೇನ ಆಯಸ್ಮತಾ ಚ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೇನ [ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲಾನೇನ (ಕ॰)] ಆಯಸ್ಮತಾ ಚ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೇನ ಆಯಸ್ಮತಾ ಚ ಮಹಾಕಚ್ಚಾಯನೇನ ಆಯಸ್ಮತಾ ಚ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೇನ ಆಯಸ್ಮತಾ ಚ ಮಹಾಕಪ್ಪಿನೇನ ಆಯಸ್ಮತಾ ಚ ಮಹಾಚುನ್ದೇನ ಆಯಸ್ಮತಾ ಚ ಅನುರುದ್ಧೇನ ಆಯಸ್ಮತಾ ಚ ರೇವತೇನ ಆಯಸ್ಮತಾ ಚ ಆನನ್ದೇನ, ಅಞ್ಞೇಹಿ ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾತೇಹಿ ಅಭಿಞ್ಞಾತೇಹಿ ಥೇರೇಹಿ ಸಾವಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ನವೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಓವದನ್ತಿ ಅನುಸಾಸನ್ತಿ। ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ದಸಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಓವದನ್ತಿ ಅನುಸಾಸನ್ತಿ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ವೀಸಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಓವದನ್ತಿ ಅನುಸಾಸನ್ತಿ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತಿಂಸಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಓವದನ್ತಿ ಅನುಸಾಸನ್ತಿ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಚತ್ತಾರೀಸಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಓವದನ್ತಿ ಅನುಸಾಸನ್ತಿ। ತೇ ಚ ನವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಥೇರೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಓವದಿಯಮಾನಾ ಅನುಸಾಸಿಯಮಾನಾ ಉಳಾರಂ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ವಿಸೇಸಂ ಜಾನನ್ತಿ [ಪಜಾನನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ (ಕ॰)]।

೧೪೫. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಭಗವಾ ತದಹುಪೋಸಥೇ ಪನ್ನರಸೇ ಪವಾರಣಾಯ ಪುಣ್ಣಾಯ ಪುಣ್ಣಮಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭೂತಂ ತುಣ್ಹೀಭೂತಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ

ಅನುವಿಲೋಕೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಆರದ್ಧೋಸ್ಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾಯ ಪಟಿಪದಾಯ; ಆರದ್ಧಚಿತ್ತೋಸ್ಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾಯ ಪಟಿಪದಾಯ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ವೀರಿಯಂ ಆರಭಥ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ, ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ , ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ। ಇಧೇವಾಹಂ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಕೋಮುದಿಂ ಚಾತುಮಾಸಿನಿಂ ಆಗಮೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ಜಾನಪದಾ ಭಿಕ್ಖೂ - "ಭಗವಾ ಕಿರ ತತ್ಥೇವ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಕೋಮುದಿಂ ಚಾತುಮಾಸಿನಿಂ ಆಗಮೇಸ್ಸತೀ"ತಿ। ತೇ ಜಾನಪದಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಾವತ್ಥಿಂ [ಸಾವತ್ಥಿಯಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಓಸರನ್ತಿ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ। ತೇ ಚ ಖೋ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ನವೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಓವದನ್ತಿ ಅನುಸಾಸನ್ತಿ। ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ದಸಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಓವದನ್ತಿ ಅನುಸಾಸನ್ತಿ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ವೀಸಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಓವದನ್ತಿ ಅನುಸಾಸನ್ತಿ , ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತಿಂಸಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಓವದನ್ತಿ ಅನುಸಾಸನ್ತಿ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಚತ್ತಾರೀಸಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಓವದನ್ತಿ ಅನುಸಾಸನ್ತಿ। ತೇ ಚ ನವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಥೇರೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಓವದಿಯಮಾನಾ ಅನುಸಾಸಿಯಮಾನಾ ಉಳಾರಂ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ವಿಸೇಸಂ ಜಾನನ್ತಿ।

೧೪೭. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಭಗವಾ ತದಹುಪೋಸಥೇ ಪನ್ನರಸೇ ಕೋಮುದಿಯಾ ಚಾತುಮಾಸಿನಿಯಾ ಪುಣ್ಣಾಯ ಪುಣ್ಣಮಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭೂತಂ ತುಣ್ಹೀಭೂತಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಅನುವಿಲೋಕೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಅಪಲಾಪಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾ; ನಿಪ್ಪಲಾಪಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾ; ಸುದ್ಧಾ ಸಾರೇ [ಸುದ್ಧಸಾರೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪತಿಟ್ಠಿತಾ। ತಥಾರೂಪೋ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ; ತಥಾರೂಪಾ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾ ಯಥಾರೂಪಾ ಪರಿಸಾ ಆಹುನೇಯ್ಯಾ ಪಾಹುನೇಯ್ಯಾ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯಾ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ತಥಾರೂಪೋ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ; ತಥಾರೂಪಾ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾ ಯಥಾರೂಪಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಅಪ್ಪಂ ದಿನ್ನಂ ಬಹು ಹೋತಿ, ಬಹು ದಿನ್ನಂ ಬಹುತರಂ। ತಥಾರೂಪೋ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ; ತಥಾರೂಪಾ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾ ಯಥಾರೂಪಾ ಪರಿಸಾ ದುಲ್ಲಭಾ ದಸ್ಸನಾಯ ಲೋಕಸ್ಸ। ತಥಾರೂಪೋ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ; ತಥಾರೂಪಾ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾ ಯಥಾರೂಪಂ ಪರಿಸಂ ಅಲಂ ಯೋಜನಗಣನಾನಿ ದಸ್ಸನಾಯ ಗನ್ತುಂ ಪುಟೋಸೇನಾಪಿ" [ಪುಟೋಸೇನಾಪಿ, ತಥಾರೂಪೋ ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖವೇ ಭಿಕ್ಖುಸಂಘೋ, ತಥಾರೂಪಾ ಅಯಂ ಪರಿಸಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)]।

೧೪೮. "ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಅರಹನ್ತೋ ಖೀಣಾಸವಾ ವುಸಿತವನ್ತೋ ಕತಕರಣೀಯಾ ಓಹಿತಭಾರಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನಾ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಾ - ಏವರೂಪಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ । ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿನೋ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮಾ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ - ಏವರೂಪಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ। ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗದೋಸಮೋಹಾನಂ ತನುತ್ತಾ ಸಕದಾಗಾಮಿನೋ ಸಕಿದೇವ [ಸಕಿಂ ದೇವ (ಕ॰)] ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ - ಏವರೂಪಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ । ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನಾ - ಏವರೂಪಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ।

"ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ - ಏವರೂಪಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ। ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಚತುನ್ನಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾನಂ ಭಾವನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ... ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ... ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಬಲಾನಂ... ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ... ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ - ಏವರೂಪಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ। ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಮೇತ್ತಾಭಾವನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ... ಕರುಣಾಭಾವನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ... ಮುದಿತಾಭಾವನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ... ಉಪೇಕ್ಖಾಭಾವನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ...

ಅಸುಭಭಾವನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ... ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾಭಾವನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ - ಏವರೂಪಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ। ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಭಾವನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ। ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಪರಿಪೂರೇತಿ। ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ। ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ।

೧೪೮. "ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋ ವಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋ ವಾ ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಸೋ ಸತೋವ ಅಸ್ಸಸತಿ ಸತೋವ [ಸತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪಸ್ಸಸತಿ।

"ದೀಘಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ದೀಘಂ ವಾ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ದೀಘಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ರಸ್ಸಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ರಸ್ಸಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ರಸ್ಸಂ ವಾ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ರಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; 'ಸಬ್ಬಕಾಯಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಸಬ್ಬಕಾಯಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ।

"'ಪೀತಿಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಪೀತಿಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಸುಖಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಸುಖಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ।

"'ಚಿತ್ತಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಚಿತ್ತಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಅಭಿಪ್ಪಮೋದಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಅಭಿಪ್ಪಮೋದಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ ; 'ಸಮಾದಹಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಸಮಾದಹಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ವಿಮೋಚಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ವಿಮೋಚಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ।

"'ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ।

೧೪೯. "ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಪರಿಪೂರೇತಿ? ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ದೀಘಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ದೀಘಂ ವಾ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ದೀಘಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ರಸ್ಸಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ರಸ್ಸಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ರಸ್ಸಂ ವಾ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ರಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; 'ಸಬ್ಬಕಾಯಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಸಬ್ಬಕಾಯಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ;

ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಕಾಯೇಸು ಕಾಯಞ್ಞತರಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ವದಾಮಿ ಯದಿದಂ - ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ।

"ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು 'ಪೀತಿಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಪೀತಿಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಸುಖಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಸುಖಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ವೇದನಾಸು ವೇದನಾಞ್ಞತರಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ವದಾಮಿ ಯದಿದಂ - ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿಕಾರಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ।

"ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು 'ಚಿತ್ತಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಚಿತ್ತಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಅಭಿಪ್ಪಮೋದಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಅಭಿಪ್ಪಮೋದಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಸಮಾದಹಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಸಮಾದಹಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ವಿಮೋಚಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ವಿಮೋಚಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿಸ್ಸ ಅಸಮ್ಪಜಾನಸ್ಸ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಂ ವದಾಮಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ।

"ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು 'ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಸೋ ಯಂ ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಪಹಾನಂ ತಂ ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಸಾಧುಕಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ।

"ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಪರಿಪೂರೇತಿ।

೧೫೦. "ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ? ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ, ಉಪಟ್ಠಿತಾಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸತಿ ಹೋತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ [ಅಪ್ಪಮ್ಮುಟ್ಠಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಹೋತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ, ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ। ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

“ಸೋ ತಥಾಸತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಪವಿಚಿನತಿ ಪವಿಚಯತಿ [ಪವಿಚರತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪರಿವೀಮಂಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಸತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಪವಿಚಿನತಿ ಪವಿಚಯತಿ ಪರಿವೀಮಂಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

“ತಸ್ಸ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಪವಿಚಿನತೋ ಪವಿಚಯತೋ ಪರಿವೀಮಂಸಂ ಆಪಜ್ಜತೋ ಆರದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವೀರಿಯಂ ಅಸಲ್ಲೀನಂ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಪವಿಚಿನತೋ ಪವಿಚಯತೋ ಪರಿವೀಮಂಸಂ ಆಪಜ್ಜತೋ ಆರದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವೀರಿಯಂ ಅಸಲ್ಲೀನಂ, ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

“ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪೀತಿ ನಿರಾಮಿಸಾ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪೀತಿ ನಿರಾಮಿಸಾ, ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

“ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋಪಿ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋಪಿ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

“ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯಸ್ಸ ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯಸ್ಸ ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

“ಸೋ ತಥಾಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಾಧುಕಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತಾ ಹೋತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಾಧುಕಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತಾ ಹೋತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

೧೫೧. “ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ, ಉಪಟ್ಠಿತಾಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸತಿ ಹೋತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಹೋತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ, ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

“ಸೋ ತಥಾಸತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಪವಿಚಿನತಿ ಪವಿಚಯತಿ ಪರಿವೀಮಂಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಸತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಪವಿಚಿನತಿ ಪವಿಚಯತಿ ಪರಿವೀಮಂಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ,

ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ತಸ್ಸ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಪವಿಚಿನತೋ ಪವಿಚಯತೋ ಪರಿವೀಮಂಸಂ ಆಪಜ್ಜತೋ ಆರದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವೀರಿಯಂ ಅಸಲ್ಲೀನಂ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಪವಿಚಿನತೋ ಪವಿಚಯತೋ ಪರಿವೀಮಂಸಂ ಆಪಜ್ಜತೋ ಆರದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವೀರಿಯಂ ಅಸಲ್ಲೀನಂ, ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪೀತಿ ನಿರಾಮಿಸಾ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪೀತಿ ನಿರಾಮಿಸಾ, ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋಪಿ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋಪಿ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯಸ್ಸ ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯಸ್ಸ ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಸೋ ತಥಾಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಾಧುಕಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತಾ ಹೋತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಾಧುಕಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತಾ ಹೋತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತ್ತ ಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ।

೧೫೨. "ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ… ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ… ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ… ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಕಾಯಗತಾಸತಿಸುತ್ತಂ

೧೫೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತಾನಂ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾಯಂ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಅಯಮನ್ತರಾಕಥಾ ಉದಪಾದಿ – "ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಆವುಸೋ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಆವುಸೋ! ಯಾವಞ್ಚಿದಂ ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಕಾಯಗತಾಸತಿ [ಕಾಯಗತಾ ಸತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ವುತ್ತಾ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ"ತಿ। ಅಯಞ್ಚ ಹಿದಂ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನ್ತರಾಕಥಾ ವಿಪ್ಪಕತಾ ಹೋತಿ, ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ, ಕಾ ಚ ಪನ ವೋ ಅನ್ತರಾಕಥಾ ವಿಪ್ಪಕತಾ"ತಿ? "ಇಧ , ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತಾನಂ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾಯಂ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಅಯಮನ್ತರಾಕಥಾ ಉದಪಾದಿ – 'ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಆವುಸೋ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಆವುಸೋ! ಯಾವಞ್ಚಿದಂ ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಕಾಯಗತಾಸತಿ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ವುತ್ತಾ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ'ತಿ। ಅಯಂ ಖೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಅನ್ತರಾಕಥಾ ವಿಪ್ಪಕತಾ, ಅಥ ಭಗವಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ"ತಿ।

೧೫೪. "ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಗತಾಸತಿ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋ ವಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋ ವಾ ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಸೋ ಸತೋವ ಅಸ್ಸಸತಿ ಸತೋವ ಪಸ್ಸಸತಿ; ದೀಘಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ದೀಘಂ ವಾ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ದೀಘಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ರಸ್ಸಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ರಸ್ಸಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ರಸ್ಸಂ ವಾ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ರಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; 'ಸಬ್ಬಕಾಯಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಸಬ್ಬಕಾಯಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಯೇ ಗೇಹಸಿತಾ [ಗೇಹಸ್ಸಿತಾ (ಟೀಕಾ)] ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ತೇ ಪಹೀಯನ್ತಿ । ತೇಸಂ ಪಹಾನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಸನ್ನಿಸೀದತಿ ಏಕೋದಿ ಹೋತಿ [ಏಕೋದೀ ಹೋತಿ (ಸೀ॰), ಏಕೋದಿಭೋತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಏವಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಗತಾಸತಿಂ [ಕಾಯಗತಂ ಸತಿಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಭಾವೇತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಗಚ್ಛನ್ತೋ ವಾ 'ಗಚ್ಛಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಠಿತೋ ವಾ 'ಠಿತೋಮ್ಹೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ನಿಸಿನ್ನೋ ವಾ 'ನಿಸಿನ್ನೋಮ್ಹೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಸಯಾನೋ ವಾ 'ಸಯಾನೋಮ್ಹೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಯಥಾ ಯಥಾ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಣಿಹಿತೋ ಹೋತಿ, ತಥಾ ತಥಾ ನಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಯೇ ಗೇಹಸಿತಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ತೇ ಪಹೀಯನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪಹಾನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಸನ್ನಿಸೀದತಿ ಏಕೋದಿ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಏವಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಗತಾಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಆಲೋಕಿತೇ ವಿಲೋಕಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಮಿಞ್ಜಿತೇ ಪಸಾರಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಅಸಿತೇ ಪೀತೇ ಖಾಯಿತೇ ಸಾಯಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಕಮ್ಮೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಗತೇ ಠಿತೇ ನಿಸಿನ್ನೇ ಸುತ್ತೇ ಜಾಗರಿತೇ ಭಾಸಿತೇ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಯೇ ಗೇಹಸಿತಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ತೇ ಪಹೀಯನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪಹಾನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಸನ್ನಿಸೀದತಿ ಏಕೋದಿ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಏವಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಗತಾಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಉದ್ಧಂ ಪಾದತಲಾ ಅಧೋ ಕೇಸಮತ್ಥಕಾ ತಚಪರಿಯನ್ತಂ ಪೂರಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರಸ್ಸ ಅಸುಚಿನೋ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ - ‘ಅತ್ಥಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಯೇ ಕೇಸಾ ಲೋಮಾ ನಖಾ ದನ್ತಾ ತಚೋ ಮಂಸಂ ನ್ಹಾರು [ನಹಾರು (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಟ್ಠಿ ಅಟ್ಠಿಮಿಞ್ಜಂ ವಕ್ಕಂ ಹದಯಂ ಯಕನಂ ಕಿಲೋಮಕಂ ಪಿಹಕಂ ಪಪ್ಫಾಸಂ ಅನ್ತಂ ಅನ್ತಗುಣಂ ಉದರಿಯಂ ಕರೀಸಂ ಪಿತ್ತಂ ಸೇಮ್ಹಂ ಪುಬ್ಬೋ ಲೋಹಿತಂ ಸೇದೋ ಮೇದೋ ಅಸ್ಸು ವಸಾ ಖೇಳೋ ಸಿಙ್ಘಾಣಿಕಾ ಲಸಿಕಾ ಮುತ್ತ’ನ್ತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಭತೋಮುಖಾ ಪುತೋಳಿ [ಮೂತೋಳೀ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪೂರಾ ನಾನಾವಿಹಿತಸ್ಸ ಧಞ್ಞಸ್ಸ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಾಲೀನಂ ವೀಹೀನಂ ಮುಗ್ಗಾನಂ ಮಾಸಾನಂ ತಿಲಾನಂ ತಣ್ಡುಲಾನಂ, ತಮೇನಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖೇಯ್ಯ - ‘ಇಮೇ ಸಾಲೀ ಇಮೇ ವೀಹೀ ಇಮೇ ಮುಗ್ಗಾ ಇಮೇ ಮಾಸಾ ಇಮೇ ತಿಲಾ ಇಮೇ ತಣ್ಡುಲಾ’ತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಉದ್ಧಂ ಪಾದತಲಾ ಅಧೋ ಕೇಸಮತ್ಥಕಾ ತಚಪರಿಯನ್ತಂ ಪೂರಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರಸ್ಸ ಅಸುಚಿನೋ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ - ‘ಅತ್ಥಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಯೇ ಕೇಸಾ ಲೋಮಾ ನಖಾ ದನ್ತಾ ತಚೋ ಮಂಸಂ ನ್ಹಾರು ಅಟ್ಠಿ ಅಟ್ಠಿಮಿಞ್ಜಂ ವಕ್ಕಂ ಹದಯಂ ಯಕನಂ ಕಿಲೋಮಕಂ ಪಿಹಕಂ ಪಪ್ಫಾಸಂ ಅನ್ತಂ ಅನ್ತಗುಣಂ ಉದರಿಯಂ ಕರೀಸಂ ಪಿತ್ತಂ ಸೇಮ್ಹಂ ಪುಬ್ಬೋ ಲೋಹಿತಂ ಸೇದೋ ಮೇದೋ ಅಸ್ಸು ವಸಾ ಖೇಳೋ ಸಿಙ್ಘಾಣಿಕಾ ಲಸಿಕಾ ಮುತ್ತ’ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಯೇ ಗೇಹಸಿತಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ತೇ ಪಹೀಯನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪಹಾನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಸನ್ನಿಸೀದತಿ ಏಕೋದಿ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಏವಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಗತಾಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಯಥಾಠಿತಂ ಯಥಾಪಣಿಹಿತಂ ಧಾತುಸೋ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ - ‘ಅತ್ಥಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಯೇ ಪಥವೀಧಾತು ಆಪೋಧಾತು ತೇಜೋಧಾತು ವಾಯೋಧಾತೂ’ತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಕ್ಖೋ ಗೋಘಾತಕೋ ವಾ ಗೋಘಾತಕನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ಗಾವಿಂ ವಧಿತ್ವಾ ಚತುಮಹಾಪಥೇ [ಚಾತುಮ್ಮಹಾಪಥೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಬಿಲಸೋ ವಿಭಜಿತ್ವಾ [ಪಟಿವಿಭಜಿತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ನಿಸಿನ್ನೋ ಅಸ್ಸ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಯಥಾಠಿತಂ ಯಥಾಪಣಿಹಿತಂ ಧಾತುಸೋ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ - ‘ಅತ್ಥಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಯೇ ಪಥವೀಧಾತು ಆಪೋಧಾತು ತೇಜೋಧಾತು ವಾಯೋಧಾತೂ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಯೇ ಗೇಹಸಿತಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ತೇ ಪಹೀಯನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪಹಾನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಸನ್ನಿಸೀದತಿ ಏಕೋದಿ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಏವಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಗತಾಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸರೀರಂ ಸಿವಥಿಕಾಯ [ಸೀವಥಿಕಾಯ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಛಡ್ಡಿತಂ ಏಕಾಹಮತಂ ವಾ ದ್ವೀಹಮತಂ ವಾ ತೀಹಮತಂ ವಾ ಉದ್ಧುಮಾತಕಂ ವಿನೀಲಕಂ ವಿಪುಬ್ಬಕಜಾತಂ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಉಪಸಂಹರತಿ - ‘ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಕಾಯೋ ಏವಂಧಮ್ಮೋ ಏವಂಭಾವೀ ಏವಂಅನತೀತೋ’ತಿ [ಏತಂ ಅನತೀತೋತಿ (ಸೀ॰)]। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಯೇ ಗೇಹಸಿತಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ತೇ ಪಹೀಯನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪಹಾನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಸನ್ನಿಸೀದತಿ ಏಕೋದಿ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಏವಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಗತಾಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸರೀರಂ ಸಿವಥಿಕಾಯ ಛಡ್ಡಿತಂ ಕಾಕೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ಕುಲಲೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ಗಿಜ್ಝೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ಕಙ್ಕೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ಸುನಖೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ಬ್ಯಗ್ಘೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ದೀಪೀಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ಸಿಙ್ಗಾಲೇಹಿ ವಾ [ಗಿಜ್ಝೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ಸುವಾನೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ಸಿಗಾಲೇಹಿ ವಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಖಜ್ಜಮಾನಂ ವಿವಿಧೇಹಿ ವಾ ಪಾಣಕಜಾತೇಹಿ ಖಜ್ಜಮಾನಂ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಉಪಸಂಹರತಿ -

‘ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಕಾಯೋ ಏವಂಧಮ್ಮೋ ಏವಂಭಾವೀ ಏವಂಅನತೀತೋ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಏವಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಗತಾಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸರೀರಂ ಸಿವಥಿಕಾಯ ಛಡ್ಡಿತಂ ಅಟ್ಠಿಕಸಙ್ಖಲಿಕಂ ಸಮಂಸಲೋಹಿತಂ ನ್ಹಾರುಸಮ್ಬನ್ಧಂ…ಪೇ॰… ಅಟ್ಠಿಕಸಙ್ಖಲಿಕಂ ನಿಮ್ಮಂಸಲೋಹಿತಮಕ್ಖಿತಂ ನ್ಹಾರುಸಮ್ಬನ್ಧಂ…ಪೇ॰… ಅಟ್ಠಿಕಸಙ್ಖಲಿಕಂ ಅಪಗತಮಂಸಲೋಹಿತಂ ನ್ಹಾರುಸಮ್ಬನ್ಧಂ…ಪೇ॰… ಅಟ್ಠಿಕಾನಿ ಅಪಗತಸಮ್ಬನ್ಧಾನಿ [ಅಪಗತನಹಾರೂಸಮ್ಬನ್ಧಾನಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ದಿಸಾವಿದಿಸಾವಿಕ್ಖಿತ್ತಾನಿ [ದಿಸಾವಿದಿಸಾಸು ವಿಕ್ಖಿತಾನಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅಞ್ಞೇನ ಹತ್ಥಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಪಾದಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಗೋಪ್ಫಕಟ್ಠಿಕಂ [ಅಞ್ಞೇನ ಗೋಪ್ಫಕಟ್ಠಿಕನ್ತಿ ಇದಂ ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ನತ್ಥಿ] ಅಞ್ಞೇನ ಜಙ್ಘಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಊರುಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಕಟಿಟ್ಠಿಕಂ [ಅಞ್ಞೇನ ಕಟಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಡಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಸೀಸಕಟಾಹಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಞ್ಞೇನ ಫಾಸುಕಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಪಿಟ್ಠಿಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಖನ್ಧಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಗೀವಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಹನುಕಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ದನ್ತಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಸೀಸಕಟಾಹಂ [ಅಞ್ಞೇನ ಕಟಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಡಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಸೀಸಕಟಾಹಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಉಪಸಂಹರತಿ - ‘ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಕಾಯೋ ಏವಂಧಮ್ಮೋ ಏವಂಭಾವೀ ಏವಂಅನತೀತೋ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಏವಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಗತಾಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸರೀರಂ ಸಿವಥಿಕಾಯ ಛಡ್ಡಿತಂ - ಅಟ್ಠಿಕಾನಿ ಸೇತಾನಿ ಸಙ್ಖವಣ್ಣಪಟಿಭಾಗಾನಿ [ಸಙ್ಖವಣ್ಣೂಪನಿಭಾನಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] …ಪೇ॰… ಅಟ್ಠಿಕಾನಿ ಪುಞ್ಜಕಿತಾನಿ ತೇರೋವಸ್ಸಿಕಾನಿ…ಪೇ॰… ಅಟ್ಠಿಕಾನಿ ಪೂತೀನಿ ಚುಣ್ಣಕಜಾತಾನಿ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಉಪಸಂಹರತಿ - ‘ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಕಾಯೋ ಏವಂಧಮ್ಮೋ ಏವಂಭಾವೀ ಏವಂಅನತೀತೋ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಏವಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಗತಾಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ।

೧೫೫. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ…ಪೇ॰… ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ವಿವೇಕಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಭಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಪೂರೇತಿ ಪರಿಪ್ಫರತಿ, ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ವಿವೇಕಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಕ್ಖೋ ನ್ಹಾಪಕೋ [ನಹಾಪಕೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಾ ನ್ಹಾಪಕನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ಕಂಸಥಾಲೇ ನ್ಹಾನೀಯಚುಣ್ಣಾನಿ [ನಹಾನೀಯಚುಣ್ಣಾನಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಆಕಿರಿತ್ವಾ ಉದಕೇನ ಪರಿಪ್ಫೋಸಕಂ ಪರಿಪ್ಫೋಸಕಂ ಸನ್ನೇಯ್ಯ, ಸಾಯಂ ನ್ಹಾನೀಯಪಿಣ್ಡಿ [ಸಾಸ್ಸ ನಹಾನೀಯಪಿಣ್ಡೀ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸ್ನೇಹಾನುಗತಾ ಸ್ನೇಹಪರೇತಾ ಸನ್ತರಬಾಹಿರಾ ಫುಟಾ ಸ್ನೇಹೇನ ನ ಚ ಪಗ್ಘರಿಣೀ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ವಿವೇಕಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಭಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಪೂರೇತಿ ಪರಿಪ್ಫರತಿ; ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ವಿವೇಕಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಏವಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಗತಾಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ…ಪೇ॰… ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಸಮಾಧಿಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಭಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಪೂರೇತಿ ಪರಿಪ್ಫರತಿ; ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಸಮಾಧಿಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಕರಹದೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ಉಬ್ಭಿದೋದಕೋ [ಉಬ್ಭಿತೋದಕೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)]। ತಸ್ಸ ನೇವಸ್ಸ ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಉದಕಸ್ಸ ಆಯಮುಖಂ ನ ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಉದಕಸ್ಸ ಆಯಮುಖಂ ನ ಉತ್ತರಾಯ ದಿಸಾಯ ಉದಕಸ್ಸ ಆಯಮುಖಂ ನ ದಕ್ಖಿಣಾಯ ದಿಸಾಯ ಉದಕಸ್ಸ ಆಯಮುಖಂ; ದೇವೋ ಚ ನ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಸಮ್ಮಾ ಧಾರಂ ಅನುಪ್ಪವೇಚ್ಛೇಯ್ಯ; ಅಥ ಖೋ ತಮ್ಹಾವ ಉದಕರಹದಾ ಸೀತಾ ವಾರಿಧಾರಾ ಉಬ್ಭಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ತಮೇವ ಉದಕರಹದಂ ಸೀತೇನ ವಾರಿನಾ ಅಭಿಸನ್ದೇಯ್ಯ ಪರಿಸನ್ದೇಯ್ಯ ಪರಿಪೂರೇಯ್ಯ ಪರಿಪ್ಫರೇಯ್ಯ, ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಉದಕರಹದಸ್ಸ ಸೀತೇನ ವಾರಿನಾ ಅಪ್ಫುಟಂ ಅಸ್ಸ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ

ಸಮಾಧಿಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಭಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಪೂರೇತಿ ಪರಿಪ್ಫರತಿ, ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಸಮಾಧಿಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಏವಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಗತಾಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ...ಪೇ॰... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ನಿಪ್ಪೀತಿಕೇನ ಸುಖೇನ ಅಭಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಪೂರೇತಿ ಪರಿಪ್ಫರತಿ, ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ನಿಪ್ಪೀತಿಕೇನ ಸುಖೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪ್ಪಲಿನಿಯಂ ವಾ ಪದುಮಿನಿಯಂ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಿನಿಯಂ ವಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚಾನಿ ಉಪ್ಪಲಾನಿ ವಾ ಪದುಮಾನಿ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಾನಿ ವಾ ಉದಕೇ ಜಾತಾನಿ ಉದಕೇ ಸಂವಡ್ಢಾನಿ ಉದಕಾನುಗ್ಗತಾನಿ ಅನ್ತೋನಿಮುಗ್ಗಪೋಸೀನಿ , ತಾನಿ ಯಾವ ಚಗ್ಗಾ ಯಾವ ಚ ಮೂಲಾ ಸೀತೇನ ವಾರಿನಾ ಅಭಿಸನ್ನಾನಿ ಪರಿಸನ್ನಾನಿ [ಅಭಿಸನ್ದಾನಿ ಪರಿಸನ್ದಾನಿ (ಕ॰)] ಪರಿಪೂರಾನಿ ಪರಿಪ್ಫುಟಾನಿ, ನಾಸ್ಸ [ನ ನೇಸಂ (?)] ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತಂ ಉಪ್ಪಲಾನಂ ವಾ ಪದುಮಾನಂ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಾನಂ ವಾ ಸೀತೇನ ವಾರಿನಾ ಅಪ್ಫುಟಂ ಅಸ್ಸ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ನಿಪ್ಪೀತಿಕೇನ ಸುಖೇನ ಅಭಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಪೂರೇತಿ ಪರಿಪ್ಫರತಿ, ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ನಿಪ್ಪೀತಿಕೇನ ಸುಖೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಏವಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಗತಾಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ...ಪೇ॰... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಪರಿಸುದ್ಧೇನ ಚೇತಸಾ ಪರಿಯೋದಾತೇನ ಫರಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ; ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಪರಿಸುದ್ಧೇನ ಚೇತಸಾ ಪರಿಯೋದಾತೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಪುರಿಸೋ ಓದಾತೇನ ವತ್ಥೇನ ಸಸೀಸಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಅಸ್ಸ, ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಓದಾತೇನ ವತ್ಥೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಅಸ್ಸ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಪರಿಸುದ್ಧೇನ ಚೇತಸಾ ಪರಿಯೋದಾತೇನ ಫರಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಪರಿಸುದ್ಧೇನ ಚೇತಸಾ ಪರಿಯೋದಾತೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಯೇ ಗೇಹಸಿತಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ತೇ ಪಹೀಯನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪಹಾನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ, ಸನ್ನಿಸೀದತಿ ಏಕೋದಿ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಏವಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಗತಾಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ।

೧೫೯. "ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಗತಾಸತಿ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ, ಅನ್ತೋಗಧಾವಾಸ್ಸ [ಅನ್ತೋಗಧಾ ತಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಯೇ ಕೇಚಿ ವಿಜ್ಜಾಭಾಗಿಯಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ ಚೇತಸಾ ಫುಟೋ, ಅನ್ತೋಗಧಾವಾಸ್ಸ ಕುನ್ನದಿಯೋ ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಮುದ್ದಙ್ಗಮಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಾಯಗತಾಸತಿ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ, ಅನ್ತೋಗಧಾವಾಸ್ಸ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಯೇ ಕೇಚಿ ವಿಜ್ಜಾಭಾಗಿಯಾ।

"ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಗತಾಸತಿ ಅಭಾವಿತಾ ಅಬಹುಲೀಕತಾ, ಲಭತಿ ತಸ್ಸ ಮಾರೋ ಓತಾರಂ, ಲಭತಿ ತಸ್ಸ ಮಾರೋ ಆರಮ್ಮಣಂ [ಆರಮಣಂ (?)]। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಗರುಕಂ ಸಿಲಾಗುಳಂ ಅಲ್ಲಮತ್ತಿಕಾಪುಞ್ಜೇ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಗರುಕಂ ಸಿಲಾಗುಳಂ ಅಲ್ಲಮತ್ತಿಕಾಪುಞ್ಜೇ ಲಭೇಥ ಓತಾರ"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏವಮೇವ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಾಯಗತಾಸತಿ ಅಭಾವಿತಾ ಅಬಹುಲೀಕತಾ, ಲಭತಿ ತಸ್ಸ ಮಾರೋ ಓತಾರಂ, ಲಭತಿ ತಸ್ಸ ಮಾರೋ ಆರಮ್ಮಣಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಕ್ಖಂ ಕಟ್ಠಂ ಕೋಳಾಪಂ [ಕೋಳಾಪಂ ಆರಕಾ ಉದಕಾ ಥಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ (ಕ॰)]; ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ – 'ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಸ್ಸಾಮಿ, ತೇಜೋ ಪಾತುಕರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅಮುಂ ಸುಕ್ಖಂ ಕಟ್ಠಂ ಕೋಳಾಪಂ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ ಅಭಿಮನ್ಥೇನ್ತೋ [ಅಭಿಮನ್ಥೇನ್ತೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ, ತೇಜೋ ಪಾತುಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ಏವಂ , ಭನ್ತೇ"। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಾಯಗತಾಸತಿ ಅಭಾವಿತಾ ಅಬಹುಲೀಕತಾ, ಲಭತಿ ತಸ್ಸ ಮಾರೋ

ಓತಾರಂ, ಲಭತಿ ತಸ್ಸ ಮಾರೋ ಆರಮ್ಮಣಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಕಮಣಿಕೋ ರಿತ್ತೋ ತುಚ್ಛೋ ಆಧಾರೇ ಠಪಿತೋ; ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಉದಕಭಾರಂ ಆದಾಯ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಲಭೇಥ ಉದಕಸ್ಸ ನಿಕ್ಖೇಪನ"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಾಯಗತಾಸತಿ ಅಭಾವಿತಾ ಅಬಹುಲೀಕತಾ, ಲಭತಿ ತಸ್ಸ ಮಾರೋ ಓತಾರಂ, ಲಭತಿ ತಸ್ಸ ಮಾರೋ ಆರಮ್ಮಣಂ"।

೧೫೭. "ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಗತಾಸತಿ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ, ನ ತಸ್ಸ ಲಭತಿ ಮಾರೋ ಓತಾರಂ, ನ ತಸ್ಸ ಲಭತಿ ಮಾರೋ ಆರಮ್ಮಣಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಲಹುಕಂ ಸುತ್ತಗುಳಂ ಸಬ್ಬಸಾರಮಯೇ ಅಗ್ಗಳಫಲಕೇ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ತಂ ಲಹುಕಂ ಸುತ್ತಗುಳಂ ಸಬ್ಬಸಾರಮಯೇ ಅಗ್ಗಳಫಲಕೇ ಲಭೇಥ ಓತಾರ"ನ್ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಾಯಗತಾಸತಿ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ, ನ ತಸ್ಸ ಲಭತಿ ಮಾರೋ ಓತಾರಂ, ನ ತಸ್ಸ ಲಭತಿ ಮಾರೋ ಆರಮ್ಮಣಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಲ್ಲಂ ಕಟ್ಠಂ ಸಸ್ನೇಹಂ [ಸಸ್ನೇಹಂ ಆರಕಾ ಉದಕಾ ಥಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ (ಕ॰)]; ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ – 'ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಸ್ಸಾಮಿ, ತೇಜೋ ಪಾತುಕರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅಮುಂ ಅಲ್ಲಂ ಕಟ್ಠಂ ಸಸ್ನೇಹಂ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ ಅಭಿಮನ್ಥೇನ್ತೋ ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ, ತೇಜೋ ಪಾತುಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಾಯಗತಾಸತಿ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ, ನ ತಸ್ಸ ಲಭತಿ ಮಾರೋ ಓತಾರಂ, ನ ತಸ್ಸ ಲಭತಿ ಮಾರೋ ಆರಮ್ಮಣಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಕಮಣಿಕೋ ಪೂರೋ ಉದಕಸ್ಸ ಸಮತಿತ್ತಿಕೋ ಕಾಕಪೇಯ್ಯೋ ಆಧಾರೇ ಠಪಿತೋ; ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಉದಕಭಾರಂ ಆದಾಯ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಲಭೇಥ ಉದಕಸ್ಸ ನಿಕ್ಖೇಪನ"ನ್ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಾಯಗತಾಸತಿ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ, ನ ತಸ್ಸ ಲಭತಿ ಮಾರೋ ಓತಾರಂ, ನ ತಸ್ಸ ಲಭತಿ ಮಾರೋ ಆರಮ್ಮಣಂ"।

೧೫೮. "ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಗತಾಸತಿ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ, ಸೋ ಯಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ತ ತತ್ರೇ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಸತಿ ಸತಿಆಯತನೇ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಕಮಣಿಕೋ ಪೂರೋ ಉದಕಸ್ಸ ಸಮತಿತ್ತಿಕೋ ಕಾಕಪೇಯ್ಯೋ ಆಧಾರೇ ಠಪಿತೋ। ತಮೇನಂ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಯತೋ ಯತೋ ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯ, ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಉದಕ"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಾಯಗತಾಸತಿ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸೋ, ಯಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಸತಿ ಸತಿಆಯತನೇ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮೇ ಭೂಮಿಭಾಗೇ ಚತುರಸ್ಸಾ ಪೋಕ್ಖರಣೀ [ಪೋಕ್ಖರಿಣೀ (ಸೀ॰)] ಅಸ್ಸ ಆಳಿಬನ್ಧಾ ಪೂರಾ ಉದಕಸ್ಸ ಸಮತಿತ್ತಿಕಾ ಕಾಕಪೇಯ್ಯಾ। ತಮೇನಂ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಯತೋ ಯತೋ ಆಳಿಂ ಮುಞ್ಚೇಯ್ಯ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಉದಕ"ನ್ತಿ? "ಏವಂ , ಭನ್ತೇ"। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಾಯಗತಾಸತಿ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ, ಸೋ ಯಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಸತಿ ಸತಿಆಯತನೇ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಭೂಮಿಯಂ ಚತುಮಹಾಪಥೇ ಆಜಞ್ಞರಥೋ ಯುತ್ತೋ ಅಸ್ಸ ಠಿತೋ ಓಧಸ್ತಪತೋದೋ [ಓಭಸ್ತಪತೋದೋ (ಕ॰), ಉಭನ್ತರಪಟೋದೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰) ಅವ + ಧಂಸು + ತ = ಓಧಸ್ತ-ಇತಿಪದವಿಭಾಗೋ]; ತಮೇನಂ ದಕ್ಖೋ ಯೋಗ್ಗಾಚರಿಯೋ ಅಸ್ಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ವಾಮೇನ ಹತ್ಥೇನ ರಸ್ಮಿಯೋ ಗಹೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಹತ್ಥೇನ ಪತೋದಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯೇನಿಚ್ಛಕಂ ಯದಿಚ್ಛಕಂ ಸಾರೇಯ್ಯಾಪಿ ಪಚ್ಚಾಸಾರೇಯ್ಯಾಪಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಾಯಗತಾಸತಿ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ, ಸೋ ಯಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ , ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಸತಿ ಸತಿಆಯತನೇ"।

೧೫೯. “ಕಾಯಗತಾಯ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಯಾ ಆಸೇವಿತಾಯ ಭಾವಿತಾಯ ಬಹುಲೀಕತಾಯ ಯಾನೀಕತಾಯ ವತ್ಥುಕತಾಯ ಅನುಟ್ಠಿತಾಯ ಪರಿಚಿತಾಯ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾಯ ದಸಾನಿಸಂಸಾ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ। ಅರತಿರತಿಸಹೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ತಂ ಅರತಿ ಸಹತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅರತಿಂ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ವಿಹರತಿ।

“ಭಯಭೇರವಸಹೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ತಂ ಭಯಭೇರವಂ ಸಹತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಭಯಭೇರವಂ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ವಿಹರತಿ।

“ಖಮೋ ಹೋತಿ ಸೀತಸ್ಸ ಉಣ್ಹಸ್ಸ ಜಿಘಚ್ಛಾಯ ಪಿಪಾಸಾಯ ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸಾನಂ ದುರುತ್ತಾನಂ ದುರಾಗತಾನಂ ವಚನಪಥಾನಂ, ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಸಾರೀರಿಕಾನಂ ವೇದನಾನಂ ದುಕ್ಖಾನಂ ತಿಬ್ಬಾನಂ ಖರಾನಂ ಕಟುಕಾನಂ ಅಸಾತಾನಂ ಅಮನಾಪಾನಂ ಪಾಣಹರಾನಂ ಅಧಿವಾಸಕಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ।

“ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ।

“ಸೋ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚಾನುಭೋತಿ। ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋತಿ, ಬಹುಧಾಪಿ ಹುತ್ವಾ ಏಕೋ ಹೋತಿ, ಆವಿಭಾವಂ…ಪೇ॰… ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇತಿ।

“ದಿಬ್ಬಾಯ ಸೋತಧಾತುಯಾ ವಿಸುದ್ಧಾಯ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಿಕಾಯ ಉಭೋ ಸದ್ದೇ ಸುಣಾತಿ ದಿಬ್ಬೇ ಚ ಮಾನುಸೇ ಚ, ಯೇ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ಚ…ಪೇ॰…।

“ಪರಸತ್ತಾನಂ ಪರಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ। ಸರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಸರಾಗಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ವೀತರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ…ಪೇ॰… ಸದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ವೀತದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಸಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ವೀತಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಸಂಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಅಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಸಉತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಅನುತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಅಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಅವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಅವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸೋ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ…ಪೇ॰… ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ।

“ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ, ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ।

“ಕಾಯಗತಾಯ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಯಾ ಆಸೇವಿತಾಯ ಭಾವಿತಾಯ ಬಹುಲೀಕತಾಯ ಯಾನೀಕತಾಯ ವತ್ಥುಕತಾಯ ಅನುಟ್ಠಿತಾಯ ಪರಿಚಿತಾಯ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾಯ ಇಮೇ ದಸಾನಿಸಂಸಾ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಕಾಯಗತಾಸತಿಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ನವಮಂ।

೧೦. ಸಙ್ಖಾರುಪಪತ್ತಿಸುತ್ತಂ

೧೬೦. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಸಙ್ಖಾರುಪಪತ್ತಿಂ [ಸಙ್ಖಾರೂಪಪತ್ತಿಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಸಙ್ಖಾರುಪ್ಪತ್ತಿಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

೧೬೧. "ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಸೀಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಸುತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಚಾಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾನಂ [ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ದಹತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ । ತಸ್ಸ ತೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಚ ವಿಹಾರಾ [ವಿಹಾರೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಚ ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ [ತತ್ರೂಪಪತ್ತಿಯಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ತತ್ರುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ ಸಂವತ್ತತಿ।

೧೬೨. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಸೀಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಸುತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಚಾಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾನಂ...ಪೇ॰... ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಾನಂ [ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ದಹತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ। ತಸ್ಸ ತೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಚ ವಿಹಾರಾ ಚ ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ ಸಂವತ್ತತಿ।

೧೬೩. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಸೀಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಸುತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಚಾಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ - 'ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾ [ಚಾತುಮ್ಮಹಾರಾಜಿಕಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ದೇವಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಸುಖಬಹುಲಾ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ । ಸೋ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ದಹತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ। ತಸ್ಸ ತೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಚ ವಿಹಾರಾ ಚ ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ ಸಂವತ್ತತಿ।

೧೬೪. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಸೀಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಸುತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಚಾಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ - ತಾವತಿಂಸಾ ದೇವಾ...ಪೇ॰... ಯಾಮಾ ದೇವಾ... ತುಸಿತಾ ದೇವಾ... ನಿಮ್ಮಾನರತೀ ದೇವಾ... ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತೀ ದೇವಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಸುಖಬಹುಲಾತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತೀನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ । ಸೋ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ದಹತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ। ತಸ್ಸ ತೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಚ ವಿಹಾರಾ ಚ ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ ಸಂವತ್ತತಿ।

೧೬೫. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಸೀಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಸುತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಚಾಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ – ‘ಸಹಸ್ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ದೀಘಾಯುಕೋ ವಣ್ಣವಾ ಸುಖಬಹುಲೋ’ತಿ। ಸಹಸ್ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುಂ [ಸಹಸ್ಸಿಂ ಲೋಕಧಾತುಂ (ಸೀ॰)] ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ [ಅಧಿಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ (ಕ॰)] ವಿಹರತಿ। ಯೇಪಿ ತತ್ಥ ಸತ್ತಾ ಉಪಪನ್ನಾ ತೇಪಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಏಕಂ ಆಮಣ್ಡಂ ಹತ್ಥೇ ಕರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಹಸ್ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುಂ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಯೇಪಿ ತತ್ಥ ಸತ್ತಾ ಉಪಪನ್ನಾ ತೇಪಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸಹಸ್ಸಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ದಹತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ। ತಸ್ಸ ತೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಚ ವಿಹಾರಾ ಚ ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ ಸಂವತ್ತತಿ।

೧೬೬. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಸೀಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಸುತೇನ… ಚಾಗೇನ… ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ – ದ್ವಿಸಹಸ್ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ…ಪೇ॰… ತಿಸಹಸ್ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ… ಚತುಸಹಸ್ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ… ಪಞ್ಚಸಹಸ್ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ದೀಘಾಯುಕೋ ವಣ್ಣವಾ ಸುಖಬಹುಲೋತಿ। ಪಞ್ಚಸಹಸ್ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಪಞ್ಚಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುಂ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಯೇಪಿ ತತ್ಥ ಸತ್ತಾ ಉಪಪನ್ನಾ ತೇಪಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಪಞ್ಚ ಆಮಣ್ಡಾನಿ ಹತ್ಥೇ ಕರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಸಹಸ್ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಪಞ್ಚಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುಂ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಯೇಪಿ ತತ್ಥ ಸತ್ತಾ ಉಪಪನ್ನಾ ತೇಪಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪಞ್ಚಸಹಸ್ಸಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ದಹತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ। ತಸ್ಸ ತೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಚ ವಿಹಾರಾ ಚ ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ ಸಂವತ್ತತಿ।

೧೬೭. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಸೀಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಸುತೇನ… ಚಾಗೇನ… ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ – ‘ದಸಸಹಸ್ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ದೀಘಾಯುಕೋ ವಣ್ಣವಾ ಸುಖಬಹುಲೋ’ತಿ। ದಸಸಹಸ್ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ದಸಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುಂ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಯೇಪಿ ತತ್ಥ ಸತ್ತಾ ಉಪಪನ್ನಾ ತೇಪಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಣಿ ವೇಳುರಿಯೋ ಸುಭೋ ಜಾತಿಮಾ ಅಟ್ಠಂಸೋ ಸುಪರಿಕಮ್ಮಕತೋ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಭಾಸತೇ ಚ ತಪತೇ ಚ [ಭಾಸತಿ ಚ ತಪತಿ ಚ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಿರೋಚತಿ ಚ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಸಸಹಸ್ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ದಸಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುಂ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಯೇಪಿ ತತ್ಥ ಸತ್ತಾ ಉಪಪನ್ನಾ ತೇಪಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ದಸಸಹಸ್ಸಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ದಹತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ। ತಸ್ಸ ತೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಚ ವಿಹಾರಾ ಚ ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ ಸಂವತ್ತತಿ।

೧೬೮. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಸೀಲೇನ… ಸುತೇನ… ಚಾಗೇನ… ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ – ‘ಸತಸಹಸ್ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ದೀಘಾಯುಕೋ ವಣ್ಣವಾ ಸುಖಬಹುಲೋ’ತಿ। ಸತಸಹಸ್ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸತಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುಂ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಯೇಪಿ ತತ್ಥ ಸತ್ತಾ ಉಪಪನ್ನಾ ತೇಪಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಕ್ಖಂ ಜಮ್ಬೋನದಂ [ನೇಕ್ಖಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]

ದಕ್ಖಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತಉಕ್ಕಾಮುಖಸುಕುಸಲಸಮ್ಪಹಟ್ಠಂ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಭಾಸತೇ ಚ ತಪತೇ ಚ ವಿರೋಚತಿ ಚ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಸಹಸ್ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸತಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುಂ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಯೇಪಿ ತತ್ಥ ಸತ್ತಾ ಉಪಪನ್ನಾ ತೇಪಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸತಸಹಸ್ಸಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ । ಸೋ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ದಹತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ। ತಸ್ಸ ತೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಚ ವಿಹಾರಾ ಚ ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ ಸಂವತ್ತತಿ।

೧೬೯. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಸೀಲೇನ... ಸುತೇನ... ಚಾಗೇನ... ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ - ಆಭಾ ದೇವಾ...ಪೇ॰... ಪರಿತ್ತಾಭಾ ದೇವಾ... ಅಪ್ಪಮಾಣಾಭಾ ದೇವಾ... ಆಭಸ್ಸರಾ ದೇವಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಸುಖಬಹುಲಾತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಆಭಸ್ಸರಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ದಹತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ। ತಸ್ಸ ತೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಚ ವಿಹಾರಾ ಚ ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ ಸಂವತ್ತತಿ।

೧೭೦. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಸೀಲೇನ ... ಸುತೇನ... ಚಾಗೇನ... ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ - ಪರಿತ್ತಸುಭಾ ದೇವಾ...ಪೇ॰... ಅಪ್ಪಮಾಣಸುಭಾ ದೇವಾ... ಸುಭಕಿಣ್ಹಾ ದೇವಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಸುಖಬಹುಲಾತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಭಕಿಣ್ಹಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ದಹತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ। ತಸ್ಸ ತೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಚ ವಿಹಾರಾ ಚ ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ ಸಂವತ್ತತಿ।

೧೭೧. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಸೀಲೇನ... ಸುತೇನ... ಚಾಗೇನ... ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ - ವೇಹಪ್ಫಲಾ ದೇವಾ...ಪೇ॰... ಅವಿಹಾ ದೇವಾ... ಅತಪ್ಪಾ ದೇವಾ... ಸುದಸ್ಸಾ ದೇವಾ... ಸುದಸ್ಸೀ ದೇವಾ... ಅಕನಿಟ್ಠಾ ದೇವಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಸುಖಬಹುಲಾತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಕನಿಟ್ಠಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ದಹತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ। ತಸ್ಸ ತೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಚ ವಿಹಾರಾ ಚ ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ ಸಂವತ್ತತಿ।

೧೭೨. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಸೀಲೇನ... ಸುತೇನ... ಚಾಗೇನ... ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ - 'ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನೂಪಗಾ ದೇವಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಾ ಸುಖಬಹುಲಾ'ತಿ । ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನೂಪಗಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ದಹತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ। ತಸ್ಸ ತೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಚ ವಿಹಾರಾ ಚ ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ ಸಂವತ್ತತಿ।

೧೭೩. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಸೀಲೇನ... ಸುತೇನ... ಚಾಗೇನ... ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ - 'ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನೂಪಗಾ ದೇವಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಾ ಸುಖಬಹುಲಾ'ತಿ।

ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನೂಪಗಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ದಹತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ। ತಸ್ಸ ತೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಚ ವಿಹಾರಾ ಚ ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ ಸಂವತ್ತತಿ।

೧೬೪. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಸೀಲೇನ... ಸುತೇನ... ಚಾಗೇನ... ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ - ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನೂಪಗಾ ದೇವಾ...ಪೇ॰... ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನೂಪಗಾ ದೇವಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಾ ಸುಖಬಹುಲಾತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನೂಪಗಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ದಹತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ। ತಸ್ಸ ತೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಚ ವಿಹಾರಾ ಚ ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಯಾ ಸಂವತ್ತತಿ।

೧೬೫. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಸೀಲೇನ... ಸುತೇನ... ಚಾಗೇನ... ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಕತ್ಥಚಿ ಉಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ [ನ ಕತ್ಥಚಿ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ನ ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ನ ಕತ್ಥಚಿ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ನ ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀತಿ। (ಕ॰)]।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಸಙ್ಖಾರುಪಪತ್ತಿಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದಸಮಂ।

ಅನುಪದವಗ್ಗೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ ದುತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಅನುಪಾದ-ಸೋಧನ-ಪೋರಿಸಧಮ್ಮೋ, ಸೇವಿತಬ್ಬ-ಬಹುಧಾತು-ವಿಭತ್ತಿ।
ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಕಿತ್ತಿನಾಮ-ಚತ್ತಾರೀಸೇನ, ಆನಾಪಾನೋ ಕಾಯಗತೋ ಉಪಪತ್ತಿ [ಇತೋ ಪರಂ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ಏವಮ್ಪಿ ದಿಸ್ಸತಿ --§ಚನ್ದಕೇ ವಿಮಲೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ, ಪುಣ್ಣಸಮ್ಮೋದಿನಿರೋಧಅತ್ತನೋ।§ದನ್ಧಾ ಬಹುಜನಸೇವಿತಂ ಧಮ್ಮವರಂ, ಯಂ ಅನುಪದಂ ವಗ್ಗವರಂ ದುತಿಯಾತಿ]॥

೨. ಸುಞ್ಞತವಗ್ಗೋ

೧. ಚೂಳಸುಞ್ಞತಸುತ್ತಂ

೧೭೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೇ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಏಕಮಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರತಿ ನಗರಕಂ ನಾಮ ಸಕ್ಯಾನಂ ನಿಗಮೋ। ತತ್ಥ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ – 'ಸುಞ್ಞತಾವಿಹಾರೇನಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಏತರಹಿ ಬಹುಲಂ ವಿಹರಾಮೀ'ತಿ। ಕಚ್ಚಿ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಸುಸ್ಸುತಂ ಸುಗ್ಗಹಿತಂ ಸುಮನಸಿಕತಂ ಸೂಪಧಾರಿತ"ನ್ತಿ? "ತಗ್ಘ ತೇ ಏತಂ, ಆನನ್ದ, ಸುಸ್ಸುತಂ ಸುಗ್ಗಹಿತಂ ಸುಮನಸಿಕತಂ ಸೂಪಧಾರಿತಂ। ಪುಬ್ಬೇಪಾಹಂ [ಪುಬ್ಬೇಚಾಹಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಆನನ್ದ, ಏತರಹಿಪಿ [ಏತರಹಿ ಚ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ಸುಞ್ಞತಾವಿಹಾರೇನ ಬಹುಲಂ ವಿಹರಾಮಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಅಯಂ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೋ ಸುಞ್ಞೋ ಹತ್ಥಿಗವಸ್ಸವಳವೇನ, ಸುಞ್ಞೋ ಜಾತರೂಪರಜತೇನ, ಸುಞ್ಞೋ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಸನ್ನಿಪಾತೇನ ಅತ್ಥಿ ಚೇವಿದಂ ಅಸುಞ್ಞತಂ ಯದಿದಂ – ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಏಕತ್ತಂ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅಮನಸಿಕರಿತ್ವಾ ಗಾಮಸಞ್ಞಂ, ಅಮನಸಿಕರಿತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಸಞ್ಞಂ, ಅರಞ್ಞಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ ಏಕತ್ತಂ । ತಸ್ಸ ಅರಞ್ಞಸಞ್ಞಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ಪಸೀದತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ – 'ಯೇ ಅಸ್ಸು ದರಥಾ ಗಾಮಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತೇಧ ನ ಸನ್ತಿ, ಯೇ ಅಸ್ಸು ದರಥಾ ಮನುಸ್ಸಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತೇಧ ನ ಸನ್ತಿ, ಅತ್ಥಿ ಚೇವಾಯಂ ದರಥಮತ್ತಾ ಯದಿದಂ – ಅರಞ್ಞಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಏಕತ್ತ'ನ್ತಿ। ಸೋ 'ಸುಞ್ಞಮಿದಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಗಾಮಸಞ್ಞಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಸುಞ್ಞಮಿದಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಮನುಸ್ಸಸಞ್ಞಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅತ್ಥಿ ಚೇವಿದಂ ಅಸುಞ್ಞತಂ ಯದಿದಂ – ಅರಞ್ಞಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಏಕತ್ತ'ನ್ತಿ। ಇತಿ ಯಞ್ಹಿ ಖೋ ತತ್ಥ ನ ಹೋತಿ ತೇನ ತಂ ಸುಞ್ಞಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಯಂ ಪನ ತತ್ಥ ಅವಸಿಟ್ಠಂ ಹೋತಿ ತಂ 'ಸನ್ತಮಿದಂ ಅತ್ಥೀ'"ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿಸ್ಸ ಏಸಾ, ಆನನ್ದ, ಯಥಾಭುಚ್ಚಾ ಅವಿಪಲ್ಲತ್ಥಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಸುಞ್ಞತಾವಕ್ಕನ್ತಿ ಭವತಿ।

೧೭೭. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅಮನಸಿಕರಿತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಸಞ್ಞಂ, ಅಮನಸಿಕರಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಸಞ್ಞಂ, ಪಥವೀಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ ಏಕತ್ತಂ। ತಸ್ಸ ಪಥವೀಸಞ್ಞಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ಪಸೀದತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಆಸಭಚಮ್ಮಂ ಸಙ್ಕುಸತೇನ ಸುವಿಹತಂ ವಿಗತವಲಿಕಂ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಯಂ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪಥವಿಯಾ ಉಕ್ಕೂಲವಿಕ್ಕೂಲಂ ನದೀವಿದುಗ್ಗಂ ಖಾಣುಕಣ್ಟಕಟ್ಠಾನಂ ಪಬ್ಬತವಿಸಮಂ ತಂ ಸಬ್ಬಂ [ಸಬ್ಬಂ (ಕ॰)] ಅಮನಸಿಕರಿತ್ವಾ ಪಥವೀಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ ಏಕತ್ತಂ। ತಸ್ಸ ಪಥವೀಸಞ್ಞಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ಪಸೀದತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ – 'ಯೇ ಅಸ್ಸು ದರಥಾ ಮನುಸ್ಸಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತೇಧ ನ ಸನ್ತಿ, ಯೇ ಅಸ್ಸು ದರಥಾ ಅರಞ್ಞಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತೇಧ ನ ಸನ್ತಿ, ಅತ್ಥಿ ಚೇವಾಯಂ ದರಥಮತ್ತಾ ಯದಿದಂ – ಪಥವೀಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಏಕತ್ತ'ನ್ತಿ। ಸೋ 'ಸುಞ್ಞಮಿದಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಮನುಸ್ಸಸಞ್ಞಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಸುಞ್ಞಮಿದಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಅರಞ್ಞಸಞ್ಞಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅತ್ಥಿ ಚೇವಿದಂ ಅಸುಞ್ಞತಂ ಯದಿದಂ – ಪಥವೀಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಏಕತ್ತ'ನ್ತಿ। ಇತಿ ಯಞ್ಹಿ ಖೋ ತತ್ಥ ನ ಹೋತಿ ತೇನ ತಂ ಸುಞ್ಞಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಯಂ ಪನ ತತ್ಥ ಅವಸಿಟ್ಠಂ ಹೋತಿ ತಂ 'ಸನ್ತಮಿದಂ ಅತ್ಥೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿಸ್ಸ ಏಸಾ, ಆನನ್ದ, ಯಥಾಭುಚ್ಚಾ ಅವಿಪಲ್ಲತ್ಥಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಸುಞ್ಞತಾವಕ್ಕನ್ತಿ ಭವತಿ।

೧೭೮. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅಮನಸಿಕರಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಸಞ್ಞಂ, ಅಮನಸಿಕರಿತ್ವಾ ಪಥವೀಸಞ್ಞಂ, ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ ಏಕತ್ತಂ। ತಸ್ಸ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ಪಸೀದತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ – 'ಯೇ ಅಸ್ಸು ದರಥಾ ಅರಞ್ಞಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತೇಧ ನ ಸನ್ತಿ, ಯೇ ಅಸ್ಸು ದರಥಾ

ಪಥವೀಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತೇಧ ನ ಸನ್ತಿ, ಅತ್ಥಿ ಚೇವಾಯಂ ದರಥಮತ್ತಾ ಯದಿದಂ - ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಏಕತ್ತ'ನ್ತಿ। ಸೋ 'ಸುಞ್ಞಮಿದಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಅರಞ್ಞಸಞ್ಞಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಸುಞ್ಞಮಿದಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಪಥವೀಸಞ್ಞಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅತ್ಥಿ ಚೇವಿದಂ ಅಸುಞ್ಞತಂ ಯದಿದಂ - ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಏಕತ್ತ'ನ್ತಿ। ಇತಿ ಯಞ್ಹಿ ಖೋ ತತ್ಥ ನ ಹೋತಿ ತೇನ ತಂ ಸುಞ್ಞಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಯಂ ಪನ ತತ್ಥ ಅವಸಿಟ್ಠಂ ಹೋತಿ ತಂ 'ಸನ್ತಮಿದಂ ಅತ್ಥೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿಸ್ಸ ಏಸಾ, ಆನನ್ದ , ಯಥಾಭುಚ್ಚಾ ಅವಿಪಲ್ಲತ್ಥಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಸುಞ್ಞತಾವಕ್ಕನ್ತಿ ಭವತಿ।

೧೭೯. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅಮನಸಿಕರಿತ್ವಾ ಪಥವೀಸಞ್ಞಂ, ಅಮನಸಿಕರಿತ್ವಾ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ ಏಕತ್ತಂ। ತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ಪಸೀದತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ಯೇ ಅಸ್ಸು ದರಥಾ ಪಥವೀಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತೇಧ ನ ಸನ್ತಿ, ಯೇ ಅಸ್ಸು ದರಥಾ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತೇಧ ನ ಸನ್ತಿ, ಅತ್ಥಿ ಚೇವಾಯಂ ದರಥಮತ್ತಾ ಯದಿದಂ - ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಏಕತ್ತ'ನ್ತಿ। ಸೋ 'ಸುಞ್ಞಮಿದಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಪಥವೀಸಞ್ಞಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಸುಞ್ಞಮಿದಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅತ್ಥಿ ಚೇವಿದಂ ಅಸುಞ್ಞತಂ ಯದಿದಂ - ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಏಕತ್ತ'ನ್ತಿ। ಇತಿ ಯಞ್ಹಿ ಖೋ ತತ್ಥ ನ ಹೋತಿ ತೇನ ತಂ ಸುಞ್ಞಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಯಂ ಪನ ತತ್ಥ ಅವಸಿಟ್ಠಂ ಹೋತಿ ತಂ 'ಸನ್ತಮಿದಂ ಅತ್ಥೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿಸ್ಸ ಏಸಾ, ಆನನ್ದ, ಯಥಾಭುಚ್ಚಾ ಅವಿಪಲ್ಲತ್ಥಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಸುಞ್ಞತಾವಕ್ಕನ್ತಿ ಭವತಿ।

೧೮೦. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅಮನಸಿಕರಿತ್ವಾ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಂ, ಅಮನಸಿಕರಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಂ, ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ ಏಕತ್ತಂ। ತಸ್ಸ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ಪಸೀದತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ಯೇ ಅಸ್ಸು ದರಥಾ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತೇಧ ನ ಸನ್ತಿ, ಯೇ ಅಸ್ಸು ದರಥಾ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತೇಧ ನ ಸನ್ತಿ, ಅತ್ಥಿ ಚೇವಾಯಂ ದರಥಮತ್ತಾ ಯದಿದಂ - ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಏಕತ್ತ'ನ್ತಿ। ಸೋ 'ಸುಞ್ಞಮಿದಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಸುಞ್ಞಮಿದಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅತ್ಥಿ ಚೇವಿದಂ ಅಸುಞ್ಞತಂ ಯದಿದಂ - ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಏಕತ್ತ'ನ್ತಿ। ಇತಿ ಯಞ್ಹಿ ಖೋ ತತ್ಥ ನ ಹೋತಿ ತೇನ ತಂ ಸುಞ್ಞಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಯಂ ಪನ ತತ್ಥ ಅವಸಿಟ್ಠಂ ಹೋತಿ ತಂ 'ಸನ್ತಮಿದಂ ಅತ್ಥೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿಸ್ಸ ಏಸಾ, ಆನನ್ದ, ಯಥಾಭುಚ್ಚಾ ಅವಿಪಲ್ಲತ್ಥಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಸುಞ್ಞತಾವಕ್ಕನ್ತಿ ಭವತಿ।

೧೮೧. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ ಭಿಕ್ಖು ಅಮನಸಿಕರಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಂ, ಅಮನಸಿಕರಿತ್ವಾ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಂ, ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ ಏಕತ್ತಂ। ತಸ್ಸ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ಪಸೀದತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ಯೇ ಅಸ್ಸು ದರಥಾ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತೇಧ ನ ಸನ್ತಿ, ಯೇ ಅಸ್ಸು ದರಥಾ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತೇಧ ನ ಸನ್ತಿ, ಅತ್ಥಿ ಚೇವಾಯಂ ದರಥಮತ್ತಾ ಯದಿದಂ - ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಏಕತ್ತ'ನ್ತಿ। ಸೋ 'ಸುಞ್ಞಮಿದಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಸುಞ್ಞಮಿದಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅತ್ಥಿ ಚೇವಿದಂ ಅಸುಞ್ಞತಂ ಯದಿದಂ - ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಏಕತ್ತ'ನ್ತಿ । ಇತಿ ಯಞ್ಹಿ ಖೋ ತತ್ಥ ನ ಹೋತಿ ತೇನ ತಂ ಸುಞ್ಞಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಯಂ ಪನ ತತ್ಥ ಅವಸಿಟ್ಠಂ ಹೋತಿ ತಂ 'ಸನ್ತಮಿದಂ ಅತ್ಥೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿಸ್ಸ ಏಸಾ, ಆನನ್ದ, ಯಥಾಭುಚ್ಚಾ ಅವಿಪಲ್ಲತ್ಥಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಸುಞ್ಞತಾವಕ್ಕನ್ತಿ ಭವತಿ।

೧೮೨. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅಮನಸಿಕರಿತ್ವಾ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಂ, ಅಮನಸಿಕರಿತ್ವಾ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಂ, ಅನಿಮಿತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ ಏಕತ್ತಂ। ತಸ್ಸ ಅನಿಮಿತ್ತೇ

ಚೇತೋಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ಪಸೀದತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ – 'ಯೇ ಅಸ್ಸು ದರಥಾ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತೇಧ ನ ಸನ್ತಿ, ಯೇ ಅಸ್ಸು ದರಥಾ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತೇಧ ನ ಸನ್ತಿ, ಅತ್ಥಿ ಚೇವಾಯಂ ದರಥಮತ್ತಾ ಯದಿದಂ – ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಸಳಾಯತನಿಕಂ ಜೀವಿತಪಚ್ಚಯಾ'ತಿ । ಸೋ 'ಸುಞ್ಞಮಿದಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಸುಞ್ಞಮಿದಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅತ್ಥಿ ಚೇವಿದಂ ಅಸುಞ್ಞತಂ ಯದಿದಂ – ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಸಳಾಯತನಿಕಂ ಜೀವಿತಪಚ್ಚಯಾ'ತಿ। ಇತಿ ಯಞ್ಹಿ ಖೋ ತತ್ಥ ನ ಹೋತಿ ತೇನ ತಂ ಸುಞ್ಞಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಯಂ ಪನ ತತ್ಥ ಅವಸಿಟ್ಠಂ ಹೋತಿ ತಂ 'ಸನ್ತಮಿದಂ ಅತ್ಥೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿಸ್ಸ ಏಸಾ, ಆನನ್ದ, ಯಥಾಭುಚ್ಚಾ ಅವಿಪಲ್ಲತ್ಥಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಸುಞ್ಞತಾವಕ್ಕನ್ತಿ ಭವತಿ।

೧೮೩. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅಮನಸಿಕರಿತ್ವಾ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಂ, ಅಮನಸಿಕರಿತ್ವಾ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಂ, ಅನಿಮಿತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ ಏಕತ್ತಂ। ತಸ್ಸ ಅನಿಮಿತ್ತೇ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ಪಸೀದತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ – 'ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಅನಿಮಿತ್ತೋ ಚೇತೋಸಮಾಧಿ ಅಭಿಸಙ್ಖತೋ ಅಭಿಸಞ್ಚೇತಯಿತೋ'। 'ಯಂ ಖೋ ಪನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಭಿಸಙ್ಖತಂ ಅಭಿಸಞ್ಚೇತಯಿತಂ ತದನಿಚ್ಚಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಕಾಮಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಭವಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ – 'ಯೇ ಅಸ್ಸು ದರಥಾ ಕಾಮಾಸವಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತೇಧ ನ ಸನ್ತಿ, ಯೇ ಅಸ್ಸು ದರಥಾ ಭವಾಸವಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತೇಧ ನ ಸನ್ತಿ, ಯೇ ಅಸ್ಸು ದರಥಾ ಅವಿಜ್ಜಾಸವಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತೇಧ ನ ಸನ್ತಿ, ಅತ್ಥಿ ಚೇವಾಯಂ ದರಥಮತ್ತಾ ಯದಿದಂ – ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಸಳಾಯತನಿಕಂ ಜೀವಿತಪಚ್ಚಯಾ'ತಿ। ಸೋ 'ಸುಞ್ಞಮಿದಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಕಾಮಾಸವೇನಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಸುಞ್ಞಮಿದಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಭವಾಸವೇನಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಸುಞ್ಞಮಿದಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಅವಿಜ್ಜಾಸವೇನಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅತ್ಥಿ ಚೇವಿದಂ ಅಸುಞ್ಞತಂ ಯದಿದಂ – ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಸಳಾಯತನಿಕಂ ಜೀವಿತಪಚ್ಚಯಾ'ತಿ। ಇತಿ ಯಞ್ಹಿ ಖೋ ತತ್ಥ ನ ಹೋತಿ ತೇನ ತಂ ಸುಞ್ಞಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಯಂ ಪನ ತತ್ಥ ಅವಸಿಟ್ಠಂ ಹೋತಿ ತಂ 'ಸನ್ತಮಿದಂ ಅತ್ಥೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿಸ್ಸ ಏಸಾ, ಆನನ್ದ, ಯಥಾಭುಚ್ಚಾ ಅವಿಪಲ್ಲತ್ಥಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಪರಮಾನುತ್ತರಾ ಸುಞ್ಞತಾವಕ್ಕನ್ತಿ ಭವತಿ।

೧೮೪. "ಯೇಪಿ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಆನನ್ದ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಪರಮಾನುತ್ತರಂ ಸುಞ್ಞತಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಂಸು, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮಂಯೇವ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಪರಮಾನುತ್ತರಂ ಸುಞ್ಞತಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಂಸು। ಯೇಪಿ [ಯೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಹಿ ಕೇಚಿ, ಆನನ್ದ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಪರಮಾನುತ್ತರಂ ಸುಞ್ಞತಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮಂಯೇವ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಪರಮಾನುತ್ತರಂ ಸುಞ್ಞತಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಯೇಪಿ [ಯೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಹಿ ಕೇಚಿ, ಆನನ್ದ, ಏತರಹಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಪರಮಾನುತ್ತರಂ ಸುಞ್ಞತಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮಂಯೇವ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಪರಮಾನುತ್ತರಂ ಸುಞ್ಞತಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಆನನ್ದ, 'ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಪರಮಾನುತ್ತರಂ ಸುಞ್ಞತಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ [ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ (ಪೀ॰ ಕ॰)] – ಏವಞ್ಹಿ ವೋ [ತೇ (ಕ॰)], ಆನನ್ದ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಚೂಳಸುಞ್ಞತಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಠಮಂ।

೨. ಮಹಾಸುಞ್ಞತಸುತ್ತಂ

೧೮೫. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರತಿ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ನಿಗ್ರೋಧಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಕಪಿಲವತ್ಥುಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಯೇನ ಕಾಳಖೇಮಕಸ್ಸ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ವಿಹಾರೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ದಿವಾವಿಹಾರಾಯ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಕಾಳಖೇಮಕಸ್ಸ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ವಿಹಾರೇ ಸಮ್ಬಹುಲಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಭಗವಾ ಕಾಳಖೇಮಕಸ್ಸ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ವಿಹಾರೇ ಸಮ್ಬಹುಲಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ। ದಿಸ್ವಾನ ಭಗವತೋ ಏತದಹೋಸಿ – "ಸಮ್ಬಹುಲಾನಿ ಖೋ ಕಾಳಖೇಮಕಸ್ಸ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ವಿಹಾರೇ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ। ಸಮ್ಬಹುಲಾ ನು ಖೋ ಇಧ ಭಿಕ್ಖೂ ವಿಹರನ್ತೀ"ತಿ।

೧೮೬. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಘಟಾಯ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ವಿಹಾರೇ ಚೀವರಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನ ಘಟಾಯ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ವಿಹಾರೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಸಮ್ಬಹುಲಾನಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಾಳಖೇಮಕಸ್ಸ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ವಿಹಾರೇ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ। ಸಮ್ಬಹುಲಾ ನು ಖೋ ಏತ್ಥ ಭಿಕ್ಖೂ ವಿಹರನ್ತೀ"ತಿ? "ಸಮ್ಬಹುಲಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಳಖೇಮಕಸ್ಸ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ವಿಹಾರೇ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ। ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತ್ಥ ವಿಹರನ್ತಿ। ಚೀವರಕಾರಸಮಯೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ವತ್ತತೀ"ತಿ।

"ನ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸೋಭತಿ ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮೋ ಸಙ್ಗಣಿಕರತೋ ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಗಣಾರಾಮೋ ಗಣರತೋ ಗಣಸಮ್ಮುದಿತೋ। ಸೋ ವತಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮೋ ಸಙ್ಗಣಿಕರತೋ ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಗಣಾರಾಮೋ ಗಣರತೋ ಗಣಸಮ್ಮುದಿತೋ ಯಂ ತಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸುಖಂ ಪವಿವೇಕಸುಖಂ ಉಪಸಮಸುಖಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಸುಖಂ [ಸಮ್ಬೋಧಸುಖಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಸಮ್ಬೋಧಸುಖಂ ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾಸುಖಂ (ಕ॰) ಉಪರಿ ಅರಣವಿಭಙ್ಗಸುತ್ತೇ ಪನ ಸಮ್ಬೋಧಿಸುಖನ್ತ್ವೇವ ದಿಸ್ಸತಿ] ತಸ್ಸ ಸುಖಸ್ಸ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀತಿ – ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಚ ಖೋ ಸೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಏಕೋ ಗಣಸ್ಮಾ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ತಸ್ಸೇತಂ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ ಯಂ ತಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸುಖಂ ಪವಿವೇಕಸುಖಂ ಉಪಸಮಸುಖಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಸುಖಂ ತಸ್ಸ ಸುಖಸ್ಸ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀತಿ – ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

"ಸೋ ವತಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮೋ ಸಙ್ಗಣಿಕರತೋ ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಗಣಾರಾಮೋ ಗಣರತೋ ಗಣಸಮ್ಮುದಿತೋ ಸಾಮಾಯಿಕಂ ವಾ ಕನ್ತಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಸ್ಸತಿ ಅಸಾಮಾಯಿಕಂ ವಾ ಅಕುಪ್ಪನ್ತಿ – ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಚ ಖೋ ಸೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಏಕೋ ಗಣಸ್ಮಾ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ತಸ್ಸೇತಂ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ ಸಾಮಾಯಿಕಂ ವಾ ಕನ್ತಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಸ್ಸತಿ ಅಸಾಮಾಯಿಕಂ ವಾ ಅಕುಪ್ಪನ್ತಿ – ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

"ನಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಏಕಂ ರೂಪಮ್ಪಿ [ಏಕರೂಪಮ್ಪಿ (ಸೀ॰)] ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ ಯತ್ಥ ರತ್ತಸ್ಸ ಯಥಾಭಿರತಸ್ಸ ರೂಪಸ್ಸ ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ।

೧೮೭. "ಅಯಂ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ವಿಹಾರೋ ತಥಾಗತೇನ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಯದಿದಂ – ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಞ್ಞತಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿತುಂ [ವಿಹರತಂ (ಕ॰ ಸೀ॰), ವಿಹರತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)]। ತತ್ರ ಚೇ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಂ ಇಮಿನಾ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹರನ್ತಂ ಭವನ್ತಿ [ಭಗವನ್ತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಾರೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಉಪಾಸಕಾ ಉಪಾಸಿಕಾಯೋ ರಾಜಾನೋ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾ ತಿತ್ಥಿಯಾ ತಿತ್ಥಿಯಸಾವಕಾ। ತತ್ರಾನನ್ದ, ತಥಾಗತೋ ವಿವೇಕನಿನ್ನೇನೇವ ಚಿತ್ತೇನ ವಿವೇಕಪೋಣೇನ ವಿವೇಕಪಬ್ಭಾರೇನ ವೂಪಕಟ್ಠೇನ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಾಭಿರತೇನ ಬ್ಯನ್ತೀಭೂತೇನ ಸಬ್ಬಸೋ ಆಸವಟ್ಠಾನೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ

ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಉಯ್ಯೋಜನಿಕಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂಯೇವ ಕಥಂ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಚೇಪಿ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ - 'ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಞ್ಞತಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ತೇನಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸಣ್ಠಪೇತಬ್ಬಂ ಸನ್ನಿಸಾದೇತಬ್ಬಂ ಏಕೋದಿ ಕಾತಬ್ಬಂ ಸಮಾದಹಾತಬ್ಬಂ।

೧೮೮. "ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸಣ್ಠಪೇತಿ ಸನ್ನಿಸಾದೇತಿ ಏಕೋದಿಂ ಕರೋತಿ [ಏಕೋದಿಕರೋತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸಮಾದಹತಿ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ...ಪೇ॰... ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸಣ್ಠಪೇತಿ ಸನ್ನಿಸಾದೇತಿ ಏಕೋದಿಂ ಕರೋತಿ ಸಮಾದಹತಿ। ಸೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಞ್ಞತಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಞ್ಞತಂ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಸುಞ್ಞತಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ನಪ್ಪಸೀದತಿ ನ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ನ ವಿಮುಚ್ಚತಿ । ಏವಂ ಸನ್ತಮೇತಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಞ್ಞತಂ ಖೋ ಮೇ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಞ್ಞತಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ನಪ್ಪಸೀದತಿ ನ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ನ ವಿಮುಚ್ಚತೀ'ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಸುಞ್ಞತಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ...ಪೇ॰... ಸೋ ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ಸುಞ್ಞತಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ ...ಪೇ॰... ಸೋ ಆನೇಞ್ಜಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ಆನೇಞ್ಜಂ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಆನೇಞ್ಜಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ನಪ್ಪಸೀದತಿ ನ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ನ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಸನ್ತಮೇತಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ಆನೇಞ್ಜಂ ಖೋ ಮೇ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಆನೇಞ್ಜಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ನಪ್ಪಸೀದತಿ ನ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ನ ವಿಮುಚ್ಚತೀ'ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ।

"ತೇನಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಪುರಿಮಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿನಿಮಿತ್ತೇ ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸಣ್ಠಪೇತಬ್ಬಂ ಸನ್ನಿಸಾದೇತಬ್ಬಂ ಏಕೋದಿ ಕಾತಬ್ಬಂ ಸಮಾದಹಾತಬ್ಬಂ। ಸೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಞ್ಞತಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಞ್ಞತಂ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಞ್ಞತಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ಪಸೀದತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಸನ್ತಮೇತಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಞ್ಞತಂ ಖೋ ಮೇ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಞ್ಞತಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ಪಸೀದತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ವಿಮುಚ್ಚತೀ'ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಸುಞ್ಞತಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ...ಪೇ॰... ಸೋ ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ಸುಞ್ಞತಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ...ಪೇ॰... ಸೋ ಆನೇಞ್ಜಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ಆನೇಞ್ಜಂ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಆನೇಞ್ಜಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ಪಸೀದತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಸನ್ತಮೇತಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ಆನೇಞ್ಜಂ ಖೋ ಮೇ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಆನೇಞ್ಜಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ಪಸೀದತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ವಿಮುಚ್ಚತೀ'ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ।

೧೮೯. "ತಸ್ಸ ಚೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇಮಿನಾ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹರತೋ ಚಙ್ಕಮಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ, ಸೋ ಚಙ್ಕಮತಿ - 'ಏವಂ ಮಂ ಚಙ್ಕಮನ್ತಂ ನಾಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ । ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಚೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇಮಿನಾ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹರತೋ ಠಾನಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ, ಸೋ ತಿಟ್ಠತಿ - 'ಏವಂ ಮಂ ಠಿತಂ ನಾಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಚೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇಮಿನಾ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹರತೋ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ, ಸೋ ನಿಸೀದತಿ - 'ಏವಂ ಮಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ನಾಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಚೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇಮಿನಾ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹರತೋ ಸಯನಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ , ಸೋ ಸಯತಿ - 'ಏವಂ ಮಂ ಸಯನ್ತಂ ನಾಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ।

"ತಸ್ಸ ಚೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇಮಿನಾ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹರತೋ ಕಥಾಯ [ಭಸ್ಸಾಯ (ಸೀ॰), ಭಾಸಾಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ, ಸೋ - 'ಯಾಯಂ ಕಥಾ ಹೀನಾ ಗಮ್ಮಾ ಪೋಥುಜ್ಜನಿಕಾ ಅನರಿಯಾ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಾ ನ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ -

ರಾಜಕಥಾ ಚೋರಕಥಾ ಮಹಾಮತ್ತಕಥಾ ಸೇನಾಕಥಾ ಭಯಕಥಾ ಯುದ್ಧಕಥಾ ಅನ್ನಕಥಾ ಪಾನಕಥಾ ವತ್ಥಕಥಾ ಸಯನಕಥಾ ಮಾಲಾಕಥಾ ಗನ್ಧಕಥಾ ಞಾತಿಕಥಾ ಯಾನಕಥಾ ಗಾಮಕಥಾ ನಿಗಮಕಥಾ ನಗರಕಥಾ ಜನಪದಕಥಾ ಇತ್ಥಿಕಥಾ ಸುರಾಕಥಾ ವಿಸಿಖಾಕಥಾ ಕುಮ್ಭಟ್ಠಾನಕಥಾ ಪುಬ್ಬಪೇತಕಥಾ ನಾನತ್ತಕಥಾ ಲೋಕಕ್ಖಾಯಿಕಾ ಸಮುದ್ದಕ್ಖಾಯಿಕಾ ಇತಿಭವಾಭವಕಥಾ ಇತಿ ವಾ ಇತಿ - ಏವರೂಪಿಂ ಕಥಂ ನ ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ। ಯಾ ಚ ಖೋ ಅಯಂ, ಆನನ್ದ, ಕಥಾ ಅಭಿಸಲ್ಲೇಖಿಕಾ ಚೇತೋವಿನೀವರಣಸಪ್ಪಾಯಾ [ಚೇತೋವಿಚಾರಣಸಪ್ಪಾಯಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಚೇತೋವಿವರಣಸಪ್ಪಾಯಾ (ಪೀ॰)] ಏಕನ್ತನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಕಥಾ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಕಥಾ ಪವಿವೇಕಕಥಾ ಅಸಂಸಗ್ಗಕಥಾ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಕಥಾ ಸೀಲಕಥಾ ಸಮಾಧಿಕಥಾ ಪಞ್ಞಾಕಥಾ ವಿಮುತ್ತಿಕಥಾ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕಥಾ ಇತಿ - 'ಏವರೂಪಿಂ ಕಥಂ ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ।

"ತಸ್ಸ ಚೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇಮಿನಾ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹರತೋ ವಿತಕ್ಕಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ, ಸೋ - 'ಯೇ ತೇ ವಿತಕ್ಕಾ ಹೀನಾ ಗಮ್ಮಾ ಪೋಥುಜ್ಜನಿಕಾ ಅನರಿಯಾ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಾ ನ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಕಾಮವಿತಕ್ಕೋ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೋ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೋ ಇತಿ ಏವರೂಪೇ ವಿತಕ್ಕೇ [ಏವರೂಪೇನ ವಿತಕ್ಕೇನ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ನ ವಿತಕ್ಕೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ಇಮೇ, ಆನನ್ದ, ವಿತಕ್ಕಾ ಅರಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ ನಿಯ್ಯನ್ತಿ ತಕ್ಕರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ನೇಕ್ಖಮ್ಮವಿತಕ್ಕೋ ಅಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೋ ಅವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೋ ಇತಿ - 'ಏವರೂಪೇ ವಿತಕ್ಕೇ [ಏವರೂಪೇನ ವಿತಕ್ಕೇನ (ಕ॰)] ವಿತಕ್ಕೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ।

೧೯೦. "ಪಞ್ಚ ಖೋ ಇಮೇ, ಆನನ್ದ, ಕಾಮಗುಣಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ, ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸದ್ದಾ... ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಗನ್ಧಾ... ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ... ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಭಿಕ್ಖಣಂ ಸಕಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಮೇ ಇಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಕಾಮಗುಣೇಸು ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ವಾ ಆಯತನೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚೇತಸೋ ಸಮುದಾಚಾರೋ'ತಿ? ಸಚೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ಅತ್ಥಿ ಖೋ ಮೇ ಇಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಕಾಮಗುಣೇಸು ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ವಾ ಆಯತನೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚೇತಸೋ ಸಮುದಾಚಾರೋ'ತಿ, ಏವಂ ಸನ್ತಮೇತಂ [ಏವಂ ಸನ್ತಂ (ಅಟ್ಠ॰)], ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ಯೋ ಖೋ ಇಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಕಾಮಗುಣೇಸು ಛನ್ದರಾಗೋ ಸೋ ಮೇ ನಪ್ಪಹೀನೋ'ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ನತ್ಥಿ ಖೋ ಮೇ ಇಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಕಾಮಗುಣೇಸು ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ವಾ ಆಯತನೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚೇತಸೋ ಸಮುದಾಚಾರೋ'ತಿ, ಏವಂ ಸನ್ತಮೇತಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ಯೋ ಖೋ ಇಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಕಾಮಗುಣೇಸು ಛನ್ದರಾಗೋ ಸೋ ಮೇ ಪಹೀನೋ'ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ।

೧೯೧. "ಪಞ್ಚ ಖೋ ಇಮೇ, ಆನನ್ದ, ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಉದಯಬ್ಬಯಾನುಪಸ್ಸಿನಾ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ - 'ಇತಿ ರೂಪಂ ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ಇತಿ ವೇದನಾ... ಇತಿ ಸಞ್ಞಾ... ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಇಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಉದಯಬ್ಬಯಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ಯೋ ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಅಸ್ಮಿಮಾನೋ ಸೋ ಪಹೀಯತಿ। ಏವಂ ಸನ್ತಮೇತಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ಯೋ ಖೋ ಇಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಅಸ್ಮಿಮಾನೋ ಸೋ ಮೇ ಪಹೀನೋ'ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ ತೇ, ಆನನ್ದ, ಧಮ್ಮಾ ಏಕನ್ತಕುಸಲಾ ಕುಸಲಾಯಾತಿಕಾ [ಧಮ್ಮಾ

ಏಕನ್ತಕುಸಲಾಯತಿಕಾ (ಸಬ್ಬತ್ಥ) ಅಟ್ಠಕಥಾಟೀಕಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ] ಅರಿಯಾ ಲೋಕುತ್ತರಾ ಅನವಕ್ಕನ್ತಾ ಪಾಪಿಮತಾ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಆನನ್ದ, ಕಂ ಅತ್ಥವಸಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಅರಹತಿ ಸಾವಕೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಅನುಬನ್ಧಿತುಂ ಅಪಿ ಪಣುಜ್ಜಮಾನೋ"ತಿ [ಅಪಿ ಪನುಜ್ಜಮಾನೋಪೀತಿ (ಕ॰ ಸೀ॰), ಅಪಿ ಪಯುಜ್ಜಮಾನೋತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]? "ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಗವಂನೇತ್ತಿಕಾ ಭಗವಂಪಟಿಸರಣಾ । ಸಾಧು ವತ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಪಟಿಭಾತು ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ। ಭಗವತೋ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ।

೧೯೨. "ನ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅರಹತಿ ಸಾವಕೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಅನುಬನ್ಧಿತುಂ, ಯದಿದಂ ಸುತ್ತಂ ಗೇಯ್ಯಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ತಸ್ಸ ಹೇತು [ವೇಯ್ಯಾಕರಣಸ್ಸ ಹೇತು (ಕ॰)]। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ದೀಘರತ್ತಸ್ಸ [ದೀಘರತ್ತಂ + ಅಸ್ಸಾತಿ ಪದಚ್ಛೇದೋ] ಹಿ ತೇ, ಆನನ್ದ, ಧಮ್ಮಾ ಸುತಾ ಧಾತಾ ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ। ಯಾ ಚ ಖೋ ಅಯಂ, ಆನನ್ದ, ಕಥಾ ಅಭಿಸಲ್ಲೇಖಿಕಾ ಚೇತೋವಿನೀವರಣಸಪ್ಪಾಯಾ ಏಕನ್ತನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಉಪಸಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಕಥಾ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಕಥಾ ಪವಿವೇಕಕಥಾ ಅಸಂಸಗ್ಗಕಥಾ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಕಥಾ ಸೀಲಕಥಾ ಸಮಾಧಿಕಥಾ ಪಞ್ಞಾಕಥಾ ವಿಮುತ್ತಿಕಥಾ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕಥಾ - ಏವರೂಪಿಯಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಥಾಯ ಹೇತು ಅರಹತಿ ಸಾವಕೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಅನುಬನ್ಧಿತುಂ ಅಪಿ ಪಣುಜ್ಜಮಾನೋ।

"ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಆಚರಿಯೂಪದ್ದವೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಅನ್ತೇವಾಸೂಪದ್ದವೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೂಪದ್ದವೋ ಹೋತಿ।

೧೯೩. "ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ, ಆಚರಿಯೂಪದ್ದವೋ ಹೋತಿ? ಇಧಾನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸತ್ಥಾ ವಿವಿತ್ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಭಜತಿ ಅರಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪಬ್ಬತಂ ಕನ್ದರಂ ಗಿರಿಗುಹಂ ಸುಸಾನಂ ವನಪತ್ಥಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜಂ। ತಸ್ಸ ತಥಾವೂಪಕಟ್ಠಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಅನ್ವಾವತ್ತನ್ತಿ [ಅನ್ವಾವಟ್ಟನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ನೇಗಮಾ ಚೇವ ಜಾನಪದಾ ಚ। ಸೋ ಅನ್ವಾವತ್ತನ್ತೇಸು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇಸು ನೇಗಮೇಸು ಚೇವ ಜಾನಪದೇಸು ಚ ಮುಚ್ಛಂ ನಿಕಾಮಯತಿ [ಮುಚ್ಛತಿ ಕಾಮಯತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ ನ ತಥಾ ದಿಸ್ಸತಿ], ಗೇಧಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಆವತ್ತತಿ ಬಾಹುಲ್ಲಾಯ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾನನ್ದ, ಉಪದ್ದವೋ [ಉಪದ್ದುತೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಆಚರಿಯೋ। ಆಚರಿಯೂಪದ್ದವೇನ ಅವಧಿಂಸು ನಂ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ [ಪೋನೋಭವಿಕಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸದರಾ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಆಚರಿಯೂಪದ್ದವೋ ಹೋತಿ।

೧೯೪. "ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ, ಅನ್ತೇವಾಸೂಪದ್ದವೋ ಹೋತಿ? ತಸ್ಸೇವ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಸತ್ಥು ಸಾವಕೋ ತಸ್ಸ ಸತ್ಥು ವಿವೇಕಮನುಬ್ರೂಹಯಮಾನೋ ವಿವಿತ್ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಭಜತಿ ಅರಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪಬ್ಬತಂ ಕನ್ದರಂ ಗಿರಿಗುಹಂ ಸುಸಾನಂ ವನಪತ್ಥಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜಂ। ತಸ್ಸ ತಥಾವೂಪಕಟ್ಠಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಅನ್ವಾವತ್ತನ್ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ನೇಗಮಾ ಚೇವ ಜಾನಪದಾ ಚ। ಸೋ ಅನ್ವಾವತ್ತನ್ತೇಸು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇಸು ನೇಗಮೇಸು ಚೇವ ಜಾನಪದೇಸು ಚ ಮುಚ್ಛಂ ನಿಕಾಮಯತಿ, ಗೇಧಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಆವತ್ತತಿ ಬಾಹುಲ್ಲಾಯ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾನನ್ದ, ಉಪದ್ದವೋ ಅನ್ತೇವಾಸೀ। ಅನ್ತೇವಾಸೂಪದ್ದವೇನ ಅವಧಿಂಸು ನಂ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ ಸದರಾ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅನ್ತೇವಾಸೂಪದ್ದವೋ ಹೋತಿ।

೧೯೫. "ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೂಪದ್ದವೋ ಹೋತಿ? ಇಧಾನನ್ದ, ತಥಾಗತೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ। ಸೋ ವಿವಿತ್ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಭಜತಿ ಅರಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪಬ್ಬತಂ ಕನ್ದರಂ ಗಿರಿಗುಹಂ ಸುಸಾನಂ ವನಪತ್ಥಂ

ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜಂ। ತಸ್ಸ ತಥಾವೂಪಕಟ್ಠಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಅನ್ವಾವತ್ತನ್ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ನೇಗಮಾ ಚೇವ ಜಾನಪದಾ ಚ। ಸೋ ಅನ್ವಾವತ್ತನ್ತೇಸು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇಸು ನೇಗಮೇಸು ಚೇವ ಜಾನಪದೇಸು ಚ ನ ಮುಚ್ಛಂ ನಿಕಾಮಯತಿ, ನ ಗೇಧಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ನ ಆವತ್ತತಿ ಬಾಹುಲ್ಲಾಯ। ತಸ್ಸೇವ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಸತ್ಥು ಸಾವಕೋ ತಸ್ಸ ಸತ್ಥು ವಿವೇಕಮನುಬ್ರೂಹಯಮಾನೋ ವಿವಿತ್ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಭಜತಿ ಅರಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪಬ್ಬತಂ ಕನ್ದರಂ ಗಿರಿಗುಹಂ ಸುಸಾನಂ ವನಪತ್ಥಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜಂ। ತಸ್ಸ ತಥಾವೂಪಕಟ್ಠಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಅನ್ವಾವತ್ತನ್ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ನೇಗಮಾ ಚೇವ ಜಾನಪದಾ ಚ। ಸೋ ಅನ್ವಾವತ್ತನ್ತೇಸು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇಸು ನೇಗಮೇಸು ಚೇವ ಜಾನಪದೇಸು ಚ ಮುಚ್ಛಂ ನಿಕಾಮಯತಿ, ಗೇಧಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಆವತ್ತತಿ ಬಾಹುಲ್ಲಾಯ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾನನ್ದ, ಉಪದ್ದವೋ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ। ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೂಪದ್ದವೇನ ಅವಧಿಂಸು ನಂ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ ಸದರಾ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೂಪದ್ದವೋ ಹೋತಿ।

"ತತ್ರಾನನ್ದ, ಯೋ ಚೇವಾಯಂ ಆಚರಿಯೂಪದ್ದವೋ, ಯೋ ಚ ಅನ್ತೇವಾಸೂಪದ್ದವೋ ಅಯಂ ತೇಹಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೂಪದ್ದವೋ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕತರೋ ಚೇವ ಕಟುಕವಿಪಾಕತರೋ ಚ, ಅಪಿ ಚ ವಿನಿಪಾತಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

೧೯೬. "ತಸ್ಮಾತಿಹ ಮಂ, ಆನನ್ದ, ಮಿತ್ತವತಾಯ ಸಮುದಾಚರಥ, ಮಾ ಸಪತ್ತವತಾಯ। ತಂ ವೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ।

"ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ , ಸತ್ಥಾರಂ ಸಾವಕಾ ಸಪತ್ತವತಾಯ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ನೋ ಮಿತ್ತವತಾಯ? ಇಧಾನನ್ದ, ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಅನುಕಮ್ಪಕೋ ಹಿತೇಸೀ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ - 'ಇದಂ ವೋ ಹಿತಾಯ, ಇದಂ ವೋ ಸುಖಾಯಾ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಸಾವಕಾ ನ ಸುಸ್ಸೂಸನ್ತಿ, ನ ಸೋತಂ ಓದಹನ್ತಿ, ನ ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇನ್ತಿ, ವೋಕ್ಕಮ್ಮ ಚ ಸತ್ಥುಸಾಸನಾ ವತ್ತನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸತ್ಥಾರಂ ಸಾವಕಾ ಸಪತ್ತವತಾಯ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ನೋ ಮಿತ್ತವತಾಯ।

"ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ, ಸತ್ಥಾರಂ ಸಾವಕಾ ಮಿತ್ತವತಾಯ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ನೋ ಸಪತ್ತವತಾಯ? ಇಧಾನನ್ದ, ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಅನುಕಮ್ಪಕೋ ಹಿತೇಸೀ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ - 'ಇದಂ ವೋ ಹಿತಾಯ, ಇದಂ ವೋ ಸುಖಾಯಾ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಸಾವಕಾ ಸುಸ್ಸೂಸನ್ತಿ, ಸೋತಂ ಓದಹನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇನ್ತಿ, ನ ಚ ವೋಕ್ಕಮ ಸತ್ಥುಸಾಸನಾ ವತ್ತನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸತ್ಥಾರಂ ಸಾವಕಾ ಮಿತ್ತವತಾಯ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ನೋ ಸಪತ್ತವತಾಯ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ ಮಂ, ಆನನ್ದ, ಮಿತ್ತವತಾಯ ಸಮುದಾಚರಥ, ಮಾ ಸಪತ್ತವತಾಯ। ತಂ ವೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ। ನ ವೋ ಅಹಂ, ಆನನ್ದ, ತಥಾ ಪರಕ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಥಾ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಆಮಕೇ ಆಮಕಮತ್ತೇ। ನಿಗ್ಗಯ್ಹ ನಿಗ್ಗಯ್ಹಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ವಕ್ಖಾಮಿ; ಪವಯ್ಹ ಪವಯ್ಹ, ಆನನ್ದ, ವಕ್ಖಾಮಿ [ಪವಯ್ಹ ಪವಯ್ಹ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಆನನ್ದ ವಕ್ಖಾಮಿ (ಕ॰)]। ಯೋ ಸಾರೋ ಸೋ ಠಸ್ಸತೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಮಹಾಸುಞ್ಞತಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದುತಿಯಂ।

೩. ಅಚ್ಛರಿಯಅಬ್ಭುತಸುತ್ತಂ

೧೯೭. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತಾನಂ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾಯಂ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ

ಅಯಮನ್ತರಾಕಥಾ ಉದಪಾದಿ – "ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಆವುಸೋ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಆವುಸೋ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಮಹಿದ್ಧಿಕತಾ ಮಹಾನುಭಾವತಾ, ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ತಥಾಗತೋ ಅತೀತೇ ಬುದ್ಧೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಛಿನ್ನಪಪಞ್ಚೇ ಛಿನ್ನವಟುಮೇ ಪರಿಯಾದಿನ್ನವಟ್ಟೇ ಸಬ್ಬದುಕ್ಖವೀತಿವತ್ತೇ ಜಾನಿಸ್ಸತಿ [ಅನುಸ್ಸರಿಸ್ಸತಿ ಜಾನಿಸ್ಸತಿ (ಕ॰)] – 'ಏವಂಜಚ್ಚಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ' ಇತಿಪಿ, 'ಏವಂನಾಮಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ' ಇತಿಪಿ, 'ಏವಂಗೋತ್ತಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ' ಇತಿಪಿ, 'ಏವಂಸೀಲಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ' ಇತಿಪಿ, 'ಏವಂಧಮ್ಮಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ' ಇತಿಪಿ, 'ಏವಂಪಞ್ಞಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ' ಇತಿಪಿ, 'ಏವಂವಿಹಾರೀ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ' ಇತಿಪಿ, 'ಏವಂವಿಮುತ್ತಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ' ಇತಿಪೀ"ತಿ! ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ – "ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಚೇವ, ಆವುಸೋ, ತಥಾಗತಾ ಅಚ್ಛರಿಯಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತಾ ಚ; ಅಬ್ಭುತಾ ಚೇವ, ಆವುಸೋ, ತಥಾಗತಾ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತಾ ಚಾ"ತಿ। ಅಯಞ್ಚ ಹಿದಂ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನ್ತರಾಕಥಾ ವಿಪ್ಪಕತಾ ಹೋತಿ।

೧೯೮. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನುಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ । ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ, ಕಾ ಚ ಪನ ವೋ ಅನ್ತರಾಕಥಾ ವಿಪ್ಪಕತಾ"ತಿ? "ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತಾನಂ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾಯಂ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಅಯಮನ್ತರಾಕಥಾ ಉದಪಾದಿ – 'ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಆವುಸೋ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಆವುಸೋ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಮಹಿದ್ಧಿಕತಾ ಮಹಾನುಭಾವತಾ, ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ತಥಾಗತೋ ಅತೀತೇ ಬುದ್ಧೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಛಿನ್ನಪಪಞ್ಚೇ ಛಿನ್ನವಟುಮೇ ಪರಿಯಾದಿನ್ನವಟ್ಟೇ ಸಬ್ಬದುಕ್ಖವೀತಿವತ್ತೇ ಜಾನಿಸ್ಸತಿ – ಏವಂಜಚ್ಚಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ ಇತಿಪಿ, ಏವಂನಾಮಾ... ಏವಂಗೋತ್ತಾ... ಏವಂಸೀಲಾ... ಏವಂಧಮ್ಮಾ.. ಏವಂಪಞ್ಞಾ... ಏವಂವಿಹಾರೀ... ಏವಂವಿಮುತ್ತಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ ಇತಿಪೀ'ತಿ! ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಅಮ್ಹೇ ಏತದವೋಚ – 'ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಚೇವ, ಆವುಸೋ, ತಥಾಗತಾ ಅಚ್ಛರಿಯಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತಾ ಚ, ಅಬ್ಭುತಾ ಚೇವ, ಆವುಸೋ, ತಥಾಗತಾ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತಾ ಚಾ'ತಿ। ಅಯಂ ಖೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಅನ್ತರಾಕಥಾ ವಿಪ್ಪಕತಾ; ಅಥ ಭಗವಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ"ತಿ।

೧೯೯. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ತಸ್ಮಾತಿಹ ತಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ಪಟಿಭನ್ತು ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಾ"ತಿ [ಅಬ್ಭುತಾ ಧಮ್ಮಾತಿ (?)]।

"ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ – 'ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಆನನ್ದ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತುಸಿತಂ ಕಾಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೀ'ತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತುಸಿತಂ ಕಾಯಂ ಉಪಪಜ್ಜಿ ಇದಂಪಾಹಂ , ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮಿ।

"ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ – 'ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಆನನ್ದ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತುಸಿತೇ ಕಾಯೇ ಅಟ್ಠಾಸೀ'ತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತುಸಿತೇ ಕಾಯೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ ಇದಂಪಾಹಂ [ಇದಂಪಹಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮಿ।

೨೦೦. "ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ – 'ಯಾವತಾಯುಕಂ, ಆನನ್ದ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತುಸಿತೇ ಕಾಯೇ ಅಟ್ಠಾಸೀ'ತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಯಾವತಾಯುಕಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತುಸಿತೇ ಕಾಯೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ ಇದಂಪಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮಿ।

"ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ – 'ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಆನನ್ದ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತುಸಿತಾ, ಕಾಯಾ ಚವಿತ್ವಾ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಂ ಓಕ್ಕಮೀ'ತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ , ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತುಸಿತಾ ಕಾಯಾ ಚವಿತ್ವಾ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಂ ಓಕ್ಕಮಿ ಇದಂಪಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮಿ।

೨೦೧. “ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - ‘ಯದಾ, ಆನನ್ದ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತುಸಿತಾ ಕಾಯಾ ಚವಿತ್ವಾ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಂ ಓಕ್ಕಮತಿ, ಅಥ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ಉಳಾರೋ ಓಭಾಸೋ ಲೋಕೇ ಪಾತುಭವತಿ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ದೇವಾನಂ ದೇವಾನುಭಾವಂ। ಯಾಪಿ ತಾ ಲೋಕನ್ತರಿಕಾ ಅಘಾ ಅಸಂವುತಾ ಅನ್ಧಕಾರಾ ಅನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾ, ಯತ್ಥಪಿಮೇ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕಾ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವಾ ಆಭಾಯ ನಾನುಭೋನ್ತಿ ತತ್ಥಪಿ ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ಉಳಾರೋ ಓಭಾಸೋ ಲೋಕೇ ಪಾತುಭವತಿ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ದೇವಾನಂ ದೇವಾನುಭಾವಂ। ಯೇಪಿ ತತ್ಥ ಸತ್ತಾ ಉಪಪನ್ನಾ ತೇಪಿ ತೇನೋಭಾಸೇನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ - ಅಞ್ಞೇಪಿ ಕಿರ, ಭೋ, ಸನ್ತಿ ಸತ್ತಾ ಇಧೂಪಪನ್ನಾತಿ। ಅಯಞ್ಚ ದಸಸಹಸ್ಸೀ ಲೋಕಧಾತು ಸಙ್ಕಮ್ಪತಿ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪತಿ ಸಮ್ಪವೇಧತಿ ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ಚ ಉಳಾರೋ ಓಭಾಸೋ ಲೋಕೇ ಪಾತುಭವತಿ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ದೇವಾನಂ ದೇವಾನುಭಾವ’ನ್ತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ…ಪೇ॰… ಇದಂಪಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮಿ।

೨೦೨. “ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - ‘ಯದಾ, ಆನನ್ದ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಂ ಓಕ್ಕನ್ತೋ ಹೋತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ದೇವಪುತ್ತಾ ಚತುದ್ದಿಸಂ ಆರಕ್ಖಾಯ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತಿ - ಮಾ ನಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತರಂ ವಾ ಮನುಸ್ಸೋ ವಾ ಅಮನುಸ್ಸೋ ವಾ ಕೋಚಿ ವಾ ವಿಹೇಠೇಸೀ’ತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ…ಪೇ॰… ಇದಂಪಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮಿ।

೨೦೩. “ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - ‘ಯದಾ, ಆನನ್ದ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಂ ಓಕ್ಕನ್ತೋ ಹೋತಿ, ಪಕತಿಯಾ ಸೀಲವತೀ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ ಹೋತಿ ವಿರತಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವಿರತಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವಿರತಾ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವಿರತಾ ಮುಸಾವಾದಾ ವಿರತಾ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ’ತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ…ಪೇ॰… ಇದಂಪಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮಿ।

“ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - ‘ಯದಾ , ಆನನ್ದ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಂ ಓಕ್ಕನ್ತೋ ಹೋತಿ, ನ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತು ಪುರಿಸೇಸು ಮಾನಸಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಮಗುಣೂಪಸಂಹಿತಂ, ಅನತಿಕ್ಕಮನೀಯಾ ಚ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ ಹೋತಿ ಕೇನಚಿ ಪುರಿಸೇನ ರತ್ತಚಿತ್ತೇನಾ’ತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ…ಪೇ॰… ಇದಂಪಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮಿ।

“ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - ‘ಯದಾ, ಆನನ್ದ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಂ ಓಕ್ಕನ್ತೋ ಹೋತಿ, ಲಾಭಿನೀ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ ಹೋತಿ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಕಾಮಗುಣಾನಂ। ಸಾ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತಾ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತಾ ಪರಿಚಾರೇತೀ’ತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ…ಪೇ॰… ಇದಂಪಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮಿ।

೨೦೪. “ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - ‘ಯದಾ, ಆನನ್ದ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಂ ಓಕ್ಕನ್ತೋ ಹೋತಿ, ನ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತು ಕೋಚಿದೇವ ಆಬಾಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ; ಸುಖಿನೀ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ ಹೋತಿ ಅಕಿಲನ್ತಕಾಯಾ; ಬೋಧಿಸತ್ತಞ್ಚ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ ತಿರೋಕುಚ್ಛಿಗತಂ ಪಸ್ಸತಿ ಸಬ್ಬಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಂ ಅಹೀನಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಮಣಿ ವೇಳುರಿಯೋ ಸುಭೋ ಜಾತಿಮಾ ಅಟ್ಠಂಸೋ ಸುಪರಿಕಮ್ಮಕತೋ। ತತ್ರಾಸ್ಸ ಸುತ್ತಂ ಆವುತಂ ನೀಲಂ ವಾ ಪೀತಂ ವಾ ಲೋಹಿತಂ ವಾ ಓದಾತಂ ವಾ ಪಣ್ಡುಸುತ್ತಂ ವಾ। ತಮೇನಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಹತ್ಥೇ ಕರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖೇಯ್ಯ - ಅಯಂ ಖೋ ಮಣಿ ವೇಳುರಿಯೋ ಸುಭೋ ಜಾತಿಮಾ ಅಟ್ಠಂಸೋ ಸುಪರಿಕಮ್ಮಕತೋ, ತತ್ರಿದಂ ಸುತ್ತಂ ಆವುತಂ ನೀಲಂ ವಾ ಪೀತಂ ವಾ ಲೋಹಿತಂ ವಾ ಓದಾತಂ ವಾ ಪಣ್ಡುಸುತ್ತಂ ವಾತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಯದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಂ

ಓಕ್ಕನ್ತೋ ಹೋತಿ , ನ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತು ಕೋಚಿದೇವ ಆಬಾಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ; ಸುಖಿನೀ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ ಹೋತಿ ಅಕಿಲನ್ತಕಾಯಾ; ಬೋಧಿಸತ್ತಞ್ಚ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ ತಿರೋಕುಚ್ಛಿಗತಂ ಪಸ್ಸತಿ ಸಬ್ಬಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಂ ಅಹೀನಿನ್ದ್ರಿಯ'ನ್ತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ... ಪೇ॰... ಇದಂಪಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮಿ।

೨೦೫. "ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - 'ಸತ್ತಾಹಜಾತೇ, ಆನನ್ದ, ಬೋಧಿಸತ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ, ತುಸಿತಂ ಕಾಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ'ತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಇದಂಪಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮಿ।

"ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - 'ಯಥಾ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಅಞ್ಞಾ ಇತ್ಥಿಕಾ ನವ ವಾ ದಸ ವಾ ಮಾಸೇ ಗಬ್ಭಂ ಕುಚ್ಛಿನಾ ಪರಿಹರಿತ್ವಾ ವಿಜಾಯನ್ತಿ, ನ ಹೇವಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ ವಿಜಾಯತಿ। ದಸೇವ ಮಾಸಾನಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ ಕುಚ್ಛಿನಾ ಪರಿಹರಿತ್ವಾ ವಿಜಾಯತೀ'ತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಇದಂಪಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮಿ।

"ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - 'ಯಥಾ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಅಞ್ಞಾ ಇತ್ಥಿಕಾ ನಿಸಿನ್ನಾ ವಾ ನಿಪನ್ನಾ ವಾ ವಿಜಾಯನ್ತಿ, ನ ಹೇವಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ ವಿಜಾಯತಿ। ಠಿತಾವ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ ವಿಜಾಯತೀ'ತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಇದಂಪಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮಿ।

"ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - 'ಯದಾ , ಆನನ್ದ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ದೇವಾ ನಂ ಪಠಮಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ ಪಚ್ಛಾ ಮನುಸ್ಸಾ'ತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಇದಂಪಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮಿ।

೨೦೬. "ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - 'ಯದಾ, ಆನನ್ದ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ಅಪ್ಪತ್ತೋವ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪಥವಿಂ ಹೋತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ನಂ ದೇವಪುತ್ತಾ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಮಾತು ಪುರತೋ ಠಪೇನ್ತಿ - ಅತ್ತಮನಾ, ದೇವಿ, ಹೋಹಿ; ಮಹೇಸಕ್ಖೋ ತೇ ಪುತ್ತೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ'ತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಇದಂಪಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮಿ।

"ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - 'ಯದಾ, ಆನನ್ದ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ವಿಸದೋವ ನಿಕ್ಖಮತಿ ಅಮಕ್ಖಿತೋ ಉದೇನ [ಉದ್ದೇನ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಮಕ್ಖಿತೋ ಸೇಮ್ಹೇನ ಅಮಕ್ಖಿತೋ ರುಹಿರೇನ ಅಮಕ್ಖಿತೋ ಕೇನಚಿ ಅಸುಚಿನಾ ಸುದ್ಧೋ ವಿಸದೋ [ವಿಸುದ್ಧೋ (ಸ್ಯಾ॰)]। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಮಣಿರತನಂ ಕಾಸಿಕೇ ವತ್ಥೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ನೇವ ಮಣಿರತನಂ ಕಾಸಿಕಂ ವತ್ಥಂ ಮಕ್ಖೇತಿ ನಾಪಿ ಕಾಸಿಕಂ ವತ್ಥಂ ಮಣಿರತನಂ ಮಕ್ಖೇತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಉಭಿನ್ನಂ ಸುದ್ಧತ್ತಾ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಯದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ವಿಸದೋವ ನಿಕ್ಖಮತಿ ಅಮಕ್ಖಿತೋ ಉದೇನ ಅಮಕ್ಖಿತೋ ಸೇಮ್ಹೇನ ಅಮಕ್ಖಿತೋ ರುಹಿರೇನ ಅಮಕ್ಖಿತೋ ಕೇನಚಿ ಅಸುಚಿನಾ ಸುದ್ಧೋ ವಿಸದೋ'ತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಇದಂಪಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮಿ।

"ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - 'ಯದಾ, ಆನನ್ದ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ದ್ವೇ ಉದಕಸ್ಸ ಧಾರಾ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖಾ ಪಾತುಭವನ್ತಿ - ಏಕಾ ಸೀತಸ್ಸ, ಏಕಾ ಉಣ್ಹಸ್ಸ; ಯೇನ

ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಉದಕಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾತು ಚಾ'ತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ…ಪೇ॰… ಇದಂಪಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮಿ।

೨೦೭. "ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - 'ಸಮ್ಪತಿಜಾತೋ, ಆನನ್ದ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸಮೇಹಿ ಪಾದೇಹಿ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖೋ ಸತ್ತಪದವೀತಿಹಾರೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ಸೇತಮ್ಹಿ ಛತ್ತೇ ಅನುಧಾರಿಯಮಾನೇ, ಸಬ್ಬಾ ಚ ದಿಸಾ ವಿಲೋಕೇತಿ, ಆಸಭಿಞ್ಚ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ - ಅಗ್ಗೋಹಮಸ್ಮಿ ಲೋಕಸ್ಸ, ಜೇಟ್ಠೋಹಮಸ್ಮಿ ಲೋಕಸ್ಸ, ಸೇಟ್ಠೋಹಮಸ್ಮಿ ಲೋಕಸ್ಸ। ಅಯಮನ್ತಿಮಾ ಜಾತಿ , ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ'ತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ…ಪೇ॰… ಇದಂಪಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮಿ।

"ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - 'ಯದಾ, ಆನನ್ದ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ಅಥ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ಉಳಾರೋ ಓಭಾಸೋ ಲೋಕೇ ಪಾತುಭವತಿ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ದೇವಾನಂ ದೇವಾನುಭಾವಂ। ಯಾಪಿ ತಾ ಲೋಕನ್ತರಿಕಾ ಅಘಾ ಅಸಂವುತಾ ಅನ್ಧಕಾರಾ ಅನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾ ಯತ್ಥಪಿಮೇ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕಾ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವಾ ಆಭಾಯ ನಾನುಭೋನ್ತಿ ತತ್ಥಪಿ ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ಉಳಾರೋ ಓಭಾಸೋ ಲೋಕೇ ಪಾತುಭವತಿ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ದೇವಾನಂ ದೇವಾನುಭಾವಂ। ಯೇಪಿ ತತ್ಥ ಸತ್ತಾ ಉಪಪನ್ನಾ ತೇಪಿ ತೇನೋಭಾಸೇನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ - ಅಞ್ಞೇಪಿ ಕಿರ, ಭೋ, ಸನ್ತಿ ಸತ್ತಾ ಇಧೂಪಪನ್ನಾತಿ। ಅಯಞ್ಚ ದಸಸಹಸ್ಸೀ ಲೋಕಧಾತು ಸಙ್ಕಮ್ಪತಿ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪತಿ ಸಮ್ಪವೇಧತಿ, ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ಚ ಉಳಾರೋ ಓಭಾಸೋ ಲೋಕೇ ಪಾತುಭವತಿ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ದೇವಾನಂ ದೇವಾನುಭಾವ'ನ್ತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ…ಪೇ॰… ಇದಂಪಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮೀ"ತಿ।

೨೦೮. "ತಸ್ಮಾತಿಹ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಇದಮ್ಪಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಹಿ। ಇಧಾನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ವಿದಿತಾ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ; ವಿದಿತಾ ಸಞ್ಞಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ; ವಿದಿತಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ, ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಹೀ"ತಿ। "ಯಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ವಿದಿತಾ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ; ವಿದಿತಾ ಸಞ್ಞಾ… ವಿದಿತಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಇದಂಪಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ। ಸಮನುಞ್ಞೋ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ; ಅತ್ತಮನಾ ಚ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಅಚ್ಛರಿಯಅಬ್ಭುತಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ತತಿಯಂ।

೪. ಬಾಕುಲಸುತ್ತಂ

೨೦೯. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಬಾಕುಲೋ [ಬಕ್ಕುಲೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ಅಥ ಖೋ ಅಚೇಲಕಸ್ಸಪೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಬಾಕುಲಸ್ಸ ಪುರಾಣಗಿಹಿಸಹಾಯೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಬಾಕುಲೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಬಾಕುಲೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಅಚೇಲಕಸ್ಸಪೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಬಾಕುಲಂ ಏತದವೋಚ -

“ಕೀವಚಿರಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋಸಿ, ಆವುಸೋ ಬಾಕುಲಾ”ತಿ? “ಅಸೀತಿ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ವಸ್ಸಾನಿ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸಾ”ತಿ। “ಇಮೇಹಿ ಪನ ತೇ, ಆವುಸೋ ಬಾಕುಲ, ಅಸೀತಿಯಾ ವಸ್ಸೇಹಿ ಕತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಮೇಥುನೋ ಧಮ್ಮೋ ಪಟಿಸೇವಿತೋ”ತಿ? “ನ ಖೋ ಮಂ, ಆವುಸೋ ಕಸ್ಸಪ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ - ‘ಇಮೇಹಿ ಪನ ತೇ, ಆವುಸೋ ಬಾಕುಲ, ಅಸೀತಿಯಾ ವಸ್ಸೇಹಿ ಕತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಮೇಥುನೋ ಧಮ್ಮೋ ಪಟಿಸೇವಿತೋ’ತಿ। ಏವಞ್ಚ ಖೋ ಮಂ, ಆವುಸೋ ಕಸ್ಸಪ, ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ - ‘ಇಮೇಹಿ ಪನ ತೇ, ಆವುಸೋ ಬಾಕುಲ, ಅಸೀತಿಯಾ ವಸ್ಸೇಹಿ ಕತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಕಾಮಸಞ್ಞಾ ಉಪ್ಪನ್ನಪುಬ್ಬಾ’”ತಿ? ( ) [(ಇಮೇಹಿ ಪನ ತೇ ಆವುಸೋ ಬಕ್ಕುಲ ಅಸೀತಿಯೋ ವಸ್ಸೇಹಿ ಕತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಕಾಮಸಞ್ಞಾ ಉಪ್ಪನ್ನಪುಬ್ಬಾತಿ।) (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]

೨೧೦. “ಅಸೀತಿ ಮೇ, ಆವುಸೋ , ವಸ್ಸಾನಿ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಕಾಮಸಞ್ಞಂ ಉಪ್ಪನ್ನಪುಬ್ಬಂ। ಯಂಪಾಯಸ್ಮಾ ಬಾಕುಲೋ ಅಸೀತಿಯಾ ವಸ್ಸೇಹಿ ನಾಭಿಜಾನಾತಿ ಕಾಮಸಞ್ಞಂ ಉಪ್ಪನ್ನಪುಬ್ಬಂ ಇದಮ್ಪಿ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಬಾಕುಲಸ್ಸ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮ।

“ಅಸೀತಿ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ವಸ್ಸಾನಿ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಬ್ಯಾಪಾದಸಞ್ಞಂ…ಪೇ॰… ವಿಹಿಂಸಾಸಞ್ಞಂ ಉಪ್ಪನ್ನಪುಬ್ಬಂ। ಯಂಪಾಯಸ್ಮಾ ಬಾಕುಲೋ ಅಸೀತಿಯಾ ವಸ್ಸೇಹಿ ನಾಭಿಜಾನಾತಿ ವಿಹಿಂಸಾಸಞ್ಞಂ ಉಪ್ಪನ್ನಪುಬ್ಬಂ, ಇದಮ್ಪಿ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಬಾಕುಲಸ್ಸ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮ।

“ಅಸೀತಿ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ವಸ್ಸಾನಿ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಂ ಉಪ್ಪನ್ನಪುಬ್ಬಂ। ಯಂಪಾಯಸ್ಮಾ ಬಾಕುಲೋ ಅಸೀತಿಯಾ ವಸ್ಸೇಹಿ ನಾಭಿಜಾನಾತಿ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಂ ಉಪ್ಪನ್ನಪುಬ್ಬಂ, ಇದಮ್ಪಿ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಬಾಕುಲಸ್ಸ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮ।

“ಅಸೀತಿ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ವಸ್ಸಾನಿ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕಂ…ಪೇ॰… ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಂ ಉಪ್ಪನ್ನಪುಬ್ಬಂ। ಯಂಪಾಯಸ್ಮಾ ಬಾಕುಲೋ ಅಸೀತಿಯಾ ವಸ್ಸೇಹಿ ನಾಭಿಜಾನಾತಿ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಂ ಉಪ್ಪನ್ನಪುಬ್ಬಂ, ಇದಮ್ಪಿ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಬಾಕುಲಸ್ಸ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮ।

೨೧೧. “ಅಸೀತಿ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ವಸ್ಸಾನಿ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಗಹಪತಿಚೀವರಂ ಸಾದಿತಾ। ಯಂಪಾಯಸ್ಮಾ ಬಾಕುಲೋ ಅಸೀತಿಯಾ ವಸ್ಸೇಹಿ ನಾಭಿಜಾನಾತಿ ಗಹಪತಿಚೀವರಂ ಸಾದಿತಾ, ಇದಮ್ಪಿ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಬಾಕುಲಸ್ಸ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮ।

“ಅಸೀತಿ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ವಸ್ಸಾನಿ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಸತ್ಥೇನ ಚೀವರಂ ಛಿನ್ದಿತಾ। ಯಂಪಾಯಸ್ಮಾ ಬಾಕುಲೋ ಅಸೀತಿಯಾ ವಸ್ಸೇಹಿ ನಾಭಿಜಾನಾತಿ ಸತ್ಥೇನ ಚೀವರಂ ಛಿನ್ದಿತಾ…ಪೇ॰… ಧಾರೇಮ।

“ಅಸೀತಿ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ವಸ್ಸಾನಿ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಸೂಚಿಯಾ ಚೀವರಂ ಸಿಬ್ಬಿತಾ…ಪೇ॰… ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ರಜನೇನ ಚೀವರಂ ರಜಿತಾ… ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಕಥಿನೇ [ಕಠಿನೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಚೀವರಂ ಸಿಬ್ಬಿತಾ… ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಚೀವರಕಮ್ಮೇ ವಿಚಾರಿತಾ [ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಚೀವರಕಮ್ಮೇ ಬ್ಯಾಪಾರಿತಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] … ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ನಿಮನ್ತನಂ ಸಾದಿತಾ… ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಏವರೂಪಂ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಪುಬ್ಬಂ - ‘ಅಹೋ ವತ ಮಂ ಕೋಚಿ ನಿಮನ್ತೇಯ್ಯಾ’ತಿ… ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಅನ್ತರಘರೇ ನಿಸೀದಿತಾ… ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಅನ್ತರಘರೇ ಭುಞ್ಜಿತಾ… ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಸೋ ನಿಮಿತ್ತಂ ಗಹೇತಾ… ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಾ ಅನ್ತಮಸೋ ಚತುಪ್ಪದಮ್ಪಿ ಗಾಥಂ… ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಾ… ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಾ… ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಸಿಕ್ಖಮಾನಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಾ… ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಸಾಮಣೇರಿಯಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಾ… ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಪಬ್ಬಾಜೇತಾ…

ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಾ... ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ನಿಸ್ಸಯಂ ದಾತಾ... ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಸಾಮಣೇರಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಾ... ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಜನ್ತಾಘರೇ ನ್ಹಾಯಿತಾ... ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಚುಣ್ಣೇನ ನ್ಹಾಯಿತಾ... ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಗತ್ತಪರಿಕಮ್ಮೇ ವಿಚಾರಿತಾ [ಬ್ಯಾಪಾರಿತಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ... ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಆಬಾಧಂ ಉಪ್ಪನ್ನಪುಬ್ಬಂ, ಅನ್ತಮಸೋ ಗದ್ದೂಹನಮತ್ತಮ್ಪಿ... ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಉಪಹರಿತಾ, ಅನ್ತಮಸೋ ಹರಿತಕಿಖಣ್ಡಮ್ಪಿ... ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಅಪಸ್ಸೇನಕಂ ಅಪಸ್ಸಯಿತಾ... ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಾ। ಯಂಪಾಯಸ್ಮಾ...ಪೇ॰... ಧಾರೇಮ।

"ಅಸೀತಿ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ವಸ್ಸಾನಿ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಗಾಮನ್ತಸೇನಾಸನೇ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತಾ । ಯಂಪಾಯಸ್ಮಾ ಬಾಕುಲೋ ಅಸೀತಿಯಾ ವಸ್ಸೇಹಿ ನಾಭಿಜಾನಾತಿ ಗಾಮನ್ತಸೇನಾಸನೇ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತಾ, ಇದಮ್ಪಿ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಬಾಕುಲಸ್ಸ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮ।

"ಸತ್ತಾಹಮೇವ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸರಣೋ ರಟ್ಠಪಿಣ್ಡಂ ಭುಞ್ಜಿಂ; ಅಥ ಅಟ್ಠಮಿಯಂ ಅಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ। ಯಂಪಾಯಸ್ಮಾ ಬಾಕುಲೋ ಸತ್ತಾಹಮೇವ ಸರಣೋ ರಟ್ಠಪಿಣ್ಡಂ ಭುಞ್ಜಿ; ಅಥ ಅಟ್ಠಮಿಯಂ ಅಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ ಇದಮ್ಪಿ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಬಾಕುಲಸ್ಸ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮ।

೨೧೨. "ಲಭೇಯ್ಯಾಹಂ, ಆವುಸೋ ಬಾಕುಲ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಲಭೇಯ್ಯಂ ಉಪಸಮ್ಪದ"ನ್ತಿ। ಅಲತ್ಥ ಖೋ ಅಚೇಲಕಸ್ಸಪೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಅಲತ್ಥ ಉಪಸಮ್ಪದಂ। ಅಚಿರೂಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಕಸ್ಸಪೋ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ। ಅಞ್ಞತರೋ ಖೋ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಕಸ್ಸಪೋ ಅರಹತಂ ಅಹೋಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಬಾಕುಲೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಅವಾಪುರಣಂ [ಅಪಾಪುರಣಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಆದಾಯ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - "ಅಭಿಕ್ಕಮಥಾಯಸ್ಮನ್ತೋ, ಅಭಿಕ್ಕಮಥಾಯಸ್ಮನ್ತೋ। ಅಜ್ಜ ಮೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। "ಯಂಪಾಯಸ್ಮಾ ಬಾಕುಲೋ ಅವಾಪುರಣಂ ಆದಾಯ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - 'ಅಭಿಕ್ಕಮಥಾಯಸ್ಮನ್ತೋ, ಅಭಿಕ್ಕಮಥಾಯಸ್ಮನ್ತೋ; ಅಜ್ಜ ಮೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ, ಇದಮ್ಪಿ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಬಾಕುಲಸ್ಸ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮ"।

ಆಯಸ್ಮಾ ಬಾಕುಲೋ ಮಜ್ಝೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಿಸಿನ್ನಕೋವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ। "ಯಂಪಾಯಸ್ಮಾ ಬಾಕುಲೋ ಮಜ್ಝೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಿಸಿನ್ನಕೋವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ, ಇದಮ್ಪಿ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಬಾಕುಲಸ್ಸ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಮಾ"ತಿ।

ಬಾಕುಲಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದನ್ತಭೂಮಿಸುತ್ತಂ

೨೧೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅಚಿರವತೋ ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ ಅರಞ್ಞಕುಟಿಕಾಯಂ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ಜಯಸೇನೋ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಜಙ್ಘಾವಿಹಾರಂ ಅನುಚಙ್ಕಮಮಾನೋ ಅನುವಿಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಅಚಿರವತೋ ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ;

ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಚಿರವತೇನ ಸಮಣುದ್ದೇಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಜಯಸೇನೋ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಅಚಿರವತಂ ಸಮಣುದ್ದೇಸಂ ಏತದವೋಚ -

"ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭೋ ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ - 'ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ಫುಸೇಯ್ಯ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗತ'ನ್ತಿ। 'ಏವಮೇತಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏವಮೇತಂ, ರಾಜಕುಮಾರ। ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ಫುಸೇಯ್ಯ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗತ'ನ್ತಿ। 'ಸಾಧು ಮೇ ಭವಂ ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನೋ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೂ'ತಿ। 'ನ ಖೋ ತೇ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಸಕ್ಕೋಮಿ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತುಂ। ಅಹಞ್ಚ ಹಿ ತೇ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಂ, ತ್ವಞ್ಚ ಮೇ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ನ ಆಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ; ಸೋ ಮಮಸ್ಸ ಕಿಲಮಥೋ, ಸಾ ಮಮಸ್ಸ ವಿಹೇಸಾ'ತಿ। 'ದೇಸೇತು ಮೇ ಭವಂ ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನೋ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ। ಅಪ್ಪೇವನಾಮಾಹಂ ಭೋತೋ ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। 'ದೇಸೇಯ್ಯಂ ಖೋ ತೇ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ। ಸಚೇ ಮೇ ತ್ವಂ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ, ಇಚ್ಚೇತಂ ಕುಸಲಂ; ನೋ ಚೇ ಮೇ ತ್ವಂ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ, ಯಥಾಸಕೇ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯಾಸಿ, ನ ಮಂ ತತ್ಥ ಉತ್ತರಿಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಸೀ'ತಿ। 'ದೇಸೇತು ಮೇ ಭವಂ ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನೋ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ। ಸಚೇ ಅಹಂ ಭೋತೋ ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ [ಆಜಾನೇಯ್ಯಾಮಿ (ಕ॰)], ಇಚ್ಚೇತಂ ಕುಸಲಂ; ನೋ ಚೇ ಅಹಂ ಭೋತೋ ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಥಾಸಕೇ ತಿಟ್ಠಿಸ್ಸಾಮಿ [ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯಾಮಿ (ಕ॰)], ನಾಹಂ ತತ್ಥ ಭವನ್ತಂ ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನಂ ಉತ್ತರಿಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ'"ತಿ।

೨೧೪. ಅಥ ಖೋ ಅಚಿರವತೋ ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ ಜಯಸೇನಸ್ಸ ರಾಜಕುಮಾರಸ್ಸ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಜಯಸೇನೋ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಅಚಿರವತಂ ಸಮಣುದ್ದೇಸಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ, ಭೋ ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ಫುಸೇಯ್ಯ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗತ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಜಯಸೇನೋ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಅಚಿರವತಸ್ಸ ಸಮಣುದ್ದೇಸಸ್ಸ ಅಟ್ಠಾನತಞ್ಚ ಅನವಕಾಸತಞ್ಚ ಪವೇದೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಅಥ ಖೋ ಅಚಿರವತೋ ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇ ಜಯಸೇನೇ ರಾಜಕುಮಾರೇ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಅಚಿರವತೋ ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ ಯಾವತಕೋ ಅಹೋಸಿ ಜಯಸೇನೇನ ರಾಜಕುಮಾರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಸಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭಗವಾ ಅಚಿರವತಂ ಸಮಣುದ್ದೇಸಂ ಏತದವೋಚ - "ತಂ ಕುತೇತ್ಥ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಲಬ್ಭಾ। ಯಂ ತಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇನ ಞಾತಬ್ಬಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇನ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇನ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇನ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಂ ತಂ ವತ ಜಯಸೇನೋ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಕಾಮಮಜ್ಝೇ ವಸನ್ತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಕಾಮವಿತಕ್ಕೇಹಿ ಖಜ್ಜಮಾನೋ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೇನ ಪರಿಡಯ್ಹಮಾನೋ ಕಾಮಪರಿಯೇಸನಾಯ ಉಸ್ಸುಕೋ [ಉಸ್ಸುಕ್ಕೋ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ಞಸ್ಸತಿ ವಾ ದಕ್ಖತಿ ವಾ ಸಚ್ಛಿ ವಾ ಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

೨೧೫. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿಸ್ಸು, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ದ್ವೇ ಹತ್ಥಿದಮ್ಮಾ ವಾ ಅಸ್ಸದಮ್ಮಾ ವಾ ಗೋದಮ್ಮಾ ವಾ ಸುದನ್ತಾ ಸುವಿನೀತಾ, ದ್ವೇ ಹತ್ಥಿದಮ್ಮಾ ವಾ ಅಸ್ಸದಮ್ಮಾ ವಾ ಗೋದಮ್ಮಾ ವಾ ಅದನ್ತಾ ಅವಿನೀತಾ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಯೇ ತೇ ದ್ವೇ ಹತ್ಥಿದಮ್ಮಾ ವಾ ಅಸ್ಸದಮ್ಮಾ ವಾ ಗೋದಮ್ಮಾ ವಾ ಸುದನ್ತಾ ಸುವಿನೀತಾ, ಅಪಿ ನು ತೇ ದನ್ತಾವ ದನ್ತಕಾರಣಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ, ದನ್ತಾವ ದನ್ತಭೂಮಿಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯೇ ಪನ ತೇ ದ್ವೇ ಹತ್ಥಿದಮ್ಮಾ ವಾ ಅಸ್ಸದಮ್ಮಾ ವಾ ಗೋದಮ್ಮಾ

ವಾ ಅದನ್ತಾ ಅವಿನೀತಾ, ಅಪಿ ನು ತೇ ಅದನ್ತಾವ ದನ್ತಕಾರಣಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ, ಅದನ್ತಾವ ದನ್ತಭೂಮಿಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣೇಯ್ಯುಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ತೇ ದ್ವೇ ಹತ್ಥಿದಮ್ಮಾ ವಾ ಅಸ್ಸದಮ್ಮಾ ವಾ ಗೋದಮ್ಮಾ ವಾ ಸುದನ್ತಾ ಸುವಿನೀತಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಯಂ ತಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇನ ಞಾತಬ್ಬಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇನ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇನ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇನ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಂ ತಂ ವತ ಜಯಸೇನೋ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಕಾಮಮಜ್ಝೇ ವಸನ್ತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಕಾಮವಿತಕ್ಕೇಹಿ ಖಜ್ಜಮಾನೋ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೇನ ಪರಿಡಯ್ಹಮಾನೋ ಕಾಮಪರಿಯೇಸನಾಯ ಉಸ್ಸುಕೋ ಞಸ್ಸತಿ ವಾ ದಕ್ಖತಿ ವಾ ಸಚ್ಛಿ ವಾ ಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

೨೧೬. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಗಾಮಸ್ಸ ವಾ ನಿಗಮಸ್ಸ ವಾ ಅವಿದೂರೇ ಮಹಾಪಬ್ಬತೋ। ತಮೇನಂ ದ್ವೇ ಸಹಾಯಕಾ ತಮ್ಹಾ ಗಾಮಾ ವಾ ನಿಗಮಾ ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಹತ್ಥವಿಲಙ್ಘಕೇನ ಯೇನ ಸೋ ಪಬ್ಬತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯುಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕೋ ಸಹಾಯಕೋ ಹೇಟ್ಠಾ ಪಬ್ಬತಪಾದೇ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ಏಕೋ ಸಹಾಯಕೋ ಉಪರಿಪಬ್ಬತಂ ಆರೋಹೇಯ್ಯ। ತಮೇನಂ ಹೇಟ್ಠಾ ಪಬ್ಬತಪಾದೇ ಠಿತೋ ಸಹಾಯಕೋ ಉಪರಿಪಬ್ಬತೇ ಠಿತಂ ಸಹಾಯಕಂ ಏವಂ ವೇದಯ್ಯ - 'ಯಂ, ಸಮ್ಮ, ಕಿಂ ತ್ವಂ ಪಸ್ಸಸಿ ಉಪರಿಪಬ್ಬತೇ ಠಿತೋ'ತಿ? ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಪಸ್ಸಾಮಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಸಮ್ಮ, ಉಪರಿಪಬ್ಬತೇ ಠಿತೋ ಆರಾಮರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ವನರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ಭೂಮಿರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ಪೋಕ್ಖರಣೀರಾಮಣೇಯ್ಯಕ'"ನ್ತಿ।

"ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಅಟ್ಠಾನಂ ಖೋ ಏತಂ, ಸಮ್ಮ , ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ತ್ವಂ ಉಪರಿಪಬ್ಬತೇ ಠಿತೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಸಿ ಆರಾಮರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ವನರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ಭೂಮಿರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ಪೋಕ್ಖರಣೀರಾಮಣೇಯ್ಯಕ'ನ್ತಿ। ತಮೇನಂ ಉಪರಿಪಬ್ಬತೇ ಠಿತೋ ಸಹಾಯಕೋ ಹೇಟ್ಠಿಮಪಬ್ಬತಪಾದಂ ಓರೋಹಿತ್ವಾ ತಂ ಸಹಾಯಕಂ ಬಾಹಾಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಪರಿಪಬ್ಬತಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಮುಹುತ್ತಂ ಅಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಯಂ, ಸಮ್ಮ, ಕಿಂ ತ್ವಂ ಪಸ್ಸಸಿ ಉಪರಿಪಬ್ಬತೇ ಠಿತೋ'ತಿ? ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಪಸ್ಸಾಮಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಸಮ್ಮ, ಉಪರಿಪಬ್ಬತೇ ಠಿತೋ ಆರಾಮರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ವನರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ಭೂಮಿರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ಪೋಕ್ಖರಣೀರಾಮಣೇಯ್ಯಕ'"ನ್ತಿ ।

"ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಇದಾನೇವ ಖೋ ತೇ, ಸಮ್ಮ, ಭಾಸಿತಂ - ಮಯಂ ಏವಂ ಆಜಾನಾಮ - ಅಟ್ಠಾನಂ ಖೋ ಏತಂ ಸಮ್ಮ, ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ತ್ವಂ ಉಪರಿಪಬ್ಬತೇ ಠಿತೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಸಿ ಆರಾಮರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ವನರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ಭೂಮಿರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ಪೋಕ್ಖರಣೀರಾಮಣೇಯ್ಯಕ'ನ್ತಿ। ಇದಾನೇವ ಚ ಪನ ತೇ ಭಾಸಿತಂ ಮಯಂ ಏವಂ ಆಜಾನಾಮ - 'ಪಸ್ಸಾಮಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಸಮ್ಮ, ಉಪರಿಪಬ್ಬತೇ ಠಿತೋ ಆರಾಮರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ವನರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ಭೂಮಿರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ಪೋಕ್ಖರಣೀರಾಮಣೇಯ್ಯಕ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ತಥಾ ಹಿ ಪನಾಹಂ, ಸಮ್ಮ, ಇಮಿನಾ ಮಹತಾ ಪಬ್ಬತೇನ ಆವುತೋ [ಆವಟೋ (ಸೀ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಪೀ॰), ಆವುಟೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ದಟ್ಠೇಯ್ಯಂ ನಾದ್ದಸ'"ನ್ತಿ।

"ಅತೋ ಮಹನ್ತತರೇನ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಅವಿಜ್ಜಾಖನ್ಧೇನ ಜಯಸೇನೋ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಆವುತೋ ನಿವುತೋ [ನಿವುಟೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಓಫುಟೋ [ಓವುತೋ (ಸೀ॰), ಓವುಟೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪರಿಯೋನದ್ಧೋ। ಸೋ ವತ ಯಂ ತಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇನ ಞಾತಬ್ಬಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇನ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇನ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇನ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಂ ತಂ ವತ ಜಯಸೇನೋ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಕಾಮಮಜ್ಝೇ ವಸನ್ತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಕಾಮವಿತಕ್ಕೇಹಿ ಖಜ್ಜಮಾನೋ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೇನ ಪರಿಡಯ್ಹಮಾನೋ ಕಾಮಪರಿಯೇಸನಾಯ ಉಸ್ಸುಕೋ ಞಸ್ಸತಿ ವಾ ದಕ್ಖತಿ ವಾ ಸಚ್ಛಿ ವಾ ಕರಿಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ । ಸಚೇ ಖೋ ತಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಜಯಸೇನಸ್ಸ ರಾಜಕುಮಾರಸ್ಸ ಇಮಾ ದ್ವೇ ಉಪಮಾ ಪಟಿಭಾಯೇಯ್ಯುಂ [ಪಟಿಭಾಸೇಯ್ಯುಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಅನಚ್ಛರಿಯಂ ತೇ ಜಯಸೇನೋ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಪಸೀದೇಯ್ಯ, ಪಸನ್ನೋ ಚ ತೇ ಪಸನ್ನಾಕಾರಂ ಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ। "ಕುತೋ ಪನ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಜಯಸೇನಸ್ಸ ರಾಜಕುಮಾರಸ್ಸ ಇಮಾ ದ್ವೇ ಉಪಮಾ ಪಟಿಭಾಯಿಸ್ಸನ್ತಿ [ಪಟಿಭಾಸಿಸ್ಸನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಭಗವನ್ತ"ನ್ತಿ?

೨೧೭. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ರಾಜಾ ಖತ್ತಿಯೋ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತೋ ನಾಗವನಿಕಂ ಆಮನ್ತೇತಿ – 'ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಸಮ್ಮ ನಾಗವನಿಕ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ನಾಗವನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಆರಞ್ಞಕಂ ನಾಗಂ ಅತಿಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ನಾಗಸ್ಸ ಗೀವಾಯಂ ಉಪನಿಬನ್ಧಾಹೀ'ತಿ। 'ಏವಂ, ದೇವಾ'ತಿ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ನಾಗವನಿಕೋ ರಞ್ಞೋ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ನಾಗಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ನಾಗವನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಆರಞ್ಞಕಂ ನಾಗಂ ಅತಿಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ನಾಗಸ್ಸ ಗೀವಾಯಂ ಉಪನಿಬನ್ಧತಿ। ತಮೇನಂ ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ನೀಹರತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಆರಞ್ಞಕೋ ನಾಗೋ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಗತೋ ಹೋತಿ। ಏತ್ಥಗೇಧಾ [ಏತಗೇಧಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಹಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಆರಞ್ಞಕಾ ನಾಗಾ ಯದಿದಂ – ನಾಗವನಂ। ತಮೇನಂ ನಾಗವನಿಕೋ ರಞ್ಞೋ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸಿ – 'ಅಬ್ಭೋಕಾಸಗತೋ ಖೋ [ಖೋ ತೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)], ದೇವ, ಆರಞ್ಞಕೋ ನಾಗೋ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ತಮೇನಂ ರಾಜಾ ಖತ್ತಿಯೋ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತೋ ಹತ್ಥಿದಮಕಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – 'ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಸಮ್ಮ ಹತ್ಥಿದಮಕ, ಆರಞ್ಞಕಂ ನಾಗಂ ದಮಯಾಹಿ ಆರಞ್ಞಕಾನಞ್ಚೇವ ಸೀಲಾನಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮದನಾಯ ಆರಞ್ಞಕಾನಞ್ಚೇವ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾನಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮದನಾಯ ಆರಞ್ಞಕಾನಞ್ಚೇವ ದರಥಕಿಲಮಥಪರಿಳಾಹಾನಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮದನಾಯ ಗಾಮನ್ತೇ ಅಭಿರಮಾಪನಾಯ ಮನುಸ್ಸಕನ್ತೇಸು ಸೀಲೇಸು ಸಮಾದಪನಾಯಾ'"ತಿ [ಸಮಾದಾಪನಾಯಾತಿ (?)]।

"'ಏವಂ , ದೇವಾ'ತಿ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಹತ್ಥಿದಮಕೋ ರಞ್ಞೋ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಮಹನ್ತಂ ಥಮ್ಭಂ ಪಥವಿಯಂ ನಿಖಣಿತ್ವಾ ಆರಞ್ಞಕಸ್ಸ ನಾಗಸ್ಸ ಗೀವಾಯಂ ಉಪನಿಬನ್ಧತಿ ಆರಞ್ಞಕಾನಞ್ಚೇವ ಸೀಲಾನಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮದನಾಯ ಆರಞ್ಞಕಾನಞ್ಚೇವ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾನಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮದನಾಯ ಆರಞ್ಞಕಾನಞ್ಚೇವ ದರಥಕಿಲಮಥಪರಿಳಾಹಾನಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮದನಾಯ ಗಾಮನ್ತೇ ಅಭಿರಮಾಪನಾಯ ಮನುಸ್ಸಕನ್ತೇಸು ಸೀಲೇಸು ಸಮಾದಪನಾಯ। ತಮೇನಂ ಹತ್ಥಿದಮಕೋ ಯಾ ಸಾ ವಾಚಾ ನೇಲಾ ಕಣ್ಣಸುಖಾ ಪೇಮನೀಯಾ ಹದಯಙ್ಗಮಾ ಪೋರೀ ಬಹುಜನಕನ್ತಾ ಬಹುಜನಮನಾಪಾ ತಥಾರೂಪಾಹಿ ವಾಚಾಹಿ ಸಮುದಾಚರತಿ। ಯತೋ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಆರಞ್ಞಕೋ ನಾಗೋ ಹತ್ಥಿದಮಕಸ್ಸ ಯಾ ಸಾ ವಾಚಾ ನೇಲಾ ಕಣ್ಣಸುಖಾ ಪೇಮನೀಯಾ ಹದಯಙ್ಗಮಾ ಪೋರೀ ಬಹುಜನಕನ್ತಾ ಬಹುಜನಮನಾಪಾ ತಥಾರೂಪಾಹಿ ವಾಚಾಹಿ ಸಮುದಾಚರಿಯಮಾನೋ ಸುಸ್ಸೂಸತಿ, ಸೋತಂ ಓದಹತಿ, ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಿ; ತಮೇನಂ ಹತ್ಥಿದಮಕೋ ಉತ್ತರಿ ತಿಣಘಾಸೋದಕಂ ಅನುಪ್ಪವೇಚ್ಛತಿ।

"ಯತೋ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಆರಞ್ಞಕೋ ನಾಗೋ ಹತ್ಥಿದಮಕಸ್ಸ ತಿಣಘಾಸೋದಕಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ತತ್ರ ಹತ್ಥಿದಮಕಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಜೀವಿಸ್ಸತಿ ಖೋ [ನು ಖೋ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ದಾನಿ ಆರಞ್ಞಕೋ [ರಞ್ಞೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ನಾಗೋ'ತಿ। ತಮೇನಂ ಹತ್ಥಿದಮಕೋ ಉತ್ತರಿ ಕಾರಣಂ ಕಾರೇತಿ – 'ಆದಿಯ, ಭೋ, ನಿಕ್ಖಿಪ, ಭೋ'ತಿ। ಯತೋ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಆರಞ್ಞಕೋ ನಾಗೋ ಹತ್ಥಿದಮಕಸ್ಸ ಆದಾನನಿಕ್ಖೇಪೇ ವಚನಕರೋ ಹೋತಿ ಓವಾದಪ್ಪಟಿಕರೋ, ತಮೇನಂ ಹತ್ಥಿದಮಕೋ ಉತ್ತರಿ ಕಾರಣಂ ಕಾರೇತಿ – 'ಅಭಿಕ್ಕಮ, ಭೋ, ಪಟಿಕ್ಕಮ, ಭೋ'ತಿ। ಯತೋ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಆರಞ್ಞಕೋ ನಾಗೋ ಹತ್ಥಿದಮಕಸ್ಸ ಅಭಿಕ್ಕಮಪಟಿಕ್ಕಮವಚನಕರೋ ಹೋತಿ ಓವಾದಪ್ಪಟಿಕರೋ, ತಮೇನಂ ಹತ್ಥಿದಮಕೋ ಉತ್ತರಿ ಕಾರಣಂ ಕಾರೇತಿ – 'ಉಟ್ಠಹ, ಭೋ, ನಿಸೀದ, ಭೋ'ತಿ। ಯತೋ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಆರಞ್ಞಕೋ ನಾಗೋ ಹತ್ಥಿದಮಕಸ್ಸ ಉಟ್ಠಾನನಿಸಜ್ಜಾಯ ವಚನಕರೋ ಹೋತಿ ಓವಾದಪ್ಪಟಿಕರೋ, ತಮೇನಂ ಹತ್ಥಿದಮಕೋ ಉತ್ತರಿ ಆನೇಞ್ಜಂ ನಾಮ ಕಾರಣಂ ಕಾರೇತಿ, ಮಹನ್ತಸ್ಸ ಫಲಕಂ ಸೋಣ್ಡಾಯ ಉಪನಿಬನ್ಧತಿ, ತೋಮರಹತ್ಥೋ ಚ ಪುರಿಸೋ ಉಪರಿಗೀವಾಯ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಸಮನ್ತತೋ ಚ ತೋಮರಹತ್ಥಾ ಪುರಿಸಾ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಠಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಹತ್ಥಿದಮಕೋ ಚ ದೀಘತೋಮರಯಟ್ಠಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪುರತೋ ಠಿತೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಆನೇಞ್ಜಂ ಕಾರಣಂ ಕಾರಿಯಮಾನೋ ನೇವ ಪುರಿಮೇ ಪಾದೇ ಚೋಪೇತಿ ನ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಪಾದೇ ಚೋಪೇತಿ, ನ ಪುರಿಮಕಾಯಂ ಚೋಪೇತಿ ನ ಪಚ್ಛಿಮಕಾಯಂ ಚೋಪೇತಿ, ನ ಸೀಸಂ ಚೋಪೇತಿ, ನ ಕಣ್ಣೇ ಚೋಪೇತಿ, ನ ದನ್ತೇ ಚೋಪೇತಿ , ನ ನಙ್ಗುಟ್ಠಂ ಚೋಪೇತಿ, ನ ಸೋಣ್ಡಂ ಚೋಪೇತಿ। ಸೋ ಹೋತಿ ಆರಞ್ಞಕೋ ನಾಗೋ ಖಮೋ ಸತ್ತಿಪ್ಪಹಾರಾನಂ ಅಸಿಪ್ಪಹಾರಾನಂ ಉಸುಪ್ಪಹಾರಾನಂ ಸರಪತ್ತಪ್ಪಹಾರಾನಂ [ಪರಸತ್ಥಪ್ಪಹಾರಾನಂ (ಸೀ॰), ಪರಸತ್ತುಪ್ಪಹಾರಾನಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]

ಭೇರಿಪಣವವಂಸಸಙ್ಖಡಿಣ್ಡಿಮನಿನ್ನಾದಸದ್ದಾನಂ [ಭೇರಿಪಣವಸಙ್ಖತಿಣವನಿನ್ನಾದಸದ್ದಾನಂ (ಪೀ॰)] ಸಬ್ಬವಙ್ಕದೋಸನಿಹಿತನಿನ್ನೀತಕಸಾವೋ ರಾಜಾರಹೋ ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗನ್ತೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ।

೨೦೮. "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಇಧ ತಥಾಗತೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ। ಸೋ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಸದೇವಕಂ ಸಮಾರಕಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಂ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಪಜಂ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇತಿ। ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತಿ। ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ವಾ ಕುಲೇ ಪಚ್ಚಾಜಾತೋ। ಸೋ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ತಥಾಗತೇ ಸದ್ಧಂ ಪಟಿಲಭತಿ। ಸೋ ತೇನ ಸದ್ಧಾಪಟಿಲಾಭೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಸಮ್ಬಾಧೋ ಘರಾವಾಸೋ ರಜಾಪಥೋ, ಅಬ್ಭೋಕಾಸೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ। ನಯಿದಂ ಸುಕರಂ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ ಏಕನ್ತಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಏಕನ್ತಪರಿಸುದ್ಧಂ ಸಙ್ಖಲಿಖಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ।

"ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಪಹಾಯ ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಪಹಾಯ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಪಹಾಯ ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಪಹಾಯ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಗತೋ ಹೋತಿ। ಏತ್ಥಗೇಧಾ ಹಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ಯದಿದಂ – ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ। ತಮೇನಂ ತಥಾಗತೋ ಉತ್ತರಿಂ ವಿನೇತಿ – 'ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಸೀಲವಾ ಹೋಹಿ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರಾಹಿ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖಸ್ಸು ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸೂ'"ತಿ।

"ಯತೋ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು, ತಮೇನಂ ತಥಾಗತೋ ಉತ್ತರಿಂ ವಿನೇತಿ – 'ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಹೋಹಿ, ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಮಾ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ…ಪೇ॰… (ಯಥಾ ಗಣಕಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸುತ್ತನ್ತೇ, ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಾನಿ।)

೨೦೯. "ಸೋ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಹತ್ಥಿದಮಕೋ ಮಹನ್ತಂ ಥಮ್ಭಂ ಪಥವಿಯಂ ನಿಖಣಿತ್ವಾ ಆರಞ್ಞಕಸ್ಸ ನಾಗಸ್ಸ ಗೀವಾಯಂ ಉಪನಿಬನ್ಧತಿ ಆರಞ್ಞಕಾನಞ್ಚೇವ ಸೀಲಾನಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮದನಾಯ ಆರಞ್ಞಕಾನಞ್ಚೇವ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾನಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮದನಾಯ ಆರಞ್ಞಕಾನಞ್ಚೇವ ದರಥಕಿಲಮಥಪರಿಳಾಹಾನಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮದನಾಯ ಗಾಮನ್ತೇ ಅಭಿರಮಾಪನಾಯ ಮನುಸ್ಸಕನ್ತೇಸು ಸೀಲೇಸು ಸಮಾದಪನಾಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಚೇತಸೋ ಉಪನಿಬನ್ಧನಾ ಹೋನ್ತಿ ಗೇಹಸಿತಾನಞ್ಚೇವ ಸೀಲಾನಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮದನಾಯ ಗೇಹಸಿತಾನಞ್ಚೇವ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾನಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮದನಾಯ ಗೇಹಸಿತಾನಞ್ಚೇವ ದರಥಕಿಲಮಥಪರಿಳಾಹಾನಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮದನಾಯ ಞಾಯಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ।

೨೧೦. "ತಮೇನಂ ತಥಾಗತೋ ಉತ್ತರಿಂ ವಿನೇತಿ – 'ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಹಿ , ಮಾ ಚ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಂ ವಿತಕ್ಕಂ ವಿತಕ್ಕೇಸಿ। ವೇದನಾಸು… ಚಿತ್ತೇ… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಹಿ, ಮಾ ಚ

ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಂ ವಿತಕ್ಕಂ ವಿತಕ್ಕೇಸೀ'''ತಿ।

"ಸೋ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ...ಪೇ॰... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ...ಪೇ॰... ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ।

೨೨೧. "ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಸತ್ತಾನಂ ಚುತೂಪಪಾತಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ, ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ... ಪೇ॰... ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ।

"ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಆಸವಾನಂ ಖಯಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; 'ಇಮೇ ಆಸವಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅಯಂ ಆಸವಸಮುದಯೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಕಾಮಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಭವಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

"ಸೋ ಹೋತಿ ಭಿಕ್ಖು ಖಮೋ ಸೀತಸ್ಸ ಉಣ್ಹಸ್ಸ ಜಿಘಚ್ಛಾಯ ಪಿಪಾಸಾಯ ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸಾನಂ ದುರುತ್ತಾನಂ ದುರಾಗತಾನಂ ವಚನಪಥಾನಂ, ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಸಾರೀರಿಕಾನಂ ವೇದನಾನಂ ದುಕ್ಖಾನಂ ತಿಬ್ಬಾನಂ ಖರಾನಂ ಕಟುಕಾನಂ ಅಸಾತಾನಂ ಅಮನಾಪಾನಂ ಪಾಣಹರಾನಂ ಅಧಿವಾಸಕಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ ಸಬ್ಬರಾಗದೋಸಮೋಹನಿಹಿತನಿನ್ನೀತಕಸಾವೋ ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ।

೨೨೨. "ಮಹಲ್ಲಕೋ ಚೇಪಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಅದನ್ತೋ ಅವಿನೀತೋ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ, 'ಅದನ್ತಮರಣಂ [ಅದನ್ತಂ ಮರಣಂ (ಕ॰)] ಮಹಲ್ಲಕೋ ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ'ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಮಜ್ಝಿಮೋ ಚೇಪಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ। ದಹರೋ ಚೇಪಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಅದನ್ತೋ ಅವಿನೀತೋ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ , 'ಅದನ್ತಮರಣಂ ದಹರೋ ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ'ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಥೇರೋ ಚೇಪಿ ಭಿಕ್ಖು ಅಖೀಣಾಸವೋ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ, 'ಅದನ್ತಮರಣಂ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಲಙ್ಕತೋ'ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಮಜ್ಝಿಮೋ ಚೇಪಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಭಿಕ್ಖು। ನವೋ ಚೇಪಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಭಿಕ್ಖು ಅಖೀಣಾಸವೋ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ, 'ಅದನ್ತಮರಣಂ ನವೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಲಙ್ಕತೋ'ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ।

“ಮಹಲ್ಲಕೋ ಚೇಪಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಸುದನ್ತೋ ಸುವಿನೀತೋ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ, ‘ದನ್ತಮರಣಂ ಮಹಲ್ಲಕೋ ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ’ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಮಜ್ಝಿಮೋ ಚೇಪಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ... ದಹರೋ ಚೇಪಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಸುದನ್ತೋ ಸುವಿನೀತೋ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ, ‘ದನ್ತಮರಣಂ ದಹರೋ ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ’ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಥೇರೋ ಚೇಪಿ ಭಿಕ್ಖು ಖೀಣಾಸವೋ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ, ‘ದನ್ತಮರಣಂ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಲಙ್ಕತೋ’ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಮಜ್ಝಿಮೋ ಚೇಪಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಭಿಕ್ಖು। ನವೋ ಚೇಪಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಭಿಕ್ಖು ಖೀಣಾಸವೋ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ, ‘ದನ್ತಮರಣಂ ನವೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಲಙ್ಕತೋ’ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತೀ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಅಚಿರವತೋ ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ದನ್ತಭೂಮಿಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಭೂಮಿಜಸುತ್ತಂ

೨೨೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಭೂಮಿಜೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಜಯಸೇನಸ್ಸ ರಾಜಕುಮಾರಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ಜಯಸೇನೋ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಭೂಮಿಜೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಭೂಮಿಜೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಜಯಸೇನೋ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಭೂಮಿಜಂ ಏತದವೋಚ – “ಸನ್ತಿ, ಭೋ ಭೂಮಿಜ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – ‘ಆಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ [ಚರತಿ, ಅಭಬ್ಬೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಏವಮುಪರಿಪಿ ಏಕವಚನೇನೇವ ದಿಸ್ಸತಿ] ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ [ಆಸಞ್ಚ ಅನಾಸಞ್ಚ ಚೇಪಿ (ಅಟ್ಠ॰)] ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಆಸಞ್ಚ ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ನೇವಾಸಂ ನಾನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯಾ’ತಿ। ಇಧ ಭೋತೋ ಭೂಮಿಜಸ್ಸ ಸತ್ಥಾ ಕಿಂವಾದೀ [ಕಿಂವಾದೀ ಕಿಂದಿಟ್ಠೀ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಕಿಮಕ್ಖಾಯೀ”ತಿ? “ನ ಖೋ ಮೇತಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ। ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಭಗವಾ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ – ‘ಆಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಅಯೋನಿಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ; ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಅಯೋನಿಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಆಸಞ್ಚ ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಅಯೋನಿಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ನೇವಾಸಂ ನಾನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಅಯೋನಿಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ಆಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಯೋನಿಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ; ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಯೋನಿಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಆಸಞ್ಚ ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಯೋನಿಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ನೇವಾಸಂ ನಾನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಯೋನಿಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯಾ’ತಿ। ನ ಖೋ ಮೇ ತಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ। ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಭಗವಾ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾ”ತಿ। “ಸಚೇ ಖೋ ಭೋತೋ ಭೂಮಿಜಸ್ಸ ಸತ್ಥಾ ಏವಂವಾದೀ [ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠೀ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಏವಮಕ್ಖಾಯೀ, ಅದ್ಧಾ ಭೋತೋ ಭೂಮಿಜಸ್ಸ ಸತ್ಥಾ ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಪುಥುಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಮುದ್ಧಾನಂ [ಬುದ್ಧಾನಂ (ಕ॰) ಮುದ್ಧಾನನ್ತಿಮುದ್ಧಂ, ಮತ್ಥಕನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ] ಮಞ್ಞೇ ಆಹಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತೀ”ತಿ । ಅಥ ಖೋ ಜಯಸೇನೋ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಭೂಮಿಜಂ ಸಕೇನೇವ ಥಾಲಿಪಾಕೇನ ಪರಿವಿಸಿ।

೨೨೪. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಭೂಮಿಜೋ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಭೂಮಿಜೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಇಧಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಜಯಸೇನಸ್ಸ ರಾಜಕುಮಾರಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿಂ। ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಜಯಸೇನೋ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಜಯಸೇನೋ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಮಂ ಏತದವೋಚ – 'ಸನ್ತಿ, ಭೋ ಭೂಮಿಜ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – ಆಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಆಸಞ್ಚ ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ನೇವಾಸಂ ನಾನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯಾ'ತಿ। 'ಇಧ ಭೋತೋ ಭೂಮಿಜಸ್ಸ ಸತ್ಥಾ ಕಿಂವಾದೀ ಕಿಮಕ್ಖಾಯೀ'ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಜಯಸೇನಂ ರಾಜಕುಮಾರಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ನ ಖೋ ಮೇ ತಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ। ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಭಗವಾ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ – ಆಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಅಯೋನಿಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಅಯೋನಿಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಆಸಞ್ಚ ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಅಯೋನಿಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ನೇವಾಸಂ ನಾನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಅಯೋನಿಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ಆಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಯೋನಿಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಆಸಞ್ಚ ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ನೇವಾಸಂ ನಾನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಯೋನಿಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯಾತಿ। ನ ಖೋ ಮೇ ತಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ। ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಭಗವಾ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾ'ತಿ। 'ಸಚೇ ಭೋತೋ ಭೂಮಿಜಸ್ಸ ಸತ್ಥಾ ಏವಂವಾದೀ ಏವಮಕ್ಖಾಯೀ, ಅದ್ಧಾ ಭೋತೋ ಭೂಮಿಜಸ್ಸ ಸತ್ಥಾ ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಪುಥುಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಮುದ್ಧಾನಂ ಮಞ್ಞೇ ಆಹಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತೀ'ತಿ। 'ಕಚ್ಚಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ವುತ್ತವಾದೀ ಚೇವ ಭಗವತೋ ಹೋಮಿ, ನ ಚ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖಾಮಿ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೋಮಿ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುವಾದೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛತೀ'"ತಿ?

"ತಗ್ಘ ತ್ವಂ, ಭೂಮಿಜ, ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ವುತ್ತವಾದೀ ಚೇವ ಮೇ ಹೋಸಿ, ನ ಚ ಮಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖಸಿ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೋಸಿ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುವಾದೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛತಿ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭೂಮಿಜ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿನೋ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾ ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತಾ ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವಾ ಮಿಚ್ಛಾವಾಯಾಮಾ ಮಿಚ್ಛಾಸತೀ ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿನೋ ತೇ ಆಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಆಸಞ್ಚ ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ನೇವಾಸಂ ನಾನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಯೋನಿ ಹೇಸಾ, ಭೂಮಿಜ, ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ।

೨೨೫. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೂಮಿಜ, ಪುರಿಸೋ ತೇಲತ್ಥಿಕೋ ತೇಲಗವೇಸೀ ತೇಲಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ವಾಲಿಕಂ ದೋಣಿಯಾ ಆಕಿರಿತ್ವಾ ಉದಕೇನ ಪರಿಪ್ಫೋಸಕಂ ಪರಿಪ್ಫೋಸಕಂ ಪೀಳೇಯ್ಯ। ಆಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ವಾಲಿಕಂ ದೋಣಿಯಾ ಆಕಿರಿತ್ವಾ ಉದಕೇನ ಪರಿಪ್ಫೋಸಕಂ ಪರಿಪ್ಫೋಸಕಂ ಪೀಳೇಯ್ಯ, ಅಭಬ್ಬೋ ತೇಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ವಾಲಿಕಂ ದೋಣಿಯಾ ಆಕಿರಿತ್ವಾ ಉದಕೇನ ಪರಿಪ್ಫೋಸಕಂ ಪರಿಪ್ಫೋಸಕಂ ಪೀಳೇಯ್ಯ, ಅಭಬ್ಬೋ ತೇಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಆಸಞ್ಚ ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ವಾಲಿಕಂ ದೋಣಿಯಾ ಆಕಿರಿತ್ವಾ ಉದಕೇನ ಪರಿಪ್ಫೋಸಕಂ ಪರಿಪ್ಫೋಸಕಂ ಪೀಳೇಯ್ಯ, ಅಭಬ್ಬೋ ತೇಲಸ್ಸ

ಅಧಿಗಮಾಯ; ನೇವಾಸಂ ನಾನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ವಾಲಿಕಂ ದೋಣಿಯಾ ಆಕಿರಿತ್ವಾ ಉದಕೇನ ಪರಿಪ್ಫೋಸಕಂ ಪರಿಪ್ಫೋಸಕಂ ಪೀಳೇಯ್ಯ, ಅಭಬ್ಬೋ ತೇಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಯೋನಿ ಹೇಸಾ, ಭೂಮಿಜ, ತೇಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭೂಮಿಜ, ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿನೋ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾ ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತಾ ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವಾ ಮಿಚ್ಛಾವಾಯಾಮಾ ಮಿಚ್ಛಾಸತೀ ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿನೋ ತೇ ಆಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಆಸಞ್ಚ ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ನೇವಾಸಂ ನಾನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಯೋನಿ ಹೇಸಾ, ಭೂಮಿಜ, ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭೂಮಿಜ, ಪುರಿಸೋ ಖೀರತ್ಥಿಕೋ ಖೀರಗವೇಸೀ ಖೀರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಗಾವಿಂ ತರುಣವಚ್ಛಂ ವಿಸಾಣತೋ ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯ [ಆವಿಞ್ಜೇಯ್ಯ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ಆಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಗಾವಿಂ ತರುಣವಚ್ಛಂ ವಿಸಾಣತೋ ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯ, ಅಭಬ್ಬೋ ಖೀರಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಆಸಞ್ಚ ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ನೇವಾಸಂ ನಾನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಗಾವಿಂ ತರುಣವಚ್ಛಂ ವಿಸಾಣತೋ ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯ, ಅಭಬ್ಬೋ ಖೀರಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಯೋನಿ ಹೇಸಾ, ಭೂಮಿಜ, ಖೀರಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭೂಮಿಜ, ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿನೋ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿನೋ ತೇ ಆಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಆಸಞ್ಚ ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ನೇವಾಸಂ ನಾನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಯೋನಿ ಹೇಸಾ, ಭೂಮಿಜ, ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ।

೨೨೬. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೂಮಿಜ, ಪುರಿಸೋ ನವನೀತತ್ಥಿಕೋ ನವನೀತಗವೇಸೀ ನವನೀತಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಉದಕಂ ಕಲಸೇ ಆಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ಮತ್ಥೇನ [ಮನ್ಥೇನ (ಸೀ॰), ಮತ್ತೇನ (ಕ॰)] ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯ। ಆಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಉದಕಂ ಕಲಸೇ ಆಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ಮತ್ಥೇನ ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯ, ಅಭಬ್ಬೋ ನವನೀತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಆಸಞ್ಚ ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ನೇವಾಸಂ ನಾನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಉದಕಂ ಕಲಸೇ ಆಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ಮತ್ಥೇನ ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯ, ಅಭಬ್ಬೋ ನವನೀತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಯೋನಿ ಹೇಸಾ, ಭೂಮಿಜ, ನವನೀತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭೂಮಿಜ, ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿನೋ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿನೋ ತೇ ಆಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಆಸಞ್ಚ ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ನೇವಾಸಂ ನಾನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಯೋನಿ ಹೇಸಾ, ಭೂಮಿಜ, ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೂಮಿಜ, ಪುರಿಸೋ ಅಗ್ಗಿತ್ಥಿಕೋ [ಅಗ್ಗತ್ಥಿಕೋ (ಸೀ॰)] ಅಗ್ಗಿಗವೇಸೀ ಅಗ್ಗಿಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಅಲ್ಲಂ ಕಟ್ಠಂ ಸಸ್ನೇಹಂ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ ಅಭಿಮನ್ಥೇಯ್ಯ [ಅಭಿಮತ್ಥೇಯ್ಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)]। ಆಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಅಲ್ಲಂ ಕಟ್ಠಂ ಸಸ್ನೇಹಂ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ ಅಭಿಮನ್ಥೇಯ್ಯ, ಅಭಬ್ಬೋ ಅಗ್ಗಿಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಆಸಞ್ಚ ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ನೇವಾಸಂ ನಾನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಅಲ್ಲಂ ಕಟ್ಠಂ ಸಸ್ನೇಹಂ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ ಅಭಿಮನ್ಥೇಯ್ಯ, ಅಭಬ್ಬೋ ಅಗ್ಗಿಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಯೋನಿ ಹೇಸಾ, ಭೂಮಿಜ, ಅಗ್ಗಿಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭೂಮಿಜ, ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿನೋ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿನೋ ತೇ ಆಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ…ಪೇ॰…ಆಸಞ್ಚ ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ನೇವಾಸಂ ನಾನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಯೋನಿ ಹೇಸಾ, ಭೂಮಿಜ, ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭೂಮಿಜ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿನೋ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತಾ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವಾ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮಾ ಸಮ್ಮಾಸತೀ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿನೋ ತೇ

ಆಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಆಸಞ್ಚ ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ನೇವಾಸಂ ನಾನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯೋನಿ ಹೇಸಾ, ಭೂಮಿಜ, ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ।

೨೨೭. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೂಮಿಜ, ಪುರಿಸೋ ತೇಲತ್ಥಿಕೋ ತೇಲಗವೇಸೀ ತೇಲಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ತಿಲಪಿಟ್ಠಂ ದೋಣಿಯಾ ಆಕಿರಿತ್ವಾ ಉದಕೇನ ಪರಿಪ್ಫೋಸಕಂ ಪರಿಪ್ಫೋಸಕಂ ಪೀಳೇಯ್ಯ। ಆಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ತಿಲಪಿಟ್ಠಂ ದೋಣಿಯಾ ಆಕಿರಿತ್ವಾ ಉದಕೇನ ಪರಿಪ್ಫೋಸಕಂ ಪರಿಪ್ಫೋಸಕಂ ಪೀಳೇಯ್ಯ, ಭಬ್ಬೋ ತೇಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಆಸಞ್ಚ ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ನೇವಾಸಂ ನಾನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ತಿಲಪಿಟ್ಠಂ ದೋಣಿಯಾ ಆಕಿರಿತ್ವಾ ಉದಕೇನ ಪರಿಪ್ಫೋಸಕಂ ಪರಿಪ್ಫೋಸಕಂ ಪೀಳೇಯ್ಯ, ಭಬ್ಬೋ ತೇಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯೋನಿ ಹೇಸಾ, ಭೂಮಿಜ, ತೇಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭೂಮಿಜ, ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿನೋ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿನೋ ತೇ ಆಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಆಸಞ್ಚ ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ನೇವಾಸಂ ನಾನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯೋನಿ ಹೇಸಾ, ಭೂಮಿಜ, ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೂಮಿಜ, ಪುರಿಸೋ ಖೀರತ್ಥಿಕೋ ಖೀರಗವೇಸೀ ಖೀರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಗಾವಿಂ ತರುಣವಚ್ಛಂ ಥನತೋ ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯ। ಆಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಗಾವಿಂ ತರುಣವಚ್ಛಂ ಥನತೋ ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯ, ಭಬ್ಬೋ ಖೀರಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಆಸಞ್ಚ ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ನೇವಾಸಂ ನಾನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಗಾವಿಂ ತರುಣವಚ್ಛಂ ಥನತೋ ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯ, ಭಬ್ಬೋ ಖೀರಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯೋನಿ ಹೇಸಾ, ಭೂಮಿಜ, ಖೀರಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭೂಮಿಜ, ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿನೋ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿನೋ ತೇ ಆಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಆಸಞ್ಚ ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ನೇವಾಸಂ ನಾನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯೋನಿ ಹೇಸಾ, ಭೂಮಿಜ, ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ।

೨೨೮. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೂಮಿಜ, ಪುರಿಸೋ ನವನೀತತ್ಥಿಕೋ ನವನೀತಗವೇಸೀ ನವನೀತಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ದಧಿಂ ಕಲಸೇ ಆಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ಮತ್ಥೇನ ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯ। ಆಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ದಧಿಂ ಕಲಸೇ ಆಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ಮತ್ಥೇನ ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯ, ಭಬ್ಬೋ ನವನೀತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ… ಆಸಞ್ಚ ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ… ನೇವಾಸಂ ನಾನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ದಧಿಂ ಕಲಸೇ ಆಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ಮತ್ಥೇನ ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯ, ಭಬ್ಬೋ ನವನೀತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯೋನಿ ಹೇಸಾ, ಭೂಮಿಜ, ನವನೀತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭೂಮಿಜ, ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿನೋ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿನೋ ತೇ ಆಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ… ಆಸಞ್ಚ ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ … ನೇವಾಸಂ ನಾನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯೋನಿ ಹೇಸಾ, ಭೂಮಿಜ, ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೂಮಿಜ, ಪುರಿಸೋ ಅಗ್ಗಿತ್ಥಿಕೋ ಅಗ್ಗಿಗವೇಸೀ ಅಗ್ಗಿಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಸುಕ್ಖಂ ಕಟ್ಠಂ ಕೋಳಾಪಂ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ ಅಭಿಮನ್ಥೇಯ್ಯ; ( ) [(ಭಬ್ಬೋ ಅಗ್ಗಿಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ) (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ಆಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ… ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ.. ಆಸಞ್ಚ ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ… ನೇವಾಸಂ ನಾನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಸುಕ್ಖ ಕಟ್ಠಂ ಕೋಳಾಪಂ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ ಅಭಿಮನ್ಥೇಯ್ಯ, ಭಬ್ಬೋ ಅಗ್ಗಿಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯೋನಿ ಹೇಸಾ, ಭೂಮಿಜ, ಅಗ್ಗಿಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭೂಮಿಜ, ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿನೋ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿನೋ ತೇ ಆಸಞ್ಚೇಪಿ

ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಆಸಞ್ಚ ಅನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ನೇವಾಸಂ ನಾನಾಸಞ್ಚೇಪಿ ಕರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಭಬ್ಬಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯೋನಿ ಹೇಸಾ, ಭೂಮಿಜ, ಫಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ।

"ಸಚೇ ಖೋ ತಂ, ಭೂಮಿಜ, ಜಯಸೇನಸ್ಸ ರಾಜಕುಮಾರಸ್ಸ ಇಮಾ ಚತಸ್ಸೋ ಉಪಮಾ ಪಟಿಭಾಯೇಯ್ಯುಂ ಅನಚ್ಛರಿಯಂ ತೇ ಜಯಸೇನೋ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಪಸೀದೇಯ್ಯ, ಪಸನ್ನೋ ಚ ತೇ ಪಸನ್ನಾಕಾರಂ ಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ। "ಕುತೋ ಪನ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಜಯಸೇನಸ್ಸ ರಾಜಕುಮಾರಸ್ಸ ಇಮಾ ಚತಸ್ಸೋ ಉಪಮಾ ಪಟಿಭಾಯಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಭಗವನ್ತ"ನ್ತಿ?

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಭೂಮಿಜೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಭೂಮಿಜಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಅನುರುದ್ಧಸುತ್ತಂ

೨೨೯. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ ಅಞ್ಞತರಂ ಪುರಿಸಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಮ ವಚನೇನ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅನುರುದ್ಧಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದಾಹಿ [ವನ್ದಾಹಿ, ಏವಞ್ಚ ವದೇಹಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] – 'ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ, ಭನ್ತೇ, ಥಪತಿ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅನುರುದ್ಧಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತೀ'ತಿ; ಏವಞ್ಚ ವದೇಹಿ [ಏವಞ್ಚ ವದೇತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] – 'ಅಧಿವಾಸೇತು ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗಸ್ಸ ಥಪತಿಸ್ಸ ಸ್ವಾತನಾಯ ಅತ್ತಚತುತ್ಥೋ ಭತ್ತಂ; ಯೇನ ಚ ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಪಗೇವತರಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ; ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ, ಭನ್ತೇ, ಥಪತಿ [ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಬಹುಕಿಚ್ಚೋ ಬಹುಕರಣೀಯೋ ರಾಜಕರಣೀಯೇನಾ'"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗಸ್ಸ ಥಪತಿಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚ – "ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ, ಭನ್ತೇ, ಥಪತಿ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅನುರುದ್ಧಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ, ಏವಞ್ಚ ವದೇತಿ – 'ಅಧಿವಾಸೇತು ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗಸ್ಸ ಥಪತಿಸ್ಸ ಸ್ವಾತನಾಯ ಅತ್ತಚತುತ್ಥೋ ಭತ್ತಂ; ಯೇನ ಚ ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಪಗೇವತರಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ; ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ, ಭನ್ತೇ, ಥಪತಿ ಬಹುಕಿಚ್ಚೋ ಬಹುಕರಣೀಯೋ ರಾಜಕರಣೀಯೇನಾ'"ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ।

೨೩೦. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗಸ್ಸ ಥಪತಿಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಪಣೀತೇನ ಖಾದನೀಯೇನ ಭೋಜನೀಯೇನ ಸಹತ್ಥಾ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸಿ ಸಮ್ಪವಾರೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಭುತ್ತಾವಿಂ ಓನೀತಪತ್ತಪಾಣಿಂ ಅಞ್ಞತರಂ ನೀಚಂ ಆಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚ –

"ಇಧ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹಂಸು – 'ಅಪ್ಪಮಾಣಂ, ಗಹಪತಿ, ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಭಾವೇಹೀ'ತಿ [ಅಪ್ಪಮಾಣಾ ಗಹಪತಿ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಭಾವೇತಬ್ಬಾತಿ (ಕ॰)]। ಏಕಚ್ಚೇ ಥೇರಾ ಏವಮಾಹಂಸು – 'ಮಹಗ್ಗತಂ, ಗಹಪತಿ, ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಭಾವೇಹೀ'ತಿ। ಯಾ ಚಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಪ್ಪಮಾಣಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಯಾ ಚ ಮಹಗ್ಗತಾ

ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ - ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾನತ್ಥಾ ಚೇವ ನಾನಾಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಚ, ಉದಾಹು ಏಕತ್ಥಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನ"ನ್ತಿ? "ತೇನ ಹಿ, ಗಹಪತಿ, ತಂ ಯೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಭಾತು। ಅಪಣ್ಣಕನ್ತೇ ಇತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। "ಮಯ್ಹಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಯಾ ಚಾಯಂ ಅಪ್ಪಮಾಣಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಯಾ ಚ ಮಹಗ್ಗತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಏಕತ್ಥಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನ'"ನ್ತಿ। "ಯಾ ಚಾಯಂ, ಗಹಪತಿ, ಅಪ್ಪಮಾಣಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಯಾ ಚ ಮಹಗ್ಗತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾನತ್ಥಾ ಚೇವ ನಾನಾಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಚ । ತದಮಿನಾಪೇತಂ, ಗಹಪತಿ, ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಯಥಾ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾನತ್ಥಾ ಚೇವ ನಾನಾಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಚ"।

"ಕತಮಾ ಚ, ಗಹಪತಿ, ಅಪ್ಪಮಾಣಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ ತಥಾ ತತಿಯಂ ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ; ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ... ಮುದಿತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ ತಥಾ ತತಿಯಂ ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ; ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಗಹಪತಿ, ಅಪ್ಪಮಾಣಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ।

೩೩೦. "ಕತಮಾ ಚ, ಗಹಪತಿ, ಮಹಗ್ಗತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಯಾವತಾ ಏಕಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಮಹಗ್ಗತನ್ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಗಹಪತಿ, ಮಹಗ್ಗತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ। ಇಧ ಪನ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಯಾವತಾ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಾನಿ ಮಹಗ್ಗತನ್ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ [ಅಯಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ವುಚ್ಚತಿ, ಗಹಪತಿ, ಮಹಗ್ಗತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ। ಇಧ ಪನ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಯಾವತಾ ಏಕಂ ಗಾಮಕ್ಖೇತ್ತಂ ಮಹಗ್ಗತನ್ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಗಹಪತಿ, ಮಹಗ್ಗತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ। ಇಧ ಪನ, ಗಹಪತಿ , ಭಿಕ್ಖು ಯಾವತಾ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಗಾಮಕ್ಖೇತ್ತಾನಿ ಮಹಗ್ಗತನ್ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಗಹಪತಿ, ಮಹಗ್ಗತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ। ಇಧ ಪನ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಯಾವತಾ ಏಕಂ ಮಹಾರಜ್ಜಂ ಮಹಗ್ಗತನ್ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಗಹಪತಿ, ಮಹಗ್ಗತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ। ಇಧ ಪನ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಯಾವತಾ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಮಹಾರಜ್ಜಾನಿ ಮಹಗ್ಗತನ್ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಗಹಪತಿ, ಮಹಗ್ಗತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ। ಇಧ ಪನ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಯಾವತಾ ಸಮುದ್ದಪರಿಯನ್ತಂ ಪಥವಿಂ ಮಹಗ್ಗತನ್ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಗಹಪತಿ, ಮಹಗ್ಗತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ। ಇಮಿನಾ ಖೋ ಏತಂ, ಗಹಪತಿ, ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಯಥಾ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾನತ್ಥಾ ಚೇವ ನಾನಾಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಚ।

೩೩೧. "ಚತಸ್ಸೋ ಖೋ ಇಮಾ ಗಹಪತಿ, ಭವೂಪಪತ್ತಿಯೋ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಏಕಚ್ಚೋ 'ಪರಿತ್ತಾಭಾ'ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪರಿತ್ತಾಭಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಇಧ ಪನ, ಗಹಪತಿ, ಏಕಚ್ಚೋ 'ಅಪ್ಪಮಾಣಾಭಾ'ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪ್ಪಮಾಣಾಭಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಇಧ ಪನ, ಗಹಪತಿ, ಏಕಚ್ಚೋ 'ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಾಭಾ'ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಾಭಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಇಧ ಪನ, ಗಹಪತಿ, ಏಕಚ್ಚೋ 'ಪರಿಸುದ್ಧಾಭಾ'ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾಭಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಇಮಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಚತಸ್ಸೋ ಭವೂಪಪತ್ತಿಯೋ।

“ಹೋತಿ ಖೋ ಸೋ, ಗಹಪತಿ, ಸಮಯೋ, ಯಾ ತಾ ದೇವತಾ ಏಕಜ್ಝಂ ಸನ್ನಿಪತನ್ತಿ, ತಾಸಂ ಏಕಜ್ಝಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ವಣ್ಣನಾನತ್ತಞ್ಹಿ ಖೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ನೋ ಚ ಆಭಾನಾನತ್ತಂ । ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಗಹಪತಿ, ಪುರಿಸೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾನಿ ತೇಲಪ್ಪದೀಪಾನಿ ಏಕಂ ಘರಂ ಪವೇಸೇಯ್ಯ। ತೇಸಂ ಏಕಂ ಘರಂ ಪವೇಸಿತಾನಂ ಅಚ್ಚಿನಾನತ್ತಞ್ಹಿ ಖೋ ಪಞ್ಞಾಯೇಥ, ನೋ ಚ ಆಭಾನಾನತ್ತಂ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಹೋತಿ ಖೋ ಸೋ ಸಮಯೋ, ಯಾ ತಾ ದೇವತಾ ಏಕಜ್ಝಂ ಸನ್ನಿಪತನ್ತಿ ತಾಸಂ ಏಕಜ್ಝಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ವಣ್ಣನಾನತ್ತಞ್ಹಿ ಖೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಚ ಆಭಾನಾನತ್ತಂ।

“ಹೋತಿ ಖೋ ಸೋ, ಗಹಪತಿ, ಸಮಯೋ, ಯಾ ತಾ ದೇವತಾ ತತೋ ವಿಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ತಾಸಂ ತತೋ ವಿಪಕ್ಕಮನ್ತೀನಂ ವಣ್ಣನಾನತ್ತಞ್ಚೇವ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಆಭಾನಾನತ್ತಞ್ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಗಹಪತಿ, ಪುರಿಸೋ ತಾನಿ ಸಮ್ಬಹುಲಾನಿ ತೇಲಪ್ಪದೀಪಾನಿ ತಮ್ಹಾ ಘರಾ ನೀಹರೇಯ್ಯ। ತೇಸಂ ತತೋ ನೀಹತಾನಂ [ನೀಹರನ್ತಾನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಚ್ಚಿನಾನತ್ತಞ್ಚೇವ ಪಞ್ಞಾಯೇಥ ಆಭಾನಾನತ್ತಞ್ಚ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಹೋತಿ ಖೋ ಸೋ ಸಮಯೋ, ಯಾ ತಾ ದೇವತಾ ತತೋ ವಿಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ತಾಸಂ ತತೋ ವಿಪಕ್ಕಮನ್ತೀನಂ ವಣ್ಣನಾನತ್ತಞ್ಚೇವ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಆಭಾನಾನತ್ತಞ್ಚ।

“ನ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ತಾಸಂ ದೇವತಾನಂ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಇದಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ನಿಚ್ಚನ್ತಿ ವಾ ಧುವನ್ತಿ ವಾ ಸಸ್ಸತ’ನ್ತಿ ವಾ, ಅಪಿ ಚ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥೇವ ತಾ [ಯಾ (ಕ॰)] ದೇವತಾ ಅಭಿನಿವಿಸನ್ತಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥೇವ ತಾ ದೇವತಾ ಅಭಿರಮನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಗಹಪತಿ, ಮಕ್ಖಿಕಾನಂ ಕಾಜೇನ ವಾ ಪಿಟಕೇನ ವಾ ಹರೀಯಮಾನಾನಂ ನ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಇದಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ನಿಚ್ಚನ್ತಿ ವಾ ಧುವನ್ತಿ ವಾ ಸಸ್ಸತ’ನ್ತಿ ವಾ, ಅಪಿ ಚ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥೇವ ತಾ [ಯಾ (ಕ॰)] ಮಕ್ಖಿಕಾ ಅಭಿನಿವಿಸನ್ತಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥೇವ ತಾ ಮಕ್ಖಿಕಾ ಅಭಿರಮನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ತಾಸಂ ದೇವತಾನಂ ನ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಇದಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ನಿಚ್ಚನ್ತಿ ವಾ ಧುವನ್ತಿ ವಾ ಸಸ್ಸತ’ನ್ತಿ ವಾ, ಅಪಿ ಚ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥೇವ ತಾ ದೇವತಾ ಅಭಿನಿವಿಸನ್ತಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥೇವ ತಾ ದೇವತಾ ಅಭಿರಮನ್ತೀ”ತಿ।

೨೩೩. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಭಿಯೋ ಕಚ್ಚಾನೋ [ಕಚ್ಚಾಯನೋ (ಸೀ॰)] ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚ – “ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ ಅನುರುದ್ಧ! ಅತ್ಥಿ ಚ ಮೇ ಏತ್ಥ ಉತ್ತರಿಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ। ಯಾ ತಾ, ಭನ್ತೇ, ದೇವತಾ ಆಭಾ ಸಬ್ಬಾ ತಾ ಪರಿತ್ತಾಭಾ ಉದಾಹು ಸನ್ತೇತ್ಥ ಏಕಚ್ಚಾ ದೇವತಾ ಅಪ್ಪಮಾಣಾಭಾ”ತಿ? “ತದಙ್ಗೇನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಸನ್ತೇತ್ಥ ಏಕಚ್ಚಾ ದೇವತಾ ಪರಿತ್ತಾಭಾ, ಸನ್ತಿ ಪನೇತ್ಥ ಏಕಚ್ಚಾ ದೇವತಾ ಅಪ್ಪಮಾಣಾಭಾ”ತಿ। “ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ ಅನುರುದ್ಧ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ತಾಸಂ ದೇವತಾನಂ ಏಕಂ ದೇವನಿಕಾಯಂ ಉಪಪನ್ನಾನಂ ಸನ್ತೇತ್ಥ ಏಕಚ್ಚಾ ದೇವತಾ ಪರಿತ್ತಾಭಾ, ಸನ್ತಿ ಪನೇತ್ಥ ಏಕಚ್ಚಾ ದೇವತಾ ಅಪ್ಪಮಾಣಾಭಾ”ತಿ?

“ತೇನ ಹಾವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ತಂಯೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ। ಯಥಾ ತೇ ಖಮೇಯ್ಯ ತಥಾ ನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಆವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ , ಯ್ವಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಯಾವತಾ ಏಕಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ‘ಮಹಗ್ಗತ’ನ್ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ಯೋಚಾಯಂ [ಯೋಪಾಯಂ (ಕ॰)] ಭಿಕ್ಖು ಯಾವತಾ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಾನಿ ‘ಮಹಗ್ಗತ’ನ್ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ – ಇಮಾಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಚಿತ್ತಭಾವನಾನಂ ಕತಮಾ ಚಿತ್ತಭಾವನಾ ಮಹಗ್ಗತತರಾ”ತಿ? “ಯ್ವಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಾವತಾ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಾನಿ ‘ಮಹಗ್ಗತ’ನ್ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ – ಅಯಂ ಇಮಾಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಚಿತ್ತಭಾವನಾನಂ ಮಹಗ್ಗತತರಾ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಆವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಯ್ವಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಯಾವತಾ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಾನಿ ‘ಮಹಗ್ಗತ’ನ್ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ಯೋಚಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಯಾವತಾ ಏಕಂ ಗಾಮಕ್ಖೇತ್ತಂ ‘ಮಹಗ್ಗತ’ನ್ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ – ಇಮಾಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಚಿತ್ತಭಾವನಾನಂ ಕತಮಾ ಚಿತ್ತಭಾವನಾ ಮಹಗ್ಗತತರಾ”ತಿ? “ಯ್ವಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಾವತಾ

ಏಕಂ ಗಾಮಕ್ಖೇತ್ತಂ 'ಮಹಗ್ಗತ'ನ್ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ - ಅಯಂ ಇಮಾಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಚಿತ್ತಭಾವನಾನಂ ಮಹಗ್ಗತತರಾ"ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಆವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಯ್ವಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಯಾವತಾ ಏಕಂ ಗಾಮಕ್ಖೇತ್ತಂ 'ಮಹಗ್ಗತ'ನ್ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ಯೋಚಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಯಾವತಾ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಗಾಮಕ್ಖೇತ್ತಾನಿ 'ಮಹಗ್ಗತ'ನ್ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ - ಇಮಾಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಚಿತ್ತಭಾವನಾನಂ ಕತಮಾ ಚಿತ್ತಭಾವನಾ ಮಹಗ್ಗತತರಾ"ತಿ? "ಯ್ವಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಾವತಾ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಗಾಮಕ್ಖೇತ್ತಾನಿ 'ಮಹಗ್ಗತ'ನ್ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ - ಅಯಂ ಇಮಾಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಚಿತ್ತಭಾವನಾನಂ ಮಹಗ್ಗತತರಾ"ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಆವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಯ್ವಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಯಾವತಾ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಗಾಮಕ್ಖೇತ್ತಾನಿ 'ಮಹಗ್ಗತ'ನ್ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ಯೋಚಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಯಾವತಾ ಏಕಂ ಮಹಾರಜ್ಜಂ 'ಮಹಗ್ಗತ'ನ್ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ - ಇಮಾಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಚಿತ್ತಭಾವನಾನಂ ಕತಮಾ ಚಿತ್ತಭಾವನಾ ಮಹಗ್ಗತತರಾ"ತಿ? "ಯ್ವಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಾವತಾ ಏಕಂ ಮಹಾರಜ್ಜಂ 'ಮಹಗ್ಗತ'ನ್ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ - ಅಯಂ ಇಮಾಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಚಿತ್ತಭಾವನಾನಂ ಮಹಗ್ಗತತರಾ"ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಆವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಯ್ವಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಯಾವತಾ ಏಕಂ ಮಹಾರಜ್ಜಂ 'ಮಹಗ್ಗತ'ನ್ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ಯೋಚಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಯಾವತಾ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಮಹಾರಜ್ಜಾನಿ 'ಮಹಗ್ಗತ'ನ್ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ - ಇಮಾಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಚಿತ್ತಭಾವನಾನಂ ಕತಮಾ ಚಿತ್ತಭಾವನಾ ಮಹಗ್ಗತತರಾ"ತಿ? "ಯ್ವಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಾವತಾ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಮಹಾರಜ್ಜಾನಿ 'ಮಹಗ್ಗತ'ನ್ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ - ಅಯಂ ಇಮಾಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಚಿತ್ತಭಾವನಾನಂ ಮಹಗ್ಗತತರಾ"ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಆವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಯ್ವಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಯಾವತಾ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಮಹಾರಜ್ಜಾನಿ 'ಮಹಗ್ಗತ'ನ್ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ಯೋಚಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಯಾವತಾ ಸಮುದ್ದಪರಿಯನ್ತಂ ಪಥವಿಂ 'ಮಹಗ್ಗತ'ನ್ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ - ಇಮಾಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಚಿತ್ತಭಾವನಾನಂ ಕತಮಾ ಚಿತ್ತಭಾವನಾ ಮಹಗ್ಗತತರಾ"ತಿ? "ಯ್ವಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಾವತಾ ಸಮುದ್ದಪರಿಯನ್ತಂ ಪಥವಿಂ 'ಮಹಗ್ಗತ'ನ್ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ - ಅಯಂ ಇಮಾಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಚಿತ್ತಭಾವನಾನಂ ಮಹಗ್ಗತತರಾ"ತಿ? "ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ತಾಸಂ ದೇವತಾನಂ ಏಕಂ ದೇವನಿಕಾಯಂ ಉಪಪನ್ನಾನಂ ಸನ್ತೇತ್ಥ ಏಕಚ್ಚಾ ದೇವತಾ ಪರಿತ್ತಾಭಾ, ಸನ್ತಿ ಪನೇತ್ಥ ಏಕಚ್ಚಾ ದೇವತಾ ಅಪ್ಪಮಾಣಾಭಾ"ತಿ।

೨೩೪. "ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ ಅನುರುದ್ಧ! ಅತ್ಥಿ ಚ ಮೇ ಏತ್ಥ ಉತ್ತರಿಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ। ಯಾವತಾ [ಯಾ ತಾ (ಕ॰)], ಭನ್ತೇ, ದೇವತಾ ಆಭಾ ಸಬ್ಬಾ ತಾ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಾಭಾ ಉದಾಹು ಸನ್ತೇತ್ಥ ಏಕಚ್ಚಾ ದೇವತಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾಭಾ"ತಿ? "ತದಙ್ಗೇನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಸನ್ತೇತ್ಥ ಏಕಚ್ಚಾ ದೇವತಾ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಾಭಾ, ಸನ್ತಿ ಪನೇತ್ಥ ಏಕಚ್ಚಾ ದೇವತಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾಭಾ"ತಿ। "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅನುರುದ್ಧ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ತಾಸಂ ದೇವತಾನಂ ಏಕಂ ದೇವನಿಕಾಯಂ ಉಪಪನ್ನಾನಂ ಸನ್ತೇತ್ಥ ಏಕಚ್ಚಾ ದೇವತಾ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಾಭಾ, ಸನ್ತಿ ಪನೇತ್ಥ ಏಕಚ್ಚಾ ದೇವತಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾಭಾ"ತಿ?

"ತೇನ , ಹಾವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಉಪಮಂ ತೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। ಉಪಮಾಯಪಿಧೇಕಚ್ಚೇ [ಉಪಮಾಯಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ (ಕ॰)] ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸಾ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ತೇಲಪ್ಪದೀಪಸ್ಸ ಝಾಯತೋ ತೇಲಮ್ಪಿ ಅಪರಿಸುದ್ಧಂ ವಟ್ಟಿಪಿ ಅಪರಿಸುದ್ಧಾ। ಸೋ ತೇಲಸ್ಸಪಿ ಅಪರಿಸುದ್ಧತ್ತಾ ವಟ್ಟಿಯಾಪಿ ಅಪರಿಸುದ್ಧತ್ತಾ ಅನ್ಧನ್ಧಂ ವಿಯ ಝಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು 'ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಾಭಾ'ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಸ್ಸ ಕಾಯದುಟ್ಠುಲ್ಲಮ್ಪಿ ನ

ಸುಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಂ ಹೋತಿ, ಥಿನಮಿದ್ಧಮ್ಪಿ ನ ಸುಸಮೂಹತಂ ಹೋತಿ , ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಮ್ಪಿ ನ ಸುಪ್ಪಟಿವಿನೀತಂ ಹೋತಿ। ಸೋ ಕಾಯದುಟ್ಠುಲ್ಲಸ್ಸಪಿ ನ ಸುಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧತ್ತಾ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸಪಿ ನ ಸುಸಮೂಹತತ್ತಾ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸಪಿ ನ ಸುಪ್ಪಟಿವಿನೀತತ್ತಾ ಅನ್ಧನ್ಧಂ ವಿಯ ಝಾಯತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಾಭಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ತೇಲಪ್ಪದೀಪಸ್ಸ ಝಾಯತೋ ತೇಲಮ್ಪಿ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ವಟ್ಟಿಪಿ ಪರಿಸುದ್ಧಾ। ಸೋ ತೇಲಸ್ಸಪಿ ಪರಿಸುದ್ಧತ್ತಾ ವಟ್ಟಿಯಾಪಿ ಪರಿಸುದ್ಧತ್ತಾ ನ ಅನ್ಧನ್ಧಂ ವಿಯ ಝಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು 'ಪರಿಸುದ್ಧಾಭಾ'ತಿ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸ ಕಾಯದುಟ್ಠುಲ್ಲಮ್ಪಿ ಸುಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಂ ಹೋತಿ, ಥಿನಮಿದ್ಧಮ್ಪಿ ಸುಸಮೂಹತಂ ಹೋತಿ, ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಮ್ಪಿ ಸುಪ್ಪಟಿವಿನೀತಂ ಹೋತಿ। ಸೋ ಕಾಯದುಟ್ಠುಲ್ಲಸ್ಸಪಿ ಸುಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧತ್ತಾ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸಪಿ ಸುಸಮೂಹತತ್ತಾ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸಪಿ ಸುಪ್ಪಟಿವಿನೀತತ್ತಾ ನ ಅನ್ಧನ್ಧಂ ವಿಯ ಝಾಯತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾಭಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ತಾಸಂ ದೇವತಾನಂ ಏಕಂ ದೇವನಿಕಾಯಂ ಉಪಪನ್ನಾನಂ ಸನ್ತೇತ್ಥ ಏಕಚ್ಚಾ ದೇವತಾ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಾಭಾ, ಸನ್ತಿ ಪನೇತ್ಥ ಏಕಚ್ಚಾ ದೇವತಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾಭಾ"ತಿ।

೨೩೭. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಭಿಯೋ ಕಚ್ಚಾನೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚ – "ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ ಅನುರುದ್ಧ! ನ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಏವಮಾಹ – 'ಏವಂ ಮೇ ಸುತ'ನ್ತಿ ವಾ 'ಏವಂ ಅರಹತಿ ಭವಿತು'ನ್ತಿ ವಾ; ಅಥ ಚ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ 'ಏವಮ್ಪಿ ತಾ ದೇವತಾ , ಇತಿಪಿ ತಾ ದೇವತಾ'ತ್ವೇವ ಭಾಸತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಅದ್ಧಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಅನುರುದ್ಧೇನ ತಾಹಿ ದೇವತಾಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸನ್ನಿವುತ್ಥಪುಬ್ಬಞ್ಚೇವ ಸಲ್ಲಪಿತಪುಬ್ಬಞ್ಚ ಸಾಕಚ್ಛಾ ಚ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತಪುಬ್ಬಾ'"ತಿ। "ಅದ್ಧಾ ಖೋ ಅಯಂ, ಆವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಆಸಜ್ಜ ಉಪನೀಯ ವಾಚಾ ಭಾಸಿತಾ, ಅಪಿ ಚ ತೇ ಅಹಂ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸಾಮಿ – 'ದೀಘರತ್ತಂ ಖೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ತಾಹಿ ದೇವತಾಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸನ್ನಿವುತ್ಥಪುಬ್ಬಞ್ಚೇವ ಸಲ್ಲಪಿತಪುಬ್ಬಞ್ಚ ಸಾಕಚ್ಛಾ ಚ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತಪುಬ್ಬಾ'"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಭಿಯೋ ಕಚ್ಚಾನೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗಂ ಥಪತಿಂ ಏತದವೋಚ – "ಲಾಭಾ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸುಲದ್ಧಂ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಯಂ ತ್ವಞ್ಚೇವ ತಂ ಕಙ್ಖಾಧಮ್ಮಂ ಪಹಾಸಿ [ಪಜಹಸಿ (ಕ॰)], ಮಯಞ್ಚಿಮಂ [ಯಮ್ಪಿಮಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ಅಲತ್ಥಮ್ಹಾ ಸವನಾಯಾ"ತಿ।

ಅನುರುದ್ಧಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಸುತ್ತಂ

೨೩೮. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಣ್ಡನಜಾತಾ ಕಲಹಜಾತಾ ವಿವಾದಾಪನ್ನಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಮುಖಸತ್ತೀಹಿ ವಿತುದನ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಣ್ಡನಜಾತಾ ಕಲಹಜಾತಾ ವಿವಾದಾಪನ್ನಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಮುಖಸತ್ತೀಹಿ ವಿತುದನ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಯೇನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ"ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಯೇನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ – "ಅಲಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾ ಭಣ್ಡನಂ, ಮಾ ಕಲಹಂ, ಮಾ ವಿಗ್ಗಹಂ, ಮಾ ವಿವಾದ"ನ್ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಆಗಮೇತು, ಭನ್ತೇ! ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸಾಮೀ; ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತು; ಮಯಮೇತೇನ ಭಣ್ಡನೇನ ಕಲಹೇನ ವಿಗ್ಗಹೇನ ವಿವಾದೇನ

ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ - “ಅಲಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾ ಭಣ್ಡನಂ, ಮಾ ಕಲಹಂ, ಮಾ ವಿಗ್ಗಹಂ, ಮಾ ವಿವಾದ”ನ್ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಆಗಮೇತು, ಭನ್ತೇ! ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸಾಮೀ; ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತು; ಮಯಮೇತೇನ ಭಣ್ಡನೇನ ಕಲಹೇನ ವಿಗ್ಗಹೇನ ವಿವಾದೇನ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ - “ಅಲಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾ ಭಣ್ಡನಂ, ಮಾ ಕಲಹಂ, ಮಾ ವಿಗ್ಗಹಂ, ಮಾ ವಿವಾದ”ನ್ತಿ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಆಗಮೇತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸಾಮೀ; ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತು; ಮಯಮೇತೇನ ಭಣ್ಡನೇನ ಕಲಹೇನ ವಿಗ್ಗಹೇನ ವಿವಾದೇನ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಕೋಸಮ್ಬಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಸೇನಾಸನಂ ಸಂಸಾಮೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಠಿತಕೋವ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೨೩೭“ಪುಥುಸದ್ದೋ ಸಮಜನೋ, ನ ಬಾಲೋ ಕೋಚಿ ಮಞ್ಞಥ।
ಸಙ್ಘಸ್ಮಿಂ ಭಿಜ್ಜಮಾನಸ್ಮಿಂ, ನಾಞ್ಞಂ ಭಿಯ್ಯೋ ಅಮಞ್ಞರುಂ॥

“ಪರಿಮುಟ್ಠಾ ಪಣ್ಡಿತಾಭಾಸಾ, ವಾಚಾಗೋಚರಭಾಣಿನೋ।
ಯಾವಿಚ್ಛನ್ತಿ ಮುಖಾಯಾಮಂ, ಯೇನ ನೀತಾ ನ ತಂ ವಿದೂ॥

“ಅಕ್ಕೋಚ್ಛಿ ಮಂ ಅವಧಿ ಮಂ, ಅಜಿನಿ ಮಂ ಅಹಾಸಿ ಮೇ।
ಯೇ ಚ ತಂ ಉಪನಯ್ಹನ್ತಿ, ವೇರಂ ತೇಸಂ ನ ಸಮ್ಮತಿ॥

“ಅಕ್ಕೋಚ್ಛಿ ಮಂ ಅವಧಿ ಮಂ, ಅಜಿನಿ ಮಂ ಅಹಾಸಿ ಮೇ।
ಯೇ ಚ ತಂ ನುಪನಯ್ಹನ್ತಿ, ವೇರಂ ತೇಸೂಪಸಮ್ಮತಿ॥

“ನ ಹಿ ವೇರೇನ ವೇರಾನಿ, ಸಮ್ಮನ್ತೀಧ ಕುದಾಚನಂ।
ಅವೇರೇನ ಚ ಸಮ್ಮನ್ತಿ, ಏಸ ಧಮ್ಮೋ ಸನನ್ತನೋ॥

“ಪರೇ ಚ ನ ವಿಜಾನನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಯಮಾಮಸೇ।
ಯೇ ಚ ತತ್ಥ ವಿಜಾನನ್ತಿ, ತತೋ ಸಮ್ಮನ್ತಿ ಮೇಧಗಾ॥

“ಅಟ್ಠಿಚ್ಛಿನ್ನಾ ಪಾಣಹರಾ, ಗವಸ್ಸಧನಹಾರಿನೋ।
ರಟ್ಠಂ ವಿಲುಮ್ಪಮಾನಾನಂ, ತೇಸಮ್ಪಿ ಹೋತಿ ಸಙ್ಗತಿ।
ಕಸ್ಮಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ನೋ ಸಿಯಾ॥

“ಸಚೇ ಲಭೇಥ ನಿಪಕಂ ಸಹಾಯಂ,
ಸದ್ಧಿಂ ಚರಂ ಸಾಧುವಿಹಾರಿ ಧೀರಂ।
ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಸಬ್ಬಾನಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾನಿ,
ಚರೇಯ್ಯ ತೇನತ್ತಮನೋ ಸತೀಮಾ॥

“ನೋ ಚೇ ಲಭೇಥ ನಿಪಕಂ ಸಹಾಯಂ,
ಸದ್ಧಿಂ ಚರಂ ಸಾಧುವಿಹಾರಿ ಧೀರಂ।
ರಾಜಾವ ರಟ್ಠಂ ವಿಜಿತಂ ಪಹಾಯ,
ಏಕೋ ಚರೇ ಮಾತಙ್ಗರಞ್ಞೇವ ನಾಗೋ॥

“ಏಕಸ್ಸ ಚರಿತಂ ಸೇಯ್ಯೋ, ನತ್ಥಿ ಬಾಲೇ ಸಹಾಯತಾ।
ಏಕೋ ಚರೇ ನ ಚ ಪಾಪಾನಿ ಕಯಿರಾ,
ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ಮಾತಙ್ಗರಞ್ಞೇವ ನಾಗೋ”ತಿ॥

೨೩೮. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಠಿತಕೋವ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಭಾಸಿತ್ವಾ ಯೇನ ಬಾಲಕಲೋಣಕಾರಗಾಮೋ [ಬಾಲಕಲೋಣಕಗಾಮೋ (ಕ॰), ತಥಾ ವಿನಯೇಪಿ] ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಭಗು ಬಾಲಕಲೋಣಕಾರಗಾಮೇ ವಿಹರತಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಭಗು ಭಗವನ್ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ ಉದಕಞ್ಚ ಪಾದಾನಂ ಧೋವನಂ [ಉದಕಞ್ಚ ಪಾದಾನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ನಿಸೀದಿ ಭಗವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ನಿಸಜ್ಜ ಪಾದೇ ಪಕ್ಖಾಲೇಸಿ। ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ಭಗು ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಭಗುಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – “ಕಚ್ಚಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಖಮನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿ ಯಾಪನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿ ಪಿಣ್ಡಕೇನ ನ ಕಿಲಮಸೀ”ತಿ? “ಖಮನೀಯಂ ಭಗವಾ, ಯಾಪನೀಯಂ ಭಗವಾ, ನ ಚಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಿಣ್ಡಕೇನ ಕಿಲಮಾಮೀ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಭಗುಂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಮಾದಪೇತ್ವಾ ಸಮುತ್ತೇಜೇತ್ವಾ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಯೇನ ಪಾಚೀನವಂಸದಾಯೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಅನುರುದ್ಧೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ನನ್ದಿಯೋ [ಭದ್ದಿಯೋ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೧೬೬ ನಳಕಪಾನೇ] ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಕಿಮಿಲೋ [ಕಿಮ್ಬಿಲೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪಾಚೀನವಂಸದಾಯೇ ವಿಹರನ್ತಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ದಾಯಪಾಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಮಾ, ಮಹಾಸಮಣ, ಏತಂ ದಾಯಂ ಪಾವಿಸಿ। ಸನ್ತೇತ್ಥ ತಯೋ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಅತ್ತಕಾಮರೂಪಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ಮಾ ತೇಸಂ ಅಫಾಸುಮಕಾಸೀ”ತಿ। ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ದಾಯಪಾಲಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತಯಮಾನಸ್ಸ। ಸುತ್ವಾನ ದಾಯಪಾಲಂ ಏತದವೋಚ – “ಮಾ, ಆವುಸೋ ದಾಯಪಾಲ, ಭಗವನ್ತಂ ವಾರೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ನೋ ಭಗವಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ”ತಿ।

೨೩೯. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಚ ನನ್ದಿಯೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಚ ಕಿಮಿಲೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಞ್ಚ ನನ್ದಿಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಞ್ಚ ಕಿಮಿಲಂ ಏತದವೋಚ – “ಅಭಿಕ್ಕಮಥಾಯಸ್ಮನ್ತೋ, ಅಭಿಕ್ಕಮಥಾಯಸ್ಮನ್ತೋ, ಸತ್ಥಾ ನೋ ಭಗವಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಅನುರುದ್ಧೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ನನ್ದಿಯೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಕಿಮಿಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಪಚ್ಚುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಏಕೋ ಭಗವತೋ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸಿ, ಏಕೋ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ, ಏಕೋ ಪಾದೋದಕಂ ಉಪಟ್ಠಪೇಸಿ। ನಿಸೀದಿ ಭಗವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ನಿಸಜ್ಜ ಪಾದೇ ಪಕ್ಖಾಲೇಸಿ। ತೇಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – “ಕಚ್ಚಿ ವೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಖಮನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿ ಯಾಪನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿ ಪಿಣ್ಡಕೇನ ನ ಕಿಲಮಥಾ”ತಿ? “ಖಮನೀಯಂ ಭಗವಾ, ಯಾಪನೀಯಂ ಭಗವಾ, ನ ಚ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಿಣ್ಡಕೇನ ಕಿಲಮಾಮಾ”ತಿ। “ಕಚ್ಚಿ ಪನ ವೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಸಮಗ್ಗಾ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಅವಿವದಮಾನಾ ಖೀರೋದಕೀಭೂತಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಿಯಚಕ್ಖೂಹಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸನ್ತಾ ವಿಹರಥಾ”ತಿ? “ತಗ್ಘ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಗ್ಗಾ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಅವಿವದಮಾನಾ ಖೀರೋದಕೀಭೂತಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಿಯಚಕ್ಖೂಹಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸನ್ತಾ ವಿಹರಾಮಾ”ತಿ। “ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತುಮ್ಹೇ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಸಮಗ್ಗಾ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಅವಿವದಮಾನಾ ಖೀರೋದಕೀಭೂತಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಿಯಚಕ್ಖೂಹಿ

ಸಮ್ಪಸ್ಸನ್ತಾ ವಿಹರಥಾ"ತಿ? "ಇಧ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಲಾಭಾ ವತ ಮೇ, ಸುಲದ್ಧಂ ವತ ಮೇ ಯೋಹಂ ಏವರೂಪೇಹಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹರಾಮೀ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಇಮೇಸು ಆಯಸ್ಮನ್ತೇಸು ಮೇತ್ತಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ, ಮೇತ್ತಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ, ಮೇತ್ತಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ। ತಸ್ಸ, ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಯಂನೂನಾಹಂ ಸಕಂ ಚಿತ್ತಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವತ್ತೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಕಂ ಚಿತ್ತಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವತ್ತಾಮಿ। ನಾನಾ ಹಿ ಖೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಯಾ, ಏಕಞ್ಚ ಪನ ಮಞ್ಞೇ ಚಿತ್ತ"ನ್ತಿ।

ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ನನ್ದಿಯೋ…ಪೇ॰… ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ಕಿಮಿಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಲಾಭಾ ವತ ಮೇ, ಸುಲದ್ಧಂ ವತ ಮೇ ಯೋಹಂ ಏವರೂಪೇಹಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹರಾಮೀ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಇಮೇಸು ಆಯಸ್ಮನ್ತೇಸು ಮೇತ್ತಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ, ಮೇತ್ತಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ, ಮೇತ್ತಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಯಂನೂನಾಹಂ ಸಕಂ ಚಿತ್ತಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವತ್ತೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಕಂ ಚಿತ್ತಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವತ್ತಾಮಿ। ನಾನಾ ಹಿ ಖೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಯಾ, ಏಕಞ್ಚ ಪನ ಮಞ್ಞೇ ಚಿತ್ತನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಗ್ಗಾ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಅವಿವದಮಾನಾ ಖೀರೋದಕೀಭೂತಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಿಯಚಕ್ಖೂಹಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸನ್ತಾ ವಿಹರಾಮಾ"ತಿ।

೨೪೦. "ಸಾಧು, ಸಾಧು, ಅನುರುದ್ಧಾ! ಕಚ್ಚಿ ಪನ ವೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಾ ವಿಹರಥಾ"ತಿ? "ತಗ್ಘ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಾ ವಿಹರಾಮಾ"ತಿ। "ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತುಮ್ಹೇ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಾ ವಿಹರಥಾ"ತಿ? "ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಯೋ ಪಠಮಂ ಗಾಮತೋ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಟಿಕ್ಕಮತಿ, ಸೋ ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ಪಾನೀಯಂ ಪರಿಭೋಜನೀಯಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಿ, ಅವಕ್ಕಾರಪಾತಿಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಿ। ಯೋ ಪಚ್ಛಾ ಗಾಮತೋ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಟಿಕ್ಕಮತಿ - ಸಚೇ ಹೋತಿ ಭುತ್ತಾವಸೇಸೋ, ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ, ಭುಞ್ಜತಿ; ನೋ ಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ, ಅಪ್ಪಹರಿತೇ ವಾ ಛಡ್ಡೇತಿ ಅಪಾಣಕೇ ವಾ ಉದಕೇ ಓಪಿಲಾಪೇತಿ - ಸೋ ಆಸನಾನಿ ಪಟಿಸಾಮೇತಿ, ಪಾನೀಯಂ ಪರಿಭೋಜನೀಯಂ ಪಟಿಸಾಮೇತಿ, ಅವಕ್ಕಾರಪಾತಿಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ಪಟಿಸಾಮೇತಿ, ಭತ್ತಗ್ಗಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಪಸ್ಸತಿ ಪಾನೀಯಘಟಂ ವಾ ಪರಿಭೋಜನೀಯಘಟಂ ವಾ ವಚ್ಚಘಟಂ ವಾ ರಿತ್ತಂ ತುಚ್ಛಂ ಸೋ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಿ। ಸಚಸ್ಸ ಹೋತಿ ಅವಿಸಯ್ಹಂ, ಹತ್ಥವಿಕಾರೇನ ದುತಿಯಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ ಹತ್ಥವಿಲಙ್ಘಕೇನ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಮ [ಉಪಟ್ಠಪೇತಿ (ಸೀ॰)], ನ ತ್ವೇವ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ವಾಚಂ ಭಿನ್ದಾಮ। ಪಞ್ಚಾಹಿಕಂ ಖೋ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸೀದಾಮ। ಏವಂ ಖೋ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಾ ವಿಹರಾಮಾ"ತಿ।

೨೪೧. "ಸಾಧು, ಸಾಧು, ಅನುರುದ್ಧಾ! ಅತ್ಥಿ ಪನ ವೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಏವಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಾನಂ ಆತಾಪೀನಂ ಪಹಿತತ್ತಾನಂ ವಿಹರತಂ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ ಅಧಿಗತೋ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ"ತಿ? "ಇಧ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಾ ಓಭಾಸಞ್ಚೇವ ಸಞ್ಜಾನಾಮ ದಸ್ಸನಞ್ಚ ರೂಪಾನಂ। ಸೋ ಖೋ ಪನ ನೋ ಓಭಾಸೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ದಸ್ಸನಞ್ಚ ರೂಪಾನಂ; ತಞ್ಚ ನಿಮಿತ್ತಂ ನಪ್ಪಟಿವಿಜ್ಝಾಮಾ"ತಿ।

"ತಂ ಖೋ ಪನ ವೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ನಿಮಿತ್ತಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತಬ್ಬಂ। ಅಹಮ್ಪಿ ಸುದಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಪುಬ್ಬೇವ ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೋವ ಸಮಾನೋ ಓಭಾಸಞ್ಚೇವ ಸಞ್ಜಾನಾಮಿ ದಸ್ಸನಞ್ಚ ರೂಪಾನಂ। ಸೋ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಓಭಾಸೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ದಸ್ಸನಞ್ಚ ರೂಪಾನಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಕೋ ನು ಖೋ ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮೇ ಓಭಾಸೋ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ದಸ್ಸನಞ್ಚ ರೂಪಾನ'ನ್ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಏತದಹೋಸಿ

– ‘ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಖೋ ಮೇ ಉದಪಾದಿ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಧಿಕರಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ಸಮಾಧಿ ಚವಿ। ಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಚುತೇ ಓಭಾಸೋ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ದಸ್ಸನಞ್ಚ ರೂಪಾನಂ। ಸೋಹಂ ತಥಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಥಾ ಮೇ ಪುನ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀ’’’ತಿ।

“ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ಓಭಾಸಞ್ಹೇವ ಸಞ್ಜಾನಾಮಿ ದಸ್ಸನಞ್ಚ ರೂಪಾನಂ। ಸೋ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಓಭಾಸೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ದಸ್ಸನಞ್ಚ ರೂಪಾನಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಕೋ ನು ಖೋ ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮೇ ಓಭಾಸೋ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ದಸ್ಸನಞ್ಚ ರೂಪಾನ’ನ್ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಅಮನಸಿಕಾರೋ ಖೋ ಮೇ ಉದಪಾದಿ, ಅಮನಸಿಕಾರಾಧಿಕರಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ಸಮಾಧಿ ಚವಿ। ಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಚುತೇ ಓಭಾಸೋ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ದಸ್ಸನಞ್ಚ ರೂಪಾನಂ। ಸೋಹಂ ತಥಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಥಾ ಮೇ ಪುನ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ ನ ಅಮನಸಿಕಾರೋ’’’ತಿ।

“ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ…ಪೇ॰… ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಖೋ ಮೇ ಉದಪಾದಿ, ಥಿನಮಿದ್ಧಾಧಿಕರಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ಸಮಾಧಿ ಚವಿ। ಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಚುತೇ ಓಭಾಸೋ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ದಸ್ಸನಞ್ಚ ರೂಪಾನಂ। ಸೋಹಂ ತಥಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಥಾ ಮೇ ಪುನ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ ನ ಅಮನಸಿಕಾರೋ ನ ಥಿನಮಿದ್ಧ’’’ನ್ತಿ।

“ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ…ಪೇ॰… ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ ಖೋ ಮೇ ಉದಪಾದಿ, ಛಮ್ಭಿತತ್ತಾಧಿಕರಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ಸಮಾಧಿ ಚವಿ। ಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಚುತೇ ಓಭಾಸೋ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ದಸ್ಸನಞ್ಚ ರೂಪಾನಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಪುರಿಸೋ ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ, ತಸ್ಸ ಉಭತೋಪಸ್ಸೇ ವಟ್ಟಕಾ [ವಧಕಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಉಪ್ಪತೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ತತೋನಿದಾನಂ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ ಉದಪಾದಿ, ಛಮ್ಭಿತತ್ತಾಧಿಕರಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ಸಮಾಧಿ ಚವಿ। ಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಚುತೇ ಓಭಾಸೋ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ದಸ್ಸನಞ್ಚ ರೂಪಾನಂ। ಸೋಹಂ ತಥಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಥಾ ಮೇ ಪುನ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ ನ ಅಮನಸಿಕಾರೋ ನ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ನ ಛಮ್ಭಿತತ್ತ’’’ನ್ತಿ।

“ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ…ಪೇ॰… ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಉಪ್ಪಿಲಂ [ಉಬ್ಬಿಲ್ಲಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಉಬ್ಬಿಲಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಖೋ ಮೇ ಉದಪಾದಿ, ಉಪ್ಪಿಲಾಧಿಕರಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ಸಮಾಧಿ ಚವಿ। ಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಚುತೇ ಓಭಾಸೋ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ದಸ್ಸನಞ್ಚ ರೂಪಾನಂ । ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಪುರಿಸೋ ಏಕಂ ನಿಧಿಮುಖಂ ಗವೇಸನ್ತೋ ಸಕಿದೇವ ಪಞ್ಚನಿಧಿಮುಖಾನಿ ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸ ತತೋನಿದಾನಂ ಉಪ್ಪಿಲಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಉಪ್ಪಿಲಂ ಉದಪಾದಿ, ಉಪ್ಪಿಲಾಧಿಕರಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ಸಮಾಧಿ ಚವಿ। ಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಚುತೇ ಓಭಾಸೋ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ದಸ್ಸನಞ್ಚ ರೂಪಾನಂ। ಸೋಹಂ ತಥಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಥಾ ಮೇ ಪುನ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ನ ಅಮನಸಿಕಾರೋ, ನ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ, ನ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ, ನ ಉಪ್ಪಿಲ’’’ನ್ತಿ।

“ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ…ಪೇ॰… ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ ಖೋ ಮೇ ಉದಪಾದಿ, ದುಟ್ಠುಲ್ಲಾಧಿಕರಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ಸಮಾಧಿ ಚವಿ। ಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಚುತೇ ಓಭಾಸೋ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ದಸ್ಸನಞ್ಚ ರೂಪಾನಂ। ಸೋಹಂ ತಥಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಥಾ ಮೇ ಪುನ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ನ ಅಮನಸಿಕಾರೋ, ನ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ, ನ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ, ನ ಉಪ್ಪಿಲಂ, ನ ದುಟ್ಠುಲ್ಲ’’’ನ್ತಿ।

“ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ…ಪೇ॰… ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಅಚ್ಚಾರದ್ಧವೀರಿಯಂ ಖೋ ಮೇ ಉದಪಾದಿ, ಅಚ್ಚಾರದ್ಧವೀರಿಯಾಧಿಕರಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ಸಮಾಧಿ ಚವಿ। ಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಚುತೇ ಓಭಾಸೋ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ದಸ್ಸನಞ್ಚ ರೂಪಾನಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಪುರಿಸೋ ಉಭೋಹಿ ಹತ್ಥೇಹಿ ವಟ್ಟಕಂ ಗಾಳ್ಹಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ಸೋ ತತ್ಥೇವ ಪತಮೇಯ್ಯ [ಮತಮೇಯ್ಯ (ಬಹೂಸು) ಪ + ತಂ + ಏಯ್ಯ = ಪತಮೇಯ್ಯ-ಇತಿ ಪದವಿಭಾಗೋ]; ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ಅನುರುದ್ಧಾ,

ಅಚ್ಚಾರದ್ಧವೀರಿಯಂ ಉದಪಾದಿ, ಅಚ್ಚಾರದ್ಧವೀರಿಯಾಧಿಕರಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ಸಮಾಧಿ ಚವಿ। ಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಚುತೇ ಓಭಾಸೋ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ದಸ್ಸನಞ್ಚ ರೂಪಾನಂ। ಸೋಹಂ ತಥಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಥಾ ಮೇ ಪುನ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ನ ಅಮನಸಿಕಾರೋ, ನ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ, ನ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ, ನ ಉಪ್ಪಿಲಂ, ನ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ, ನ ಅಚ್ಚಾರದ್ಧವೀರಿಯ'''ನ್ತಿ।

"ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ...ಪೇ॰... ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಅತಿಲೀನವೀರಿಯಂ ಖೋ ಮೇ ಉದಪಾದಿ , ಅತಿಲೀನವೀರಿಯಾಧಿಕರಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ಸಮಾಧಿ ಚವಿ। ಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಚುತೇ ಓಭಾಸೋ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ದಸ್ಸನಞ್ಚ ರೂಪಾನಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಪುರಿಸೋ ವಟ್ಟಕಂ ಸಿಥಿಲಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ಸೋ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಉಪ್ಪತೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಅತಿಲೀನವೀರಿಯಂ ಉದಪಾದಿ, ಅತಿಲೀನವೀರಿಯಾಧಿಕರಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ಸಮಾಧಿ ಚವಿ। ಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಚುತೇ ಓಭಾಸೋ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ದಸ್ಸನಞ್ಚ ರೂಪಾನಂ। ಸೋಹಂ ತಥಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಥಾ ಮೇ ಪುನ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ನ ಅಮನಸಿಕಾರೋ, ನ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ, ನ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ, ನ ಉಪ್ಪಿಲಂ, ನ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ, ನ ಅಚ್ಚಾರದ್ಧವೀರಿಯಂ, ನ ಅತಿಲೀನವೀರಿಯ'''ನ್ತಿ।

"ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ...ಪೇ॰... ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಅಭಿಜಪ್ಪಾ ಖೋ ಮೇ ಉದಪಾದಿ, ಅಭಿಜಪ್ಪಾಧಿಕರಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ಸಮಾಧಿ ಚವಿ। ಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಚುತೇ ಓಭಾಸೋ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ದಸ್ಸನಞ್ಚ ರೂಪಾನಂ। ಸೋಹಂ ತಥಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಥಾ ಮೇ ಪುನ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ನ ಅಮನಸಿಕಾರೋ, ನ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ, ನ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ, ನ ಉಪ್ಪಿಲಂ, ನ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ, ನ ಅಚ್ಚಾರದ್ಧವೀರಿಯಂ, ನ ಅತಿಲೀನವೀರಿಯಂ, ನ ಅಭಿಜಪ್ಪಾ'''ತಿ।

"ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ...ಪೇ॰... ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾ ಖೋ ಮೇ ಉದಪಾದಿ, ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾಧಿಕರಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ಸಮಾಧಿ ಚವಿ। ಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಚುತೇ ಓಭಾಸೋ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ದಸ್ಸನಞ್ಚ ರೂಪಾನಂ। ಸೋಹಂ ತಥಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಥಾ ಮೇ ಪುನ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ನ ಅಮನಸಿಕಾರೋ, ನ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ, ನ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ, ನ ಉಪ್ಪಿಲಂ, ನ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ, ನ ಅಚ್ಚಾರದ್ಧವೀರಿಯಂ, ನ ಅತಿಲೀನವೀರಿಯಂ, ನ ಅಭಿಜಪ್ಪಾ, ನ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾ'''ತಿ।

"ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ಓಭಾಸಞ್ಹೇವ ಸಞ್ಜಾನಾಮಿ ದಸ್ಸನಞ್ಚ ರೂಪಾನಂ। ಸೋ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಓಭಾಸೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ದಸ್ಸನಞ್ಚ ರೂಪಾನಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ ಅನುರುದ್ಧಾ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಕೋ ನು ಖೋ ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮೇ ಓಭಾಸೋ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ದಸ್ಸನಞ್ಚ ರೂಪಾನ'ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಅತಿನಿಜ್ಝಾಯಿತತ್ತಂ ಖೋ ಮೇ ರೂಪಾನಂ ಉದಪಾದಿ, ಅತಿನಿಜ್ಝಾಯಿತತ್ತಾಧಿಕರಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ರೂಪಾನಂ ಸಮಾಧಿ ಚವಿ। ಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಚುತೇ ಓಭಾಸೋ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ದಸ್ಸನಞ್ಚ ರೂಪಾನಂ। ಸೋಹಂ ತಥಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಥಾ ಮೇ ಪುನ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ನ ಅಮನಸಿಕಾರೋ, ನ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ, ನ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ, ನ ಉಪ್ಪಿಲಂ, ನ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ, ನ ಅಚ್ಚಾರದ್ಧವೀರಿಯಂ, ನ ಅತಿಲೀನವೀರಿಯಂ, ನ ಅಭಿಜಪ್ಪಾ, ನ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾ, ನ ಅತಿನಿಜ್ಝಾಯಿತತ್ತಂ ರೂಪಾನ'''ನ್ತಿ।

೨೪೨. "ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, 'ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ'ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹಿಂ, 'ಅಮನಸಿಕಾರೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ'ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಮನಸಿಕಾರಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹಿಂ, 'ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ'ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹಿಂ, 'ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ'ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹಿಂ, 'ಉಪ್ಪಿಲಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ'ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪಿಲಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹಿಂ, 'ದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ'ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹಿಂ, 'ಅಚ್ಚಾರದ್ಧವೀರಿಯಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ'ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಚ್ಚಾರದ್ಧವೀರಿಯಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹಿಂ, 'ಅತಿಲೀನವೀರಿಯಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ'ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಅತಿಲೀನವೀರಿಯಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ

ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹಿಂ, ‘ಅಭಿಜಪ್ಪಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಭಿಜಪ್ಪಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹಿಂ, ‘ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹಿಂ, ‘ಅತಿನಿಜ್ಝಾಯಿತತ್ತಂ ರೂಪಾನಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಅತಿನಿಜ್ಝಾಯಿತತ್ತಂ ರೂಪಾನಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹಿಂ।

೨೪೩. “ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ಓಭಾಸಞ್ಹಿ ಖೋ ಸಞ್ಜಾನಾಮಿ, ನ ಚ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸಾಮಿ; ರೂಪಾನಿ ಹಿ ಖೋ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಚ ಓಭಾಸಂ ಸಞ್ಜಾನಾಮಿ - ‘ಕೇವಲಮ್ಪಿ ರತ್ತಿಂ, ಕೇವಲಮ್ಪಿ ದಿವಂ [ದಿವಸಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಕೇವಲಮ್ಪಿ ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ’ [ರತ್ತಿದಿವಂ (ಕ॰)]। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕೋ ನು ಖೋ ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯ್ವಾಹಂ ಓಭಾಸಞ್ಹಿ ಖೋ ಸಞ್ಜಾನಾಮಿ ನ ಚ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸಾಮಿ; ರೂಪಾನಿ ಹಿ ಖೋ [ಖೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಪಸ್ಸಾಮಿ ನ ಚ ಓಭಾಸಂ ಸಞ್ಜಾನಾಮಿ - ಕೇವಲಮ್ಪಿ ರತ್ತಿಂ, ಕೇವಲಮ್ಪಿ ದಿವಂ, ಕೇವಲಮ್ಪಿ ರತ್ತಿನ್ದಿವ’ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಯಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಖೋ ಅಹಂ ಸಮಯೇ ರೂಪನಿಮಿತ್ತಂ ಅಮನಸಿಕರಿತ್ವಾ ಓಭಾಸನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿ ಕರೋಮಿ, ಓಭಾಸಞ್ಹಿ ಖೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸಞ್ಜಾನಾಮಿ, ನ ಚ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸಾಮಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಪನಾಹಂ ಸಮಯೇ ಓಭಾಸನಿಮಿತ್ತಂ ಅಮನಸಿಕರಿತ್ವಾ ರೂಪನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿ ಕರೋಮಿ, ರೂಪಾನಿ ಹಿ ಖೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಪಸ್ಸಾಮಿ ನ ಚ ಓಭಾಸಂ ಸಞ್ಜಾನಾಮಿ - ಕೇವಲಮ್ಪಿ ರತ್ತಿಂ, ಕೇವಲಮ್ಪಿ ದಿವಂ, ಕೇವಲಮ್ಪಿ ರತ್ತಿನ್ದಿವ’”ನ್ತಿ।

“ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ಪರಿತ್ತಞ್ಚೇವ ಓಭಾಸಂ ಸಞ್ಜಾನಾಮಿ, ಪರಿತ್ತಾನಿ ಚ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸಾಮಿ; ಅಪ್ಪಮಾಣಞ್ಚೇವ ಓಭಾಸಂ ಸಞ್ಜಾನಾಮಿ, ಅಪ್ಪಮಾಣಾನಿ ಚ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸಾಮಿ - ಕೇವಲಮ್ಪಿ ರತ್ತಿಂ, ಕೇವಲಮ್ಪಿ ದಿವಂ, ಕೇವಲಮ್ಪಿ ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕೋ ನು ಖೋ ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯ್ವಾಹಂ ಪರಿತ್ತಞ್ಚೇವ ಓಭಾಸಂ ಸಞ್ಜಾನಾಮಿ, ಪರಿತ್ತಾನಿ ಚ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸಾಮಿ ; ಅಪ್ಪಮಾಣಞ್ಚೇವ ಓಭಾಸಂ ಸಞ್ಜಾನಾಮಿ, ಅಪ್ಪಮಾಣಾನಿ ಚ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸಾಮಿ - ಕೇವಲಮ್ಪಿ ರತ್ತಿಂ, ಕೇವಲಮ್ಪಿ ದಿವಂ, ಕೇವಲಮ್ಪಿ ರತ್ತಿನ್ದಿವ’ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಯಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಮೇ ಸಮಯೇ ಪರಿತ್ತೋ ಸಮಾಧಿ ಹೋತಿ, ಪರಿತ್ತಂ ಮೇ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಕ್ಖು ಹೋತಿ। ಸೋಹಂ ಪರಿತ್ತೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ಪರಿತ್ತಞ್ಚೇವ ಓಭಾಸಂ ಸಞ್ಜಾನಾಮಿ, ಪರಿತ್ತಾನಿ ಚ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸಾಮಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಪನ ಮೇ ಸಮಯೇ ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ಸಮಾಧಿ ಹೋತಿ, ಅಪ್ಪಮಾಣಂ ಮೇ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಕ್ಖು ಹೋತಿ। ಸೋಹಂ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ಅಪ್ಪಮಾಣಞ್ಚೇವ ಓಭಾಸಂ ಸಞ್ಜಾನಾಮಿ, ಅಪ್ಪಮಾಣಾನಿ ಚ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸಾಮಿ - ಕೇವಲಮ್ಪಿ ರತ್ತಿಂ, ಕೇವಲಮ್ಪಿ ದಿವಂ, ಕೇವಲಮ್ಪಿ ರತ್ತಿನ್ದಿವ’”ನ್ತಿ।

೨೪೪. ಯತೋ ಖೋ ಮೇ , ಅನುರುದ್ಧಾ, ‘ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಅಹೋಸಿ, ‘ಅಮನಸಿಕಾರೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಮನಸಿಕಾರೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಅಹೋಸಿ, ‘ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಅಹೋಸಿ, ‘ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಅಹೋಸಿ, ‘ಉಪ್ಪಿಲಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪಿಲಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಅಹೋಸಿ, ‘ದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಅಹೋಸಿ, ‘ಅಚ್ಚಾರದ್ಧವೀರಿಯಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಚ್ಚಾರದ್ಧವೀರಿಯಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಅಹೋಸಿ, ‘ಅತಿಲೀನವೀರಿಯಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಅತಿಲೀನವೀರಿಯಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಅಹೋಸಿ, ‘ಅಭಿಜಪ್ಪಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಭಿಜಪ್ಪಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಅಹೋಸಿ, ‘ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಅಹೋಸಿ, ‘ಅತಿನಿಜ್ಝಾಯಿತತ್ತಂ ರೂಪಾನಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಅತಿನಿಜ್ಝಾಯಿತತ್ತಂ ರೂಪಾನಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಅಹೋಸಿ।

೨೪೫. ''ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಯೇ ಖೋ ಮೇ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ ತೇ ಮೇ ಪಹೀನಾ। ಹನ್ದ, ದಾನಾಹಂ ತಿವಿಧೇನ ಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇಮೀ'ತಿ [ಭಾವೇಸಿನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಸವಿತಕ್ಕಮ್ಪಿ ಸವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇಸಿಂ [ಭಾವೇಮಿ (ಕ॰)], ಅವಿತಕ್ಕಮ್ಪಿ ವಿಚಾರಮತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇಸಿಂ, ಅವಿತಕ್ಕಮ್ಪಿ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇಸಿಂ, ಸಪ್ಪೀತಿಕಮ್ಪಿ ಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇಸಿಂ, ನಿಪ್ಪೀತಿಕಮ್ಪಿ ಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇಸಿಂ, ಸಾತಸಹಗತಮ್ಪಿ ಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇಸಿಂ, ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತಮ್ಪಿ ಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇಸಿಂ। ಯತೋ ಖೋ ಮೇ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಸವಿತಕ್ಕೋಪಿ ಸವಿಚಾರೋ ಸಮಾಧಿ ಭಾವಿತೋ ಅಹೋಸಿ, ಅವಿತಕ್ಕೋಪಿ ವಿಚಾರಮತ್ತೋ ಸಮಾಧಿ ಭಾವಿತೋ ಅಹೋಸಿ, ಅವಿತಕ್ಕೋಪಿ ಅವಿಚಾರೋ ಸಮಾಧಿ ಭಾವಿತೋ ಅಹೋಸಿ, ಸಪ್ಪೀತಿಕೋಪಿ ಸಮಾಧಿ ಭಾವಿತೋ ಅಹೋಸಿ, ನಿಪ್ಪೀತಿಕೋಪಿ ಸಮಾಧಿ ಭಾವಿತೋ ಅಹೋಸಿ, ಸಾತಸಹಗತೋಪಿ ಸಮಾಧಿ ಭಾವಿತೋ ಅಹೋಸಿ, ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೋಪಿ ಸಮಾಧಿ ಭಾವಿತೋ ಅಹೋಸಿ। ಞಾಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ದಸ್ಸನಂ ಉದಪಾದಿ, ಅಕುಪ್ಪಾ ಮೇ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ। ಅಯಮನ್ತಿಮಾ ಜಾತಿ, ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ''ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಬಾಲಪಣ್ಡಿತಸುತ್ತಂ

೨೪೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ''ಭಿಕ್ಖವೋ''ತಿ। ''ಭದನ್ತೇ''ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

''ತೀಣಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲಸ್ಸ ಬಾಲಲಕ್ಖಣಾನಿ ಬಾಲನಿಮಿತ್ತಾನಿ ಬಾಲಾಪದಾನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ತೀಣಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೋ ದುಚ್ಚಿನ್ತಿತಚಿನ್ತೀ ಚ ಹೋತಿ ದುಬ್ಭಾಸಿತಭಾಸೀ ಚ ದುಕ್ಕಟಕಮ್ಮಕಾರೀ ಚ। ನೋ ಚೇತಂ [ನೋ ಚೇದಂ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೧೭-೧೮)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೋ ದುಚ್ಚಿನ್ತಿತಚಿನ್ತೀ ಚ ಅಭವಿಸ್ಸ ದುಬ್ಭಾಸಿತಭಾಸೀ ಚ ದುಕ್ಕಟಕಮ್ಮಕಾರೀ ಚ ಕೇನ ನಂ [ನ ತೇನ ನಂ (ಕ॰), ನ ನಂ (?)] ಪಣ್ಡಿತಾ ಜಾನೇಯ್ಯುಂ – 'ಬಾಲೋ ಅಯಂ ಭವಂ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ'ತಿ? ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೋ ದುಚ್ಚಿನ್ತಿತಚಿನ್ತೀ ಚ ಹೋತಿ ದುಬ್ಭಾಸಿತಭಾಸೀ ಚ ದುಕ್ಕಟಕಮ್ಮಕಾರೀ ಚ ತಸ್ಮಾ ನಂ ಪಣ್ಡಿತಾ ಜಾನನ್ತಿ – 'ಬಾಲೋ ಅಯಂ ಭವಂ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ'ತಿ। ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೋ ತಿವಿಧಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೋ ಸಭಾಯಂ ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ರಥಿಕಾಯ [ರಥಿಯಾಯ (ಬಹೂಸು)] ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಸಿಙ್ಘಾಟಕೇ ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ; ತತ್ರ ಚೇ ಜನೋ ತಜ್ಜಂ ತಸ್ಸಾರುಪ್ಪಂ ಕಥಂ ಮನ್ತೇತಿ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾಯೀ ಹೋತಿ, ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಯಂ ಖೋ ಜನೋ ತಜ್ಜಂ ತಸ್ಸಾರುಪ್ಪಂ ಕಥಂ ಮನ್ತೇತಿ, ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತೇವ ತೇ [ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತೇ ತೇ ಚ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಧಮ್ಮಾ ಮಯಿ, ಅಹಞ್ಚ ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೋ ಪಠಮಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ।

೨೪೭. ''ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೋ ಪಸ್ಸತಿ ರಾಜಾನೋ ಚೋರಂ ಆಗುಚಾರಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿವಿಧಾ ಕಮ್ಮಕಾರಣಾ ಕಾರೇನ್ತೇ – ಕಸಾಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತೇ ವೇತ್ತೇಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತೇ ಅದ್ಧದಣ್ಡಕೇಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತೇ ಹತ್ಥಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ ಪಾದಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ ಹತ್ಥಪಾದಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ ಕಣ್ಣಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ ನಾಸಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ ಕಣ್ಣನಾಸಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ ಬಿಲಙ್ಗಥಾಲಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಸಙ್ಖಮುಣ್ಡಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ರಾಹುಮುಖಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಜೋತಿಮಾಲಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಹತ್ಥಪಜ್ಜೋತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಏರಕವತ್ತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಚೀರಕವಾಸಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಏಣೇಯ್ಯಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಬಳಿಸಮಂಸಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಕಹಾಪಣಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಖಾರಾಪತಚ್ಛಿಕಮ್ಪಿ [ಖಾರಾಪಟಿಚ್ಛಕಮ್ಪಿ (ಕ॰)] ಕರೋನ್ತೇ ಪಲಿಘಪರಿವತ್ತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಪಲಾಲಪೀಠಕಮ್ಪಿ [ಪಲಾಲಪಿಟ್ಠಕಮ್ಪಿ (ಪೀ॰)] ಕರೋನ್ತೇ

ತತ್ತೇನಪಿ ತೇಲೇನ ಓಸಿಞ್ಚನ್ತೇ ಸುನಖೇಹಿಪಿ ಖಾದಾಪೇನ್ತೇ ಜೀವನ್ತಮ್ಪಿ ಸೂಲೇ ಉತ್ತಾಸೇನ್ತೇ ಅಸಿನಾಪಿ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದನ್ತೇ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಯಥಾರೂಪಾನಂ ಖೋ ಪಾಪಕಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಹೇತು ರಾಜಾನೋ ಚೋರಂ ಆಗುಚಾರಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿವಿಧಾ ಕಮ್ಮಕಾರಣಾ ಕಾರೇನ್ತಿ - ಕಸಾಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಅಸಿನಾಪಿ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದನ್ತಿ; ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತೇವ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಮಯಿ, ಅಹಞ್ಚ ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸನ್ದಿಸ್ಸಾಮಿ। ಮಂ ಚೇಪಿ ರಾಜಾನೋ [ಸಚೇ ಮಮ್ಪಿ (ಕ॰)] ಜಾನೇಯ್ಯುಂ, ಮಮ್ಪಿ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿವಿಧಾ ಕಮ್ಮಕಾರಣಾ ಕಾರೇಯ್ಯುಂ - ಕಸಾಹಿಪಿ ತಾಳೇಯ್ಯುಂ…ಪೇ॰… ಜೀವನ್ತಮ್ಪಿ ಸೂಲೇ ಉತ್ತಾಸೇಯ್ಯುಂ, ಅಸಿನಾಪಿ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ। ಇದಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೋ ದುತಿಯಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ।

೨೪೮. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲಂ ಪೀಠಸಮಾರೂಳ್ಹಂ ವಾ ಮಞ್ಚಸಮಾರೂಳ್ಹಂ ವಾ ಛಮಾಯಂ [ಛಮಾಯ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ವಾ ಸೇಮಾನಂ, ಯಾನಿಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇ ಪಾಪಕಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಕತಾನಿ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಾನಿ ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಾನಿ ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಾನಿ ತಾನಿಸ್ಸ ತಮ್ಹಿ ಸಮಯೇ ಓಲಮ್ಬನ್ತಿ ಅಜ್ಝೋಲಮ್ಬನ್ತಿ ಅಭಿಪ್ಪಲಮ್ಬನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹತಂ ಪಬ್ಬತಕೂಟಾನಂ ಛಾಯಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಥವಿಯಾ ಓಲಮ್ಬನ್ತಿ ಅಜ್ಝೋಲಮ್ಬನ್ತಿ ಅಭಿಪ್ಪಲಮ್ಬನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲಂ ಪೀಠಸಮಾರೂಳ್ಹಂ ವಾ ಮಞ್ಚಸಮಾರೂಳ್ಹಂ ವಾ ಛಮಾಯಂ ವಾ ಸೇಮಾನಂ, ಯಾನಿಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇ ಪಾಪಕಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಕತಾನಿ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಾನಿ ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಾನಿ ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಾನಿ ತಾನಿಸ್ಸ ತಮ್ಹಿ ಸಮಯೇ ಓಲಮ್ಬನ್ತಿ ಅಜ್ಝೋಲಮ್ಬನ್ತಿ ಅಭಿಪ್ಪಲಮ್ಬನ್ತಿ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಕತಂ ವತ ಮೇ ಕಲ್ಯಾಣಂ, ಅಕತಂ ಕುಸಲಂ, ಅಕತಂ ಭೀರುತ್ತಾಣಂ; ಕತಂ ಪಾಪಂ, ಕತಂ ಲುದ್ದಂ, ಕತಂ ಕಿಬ್ಬಿಸಂ। ಯಾವತಾ, ಭೋ, ಅಕತಕಲ್ಯಾಣಾನಂ ಅಕತಕುಸಲಾನಂ ಅಕತಭೀರುತ್ತಾಣಾನಂ ಕತಪಾಪಾನಂ ಕತಲುದ್ದಾನಂ ಕತಕಿಬ್ಬಿಸಾನಂ ಗತಿ ತಂ ಗತಿಂ ಪೇಚ್ಚ ಗಚ್ಛಾಮೀ'ತಿ। ಸೋ ಸೋಚತಿ ಕಿಲಮತಿ ಪರಿದೇವತಿ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಇದಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೋ ತತಿಯಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ।

"ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೋ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಯಂ ಖೋ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ - 'ಏಕನ್ತಂ ಅನಿಟ್ಠಂ ಏಕನ್ತಂ ಅಕನ್ತಂ ಏಕನ್ತಂ ಅಮನಾಪ'ನ್ತಿ, ನಿರಯಮೇವ ತಂ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ - 'ಏಕನ್ತಂ ಅನಿಟ್ಠಂ ಏಕನ್ತಂ ಅಕನ್ತಂ ಏಕನ್ತಂ ಅಮನಾಪ'ನ್ತಿ। ಯಾವಞ್ಚಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಮಾಪಿ [ಉಪಮಾಹಿಪಿ (ಸೀ॰)] ನ ಸುಕರಾ ಯಾವ ದುಕ್ಖಾ ನಿರಯಾ"ತಿ।

೨೪೯. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸಕ್ಕಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಮಂ ಕಾತು"ನ್ತಿ? "ಸಕ್ಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಚೋರಂ ಆಗುಚಾರಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ದಸ್ಸೇಯ್ಯುಂ - 'ಅಯಂ ಖೋ, ದೇವ, ಚೋರೋ ಆಗುಚಾರೀ, ಇಮಸ್ಸ ಯಂ ಇಚ್ಛಸಿ ತಂ ದಣ್ಡಂ ಪಣೇಹೀ'ತಿ। ತಮೇನಂ ರಾಜಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಗಚ್ಛಥ, ಭೋ, ಇಮಂ ಪುರಿಸಂ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ಸತ್ತಿಸತೇನ ಹನಥಾ'ತಿ । ತಮೇನಂ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ಸತ್ತಿಸತೇನ ಹನೇಯ್ಯುಂ। ಅಥ ರಾಜಾ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ [ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰), ಮಜ್ಝನ್ತಿಕಂ ಸಮಯಂ (ಪೀ॰)] ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಅಮ್ಭೋ, ಕಥಂ ಸೋ ಪುರಿಸೋ'ತಿ? "'ತಥೇವ, ದೇವ, ಜೀವತೀ'ತಿ। ತಮೇನಂ ರಾಜಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಗಚ್ಛಥ, ಭೋ, ತಂ ಪುರಿಸಂ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ ಸತ್ತಿಸತೇನ ಹನಥಾ'ತಿ। ತಮೇನಂ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ ಸತ್ತಿಸತೇನ ಹನೇಯ್ಯುಂ। ಅಥ ರಾಜಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಅಮ್ಭೋ, ಕಥಂ ಸೋ ಪುರಿಸೋ'ತಿ? 'ತಥೇವ, ದೇವ, ಜೀವತೀ'ತಿ। ತಮೇನಂ ರಾಜಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಗಚ್ಛಥ, ಭೋ, ತಂ ಪುರಿಸಂ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಸತ್ತಿಸತೇನ ಹನಥಾ'ತಿ। ತಮೇನಂ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಸತ್ತಿಸತೇನ ಹನೇಯ್ಯುಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ತೀಹಿ ಸತ್ತಿಸತೇಹಿ ಹಞ್ಞಮಾನೋ ತತೋನಿದಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಿಯೇಥಾ"ತಿ? "ಏಕಿಸ್ಸಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಸತ್ತಿಯಾ ಹಞ್ಞಮಾನೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ತತೋನಿದಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಿಯೇಥ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ತೀಹಿ ಸತ್ತಿಸತೇಹೀ"ತಿ?

೨೫೦. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪರಿತ್ತಂ ಪಾಣಿಮತ್ತಂ ಪಾಸಾಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮೋ ನು ಖೋ ಮಹನ್ತತರೋ – ಯೋ ಚಾಯಂ ಮಯಾ ಪರಿತ್ತೋ ಪಾಣಿಮತ್ತೋ ಪಾಸಾಣೋ ಗಹಿತೋ, ಯೋ ಚ ಹಿಮವಾ ಪಬ್ಬತರಾಜಾ"ತಿ? "ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೋ ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಪರಿತ್ತೋ ಪಾಣಿಮತ್ತೋ ಪಾಸಾಣೋ ಗಹಿತೋ, ಹಿಮವನ್ತಂ ಪಬ್ಬತರಾಜಾನಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಸಙ್ಖಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಉಪನಿಧಮ್ಪಿ [ಉಪನಿಧಿಮ್ಪಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ನ ಉಪೇತಿ"। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ತೀಹಿ ಸತ್ತಿಸತೇಹಿ ಹಞ್ಞಮಾನೋ ತತೋನಿದಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ತಂ ನಿರಯಕಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಉಪನಿಧಾಯ ಸಙ್ಖಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಉಪನಿಧಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ"।

"ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಯಪಾಲಾ ಪಞ್ಚವಿಧಬನ್ಧನಂ ನಾಮ ಕಮ್ಮಕಾರಣಂ ಕರೋನ್ತಿ – ತತ್ತಂ ಅಯೋಖಿಲಂ [ಅಯೋಖೀಲಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಹತ್ಥೇ ಗಮೇನ್ತಿ, ತತ್ತಂ ಅಯೋಖಿಲಂ ದುತಿಯೇ ಹತ್ಥೇ ಗಮೇನ್ತಿ, ತತ್ತಂ ಅಯೋಖಿಲಂ ಪಾದೇ ಗಮೇನ್ತಿ, ತತ್ತಂ ಅಯೋಖಿಲಂ ದುತಿಯೇ ಪಾದೇ ಗಮೇನ್ತಿ, ತತ್ತಂ ಅಯೋಖಿಲಂ ಮಜ್ಝೇ ಉರಸ್ಮಿಂ ಗಮೇನ್ತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದೇತಿ, ನ ಚ ತಾವ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಬ್ಯನ್ತೀಹೋತಿ [ಬ್ಯನ್ತಿಹೋತಿ (ಪೀ॰ ಕಂ॰)]। ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಯಪಾಲಾ ಸಂವೇಸೇತ್ವಾ ಕುಠಾರೀಹಿ [ಕುಧಾರೀಹಿ (ಕಂ॰)] ತಚ್ಛನ್ತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ…ಪೇ॰… ಬ್ಯನ್ತೀಹೋತಿ। ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಯಪಾಲಾ ಉದ್ಧಂಪಾದಂ ಅಧೋಸಿರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಾಸೀಹಿ ತಚ್ಛನ್ತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ…ಪೇ॰… ಬ್ಯನ್ತೀಹೋತಿ। ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಯಪಾಲಾ ರಥೇ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಆದಿತ್ತಾಯ ಪಥವಿಯಾ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಾಯ ಸಜೋತಿಭೂತಾಯ [ಸಞ್ಜೋತಿಭೂತಾಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸಾರೇನ್ತಿಪಿ ಪಚ್ಚಾಸಾರೇನ್ತಿಪಿ । ಸೋ ತತ್ಥ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ…ಪೇ॰… ಬ್ಯನ್ತೀಹೋತಿ। ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಯಪಾಲಾ ಮಹನ್ತಂ ಅಙ್ಗಾರಪಬ್ಬತಂ ಆದಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಂ ಸಜೋತಿಭೂತಂ ಆರೋಪೇನ್ತಿಪಿ ಓರೋಪೇನ್ತಿಪಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದೇತಿ, ನ ಚ ತಾವ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಬ್ಯನ್ತೀಹೋತಿ। ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಯಪಾಲಾ ಉದ್ಧಂಪಾದಂ ಅಧೋಸಿರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತತ್ತಾಯ ಲೋಹಕುಮ್ಭಿಯಾ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಿ ಆದಿತ್ತಾಯ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಾಯ ಸಜೋತಿಭೂತಾಯ। ಸೋ ತತ್ಥ ಫೇಣುದ್ದೇಹಕಂ ಪಚ್ಚತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಫೇಣುದ್ದೇಹಕಂ ಪಚ್ಚಮಾನೋ ಸಕಿಮ್ಪಿ ಉದ್ಧಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಸಕಿಮ್ಪಿ ಅಧೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಸಕಿಮ್ಪಿ ತಿರಿಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದೇತಿ, ನ ಚ ತಾವ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಬ್ಯನ್ತೀಹೋತಿ। ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಯಪಾಲಾ [ನಿರಯಪಾಲಾ ಪುನಪ್ಪುನಂ (ಕಂ॰)] ಮಹಾನಿರಯೇ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾನಿರಯೋ –

> "ಚತುಕ್ಕಣ್ಣೋ ಚತುದ್ವಾರೋ, ವಿಭತ್ತೋ ಭಾಗಸೋ ಮಿತೋ।
> ಅಯೋಪಾಕಾರಪರಿಯನ್ತೋ, ಅಯಸಾ ಪಟಿಕುಜ್ಜಿತೋ॥
>
> "ತಸ್ಸ ಅಯೋಮಯಾ ಭೂಮಿ, ಜಲಿತಾ ತೇಜಸಾ ಯುತಾ।
> ಸಮನ್ತಾ ಯೋಜನಸತಂ, ಫರಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ ಸಬ್ಬದಾ"॥

"ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಯಕಥಂ ಕಥೇಯ್ಯಂ; ಯಾವಞ್ಚಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ಸುಕರಾ ಅಕ್ಖಾನೇನ ಪಾಪುಣಿತುಂ ಯಾವ ದುಕ್ಖಾ ನಿರಯಾ।

೨೫೧. "ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಪಾಣಾ ತಿಣಭಕ್ಖಾ। ತೇ ಅಲ್ಲಾನಿಪಿ ತಿಣಾನಿ ಸುಕ್ಖಾನಿಪಿ ತಿಣಾನಿ ದನ್ತುಲ್ಲೇಹಕಂ ಖಾದನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಪಾಣಾ ತಿಣಭಕ್ಖಾ? ಹತ್ಥೀ ಅಸ್ಸಾ ಗೋಣಾ ಗದ್ರಭಾ ಅಜಾ ಮಿಗಾ, ಯೇ ವಾ

ಪನಞ್ಞೇಪಿ ಕೇಚಿ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಪಾಣಾ ತಿಣಭಕ್ಖಾ। ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೋ ಇಧ ಪುಬ್ಬೇ ರಸಾದೋ ಇಧ ಪಾಪಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಕರಿತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ಯೇ ತೇ ಸತ್ತಾ ತಿಣಭಕ್ಖಾ।

“ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಪಾಣಾ ಗೂಥಭಕ್ಖಾ। ತೇ ದೂರತೋವ ಗೂಥಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ ಧಾವನ್ತಿ - ‘ಏತ್ಥ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಏತ್ಥ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಆಹುತಿಗನ್ಧೇನ ಧಾವನ್ತಿ - ‘ಏತ್ಥ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಏತ್ಥ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸನ್ತಿ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಪಾಣಾ ಗೂಥಭಕ್ಖಾ, ತೇ ದೂರತೋವ ಗೂಥಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ ಧಾವನ್ತಿ - ‘ಏತ್ಥ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಏತ್ಥ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಪಾಣಾ ಗೂಥಭಕ್ಖಾ? ಕುಕ್ಕುಟಾ ಸೂಕರಾ ಸೋಣಾ ಸಿಙ್ಗಾಲಾ, ಯೇ ವಾ ಪನಞ್ಞೇಪಿ ಕೇಚಿ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಪಾಣಾ ಗೂಥಭಕ್ಖಾ। ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೋ ಇಧ ಪುಬ್ಬೇ ರಸಾದೋ ಇಧ ಪಾಪಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಕರಿತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ಯೇ ತೇ ಸತ್ತಾ ಗೂಥಭಕ್ಖಾ।

“ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಪಾಣಾ ಅನ್ಧಕಾರೇ ಜಾಯನ್ತಿ ಅನ್ಧಕಾರೇ ಜೀಯನ್ತಿ [ಜಿಯ್ಯನ್ತಿ (ಕ॰)] ಅನ್ಧಕಾರೇ ಮೀಯನ್ತಿ [ಮಿಯ್ಯನ್ತಿ (ಕ॰)]। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಪಾಣಾ ಅನ್ಧಕಾರೇ ಜಾಯನ್ತಿ ಅನ್ಧಕಾರೇ ಜೀಯನ್ತಿ ಅನ್ಧಕಾರೇ ಮೀಯನ್ತಿ? ಕೀಟಾ ಪುಳವಾ [ಪಟಙ್ಗಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಗಣ್ಡುಪ್ಪಾದಾ, ಯೇ ವಾ ಪನಞ್ಞೇಪಿ ಕೇಚಿ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಪಾಣಾ ಅನ್ಧಕಾರೇ ಜಾಯನ್ತಿ ಅನ್ಧಕಾರೇ ಜೀಯನ್ತಿ ಅನ್ಧಕಾರೇ ಮೀಯನ್ತಿ। ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೋ ಇಧ ಪುಬ್ಬೇ ರಸಾದೋ, ಇಧ ಪಾಪಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಕರಿತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ಯೇ ತೇ ಸತ್ತಾ ಅನ್ಧಕಾರೇ ಜಾಯನ್ತಿ ಅನ್ಧಕಾರೇ ಜೀಯನ್ತಿ ಅನ್ಧಕಾರೇ ಮೀಯನ್ತಿ।

“ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಪಾಣಾ ಉದಕಸ್ಮಿಂ ಜಾಯನ್ತಿ ಉದಕಸ್ಮಿಂ ಜೀಯನ್ತಿ ಉದಕಸ್ಮಿಂ ಮೀಯನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಪಾಣಾ ಉದಕಸ್ಮಿಂ ಜಾಯನ್ತಿ ಉದಕಸ್ಮಿಂ ಜೀಯನ್ತಿ ಉದಕಸ್ಮಿಂ ಮೀಯನ್ತಿ? ಮಚ್ಛಾ ಕಚ್ಛಪಾ ಸುಸುಮಾರಾ, ಯೇ ವಾ ಪನಞ್ಞೇಪಿ ಕೇಚಿ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಪಾಣಾ ಉದಕಸ್ಮಿಂ ಜಾಯನ್ತಿ ಉದಕಸ್ಮಿಂ ಜೀಯನ್ತಿ ಉದಕಸ್ಮಿಂ ಮೀಯನ್ತಿ। ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೋ ಇಧ ಪುಬ್ಬೇ ರಸಾದೋ ಇಧ ಪಾಪಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಕರಿತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ಯೇ ತೇ ಸತ್ತಾ ಉದಕಸ್ಮಿಂ ಜಾಯನ್ತಿ ಉದಕಸ್ಮಿಂ ಜೀಯನ್ತಿ ಉದಕಸ್ಮಿಂ ಮೀಯನ್ತಿ।

“ಸನ್ತಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಪಾಣಾ ಅಸುಚಿಸ್ಮಿಂ ಜಾಯನ್ತಿ ಅಸುಚಿಸ್ಮಿಂ ಜೀಯನ್ತಿ ಅಸುಚಿಸ್ಮಿಂ ಮೀಯನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಪಾಣಾ ಅಸುಚಿಸ್ಮಿಂ ಜಾಯನ್ತಿ ಅಸುಚಿಸ್ಮಿಂ ಜೀಯನ್ತಿ ಅಸುಚಿಸ್ಮಿಂ ಮೀಯನ್ತಿ? ಯೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಪೂತಿಮಚ್ಛೇ ವಾ ಜಾಯನ್ತಿ ಪೂತಿಮಚ್ಛೇ ವಾ ಜೀಯನ್ತಿ ಪೂತಿಮಚ್ಛೇ ವಾ ಮೀಯನ್ತಿ ಪೂತಿಕುಣಪೇ ವಾ…ಪೇ॰… ಪೂತಿಕುಮ್ಮಾಸೇ ವಾ… ಚನ್ದನಿಕಾಯ ವಾ… ಓಲಿಗಲ್ಲೇ ವಾ ಜಾಯನ್ತಿ, (ಯೇ ವಾ ಪನಞ್ಞೇಪಿ ಕೇಚಿ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಪಾಣಾ ಅಸುಚಿಸ್ಮಿಂ ಜಾಯನ್ತಿ ಅಸುಚಿಸ್ಮಿಂ ಜೀಯನ್ತಿ ಅಸುಚಿಸ್ಮಿಂ ಮೀಯನ್ತಿ।) [( ) ನತ್ಥಿ ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು] ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೋ ಇಧ ಪುಬ್ಬೇ ರಸಾದೋ ಇಧ ಪಾಪಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಕರಿತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ಯೇ ತೇ ಸತ್ತಾ ಅಸುಚಿಸ್ಮಿಂ ಜಾಯನ್ತಿ ಅಸುಚಿಸ್ಮಿಂ ಜೀಯನ್ತಿ ಅಸುಚಿಸ್ಮಿಂ ಮೀಯನ್ತಿ।

“ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಕಥಂ ಕಥೇಯ್ಯಂ; ಯಾವಞ್ಚಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ಸುಕರಂ ಅಕ್ಖಾನೇನ ಪಾಪುಣಿತುಂ ಯಾವ ದುಕ್ಖಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ।

೨೫೨. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಏಕಚ್ಛಿಗ್ಗಲಂ ಯುಗಂ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ। ತಮೇನಂ ಪುರತ್ಥಿಮೋ ವಾತೋ ಪಚ್ಛಿಮೇನ ಸಂಹರೇಯ್ಯ, ಪಚ್ಛಿಮೋ ವಾತೋ ಪುರತ್ಥಿಮೇನ ಸಂಹರೇಯ್ಯ, ಉತ್ತರೋ ವಾತೋ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಸಂಹರೇಯ್ಯ,

ದಕ್ಖಿಣೋ ವಾತೋ ಉತ್ತರೇನ ಸಂಹರೇಯ್ಯ। ತತ್ರಾಸ್ಸ ಕಾಣೋ ಕಚ್ಛಪೋ, ಸೋ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ [ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಸ್ಸ ವಸ್ಸಸತಸಹಸ್ಸಸ್ಸ (ಸೀ॰), ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಚ್ಚಯೇನ ಸಕಿಂ ಉಮ್ಮುಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಕಾಣೋ ಕಚ್ಛಪೋ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ಏಕಚ್ಛಿಗ್ಗಲೇ ಯುಗೇ ಗೀವಂ ಪವೇಸೇಯ್ಯಾ"ತಿ? ("ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।) [( ) ನತ್ಥಿ ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು] "ಯದಿ ಪನ [ಯದಿ ನೂನ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಭನ್ತೇ, ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ದೀಘಸ್ಸ ಅದ್ಧುನೋ ಅಚ್ಚಯೇನಾ"ತಿ। "ಖಿಪ್ಪತರಂ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಣೋ ಕಚ್ಛಪೋ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ಏಕಚ್ಛಿಗ್ಗಲೇ ಯುಗೇ ಗೀವಂ ಪವೇಸೇಯ್ಯ, ಅತೋ ದುಲ್ಲಭತರಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ವದಾಮಿ ಸಕಿಂ ವಿನಿಪಾತಗತೇನ ಬಾಲೇನ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನ ಹೇತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಚರಿಯಾ ಸಮಚರಿಯಾ ಕುಸಲಕಿರಿಯಾ ಪುಞ್ಞಕಿರಿಯಾ। ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಖಾದಿಕಾ ಏತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವತ್ತತಿ ದುಬ್ಬಲಖಾದಿಕಾ"।

"ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೋ ಸಚೇ ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ದೀಘಸ್ಸ ಅದ್ಧುನೋ ಅಚ್ಚಯೇನ ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಯಾನಿ ತಾನಿ ನೀಚಕುಲಾನಿ - ಚಣ್ಡಾಲಕುಲಂ ವಾ ನೇಸಾದಕುಲಂ ವಾ ವೇನಕುಲಂ [ವೇಣಕುಲಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ವಾ ರಥಕಾರಕುಲಂ ವಾ ಪುಕ್ಕುಸಕುಲಂ ವಾ। ತಥಾರೂಪೇ ಕುಲೇ ಪಚ್ಚಾಜಾಯತಿ ದಲಿದ್ದೇ ಅಪ್ಪನ್ನಪಾನಭೋಜನೇ ಕಸಿರವುತ್ತಿಕೇ, ಯತ್ಥ ಕಸಿರೇನ ಘಾಸಚ್ಛಾದೋ ಲಬ್ಭತಿ। ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ದುಬ್ಬಣ್ಣೋ ದುದ್ದಸಿಕೋ ಓಕೋಟಿಮಕೋ ಬವ್ಹಾಬಾಧೋ [ಬಹ್ವಾಬಾಧೋ (ಕಂ॰)] ಕಾಣೋ ವಾ ಕುಣೀ ವಾ ಖುಜ್ಜೋ ವಾ ಪಕ್ಖಹತೋ ವಾ ನ ಲಾಭೀ ಅನ್ನಸ್ಸ ಪಾನಸ್ಸ ವತ್ಥಸ್ಸ ಯಾನಸ್ಸ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಸ್ಸ ಸೇಯ್ಯಾವಸಥಪದೀಪೇಯ್ಯಸ್ಸ। ಸೋ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ। ಸೋ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಕ್ಖಧುತ್ತೋ ಪಠಮೇನೇವ ಕಲಿಗ್ಗಹೇನ ಪುತ್ತಮ್ಪಿ ಜೀಯೇಥ, ದಾರಮ್ಪಿ ಜೀಯೇಥ, ಸಬ್ಬಂ ಸಾಪತೇಯ್ಯಮ್ಪಿ ಜೀಯೇಥ, ಉತ್ತರಿಪಿ ಅಧಿಬನ್ಧಂ [ಅನುಬನ್ಧಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಅದ್ಧುಬನ್ಧಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ನಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಲಿಗ್ಗಹೋ ಯಂ ಸೋ ಅಕ್ಖಧುತ್ತೋ ಪಠಮೇನೇವ ಕಲಿಗ್ಗಹೇನ ಪುತ್ತಮ್ಪಿ ಜೀಯೇಥ, ದಾರಮ್ಪಿ ಜೀಯೇಥ, ಸಬ್ಬಂ ಸಾಪತೇಯ್ಯಮ್ಪಿ ಜೀಯೇಥ, ಉತ್ತರಿಪಿ ಅಧಿಬನ್ಧಂ ನಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಅಥ ಖೋ ಅಯಮೇವ ತತೋ ಮಹನ್ತತರೋ ಕಲಿಗ್ಗಹೋ ಯಂ ಸೋ ಬಾಲೋ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕೇವಲಾ ಪರಿಪೂರಾ [ಕೇವಲಪರಿಪೂರಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೪೪ ಪಾಳಿಯಾ ಸಂಸನ್ದೇತಬ್ಬಾ] ಬಾಲಭೂಮೀ"ತಿ।

೨೫೩. "ತೀಣಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ ಪಣ್ಡಿತಲಕ್ಖಣಾನಿ ಪಣ್ಡಿತನಿಮಿತ್ತಾನಿ ಪಣ್ಡಿತಾಪದಾನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ತೀಣಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಸುಚಿನ್ತಿತಚಿನ್ತೀ ಚ ಹೋತಿ ಸುಭಾಸಿತಭಾಸೀ ಚ ಸುಕತಕಮ್ಮಕಾರೀ ಚ। ನೋ ಚೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಸುಚಿನ್ತಿತಚಿನ್ತೀ ಚ ಅಭವಿಸ್ಸ ಸುಭಾಸಿತಭಾಸೀ ಚ ಸುಕತಕಮ್ಮಕಾರೀ ಚ, ಕೇನ ನಂ [ನ ತೇನ ನಂ (ಕ॰), ನ ನಂ (?)] ಪಣ್ಡಿತಾ ಜಾನೇಯ್ಯುಂ - 'ಪಣ್ಡಿತೋ ಅಯಂ ಭವಂ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ'ತಿ? ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಸುಚಿನ್ತಿತಚಿನ್ತೀ ಚ ಹೋತಿ ಸುಭಾಸಿತಭಾಸೀ ಚ ಸುಕತಕಮ್ಮಕಾರೀ ಚ ತಸ್ಮಾ ನಂ ಪಣ್ಡಿತಾ ಜಾನನ್ತಿ - 'ಪಣ್ಡಿತೋ ಅಯಂ ಭವಂ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ'ತಿ। ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತೋ ತಿವಿಧಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಸಭಾಯಂ ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ರಥಿಕಾಯ ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಸಿಙ್ಘಾಟಕೇ ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ; ತತ್ರ ಚೇ ಜನೋ ತಜ್ಜಂ ತಸ್ಸಾರುಪ್ಪಂ ಕಥಂ ಮನ್ತೇತಿ । ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪ್ಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ; ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಯಂ ಖೋ ಜನೋ ತಜ್ಜಂ ತಸ್ಸಾರುಪ್ಪಂ ಕಥಂ ಮನ್ತೇತಿ; ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತೇವ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಮಯಿ, ಅಹಞ್ಚ ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಪಠಮಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ।

೨೫೪. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಪಸ್ಸತಿ ರಾಜಾನೋ ಚೋರಂ ಆಗುಚಾರಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿವಿಧಾ ಕಮ್ಮಕಾರಣಾ ಕಾರೇನ್ತೇ - ಕಸಾಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತೇ ವೇತ್ತೇಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತೇ ಅದ್ಧದಣ್ಡಕೇಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತೇ ಹತ್ಥಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ ಪಾದಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ ಹತ್ಥಪಾದಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ ಕಣ್ಣಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ ನಾಸಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ ಕಣ್ಣನಾಸಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ ಬಿಲಙ್ಗಥಾಲಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಸಙ್ಖಮುಣ್ಡಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ರಾಹುಮುಖಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಜೋತಿಮಾಲಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಹತ್ಥಪಜ್ಜೋತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಏರಕವತ್ತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಚೀರಕವಾಸಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಏಣೇಯ್ಯಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಬಲಿಸಮಂಸಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಕಹಾಪಣಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಖಾರಾಪತಚ್ಛಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಪಲಿಘಪರಿವತ್ತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಪಲಾಲಪೀಠಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ತತ್ತೇನಪಿ ತೇಲೇನ ಓಸಿಞ್ಚನ್ತೇ ಸುನಖೇಹಿಪಿ ಖಾದಾಪೇನ್ತೇ ಜೀವನ್ತಮ್ಪಿ ಸೂಲೇ ಉತ್ತಾಸೇನ್ತೇ ಅಸಿನಾಪಿ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದನ್ತೇ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಯಥಾರೂಪಾನಂ ಖೋ ಪಾಪಕಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಹೇತು ರಾಜಾನೋ ಚೋರಂ ಆಗುಚಾರಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿವಿಧಾ ಕಮ್ಮಕಾರಣಾ ಕಾರೇನ್ತಿ ಕಸಾಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತಿ, ವೇತ್ತೇಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತಿ, ಅದ್ಧದಣ್ಡಕೇಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತಿ, ಹತ್ಥಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ , ಪಾದಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಹತ್ಥಪಾದಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಕಣ್ಣಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ನಾಸಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಕಣ್ಣನಾಸಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಬಿಲಙ್ಗಥಾಲಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಮುಣ್ಡಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ರಾಹುಮುಖಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಜೋತಿಮಾಲಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಹತ್ಥಪಜ್ಜೋತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಏರಕವತ್ತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಚೀರಕವಾಸಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಏಣೇಯ್ಯಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಬಲಿಸಮಂಸಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಕಹಾಪಣಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಖಾರಾಪತಚ್ಛಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಪಲಿಘಪರಿವತ್ತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಪಲಾಲಪೀಠಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ತತ್ತೇನಪಿ ತೇಲೇನ ಓಸಿಞ್ಚನ್ತಿ, ಸುನಖೇಹಿಪಿ ಖಾದಾಪೇನ್ತಿ, ಜೀವನ್ತಮ್ಪಿ ಸೂಲೇ ಉತ್ತಾಸೇನ್ತಿ, ಅಸಿನಾಪಿ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ನ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಮಯಿ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ, ಅಹಞ್ಚ ನ ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಇದಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತೋ ದುತಿಯಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ।

೨೫೫. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತಂ ಪೀಠಸಮಾರೂಳ್ಹಂ ವಾ ಮಞ್ಚಸಮಾರೂಳ್ಹಂ ವಾ ಛಮಾಯಂ ವಾ ಸೇಮಾನಂ, ಯಾನಿಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇ ಕಲ್ಯಾಣಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಕತಾನಿ ಕಾಯೇನ ಸುಚರಿತಾನಿ ವಾಚಾಯ ಸುಚರಿತಾನಿ ಮನಸಾ ಸುಚರಿತಾನಿ ತಾನಿಸ್ಸ ತಮ್ಹಿ ಸಮಯೇ ಓಲಮ್ಬನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹತಂ ಪಬ್ಬತಕೂಟಾನಂ ಛಾಯಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಥವಿಯಾ ಓಲಮ್ಬನ್ತಿ ಅಜ್ಝೋಲಮ್ಬನ್ತಿ ಅಭಿಪ್ಪಲಮ್ಬನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತಂ ಪೀಠಸಮಾರೂಳ್ಹಂ ವಾ ಮಞ್ಚಸಮಾರೂಳ್ಹಂ ವಾ ಛಮಾಯಂ ವಾ ಸೇಮಾನಂ ಯಾನಿಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇ ಕಲ್ಯಾಣಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಕತಾನಿ ಕಾಯೇನ ಸುಚರಿತಾನಿ ವಾಚಾಯ ಸುಚರಿತಾನಿ ಮನಸಾ ಸುಚರಿತಾನಿ ತಾನಿಸ್ಸ ತಮ್ಹಿ ಸಮಯೇ ಓಲಮ್ಬನ್ತಿ ಅಜ್ಝೋಲಮ್ಬನ್ತಿ ಅಭಿಪ್ಪಲಮ್ಬನ್ತಿ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಕತಂ ವತ ಮೇ ಪಾಪಂ, ಅಕತಂ ಲುದ್ದಂ, ಅಕತಂ ಕಿಬ್ಬಿಸಂ; ಕತಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ, ಕತಂ ಕುಸಲಂ, ಕತಂ ಭೀರುತ್ತಾಣಂ। ಯಾವತಾ, ಭೋ, ಅಕತಪಾಪಾನಂ ಅಕತಲುದ್ದಾನಂ ಅಕತಕಿಬ್ಬಿಸಾನಂ ಕತಕಲ್ಯಾಣಾನಂ ಕತಕುಸಲಾನಂ ಕತಭೀರುತ್ತಾಣಾನಂ ಗತಿ ತಂ ಗತಿಂ ಪೇಚ್ಚ ಗಚ್ಛಾಮೀ'ತಿ। ಸೋ ನ ಸೋಚತಿ, ನ ಕಿಲಮತಿ, ನ ಪರಿದೇವತಿ, ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ, ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಇದಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತೋ ತತಿಯಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ।

"ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಕಾಯೇನ ಸುಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ವಾಚಾಯ ಸುಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ಮನಸಾ ಸುಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಯಂ ಖೋ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ - 'ಏಕನ್ತಂ ಇಟ್ಠಂ ಏಕನ್ತಂ ಕನ್ತಂ ಏಕನ್ತಂ ಮನಾಪ'ನ್ತಿ, ಸಗ್ಗಮೇವ ತಂ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ - 'ಏಕನ್ತಂ ಇಟ್ಠಂ ಏಕನ್ತಂ ಕನ್ತಂ ಏಕನ್ತಂ ಮನಾಪ'ನ್ತಿ। ಯಾವಞ್ಚಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಮಾಪಿ ನ ಸುಕರಾ ಯಾವ ಸುಖಾ ಸಗ್ಗಾ"ತಿ।

೨೫೬. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸಕ್ಕಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಮಂ ಕಾತು"ನ್ತಿ? "ಸಕ್ಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ। "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಸತ್ತಹಿ ರತನೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಚತೂಹಿ ಚ ಇದ್ಧೀಹಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸ ತದಹುಪೋಸಥೇ ಪನ್ನರಸೇ ಸೀಸಂನ್ಹಾತಸ್ಸ ಉಪೋಸಥಿಕಸ್ಸ ಉಪರಿಪಾಸಾದವರಗತಸ್ಸ ದಿಬ್ಬಂ ಚಕ್ಕರತನಂ ಪಾತುಭವತಿ ಸಹಸ್ಸಾರಂ ಸನೇಮಿಕಂ ಸನಾಭಿಕಂ ಸಬ್ಬಾಕಾರಪರಿಪೂರಂ। ತಂ ದಿಸ್ವಾನ ರಞ್ಞೋ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ

[ಏತದಹೋಸಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] - ‘ಸುತಂ ಖೋ ಪನ ಮೇತಂ ಯಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸ ತದಹುಪೋಸಥೇ ಪನ್ನರಸೇ ಸೀಸಂನ್ಹಾತಸ್ಸ ಉಪೋಸಥಿಕಸ್ಸ ಉಪರಿಪಾಸಾದವರಗತಸ್ಸ ದಿಬ್ಬಂ ಚಕ್ಕರತನಂ ಪಾತುಭವತಿ ಸಹಸ್ಸಾರಂ ಸನೇಮಿಕಂ ಸನಾಭಿಕಂ ಸಬ್ಬಾಕಾರಪರಿಪೂರಂ, ಸೋ ಹೋತಿ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀತಿ। ಅಸ್ಸಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ’"ತಿ?

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಜಾ ಖತ್ತಿಯೋ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತೋ ವಾಮೇನ ಹತ್ಥೇನ ಭಿಙ್ಕಾರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಹತ್ಥೇನ ಚಕ್ಕರತನಂ ಅಬ್ಭುಕ್ಕಿರತಿ - ‘ಪವತ್ತತು ಭವಂ ಚಕ್ಕರತನಂ, ಅಭಿವಿಜಿನಾತು ಭವಂ ಚಕ್ಕರತನ’ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಕರತನಂ ಪುರತ್ಥಿಮಂ ದಿಸಂ ಪವತ್ತತಿ। ಅನ್ವದೇವ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಸದ್ಧಿಂ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಯಾ ಸೇನಾಯ। ಯಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪದೇಸೇ ಚಕ್ಕರತನಂ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ತತ್ಥ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ವಾಸಂ ಉಪೇತಿ ಸದ್ಧಿಂ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಯಾ ಸೇನಾಯ। ಯೇ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಪಟಿರಾಜಾನೋ ತೇ ರಾಜಾನಂ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹಂಸು - ‘ಏಹಿ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ! ಸ್ವಾಗತಂ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ [ಸ್ವಾಗತಂ ಮಹಾರಾಜ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]! ಸಕಂ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ! ಅನುಸಾಸ, ಮಹಾರಾಜಾ’ತಿ । ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಏವಮಾಹ - ‘ಪಾಣೋ ನ ಹನ್ತಬ್ಬೋ, ಅದಿನ್ನಂ ನಾದಾತಬ್ಬಂ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾ ನ ಚರಿತಬ್ಬಾ, ಮುಸಾ ನ ಭಾಸಿತಬ್ಬಾ, ಮಜ್ಜಂ ನ ಪಾತಬ್ಬಂ, ಯಥಾಭುತ್ತಞ್ಚ ಭುಞ್ಜಥಾ’ತಿ। ಯೇ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಪಟಿರಾಜಾನೋ ತೇ ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಅನುಯನ್ತಾ [ಅನುಯುತ್ತಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಭವನ್ತಿ [ಅಹೇಸುಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)]।

೨೫೭. “ಅಥ ಖೋ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಕರತನಂ ಪುರತ್ಥಿಮಂ ಸಮುದ್ದಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ [ಅಜ್ಝೋಗಹೇತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪಚ್ಚುತ್ತರಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣಂ ದಿಸಂ ಪವತ್ತತಿ...ಪೇ॰... ದಕ್ಖಿಣಂ ಸಮುದ್ದಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚುತ್ತರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ ದಿಸಂ ಪವತ್ತತಿ... ಪಚ್ಛಿಮಂ ಸಮುದ್ದಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚುತ್ತರಿತ್ವಾ ಉತ್ತರಂ ದಿಸಂ ಪವತ್ತತಿ ಅನ್ವದೇವ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಸದ್ಧಿಂ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಯಾ ಸೇನಾಯ। ಯಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪದೇಸೇ ಚಕ್ಕರತನಂ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ತತ್ಥ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ವಾಸಂ ಉಪೇತಿ ಸದ್ಧಿಂ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಯಾ ಸೇನಾಯ।

“ಯೇ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉತ್ತರಾಯ ದಿಸಾಯ ಪಟಿರಾಜಾನೋ ತೇ ರಾಜಾನಂ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹಂಸು - ‘ಏಹಿ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ! ಸ್ವಾಗತಂ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ! ಸಕಂ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ! ಅನುಸಾಸ, ಮಹಾರಾಜಾ’ತಿ। ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಏವಮಾಹ - ‘ಪಾಣೋ ನ ಹನ್ತಬ್ಬೋ, ಅದಿನ್ನಂ ನಾದಾತಬ್ಬಂ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾ ನ ಚರಿತಬ್ಬಾ, ಮುಸಾ ನ ಭಾಸಿತಬ್ಬಾ, ಮಜ್ಜಂ ನ ಪಾತಬ್ಬಂ; ಯಥಾಭುತ್ತಞ್ಚ ಭುಞ್ಜಥಾ’ತಿ। ಯೇ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉತ್ತರಾಯ ದಿಸಾಯ ಪಟಿರಾಜಾನೋ ತೇ ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಅನುಯನ್ತಾ ಭವನ್ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಕರತನಂ ಸಮುದ್ದಪರಿಯನ್ತಂ ಪಥವಿಂ ಅಭಿವಿಜಿನಿತ್ವಾ ತಮೇವ ರಾಜಧಾನಿಂ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಅನ್ತೇಪುರದ್ವಾರೇ ಅಕ್ಖಾಹತಂ ಮಞ್ಞೇ ತಿಟ್ಠತಿ ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಅನ್ತೇಪುರದ್ವಾರಂ ಉಪಸೋಭಯಮಾನಂ। ರಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಚಕ್ಕರತನಂ ಪಾತುಭವತಿ।

೨೫೮. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಹತ್ಥಿರತನಂ ಪಾತುಭವತಿ - ಸಬ್ಬಸೇತೋ ಸತ್ತಪ್ಪತಿಟ್ಠೋ ಇದ್ಧಿಮಾ ವೇಹಾಸಙ್ಗಮೋ ಉಪೋಸಥೋ ನಾಮ ನಾಗರಾಜಾ। ತಂ ದಿಸ್ವಾನ ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪಸೀದತಿ - ‘ಭದ್ದಕಂ ವತ, ಭೋ, ಹತ್ಥಿಯಾನಂ, ಸಚೇ ದಮಥಂ ಉಪೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹತ್ಥಿರತನಂ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಭದ್ದೋ ಹತ್ಥಾಜಾನೀಯೋ ದೀಘರತ್ತಂ ಸುಪರಿದನ್ತೋ ಏವಮೇವ ದಮಥಂ ಉಪೇತಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ತಮೇವ ಹತ್ಥಿರತನಂ ವೀಮಂಸಮಾನೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಸಮುದ್ದಪರಿಯನ್ತಂ ಪಥವಿಂ ಅನುಸಂಯಾಯಿತ್ವಾ ತಮೇವ ರಾಜಧಾನಿಂ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತ್ವಾ ಪಾತರಾಸಮಕಾಸಿ। ರಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಹತ್ಥಿರತನಂ ಪಾತುಭವತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಅಸ್ಸರತನಂ ಪಾತುಭವತಿ - ಸಬ್ಬಸೇತೋ ಕಾಳಸೀಸೋ ಮುಞ್ಜಕೇಸೋ ಇದ್ಧಿಮಾ ವೇಹಾಸಙ್ಗಮೋ ವಲಾಹಕೋ ನಾಮ ಅಸ್ಸರಾಜಾ। ತಂ ದಿಸ್ವಾನ ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪಸೀದತಿ - ‘ಭದ್ದಕಂ ವತ, ಭೋ, ಅಸ್ಸಯಾನಂ, ಸಚೇ ದಮಥಂ ಉಪೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸರತನಂ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಭದ್ದೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ದೀಘರತ್ತಂ ಸುಪರಿದನ್ತೋ ಏವಮೇವ ದಮಥಂ ಉಪೇತಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ತಮೇವ ಅಸ್ಸರತನಂ ವೀಮಂಸಮಾನೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಸಮುದ್ದಪರಿಯನ್ತಂ ಪಥವಿಂ ಅನುಸಂಯಾಯಿತ್ವಾ ತಮೇವ ರಾಜಧಾನಿಂ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತ್ವಾ ಪಾತರಾಸಮಕಾಸಿ। ರಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಅಸ್ಸರತನಂ ಪಾತುಭವತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಮಣಿರತನಂ ಪಾತುಭವತಿ। ಸೋ ಹೋತಿ ಮಣಿ ವೇಳುರಿಯೋ ಸುಭೋ ಜಾತಿಮಾ ಅಟ್ಠಂಸೋ ಸುಪರಿಕಮ್ಮಕತೋ । ತಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಣಿರತನಸ್ಸ ಆಭಾ ಸಮನ್ತಾ ಯೋಜನಂ ಫುಟಾ ಹೋತಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ತಮೇವ ಮಣಿರತನಂ ವೀಮಂಸಮಾನೋ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಂ ಸೇನಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ ಮಣಿಂ ಧಜಗ್ಗಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ರತ್ತನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯ ಪಾಯಾಸಿ। ಯೇ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮನ್ತಾ ಗಾಮಾ ಅಹೇಸುಂ ತೇ ತೇನೋಭಾಸೇನ ಕಮ್ಮನ್ತೇ ಪಯೋಜೇಸುಂ ‘ದಿವಾ’ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ। ರಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಮಣಿರತನಂ ಪಾತುಭವತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಇತ್ಥಿರತನಂ ಪಾತುಭವತಿ। ಸಾ ಅಭಿರೂಪಾ ದಸ್ಸನೀಯಾ ಪಾಸಾದಿಕಾ ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ನಾತಿದೀಘಾ ನಾತಿರಸ್ಸಾ ನಾತಿಕಿಸಾ ನಾತಿಥೂಲಾ ನಾತಿಕಾಳಿಕಾ [ನಾತಿಕಾಳೀ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ನಾಚ್ಚೋದಾತಾ, ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾ ಮಾನುಸಂ ವಣ್ಣಂ, ಅಪ್ಪತ್ತಾ ದಿಬ್ಬಂ ವಣ್ಣಂ। ತಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತ್ಥಿರತನಸ್ಸ ಏವರೂಪೋ ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಹೋತಿ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ತೂಲಪಿಚುನೋ ವಾ ಕಪ್ಪಾಸಪಿಚುನೋ ವಾ। ತಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತ್ಥಿರತನಸ್ಸ ಸೀತೇ ಉಣ್ಹಾನಿ ಗತ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಉಣ್ಹೇ ಸೀತಾನಿ ಗತ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತ್ಥಿರತನಸ್ಸ ಕಾಯತೋ ಚನ್ದನಗನ್ಧೋ ವಾಯತಿ, ಮುಖತೋ ಉಪ್ಪಲಗನ್ಧೋ ವಾಯತಿ। ತಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತ್ಥಿರತನಂ ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಪುಬ್ಬುಟ್ಠಾಯಿನೀ ಹೋತಿ ಪಚ್ಛಾನಿಪಾತಿನೀ ಕಿಂಕಾರಪಟಿಸ್ಸಾವಿನೀ ಮನಾಪಚಾರಿನೀ ಪಿಯವಾದಿನೀ। ತಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತ್ಥಿರತನಂ ರಾಜಾನಂ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಂ ಮನಸಾಪಿ ನೋ ಅತಿಚರತಿ, ಕುತೋ ಪನ ಕಾಯೇನ? ರಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಇತ್ಥಿರತನಂ ಪಾತುಭವತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಗಹಪತಿರತನಂ ಪಾತುಭವತಿ। ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಜಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖು ಪಾತುಭವತಿ, ಯೇನ ನಿಧಿಂ ಪಸ್ಸತಿ ಸಸ್ಸಾಮಿಕಮ್ಪಿ ಅಸ್ಸಾಮಿಕಮ್ಪಿ। ಸೋ ರಾಜಾನಂ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - ‘ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ತ್ವಂ, ದೇವ, ಹೋಹಿ। ಅಹಂ ತೇ ಧನೇನ ಧನಕರಣೀಯಂ [ಧನೇನ ಕರಣೀಯಂ (ಕ॰)] ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ತಮೇವ ಗಹಪತಿರತನಂ ವೀಮಂಸಮಾನೋ ನಾವಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಮಜ್ಝೇ ಗಙ್ಗಾಯ ನದಿಯಾ ಸೋತಂ ಓಗಾಹಿತ್ವಾ [ಓಗಹೇತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಗಹಪತಿರತನಂ ಏತದವೋಚ - ‘ಅತ್ಥೋ ಮೇ, ಗಹಪತಿ, ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣೇನಾ’ತಿ। ‘ತೇನ ಹಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಏಕಂ ತೀರಂ ನಾವಾ ಉಪೇತೂ’ತಿ। ‘ಇಧೇವ ಮೇ, ಗಹಪತಿ, ಅತ್ಥೋ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣೇನಾ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಹಪತಿರತನಂ ಉಭೋಹಿ ಹತ್ಥೇಹಿ ಉದಕೇ ಓಮಸಿತ್ವಾ ಪೂರಂ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಸ್ಸ ಕುಮ್ಭಿಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಂ ಏತದವೋಚ - ‘ಅಲಮೇತ್ತಾವತಾ, ಮಹಾರಾಜ! ಕತಮೇತ್ತಾವತಾ, ಮಹಾರಾಜ! ಪೂಜಿತಮೇತ್ತಾವತಾ, ಮಹಾರಾಜಾ’ತಿ। ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಏವಮಾಹ - ‘ಅಲಮೇತ್ತಾವತಾ, ಗಹಪತಿ! ಕತಮೇತ್ತಾವತಾ, ಗಹಪತಿ! ಪೂಜಿತಮೇತ್ತಾವತಾ, ಗಹಪತೀ’ತಿ । ರಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಗಹಪತಿರತನಂ ಪಾತುಭವತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಪರಿಣಾಯಕರತನಂ ಪಾತುಭವತಿ - ಪಣ್ಡಿತೋ ಬ್ಯತ್ತೋ ಮೇಧಾವೀ ಪಟಿಬಲೋ ರಾಜಾನಂ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಂ ಉಪಯಾಪೇತಬ್ಬಂ ಉಪಯಾಪೇತುಂ [ಉಪಟ್ಠಪೇತಬ್ಬಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತುಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰

ಪೀ॰)] ಅಪಯಾಪೇತಬ್ಬಂ ಅಪಯಾಪೇತುಂ ಠಪೇತಬ್ಬಂ ಠಪೇತುಂ। ಸೋ ರಾಜಾನಂ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - 'ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ತ್ವಂ , ದೇವ, ಹೋಹಿ। ಅಹಮನುಸಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ರಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಪರಿಣಾಯಕರತನಂ ಪಾತುಭವತಿ। ರಾಜಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಇಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ ರತನೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ।

೨೫೯. "ಕತಮಾಹಿ ಚತೂಹಿ ಇದ್ಧೀಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಅಭಿರೂಪೋ ಹೋತಿ ದಸ್ಸನೀಯೋ ಪಾಸಾದಿಕೋ ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅತಿವಿಯ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ। ರಾಜಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಇಮಾಯ ಪಠಮಾಯ ಇದ್ಧಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ದೀಘಾಯುಕೋ ಹೋತಿ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಅತಿವಿಯ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ। ರಾಜಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಇಮಾಯ ದುತಿಯಾಯ ಇದ್ಧಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಅಪ್ಪಾಬಾಧೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕೋ ಸಮವೇಪಾಕಿನಿಯಾ ಗಹಣಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ನಾತಿಸೀತಾಯ ನಾಚ್ಚುಣ್ಹಾಯ ಅತಿವಿಯ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ। ರಾಜಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಇಮಾಯ ತತಿಯಾಯ ಇದ್ಧಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾನಂ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಿತಾ ಪುತ್ತಾನಂ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ, ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾನಂ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ। ರಞ್ಞೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಪಿಯಾ ಹೋನ್ತಿ ಮನಾಪಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಿತು ಪುತ್ತಾ ಪಿಯಾ ಹೋನ್ತಿ ಮನಾಪಾ, ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋಪಿ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಪಿಯಾ ಹೋನ್ತಿ ಮನಾಪಾ।

"ಭೂತಪುಬ್ಬಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಯಾ ಸೇನಾಯ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಂ ನಿಯ್ಯಾಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ರಾಜಾನಂ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಅತರಮಾನೋ, ದೇವ, ಯಾಹಿ ಯಥಾ ತಂ ಮಯಂ ಚಿರತರಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಮಾ'ತಿ। ರಾಜಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಸಾರಥಿಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - 'ಅತರಮಾನೋ , ಸಾರಥಿ, ಪೇಸೇಹಿ ಯಥಾ ಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಚಿರತರಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ। ರಾಜಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಇಮಾಯ ಚತುತ್ಥಾಯ ಇದ್ಧಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ರಾಜಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಇಮಾಹಿ ಚತೂಹಿ ಇದ್ಧೀಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ಖೋ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಇಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ ರತನೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇಮಾಹಿ ಚತೂಹಿ ಚ ಇದ್ಧೀಹಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಿಯೇಥಾ"ತಿ? "ಏಕಮೇಕೇನಪಿ, ಭನ್ತೇ, ರತನೇನ [ತೇನ ರತನೇನ (ಸೀ॰)] ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ತತೋನಿದಾನಂ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಿಯೇಥ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಸತ್ತಹಿ ರತನೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಚ ಇದ್ಧೀಹೀ"ತಿ?

೨೬೦. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪರಿತ್ತಂ ಪಾಣಿಮತ್ತಂ ಪಾಸಾಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮೋ ನು ಖೋ ಮಹನ್ತತರೋ - ಯೋ ಚಾಯಂ ಮಯಾ ಪರಿತ್ತೋ ಪಾಣಿಮತ್ತೋ ಪಾಸಾಣೋ ಗಹಿತೋ ಯೋ ಚ ಹಿಮವಾ ಪಬ್ಬತರಾಜಾ"ತಿ? "ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೋ ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಪರಿತ್ತೋ ಪಾಣಿಮತ್ತೋ ಪಾಸಾಣೋ ಗಹಿತೋ; ಹಿಮವನ್ತಂ ಪಬ್ಬತರಾಜಾನಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಸಙ್ಖಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ; ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ; ಉಪನಿಧಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತೀ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಸತ್ತಹಿ ರತನೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಚತೂಹಿ ಚ ಇದ್ಧೀಹಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಸುಖಂ

ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ತಂ ದಿಬ್ಬಸ್ಸ ಸುಖಸ್ಸ ಉಪನಿಧಾಯ ಸಙ್ಖಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ; ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ; ಉಪನಿಧಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ"।

"ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಸಚೇ ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ದೀಘಸ್ಸ ಅದ್ಧುನೋ ಅಚ್ಚಯೇನ ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಯಾನಿ ತಾನಿ ಉಚ್ಚಾಕುಲಾನಿ - ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಕುಲಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಕುಲಂ ವಾ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಕುಲಂ ವಾ ತಥಾರೂಪೇ ಕುಲೇ ಪಚ್ಚಾಜಾಯತಿ ಅಡ್ಢೇ ಮಹದ್ಧನೇ ಮಹಾಭೋಗೇ ಪಹೂತಜಾತರೂಪರಜತೇ ಪಹೂತವಿತ್ತೂಪಕರಣೇ ಪಹೂತಧನಧಞ್ಞೇ। ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಭಿರೂಪೋ ದಸ್ಸನೀಯೋ ಪಾಸಾದಿಕೋ ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಲಾಭೀ ಅನ್ನಸ್ಸ ಪಾನಸ್ಸ ವತ್ಥಸ್ಸ ಯಾನಸ್ಸ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಸ್ಸ ಸೇಯ್ಯಾವಸಥಪದೀಪೇಯ್ಯಸ್ಸ। ಸೋ ಕಾಯೇನ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ, ವಾಚಾಯ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಮನಸಾ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ। ಸೋ ಕಾಯೇನ ಸುಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ವಾಚಾಯ ಸುಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ಮನಸಾ ಸುಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಕ್ಖಧುತ್ತೋ ಪಠಮೇನೇವ ಕಟಗ್ಗಹೇನ ಮಹನ್ತಂ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಟಗ್ಗಹೋ ಯಂ ಸೋ ಅಕ್ಖಧುತ್ತೋ ಪಠಮೇನೇವ ಕಟಗ್ಗಹೇನ ಮಹನ್ತಂ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಅಥ ಖೋ ಅಯಮೇವ ತತೋ ಮಹನ್ತತರೋ ಕಟಗ್ಗಹೋ ಯಂ ಸೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಕಾಯೇನ ಸುಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ವಾಚಾಯ ಸುಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ಮನಸಾ ಸುಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕೇವಲಾ ಪರಿಪೂರಾ ಪಣ್ಡಿತಭೂಮೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಬಾಲಪಣ್ಡಿತಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ನವಮಂ।

೧೦. ದೇವದೂತಸುತ್ತಂ

೨೬೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಅಗಾರಾ ಸದ್ವಾರಾ [ಸನ್ದಿದ್ವಾರಾ (ಕ॰)], ತತ್ಥ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಮಜ್ಝೇ ಠಿತೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಮನುಸ್ಸೇ ಗೇಹಂ ಪವಿಸನ್ತೇಪಿ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೇಪಿ ಅನುಚಙ್ಕಮನ್ತೇಪಿ ಅನುವಿಚರನ್ತೇಪಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ, ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾಮಿ - 'ಇಮೇ ವತ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಅನುಪವಾದಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ; ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಾ। ಇಮೇ ವಾ ಪನ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಅನುಪವಾದಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ; ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಉಪಪನ್ನಾ। ಇಮೇ ವತ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಉಪವಾದಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ ; ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಂ ಉಪಪನ್ನಾ। ಇಮೇ ವಾ ಪನ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಉಪವಾದಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ; ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ಉಪಪನ್ನಾ। ಇಮೇ ವಾ ಪನ ಭೋನ್ತೋ

ಸತ್ತಾ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಉಪವಾದಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ; ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನಾ'''ತಿ।

೨೬೧. "ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಯಪಾಲಾ ನಾನಾಬಾಹಾಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಯಮಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ದಸ್ಸೇನ್ತಿ - 'ಅಯಂ, ದೇವ, ಪುರಿಸೋ ಅಮತ್ತೇಯ್ಯೋ ಅಪೇತ್ತೇಯ್ಯೋ ಅಸಾಮಞ್ಞೋ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಞ್ಞೋ, ನ ಕುಲೇ ಜೇಟ್ಠಾಪಚಾಯೀ। ಇಮಸ್ಸ ದೇವೋ ದಣ್ಡಂ ಪಣೇತೂ'ತಿ। ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮೋ ರಾಜಾ ಪಠಮಂ ದೇವದೂತಂ ಸಮನುಯುಞ್ಜತಿ ಸಮನುಗಾಹತಿ ಸಮನುಭಾಸತಿ - 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ನ ತ್ವಂ ಅದ್ದಸ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಪಠಮಂ ದೇವದೂತಂ ಪಾತುಭೂತ'ನ್ತಿ? ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ನಾದ್ದಸಂ, ಭನ್ತೇ'ತಿ।

"ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮೋ ರಾಜಾ ಏವಮಾಹ - 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ನ ತ್ವಂ ಅದ್ದಸ ಮನುಸ್ಸೇಸು ದಹರಂ ಕುಮಾರಂ ಮನ್ದಂ ಉತ್ತಾನಸೇಯ್ಯಕಂ ಸಕೇ ಮುತ್ತಕರೀಸೇ ಪಲಿಪನ್ನಂ ಸೇಮಾನ'ನ್ತಿ? ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ಅದ್ದಸಂ, ಭನ್ತೇ'''ತಿ।

"ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮೋ ರಾಜಾ ಏವಮಾಹ - 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ತಸ್ಸ ತೇ ವಿಞ್ಞುಸ್ಸ ಸತೋ ಮಹಲ್ಲಕಸ್ಸ ನ ಏತದಹೋಸಿ - ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋಮ್ಹಿ ಜಾತಿಧಮ್ಮೋ, ಜಾತಿಂ ಅನತೀತೋ। ಹನ್ದಾಹಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಕರೋಮಿ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ'ತಿ? ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ನಾಸಕ್ಖಿಸ್ಸಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಮಾದಸ್ಸಂ, ಭನ್ತೇ'''ತಿ।

"ತಮೇನಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮೋ ರಾಜಾ ಏವಮಾಹ - 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಪಮಾದವತಾಯ ನ ಕಲ್ಯಾಣಮಕಾಸಿ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ। ತಗ್ಘ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ತಥಾ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಯಥಾ ತಂ ಪಮತ್ತಂ। ತಂ ಖೋ ಪನ ತೇ ಏತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ [ಪಾಪಂ ಕಮ್ಮಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ನೇವ ಮಾತರಾ ಕತಂ ನ ಪಿತರಾ ಕತಂ ನ ಭಾತರಾ ಕತಂ ನ ಭಗಿನಿಯಾ ಕತಂ ನ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚೇಹಿ ಕತಂ ನ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತೇಹಿ ಕತಂ ನ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ಕತಂ ನ ದೇವತಾಹಿ ಕತಂ, ತಯಾವೇತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ [ಪಾಪಂ ಕಮ್ಮಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಕತಂ, ತ್ವಞ್ಞೇವೇತಸ್ಸ ವಿಪಾಕಂ ಪಟಿಸಂವೇದಿಸ್ಸಸೀ'''ತಿ।

೨೬೨. "ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮೋ ರಾಜಾ ಪಠಮಂ ದೇವದೂತಂ ಸಮನುಯುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸಮನುಗಾಹಿತ್ವಾ ಸಮನುಭಾಸಿತ್ವಾ ದುತಿಯಂ ದೇವದೂತಂ ಸಮನುಯುಞ್ಜತಿ ಸಮನುಗಾಹತಿ ಸಮನುಭಾಸತಿ - 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ನ ತ್ವಂ ಅದ್ದಸ ಮನುಸ್ಸೇಸು ದುತಿಯಂ ದೇವದೂತಂ ಪಾತುಭೂತ'ನ್ತಿ? ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ನಾದ್ದಸಂ, ಭನ್ತೇ'''ತಿ।

"ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮೋ ರಾಜಾ ಏವಮಾಹ - 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ನ ತ್ವಂ ಅದ್ದಸ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಇತ್ಥಿಂ ವಾ ಪುರಿಸಂ ವಾ ( ) [(ಆಸೀತಿಕಂ ವಾ ನಾವುತಿಕಂ ವಾ ವಸ್ಸಸತಿಕಂ ವಾ ಜಾತಿಯಾ) (ಕ॰ ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰) ತಿಕಙ್ಗುತ್ತರೇಪಿ] ಜಿಣ್ಣಂ ಗೋಪಾನಸಿವಙ್ಕಂ ಭೋಗ್ಗಂ ದಣ್ಡಪರಾಯನಂ ಪವೇಧಮಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಆತುರಂ ಗತಯೋಬ್ಬನಂ ಖಣ್ಡದನ್ತಂ ಪಲಿತಕೇಸಂ ವಿಲೂನಂ ಖಲಿತಸಿರಂ [ಖಲಿತಂಸಿರೋ (ಸೀ॰), ಖಲಿತಂಸಿರಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಲಿನಂ ತಿಲಕಾಹತಗತ್ತ'ನ್ತಿ? ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ಅದ್ದಸಂ, ಭನ್ತೇ'''ತಿ।

"ತಮೇನಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮೋ ರಾಜಾ ಏವಮಾಹ - 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ತಸ್ಸ ತೇ ವಿಞ್ಞುಸ್ಸ ಸತೋ ಮಹಲ್ಲಕಸ್ಸ ನ ಏತದಹೋಸಿ - ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋಮ್ಹಿ ಜರಾಧಮ್ಮೋ, ಜರಂ ಅನತೀತೋ। ಹನ್ದಾಹಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಕರೋಮಿ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ'ತಿ? ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ನಾಸಕ್ಖಿಸ್ಸಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಮಾದಸ್ಸಂ, ಭನ್ತೇ'''ತಿ।

"ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮೋ ರಾಜಾ ಏವಮಾಹ - 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಪಮಾದವತಾಯ ನ ಕಲ್ಯಾಣಮಕಾಸಿ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ। ತಗ್ಘ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ತಥಾ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಯಥಾ ತಂ ಪಮತ್ತಂ। ತಂ ಖೋ ಪನ ತೇ ಏತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ

ನೇವ ಮಾತರಾ ಕತಂ ನ ಪಿತರಾ ಕತಂ ನ ಭಾತರಾ ಕತಂ ನ ಭಗಿನಿಯಾ ಕತಂ ನ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚೇಹಿ ಕತಂ ನ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತೇಹಿ ಕತಂ ನ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ಕತಂ ನ ದೇವತಾಹಿ ಕತಂ, ತಯಾವೇತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕತಂ, ತ್ವಞ್ಞೇವೇತಸ್ಸ ವಿಪಾಕಂ ಪಟಿಸಂವೇದಿಸ್ಸಸೀ"'ತಿ।

೨೬೪. "ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮೋ ರಾಜಾ ದುತಿಯಂ ದೇವದೂತಂ ಸಮನುಯುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸಮನುಗಾಹಿತ್ವಾ ಸಮನುಭಾಸಿತ್ವಾ ತತಿಯಂ ದೇವದೂತಂ ಸಮನುಯುಞ್ಜತಿ ಸಮನುಗಾಹತಿ ಸಮನುಭಾಸತಿ - 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ನ ತ್ವಂ ಅದ್ದಸ ಮನುಸ್ಸೇಸು ತತಿಯಂ ದೇವದೂತಂ ಪಾತುಭೂತ'ನ್ತಿ? ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ನಾದ್ದಸಂ, ಭನ್ತೇ"'ತಿ।

"ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮೋ ರಾಜಾ ಏವಮಾಹ - 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ನ ತ್ವಂ ಅದ್ದಸ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಇತ್ಥಿಂ ವಾ ಪುರಿಸಂ ವಾ ಆಬಾಧಿಕಂ ದುಕ್ಖಿತಂ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನಂ ಸಕೇ ಮುತ್ತಕರೀಸೇ ಪಲಿಪನ್ನಂ ಸೇಮಾನಂ ಅಞ್ಞೇಹಿ ವುಟ್ಠಾಪಿಯಮಾನಂ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಸಂವೇಸಿಯಮಾನ'ನ್ತಿ? ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ಅದ್ದಸಂ, ಭನ್ತೇ"'ತಿ।

"ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮೋ ರಾಜಾ ಏವಮಾಹ - 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ತಸ್ಸ ತೇ ವಿಞ್ಞುಸ್ಸ ಸತೋ ಮಹಲ್ಲಕಸ್ಸ ನ ಏತದಹೋಸಿ - ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋಮ್ಹಿ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮೋ , ಬ್ಯಾಧಿಂ ಅನತೀತೋ। ಹನ್ದಾಹಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಕರೋಮಿ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ'ತಿ? ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ನಾಸಕ್ಖಿಸ್ಸಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಮಾದಸ್ಸಂ, ಭನ್ತೇ"'ತಿ।

"ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮೋ ರಾಜಾ ಏವಮಾಹ - 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಪಮಾದವತಾಯ ನ ಕಲ್ಯಾಣಮಕಾಸಿ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ। ತಗ್ಘ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ತಥಾ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಯಥಾ ತಂ ಪಮತ್ತಂ। ತಂ ಖೋ ಪನ ತೇ ಏತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ನೇವ ಮಾತರಾ ಕತಂ ನ ಪಿತರಾ ಕತಂ ನ ಭಾತರಾ ಕತಂ ನ ಭಗಿನಿಯಾ ಕತಂ ನ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚೇಹಿ ಕತಂ ನ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತೇಹಿ ಕತಂ ನ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ಕತಂ ನ ದೇವತಾಹಿ ಕತಂ, ತಯಾವೇತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕತಂ, ತ್ವಞ್ಞೇವೇತಸ್ಸ ವಿಪಾಕಂ ಪಟಿಸಂವೇದಿಸ್ಸಸೀ"'ತಿ।

೨೬೫. "ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮೋ ರಾಜಾ ತತಿಯಂ ದೇವದೂತಂ ಸಮನುಯುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸಮನುಗಾಹಿತ್ವಾ ಸಮನುಭಾಸಿತ್ವಾ ಚತುತ್ಥಂ ದೇವದೂತಂ ಸಮನುಯುಞ್ಜತಿ ಸಮನುಗಾಹತಿ ಸಮನುಭಾಸತಿ - 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ನ ತ್ವಂ ಅದ್ದಸ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಚತುತ್ಥಂ ದೇವದೂತಂ ಪಾತುಭೂತ'ನ್ತಿ? ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ನಾದ್ದಸಂ, ಭನ್ತೇ"'ತಿ।

"ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮೋ ರಾಜಾ ಏವಮಾಹ - 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ನ ತ್ವಂ ಅದ್ದಸ ಮನುಸ್ಸೇಸು ರಾಜಾನೋ ಚೋರಂ ಆಗುಚಾರಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿವಿಧಾ ಕಮ್ಮಕಾರಣಾ ಕಾರೇನ್ತೇ - ಕಸಾಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತೇ ವೇತ್ತೇಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತೇ ಅದ್ಧದಣ್ಡಕೇಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತೇ ಹತ್ಥಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ ಪಾದಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ ಹತ್ಥಪಾದಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ ಕಣ್ಣಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ ನಾಸಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ ಕಣ್ಣನಾಸಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ ಬಿಲಙ್ಗಥಾಲಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಸಙ್ಖಮುಣ್ಡಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ರಾಹುಮುಖಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಜೋತಿಮಾಲಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಹತ್ಥಪಜ್ಜೋತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಏರಕವತ್ತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಚೀರಕವಾಸಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಏಣೇಯ್ಯಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಬಳಿಸಮಂಸಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಕಹಾಪಣಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಖಾರಾಪತಚ್ಛಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಪಲಿಘಪರಿವತ್ತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ಪಲಾಲಪೀಠಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ ತತ್ತೇನಪಿ ತೇಲೇನ ಓಸಿಞ್ಚನ್ತೇ ಸುನಖೇಹಿಪಿ ಖಾದಾಪೇನ್ತೇ ಜೀವನ್ತಮ್ಪಿ ಸೂಲೇ ಉತ್ತಾಸೇನ್ತೇ ಅಸಿನಾಪಿ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದನ್ತೇ'ತಿ? ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ಅದ್ದಸಂ, ಭನ್ತೇ"'ತಿ।

"ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮೋ ರಾಜಾ ಏವಮಾಹ - 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ತಸ್ಸ ತೇ ವಿಞ್ಞುಸ್ಸ ಸತೋ ಮಹಲ್ಲಕಸ್ಸ ನ ಏತದಹೋಸಿ - ಯೇ ಕಿರ, ಭೋ, ಪಾಪಕಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಕರೋನ್ತಿ ತೇ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಏವರೂಪಾ ವಿವಿಧಾ ಕಮ್ಮಕಾರಣಾ

ಕರೀಯನ್ತಿ, ಕಿಮಙ್ಗಂ [ಕಿಮಙ್ಗ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಪನ ಪರತ್ಥ ! ಹನ್ದಾಹಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಕರೋಮಿ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ'ತಿ? ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ನಾಸಕ್ಖಿಸ್ಸಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಮಾದಸ್ಸಂ, ಭನ್ತೇ'"ತಿ।

"ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮೋ ರಾಜಾ ಏವಮಾಹ - 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಪಮಾದವತಾಯ ನ ಕಲ್ಯಾಣಮಕಾಸಿ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ। ತಗ್ಘ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ತಥಾ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಯಥಾ ತಂ ಪಮತ್ತಂ। ತಂ ಖೋ ಪನ ತೇ ಏತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ನೇವ ಮಾತರಾ ಕತಂ ನ ಪಿತರಾ ಕತಂ ನ ಭಾತರಾ ಕತಂ ನ ಭಗಿನಿಯಾ ಕತಂ ನ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚೇಹಿ ಕತಂ ನ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತೇಹಿ ಕತಂ ನ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ಕತಂ ನ ದೇವತಾಹಿ ಕತಂ, ತಯಾವೇತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕತಂ, ತ್ವಞ್ಞೇವೇತಸ್ಸ ವಿಪಾಕಂ ಪಟಿಸಂವೇದಿಸ್ಸಸೀ'"ತಿ।

೨೬೬. "ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮೋ ರಾಜಾ ಚತುತ್ಥಂ ದೇವದೂತಂ ಸಮನುಯುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸಮನುಗಾಹಿತ್ವಾ ಸಮನುಭಾಸಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚಮಂ ದೇವದೂತಂ ಸಮನುಯುಞ್ಜತಿ ಸಮನುಗಾಹತಿ ಸಮನುಭಾಸತಿ - 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ನ ತ್ವಂ ಅದ್ದಸ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಪಞ್ಚಮಂ ದೇವದೂತಂ ಪಾತುಭೂತ'ನ್ತಿ? ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ನಾದ್ದಸಂ, ಭನ್ತೇ'"ತಿ।

"ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮೋ ರಾಜಾ ಏವಮಾಹ - 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ನ ತ್ವಂ ಅದ್ದಸ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಇತ್ಥಿಂ ವಾ ಪುರಿಸಂ ವಾ ಏಕಾಹಮತಂ ವಾ ದ್ವೀಹಮತಂ ವಾ ತೀಹಮತಂ ವಾ ಉದ್ಧುಮಾತಕಂ ವಿನೀಲಕಂ ವಿಪುಬ್ಬಕಜಾತ'ನ್ತಿ? ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ಅದ್ದಸಂ, ಭನ್ತೇ'"ತಿ।

"ತಮೇನಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮೋ ರಾಜಾ ಏವಮಾಹ - 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ತಸ್ಸ ತೇ ವಿಞ್ಞುಸ್ಸ ಸತೋ ಮಹಲ್ಲಕಸ್ಸ ನ ಏತದಹೋಸಿ - ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋಮ್ಹಿ ಮರಣಧಮ್ಮೋ, ಮರಣಂ ಅನತೀತೋ। ಹನ್ದಾಹಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಕರೋಮಿ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ'ತಿ? ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ನಾಸಕ್ಖಿಸ್ಸಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಮಾದಸ್ಸಂ, ಭನ್ತೇ'"ತಿ।

"ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮೋ ರಾಜಾ ಏವಮಾಹ - 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಪಮಾದವತಾಯ ನ ಕಲ್ಯಾಣಮಕಾಸಿ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ। ತಗ್ಘ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ತಥಾ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಯಥಾ ತಂ ಪಮತ್ತಂ। ತಂ ಖೋ ಪನ ತೇ ಏತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ನೇವ ಮಾತರಾ ಕತಂ ನ ಪಿತರಾ ಕತಂ ನ ಭಾತರಾ ಕತಂ ನ ಭಗಿನಿಯಾ ಕತಂ ನ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚೇಹಿ ಕತಂ ನ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತೇಹಿ ಕತಂ ನ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ಕತಂ ನ ದೇವತಾಹಿ ಕತಂ, ತಯಾವೇತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕತಂ, ತ್ವಞ್ಞೇವೇತಸ್ಸ ವಿಪಾಕಂ ಪಟಿಸಂವೇದಿಸ್ಸಸೀ'"ತಿ।

೨೬೭. "ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮೋ ರಾಜಾ ಪಞ್ಚಮಂ ದೇವದೂತಂ ಸಮನುಯುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸಮನುಗಾಹಿತ್ವಾ ಸಮನುಭಾಸಿತ್ವಾ ತುಣ್ಹೀ ಹೋತಿ। ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಯಪಾಲಾ ಪಞ್ಚವಿಧಬನ್ಧನಂ ನಾಮ ಕಮ್ಮಕಾರಣಂ ಕರೋನ್ತಿ - ತತ್ತಂ ಅಯೋಖಿಲಂ ಹತ್ಥೇ ಗಮೇನ್ತಿ, ತತ್ತಂ ಅಯೋಖಿಲಂ ದುತಿಯೇ ಹತ್ಥೇ ಗಮೇನ್ತಿ, ತತ್ತಂ ಅಯೋಖಿಲಂ ಪಾದೇ ಗಮೇನ್ತಿ, ತತ್ತಂ ಅಯೋಖಿಲಂ ದುತಿಯೇ ಪಾದೇ ಗಮೇನ್ತಿ, ತತ್ತಂ ಅಯೋಖಿಲಂ ಮಜ್ಝೇಉರಸ್ಮಿಂ ಗಮೇನ್ತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದೇತಿ, ನ ಚ ತಾವ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಬ್ಯನ್ತೀಹೋತಿ। ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಯಪಾಲಾ ಸಂವೇಸೇತ್ವಾ ಕುಠಾರೀಹಿ ತಚ್ಛನ್ತಿ...ಪೇ॰... ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಯಪಾಲಾ ಉದ್ಧಂಪಾದಂ ಅಧೋಸಿರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಾಸೀಹಿ ತಚ್ಛನ್ತಿ...ಪೇ॰... ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಯಪಾಲಾ ರಥೇ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಆದಿತ್ತಾಯ ಪಥವಿಯಾ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಾಯ ಸಜೋತಿಭೂತಾಯ ಸಾರೇನ್ತಿಪಿ, ಪಚ್ಚಾಸಾರೇನ್ತಿಪಿ...ಪೇ॰... ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಯಪಾಲಾ ಮಹನ್ತಂ ಅಙ್ಗಾರಪಬ್ಬತಂ ಆದಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಂ ಸಜೋತಿಭೂತಂ ಆರೋಪೇನ್ತಿಪಿ ಓರೋಪೇನ್ತಿಪಿ...ಪೇ॰... ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಯಪಾಲಾ ಉದ್ಧಂಪಾದಂ ಅಧೋಸಿರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತತ್ತಾಯ ಲೋಹಕುಮ್ಭಿಯಾ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಿ ಆದಿತ್ತಾಯ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಾಯ ಸಜೋತಿಭೂತಾಯ। ಸೋ ತತ್ಥ ಫೇಣುದ್ದೇಹಕಂ ಪಚ್ಚತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಫೇಣುದ್ದೇಹಕಂ ಪಚ್ಚಮಾನೋ ಸಕಿಮ್ಪಿ ಉದ್ಧಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಸಕಿಮ್ಪಿ ಅಧೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಸಕಿಮ್ಪಿ

ತಿರಿಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದೇತಿ, ನ ಚ ತಾವ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಬ್ಯನ್ತೀಹೋತಿ। ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಯಪಾಲಾ ಮಹಾನಿರಯೇ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾನಿರಯೋ –

“ಚತುಕ್ಕಣ್ಣೋ ಚತುದ್ವಾರೋ, ವಿಭತ್ತೋ ಭಾಗಸೋ ಮಿತೋ।
ಅಯೋಪಾಕಾರಪರಿಯನ್ತೋ, ಅಯಸಾ ಪಟಿಕುಜ್ಜಿತೋ॥

“ತಸ್ಸ ಅಯೋಮಯಾ ಭೂಮಿ, ಜಲಿತಾ ತೇಜಸಾಯುತಾ।
ಸಮನ್ತಾ ಯೋಜನಸತಂ, ಫರಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ ಸಬ್ಬದಾ” ॥

೨೬೮. “ತಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾನಿರಯಸ್ಸ ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ಭಿತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಿ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ಭಿತ್ತಿಯಾ ಪಟಿಹಞ್ಞತಿ, ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ಭಿತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಿ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ಭಿತ್ತಿಯಾ ಪಟಿಹಞ್ಞತಿ, ಉತ್ತರಾಯ ಭಿತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಿ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣಾಯ ಭಿತ್ತಿಯಾ ಪಟಿಹಞ್ಞತಿ, ದಕ್ಖಿಣಾಯ ಭಿತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಿ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಉತ್ತರಾಯ ಭಿತ್ತಿಯಾ ಪಟಿಹಞ್ಞತಿ, ಹೇಟ್ಠಾ ಅಚ್ಚಿ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಉಪರಿ ಪಟಿಹಞ್ಞತಿ, ಉಪರಿತೋ ಅಚ್ಚಿ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಪಟಿಹಞ್ಞತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದೇತಿ, ನ ಚ ತಾವ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಬ್ಯನ್ತೀಹೋತಿ।

“ಹೋತಿ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೋ ಯಂ ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ದೀಘಸ್ಸ ಅದ್ಧುನೋ ಅಚ್ಚಯೇನ ತಸ್ಸ ಮಹಾನಿರಯಸ್ಸ ಪುರತ್ಥಿಮಂ ದ್ವಾರಂ ಅಪಾಪುರೀಯತಿ [ಅವಾಪುರೀಯತಿ (ಸೀ॰)]। ಸೋ ತತ್ಥ ಸೀಘೇನ ಜವೇನ ಧಾವತಿ। ತಸ್ಸ ಸೀಘೇನ ಜವೇನ ಧಾವತೋ ಛವಿಮ್ಪಿ ಡಯ್ಹತಿ, ಚಮ್ಮಮ್ಪಿ ಡಯ್ಹತಿ, ಮಂಸಮ್ಪಿ ಡಯ್ಹತಿ, ನ್ಹಾರುಮ್ಪಿ ಡಯ್ಹತಿ, ಅಟ್ಠೀನಿಪಿ ಸಮ್ಪಧೂಪಾಯನ್ತಿ, ಉಬ್ಭತಂ ತಾದಿಸಮೇವ ಹೋತಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಹುಸಮ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಅಥ ತಂ ದ್ವಾರಂ ಪಿಧೀಯತಿ [ಪಿಥೀಯತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ಸೋ ತತ್ಥ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದೇತಿ, ನ ಚ ತಾವ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಬ್ಯನ್ತೀಹೋತಿ।

“ಹೋತಿ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೋ ಯಂ ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ದೀಘಸ್ಸ ಅದ್ಧುನೋ ಅಚ್ಚಯೇನ ತಸ್ಸ ಮಹಾನಿರಯಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮಂ ದ್ವಾರಂ ಅಪಾಪುರೀಯತಿ…ಪೇ॰… ಉತ್ತರಂ ದ್ವಾರಂ ಅಪಾಪುರೀಯತಿ…ಪೇ॰… ದಕ್ಖಿಣಂ ದ್ವಾರಂ ಅಪಾಪುರೀಯತಿ । ಸೋ ತತ್ಥ ಸೀಘೇನ ಜವೇನ ಧಾವತಿ। ತಸ್ಸ ಸೀಘೇನ ಜವೇನ ಧಾವತೋ ಛವಿಮ್ಪಿ ಡಯ್ಹತಿ, ಚಮ್ಮಮ್ಪಿ ಡಯ್ಹತಿ, ಮಂಸಮ್ಪಿ ಡಯ್ಹತಿ, ನ್ಹಾರುಮ್ಪಿ ಡಯ್ಹತಿ, ಅಟ್ಠೀನಿಪಿ ಸಮ್ಪಧೂಪಾಯನ್ತಿ, ಉಬ್ಭತಂ ತಾದಿಸಮೇವ ಹೋತಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಹುಸಮ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಅಥ ತಂ ದ್ವಾರಂ ಪಿಧೀಯತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದೇತಿ, ನ ಚ ತಾವ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಬ್ಯನ್ತೀಹೋತಿ।

“ಹೋತಿ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೋ ಯಂ ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ದೀಘಸ್ಸ ಅದ್ಧುನೋ ಅಚ್ಚಯೇನ ತಸ್ಸ ಮಹಾನಿರಯಸ್ಸ ಪುರತ್ಥಿಮಂ ದ್ವಾರಂ ಅಪಾಪುರೀಯತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಸೀಘೇನ ಜವೇನ ಧಾವತಿ। ತಸ್ಸ ಸೀಘೇನ ಜವೇನ ಧಾವತೋ ಛವಿಮ್ಪಿ ಡಯ್ಹತಿ, ಚಮ್ಮಮ್ಪಿ ಡಯ್ಹತಿ, ಮಂಸಮ್ಪಿ ಡಯ್ಹತಿ, ನ್ಹಾರುಮ್ಪಿ ಡಯ್ಹತಿ, ಅಟ್ಠೀನಿಪಿ ಸಮ್ಪಧೂಪಾಯನ್ತಿ, ಉಬ್ಭತಂ ತಾದಿಸಮೇವ ಹೋತಿ। ಸೋ ತೇನ ದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮತಿ।

೨೬೯. “ತಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾನಿರಯಸ್ಸ ಸಮನನ್ತರಾ ಸಹಿತಮೇವ ಮಹನ್ತೋ ಗೂಥನಿರಯೋ। ಸೋ ತತ್ಥ ಪತತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗೂಥನಿರಯೇ ಸೂಚಿಮುಖಾ ಪಾಣಾ ಛವಿಂ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಛವಿಂ ಛೇತ್ವಾ ಚಮ್ಮಂ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಚಮ್ಮಂ ಛೇತ್ವಾ ಮಂಸಂ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಮಂಸಂ ಛೇತ್ವಾ ನ್ಹಾರುಂ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ನ್ಹಾರುಂ ಛೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಿಂ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಅಟ್ಠಿಂ ಛೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಿಮಿಞ್ಜಂ ಖಾದನ್ತಿ।

ಸೋ ತತ್ಥ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದೇತಿ, ನ ಚ ತಾವ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಬ್ಯನ್ತೀಹೋತಿ।

"ತಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗೂಥನಿರಯಸ್ಸ ಸಮನನ್ತರಾ ಸಹಿತಮೇವ ಮಹನ್ತೋ ಕುಕ್ಕುಲನಿರಯೋ। ಸೋ ತತ್ಥ ಪತತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದೇತಿ, ನ ಚ ತಾವ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಬ್ಯನ್ತೀಹೋತಿ।

"ತಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಕ್ಕುಲನಿರಯಸ್ಸ ಸಮನನ್ತರಾ ಸಹಿತಮೇವ ಮಹನ್ತಂ ಸಿಮ್ಬಲಿವನಂ ಉದ್ಧಂ [ಉಚ್ಚಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಉಬ್ಬಿತೋ (ಕ॰)] ಯೋಜನಮುಗ್ಗತಂ ಸೋಳಸಙ್ಗುಲಕಣ್ಟಕಂ [ಸೋಳಸಙ್ಗುಲಕಣ್ಡಕಂ (ಸೀ॰)] ಆದಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಂ ಸಜೋತಿಭೂತಂ। ತತ್ಥ ಆರೋಪೇನ್ತಿಪಿ ಓರೋಪೇನ್ತಿಪಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದೇತಿ, ನ ಚ ತಾವ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಬ್ಯನ್ತೀಹೋತಿ।

"ತಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಮ್ಬಲಿವನಸ್ಸ ಸಮನನ್ತರಾ ಸಹಿತಮೇವ ಮಹನ್ತಂ ಅಸಿಪತ್ತವನಂ। ಸೋ ತತ್ಥ ಪವಿಸತಿ। ತಸ್ಸ ವಾತೇರಿತಾನಿ ಪತ್ತಾನಿ ಪತಿತಾನಿ ಹತ್ಥಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಪಾದಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಹತ್ಥಪಾದಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಕಣ್ಣಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ನಾಸಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಕಣ್ಣನಾಸಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದೇತಿ, ನ ಚ ತಾವ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಬ್ಯನ್ತೀಹೋತಿ।

"ತಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಿಪತ್ತವನಸ್ಸ ಸಮನನ್ತರಾ ಸಹಿತಮೇವ ಮಹತೀ ಖಾರೋದಕಾ ನದೀ [ಖಾರೋದಿಕಾ ನದೀ (ಸೀ॰)]। ಸೋ ತತ್ಥ ಪತತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಅನುಸೋತಮ್ಪಿ ವುಯ್ಹತಿ , ಪಟಿಸೋತಮ್ಪಿ ವುಯ್ಹತಿ, ಅನುಸೋತಪಟಿಸೋತಮ್ಪಿ ವುಯ್ಹತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದೇತಿ, ನ ಚ ತಾವ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಬ್ಯನ್ತೀಹೋತಿ।

೨೬೦. "ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಯಪಾಲಾ ಬಲಿಸೇನ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಥಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಕಿಂ ಇಚ್ಛಸೀ'ತಿ? ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ಜಿಘಚ್ಛಿತೋಸ್ಮಿ, ಭನ್ತೇ'ತಿ। ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಯಪಾಲಾ ತತ್ತೇನ ಅಯೋಸಙ್ಕುನಾ ಮುಖಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಆದಿತ್ತೇನ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತೇನ ಸಜೋತಿಭೂತೇನ ತತ್ತಂ ಲೋಹಗುಳಂ ಮುಖೇ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಿ ಆದಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಂ ಸಜೋತಿಭೂತಂ। ಸೋ ತಸ್ಸ [ತಂ ತಸ್ಸ (ಕ॰), ತಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಓಟ್ಠಮ್ಪಿ ದಹತಿ [ಡಯ್ಹತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಮುಖಮ್ಪಿ ದಹತಿ, ಕಣ್ಠಮ್ಪಿ ದಹತಿ, ಉರಮ್ಪಿ [ಉದರಮ್ಪಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ದಹತಿ, ಅನ್ತಮ್ಪಿ ಅನ್ತಗುಣಮ್ಪಿ ಆದಾಯ ಅಧೋಭಾಗಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದೇತಿ, ನ ಚ ತಾವ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಬ್ಯನ್ತೀಹೋತಿ।

"ತಮೇನಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಯಪಾಲಾ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಕಿಂ ಇಚ್ಛಸೀ'ತಿ? ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ಪಿಪಾಸಿತೋಸ್ಮಿ, ಭನ್ತೇ'ತಿ। ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಯಪಾಲಾ ತತ್ತೇನ ಅಯೋಸಙ್ಕುನಾ ಮುಖಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಆದಿತ್ತೇನ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತೇನ ಸಜೋತಿಭೂತೇನ ತತ್ತಂ ತಮ್ಬಲೋಹಂ ಮುಖೇ ಆಸಿಞ್ಚನ್ತಿ ಆದಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಂ ಸಜೋತಿಭೂತಂ। ತಂ ತಸ್ಸ [ಏತ್ಥ ಪನ ಪಾಠಭೇದೋ ನತ್ಥಿ] ಓಟ್ಠಮ್ಪಿ ದಹತಿ, ಮುಖಮ್ಪಿ ದಹತಿ, ಕಣ್ಠಮ್ಪಿ ದಹತಿ, ಉರಮ್ಪಿ ದಹತಿ, ಅನ್ತಮ್ಪಿ ಅನ್ತಗುಣಮ್ಪಿ ಆದಾಯ ಅಧೋಭಾಗಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದೇತಿ, ನ ಚ ತಾವ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ, ಯಾವ ನ ತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಬ್ಯನ್ತೀಹೋತಿ। ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಯಪಾಲಾ ಪುನ ಮಹಾನಿರಯೇ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಿ।

“ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಯೇ ಕಿರ , ಭೋ, ಲೋಕೇ ಪಾಪಕಾನಿ ಅಕುಸಲಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಕರೋನ್ತಿ ತೇ ಏವರೂಪಾ ವಿವಿಧಾ ಕಮ್ಮಕಾರಣಾ ಕರೀಯನ್ತಿ। ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಲಭೇಯ್ಯಂ। ತಥಾಗತೋ ಚ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ತಞ್ಚಾಹಂ ಭಗವನ್ತಂ ಪಯಿರುಪಾಸೇಯ್ಯಂ। ಸೋ ಚ ಮೇ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಚಾಹಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ಆಜಾನೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ತಂ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಾಞ್ಞಸ್ಸ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ಸುತ್ವಾ ವದಾಮಿ, ಅಪಿ ಚ ಯದೇವ ಸಾಮಂ ಞಾತಂ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠಂ ಸಾಮಂ ವಿದಿತಂ ತದೇವಾಹಂ ವದಾಮೀ”ತಿ।

೨೭೧. ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ [ಇದಂ ವತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಏವಮೀದಿಸೇಸು ಠಾನೇಸು] ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ -

“ಚೋದಿತಾ ದೇವದೂತೇಹಿ, ಯೇ ಪಮಜ್ಜನ್ತಿ ಮಾಣವಾ।
ತೇ ದೀಘರತ್ತಂ ಸೋಚನ್ತಿ, ಹೀನಕಾಯೂಪಗಾ ನರಾ॥

“ಯೇ ಚ ಖೋ ದೇವದೂತೇಹಿ, ಸನ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಾ ಇಧ।
ಚೋದಿತಾ ನಪ್ಪಮಜ್ಜನ್ತಿ, ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಕುದಾಚನಂ॥

“ಉಪಾದಾನೇ ಭಯಂ ದಿಸ್ವಾ, ಜಾತಿಮರಣಸಮ್ಭವೇ।
ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ, ಜಾತಿಮರಣಸಙ್ಖಯೇ॥

“ತೇ ಖೇಮಪ್ಪತ್ತಾ ಸುಖಿನೋ, ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಾಭಿನಿಬ್ಬುತಾ।
ಸಬ್ಬವೇರಭಯಾತೀತಾ, ಸಬ್ಬದುಕ್ಖಂ [ಸಬ್ಬದುಕ್ಖಾ (ಕ॰)] ಉಪಚ್ಚಗು”ನ್ತಿ॥

ದೇವದೂತಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದಸಮಂ।

ಸುಞ್ಞತವಗ್ಗೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -
ದ್ವಿಧಾವ ಸುಞ್ಞತಾ ಹೋತಿ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಬಾಕುಲಂ।
ಅಚಿರವತಭೂಮಿಜನಾಮೋ, ಅನುರುದ್ಧುಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ।
ಬಾಲಪಣ್ಡಿತೋ ದೇವದೂತಞ್ಚ, ತೇ ದಸಾತಿ॥

೪. ವಿಭಙ್ಗವಗ್ಗೋ

೧. ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸುತ್ತಂ

೨೭೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – "ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

"ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇಯ್ಯ, ನಪ್ಪಟಿಕಙ್ಖೇ ಅನಾಗತಂ।
ಯದತೀತಂ ಪಹೀನಂ ತಂ, ಅಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನಾಗತಂ॥

"ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಯೋ [ಯಂ (ನೇತ್ತಿಪಾಳಿ)] ಧಮ್ಮಂ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಿಪಸ್ಸತಿ।
ಅಸಂಹೀರಂ [ಅಸಂಹಿರಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಅಸಂಕುಪ್ಪಂ, ತಂ ವಿದ್ವಾ ಮನುಬ್ರೂಹಯೇ॥

"ಅಜ್ಜೇವ ಕಿಚ್ಚಮಾತಪ್ಪಂ [ಕಿಚ್ಚಂ ಆತಪ್ಪಂ (ಸೀ॰ ಕ॰)], ಕೋ ಜಞ್ಞಾ ಮರಣಂ ಸುವೇ।
ನ ಹಿ ನೋ ಸಙ್ಗರಂ ತೇನ, ಮಹಾಸೇನೇನ ಮಚ್ಚುನಾ॥

"ಏವಂ ವಿಹಾರಿಂ ಆತಾಪಿಂ, ಅಹೋರತ್ತಮತನ್ದಿತಂ।
ತಂ ವೇ ಭದ್ದೇಕರತ್ತೋತಿ, ಸನ್ತೋ ಆಚಿಕ್ಖತೇ ಮುನಿ" [ಮುನೀತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]॥

೨೭೩. "ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಂ ಅನ್ವಾಗಮೇತಿ? 'ಏವಂರೂಪೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನ'ನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ, 'ಏವಂವೇದನೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನ'ನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ, 'ಏವಂಸಞ್ಞೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನ'ನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ, 'ಏವಂಸಙ್ಖಾರೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನ'ನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ, 'ಏವಂವಿಞ್ಞಾಣೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನ'ನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ – ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಂ ಅನ್ವಾಗಮೇತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇತಿ? 'ಏವಂರೂಪೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನ'ನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ನ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ, 'ಏವಂವೇದನೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನ'ನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ನ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ, 'ಏವಂಸಞ್ಞೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನ'ನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ನ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ, 'ಏವಂಸಙ್ಖಾರೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನ'ನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ನ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ, 'ಏವಂವಿಞ್ಞಾಣೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನ'ನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ನ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ – ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇತಿ।

೨೭೪. "ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಂ ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ? 'ಏವಂರೂಪೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನ'ನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ, ಏವಂವೇದನೋ ಸಿಯಂ…ಪೇ॰… ಏವಂಸಞ್ಞೋ ಸಿಯಂ… ಏವಂಸಙ್ಖಾರೋ ಸಿಯಂ… ಏವಂವಿಞ್ಞಾಣೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ – ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಂ ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಂ ನಪ್ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ? 'ಏವಂರೂಪೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನ'ನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ನ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ, ಏವಂವೇದನೋ ಸಿಯಂ … ಏವಂಸಞ್ಞೋ ಸಿಯಂ… ಏವಂಸಙ್ಖಾರೋ ಸಿಯಂ… 'ಏವಂವಿಞ್ಞಾಣೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನ'ನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ನ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ – ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಂ ನಪ್ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ।

೨೭೫. “ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಂಹೀರತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅರಿಯಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ವೇದನಂ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ - ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಂಹೀರತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ನ ಸಂಹೀರತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅರಿಯಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ ನ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ನ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ನ ವೇದನಂ… ನ ಸಞ್ಞಂ… ನ ಸಙ್ಖಾರೇ… ನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ - ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ನ ಸಂಹೀರತಿ।

“ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇಯ್ಯ, ನಪ್ಪಟಿಕಙ್ಖೇ ಅನಾಗತಂ।
ಯದತೀತಂ ಪಹೀನಂ ತಂ, ಅಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನಾಗತಂ॥

“ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಯೋ ಧಮ್ಮಂ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಿಪಸ್ಸತಿ।
ಅಸಂಹೀರಂ ಅಸಂಕುಪ್ಪಂ, ತಂ ವಿದ್ವಾ ಮನುಬ್ರೂಹಯೇ॥

“ಅಜ್ಜೇವ ಕಿಚ್ಚಮಾತಪ್ಪಂ, ಕೋ ಜಞ್ಞಾ ಮರಣಂ ಸುವೇ।
ನ ಹಿ ನೋ ಸಙ್ಗರಂ ತೇನ, ಮಹಾಸೇನೇನ ಮಚ್ಚುನಾ॥

“ಏವಂ ವಿಹಾರಿಂ ಆತಾಪಿಂ, ಅಹೋರತ್ತಮತನ್ದಿತಂ।
ತಂ ವೇ ಭದ್ದೇಕರತ್ತೋತಿ, ಸನ್ತೋ ಆಚಿಕ್ಖತೇ ಮುನೀ”ತಿ॥

“‘ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತ”ನ್ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಠಮಂ।

೨. ಆನನ್ದಭದ್ದೇಕರತ್ತಸುತ್ತಂ

೨೭೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತಿ ಸಮಾದಪೇತಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇತಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತಿ, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ ಭಾಸತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನುಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇಸಿ ಸಮಾದಪೇಸಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇಸಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇಸಿ, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ ಅಭಾಸೀ"ತಿ? "ಆಯಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ಆನನ್ದೋ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇಸಿ ಸಮಾದಪೇಸಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇಸಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇಸಿ, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ ಅಭಾಸೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇಸಿ ಸಮಾದಪೇಸಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇಸಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇಸಿ , ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ ಅಭಾಸೀ"ತಿ? "ಏವಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇಸಿಂ ಸಮಾದಪೇಸಿಂ ಸಮುತ್ತೇಜೇಸಿಂ ಸಮ್ಪಹಂಸೇಸಿಂ, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ ಅಭಾಸಿಂ -

"ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇಯ್ಯ, ನಪ್ಪಟಿಕಙ್ಖೇ ಅನಾಗತಂ।
ಯದತೀತಂ ಪಹೀನಂ ತಂ, ಅಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನಾಗತಂ॥

"ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಯೋ ಧಮ್ಮಂ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಿಪಸ್ಸತಿ।
ಅಸಂಹೀರಂ ಅಸಂಕುಪ್ಪಂ, ತಂ ವಿದ್ವಾ ಮನುಬ್ರೂಹಯೇ॥

"ಅಜ್ಜೇವ ಕಿಚ್ಚಮಾತಪ್ಪಂ, ಕೋ ಜಞ್ಞಾ ಮರಣಂ ಸುವೇ।
ನ ಹಿ ನೋ ಸಙ್ಗರಂ ತೇನ, ಮಹಾಸೇನೇನ ಮಚ್ಚುನಾ॥

"ಏವಂ ವಿಹಾರಿಂ ಆತಾಪಿಂ, ಅಹೋರತ್ತಮತನ್ದಿತಂ।
ತಂ ವೇ ಭದ್ದೇಕರತ್ತೋತಿ, ಸನ್ತೋ ಆಚಿಕ್ಖತೇ ಮುನಿ"॥

೨೭೭. "ಕಥಞ್ಚ, ಆವುಸೋ, ಅತೀತಂ ಅನ್ವಾಗಮೇತಿ? ಏವಂರೂಪೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ, ಏವಂವೇದನೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ, ಏವಂಸಞ್ಞೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ, ಏವಂಸಙ್ಖಾರೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ, ಏವಂವಿಞ್ಞಾಣೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ - ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅತೀತಂ ಅನ್ವಾಗಮೇತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಆವುಸೋ, ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇತಿ? ಏವಂರೂಪೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ನ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ, ಏವಂವೇದನೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ನ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ, ಏವಂಸಞ್ಞೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ನ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ, ಏವಂಸಙ್ಖಾರೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ನ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ, ಏವಂವಿಞ್ಞಾಣೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ನ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ - ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಆವುಸೋ, ಅನಾಗತಂ ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ? ಏವಂರೂಪೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ, ಏವಂವೇದನೋ ಸಿಯಂ…ಪೇ॰… ಏವಂಸಞ್ಞೋ ಸಿಯಂ… ಏವಂಸಙ್ಖಾರೋ ಸಿಯಂ… ಏವಂವಿಞ್ಞಾಣೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ - ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅನಾಗತಂ ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಆವುಸೋ, ಅನಾಗತಂ ನಪ್ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ? ಏವಂರೂಪೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ನ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ, ಏವಂವೇದನೋ ಸಿಯಂ...ಪೇ॰... ಏವಂಸಞ್ಞೋ ಸಿಯಂ... ಏವಂಸಙ್ಖಾರೋ ಸಿಯಂ... ಏವಂವಿಞ್ಞಾಣೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ನ ಸಮನ್ವಾನೇತಿ - ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅನಾಗತಂ ನಪ್ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಆವುಸೋ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಂಹೀರತಿ? ಇಧ, ಆವುಸೋ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅರಿಯಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ವೇದನಂ... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ - ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಂಹೀರತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಆವುಸೋ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ನ ಸಂಹೀರತಿ? ಇಧ, ಆವುಸೋ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅರಿಯಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ ನ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ನ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ನ ವೇದನಂ... ನ ಸಞ್ಞಂ... ನ ಸಙ್ಖಾರೇ... ನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ - ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ನ ಸಂಹೀರತಿ।

“ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇಯ್ಯ, ನಪ್ಪಟಿಕಙ್ಖೇ ಅನಾಗತಂ।
ಯದತೀತಂ ಪಹೀನಂ ತಂ, ಅಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನಾಗತಂ॥

“ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಯೋ ಧಮ್ಮಂ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಿಪಸ್ಸತಿ।
ಅಸಂಹೀರಂ ಅಸಂಕುಪ್ಪಂ, ತಂ ವಿದ್ವಾ ಮನುಬ್ರೂಹಯೇ॥

“ಅಜ್ಜೇವ ಕಿಚ್ಚಮಾತಪ್ಪಂ, ಕೋ ಜಞ್ಞಾ ಮರಣಂ ಸುವೇ।
ನ ಹಿ ನೋ ಸಙ್ಗರಂ ತೇನ, ಮಹಾಸೇನೇನ ಮಚ್ಚುನಾ॥

“ಏವಂ ವಿಹಾರಿಂ ಆತಾಪಿಂ, ಅಹೋರತ್ತಮತನ್ದಿತಂ।
ತಂ ವೇ ಭದ್ದೇಕರತ್ತೋತಿ, ಸನ್ತೋ ಆಚಿಕ್ಖತೇ ಮುನೀ”ತಿ॥

“ಏವಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇಸಿಂ ಸಮಾದಪೇಸಿಂ ಸಮುತ್ತೇಜೇಸಿಂ ಸಮ್ಪಹಂಸೇಸಿಂ, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ ಅಭಾಸಿ”ನ್ತಿ।

೨೭೮. “ಸಾಧು , ಸಾಧು, ಆನನ್ದ! ಸಾಧು ಖೋ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇಸಿ ಸಮಾದಪೇಸಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇಸಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇಸಿ, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ ಅಭಾಸಿ -

“ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇಯ್ಯ...ಪೇ॰...
ತಂ ವೇ ಭದ್ದೇಕರತ್ತೋತಿ, ಸನ್ತೋ ಆಚಿಕ್ಖತೇ ಮುನೀ”ತಿ॥

“ಕಥಞ್ಚ, ಆನನ್ದ, ಅತೀತಂ ಅನ್ವಾಗಮೇತಿ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅತೀತಂ ಅನ್ವಾಗಮೇತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಆನನ್ದ, ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇತಿ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಆನನ್ದ, ಅನಾಗತಂ ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅನಾಗತಂ ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಆನನ್ದ, ಅನಾಗತಂ ನಪ್ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅನಾಗತಂ ನಪ್ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಆನನ್ದ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಂಹೀರತಿ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಂಹೀರತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಆನನ್ದ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ನ ಸಂಹೀರತಿ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ನ ಸಂಹೀರತಿ।

“ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇಯ್ಯ…ಪೇ॰…
ತಂ ವೇ ಭದ್ದೇಕರತ್ತೋತಿ, ಸನ್ತೋ ಆಚಿಕ್ಖತೇ ಮುನೀ”ತಿ॥

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಆನನ್ದಭದ್ದೇಕರತ್ತಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದುತಿಯಂ।

೩. ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಭದ್ದೇಕರತ್ತಸುತ್ತಂ

೨೭೯. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ತಪೋದಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಮಿದ್ಧಿ ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಯ ಯೇನ ತಪೋದೋ [ತಪೋದಾ (ಸೀ॰)] ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ಗತ್ತಾನಿ ಪರಿಸಿಞ್ಚಿತುಂ। ತಪೋದೇ ಗತ್ತಾನಿ ಪರಿಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚುತ್ತರಿತ್ವಾ ಏಕಚೀವರೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ ಗತ್ತಾನಿ ಪುಬ್ಬಾಪಯಮಾನೋ [ಸುಕ್ಖಾಪಯಮಾನೋ (ಕ॰)]। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರಾ ದೇವತಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣಾ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ತಪೋದಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಮಿದ್ಧಿ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ ಸಾ ದೇವತಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಮಿದ್ಧಿಂ ಏತದವೋಚ – “ಧಾರೇಸಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚಾ”ತಿ? “ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಧಾರೇಮಿ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ। ತ್ವಂ ಪನಾವುಸೋ, ಧಾರೇಸಿ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚಾ”ತಿ? “ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ನ ಧಾರೇಮಿ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ। ಧಾರೇಸಿ ಪನ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಿಯೋ ಗಾಥಾ”ತಿ? “ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಧಾರೇಮಿ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಿಯೋ ಗಾಥಾತಿ। ತ್ವಂ ಪನಾವುಸೋ, ಧಾರೇಸಿ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಿಯೋ ಗಾಥಾ”ತಿ? “ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಧಾರೇಮಿ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಿಯೋ ಗಾಥಾತಿ। ಉಗ್ಗಣ್ಹಾಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ; ಪರಿಯಾಪುಣಾಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ; ಧಾರೇಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ। ಅತ್ಥಸಂಹಿತೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸೋ ಚ ವಿಭಙ್ಗೋ ಚ ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಕೋ”ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಸಾ ದೇವತಾ; ಇದಂ ವತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯಿ।

೨೮೦. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಮಿದ್ಧಿ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಮಿದ್ಧಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

“ಇಧಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಯ ಯೇನ ತಪೋದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ ಗತ್ತಾನಿ ಪರಿಸಿಞ್ಚಿತುಂ। ತಪೋದೇ ಗತ್ತಾನಿ ಪರಿಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚುತ್ತರಿತ್ವಾ ಏಕಚೀವರೋ ಅಟ್ಠಾಸಿಂ ಗತ್ತಾನಿ ಪುಬ್ಬಾಪಯಮಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞತರಾ ದೇವತಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣಾ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ತಪೋದಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ ಸಾ ದೇವತಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ – ‘ಧಾರೇಸಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚಾ’”ತಿ?

“ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತಂ ದೇವತಂ ಏತದವೋಚಂ – ‘ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಧಾರೇಮಿ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ। ತ್ವಂ ಪನಾವುಸೋ, ಧಾರೇಸಿ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚಾ’ತಿ? ‘ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ನ ಧಾರೇಮಿ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ। ಧಾರೇಸಿ ಪನ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಿಯೋ ಗಾಥಾ’ತಿ? ‘ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಧಾರೇಮಿ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಿಯೋ ಗಾಥಾತಿ। ತ್ವಂ ಪನಾವುಸೋ, ಧಾರೇಸಿ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಿಯೋ ಗಾಥಾ’ತಿ? ‘ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ನ ಧಾರೇಮಿ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಿಯೋ ಗಾಥಾತಿ। ಉಗ್ಗಣ್ಹಾಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ; ಪರಿಯಾಪುಣಾಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ; ಧಾರೇಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ। ಅತ್ಥಸಂಹಿತೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸೋ ಚ ವಿಭಙ್ಗೋ ಚ ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಕೋ’ತಿ। ಇದಮವೋಚ, ಭನ್ತೇ, ಸಾ ದೇವತಾ; ಇದಂ ವತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯಿ। ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ ದೇಸೇತೂ”ತಿ। “ತೇನ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಮಿದ್ಧಿ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇಯ್ಯ, ನಪ್ಪಟಿಕಙ್ಖೇ ಅನಾಗತಂ।
ಯದತೀತಂ ಪಹೀನಂ ತಂ, ಅಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನಾಗತಂ॥

“ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಯೋ ಧಮ್ಮಂ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಿಪಸ್ಸತಿ।
ಅಸಂಹೀರಂ ಅಸಂಕುಪ್ಪಂ, ತಂ ವಿದ್ವಾ ಮನುಬ್ರೂಹಯೇ॥

“ಅಜ್ಜೇವ ಕಿಚ್ಚಮಾತಪ್ಪಂ, ಕೋ ಜಞ್ಞಾ ಮರಣಂ ಸುವೇ।
ನ ಹಿ ನೋ ಸಙ್ಗರಂ ತೇನ, ಮಹಾಸೇನೇನ ಮಚ್ಚುನಾ॥

“ಏವಂ ವಿಹಾರಿಂ ಆತಾಪಿಂ, ಅಹೋರತ್ತಮತನ್ದಿತಂ।
ತಂ ವೇ ಭದ್ದೇಕರತ್ತೋತಿ, ಸನ್ತೋ ಆಚಿಕ್ಖತೇ ಮುನೀ”ತಿ॥

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ; ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪಾವಿಸಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ , ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ, ಏತದಹೋಸಿ – “ಇದಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ –

“ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇಯ್ಯ, ನಪ್ಪಟಿಕಙ್ಖೇ ಅನಾಗತಂ।
ಯದತೀತಂ ಪಹೀನಂ ತಂ, ಅಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನಾಗತಂ॥

“ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಯೋ ಧಮ್ಮಂ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಿಪಸ್ಸತಿ।
ಅಸಂಹೀರಂ ಅಸಂಕುಪ್ಪಂ, ತಂ ವಿದ್ವಾ ಮನುಬ್ರೂಹಯೇ॥

“ಅಜ್ಜೇವ ಕಿಚ್ಚಮಾತಪ್ಪಂ, ಕೋ ಜಞ್ಞಾ ಮರಣಂ ಸುವೇ।
ನ ಹಿ ನೋ ಸಙ್ಗರಂ ತೇನ, ಮಹಾಸೇನೇನ ಮಚ್ಚುನಾ॥

“ಏವಂ ವಿಹಾರಿಂ ಆತಾಪಿಂ, ಅಹೋರತ್ತಮತನ್ದಿತಂ।
ತಂ ವೇ ಭದ್ದೇಕರತ್ತೋತಿ, ಸನ್ತೋ ಆಚಿಕ್ಖತೇ ಮುನೀ”ತಿ॥

“ಕೋ ನು ಖೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜೇಯ್ಯಾ”ತಿ?

ಅಥ ಖೋ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಏತದಹೋಸಿ – “ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಸತ್ಥು ಚೇವ ಸಂವಣ್ಣಿತೋ ಸಮ್ಭಾವಿತೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ; ಪಹೋತಿ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜಿತುಂ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮಾ”ತಿ।

೨೮೧. ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ಏತದವೋಚುಂ – “ಇದಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ –

“ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇಯ್ಯ…ಪೇ॰…
ತಂ ವೇ ಭದ್ದೇಕರತ್ತೋತಿ, ಸನ್ತೋ ಆಚಿಕ್ಖತೇ ಮುನೀ”ತಿ॥

“ತೇಸಂ ನೋ, ಆವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಅಮ್ಹಾಕಂ, ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ, ಏತದಹೋಸಿ – ಇದಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ –

“ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇಯ್ಯ…ಪೇ॰…
ತಂ ವೇ ಭದ್ದೇಕರತ್ತೋತಿ, ಸನ್ತೋ ಆಚಿಕ್ಖತೇ ಮುನೀ”ತಿ॥

“ಕೋ ನು ಖೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜೇಯ್ಯಾತಿ? ತೇಸಂ ನೋ , ಆವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಸತ್ಥು ಚೇವ ಸಂವಣ್ಣಿತೋ ಸಮ್ಭಾವಿತೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ। ಪಹೋತಿ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜಿತುಂ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮಾ’ತಿ। ವಿಭಜತಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ”ತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಮೂಲಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಖನ್ಧಂ ಸಾಖಾಪಲಾಸೇ ಸಾರಂ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ; ಏವಂ ಸಮ್ಪದಮಿದಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಸತ್ಥರಿ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತೇ ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅತಿಸಿತ್ವಾ ಅಮ್ಹೇ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಥ [ಮಞ್ಞೇಥ (ಪೀ॰)]। ಸೋ ಹಾವುಸೋ, ಭಗವಾ ಜಾನಂ ಜಾನಾತಿ, ಪಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಚಕ್ಖುಭೂತೋ ಞಾಣಭೂತೋ ಧಮ್ಮಭೂತೋ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೋ ವತ್ತಾ ಪವತ್ತಾ ಅತ್ಥಸ್ಸ ನಿನ್ನೇತಾ ಅಮತಸ್ಸ ದಾತಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸಾಮೀ ತಥಾಗತೋ। ಸೋ ಚೇವ ಪನೇತಸ್ಸ ಕಾಲೋ ಅಹೋಸಿ ಯಂ ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥ, ಯಥಾ ವೋ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ ತಥಾ ನಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಥಾ”ತಿ।

“ಅದ್ಧಾವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಭಗವಾ ಜಾನಂ ಜಾನಾತಿ, ಪಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಚಕ್ಖುಭೂತೋ ಞಾಣಭೂತೋ ಧಮ್ಮಭೂತೋ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೋ ವತ್ತಾ ಪವತ್ತಾ ಅತ್ಥಸ್ಸ ನಿನ್ನೇತಾ ಅಮತಸ್ಸ ದಾತಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸಾಮೀ ತಥಾಗತೋ। ಸೋ ಚೇವ ಪನೇತಸ್ಸ ಕಾಲೋ ಅಹೋಸಿ ಯಂ ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ; ಯಥಾ ನೋ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ ತಥಾ ನಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಮ। ಅಪಿ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಸತ್ಥುಚೇವ ಸಂವಣ್ಣಿತೋ ಸಮ್ಭಾವಿತೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ; ಪಹೋತಿ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜಿತುಂ। ವಿಭಜತಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಅಗರುಂ ಕರಿತ್ವಾ”ತಿ [ಅಗರುಕರಿತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]।

“ತೇನ ಹಾವುಸೋ, ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಮಾವುಸೋ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಏತದವೋಚ -

“ಯಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ -

“ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇಯ್ಯ…ಪೇ॰…
ತಂ ವೇ ಭದ್ದೇಕರತ್ತೋತಿ, ಸನ್ತೋ ಆಚಿಕ್ಖತೇ ಮುನೀ”ತಿ॥

ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮಿ -

೨೮೧. “ಕಥಞ್ಚ, ಆವುಸೋ, ಅತೀತಂ ಅನ್ವಾಗಮೇತಿ? ಇತಿ ಮೇ ಚಕ್ಖು ಅಹೋಸಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಇತಿ ರೂಪಾತಿ - ತತ್ಥ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಂ [ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಟಿಬನ್ಧಂ (ಕ॰)] ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಟಿಬದ್ಧತ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ತದಭಿನನ್ದತಿ, ತದಭಿನನ್ದನ್ತೋ ಅತೀತಂ ಅನ್ವಾಗಮೇತಿ। ಇತಿ ಮೇ ಸೋತಂ ಅಹೋಸಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಇತಿ ಸದ್ದಾತಿ…ಪೇ॰… ಇತಿ ಮೇ ಘಾನಂ ಅಹೋಸಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಇತಿ ಗನ್ಧಾತಿ… ಇತಿ ಮೇ ಜಿವ್ಹಾ ಅಹೋಸಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಇತಿ ರಸಾತಿ… ಇತಿ ಮೇ ಕಾಯೋ ಅಹೋಸಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಇತಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾತಿ… ಇತಿ ಮೇ ಮನೋ ಅಹೋಸಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಇತಿ ಧಮ್ಮಾತಿ - ತತ್ಥ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಟಿಬದ್ಧತ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ತದಭಿನನ್ದತಿ, ತದಭಿನನ್ದನ್ತೋ ಅತೀತಂ ಅನ್ವಾಗಮೇತಿ - ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅತೀತಂ ಅನ್ವಾಗಮೇತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಆವುಸೋ, ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇತಿ? ಇತಿ ಮೇ ಚಕ್ಖು ಅಹೋಸಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಇತಿ ರೂಪಾತಿ - ತತ್ಥ ನ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಟಿಬದ್ಧತ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನ ತದಭಿನನ್ದತಿ, ನ ತದಭಿನನ್ದನ್ತೋ ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇತಿ। ಇತಿ ಮೇ ಸೋತಂ ಅಹೋಸಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಇತಿ ಸದ್ದಾತಿ…ಪೇ॰… ಇತಿ ಮೇ ಘಾನಂ ಅಹೋಸಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಇತಿ ಗನ್ಧಾತಿ… ಇತಿ ಮೇ ಜಿವ್ಹಾ ಅಹೋಸಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಇತಿ ರಸಾತಿ… ಇತಿ ಮೇ ಕಾಯೋ ಅಹೋಸಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಇತಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾತಿ… ಇತಿ ಮೇ ಮನೋ ಅಹೋಸಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಇತಿ ಧಮ್ಮಾತಿ - ತತ್ಥ ನ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಟಿಬದ್ಧತ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ, ನ ತದಭಿನನ್ದತಿ, ನ ತದಭಿನನ್ದನ್ತೋ ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇತಿ - ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇತಿ।

೨೮೨. “ಕಥಞ್ಚ , ಆವುಸೋ, ಅನಾಗತಂ ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ? ಇತಿ ಮೇ ಚಕ್ಖು ಸಿಯಾ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಇತಿ ರೂಪಾತಿ - ಅಪ್ಪಟಿಲದ್ಧಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪಣಿದಹತಿ, ಚೇತಸೋ ಪಣಿಧಾನಪಚ್ಚಯಾ ತದಭಿನನ್ದತಿ, ತದಭಿನನ್ದನ್ತೋ ಅನಾಗತಂ ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ। ಇತಿ ಮೇ ಸೋತಂ ಸಿಯಾ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಇತಿ ಸದ್ದಾತಿ…ಪೇ॰… ಇತಿ ಮೇ ಘಾನಂ ಸಿಯಾ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ

ಇತಿ ಗನ್ಧಾತಿ... ಇತಿ ಮೇ ಜಿವ್ಹಾ ಸಿಯಾ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಇತಿ ರಸಾತಿ... ಇತಿ ಮೇ ಕಾಯೋ ಸಿಯಾ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಇತಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾತಿ... ಇತಿ ಮೇ ಮನೋ ಸಿಯಾ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಇತಿ ಧಮ್ಮಾತಿ - ಅಪ್ಪಟಿಲದ್ಧಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪಣಿದಹತಿ, ಚೇತಸೋ ಪಣಿಧಾನಪಚ್ಚಯಾ ತದಭಿನನ್ದತಿ, ತದಭಿನನ್ದನ್ತೋ ಅನಾಗತಂ ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ - ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅನಾಗತಂ ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಆವುಸೋ, ಅನಾಗತಂ ನಪ್ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ? ಇತಿ ಮೇ ಚಕ್ಖು ಸಿಯಾ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಇತಿ ರೂಪಾತಿ - ಅಪ್ಪಟಿಲದ್ಧಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನಪ್ಪಣಿದಹತಿ , ಚೇತಸೋ ಅಪ್ಪಣಿಧಾನಪಚ್ಚಯಾ ನ ತದಭಿನನ್ದತಿ, ನ ತದಭಿನನ್ದನ್ತೋ ಅನಾಗತಂ ನಪ್ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ। ಇತಿ ಮೇ ಸೋತಂ ಸಿಯಾ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಇತಿ ಸದ್ದಾತಿ...ಪೇ॰... ಇತಿ ಮೇ ಘಾನಂ ಸಿಯಾ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಇತಿ ಗನ್ಧಾತಿ... ಇತಿ ಮೇ ಜಿವ್ಹಾ ಸಿಯಾ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಇತಿ ರಸಾತಿ... ಇತಿ ಮೇ ಕಾಯೋ ಸಿಯಾ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಇತಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾತಿ... ಇತಿ ಮೇ ಮನೋ ಸಿಯಾ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಇತಿ ಧಮ್ಮಾತಿ - ಅಪ್ಪಟಿಲದ್ಧಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನಪ್ಪಣಿದಹತಿ, ಚೇತಸೋ ಅಪ್ಪಣಿಧಾನಪಚ್ಚಯಾ ನ ತದಭಿನನ್ದತಿ, ನ ತದಭಿನನ್ದನ್ತೋ ಅನಾಗತಂ ನಪ್ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ - ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅನಾಗತಂ ನಪ್ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ।

೨೮೪. "ಕಥಞ್ಚ, ಆವುಸೋ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಂಹೀರತಿ? ಯಞ್ಚಾವುಸೋ, ಚಕ್ಖು ಯೇ ಚ ರೂಪಾ - ಉಭಯಮೇತಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ। ತಸ್ಮಿಂ ಚೇ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಟಿಬದ್ಧತ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ತದಭಿನನ್ದತಿ, ತದಭಿನನ್ದನ್ತೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಂಹೀರತಿ। ಯಞ್ಚಾವುಸೋ, ಸೋತಂ ಯೇ ಚ ಸದ್ದಾ...ಪೇ॰... ಯಞ್ಚಾವುಸೋ, ಘಾನಂ ಯೇ ಚ ಗನ್ಧಾ... ಯಾ ಚಾವುಸೋ, ಜಿವ್ಹಾ ಯೇ ಚ ರಸಾ... ಯೋ ಚಾವುಸೋ, ಕಾಯೋ ಯೇ ಚ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ... ಯೋ ಚಾವುಸೋ, ಮನೋ ಯೇ ಚ ಧಮ್ಮಾ - ಉಭಯಮೇತಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ। ತಸ್ಮಿಂ ಚೇ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಟಿಬದ್ಧತ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ತದಭಿನನ್ದತಿ, ತದಭಿನನ್ದನ್ತೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಂಹೀರತಿ - ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಂಹೀರತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ , ಆವುಸೋ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ನ ಸಂಹೀರತಿ? ಯಞ್ಚಾವುಸೋ, ಚಕ್ಖು ಯೇ ಚ ರೂಪಾ - ಉಭಯಮೇತಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ। ತಸ್ಮಿಂ ಚೇ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ನ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಟಿಬದ್ಧತ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನ ತದಭಿನನ್ದತಿ, ನ ತದಭಿನನ್ದನ್ತೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ನ ಸಂಹೀರತಿ। ಯಞ್ಚಾವುಸೋ, ಸೋತಂ ಯೇ ಚ ಸದ್ದಾ...ಪೇ॰... ಯಞ್ಚಾವುಸೋ, ಘಾನಂ ಯೇ ಚ ಗನ್ಧಾ... ಯಾ ಚಾವುಸೋ, ಜಿವ್ಹಾ ಯೇ ಚ ರಸಾ... ಯೋ ಚಾವುಸೋ, ಕಾಯೋ ಯೇ ಚ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ... ಯೋ ಚಾವುಸೋ, ಮನೋ ಯೇ ಚ ಧಮ್ಮಾ - ಉಭಯಮೇತಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ। ತಸ್ಮಿಂ ಚೇ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ನ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಟಿಬದ್ಧತ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನ ತದಭಿನನ್ದತಿ, ನ ತದಭಿನನ್ದನ್ತೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ನ ಸಂಹೀರತಿ - ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ನ ಸಂಹೀರತಿ।

೨೮೫. "ಯಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ -

"ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇಯ್ಯ...ಪೇ॰...
ತಂ ವೇ ಭದ್ದೇಕರತ್ತೋತಿ, ಸನ್ತೋ ಆಚಿಕ್ಖತೇ ಮುನೀ"ತಿ॥

"ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮಿ। ಆಕಙ್ಖಮಾನಾ ಚ ಪನ ತುಮ್ಹೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥ, ಯಥಾ ವೋ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ ತಥಾ ನಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಯಂ ಖೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ –

"ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇಯ್ಯ...ಪೇ॰...
ತಂ ವೇ ಭದ್ದೇಕರತ್ತೋತಿ, ಸನ್ತೋ ಆಚಿಕ್ಖತೇ ಮುನೀ"ತಿ॥

ತೇಸಂ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ, ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ, ಏತದಹೋಸಿ – "ಇದಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ –

"ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇಯ್ಯ, ನಪ್ಪಟಿಕಙ್ಖೇ ಅನಾಗತಂ।
ಯದತೀತಂ ಪಹೀನಂ ತಂ, ಅಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನಾಗತಂ॥

"ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಯೋ ಧಮ್ಮಂ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಿಪಸ್ಸತಿ।
ಅಸಂಹೀರಂ ಅಸಂಕುಪ್ಪಂ, ತಂ ವಿದ್ವಾ ಮನುಬ್ರೂಹಯೇ॥

"ಅಜ್ಜೇವ ಕಿಚ್ಚಮಾತಪ್ಪಂ, ಕೋ ಜಞ್ಞಾ ಮರಣಂ ಸುವೇ।
ನ ಹಿ ನೋ ಸಙ್ಗರಂ ತೇನ, ಮಹಾಸೇನೇನ ಮಚ್ಚುನಾ॥

"ಏವಂ ವಿಹಾರಿಂ ಆತಾಪಿಂ, ಅಹೋರತ್ತಮತನ್ದಿತಂ।
ತಂ ವೇ ಭದ್ದೇಕರತ್ತೋತಿ, ಸನ್ತೋ ಆಚಿಕ್ಖತೇ ಮುನೀ"ತಿ॥

"'ಕೋ ನು ಖೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜೇಯ್ಯಾ'ತಿ? ತೇಸಂ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏತದಹೋಸಿ – 'ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಸತ್ಥು ಚೇವ ಸಂವಣ್ಣಿತೋ ಸಮ್ಭಾವಿತೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ। ಪಹೋತಿ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜಿತುಂ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮಾ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಮ್ಹ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಮ್ಹ। ತೇಸಂ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೇನ ಇಮೇಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಇಮೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಇಮೇಹಿ ಬ್ಯಞ್ಜನೇಹಿ ಅತ್ಥೋ ವಿಭತ್ತೋ"ತಿ।

"ಪಣ್ಡಿತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ; ಮಹಾಪಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ। ಮಂ ಚೇಪಿ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥ, ಅಹಮ್ಪಿ ತಂ ಏವಮೇವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ ಯಥಾ ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೇನ ಬ್ಯಾಕತಂ। ಏಸೋ, ಚೇವೇತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ। ಏವಞ್ಚ ನಂ ಧಾರೇಥಾ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಭದ್ದೇಕರತ್ತಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ತತಿಯಂ।

೪. ಲೋಮಸಕಙ್ಗಿಯಭದ್ದೇಕರತ್ತಸುತ್ತಂ

೨೮೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಲೋಮಸಕಙ್ಗಿಯೋ [ಲೋಮಸಕಕಙ್ಗಿಯೋ (ಟೀಕಾ)] ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರತಿ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ನಿಗ್ರೋಧಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಚನ್ದನೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣೋ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ನಿಗ್ರೋಧಾರಾಮಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಲೋಮಸಕಙ್ಗಿಯೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ಚನ್ದನೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಲೋಮಸಕಙ್ಗಿಯಂ ಏತದವೋಚ – "ಧಾರೇಸಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚಾ"ತಿ? "ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಧಾರೇಮಿ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ। ತ್ವಂ ಪನಾವುಸೋ, ಧಾರೇಸಿ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚಾ"ತಿ? "ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ನ ಧಾರೇಮಿ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ। ಧಾರೇಸಿ ಪನ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಿಯೋ ಗಾಥಾ"ತಿ? "ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಧಾರೇಮಿ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಿಯೋ ಗಾಥಾ। ತ್ವಂ ಪನಾವುಸೋ, ಧಾರೇಸಿ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಿಯೋ ಗಾಥಾ"ತಿ? "ಧಾರೇಮಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಿಯೋ ಗಾಥಾ"ತಿ। "ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ, ಧಾರೇಸಿ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಿಯೋ ಗಾಥಾ"ತಿ? "ಏಕಮಿದಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ದೇವೇಸು ತಾವತಿಂಸೇಸು ವಿಹರತಿ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕಮೂಲೇ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಸಿಲಾಯಂ। ತತ್ರ ಭಗವಾ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ ಅಭಾಸಿ –

"ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇಯ್ಯ, ನಪ್ಪಟಿಕಙ್ಖೇ ಅನಾಗತಂ।
ಯದತೀತಂ ಪಹೀನಂ ತಂ, ಅಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನಾಗತಂ॥

"ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಯೋ ಧಮ್ಮಂ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಿಪಸ್ಸತಿ।
ಅಸಂಹೀರಂ ಅಸಂಕುಪ್ಪಂ, ತಂ ವಿದ್ವಾ ಮನುಬ್ರೂಹಯೇ॥

"ಅಜ್ಜೇವ ಕಿಚ್ಚಮಾತಪ್ಪಂ, ಕೋ ಜಞ್ಞಾ ಮರಣಂ ಸುವೇ।
ನ ಹಿ ನೋ ಸಙ್ಗರಂ ತೇನ, ಮಹಾಸೇನೇನ ಮಚ್ಚುನಾ॥

"ಏವಂ ವಿಹಾರಿಂ ಆತಾಪಿಂ, ಅಹೋರತ್ತಮತನ್ದಿತಂ।
ತಂ ವೇ ಭದ್ದೇಕರತ್ತೋತಿ, ಸನ್ತೋ ಆಚಿಕ್ಖತೇ ಮುನೀ"ತಿ॥

"ಏವಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಧಾರೇಮಿ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಿಯೋ ಗಾಥಾ। ಉಗ್ಗಣ್ಹಾಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ; ಪರಿಯಾಪುಣಾಹಿ ತ್ವಂ , ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ; ಧಾರೇಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ। ಅತ್ಥಸಂಹಿತೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸೋ ಚ ವಿಭಙ್ಗೋ ಚ ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಕೋ"ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಚನ್ದನೋ ದೇವಪುತ್ತೋ। ಇದಂ ವತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯಿ।

೨೮೭. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಲೋಮಸಕಙ್ಗಿಯೋ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಸೇನಾಸನಂ ಸಂಸಾಮೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಸಾವತ್ಥಿ ತೇನ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಸಾವತ್ಥಿ ಜೇತವನಂ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಲೋಮಸಕಙ್ಗಿಯೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

“ಏಕಮಿದಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಯಂ ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರಾಮಿ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ನಿಗ್ರೋಧಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞತರೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣೋ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ನಿಗ್ರೋಧಾರಾಮಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಮಂ ಏತದವೋಚ – ‘ಧಾರೇಸಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚಾ’ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತಂ ದೇವಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚಂ – ‘ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಧಾರೇಮಿ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ। ತ್ವಂ ಪನಾವುಸೋ, ಧಾರೇಸಿ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚಾ’ತಿ? ‘ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ನ ಧಾರೇಮಿ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ। ಧಾರೇಸಿ ಪನ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಿಯೋ ಗಾಥಾ’ತಿ? ‘ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಧಾರೇಮಿ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಿಯೋ ಗಾಥಾ। ತ್ವಂ ಪನಾವುಸೋ, ಧಾರೇಸಿ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಿಯೋ ಗಾಥಾ’ತಿ? ‘ಧಾರೇಮಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಿಯೋ ಗಾಥಾ’ತಿ। ‘ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ, ಧಾರೇಸಿ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಿಯೋ ಗಾಥಾ’ತಿ? ಏಕಮಿದಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ದೇವೇಸು ತಾವತಿಂಸೇಸು ವಿಹರತಿ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕಮೂಲೇ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಸಿಲಾಯಂ । ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ ಅಭಾಸಿ –

“ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇಯ್ಯ…ಪೇ॰…
ತಂ ವೇ ಭದ್ದೇಕರತ್ತೋತಿ, ಸನ್ತೋ ಆಚಿಕ್ಖತೇ ಮುನೀ”ತಿ॥

“ಏವಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಧಾರೇಮಿ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಿಯೋ ಗಾಥಾ। ಉಗ್ಗಣ್ಹಾಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ; ಪರಿಯಾಪುಣಾಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ; ಧಾರೇಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ। ಅತ್ಥಸಂಹಿತೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸೋ ಚ ವಿಭಙ್ಗೋ ಚ ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಕೋ’ತಿ। ಇದಮವೋಚ, ಭನ್ತೇ, ಸೋ ದೇವಪುತ್ತೋ; ಇದಂ ವತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯಿ। ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಭದ್ದೇಕರತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ ದೇಸೇತೂ”ತಿ।

೨೮೮. “ಜಾನಾಸಿ ಪನ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ತಂ ದೇವಪುತ್ತ”ನ್ತಿ? “ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಜಾನಾಮಿ ತಂ ದೇವಪುತ್ತ”ನ್ತಿ। “ಚನ್ದನೋ ನಾಮ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖು, ದೇವಪುತ್ತೋ। ಚನ್ದನೋ, ಭಿಕ್ಖು, ದೇವಪುತ್ತೋ ಅಟ್ಠಿಂ ಕತ್ವಾ [ಅಟ್ಠಿಕತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಮನಸಿಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಚೇತಸಾ [ಸಬ್ಬಂ ಚೇತಸೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಸಬ್ಬಂ ಚೇತಸಾ (ಕಂ॰)] ಸಮನ್ನಾಹರಿತ್ವಾ ಓಹಿತಸೋತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ। ತೇನ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಲೋಮಸಕಙ್ಗಿಯೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇಯ್ಯ, ನಪ್ಪಟಿಕಙ್ಖೇ ಅನಾಗತಂ।
ಯದತೀತಂ ಪಹೀನಂ ತಂ, ಅಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನಾಗತಂ॥

“ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಯೋ ಧಮ್ಮಂ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಿಪಸ್ಸತಿ।
ಅಸಂಹೀರಂ ಅಸಂಕುಪ್ಪಂ, ತಂ ವಿದ್ವಾ ಮನುಬ್ರೂಹಯೇ॥

“ಅಜ್ಜೇವ ಕಿಚ್ಚಮಾತಪ್ಪಂ, ಕೋ ಜಞ್ಞಾ ಮರಣಂ ಸುವೇ।
ನ ಹಿ ನೋ ಸಙ್ಗರಂ ತೇನ, ಮಹಾಸೇನೇನ ಮಚ್ಚುನಾ।

“ಏವಂ ವಿಹಾರಿಂ ಆತಾಪಿಂ, ಅಹೋರತ್ತಮತನ್ದಿತಂ।
ತಂ ವೇ ಭದ್ದೇಕರತ್ತೋತಿ, ಸನ್ತೋ ಆಚಿಕ್ಖತೇ ಮುನಿ”॥

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖು, ಅತೀತಂ ಅನ್ವಾಗಮೇತಿ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅತೀತಂ ಅನ್ವಾಗಮೇತಿ। ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖು, ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇತಿ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖು, ಅನಾಗತಂ ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅನಾಗತಂ ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖು, ಅನಾಗತಂ ನಪ್ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅನಾಗತಂ ನಪ್ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಂಹೀರತಿ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಂಹೀರತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ನ ಸಂಹೀರತಿ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ನ ಸಂಹೀರತಿ।

“ಅತೀತಂ ನಾನ್ವಾಗಮೇಯ್ಯ, ನಪ್ಪಟಿಕಙ್ಖೇ ಅನಾಗತಂ।
ಯದತೀತಂ ಪಹೀನಂ ತಂ, ಅಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನಾಗತಂ॥

“ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಯೋ ಧಮ್ಮಂ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಿಪಸ್ಸತಿ।
ಅಸಂಹೀರಂ ಅಸಂಕುಪ್ಪಂ, ತಂ ವಿದ್ವಾ ಮನುಬ್ರೂಹಯೇ॥

“ಅಜ್ಜೇವ ಕಿಚ್ಚಮಾತಪ್ಪಂ, ಕೋ ಜಞ್ಞಾ ಮರಣಂ ಸುವೇ।
ನ ಹಿ ನೋ ಸಙ್ಗರಂ ತೇನ, ಮಹಾಸೇನೇನ ಮಚ್ಚುನಾ॥

“ಏವಂ ವಿಹಾರಿಂ ಆತಾಪಿಂ, ಅಹೋರತ್ತಮತನ್ದಿತಂ।
ತಂ ವೇ ಭದ್ದೇಕರತ್ತೋತಿ, ಸನ್ತೋ ಆಚಿಕ್ಖತೇ ಮುನೀ”ತಿ॥

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಲೋಮಸಕಙ್ಗಿಯೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಲೋಮಸಕಙ್ಗಿಯಭದ್ದೇಕರತ್ತಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಚೂಳಕಮ್ಮವಿಭಙ್ಗಸುತ್ತಂ [ಸುಭಸುತ್ತನ್ತಿಪಿ ವುಚ್ಚತಿ]

೨೮೯. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ, ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಸುಭೋ ಮಾಣವೋ ತೋದೇಯ್ಯಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸುಭೋ ಮಾಣವೋ ತೋದೇಯ್ಯಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

“ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮನುಸ್ಸಾನಂಯೇವ ಸತಂ ಮನುಸ್ಸಭೂತಾನಂ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಹೀನಪ್ಪಣೀತತಾ? ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಮನುಸ್ಸಾ ಅಪ್ಪಾಯುಕಾ, ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ದೀಘಾಯುಕಾ; ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಬವ್ಹಾಬಾಧಾ [ಬಹ್ವಾಬಾಧಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)], ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅಪ್ಪಾಬಾಧಾ; ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ದುಬ್ಬಣ್ಣಾ, ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಣ್ಣವನ್ತೋ; ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅಪ್ಪೇಸಕ್ಖಾ, ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಹೇಸಕ್ಖಾ; ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅಪ್ಪಭೋಗಾ, ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಹಾಭೋಗಾ; ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ನೀಚಕುಲೀನಾ, ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಉಚ್ಚಾಕುಲೀನಾ; ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ, ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಪಞ್ಞವನ್ತೋ [ಪಞ್ಞಾವನ್ತೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] । ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮನುಸ್ಸಾನಂಯೇವ ಸತಂ ಮನುಸ್ಸಭೂತಾನಂ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಹೀನಪ್ಪಣೀತತಾ”ತಿ?

“ಕಮ್ಮಸ್ಸಕಾ , ಮಾಣವ, ಸತ್ತಾ ಕಮ್ಮದಾಯಾದಾ ಕಮ್ಮಯೋನೀ ಕಮ್ಮಬನ್ಧೂ [ಕಮ್ಮಯೋನಿ ಕಮ್ಮಬನ್ಧು (ಸೀ॰)] ಕಮ್ಮಪ್ಪಟಿಸರಣಾ। ಕಮ್ಮಂ ಸತ್ತೇ ವಿಭಜತಿ ಯದಿದಂ – ಹೀನಪ್ಪಣೀತತಾಯಾತಿ। ನ ಖೋ ಅಹಂ ಇಮಸ್ಸ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ

ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮಿ। ಸಾಧು ಮೇ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ತಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು ಯಥಾ ಅಹಂ ಇಮಸ್ಸ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನೇಯ್ಯ''ನ್ತಿ।

೨೯೦. ''ತೇನ ಹಿ, ಮಾಣವ, ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ''ತಿ। ''ಏವಂ, ಭೋ''ತಿ ಖೋ ಸುಭೋ ಮಾಣವೋ ತೋದೇಯ್ಯಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

''ಇಧ, ಮಾಣವ, ಏಕಚ್ಚೋ ಇತ್ಥೀ ವಾ ಪುರಿಸೋ ವಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ ಲುದ್ದೋ ಲೋಹಿತಪಾಣಿ ಹತಪಹತೇ ನಿವಿಟ್ಠೋ ಅದಯಾಪನ್ನೋ ಪಾಣಭೂತೇಸು [ಸಬ್ಬಪಾಣಭೂತೇಸು (ಸೀ॰ ಕ॰)]। ಸೋ ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಏವಂ ಸಮತ್ತೇನ ಏವಂ ಸಮಾದಿನ್ನೇನ [ಸಮಾದಿಣ್ಣೇನ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ನೋ ಚೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ಸಚೇ ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛತಿ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಪಚ್ಚಾಜಾಯತಿ ಅಪ್ಪಾಯುಕೋ ಹೋತಿ। ಅಪ್ಪಾಯುಕಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಏಸಾ, ಮಾಣವ, ಪಟಿಪದಾ ಯದಿದಂ - ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ ಲುದ್ದೋ ಲೋಹಿತಪಾಣಿ ಹತಪಹತೇ ನಿವಿಟ್ಠೋ ಅದಯಾಪನ್ನೋ ಪಾಣಭೂತೇಸು।

''ಇಧ ಪನ, ಮಾಣವ, ಏಕಚ್ಚೋ ಇತ್ಥೀ ವಾ ಪುರಿಸೋ ವಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಪಹಾಯ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ ನಿಹಿತದಣ್ಡೋ ನಿಹಿತಸತ್ಥೋ, ಲಜ್ಜೀ ದಯಾಪನ್ನೋ ಸಬ್ಬಪಾಣಭೂತಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಏವಂ ಸಮತ್ತೇನ ಏವಂ ಸಮಾದಿನ್ನೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ನೋ ಚೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ಸಚೇ ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛತಿ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಪಚ್ಚಾಜಾಯತಿ ದೀಘಾಯುಕೋ ಹೋತಿ। ದೀಘಾಯುಕಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಏಸಾ, ಮಾಣವ, ಪಟಿಪದಾ ಯದಿದಂ - ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಪಹಾಯ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ ನಿಹಿತದಣ್ಡೋ ನಿಹಿತಸತ್ಥೋ, ಲಜ್ಜೀ ದಯಾಪನ್ನೋ ಸಬ್ಬಪಾಣಭೂತಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ವಿಹರತಿ।

೨೯೧. ''ಇಧ , ಮಾಣವ, ಏಕಚ್ಚೋ ಇತ್ಥೀ ವಾ ಪುರಿಸೋ ವಾ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಹೇಠಕಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ಪಾಣಿನಾ ವಾ ಲೇಡ್ಡುನಾ ವಾ ದಣ್ಡೇನ ವಾ ಸತ್ಥೇನ ವಾ। ಸೋ ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಏವಂ ಸಮತ್ತೇನ ಏವಂ ಸಮಾದಿನ್ನೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ನೋ ಚೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ಸಚೇ ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛತಿ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಪಚ್ಚಾಜಾಯತಿ ಬವ್ಹಾಬಾಧೋ ಹೋತಿ। ಬವ್ಹಾಬಾಧಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಏಸಾ, ಮಾಣವ, ಪಟಿಪದಾ ಯದಿದಂ - ಸತ್ತಾನಂ ವಿಹೇಠಕಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ ಪಾಣಿನಾ ವಾ ಲೇಡ್ಡುನಾ ವಾ ದಣ್ಡೇನ ವಾ ಸತ್ಥೇನ ವಾ।

''ಇಧ ಪನ, ಮಾಣವ, ಏಕಚ್ಚೋ ಇತ್ಥೀ ವಾ ಪುರಿಸೋ ವಾ ಸತ್ತಾನಂ ಅವಿಹೇಠಕಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ ಪಾಣಿನಾ ವಾ ಲೇಡ್ಡುನಾ ವಾ ದಣ್ಡೇನ ವಾ ಸತ್ಥೇನ ವಾ। ಸೋ ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಏವಂ ಸಮತ್ತೇನ ಏವಂ ಸಮಾದಿನ್ನೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ನೋ ಚೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ಸಚೇ ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛತಿ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಪಚ್ಚಾಜಾಯತಿ ಅಪ್ಪಾಬಾಧೋ ಹೋತಿ। ಅಪ್ಪಾಬಾಧಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಏಸಾ, ಮಾಣವ, ಪಟಿಪದಾ ಯದಿದಂ - ಸತ್ತಾನಂ ಅವಿಹೇಠಕಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ ಪಾಣಿನಾ ವಾ ಲೇಡ್ಡುನಾ ವಾ ದಣ್ಡೇನ ವಾ ಸತ್ಥೇನ ವಾ।

೨೯೨. ''ಇಧ, ಮಾಣವ, ಏಕಚ್ಚೋ ಇತ್ಥೀ ವಾ ಪುರಿಸೋ ವಾ ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ಉಪಾಯಾಸಬಹುಲೋ। ಅಪ್ಪಮ್ಪಿ ವುತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಅಭಿಸಜ್ಜತಿ ಕುಪ್ಪತಿ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ ಪತಿಟ್ಠೀಯತಿ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ। ಸೋ ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಏವಂ ಸಮತ್ತೇನ ಏವಂ ಸಮಾದಿನ್ನೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ

ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ನೋ ಚೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ಸಚೇ ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛತಿ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಪಚ್ಚಾಜಾಯತಿ ದುಬ್ಬಣ್ಣೋ ಹೋತಿ। ದುಬ್ಬಣ್ಣಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಏಸಾ, ಮಾಣವ, ಪಟಿಪದಾ ಯದಿದಂ - ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ಉಪಾಯಾಸಬಹುಲೋ; ಅಪ್ಪಮ್ಪಿ ವುತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಅಭಿಸಜ್ಜತಿ ಕುಪ್ಪತಿ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ ಪತಿಟ್ಠೀಯತಿ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ।

“ಇಧ ಪನ, ಮಾಣವ, ಏಕಚ್ಚೋ ಇತ್ಥೀ ವಾ ಪುರಿಸೋ ವಾ ಅಕ್ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ಅನುಪಾಯಾಸಬಹುಲೋ; ಬಹುಮ್ಪಿ ವುತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ನಾಭಿಸಜ್ಜತಿ ನ ಕುಪ್ಪತಿ ನ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ ನ ಪತಿಟ್ಠೀಯತಿ ನ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ। ಸೋ ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಏವಂ ಸಮತ್ತೇನ ಏವಂ ಸಮಾದಿನ್ನೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ನೋ ಚೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ಸಚೇ ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛತಿ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಪಚ್ಚಾಜಾಯತಿ ಪಾಸಾದಿಕೋ ಹೋತಿ। ಪಾಸಾದಿಕಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಏಸಾ, ಮಾಣವ, ಪಟಿಪದಾ ಯದಿದಂ - ಅಕ್ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ಅನುಪಾಯಾಸಬಹುಲೋ; ಬಹುಮ್ಪಿ ವುತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ನಾಭಿಸಜ್ಜತಿ ನ ಕುಪ್ಪತಿ ನ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ ನ ಪತಿಟ್ಠೀಯತಿ ನ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ।

೨೯೩. “ಇಧ, ಮಾಣವ, ಏಕಚ್ಚೋ ಇತ್ಥೀ ವಾ ಪುರಿಸೋ ವಾ ಇಸ್ಸಾಮನಕೋ ಹೋತಿ; ಪರಲಾಭಸಕ್ಕಾರಗರುಕಾರಮಾನನವನ್ದನಪೂಜನಾಸು ಇಸ್ಸತಿ ಉಪದುಸ್ಸತಿ ಇಸ್ಸಂ ಬನ್ಧತಿ। ಸೋ ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಏವಂ ಸಮತ್ತೇನ ಏವಂ ಸಮಾದಿನ್ನೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ನೋ ಚೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ಸಚೇ ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛತಿ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಪಚ್ಚಾಜಾಯತಿ ಅಪ್ಪೇಸಕ್ಖೋ ಹೋತಿ। ಅಪ್ಪೇಸಕ್ಖಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಏಸಾ, ಮಾಣವ, ಪಟಿಪದಾ ಯದಿದಂ - ಇಸ್ಸಾಮನಕೋ ಹೋತಿ; ಪರಲಾಭಸಕ್ಕಾರಗರುಕಾರಮಾನನವನ್ದನಪೂಜನಾಸು ಇಸ್ಸತಿ ಉಪದುಸ್ಸತಿ ಇಸ್ಸಂ ಬನ್ಧತಿ।

“ಇಧ ಪನ, ಮಾಣವ, ಏಕಚ್ಚೋ ಇತ್ಥೀ ವಾ ಪುರಿಸೋ ವಾ ಅನಿಸ್ಸಾಮನಕೋ ಹೋತಿ; ಪರಲಾಭಸಕ್ಕಾರಗರುಕಾರಮಾನನವನ್ದನಪೂಜನಾಸು ನ ಇಸ್ಸತಿ ನ ಉಪದುಸ್ಸತಿ ನ ಇಸ್ಸಂ ಬನ್ಧತಿ। ಸೋ ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಏವಂ ಸಮತ್ತೇನ ಏವಂ ಸಮಾದಿನ್ನೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ನೋ ಚೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ಸಚೇ ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛತಿ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಪಚ್ಚಾಜಾಯತಿ ಮಹೇಸಕ್ಖೋ ಹೋತಿ। ಮಹೇಸಕ್ಖಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಏಸಾ, ಮಾಣವ , ಪಟಿಪದಾ ಯದಿದಂ - ಅನಿಸ್ಸಾಮನಕೋ ಹೋತಿ; ಪರಲಾಭಸಕ್ಕಾರಗರುಕಾರಮಾನನವನ್ದನಪೂಜನಾಸು ನ ಇಸ್ಸತಿ ನ ಉಪದುಸ್ಸತಿ ನ ಇಸ್ಸಂ ಬನ್ಧತಿ।

೨೯೪. “ಇಧ, ಮಾಣವ, ಏಕಚ್ಚೋ ಇತ್ಥೀ ವಾ ಪುರಿಸೋ ವಾ ನ ದಾತಾ ಹೋತಿ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ಅನ್ನಂ ಪಾನಂ ವತ್ಥಂ ಯಾನಂ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಂ ಸೇಯ್ಯಾವಸಥಪದೀಪೇಯ್ಯಂ। ಸೋ ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಏವಂ ಸಮತ್ತೇನ ಏವಂ ಸಮಾದಿನ್ನೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ನೋ ಚೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ಸಚೇ ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛತಿ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಪಚ್ಚಾಜಾಯತಿ ಅಪ್ಪಭೋಗೋ ಹೋತಿ। ಅಪ್ಪಭೋಗಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಏಸಾ, ಮಾಣವ, ಪಟಿಪದಾ ಯದಿದಂ - ನ ದಾತಾ ಹೋತಿ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ಅನ್ನಂ ಪಾನಂ ವತ್ಥಂ ಯಾನಂ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಂ ಸೇಯ್ಯಾವಸಥಪದೀಪೇಯ್ಯಂ।

“ಇಧ ಪನ, ಮಾಣವ, ಏಕಚ್ಚೋ ಇತ್ಥೀ ವಾ ಪುರಿಸೋ ವಾ ದಾತಾ ಹೋತಿ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ಅನ್ನಂ ಪಾನಂ ವತ್ಥಂ ಯಾನಂ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಂ ಸೇಯ್ಯಾವಸಥಪದೀಪೇಯ್ಯಂ। ಸೋ ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಏವಂ ಸಮತ್ತೇನ ಏವಂ ಸಮಾದಿನ್ನೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ನೋ ಚೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ

ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ಸಚೇ ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛತಿ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಪಚ್ಚಾಜಾಯತಿ ಮಹಾಭೋಗೋ ಹೋತಿ। ಮಹಾಭೋಗಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಏಸಾ, ಮಾಣವ, ಪಟಿಪದಾ ಯದಿದಂ - ದಾತಾ ಹೋತಿ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ಅನ್ನಂ ಪಾನಂ ವತ್ಥಂ ಯಾನಂ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಂ ಸೇಯ್ಯಾವಸಥಪದೀಪೇಯ್ಯಂ।

೨೯೫. "ಇಧ, ಮಾಣವ, ಏಕಚ್ಚೋ ಇತ್ಥೀ ವಾ ಪುರಿಸೋ ವಾ ಥದ್ಧೋ ಹೋತಿ ಅತಿಮಾನೀ - ಅಭಿವಾದೇತಬ್ಬಂ ನ ಅಭಿವಾದೇತಿ, ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ ನ ಪಚ್ಚುಟ್ಠೇತಿ, ಆಸನಾರಹಸ್ಸ ನ ಆಸನಂ ದೇತಿ, ಮಗ್ಗಾರಹಸ್ಸ ನ ಮಗ್ಗಂ ದೇತಿ, ಸಕ್ಕಾತಬ್ಬಂ ನ ಸಕ್ಕರೋತಿ, ಗರುಕಾತಬ್ಬಂ ನ ಗರುಕರೋತಿ, ಮಾನೇತಬ್ಬಂ ನ ಮಾನೇತಿ, ಪೂಜೇತಬ್ಬಂ ನ ಪೂಜೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಏವಂ ಸಮತ್ತೇನ ಏವಂ ಸಮಾದಿನ್ನೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ನೋ ಚೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ಸಚೇ ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛತಿ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಪಚ್ಚಾಜಾಯತಿ ನೀಚಕುಲೀನೋ ಹೋತಿ। ನೀಚಕುಲೀನಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಏಸಾ, ಮಾಣವ, ಪಟಿಪದಾ ಯದಿದಂ - ಥದ್ಧೋ ಹೋತಿ ಅತಿಮಾನೀ; ಅಭಿವಾದೇತಬ್ಬಂ ನ ಅಭಿವಾದೇತಿ, ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ ನ ಪಚ್ಚುಟ್ಠೇತಿ, ಆಸನಾರಹಸ್ಸ ನ ಆಸನಂ ದೇತಿ, ಮಗ್ಗಾರಹಸ್ಸ ನ ಮಗ್ಗಂ ದೇತಿ, ಸಕ್ಕಾತಬ್ಬಂ ನ ಸಕ್ಕರೋತಿ, ಗರುಕಾತಬ್ಬಂ ನ ಗರುಕರೋತಿ, ಮಾನೇತಬ್ಬಂ ನ ಮಾನೇತಿ, ಪೂಜೇತಬ್ಬಂ ನ ಪೂಜೇತಿ।

"ಇಧ ಪನ, ಮಾಣವ, ಏಕಚ್ಚೋ ಇತ್ಥೀ ವಾ ಪುರಿಸೋ ವಾ ಅತ್ಥದ್ಧೋ ಹೋತಿ ಅನತಿಮಾನೀ; ಅಭಿವಾದೇತಬ್ಬಂ ಅಭಿವಾದೇತಿ, ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠೇತಿ, ಆಸನಾರಹಸ್ಸ ಆಸನಂ ದೇತಿ, ಮಗ್ಗಾರಹಸ್ಸ ಮಗ್ಗಂ ದೇತಿ, ಸಕ್ಕಾತಬ್ಬಂ ಸಕ್ಕರೋತಿ, ಗರುಕಾತಬ್ಬಂ ಗರುಕರೋತಿ, ಮಾನೇತಬ್ಬಂ ಮಾನೇತಿ, ಪೂಜೇತಬ್ಬಂ ಪೂಜೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಏವಂ ಸಮತ್ತೇನ ಏವಂ ಸಮಾದಿನ್ನೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ನೋ ಚೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ಸಚೇ ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛತಿ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಪಚ್ಚಾಜಾಯತಿ ಉಚ್ಚಾಕುಲೀನೋ ಹೋತಿ। ಉಚ್ಚಾಕುಲೀನಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಏಸಾ, ಮಾಣವ, ಪಟಿಪದಾ ಯದಿದಂ - ಅತ್ಥದ್ಧೋ ಹೋತಿ ಅನತಿಮಾನೀ; ಅಭಿವಾದೇತಬ್ಬಂ ಅಭಿವಾದೇತಿ, ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠೇತಿ, ಆಸನಾರಹಸ್ಸ ಆಸನಂ ದೇತಿ, ಮಗ್ಗಾರಹಸ್ಸ ಮಗ್ಗಂ ದೇತಿ, ಸಕ್ಕಾತಬ್ಬಂ ಸಕ್ಕರೋತಿ, ಗರುಕಾತಬ್ಬಂ ಗರುಕರೋತಿ, ಮಾನೇತಬ್ಬಂ ಮಾನೇತಿ, ಪೂಜೇತಬ್ಬಂ ಪೂಜೇತಿ।

೨೯೬. "ಇಧ, ಮಾಣವ, ಏಕಚ್ಚೋ ಇತ್ಥೀ ವಾ ಪುರಿಸೋ ವಾ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ನ ಪರಿಪುಚ್ಛಿತಾ ಹೋತಿ - 'ಕಿಂ, ಭನ್ತೇ, ಕುಸಲಂ, ಕಿಂ ಅಕುಸಲಂ; ಕಿಂ ಸಾವಜ್ಜಂ, ಕಿಂ ಅನವಜ್ಜಂ; ಕಿಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ, ಕಿಂ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ; ಕಿಂ ಮೇ ಕರೀಯಮಾನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಹೋತಿ, ಕಿಂ ವಾ ಪನ ಮೇ ಕರೀಯಮಾನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಹೋತೀ'ತಿ? ಸೋ ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಏವಂ ಸಮತ್ತೇನ ಏವಂ ಸಮಾದಿನ್ನೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ನೋ ಚೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ಸಚೇ ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛತಿ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಪಚ್ಚಾಜಾಯತಿ ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಹೋತಿ। ದುಪ್ಪಞ್ಞಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಏಸಾ, ಮಾಣವ, ಪಟಿಪದಾ ಯದಿದಂ - ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ನ ಪರಿಪುಚ್ಛಿತಾ ಹೋತಿ - 'ಕಿಂ, ಭನ್ತೇ, ಕುಸಲಂ, ಕಿಂ ಅಕುಸಲಂ; ಕಿಂ ಸಾವಜ್ಜಂ, ಕಿಂ ಅನವಜ್ಜಂ; ಕಿಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ, ಕಿಂ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ ; ಕಿಂ ಮೇ ಕರೀಯಮಾನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಹೋತಿ, ಕಿಂ ವಾ ಪನ ಮೇ ಕರೀಯಮಾನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಹೋತೀ'"ತಿ?

"ಇಧ ಪನ, ಮಾಣವ, ಏಕಚ್ಚೋ ಇತ್ಥೀ ವಾ ಪುರಿಸೋ ವಾ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪರಿಪುಚ್ಛಿತಾ ಹೋತಿ - 'ಕಿಂ, ಭನ್ತೇ, ಕುಸಲಂ, ಕಿಂ ಅಕುಸಲಂ; ಕಿಂ ಸಾವಜ್ಜಂ, ಕಿಂ ಅನವಜ್ಜಂ; ಕಿಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ, ಕಿಂ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ; ಕಿಂ ಮೇ ಕರೀಯಮಾನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಹೋತಿ, ಕಿಂ ವಾ ಪನ ಮೇ ಕರೀಯಮಾನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಹೋತೀ'ತಿ? ಸೋ ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಏವಂ ಸಮತ್ತೇನ ಏವಂ ಸಮಾದಿನ್ನೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ

ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ನೋ ಚೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ಸಚೇ ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛತಿ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಪಚ್ಚಾಜಾಯತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞೋ ಹೋತಿ। ಮಹಾಪಞ್ಞಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಏಸಾ, ಮಾಣವ, ಪಟಿಪದಾ ಯದಿದಂ - ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪರಿಪುಚ್ಛಿತಾ ಹೋತಿ - 'ಕಿಂ, ಭನ್ತೇ, ಕುಸಲಂ, ಕಿಂ ಅಕುಸಲಂ; ಕಿಂ ಸಾವಜ್ಜಂ, ಕಿಂ ಅನವಜ್ಜಂ; ಕಿಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ , ಕಿಂ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ; ಕಿಂ ಮೇ ಕರೀಯಮಾನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಹೋತಿ, ಕಿಂ ವಾ ಪನ ಮೇ ಕರೀಯಮಾನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಹೋತೀ'"ತಿ?

೨೯೭. "ಇತಿ ಖೋ, ಮಾಣವ, ಅಪ್ಪಾಯುಕಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ ಅಪ್ಪಾಯುಕತ್ತಂ ಉಪನೇತಿ, ದೀಘಾಯುಕಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ ದೀಘಾಯುಕತ್ತಂ ಉಪನೇತಿ; ಬವ್ಹಾಬಾಧಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ ಬವ್ಹಾಬಾಧತ್ತಂ ಉಪನೇತಿ, ಅಪ್ಪಾಬಾಧಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ ಅಪ್ಪಾಬಾಧತ್ತಂ ಉಪನೇತಿ; ದುಬ್ಬಣ್ಣಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ ದುಬ್ಬಣ್ಣತ್ತಂ ಉಪನೇತಿ, ಪಾಸಾದಿಕಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ ಪಾಸಾದಿಕತ್ತಂ ಉಪನೇತಿ; ಅಪ್ಪೇಸಕ್ಖಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ ಅಪ್ಪೇಸಕ್ಖತ್ತಂ ಉಪನೇತಿ, ಮಹೇಸಕ್ಖಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ ಮಹೇಸಕ್ಖತ್ತಂ ಉಪನೇತಿ; ಅಪ್ಪಭೋಗಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ ಅಪ್ಪಭೋಗತ್ತಂ ಉಪನೇತಿ, ಮಹಾಭೋಗಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ ಮಹಾಭೋಗತ್ತಂ ಉಪನೇತಿ; ನೀಚಕುಲೀನಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ ನೀಚಕುಲೀನತ್ತಂ ಉಪನೇತಿ, ಉಚ್ಚಾಕುಲೀನಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ ಉಚ್ಚಾಕುಲೀನತ್ತಂ ಉಪನೇತಿ; ದುಪ್ಪಞ್ಞಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಉಪನೇತಿ, ಮಹಾಪಞ್ಞಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ ಮಹಾಪಞ್ಞತ್ತಂ ಉಪನೇತಿ। ಕಮ್ಮಸ್ಸಕಾ, ಮಾಣವ, ಸತ್ತಾ ಕಮ್ಮದಾಯಾದಾ ಕಮ್ಮಯೋನೀ ಕಮ್ಮಬನ್ಧೂ ಕಮ್ಮಪ್ಪಟಿಸರಣಾ। ಕಮ್ಮಂ ಸತ್ತೇ ವಿಭಜತಿ ಯದಿದಂ - ಹೀನಪ್ಪಣೀತತಾಯಾ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಸುಭೋ ಮಾಣವೋ ತೋದೇಯ್ಯಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ - 'ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀ'ತಿ; ಏವಮೇವಂ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ।

ಚೂಳಕಮ್ಮವಿಭಙ್ಗಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಮಹಾಕಮ್ಮವಿಭಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೨೯೮. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಮಿದ್ಧಿ ಅರಞ್ಞಕುಟಿಕಾಯಂ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ಪೋತಲಿಪುತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಜಙ್ಘಾವಿಹಾರಂ ಅನುಚಙ್ಕಮಮಾನೋ ಅನುವಿಚರಮಾನೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಮಿದ್ಧಿ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಸಮಿದ್ಧಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಪೋತಲಿಪುತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಮಿದ್ಧಿಂ ಏತದವೋಚ - "ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಆವುಸೋ ಸಮಿದ್ಧಿ, ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - 'ಮೋಘಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಮೋಘಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಮನೋಕಮ್ಮಮೇವ ಸಚ್ಚ'ನ್ತಿ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಸಾ [ಅತ್ಥಿ ಚೇಸಾ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಸಮಾಪತ್ತಿ ಯಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ವೇದಿಯತೀ"ತಿ? "ಮಾ ಹೇವಂ, ಆವುಸೋ ಪೋತಲಿಪುತ್ತ, ಅವಚ; (ಮಾ ಹೇವಂ, ಆವುಸೋ ಪೋತಲಿಪುತ್ತ, ಅವಚ;) [( ) ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ನತ್ಥಿ] ಮಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖಿ। ನ ಹಿ ಸಾಧು ಭಗವತೋ ಅಬ್ಭಕ್ಖಾನಂ। ನ ಹಿ ಭಗವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಮೋಘಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಮೋಘಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಮನೋಕಮ್ಮಮೇವ ಸಚ್ಚ'ನ್ತಿ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಖೋ [ಅತ್ಥಿ ಚೇವ ಖೋ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಸಾ, ಆವುಸೋ, ಸಮಾಪತ್ತಿ ಯಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ವೇದಿಯತೀ"ತಿ। "ಕೀವಚಿರಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋಸಿ, ಆವುಸೋ ಸಮಿದ್ಧೀ"ತಿ? "ನ ಚಿರಂ, ಆವುಸೋ!

ತೀಣಿ ವಸ್ಸಾನೀ"ತಿ। "ಏತ್ಥ ದಾನಿ ಮಯಂ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಕಿಂ ವಕ್ಖಾಮ, ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಏವಂನವೋ ಭಿಕ್ಖು [ನವಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ (ಕ॰)] ಸತ್ಥಾರಂ ಪರಿರಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸತಿ। ಸಞ್ಚೇತನಿಕಂ, ಆವುಸೋ ಸಮಿದ್ಧಿ, ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ ಕಿಂ ಸೋ ವೇದಿಯತೀ"ತಿ? "ಸಞ್ಚೇತನಿಕಂ, ಆವುಸೋ ಪೋತಲಿಪುತ್ತ, ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ ದುಕ್ಖಂ ಸೋ ವೇದಿಯತೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಪೋತಲಿಪುತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಮಿದ್ಧಿಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ನೇವ ಅಭಿನನ್ದಿ ನಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿ; ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

೧೯೯. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಮಿದ್ಧಿ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇ ಪೋತಲಿಪುತ್ತೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಮಿದ್ಧಿ ಯಾವತಕೋ ಅಹೋಸಿ ಪೋತಲಿಪುತ್ತೇನ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಮಿದ್ಧಿಂ ಏತದವೋಚ - "ಅತ್ಥಿ ಖೋ ಇದಂ, ಆವುಸೋ ಸಮಿದ್ಧಿ, ಕಥಾಪಾಭತಂ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ। ಆಯಾಮಾವುಸೋ ಸಮಿದ್ಧಿ, ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಸ್ಸಾಮ। ಯಥಾ ನೋ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸತಿ ತಥಾ ನಂ ಧಾರೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಮಿದ್ಧಿ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಆನನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಮಿದ್ಧಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯಾವತಕೋ ಅಹೋಸಿ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಮಿದ್ಧಿಸ್ಸ ಪೋತಲಿಪುತ್ತೇನ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ - "ದಸ್ಸನಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಆನನ್ದ, ಪೋತಲಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಕುತೋ ಪನೇವರೂಪಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪಂ? ಇಮಿನಾ ಚ, ಆನನ್ದ, ಸಮಿದ್ಧಿನಾ ಮೋಘಪುರಿಸೇನ ಪೋತಲಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ವಿಭಜ್ಜಬ್ಯಾಕರಣೀಯೋ ಪಞ್ಹೋ ಏಕಂಸೇನ ಬ್ಯಾಕತೋ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸಚೇ ಪನ [ಕಿಂ ಪನ (ಕ॰)], ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮತಾ ಸಮಿದ್ಧಿನಾ ಇದಂ ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ - ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವೇದಯಿತಂ ತಂ ದುಕ್ಖಸ್ಮಿ"ನ್ತಿ।

೨೦೦. ಅಥ ಖೋ [ಏವಂ ವುತ್ತೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಪಸ್ಸಸಿ ನೋ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಇಮಸ್ಸ ಉದಾಯಿಸ್ಸ ಮೋಘಪುರಿಸಸ್ಸ ಉಮ್ಮಙ್ಗಂ [ಉಮ್ಮಗ್ಗಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಉಮಙ್ಗಂ (ಕ॰)]? ಅಞ್ಞಾಸಿಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಆನನ್ದ - 'ಇದಾನೇವಾಯಂ ಉದಾಯೀ ಮೋಘಪುರಿಸೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಮಾನೋ ಅಯೋನಿಸೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಆದಿಂಯೇವ [ಆದಿಸೋವ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಆದಿಯೇವ (ಕ॰)], ಆನನ್ದ, ಪೋತಲಿಪುತ್ತೇನ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇನ ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ಪುಚ್ಛಿತಾ। ಸಚಾಯಂ, ಆನನ್ದ, ಸಮಿದ್ಧಿ ಮೋಘಪುರಿಸೋ ಪೋತಲಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ - 'ಸಞ್ಚೇತನಿಕಂ, ಆವುಸೋ ಪೋತಲಿಪುತ್ತ, ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ ಸುಖವೇದನೀಯಂ ಸುಖಂ ಸೋ ವೇದಯತಿ; ಸಞ್ಚೇತನಿಕಂ, ಆವುಸೋ ಪೋತಲಿಪುತ್ತ, ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ ದುಕ್ಖವೇದನೀಯಂ ದುಕ್ಖಂ ಸೋ ವೇದಯತಿ; ಸಞ್ಚೇತನಿಕಂ, ಆವುಸೋ ಪೋತಲಿಪುತ್ತ, ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನೀಯಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಸೋ ವೇದಯತೀ'ತಿ। ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸಮಿದ್ಧಿ ಮೋಘಪುರಿಸೋ ಪೋತಲಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ (ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ) [( ) ನತ್ಥಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ। ಅಪಿ ಚ, ಆನನ್ದ, ಕೇ ಚ [ಕೇಚಿ (ಕ॰)] ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಬಾಲಾ ಅಬ್ಯತ್ತಾ ಕೇ ಚ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಮಹಾಕಮ್ಮವಿಭಙ್ಗಂ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ? ಸಚೇ ತುಮ್ಹೇ, ಆನನ್ದ, ಸುಣೇಯ್ಯಾಥ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಮಹಾಕಮ್ಮವಿಭಙ್ಗಂ ವಿಭಜನ್ತಸ್ಸಾ"ತಿ।

“ಏತಸ್ಸ, ಭಗವಾ, ಕಾಲೋ, ಏತಸ್ಸ, ಸುಗತ, ಕಾಲೋ ಯಂ ಭಗವಾ ಮಹಾಕಮ್ಮವಿಭಙ್ಗಂ ವಿಭಜೇಯ್ಯ । ಭಗವತೋ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ। “ತೇನ ಹಾನನ್ದ, ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಆನನ್ದ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧಾನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಇಧ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ, ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಫರುಸವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಹೋತಿ, ಅಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ, ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ।

“ಇಧ ಪನಾನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಇಧ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ, ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಫರುಸವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಹೋತಿ, ಅಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ, ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ।

“ಇಧಾನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಇಧ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ, ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ।

“ಇಧ ಪನಾನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಇಧ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ, ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ।

೩೦೧. “ಇಧಾನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಆತಪ್ಪಮನ್ವಾಯ ಪಧಾನಮನ್ವಾಯ ಅನುಯೋಗಮನ್ವಾಯ ಅಪ್ಪಮಾದಮನ್ವಾಯ ಸಮ್ಮಾಮನಸಿಕಾರಮನ್ವಾಯ ತಥಾರೂಪಂ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಂ ಫುಸತಿ ಯಥಾಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಅಮುಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಪಸ್ಸತಿ – ಇಧ ಪಾಣಾತಿಪಾತಿಂ ಅದಿನ್ನಾದಾಯಿಂ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಿಂ ಮುಸಾವಾದಿಂ ಪಿಸುಣವಾಚಂ ಫರುಸವಾಚಂ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಿಂ ಅಭಿಜ್ಝಾಲುಂ ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಂ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪಸ್ಸತಿ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನಂ। ಸೋ ಏವಮಾಹ – ‘ಅತ್ಥಿ ಕಿರ, ಭೋ, ಪಾಪಕಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ, ಅತ್ಥಿ ದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ। ಅಮಾಹಂ [ಅಪಾಹಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰) ಅಮುಂ + ಅಹಂ = ಅಮಾಹಂ-ಇತಿ ಪದವಿಭಾಗೋ] ಪುಗ್ಗಲಂ ಅದ್ದಸಂ ಇಧ ಪಾಣಾತಿಪಾತಿಂ ಅದಿನ್ನಾದಾಯಿಂ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಏವಮಾಹ – ‘ಯೋ ಕಿರ, ಭೋ, ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಯೇ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ, ತೇ ಸಮ್ಮಾ ಜಾನನ್ತಿ; ಯೇ ಅಞ್ಞಥಾ ಜಾನನ್ತಿ, ಮಿಚ್ಛಾ ತೇಸಂ ಞಾಣ’ನ್ತಿ [ಮಿಚ್ಛಾ ತೇ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ (ಕ॰)]। ಇತಿ ಸೋ ಯದೇವ ತಸ್ಸ ಸಾಮಂ ಞಾತಂ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠಂ ಸಾಮಂ ವಿದಿತಂ ತದೇವ ತತ್ಥ ಥಾಮಸಾ ಪರಾಮಾಸಾ [ಪರಾಮಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ವೋಹರತಿ – ‘ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ, ಮೋಘಮಞ್ಞ’’’ನ್ತಿ।

“ಇಧ ಪನಾನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಆತಪ್ಪಮನ್ವಾಯ ಪಧಾನಮನ್ವಾಯ ಅನುಯೋಗಮನ್ವಾಯ ಅಪ್ಪಮಾದಮನ್ವಾಯ ಸಮ್ಮಾಮನಸಿಕಾರಮನ್ವಾಯ ತಥಾರೂಪಂ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಂ ಫುಸತಿ ಯಥಾಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಅಮುಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಪಸ್ಸತಿ - ಇಧ ಪಾಣಾತಿಪಾತಿಂ ಅದಿನ್ನಾದಾಯಿಂ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪಸ್ಸತಿ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಂ। ಸೋ ಏವಮಾಹ - ‘ನತ್ಥಿ ಕಿರ, ಭೋ, ಪಾಪಕಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ, ನತ್ಥಿ ದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ। ಅಮಾಹಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಅದ್ದಸಂ - ಇಧ ಪಾಣಾತಿಪಾತಿಂ ಅದಿನ್ನಾದಾಯಿಂ… ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಏವಮಾಹ - ‘ಯೋ ಕಿರ, ಭೋ, ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಯೇ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ ತೇ ಸಮ್ಮಾ ಜಾನನ್ತಿ; ಯೇ ಅಞ್ಞಥಾ ಜಾನನ್ತಿ, ಮಿಚ್ಛಾ ತೇಸಂ ಞಾಣ’ನ್ತಿ। ಇತಿ ಸೋ ಯದೇವ ತಸ್ಸ ಸಾಮಂ ಞಾತಂ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠಂ ಸಾಮಂ ವಿದಿತಂ ತದೇವ ತತ್ಥ ಥಾಮಸಾ ಪರಾಮಾಸಾ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ವೋಹರತಿ - ‘ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ, ಮೋಘಮಞ್ಞ’”ನ್ತಿ।

“ಇಧಾನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಆತಪ್ಪಮನ್ವಾಯ ಪಧಾನಮನ್ವಾಯ ಅನುಯೋಗಮನ್ವಾಯ ಅಪ್ಪಮಾದಮನ್ವಾಯ ಸಮ್ಮಾಮನಸಿಕಾರಮನ್ವಾಯ ತಥಾರೂಪಂ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಂ ಫುಸತಿ ಯಥಾಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಅಮುಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಪಸ್ಸತಿ - ಇಧ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಂ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತಂ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತಂ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತಂ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತಂ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತಂ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತಂ ಅನಭಿಜ್ಝಾಲುಂ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಂ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪಸ್ಸತಿ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಂ। ಸೋ ಏವಮಾಹ - ‘ಅತ್ಥಿ ಕಿರ, ಭೋ, ಕಲ್ಯಾಣಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ, ಅತ್ಥಿ ಸುಚರಿತಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ। ಅಮಾಹಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಅದ್ದಸಂ - ಇಧ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಂ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಏವಮಾಹ - ‘ಯೋ ಕಿರ, ಭೋ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಯೇ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ ತೇ ಸಮ್ಮಾ ಜಾನನ್ತಿ; ಯೇ ಅಞ್ಞಥಾ ಜಾನನ್ತಿ, ಮಿಚ್ಛಾ ತೇಸಂ ಞಾಣ’ನ್ತಿ। ಇತಿ ಸೋ ಯದೇವ ತಸ್ಸ ಸಾಮಂ ಞಾತಂ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠಂ ಸಾಮಂ ವಿದಿತಂ ತದೇವ ತತ್ಥ ಥಾಮಸಾ ಪರಾಮಾಸಾ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ವೋಹರತಿ - ‘ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ, ಮೋಘಮಞ್ಞ’”ನ್ತಿ।

“ಇಧ ಪನಾನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಆತಪ್ಪಮನ್ವಾಯ ಪಧಾನಮನ್ವಾಯ ಅನುಯೋಗಮನ್ವಾಯ ಅಪ್ಪಮಾದಮನ್ವಾಯ ಸಮ್ಮಾಮನಸಿಕಾರಮನ್ವಾಯ ತಥಾರೂಪಂ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಂ ಫುಸತಿ ಯಥಾಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಅಮುಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಪಸ್ಸತಿ - ಇಧ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪಸ್ಸತಿ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನಂ। ಸೋ ಏವಮಾಹ - ‘ನತ್ಥಿ ಕಿರ, ಭೋ ಕಲ್ಯಾಣಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ, ನತ್ಥಿ ಸುಚರಿತಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ। ಅಮಾಹಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಅದ್ದಸಂ - ಇಧ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಂ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಏವಮಾಹ - ‘ಯೋ ಕಿರ, ಭೋ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ… ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಯೇ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ ತೇ ಸಮ್ಮಾ ಜಾನನ್ತಿ; ಯೇ ಅಞ್ಞಥಾ ಜಾನನ್ತಿ, ಮಿಚ್ಛಾ ತೇಸಂ ಞಾಣ’ನ್ತಿ। ಇತಿ ಸೋ ಯದೇವ ತಸ್ಸ ಸಾಮಂ ಞಾತಂ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠಂ ಸಾಮಂ ವಿದಿತಂ ತದೇವ ತತ್ಥ ಥಾಮಸಾ ಪರಾಮಾಸಾ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ವೋಹರತಿ - ‘ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ, ಮೋಘಮಞ್ಞ’”ನ್ತಿ।

೩೦೨. “ತತ್ರಾನನ್ದ, ಯ್ವಾಯಂ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಏವಮಾಹ - ‘ಅತ್ಥಿ ಕಿರ, ಭೋ, ಪಾಪಕಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ, ಅತ್ಥಿ ದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ’ತಿ ಇದಮಸ್ಸ ಅನುಜಾನಾಮಿ; ಯಮ್ಪಿ ಸೋ ಏವಮಾಹ - ‘ಅಮಾಹಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಅದ್ದಸಂ - ಇಧ ಪಾಣಾತಿಪಾತಿಂ ಅದಿನ್ನಾದಾಯಿಂ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನ’ನ್ತಿ ಇದಮ್ಪಿಸ್ಸ ಅನುಜಾನಾಮಿ; ಯಞ್ಚ ಖೋ ಸೋ ಏವಮಾಹ - ‘ಯೋ ಕಿರ, ಭೋ, ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ’ತಿ ಇದಮಸ್ಸ ನಾನುಜಾನಾಮಿ; ಯಮ್ಪಿ ಸೋ ಏವಮಾಹ - ‘ಯೇ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ ತೇ ಸಮ್ಮಾ ಜಾನನ್ತಿ; ಯೇ ಅಞ್ಞಥಾ ಜಾನನ್ತಿ, ಮಿಚ್ಛಾ ತೇಸಂ ಞಾಣ’ನ್ತಿ ಇದಮ್ಪಿಸ್ಸ ನಾನುಜಾನಾಮಿ; ಯಮ್ಪಿ ಸೋ ಯದೇವ ತಸ್ಸ ಸಾಮಂ ಞಾತಂ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠಂ ಸಾಮಂ ವಿದಿತಂ ತದೇವ ತತ್ಥ ಥಾಮಸಾ ಪರಾಮಾಸಾ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ವೋಹರತಿ - ‘ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ, ಮೋಘಮಞ್ಞ’ನ್ತಿ ಇದಮ್ಪಿಸ್ಸ ನಾನುಜಾನಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಞ್ಞಥಾ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಮಹಾಕಮ್ಮವಿಭಙ್ಗೇ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ।

“ತತ್ರಾನನ್ದ, ಯ್ವಾಯಂ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಏವಮಾಹ - ‘ನತ್ಥಿ ಕಿರ, ಭೋ, ಪಾಪಕಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ, ನತ್ಥಿ ದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ’ತಿ ಇದಮಸ್ಸ ನಾನುಜಾನಾಮಿ; ಯಞ್ಚ ಖೋ ಸೋ ಏವಮಾಹ - ‘ಅಮಾಹಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಅದ್ದಸಂ - ಇಧ ಪಾಣಾತಿಪಾತಿಂ ಅದಿನ್ನಾದಾಯಿಂ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನ’ನ್ತಿ ಇದಮಸ್ಸ ಅನುಜಾನಾಮಿ; ಯಞ್ಚ ಖೋ ಸೋ ಏವಮಾಹ - ‘ಯೋ ಕಿರ, ಭೋ, ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ’ತಿ ಇದಮಸ್ಸ ನಾನುಜಾನಾಮಿ; ಯಮ್ಪಿ ಸೋ ಏವಮಾಹ - ‘ಯೇ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ ತೇ ಸಮ್ಮಾ ಜಾನನ್ತಿ; ಯೇ ಅಞ್ಞಥಾ ಜಾನನ್ತಿ, ಮಿಚ್ಛಾ ತೇಸಂ ಞಾಣ’ನ್ತಿ ಇದಮ್ಪಿಸ್ಸ ನಾನುಜಾನಾಮಿ; ಯಮ್ಪಿ ಸೋ ಯದೇವ ತಸ್ಸ ಸಾಮಂ ಞಾತಂ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠಂ ಸಾಮಂ ವಿದಿತಂ ತದೇವ ತತ್ಥ ಥಾಮಸಾ ಪರಾಮಾಸಾ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ವೋಹರತಿ - ‘ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ, ಮೋಘಮಞ್ಞ’ನ್ತಿ ಇದಮ್ಪಿಸ್ಸ ನಾನುಜಾನಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಞ್ಞಥಾ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಮಹಾಕಮ್ಮವಿಭಙ್ಗೇ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ।

“ತತ್ರಾನನ್ದ, ಯ್ವಾಯಂ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಏವಮಾಹ - ‘ಅತ್ಥಿ ಕಿರ, ಭೋ, ಕಲ್ಯಾಣಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ, ಅತ್ಥಿ ಸುಚರಿತಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ’ತಿ ಇದಮಸ್ಸ ಅನುಜಾನಾಮಿ; ಯಮ್ಪಿ ಸೋ ಏವಮಾಹ - ‘ಅಮಾಹಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಅದ್ದಸಂ - ಇಧ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಂ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನ’ನ್ತಿ ಇದಮ್ಪಿಸ್ಸ ಅನುಜಾನಾಮಿ; ಯಞ್ಚ ಖೋ ಸೋ ಏವಮಾಹ - ‘ಯೋ ಕಿರ, ಭೋ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ’ತಿ ಇದಮಸ್ಸ ನಾನುಜಾನಾಮಿ; ಯಮ್ಪಿ ಸೋ ಏವಮಾಹ - ‘ಯೇ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ ತೇ ಸಮ್ಮಾ ಜಾನನ್ತಿ; ಯೇ ಅಞ್ಞಥಾ ಜಾನನ್ತಿ, ಮಿಚ್ಛಾ ತೇಸಂ ಞಾಣ’ನ್ತಿ ಇದಮ್ಪಿಸ್ಸ ನಾನುಜಾನಾಮಿ; ಯಮ್ಪಿ ಸೋ ಯದೇವ ತಸ್ಸ ಸಾಮಂ ಞಾತಂ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠಂ ಸಾಮಂ ವಿದಿತಂ ತದೇವ ತತ್ಥ ಥಾಮಸಾ ಪರಾಮಾಸಾ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ವೋಹರತಿ - ‘ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ, ಮೋಘಮಞ್ಞ’ನ್ತಿ ಇದಮ್ಪಿಸ್ಸ ನಾನುಜಾನಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಞ್ಞಥಾ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಮಹಾಕಮ್ಮವಿಭಙ್ಗೇ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ।

“ತತ್ರಾನನ್ದ, ಯ್ವಾಯಂ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಏವಮಾಹ - ‘ನತ್ಥಿ ಕಿರ, ಭೋ, ಕಲ್ಯಾಣಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ, ನತ್ಥಿ ಸುಚರಿತಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ’ತಿ ಇದಮಸ್ಸ ನಾನುಜಾನಾಮಿ; ಯಞ್ಚ ಖೋ ಸೋ ಏವಮಾಹ - ‘ಅಮಾಹಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಅದ್ದಸಂ - ಇಧ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಂ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನ’ನ್ತಿ ಇದಮಸ್ಸ ಅನುಜಾನಾಮಿ; ಯಞ್ಚ ಖೋ ಸೋ ಏವಮಾಹ - ‘ಯೋ ಕಿರ, ಭೋ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ

ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ’ತಿ ಇದಮಸ್ಸ ನಾನುಜಾನಾಮಿ; ಯಞ್ಚ ಖೋ ಸೋ ಏವಮಾಹ - ‘ಯೇ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ ತೇ ಸಮ್ಮಾ ಜಾನನ್ತಿ; ಯೇ ಅಞ್ಞಥಾ ಜಾನನ್ತಿ, ಮಿಚ್ಛಾ ತೇಸಂ ಞಾಣ’ನ್ತಿ ಇದಮ್ಪಿಸ್ಸ ನಾನುಜಾನಾಮಿ; ಯಮ್ಪಿ ಸೋ ಯದೇವ ತಸ್ಸ ಸಾಮಂ ಞಾತಂ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠಂ ಸಾಮಂ ವಿದಿತಂ ತದೇವ ತತ್ಥ ಥಾಮಸಾ ಪರಾಮಾಸಾ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ವೋಹರತಿ - ‘ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ, ಮೋಘಮಞ್ಞ’ನ್ತಿ ಇದಮ್ಪಿಸ್ಸ ನಾನುಜಾನಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಞ್ಞಥಾ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಮಹಾಕಮ್ಮವಿಭಙ್ಗೇ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ।

೩೦೩. “ತತ್ರಾನನ್ದ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಇಧ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ಪುಬ್ಬೇ ವಾಸ್ಸ ತಂ ಕತಂ ಹೋತಿ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ದುಕ್ಖವೇದನೀಯಂ, ಪಚ್ಛಾ ವಾಸ್ಸ ತಂ ಕತಂ ಹೋತಿ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ದುಕ್ಖವೇದನೀಯಂ, ಮರಣಕಾಲೇ ವಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮತ್ತಾ ಸಮಾದಿನ್ನಾ। ತೇನ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಯಞ್ಚ ಖೋ ಸೋ ಇಧ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ ತಸ್ಸ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ವಿಪಾಕಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಉಪಪಜ್ಜ ವಾ [ಉಪಪಜ್ಜಂ ವಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಉಪಪಜ್ಜ ವಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰) ಉಪಪಜ್ಜಿತ್ವಾತಿ ಸಂವಣ್ಣನಾಯ ಸಂಸನ್ದೇತಬ್ಬಾ] ಅಪರೇ ವಾ ಪರಿಯಾಯೇ।

“ತತ್ರಾನನ್ದ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಇಧ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ಪುಬ್ಬೇ ವಾಸ್ಸ ತಂ ಕತಂ ಹೋತಿ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ ಸುಖವೇದನೀಯಂ, ಪಚ್ಛಾ ವಾಸ್ಸ ತಂ ಕತಂ ಹೋತಿ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ ಸುಖವೇದನೀಯಂ, ಮರಣಕಾಲೇ ವಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮತ್ತಾ ಸಮಾದಿನ್ನಾ। ತೇನ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಯಞ್ಚ ಖೋ ಸೋ ಇಧ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ ತಸ್ಸ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ವಿಪಾಕಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಉಪಪಜ್ಜ ವಾ ಅಪರೇ ವಾ ಪರಿಯಾಯೇ।

“ತತ್ರಾನನ್ದ , ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಇಧ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ಪುಬ್ಬೇ ವಾಸ್ಸ ತಂ ಕತಂ ಹೋತಿ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ ಸುಖವೇದನೀಯಂ, ಪಚ್ಛಾ ವಾಸ್ಸ ತಂ ಕತಂ ಹೋತಿ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ ಸುಖವೇದನೀಯಂ, ಮರಣಕಾಲೇ ವಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮತ್ತಾ ಸಮಾದಿನ್ನಾ। ತೇನ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಯಞ್ಚ ಖೋ ಸೋ ಇಧ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ವಿಪಾಕಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಉಪಪಜ್ಜ ವಾ ಅಪರೇ ವಾ ಪರಿಯಾಯೇ।

“ತತ್ರಾನನ್ದ , ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಇಧ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ಪುಬ್ಬೇ ವಾಸ್ಸ ತಂ ಕತಂ ಹೋತಿ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ದುಕ್ಖವೇದನೀಯಂ, ಪಚ್ಛಾ ವಾಸ್ಸ ತಂ ಕತಂ ಹೋತಿ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ದುಕ್ಖವೇದನೀಯಂ, ಮರಣಕಾಲೇ ವಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮತ್ತಾ ಸಮಾದಿನ್ನಾ। ತೇನ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಯಞ್ಚ ಖೋ ಸೋ ಇಧ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ವಿಪಾಕಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಉಪಪಜ್ಜ ವಾ ಅಪರೇ ವಾ ಪರಿಯಾಯೇ।

“ಇತಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅತ್ಥಿ ಕಮ್ಮಂ ಅಭಬ್ಬಂ ಅಭಬ್ಬಾಭಾಸಂ, ಅತ್ಥಿ ಕಮ್ಮಂ ಅಭಬ್ಬಂ ಭಬ್ಬಾಭಾಸಂ, ಅತ್ಥಿ ಕಮ್ಮಂ ಭಬ್ಬಞ್ಚೇವ ಭಬ್ಬಾಭಾಸಞ್ಚ, ಅತ್ಥಿ ಕಮ್ಮಂ ಭಬ್ಬಂ ಅಭಬ್ಬಾಭಾಸ”ನ್ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಮಹಾಕಮ್ಮವಿಭಙ್ಗಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸಳಾಯತನವಿಭಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೩೦೪. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ''ಭಿಕ್ಖವೋ''ತಿ। ''ಭದನ್ತೇ''ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – ''ಸಳಾಯತನವಿಭಙ್ಗಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ''ತಿ। ''ಏವಂ, ಭನ್ತೇ''ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

'''ಛ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಿ ಆಯತನಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ, ಛ ಬಾಹಿರಾನಿ ಆಯತನಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ, ಛ ವಿಞ್ಞಾಣಕಾಯಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಛ ಫಸ್ಸಕಾಯಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಅಟ್ಠಾರಸ ಮನೋಪವಿಚಾರಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಛತ್ತಿಂಸ ಸತ್ತಪದಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ತತ್ರ ಇದಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಇದಂ ಪಜಹಥ, ತಯೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಯದರಿಯೋ ಸೇವತಿ ಯದರಿಯೋ ಸೇವಮಾನೋ ಸತ್ಥಾ ಗಣಮನುಸಾಸಿತುಮರಹತಿ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಯೋಗ್ಗಾಚರಿಯಾನಂ [ಯೋಗಾಚರಿಯಾನಂ (ಕ॰)] ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥೀ'ತಿ – ಅಯಮುದ್ದೇಸೋ ಸಳಾಯತನವಿಭಙ್ಗಸ್ಸ।

೩೦೫. '''ಛ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಿ ಆಯತನಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನೀ'ತಿ – ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? 'ಚಕ್ಖಾಯತನಂ ಸೋತಾಯತನಂ ಘಾನಾಯತನಂ ಜಿವ್ಹಾಯತನಂ ಕಾಯಾಯತನಂ ಮನಾಯತನಂ – ಛ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಿ ಆಯತನಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನೀ'ತಿ – ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

'''ಛ ಬಾಹಿರಾನಿ ಆಯತನಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನೀ'ತಿ – ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ । ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? 'ರೂಪಾಯತನಂ ಸದ್ದಾಯತನಂ ಗನ್ಧಾಯತನಂ ರಸಾಯತನಂ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾಯತನಂ ಧಮ್ಮಾಯತನಂ – ಛ ಬಾಹಿರಾನಿ ಆಯತನಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನೀ'ತಿ – ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

'''ಛ ವಿಞ್ಞಾಣಕಾಯಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ'ತಿ – ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? 'ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ – ಛ ವಿಞ್ಞಾಣಕಾಯಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ'ತಿ – ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

'''ಛ ಫಸ್ಸಕಾಯಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ'ತಿ – ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? 'ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ – ಛ ಫಸ್ಸಕಾಯಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ'ತಿ – ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

'''ಅಟ್ಠಾರಸ ಮನೋಪವಿಚಾರಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ'ತಿ – ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? 'ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಸೋಮನಸ್ಸಟ್ಠಾನೀಯಂ ರೂಪಂ ಉಪವಿಚರತಿ, ದೋಮನಸ್ಸಟ್ಠಾನೀಯಂ ರೂಪಂ ಉಪವಿಚರತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಾಟ್ಠಾನೀಯಂ ರೂಪಂ ಉಪವಿಚರತಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ... ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ... ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಸೋಮನಸ್ಸಟ್ಠಾನೀಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಉಪವಿಚರತಿ, ದೋಮನಸ್ಸಟ್ಠಾನೀಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಉಪವಿಚರತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಾಟ್ಠಾನೀಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಉಪವಿಚರತಿ। ಇತಿ ಛ ಸೋಮನಸ್ಸೂಪವಿಚಾರಾ, ಛ

ದೋಮನಸ್ಸೂಪವಿಚಾರಾ, ಛ ಉಪೇಕ್ಖೂಪವಿಚಾರಾ, ಅಟ್ಠಾರಸ ಮನೋಪವಿಚಾರಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ'ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೩೦೬. "'ಛತ್ತಿಂಸ ಸತ್ತಪದಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ'ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಛ ಗೇಹಸಿತಾನಿ [ಗೇಹಸ್ಸಿತಾನಿ (?)] ಸೋಮನಸ್ಸಾನಿ, ಛ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಾನಿ [ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸ್ಸಿತಾನಿ (ಟೀಕಾ)] ಸೋಮನಸ್ಸಾನಿ, ಛ ಗೇಹಸಿತಾನಿ ದೋಮನಸ್ಸಾನಿ, ಛ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಾನಿ ದೋಮನಸ್ಸಾನಿ, ಛ ಗೇಹಸಿತಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ, ಛ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ। ತತ್ಥ ಕತಮಾನಿ ಛ ಗೇಹಸಿತಾನಿ ಸೋಮನಸ್ಸಾನಿ? ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾನಂ ರೂಪಾನಂ ಇಟ್ಠಾನಂ ಕನ್ತಾನಂ ಮನಾಪಾನಂ ಮನೋರಮಾನಂ ಲೋಕಾಮಿಸಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾನಂ ಪಟಿಲಾಭಂ ವಾ ಪಟಿಲಾಭತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ ಪುಬ್ಬೇ ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಪುಬ್ಬಂ ಅತೀತಂ ನಿರುದ್ಧಂ ವಿಪರಿಣತಂ ಸಮನುಸ್ಸರತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಂ। ಯಂ ಏವರೂಪಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಗೇಹಸಿತಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ। ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾನಂ ಸದ್ದಾನಂ... ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ಧಾನಂ... ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾನಂ ರಸಾನಂ... ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾನಂ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ... ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಇಟ್ಠಾನಂ ಕನ್ತಾನಂ ಮನಾಪಾನಂ...ಪೇ॰... ಸೋಮನಸ್ಸಂ। ಯಂ ಏವರೂಪಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಗೇಹಸಿತಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ। ಇಮಾನಿ ಛ ಗೇಹಸಿತಾನಿ ಸೋಮನಸ್ಸಾನಿ।

"ತತ್ಥ ಕತಮಾನಿ ಛ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಾನಿ ಸೋಮನಸ್ಸಾನಿ? ರೂಪಾನಂತ್ವೇವ ಅನಿಚ್ಚತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ವಿಪರಿಣಾಮವಿರಾಗನಿರೋಧಂ [ವಿಪರಿಣಾಮಂ ವಿರಾಗಂ ನಿರೋಧಂ (ಕ॰)], 'ಪುಬ್ಬೇ ಚೇವ ರೂಪಾ ಏತರಹಿ ಚ ಸಬ್ಬೇ ತೇ ರೂಪಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ದುಕ್ಖಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಂ। ಯಂ ಏವರೂಪಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ। ಸದ್ದಾನಂತ್ವೇವ... ಗನ್ಧಾನಂತ್ವೇವ... ರಸಾನಂತ್ವೇವ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂತ್ವೇವ... ಧಮ್ಮಾನಂತ್ವೇ ಅನಿಚ್ಚತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ವಿಪರಿಣಾಮವಿರಾಗನಿರೋಧಂ, 'ಪುಬ್ಬೇ ಚೇವ ಧಮ್ಮಾ ಏತರಹಿ ಚ ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ದುಕ್ಖಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಂ। ಯಂ ಏವರೂಪಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ। ಇಮಾನಿ ಛ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಾನಿ ಸೋಮನಸ್ಸಾನಿ।

೩೦೭. "ತತ್ಥ ಕತಮಾನಿ ಛ ಗೇಹಸಿತಾನಿ ದೋಮನಸ್ಸಾನಿ? ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾನಂ ರೂಪಾನಂ...ಪೇ॰... ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾನಂ ಸದ್ದಾನಂ... ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ಧಾನಂ... ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾನಂ ರಸಾನಂ... ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾನಂ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ... ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಇಟ್ಠಾನಂ ಕನ್ತಾನಂ ಮನಾಪಾನಂ ಮನೋರಮಾನಂ ಲೋಕಾಮಿಸಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾನಂ ಅಪ್ಪಟಿಲಾಭಂ ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಲಾಭತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ ಪುಬ್ಬೇ ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಲದ್ಧಪುಬ್ಬಂ ಅತೀತಂ ನಿರುದ್ಧಂ ವಿಪರಿಣತಂ ಸಮನುಸ್ಸರತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ದೋಮನಸ್ಸಂ। ಯಂ ಏವರೂಪಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಗೇಹಸಿತಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ। ಇಮಾನಿ ಛ ಗೇಹಸಿತಾನಿ ದೋಮನಸ್ಸಾನಿ।

"ತತ್ಥ ಕತಮಾನಿ ಛ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಾನಿ ದೋಮನಸ್ಸಾನಿ? ರೂಪಾನಂತ್ವೇವ ಅನಿಚ್ಚತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ವಿಪರಿಣಾಮವಿರಾಗನಿರೋಧಂ, 'ಪುಬ್ಬೇ ಚೇವ ರೂಪಾ ಏತರಹಿ ಚ ಸಬ್ಬೇ ತೇ ರೂಪಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ದುಕ್ಖಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಅನುತ್ತರೇಸು ವಿಮೋಕ್ಖೇಸು ಪಿಹಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಿ - 'ಕುದಾಸ್ಸು [ಕದಾಸ್ಸು (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ನಾಮಾಹಂ ತದಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯದರಿಯಾ ಏತರಹಿ ಆಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ'ತಿ ಇತಿ ಅನುತ್ತರೇಸು ವಿಮೋಕ್ಖೇಸು ಪಿಹಂ ಉಪಟ್ಠಾಪಯತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪಿಹಪಚ್ಚಯಾ ದೋಮನಸ್ಸಂ। ಯಂ ಏವರೂಪಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ। ಸದ್ದಾನಂತ್ವೇವ...ಪೇ॰... ಗನ್ಧಾನಂತ್ವೇವ... ರಸಾನಂತ್ವೇವ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂತ್ವೇವ... ಧಮ್ಮಾನಂತ್ವೇವ ಅನಿಚ್ಚತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ವಿಪರಿಣಾಮವಿರಾಗನಿರೋಧಂ, 'ಪುಬ್ಬೇ ಚೇವ

ಧಮ್ಮಾ ಏತರಹಿ ಚ ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ದುಕ್ಖಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಅನುತ್ತರೇಸು ವಿಮೋಕ್ಖೇಸು ಪಿಹಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಿ – 'ಕುದಾಸ್ಸು ನಾಮಾಹಂ ತದಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯದರಿಯಾ ಏತರಹಿ ಆಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ'ತಿ ಇತಿ ಅನುತ್ತರೇಸು ವಿಮೋಕ್ಖೇಸು ಪಿಹಂ ಉಪಟ್ಠಾಪಯತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪಿಹಪಚ್ಚಯಾ ದೋಮನಸ್ಸಂ। ಯಂ ಏವರೂಪಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ। ಇಮಾನಿ ಛ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಾನಿ ದೋಮನಸ್ಸಾನಿ।

೩೦೮. "ತತ್ಥ ಕತಮಾ ಛ ಗೇಹಸಿತಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ? ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಬಾಲಸ್ಸ ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ( ) [(ಮನ್ದಸ್ಸ) (ಕ॰)] ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ಅನೋಧಿಜಿನಸ್ಸ ಅವಿಪಾಕಜಿನಸ್ಸ ಅನಾದೀನವದಸ್ಸಾವಿನೋ ಅಸ್ಸುತವತೋ ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ। ಯಾ ಏವರೂಪಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ, ರೂಪಂ ಸಾ ನಾತಿವತ್ತತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಾ [ಸಾಯಂ (ಕ॰)] ಉಪೇಕ್ಖಾ 'ಗೇಹಸಿತಾ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ... ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ... ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ... ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಬಾಲಸ್ಸ ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ಅನೋಧಿಜಿನಸ್ಸ ಅವಿಪಾಕಜಿನಸ್ಸ ಅನಾದೀನವದಸ್ಸಾವಿನೋ ಅಸ್ಸುತವತೋ ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ। ಯಾ ಏವರೂಪಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ, ಧಮ್ಮಂ ಸಾ ನಾತಿವತ್ತತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ 'ಗೇಹಸಿತಾ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇಮಾ ಛ ಗೇಹಸಿತಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ।

"ತತ್ಥ ಕತಮಾ ಛ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ? ರೂಪಾನಂತ್ವೇವ ಅನಿಚ್ಚತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ವಿಪರಿಣಾಮವಿರಾಗನಿರೋಧಂ, 'ಪುಬ್ಬೇ ಚೇವ ರೂಪಾ ಏತರಹಿ ಚ ಸಬ್ಬೇ ತೇ ರೂಪಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ದುಕ್ಖಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ। ಯಾ ಏವರೂಪಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ, ರೂಪಂ ಸಾ ಅತಿವತ್ತತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ 'ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಾ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸದ್ದಾನಂತ್ವೇವ... ಗನ್ಧಾನಂತ್ವೇವ... ರಸಾನಂತ್ವೇವ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂತ್ವೇವ... ಧಮ್ಮಾನಂತ್ವೇವ ಅನಿಚ್ಚತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ವಿಪರಿಣಾಮವಿರಾಗನಿರೋಧಂ, 'ಪುಬ್ಬೇ ಚೇವ ಧಮ್ಮಾ ಏತರಹಿ ಚ ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ದುಕ್ಖಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ। ಯಾ ಏವರೂಪಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ, ಧಮ್ಮಂ ಸಾ ಅತಿವತ್ತತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ 'ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಾ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇಮಾ ಛ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ। 'ಛತ್ತಿಂಸ ಸತ್ತಪದಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ'ತಿ – ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೩೦೯. "ತತ್ರ ಇದಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಇದಂ ಪಜಹಥಾ"ತಿ – ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ; ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾನಿ ಛ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಾನಿ ಸೋಮನಸ್ಸಾನಿ ತಾನಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಾನಿ ಆಗಮ್ಮ ಯಾನಿ ಛ ಗೇಹಸಿತಾನಿ ಸೋಮನಸ್ಸಾನಿ ತಾನಿ ಪಜಹಥ, ತಾನಿ ಸಮತಿಕ್ಕಮಥ। ಏವಮೇತೇಸಂ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ, ಏವಮೇತೇಸಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ।

"ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾನಿ ಛ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಾನಿ ದೋಮನಸ್ಸಾನಿ ತಾನಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಾನಿ ಆಗಮ್ಮ ಯಾನಿ ಛ ಗೇಹಸಿತಾನಿ ದೋಮನಸ್ಸಾನಿ ತಾನಿ ಪಜಹಥ, ತಾನಿ ಸಮತಿಕ್ಕಮಥ। ಏವಮೇತೇಸಂ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ, ಏವಮೇತೇಸಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ।

"ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾ ಛ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ ತಾ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಾ ಆಗಮ್ಮ ಯಾ ಛ ಗೇಹಸಿತಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ ತಾ ಪಜಹಥ, ತಾ ಸಮತಿಕ್ಕಮಥ। ಏವಮೇತಾಸಂ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ, ಏವಮೇತಾಸಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ।

"ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾನಿ ಛ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಾನಿ ಸೋಮನಸ್ಸಾನಿ ತಾನಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಾನಿ ಆಗಮ್ಮ ಯಾನಿ ಛ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಾನಿ ದೋಮನಸ್ಸಾನಿ ತಾನಿ ಪಜಹಥ, ತಾನಿ ಸಮತಿಕ್ಕಮಥ। ಏವಮೇತೇಸಂ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ, ಏವಮೇತೇಸಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ।

“ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾ ಛ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ ತಾ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಾ ಆಗಮ್ಮ ಯಾನಿ ಛ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಾನಿ ಸೋಮನಸ್ಸಾನಿ ತಾನಿ ಪಜಹಥ, ತಾನಿ ಸಮತಿಕ್ಕಮಥ। ಏವಮೇತೇಸಂ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ, ಏವಮೇತೇಸಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ।

೩೧೦. “ಅತ್ಥಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪೇಕ್ಖಾ ನಾನತ್ತಾ ನಾನತ್ತಸಿತಾ, ಅತ್ಥಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಏಕತ್ತಾ ಏಕತ್ತಸಿತಾ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪೇಕ್ಖಾ ನಾನತ್ತಾ ನಾನತ್ತಸಿತಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪೇಕ್ಖಾ ರೂಪೇಸು, ಅತ್ಥಿ ಸದ್ದೇಸು , ಅತ್ಥಿ ಗನ್ಧೇಸು, ಅತ್ಥಿ ರಸೇಸು, ಅತ್ಥಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಸು - ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪೇಕ್ಖಾ ನಾನತ್ತಾ ನಾನತ್ತಸಿತಾ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪೇಕ್ಖಾ ಏಕತ್ತಾ ಏಕತ್ತಸಿತಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪೇಕ್ಖಾ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನನಿಸ್ಸಿತಾ, ಅತ್ಥಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನನಿಸ್ಸಿತಾ, ಅತ್ಥಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನನಿಸ್ಸಿತಾ, ಅತ್ಥಿ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನನಿಸ್ಸಿತಾ - ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪೇಕ್ಖಾ ಏಕತ್ತಾ ಏಕತ್ತಸಿತಾ।

“ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾಯಂ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಏಕತ್ತಾ ಏಕತ್ತಸಿತಾ ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಂ ಆಗಮ್ಮ ಯಾಯಂ ಉಪೇಕ್ಖಾ ನಾನತ್ತಾ ನಾನತ್ತಸಿತಾ ತಂ ಪಜಹಥ, ತಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಥ। ಏವಮೇತಿಸ್ಸಾ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ, ಏವಮೇತಿಸ್ಸಾ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ।

“ಅತಮ್ಮಯತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಸ್ಸಾಯ ಅತಮ್ಮಯತಂ ಆಗಮ್ಮ ಯಾಯಂ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಏಕತ್ತಾ ಏಕತ್ತಸಿತಾ ತಂ ಪಜಹಥ, ತಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಥ। ಏವಮೇತಿಸ್ಸಾ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ, ಏವಮೇತಿಸ್ಸಾ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ। ‘ತತ್ರ ಇದಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಇದಂ ಪಜಹಥಾ’ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೩೧೧. “‘ತಯೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಯದರಿಯೋ ಸೇವತಿ, ಯದರಿಯೋ ಸೇವಮಾನೋ ಸತ್ಥಾ ಗಣಮನುಸಾಸಿತುಮರಹತೀ’ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ; ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಅನುಕಮ್ಪಕೋ ಹಿತೇಸೀ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ - ‘ಇದಂ ವೋ ಹಿತಾಯ, ಇದಂ ವೋ ಸುಖಾಯಾ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಸಾವಕಾ ನ ಸುಸ್ಸೂಸನ್ತಿ, ನ ಸೋತಂ ಓದಹನ್ತಿ, ನ ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇನ್ತಿ , ವೋಕ್ಕಮ್ಮ ಚ ಸತ್ಥುಸಾಸನಾ ವತ್ತನ್ತಿ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ನ ಚೇವ ಅನತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಅನತ್ತಮನತಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ, ಅನವಸ್ಸುತೋ ಚ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ ಯದರಿಯೋ ಸೇವತಿ, ಯದರಿಯೋ ಸೇವಮಾನೋ ಸತ್ಥಾ ಗಣಮನುಸಾಸಿತುಮರಹತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಅನುಕಮ್ಪಕೋ ಹಿತೇಸೀ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ - ‘ಇದಂ ವೋ ಹಿತಾಯ, ಇದಂ ವೋ ಸುಖಾಯಾ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಏಕಚ್ಚೇ ಸಾವಕಾ ನ ಸುಸ್ಸೂಸನ್ತಿ, ನ ಸೋತಂ ಓದಹನ್ತಿ, ನ ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇನ್ತಿ, ವೋಕ್ಕಮ್ಮ ಚ ಸತ್ಥುಸಾಸನಾ ವತ್ತನ್ತಿ; ಏಕಚ್ಚೇ ಸಾವಕಾ ಸುಸ್ಸೂಸನ್ತಿ, ಸೋತಂ ಓದಹನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇನ್ತಿ, ನ ಚ ವೋಕ್ಕಮ್ಮ ಸತ್ಥುಸಾಸನಾ ವತ್ತನ್ತಿ । ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ನ ಚೇವ ಅನತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಅನತ್ತಮನತಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ನ ಚ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಅತ್ತಮನತಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಅನತ್ತಮನತಾ ಚ ಅತ್ತಮನತಾ ಚ - ತದುಭಯಂ ಅಭಿನಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ ಯದರಿಯೋ ಸೇವತಿ, ಯದರಿಯೋ ಸೇವಮಾನೋ ಸತ್ಥಾ ಗಣಮನುಸಾಸಿತುಮರಹತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಅನುಕಮ್ಪಕೋ ಹಿತೇಸೀ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ - ‘ಇದಂ ವೋ ಹಿತಾಯ, ಇದಂ ವೋ ಸುಖಾಯಾ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಸಾವಕಾ ಸುಸ್ಸೂಸನ್ತಿ, ಸೋತಂ ಓದಹನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಾಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇನ್ತಿ, ನ ಚ ವೋಕ್ಕಮ್ಮ ಸತ್ಥುಸಾಸನಾ ವತ್ತನ್ತಿ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಅತ್ತಮನೋ ಚೇವ ಹೋತಿ, ಅತ್ತಮನತಞ್ಚ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ, ಅನವಸ್ಸುತೋ ಚ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ ಯದರಿಯೋ ಸೇವತಿ, ಯದರಿಯೋ ಸೇವಮಾನೋ ಸತ್ಥಾ ಗಣಮನುಸಾಸಿತುಮರಹತಿ। ‘ತಯೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಯದರಿಯೋ ಸೇವತಿ, ಯದರಿಯೋ ಸೇವಮಾನೋ ಸತ್ಥಾ ಗಣಮನುಸಾಸಿತುಮರಹತೀ’ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೩೧೨. '"ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಯೋಗ್ಗಾಚರಿಯಾನಂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥೀ'ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಹತ್ಥಿದಮಕೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹತ್ಥಿದಮ್ಮೋ ಸಾರಿತೋ ಏಕಂಯೇವ ದಿಸಂ ಧಾವತಿ - ಪುರತ್ಥಿಮಂ ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ ವಾ ಉತ್ತರಂ ವಾ ದಕ್ಖಿಣಂ ವಾ। ಅಸ್ಸದಮಕೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸದಮ್ಮೋ ಸಾರಿತೋ ಏಕಞ್ಞೇವ ದಿಸಂ ಧಾವತಿ - ಪುರತ್ಥಿಮಂ ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ ವಾ ಉತ್ತರಂ ವಾ ದಕ್ಖಿಣಂ ವಾ। ಗೋದಮಕೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗೋದಮ್ಮೋ ಸಾರಿತೋ ಏಕಂಯೇವ ದಿಸಂ ಧಾವತಿ - ಪುರತ್ಥಿಮಂ ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ ವಾ ಉತ್ತರಂ ವಾ ದಕ್ಖಿಣಂ ವಾ। ತಥಾಗತೇನ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಪುರಿಸದಮ್ಮೋ ಸಾರಿತೋ ಅಟ್ಠ ದಿಸಾ ವಿಧಾವತಿ। ರೂಪೀ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ - ಅಯಂ ಏಕಾ ದಿಸಾ; ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ - ಅಯಂ ದುತಿಯಾ ದಿಸಾ; ಸುಭನ್ತ್ವೇವ ಅಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ - ಅಯಂ ತತಿಯಾ ದಿಸಾ; ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ 'ಅನನ್ತೋ ಆಕಾಸೋ'ತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ - ಅಯಂ ಚತುತ್ಥೀ ದಿಸಾ; ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ 'ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ - ಅಯಂ ಪಞ್ಚಮೀ ದಿಸಾ; ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ 'ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ'ತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ - ಅಯಂ ಛಟ್ಠೀ ದಿಸಾ; ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ - ಅಯಂ ಸತ್ತಮೀ ದಿಸಾ; ಸಬ್ಬಸೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ - ಅಯಂ ಅಟ್ಠಮೀ ದಿಸಾ। ತಥಾಗತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಪುರಿಸದಮ್ಮೋ ಸಾರಿತೋ ಇಮಾ ಅಟ್ಠ ದಿಸಾ ವಿಧಾವತಿ। 'ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಯೋಗ್ಗಾಚರಿಯಾನಂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥೀ'ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಸಳಾಯತನವಿಭಙ್ಗಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಉದ್ದೇಸವಿಭಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೩೧೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಉದ್ದೇಸವಿಭಙ್ಗಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ತಥಾ ತಥಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಪಪರಿಕ್ಖೇಯ್ಯ ಯಥಾ ಯಥಾ [ಯಥಾ ಯಥಾಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಅವಿಸಟಂ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಸಣ್ಠಿತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ನ ಪರಿತಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಬಹಿದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ಅವಿಸಟೇ ಸತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಸಣ್ಠಿತೇ ಅನುಪಾದಾಯ ಅಪರಿತಸ್ಸತೋ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣದುಕ್ಖಸಮುದಯಸಮ್ಭವೋ ನ ಹೋತೀ"ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪಾವಿಸಿ।

೩೧೪. ಅಥ ಖೋ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ, ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ, ಏತದಹೋಸಿ - "ಇದಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ - 'ತಥಾ ತಥಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖು ಉಪಪರಿಕ್ಖೇಯ್ಯ ಯಥಾ ಯಥಾ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಅವಿಸಟಂ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಸಣ್ಠಿತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ನ ಪರಿತಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಬಹಿದ್ಧಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ಅವಿಸಟೇ ಸತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಸಣ್ಠಿತೇ ಅನುಪಾದಾಯ ಅಪರಿತಸ್ಸತೋ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣದುಕ್ಖಸಮುದಯಸಮ್ಭವೋ ನ ಹೋತೀ'ತಿ। ಕೋ ನು ಖೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ

ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜೇಯ್ಯಾ"ತಿ? ಅಥ ಖೋ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಏತದಹೋಸಿ – "ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಸತ್ಥು ಚೇವ ಸಂವಣ್ಣಿತೋ ಸಮ್ಭಾವಿತೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ; ಪಹೋತಿ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜಿತುಂ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮಾ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ಏತದವೋಚುಂ –

"ಇದಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ – 'ತಥಾ ತಥಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಪಪರಿಕ್ಖೇಯ್ಯ ಯಥಾ ಯಥಾ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಅವಿಸಟಂ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಸಣ್ಠಿತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ನ ಪರಿತಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಬಹಿದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ಅವಿಸಟೇ ಸತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಸಣ್ಠಿತೇ ಅನುಪಾದಾಯ ಅಪರಿತಸ್ಸತೋ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣದುಕ್ಖಸಮುದಯಸಮ್ಭವೋ ನ ಹೋತೀ'ತಿ। ತೇಸಂ ನೋ, ಆವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಅಮ್ಹಾಕಂ, ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಇದಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ – ತಥಾ ತಥಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಪಪರಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಯಥಾ ಯಥಾ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಅವಿಸಟಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಸಣ್ಠಿತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ನ ಪರಿತಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಬಹಿದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ಅವಿಸಟೇ ಸತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಸಣ್ಠಿತೇ ಅನುಪಾದಾಯ ಅಪರಿತಸ್ಸತೋ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣದುಕ್ಖಸಮುದಯಸಮ್ಭವೋ ನ ಹೋತೀ'ತಿ। ಕೋ ನು ಖೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜೇಯ್ಯಾ"ತಿ। "ತೇಸಂ ನೋ, ಆವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏತದಹೋಸಿ – 'ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಸತ್ಥು ಚೇವ ಸಂವಣ್ಣಿತೋ, ಸಮ್ಭಾವಿತೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ। ಪಹೋತಿ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜಿತುಂ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮಾ'ತಿ – ವಿಭಜತಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ"ತಿ।

೩೧೫. "'ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಮೂಲಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಖನ್ಧಂ ಸಾಖಾಪಲಾಸೇ ಸಾರಂ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಸಮ್ಪದಮಿದಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಸತ್ಥರಿ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತೇ ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅತಿಸಿತ್ವಾ ಅಮ್ಹೇ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಥ। ಸೋ ಹಾವುಸೋ, ಭಗವಾ ಜಾನಂ ಜಾನಾತಿ, ಪಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಚಕ್ಖುಭೂತೋ ಞಾಣಭೂತೋ ಧಮ್ಮಭೂತೋ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೋ ವತ್ತಾ ಪವತ್ತಾ ಅತ್ಥಸ್ಸ ನಿನ್ನೇತಾ ಅಮತಸ್ಸ ದಾತಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸಾಮೀ ತಥಾಗತೋ। ಸೋ ಚೇವ ಪನೇತಸ್ಸ ಕಾಲೋ ಅಹೋಸಿ ಯಂ ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥ; ಯಥಾ ವೋ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ ತಥಾ ನಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಥಾ'"ತಿ। 'ಅದ್ಧಾವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಭಗವಾ ಜಾನಂ ಜಾನಾತಿ, ಪಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಚಕ್ಖುಭೂತೋ ಞಾಣಭೂತೋ ಧಮ್ಮಭೂತೋ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೋ ವತ್ತಾ ಪವತ್ತಾ ಅತ್ಥಸ್ಸ ನಿನ್ನೇತಾ ಅಮತಸ್ಸ ದಾತಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸಾಮೀ ತಥಾಗತೋ। ಸೋ ಚೇವ ಪನೇತಸ್ಸ ಕಾಲೋ ಅಹೋಸಿ ಯಂ ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ; ಯಥಾ ನೋ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ ತಥಾ ನಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಮ। ಅಪಿ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಸತ್ಥು ಚೇವ ಸಂವಣ್ಣಿತೋ ಸಮ್ಭಾವಿತೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ। ಪಹೋತಿ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ

ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜಿತುಂ। ವಿಭಜತಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಅಗರುಂ ಕರಿತ್ವಾ'ತಿ। 'ತೇನ ಹಾವುಸೋ, ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। 'ಏವಮಾವುಸೋ'ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಏತದವೋಚ -

'ಯಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ - ತಥಾ ತಥಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಪಪರಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಯಥಾ ಯಥಾ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಅವಿಸಟಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಸಣ್ಠಿತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ನ ಪರಿತಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಬಹಿದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ಅವಿಸಟೇ ಸತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಸಣ್ಠಿತೇ ಅನುಪಾದಾಯ ಅಪರಿತಸ್ಸತೋ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣದುಕ್ಖಸಮುದಯಸಮ್ಭವೋ ನ ಹೋತೀ'ತಿ। ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮಿ।

೩೧೬. "ಕಥಞ್ಚಾವುಸೋ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಿಸಟನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ರೂಪನಿಮಿತ್ತಾನುಸಾರಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ ರೂಪನಿಮಿತ್ತಸ್ಸಾದಗಧಿತಂ [...ಗಥಿತಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ರೂಪನಿಮಿತ್ತಸ್ಸಾದವಿನಿಬನ್ಧಂ [...ವಿನಿಬನ್ಥಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ರೂಪನಿಮಿತ್ತಸ್ಸಾದಸಂಯೋಜನಸಂಯುತ್ತಂ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಿಸಟನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ... ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ... ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಾನುಸಾರೀ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ; ಧಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಸ್ಸಾದಗಧಿತಂ ಧಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಸ್ಸಾದವಿನಿಬನ್ಧಂ ಧಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಸ್ಸಾದಸಂಯೋಜನಸಂಯುತ್ತಂ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಿಸಟನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಖೋ ಆವುಸೋ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಿಸಟನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

೩೧೭. "ಕಥಞ್ಚಾವುಸೋ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಅವಿಸಟನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ರೂಪನಿಮಿತ್ತಾನುಸಾರಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ ರೂಪನಿಮಿತ್ತಸ್ಸಾದಗಧಿತಂ ನ ರೂಪನಿಮಿತ್ತಸ್ಸಾದವಿನಿಬನ್ಧಂ ನ ರೂಪನಿಮಿತ್ತಸ್ಸಾದಸಂಯೋಜನಸಂಯುತ್ತಂ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಅವಿಸಟನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ । ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ... ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ... ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ನ ಧಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಾನುಸಾರೀ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ ನ ಧಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಸ್ಸಾದಗಧಿತಂ ನ ಧಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಸ್ಸಾದವಿನಿಬನ್ಧಂ ನ ಧಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಸ್ಸಾದಸಂಯೋಜನಸಂಯುತ್ತಂ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಅವಿಸಟನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಅವಿಸಟನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

೩೧೮. "ಕಥಞ್ಚಾವುಸೋ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ [ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸಣ್ಠಿತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸ ವಿವೇಕಜಪೀತಿಸುಖಾನುಸಾರಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ ವಿವೇಕಜಪೀತಿಸುಖಸ್ಸಾದಗಧಿತಂ ವಿವೇಕಜಪೀತಿಸುಖಸ್ಸಾದವಿನಿಬನ್ಧಂ ವಿವೇಕಜಪೀತಿಸುಖಸ್ಸಾದಸಂಯೋಜನಸಂಯುತ್ತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಣ್ಠಿತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸ ಸಮಾಧಿಜಪೀತಿಸುಖಾನುಸಾರಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಜಪೀತಿಸುಖಸ್ಸಾದಗಧಿತಂ ಸಮಾಧಿಜಪೀತಿಸುಖಸ್ಸಾದವಿನಿಬನ್ಧಂ ಸಮಾಧಿಜಪೀತಿಸುಖಸ್ಸಾದಸಂಯೋಜನಸಂಯುತ್ತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಣ್ಠಿತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ, ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ – ‘ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ’ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸ ಉಪೇಕ್ಖಾನುಸಾರಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾಸುಖಸ್ಸಾದಗಧಿತಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸುಖಸ್ಸಾದವಿನಿಬನ್ಧಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸುಖಸ್ಸಾದಸಂಯೋಜನಸಂಯುತ್ತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಣ್ಠಿತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾನುಸಾರಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಸ್ಸಾದಗಧಿತಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಸ್ಸಾದವಿನಿಬನ್ಧಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಸ್ಸಾದಸಂಯೋಜನಸಂಯುತ್ತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಣ್ಠಿತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ [ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸಣ್ಠಿತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

೩೦೯. “ಕಥಞ್ಚಾವುಸೋ , ಅಜ್ಝತ್ತಂ [ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಸಣ್ಠಿತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ…ಪೇ॰… ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸ ನ ವಿವೇಕಜಪೀತಿಸುಖಾನುಸಾರಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ ನ ವಿವೇಕಜಪೀತಿಸುಖಸ್ಸಾದಗಧಿತಂ ನ ವಿವೇಕಜಪೀತಿಸುಖಸ್ಸಾದವಿನಿಬನ್ಧಂ ನ ವಿವೇಕಜಪೀತಿಸುಖಸ್ಸಾದಸಂಯೋಜನಸಂಯುತ್ತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಸಣ್ಠಿತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ…ಪೇ॰… ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸ ನ ಸಮಾಧಿಜಪೀತಿಸುಖಾನುಸಾರಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ ನ ಸಮಾಧಿಜಪೀತಿಸುಖಸ್ಸಾದಗಧಿತಂ ನ ಸಮಾಧಿಜಪೀತಿಸುಖಸ್ಸಾದವಿನಿಬನ್ಧಂ ನ ಸಮಾಧಿಜಪೀತಿಸುಖಸ್ಸಾದಸಂಯೋಜನಸಂಯುತ್ತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಸಣ್ಠಿತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ…ಪೇ॰… ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸ ನ ಉಪೇಕ್ಖಾನುಸಾರಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ ನ ಉಪೇಕ್ಖಾಸುಖಸ್ಸಾದಗಧಿತಂ ನ ಉಪೇಕ್ಖಾಸುಖಸ್ಸಾದವಿನಿಬನ್ಧಂ ನ ಉಪೇಕ್ಖಾಸುಖಸ್ಸಾದಸಂಯೋಜನಸಂಯುತ್ತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಸಣ್ಠಿತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸ ನ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾನುಸಾರಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ ನ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಸ್ಸಾದಗಧಿತಂ ನ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಸ್ಸಾದವಿನಿಬನ್ಧಂ ನ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಸ್ಸಾದಸಂಯೋಜನಸಂಯುತ್ತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಸಣ್ಠಿತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ [ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಸಣ್ಠಿತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

೩೧೦. “ಕಥಞ್ಚಾವುಸೋ, ಅನುಪಾದಾ ಪರಿತಸ್ಸನಾ ಹೋತಿ? ಇಧಾವುಸೋ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅರಿಯಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ತಸ್ಸ ತಂ ರೂಪಂ ವಿಪರಿಣಮತಿ, ಅಞ್ಞಥಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ರೂಪವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ರೂಪವಿಪರಿಣಾಮಾನುಪರಿವತ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ರೂಪವಿಪರಿಣಾಮಾನುಪರಿವತ್ತಜಾ ಪರಿತಸ್ಸನಾ ಧಮ್ಮಸಮುಪ್ಪಾದಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ಚೇತಸೋ ಪರಿಯಾದಾನಾ ಉತ್ತಾಸವಾ ಚ ಹೋತಿ ವಿಘಾತವಾ ಚ ಅಪೇಕ್ಖವಾ ಚ ಅನುಪಾದಾಯ ಚ ಪರಿತಸ್ಸತಿ। ವೇದನಂ …ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ತಸ್ಸ ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿಪರಿಣಮತಿ, ಅಞ್ಞಥಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ವಿಞ್ಞಾಣವಿಪರಿಣಾಮಾನುಪರಿವತ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ

ವಿಞ್ಞಾಣವಿಪರಿಣಾಮಾನುಪರಿವತ್ತಜಾ ಪರಿತಸ್ಸನಾ ಧಮ್ಮಸಮುಪ್ಪಾದಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ಚೇತಸೋ ಪರಿಯಾದಾನಾ ಉತ್ತಾಸವಾ ಚ ಹೋತಿ ವಿಘಾತವಾ ಚ ಅಪೇಕ್ಖವಾ ಚ ಅನುಪಾದಾಯ ಚ ಪರಿತಸ್ಸತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅನುಪಾದಾ ಪರಿತಸ್ಸನಾ ಹೋತಿ।

೩೨೧. "ಕಥಞ್ಚಾವುಸೋ, ಅನುಪಾದಾನಾ ಅಪರಿತಸ್ಸನಾ ಹೋತಿ? ಇಧಾವುಸೋ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅರಿಯಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ ನ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ ನ ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ ನ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ತಸ್ಸ ತಂ ರೂಪಂ ವಿಪರಿಣಮತಿ, ಅಞ್ಞಥಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ರೂಪವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ನ ಚ ರೂಪವಿಪರಿಣಾಮಾನುಪರಿವತ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ನ ರೂಪವಿಪರಿಣಾಮಾನುಪರಿವತ್ತಜಾ ಪರಿತಸ್ಸನಾ ಧಮ್ಮಸಮುಪ್ಪಾದಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ಚೇತಸೋ ಪರಿಯಾದಾನಾ ನ ಚೇವುತ್ತಾಸವಾ [ನ ಚ ಉತ್ತಾಸವಾ (ಸೀ॰)] ಹೋತಿ ನ ಚ ವಿಘಾತವಾ ನ ಚ ಅಪೇಕ್ಖವಾ ಅನುಪಾದಾಯ ಚ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ। ನ ವೇದನಂ... ನ ಸಞ್ಞಂ... ನ ಸಙ್ಖಾರೇ... ನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ ನ ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ತಸ್ಸ ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿಪರಿಣಮತಿ, ಅಞ್ಞಥಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ನ ಚ ವಿಞ್ಞಾಣವಿಪರಿಣಾಮಾನುಪರಿವತ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ನ ವಿಞ್ಞಾಣವಿಪರಿಣಾಮಾನುಪರಿವತ್ತಜಾ ಪರಿತಸ್ಸನಾ ಧಮ್ಮಸಮುಪ್ಪಾದಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ಚೇತಸೋ ಪರಿಯಾದಾನಾ ನ ಚೇವುತ್ತಾಸವಾ ಹೋತಿ ನ ಚ ವಿಘಾತವಾ ನ ಚ ಅಪೇಕ್ಖವಾ, ಅನುಪಾದಾಯ ಚ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅನುಪಾದಾ ಅಪರಿತಸ್ಸನಾ ಹೋತಿ।

"ಯಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ - 'ತಥಾ ತಥಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಪಪರಿಕ್ಖೇಯ್ಯ ಯಥಾ ಯಥಾ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಅವಿಸಟಂ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಸಣ್ಠಿತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ನ ಪರಿತಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಬಹಿದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ಅವಿಸಟೇ ಸತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಸಣ್ಠಿತೇ ಅನುಪಾದಾಯ ಅಪರಿತಸ್ಸತೋ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣದುಕ್ಖಸಮುದಯಸಮ್ಭವೋ ನ ಹೋತೀ'ತಿ। ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮಿ। ಆಕಙ್ಖಮಾನಾ ಚ ಪನ ತುಮ್ಹೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥ; ಯಥಾ ವೋ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ ತಥಾ ನಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ।

೩೨೨. ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ -

"ಯಂ ಖೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ - 'ತಥಾ ತಥಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಪಪರಿಕ್ಖೇಯ್ಯ ಯಥಾ ಯಥಾ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಅವಿಸಟಂ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಸಣ್ಠಿತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ನ ಪರಿತಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಬಹಿದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ಅವಿಸಟೇ ಸತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಸಣ್ಠಿತೇ ಅನುಪಾದಾಯ ಅಪರಿತಸ್ಸತೋ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣದುಕ್ಖಸಮುದಯಸಮ್ಭವೋ ನ ಹೋತೀ'"ತಿ।

"ತೇಸಂ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ, ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಇದಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ - ತಥಾ ತಥಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಪಪರಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಯಥಾ ಯಥಾ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಅವಿಸಟಂ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಸಣ್ಠಿತಂ

ಅನುಪಾದಾಯ ನ ಪರಿತಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಬಹಿದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ಅವಿಸಟೇ ಸತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಸಣ್ಠಿತೇ ಅನುಪಾದಾಯ ಅಪರಿತಸ್ಸತೋ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣದುಕ್ಖಸಮುದಯಸಮ್ಭವೋ ನ ಹೋತೀತಿ। ಕೋ ನು ಖೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜೇಯ್ಯಾ'ತಿ? ತೇಸಂ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಸತ್ಥು ಚೇವ ಸಂವಣ್ಣಿತೋ ಸಮ್ಭಾವಿತೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ। ಪಹೋತಿ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜಿತುಂ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮಾ'ತಿ।

"ಅಥ ಖೋ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಮ್ಹ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಮ್ಹ। ತೇಸಂ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೇನ ಇಮೇಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಇಮೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಇಮೇಹಿ ಬ್ಯಞ್ಜನೇಹಿ ಅತ್ಥೋ ವಿಭತ್ತೋ"ತಿ।

"ಪಣ್ಡಿತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ; ಮಹಾಪಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ। ಮಂ ಚೇಪಿ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥ, ಅಹಮ್ಪಿ ಏವಮೇವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ ಯಥಾ ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೇನ ಬ್ಯಾಕತಂ। ಏಸೋ ಚೇವೇತಸ್ಸ [ಏಸೋ ಚೇತಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಏಸೋ ಚೇವ ತಸ್ಸ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಏಸೋಯೇವ ತಸ್ಸ (ಕ॰)] ಅತ್ಥೋ। ಏವಞ್ಚ ನಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಉದ್ದೇಸವಿಭಙ್ಗಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಅರಣವಿಭಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೩೨೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಅರಣವಿಭಙ್ಗಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ನ ಕಾಮಸುಖಮನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ ಹೀನಂ ಗಮ್ಮಂ ಪೋಥುಜ್ಜನಿಕಂ ಅನರಿಯಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ, ನ ಚ ಅತ್ತಕಿಲಮಥಾನುಯೋಗಮನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ ದುಕ್ಖಂ ಅನರಿಯಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ। ಏತೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ [ಏತೇ ಖೋ (ಸೀ॰), ಏತೇ ತೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಉಭೋ ಅನ್ತೇ ಅನುಪಗಮ್ಮ ಮಜ್ಝಿಮಾ ಪಟಿಪದಾ ತಥಾಗತೇನ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಾ, ಚಕ್ಖುಕರಣೀ ಞಾಣಕರಣೀ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಉಸ್ಸಾದನಞ್ಚ ಜಞ್ಞಾ, ಅಪಸಾದನಞ್ಚ ಜಞ್ಞಾ; ಉಸ್ಸಾದನಞ್ಚ ಞತ್ವಾ ಅಪಸಾದನಞ್ಚ ಞತ್ವಾ ನೇವುಸ್ಸಾದೇಯ್ಯ, ನ ಅಪಸಾದೇಯ್ಯ [ನಾಪಸಾದೇಯ್ಯ (ಸೀ॰)], ಧಮ್ಮಮೇವ ದೇಸೇಯ್ಯ। ಸುಖವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಜಞ್ಞಾ; ಸುಖವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಞತ್ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖಮನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ। ರಹೋವಾದಂ ನ ಭಾಸೇಯ್ಯ, ಸಮ್ಮುಖಾ ನ ಖೀಣಂ [ನಾತಿಖೀಣಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಭಣೇ। ಅತರಮಾನೋವ ಭಾಸೇಯ್ಯ, ನೋ ತರಮಾನೋ। ಜನಪದನಿರುತ್ತಿಂ ನಾಭಿನಿವೇಸೇಯ್ಯ, ಸಮಞ್ಞಂ ನಾತಿಧಾವೇಯ್ಯಾತಿ - ಅಯಮುದ್ದೇಸೋ ಅರಣವಿಭಙ್ಗಸ್ಸ।

೩೨೪. '''ನ ಕಾಮಸುಖಮನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ ಹೀನಂ ಗಮ್ಮಂ ಪೋಥುಜ್ಜನಿಕಂ ಅನರಿಯಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ, ನ ಚ ಅತ್ತಕಿಲಮಥಾನುಯೋಗಮನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ ದುಕ್ಖಂ ಅನರಿಯಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತ'ನ್ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ; ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಯೋ ಕಾಮಪಟಿಸನ್ಧಿಸುಖಿನೋ ಸೋಮನಸ್ಸಾನುಯೋಗೋ ಹೀನೋ ಗಮ್ಮೋ ಪೋಥುಜ್ಜನಿಕೋ ಅನರಿಯೋ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೋ, ಸದುಕ್ಖೋ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಉಪಘಾತೋ ಸಉಪಾಯಾಸೋ ಸಪರಿಳಾಹೋ; ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಾ। ಯೋ ಕಾಮಪಟಿಸನ್ಧಿಸುಖಿನೋ ಸೋಮನಸ್ಸಾನುಯೋಗಂ ಅನನುಯೋಗೋ ಹೀನಂ ಗಮ್ಮಂ ಪೋಥುಜ್ಜನಿಕಂ ಅನರಿಯಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ, ಅದುಕ್ಖೋ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅನುಪಘಾತೋ ಅನುಪಾಯಾಸೋ ಅಪರಿಳಾಹೋ; ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಾ। ಯೋ ಅತ್ತಕಿಲಮಥಾನುಯೋಗೋ ದುಕ್ಖೋ ಅನರಿಯೋ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೋ, ಸದುಕ್ಖೋ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಉಪಘಾತೋ ಸಉಪಾಯಾಸೋ ಸಪರಿಳಾಹೋ; ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಾ। ಯೋ ಅತ್ತಕಿಲಮಥಾನುಯೋಗಂ ಅನನುಯೋಗೋ ದುಕ್ಖಂ ಅನರಿಯಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ, ಅದುಕ್ಖೋ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅನುಪಘಾತೋ ಅನುಪಾಯಾಸೋ ಅಪರಿಳಾಹೋ; ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಾ। 'ನ ಕಾಮಸುಖಮನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ ಹೀನಂ ಗಮ್ಮಂ ಪೋಥುಜ್ಜನಿಕಂ ಅನರಿಯಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ, ನ ಚ ಅತ್ತಕಿಲಮಥಾನುಯೋಗಂ ಅನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ ದುಕ್ಖಂ ಅನರಿಯಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತ'ನ್ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೩೨೫. '''ಏತೇ ಖೋ ಉಭೋ ಅನ್ತೇ ಅನುಪಗಮ್ಮ ಮಜ್ಝಿಮಾ ಪಟಿಪದಾ ತಥಾಗತೇನ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಾ, ಚಕ್ಖುಕರಣೀ ಞಾಣಕರಣೀ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ'ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ , ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। 'ಏತೇ ಖೋ ಉಭೋ ಅನ್ತೇ ಅನುಪಗಮ್ಮ ಮಜ್ಝಿಮಾ ಪಟಿಪದಾ ತಥಾಗತೇನ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಾ, ಚಕ್ಖುಕರಣೀ ಞಾಣಕರಣೀ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ'ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ, ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೩೨೬. '''ಉಸ್ಸಾದನಞ್ಚ ಜಞ್ಞಾ, ಅಪಸಾದನಞ್ಚ ಜಞ್ಞಾ; ಉಸ್ಸಾದನಞ್ಚ ಞತ್ವಾ ಅಪಸಾದನಞ್ಚ ಞತ್ವಾ ನೇವುಸ್ಸಾದೇಯ್ಯ, ನ ಅಪಸಾದೇಯ್ಯ, ಧಮ್ಮಮೇವ ದೇಸೇಯ್ಯಾ'ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಸ್ಸಾದನಾ ಚ ಹೋತಿ ಅಪಸಾದನಾ ಚ, ನೋ ಚ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ? 'ಯೇ ಕಾಮಪಟಿಸನ್ಧಿಸುಖಿನೋ ಸೋಮನಸ್ಸಾನುಯೋಗಂ ಅನುಯುತ್ತಾ ಹೀನಂ ಗಮ್ಮಂ ಪೋಥುಜ್ಜನಿಕಂ ಅನರಿಯಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಸದುಕ್ಖಾ ಸಉಪಘಾತಾ ಸಉಪಾಯಾಸಾ ಸಪರಿಳಾಹಾ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನಾ'ತಿ - ಇತಿ ವದಂ [ಇತಿ ಪರಂ (ಕ॰)] ಇತ್ಥೇಕೇ ಅಪಸಾದೇತಿ।

'''ಯೇ ಕಾಮಪಟಿಸನ್ಧಿಸುಖಿನೋ ಸೋಮನಸ್ಸಾನುಯೋಗಂ ಅನನುಯುತ್ತಾ ಹೀನಂ ಗಮ್ಮಂ ಪೋಥುಜ್ಜನಿಕಂ ಅನರಿಯಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಅದುಕ್ಖಾ ಅನುಪಘಾತಾ ಅನುಪಾಯಾಸಾ ಅಪರಿಳಾಹಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಾ'ತಿ - ಇತಿ ವದಂ ಇತ್ಥೇಕೇ ಉಸ್ಸಾದೇತಿ।

'''ಯೇ ಅತ್ತಕಿಲಮಥಾನುಯೋಗಂ ಅನುಯುತ್ತಾ ದುಕ್ಖಂ ಅನರಿಯಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಸದುಕ್ಖಾ ಸಉಪಘಾತಾ ಸಉಪಾಯಾಸಾ ಸಪರಿಳಾಹಾ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನಾ'ತಿ - ಇತಿ ವದಂ ಇತ್ಥೇಕೇ ಅಪಸಾದೇತಿ।

'''ಯೇ ಅತ್ತಕಿಲಮಥಾನುಯೋಗಂ ಅನನುಯುತ್ತಾ ದುಕ್ಖಂ ಅನರಿಯಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಅದುಕ್ಖಾ ಅನುಪಘಾತಾ ಅನುಪಾಯಾಸಾ ಅಪರಿಳಾಹಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಾ'ತಿ - ಇತಿ ವದಂ ಇತ್ಥೇಕೇ ಉಸ್ಸಾದೇತಿ।

'''ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ ಭವಸಂಯೋಜನಂ ಅಪ್ಪಹೀನಂ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಸದುಕ್ಖಾ ಸಉಪಘಾತಾ ಸಉಪಾಯಾಸಾ ಸಪರಿಳಾಹಾ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನಾ'ತಿ - ಇತಿ ವದಂ ಇತ್ಥೇಕೇ ಅಪಸಾದೇತಿ।

“‘ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ ಭವಸಂಯೋಜನಂ ಪಹೀನಂ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಅದುಕ್ಖಾ ಅನುಪಘಾತಾ ಅನುಪಾಯಾಸಾ ಅಪರಿಳಾಹಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಾ’ತಿ - ಇತಿ ವದಂ ಇತ್ಥೇಕೇ ಉಸ್ಸಾದೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಸ್ಸಾದನಾ ಚ ಹೋತಿ ಅಪಸಾದನಾ ಚ, ನೋ ಚ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ।

೩೨೭. “ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇವುಸ್ಸಾದನಾ ಹೋತಿ ನ ಅಪಸಾದನಾ, ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಚ [ಧಮ್ಮದೇಸನಾವ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]? ‘ಯೇ ಕಾಮಪಟಿಸನ್ಧಿಸುಖಿನೋ ಸೋಮನಸ್ಸಾನುಯೋಗಂ ಅನುಯುತ್ತಾ ಹೀನಂ ಗಮ್ಮಂ ಪೋಥುಜ್ಜನಿಕಂ ಅನರಿಯಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಸದುಕ್ಖಾ ಸಉಪಘಾತಾ ಸಉಪಾಯಾಸಾ ಸಪರಿಳಾಹಾ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನಾ’ತಿ - ನ ಏವಮಾಹ। ‘ಅನುಯೋಗೋ ಚ ಖೋ, ಸದುಕ್ಖೋ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಉಪಘಾತೋ ಸಉಪಾಯಾಸೋ ಸಪರಿಳಾಹೋ; ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಾ’ತಿ - ಇತಿ ವದಂ ಧಮ್ಮಮೇವ ದೇಸೇತಿ।

“‘ಯೇ ಕಾಮಪಟಿಸನ್ಧಿಸುಖಿನೋ ಸೋಮನಸ್ಸಾನುಯೋಗಂ ಅನನುಯುತ್ತಾ ಹೀನಂ ಗಮ್ಮಂ ಪೋಥುಜ್ಜನಿಕಂ ಅನರಿಯಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಅದುಕ್ಖಾ ಅನುಪಘಾತಾ ಅನುಪಾಯಾಸಾ ಅಪರಿಳಾಹಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಾ’ತಿ - ನ ಏವಮಾಹ। ‘ಅನನುಯೋಗೋ ಚ ಖೋ, ಅದುಕ್ಖೋ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅನುಪಘಾತೋ ಅನುಪಾಯಾಸೋ ಅಪರಿಳಾಹೋ; ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಾ’ತಿ - ಇತಿ ವದಂ ಧಮ್ಮಮೇವ ದೇಸೇತಿ।

“‘ಯೇ ಅತ್ತಕಿಲಮಥಾನುಯೋಗಂ ಅನುಯುತ್ತಾ ದುಕ್ಖಂ ಅನರಿಯಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಸದುಕ್ಖಾ ಸಉಪಘಾತಾ ಸಉಪಾಯಾಸಾ ಸಪರಿಳಾಹಾ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನಾ’ತಿ - ನ ಏವಮಾಹ। ‘ಅನುಯೋಗೋ ಚ ಖೋ , ಸದುಕ್ಖೋ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಉಪಘಾತೋ ಸಉಪಾಯಾಸೋ ಸಪರಿಳಾಹೋ; ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಾ’ತಿ - ಇತಿ ವದಂ ಧಮ್ಮಮೇವ ದೇಸೇತಿ।

“‘ಯೇ ಅತ್ತಕಿಲಮಥಾನುಯೋಗಂ ಅನನುಯುತ್ತಾ ದುಕ್ಖಂ ಅನರಿಯಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಅದುಕ್ಖಾ ಅನುಪಘಾತಾ ಅನುಪಾಯಾಸಾ ಅಪರಿಳಾಹಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಾ’ತಿ - ನ ಏವಮಾಹ। ‘ಅನನುಯೋಗೋ ಚ ಖೋ, ಅದುಕ್ಖೋ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅನುಪಘಾತೋ ಅನುಪಾಯಾಸೋ ಅಪರಿಳಾಹೋ; ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಾ’ತಿ - ಇತಿ ವದಂ ಧಮ್ಮಮೇವ ದೇಸೇತಿ।

“‘ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ ಭವಸಂಯೋಜನಂ ಅಪ್ಪಹೀನಂ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಸದುಕ್ಖಾ ಸಉಪಘಾತಾ ಸಉಪಾಯಾಸಾ ಸಪರಿಳಾಹಾ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನಾ’ತಿ - ನ ಏವಮಾಹ । ‘ಭವಸಂಯೋಜನೇ ಚ ಖೋ ಅಪ್ಪಹೀನೇ ಭವೋಪಿ ಅಪ್ಪಹೀನೋ ಹೋತೀ’ತಿ - ಇತಿ ವದಂ ಧಮ್ಮಮೇವ ದೇಸೇತಿ।

“‘ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ ಭವಸಂಯೋಜನಂ ಪಹೀನಂ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಅದುಕ್ಖಾ ಅನುಪಘಾತಾ ಅನುಪಾಯಾಸಾ ಅಪರಿಳಾಹಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಾ’ತಿ - ನ ಏವಮಾಹ। ‘ಭವಸಂಯೋಜನೇ ಚ ಖೋ ಪಹೀನೇ ಭವೋಪಿ ಪಹೀನೋ ಹೋತೀ’ತಿ - ಇತಿ ವದಂ ಧಮ್ಮಮೇವ ದೇಸೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇವುಸ್ಸಾದನಾ ಹೋತಿ ನ ಅಪಸಾದನಾ, ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಚ। ‘ಉಸ್ಸಾದನಞ್ಚ ಜಞ್ಞಾ, ಅಪಸಾದನಞ್ಚ ಜಞ್ಞಾ; ಉಸ್ಸಾದನಞ್ಚ ಞತ್ವಾ ಅಪಸಾದನಞ್ಚ ಞತ್ವಾ ನೇವುಸ್ಸಾದೇಯ್ಯ, ನ ಅಪಸಾದೇಯ್ಯ, ಧಮ್ಮಮೇವ ದೇಸೇಯ್ಯಾ’ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೩೨೮. “‘ಸುಖವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಜಞ್ಞಾ; ಸುಖವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಞತ್ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖಮನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯಾ’ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಗುಣಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ, ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸದ್ದಾ... ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಗನ್ಧಾ... ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ... ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ। ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಇದಂ

ವುಚ್ಚತಿ ಕಾಮಸುಖಂ ಮೀಳ್ಹಸುಖಂ ಪುಥುಜ್ಜನಸುಖಂ ಅನರಿಯಸುಖಂ। ‘ನ ಆಸೇವಿತಬ್ಬಂ, ನ ಭಾವೇತಬ್ಬಂ, ನ ಬಹುಲೀಕಾತಬ್ಬಂ, ಭಾಯಿತಬ್ಬಂ ಏತಸ್ಸ ಸುಖಸ್ಸಾ’ತಿ - ವದಾಮಿ। ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸುಖಂ ಪವಿವೇಕಸುಖಂ ಉಪಸಮಸುಖಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಸುಖಂ। ‘ಆಸೇವಿತಬ್ಬಂ, ಭಾವೇತಬ್ಬಂ, ಬಹುಲೀಕಾತಬ್ಬಂ, ನ ಭಾಯಿತಬ್ಬಂ ಏತಸ್ಸ ಸುಖಸ್ಸಾ’ತಿ - ವದಾಮಿ । ‘ಸುಖವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಜಞ್ಞಾ ; ಸುಖವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಞತ್ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖಮನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯಾ’ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೩೨೯. ‘‘‘ರಹೋವಾದಂ ನ ಭಾಸೇಯ್ಯ, ಸಮ್ಮುಖಾ ನ ಖೀಣಂ ಭಣೇ’ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ಜಞ್ಞಾ ರಹೋವಾದಂ ಅಭೂತಂ ಅತಚ್ಛಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ ಸಸಕ್ಕಂ [ಸಮ್ಪತ್ತಂ (ಕ॰)] ತಂ ರಹೋವಾದಂ ನ ಭಾಸೇಯ್ಯ। ಯಮ್ಪಿ ಜಞ್ಞಾ ರಹೋವಾದಂ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ ತಸ್ಸಪಿ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ ಅವಚನಾಯ। ಯಞ್ಚ ಖೋ ಜಞ್ಞಾ ರಹೋವಾದಂ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ ತತ್ರ ಕಾಲಞ್ಞೂ ಅಸ್ಸ ತಸ್ಸ ರಹೋವಾದಸ್ಸ ವಚನಾಯ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ಜಞ್ಞಾ ಸಮ್ಮುಖಾ ಖೀಣವಾದಂ ಅಭೂತಂ ಅತಚ್ಛಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ ಸಸಕ್ಕಂ ತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಖೀಣವಾದಂ ನ ಭಾಸೇಯ್ಯ। ಯಮ್ಪಿ ಜಞ್ಞಾ ಸಮ್ಮುಖಾ ಖೀಣವಾದಂ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ ತಸ್ಸಪಿ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ ಅವಚನಾಯ। ಯಞ್ಚ ಖೋ ಜಞ್ಞಾ ಸಮ್ಮುಖಾ ಖೀಣವಾದಂ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ ತತ್ರ ಕಾಲಞ್ಞೂ ಅಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖಾ ಖೀಣವಾದಸ್ಸ ವಚನಾಯ। ‘ರಹೋವಾದಂ ನ ಭಾಸೇಯ್ಯ, ಸಮ್ಮುಖಾ ನ ಖೀಣಂ ಭಣೇ’ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ, ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೩೩೦. ‘‘‘ಅತರಮಾನೋವ ಭಾಸೇಯ್ಯ ನೋ ತರಮಾನೋ’ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತರಮಾನಸ್ಸ ಭಾಸತೋ ಕಾಯೋಪಿ ಕಿಲಮತಿ, ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಉಪಹಞ್ಞತಿ [ಊಹಞ್ಞತಿ (ಸೀ॰)], ಸರೋಪಿ ಉಪಹಞ್ಞತಿ [ಊಹಞ್ಞತಿ (ಸೀ॰)], ಕಣ್ಠೋಪಿ ಆತುರೀಯತಿ, ಅವಿಸಟ್ಠಮ್ಪಿ ಹೋತಿ ಅವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ತರಮಾನಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತರಮಾನಸ್ಸ ಭಾಸತೋ ಕಾಯೋಪಿ ನ ಕಿಲಮತಿ, ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಉಪಹಞ್ಞತಿ, ಸರೋಪಿ ನ ಉಪಹಞ್ಞತಿ, ಕಣ್ಠೋಪಿ ನ ಆತುರೀಯತಿ, ವಿಸಟ್ಠಮ್ಪಿ ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅತರಮಾನಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ। ‘ಅತರಮಾನೋವ ಭಾಸೇಯ್ಯ, ನೋ ತರಮಾನೋ’ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ, ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೩೩೧. ‘‘‘ಜನಪದನಿರುತ್ತಿಂ ನಾಭಿನಿವೇಸೇಯ್ಯ, ಸಮಞ್ಞಂ ನಾತಿಧಾವೇಯ್ಯಾ’ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜನಪದನಿರುತ್ತಿಯಾ ಚ ಅಭಿನಿವೇಸೋ ಹೋತಿ ಸಮಞ್ಞಾಯ ಚ ಅತಿಸಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತದೇವೇಕಚ್ಚೇಸು ಜನಪದೇಸು ‘ಪಾತೀ’ತಿ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ, ‘ಪತ್ತ’ನ್ತಿ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ , ‘ವಿತ್ತ’ನ್ತಿ [ವಿಟ್ಠನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ, ‘ಸರಾವ’ನ್ತಿ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ ‘ಧಾರೋಪ’ನ್ತಿ [ಹರೋಸನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ, ‘ಪೋಣ’ನ್ತಿ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ, ‘ಪಿಸೀಲವ’ನ್ತಿ [ಪಿಸೀಲನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಪಿಪಿಲನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ। ಇತಿ ಯಥಾ ಯಥಾ ನಂ ತೇಸು ತೇಸು ಜನಪದೇಸು ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ ತಥಾ ತಥಾ ಥಾಮಸಾ ಪರಾಮಾಸಾ [ಪರಾಮಸ್ಸ (ಸೀ॰)] ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ವೋಹರತಿ - ‘ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ , ಮೋಘಮಞ್ಞ’ನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜನಪದನಿರುತ್ತಿಯಾ ಚ ಅಭಿನಿವೇಸೋ ಹೋತಿ ಸಮಞ್ಞಾಯ ಚ ಅತಿಸಾರೋ।

೩೩೨. ‘‘ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜನಪದನಿರುತ್ತಿಯಾ ಚ ಅನಭಿನಿವೇಸೋ ಹೋತಿ ಸಮಞ್ಞಾಯ ಚ ಅನತಿಸಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತದೇವೇಕಚ್ಚೇಸು ಜನಪದೇಸು ‘ಪಾತೀ’ತಿ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ, ‘ಪತ್ತ’ನ್ತಿ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ, ‘ವಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ, ‘ಸರಾವ’ನ್ತಿ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ, ‘ಧಾರೋಪ’ನ್ತಿ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ, ‘ಪೋಣ’ನ್ತಿ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ, ‘ಪಿಸೀಲವ’ನ್ತಿ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ। ಇತಿ ಯಥಾ ಯಥಾ ನಂ ತೇಸು ತೇಸು ಜನಪದೇಸು ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ ‘ಇದಂ ಕಿರ ಮೇ [ಇದಂ ಕಿರ ತೇ ಚ (ಕ॰)] ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸನ್ಧಾಯ ವೋಹರನ್ತೀ’ತಿ ತಥಾ ತಥಾ ವೋಹರತಿ

ಅಪರಾಮಸಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜನಪದನಿರುತ್ತಿಯಾ ಚ ಅನಭಿನಿವೇಸೋ ಹೋತಿ, ಸಮಞ್ಞಾಯ ಚ ಅನತಿಸಾರೋ। 'ಜನಪದನಿರುತ್ತಿಂ ನಾಭಿನಿವೇಸೇಯ್ಯ ಸಮಞ್ಞಂ ನಾತಿಧಾವೇಯ್ಯಾ'ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ, ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೩೩೩. "ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋ ಕಾಮಪಟಿಸನ್ಧಿಸುಖಿನೋ ಸೋಮನಸ್ಸಾನುಯೋಗೋ ಹೀನೋ ಗಮ್ಮೋ ಪೋಥುಜ್ಜನಿಕೋ ಅನರಿಯೋ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೋ, ಸದುಕ್ಖೋ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಉಪಘಾತೋ ಸಉಪಾಯಾಸೋ ಸಪರಿಳಾಹೋ; ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಾ। ತಸ್ಮಾ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸರಣೋ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋ ಕಾಮಪಟಿಸನ್ಧಿಸುಖಿನೋ ಸೋಮನಸ್ಸಾನುಯೋಗಂ ಅನನುಯೋಗೋ ಹೀನಂ ಗಮ್ಮಂ ಪೋಥುಜ್ಜನಿಕಂ ಅನರಿಯಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ, ಅದುಕ್ಖೋ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅನುಪಘಾತೋ ಅನುಪಾಯಾಸೋ ಅಪರಿಳಾಹೋ; ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಾ। ತಸ್ಮಾ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅರಣೋ।

೩೩೪. "ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋ ಅತ್ತಕಿಲಮಥಾನುಯೋಗೋ ದುಕ್ಖೋ ಅನರಿಯೋ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೋ, ಸದುಕ್ಖೋ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಉಪಘಾತೋ ಸಉಪಾಯಾಸೋ ಸಪರಿಳಾಹೋ; ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಾ। ತಸ್ಮಾ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸರಣೋ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋ ಅತ್ತಕಿಲಮಥಾನುಯೋಗಂ ಅನನುಯೋಗೋ ದುಕ್ಖಂ ಅನರಿಯಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ, ಅದುಕ್ಖೋ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅನುಪಘಾತೋ ಅನುಪಾಯಾಸೋ ಅಪರಿಳಾಹೋ; ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಾ। ತಸ್ಮಾ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅರಣೋ।

೩೩೫. "ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾಯಂ ಮಜ್ಝಿಮಾ ಪಟಿಪದಾ ತಥಾಗತೇನ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಾ, ಚಕ್ಖುಕರಣೀ ಞಾಣಕರಣೀ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಅದುಕ್ಖೋ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅನುಪಘಾತೋ ಅನುಪಾಯಾಸೋ ಅಪರಿಳಾಹೋ; ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಾ । ತಸ್ಮಾ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅರಣೋ।

೩೩೬. "ತತ್ರ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾಯಂ ಉಸ್ಸಾದನಾ ಚ ಅಪಸಾದನಾ ಚ ನೋ ಚ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ, ಸದುಕ್ಖೋ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಉಪಘಾತೋ ಸಉಪಾಯಾಸೋ ಸಪರಿಳಾಹೋ; ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಾ। ತಸ್ಮಾ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸರಣೋ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾಯಂ ನೇವುಸ್ಸಾದನಾ ಚ ನ ಅಪಸಾದನಾ ಚ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಚ, ಅದುಕ್ಖೋ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅನುಪಘಾತೋ ಅನುಪಾಯಾಸೋ ಅಪರಿಳಾಹೋ; ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಾ। ತಸ್ಮಾ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅರಣೋ।

೩೩೭. "ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮಿದಂ ಕಾಮಸುಖಂ ಮೀಳ್ಹಸುಖಂ ಪೋಥುಜ್ಜನಸುಖಂ ಅನರಿಯಸುಖಂ , ಸದುಕ್ಖೋ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಉಪಘಾತೋ ಸಉಪಾಯಾಸೋ ಸಪರಿಳಾಹೋ; ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಾ। ತಸ್ಮಾ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸರಣೋ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮಿದಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸುಖಂ ಪವಿವೇಕಸುಖಂ ಉಪಸಮಸುಖಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಸುಖಂ, ಅದುಕ್ಖೋ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅನುಪಘಾತೋ ಅನುಪಾಯಾಸೋ ಅಪರಿಳಾಹೋ; ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಾ। ತಸ್ಮಾ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅರಣೋ।

೩೩೮. "ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ರಹೋವಾದೋ ಅಭೂತೋ ಅತಚ್ಛೋ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೋ, ಸದುಕ್ಖೋ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಉಪಘಾತೋ ಸಉಪಾಯಾಸೋ ಸಪರಿಳಾಹೋ; ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಾ। ತಸ್ಮಾ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸರಣೋ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ರಹೋವಾದೋ ಭೂತೋ ತಚ್ಛೋ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೋ, ಸದುಕ್ಖೋ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಉಪಘಾತೋ ಸಉಪಾಯಾಸೋ ಸಪರಿಳಾಹೋ; ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಾ। ತಸ್ಮಾ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸರಣೋ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ರಹೋವಾದೋ ಭೂತೋ ತಚ್ಛೋ ಅತ್ಥಸಂಹಿತೋ, ಅದುಕ್ಖೋ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅನುಪಘಾತೋ ಅನುಪಾಯಾಸೋ ಅಪರಿಳಾಹೋ; ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಾ। ತಸ್ಮಾ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅರಣೋ।

೩೩೯. "ತತ್ರ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಖೀಣವಾದೋ ಅಭೂತೋ ಅತಚ್ಛೋ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೋ, ಸದುಕ್ಖೋ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಉಪಘಾತೋ ಸಉಪಾಯಾಸೋ ಸಪರಿಳಾಹೋ; ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಾ। ತಸ್ಮಾ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸರಣೋ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಖೀಣವಾದೋ ಭೂತೋ ತಚ್ಛೋ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೋ, ಸದುಕ್ಖೋ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಉಪಘಾತೋ

ಸಉಪಾಯಾಸೋ ಸಪರಿಳಾಹೋ; ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಾ। ತಸ್ಮಾ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸರಣೋ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಖೀಣವಾದೋ ಭೂತೋ ತಚ್ಛೋ ಅತ್ಥಸಂಹಿತೋ, ಅದುಕ್ಖೋ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅನುಪಘಾತೋ ಅನುಪಾಯಾಸೋ ಅಪರಿಳಾಹೋ; ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಾ। ತಸ್ಮಾ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅರಣೋ।

೩೪೦. "ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮಿದಂ ತರಮಾನಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ, ಸದುಕ್ಖೋ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಉಪಘಾತೋ ಸಉಪಾಯಾಸೋ ಸಪರಿಳಾಹೋ; ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಾ। ತಸ್ಮಾ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸರಣೋ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಯಮಿದಂ ಅತರಮಾನಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ, ಅದುಕ್ಖೋ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅನುಪಘಾತೋ ಅನುಪಾಯಾಸೋ ಅಪರಿಳಾಹೋ; ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಾ। ತಸ್ಮಾ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅರಣೋ।

೩೪೧. "ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಜನಪದನಿರುತ್ತಿಯಾ ಚ ಅಭಿನಿವೇಸೋ ಸಮಞ್ಞಾಯ ಚ ಅತಿಸಾರೋ, ಸದುಕ್ಖೋ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಉಪಘಾತೋ ಸಉಪಾಯಾಸೋ ಸಪರಿಳಾಹೋ; ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಾ। ತಸ್ಮಾ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸರಣೋ। ತತ್ರ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಜನಪದನಿರುತ್ತಿಯಾ ಚ ಅನಭಿನಿವೇಸೋ ಸಮಞ್ಞಾಯ ಚ ಅನತಿಸಾರೋ, ಅದುಕ್ಖೋ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅನುಪಘಾತೋ ಅನುಪಾಯಾಸೋ ಅಪರಿಳಾಹೋ; ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಾ। ತಸ್ಮಾ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅರಣೋ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ಸರಣಞ್ಚ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮ, ಅರಣಞ್ಚ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮ; ಸರಣಞ್ಚ ಧಮ್ಮಂ ಞತ್ವಾ ಅರಣಞ್ಚ ಧಮ್ಮಂ ಞತ್ವಾ ಅರಣಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ಸುಭೂತಿ ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲಪುತ್ತೋ ಅರಣಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಅರಣವಿಭಙ್ಗಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ನವಮಂ।

೧೦. ಧಾತುವಿಭಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೩೪೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಮಗಧೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಯೇನ ರಾಜಗಹಂ ತದವಸರಿ; ಯೇನ ಭಗ್ಗವೋ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗ್ಗವಂ ಕುಮ್ಭಕಾರಂ ಏತದವೋಚ – "ಸಚೇ ತೇ, ಭಗ್ಗವ, ಅಗರು ವಿಹರೇಮು ಆವೇಸನೇ [ವಿಹರಾಮಾವೇಸನೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ವಿಹರಾಮ ನಿವೇಸನೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ವಿಹರೇಮು ನಿವೇಸನೇ (ಕ॰)] ಏಕರತ್ತ"ನ್ತಿ। "ನ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಗರು। ಅತ್ಥಿ ಚೇತ್ಥ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಪಠಮಂ ವಾಸೂಪಗತೋ। ಸಚೇ ಸೋ ಅನುಜಾನಾತಿ, ವಿಹರಥ [ವಿಹರ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಭನ್ತೇ, ಯಥಾಸುಖ"ನ್ತಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಪುಕ್ಕುಸಾತಿ ನಾಮ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಸದ್ಧಾಯ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಕುಮ್ಭಕಾರಾವೇಸನೇ [ಕುಮ್ಭಕಾರನಿವೇಸನೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಪಠಮಂ ವಾಸೂಪಗತೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಪುಕ್ಕುಸಾತಿ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಪುಕ್ಕುಸಾತಿಂ ಏತದವೋಚ – "ಸಚೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಗರು ವಿಹರೇಮು ಆವೇಸನೇ ಏಕರತ್ತ"ನ್ತಿ। "ಉರುನ್ದಂ, ಆವುಸೋ [ಉರೂನ್ದಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಉರುದ್ಧಂ (ಕ॰) ದೀ॰ ನಿ॰ ೨ ಸಕ್ಕಪಞ್ಹಸುತ್ತಟೀಕಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ], ಕುಮ್ಭಕಾರಾವೇಸನಂ। ವಿಹರತಾಯಸ್ಮಾ ಯಥಾಸುಖ"ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಕುಮ್ಭಕಾರಾವೇಸನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ತಿಣಸನ್ಥಾರಕಂ [ತಿಣಸನ್ಥರಿಕಂ (ಸೀ॰), ತಿಣಸನ್ಥರಕಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಅಥ ಖೋ

ಭಗವಾ ಬಹುದೇವ ರತ್ತಿಂ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ವೀತಿನಾಮೇಸಿ। ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ಪುಕ್ಕುಸಾತಿ ಬಹುದೇವ ರತ್ತಿಂ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ವೀತಿನಾಮೇಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವತೋ ಏತದಹೋಸಿ – ''ಪಾಸಾದಿಕಂ ಖೋ ಅಯಂ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಇರಿಯತಿ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ''ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಪುಕ್ಕುಸಾತಿಂ ಏತದವೋಚ – ''ಕಂಸಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತೋ? ಕೋ ವಾ ತೇ ಸತ್ಥಾ? ಕಸ್ಸ ವಾ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ರೋಚೇಸೀ''ತಿ? ''ಅತ್ಥಾವುಸೋ, ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಸಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಸಕ್ಯಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। ತಂ ಖೋ ಪನ ಭಗವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ – 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ'ತಿ । ತಾಹಂ ಭಗವನ್ತಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। ಸೋ ಚ ಮೇ ಭಗವಾ ಸತ್ಥಾ। ತಸ್ಸ ಚಾಹಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ರೋಚೇಮೀ''ತಿ। ''ಕಹಂ ಪನ, ಭಿಕ್ಖು, ಏತರಹಿ ಸೋ ಭಗವಾ ವಿಹರತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ''ತಿ। ''ಅತ್ಥಾವುಸೋ, ಉತ್ತರೇಸು ಜನಪದೇಸು ಸಾವತ್ಥಿ ನಾಮ ನಗರಂ। ತತ್ಥ ಸೋ ಭಗವಾ ಏತರಹಿ ವಿಹರತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ''ತಿ। ''ದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬೋ ಪನ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಸೋ ಭಗವಾ; ದಿಸ್ವಾ ಚ ಪನ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸೀ''ತಿ? ''ನ ಖೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬೋ ಸೋ ಭಗವಾ; ದಿಸ್ವಾ ಚಾಹಂ ನ ಜಾನೇಯ್ಯ''ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವತೋ ಏತದಹೋಸಿ – ''ಮಮಞ್ಚ ಖ್ವಾಯಂ [ಮಂ ತ್ವಾಯಂ (ಸೀ॰), ಮಮಂ ಖ್ವಾಯಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಮಂ ಖ್ವಾಯಂ (ಪೀ॰)] ಕುಲಪುತ್ತೋ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। ಯಂನೂನಸ್ಸಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯ''ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಪುಕ್ಕುಸಾತಿಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ''ಧಮ್ಮಂ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ''ತಿ। ''ಏವಮಾವುಸೋ''ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಪುಕ್ಕುಸಾತಿ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

೩೪೩. '''ಛಧಾತುರೋ [ಛದ್ಧಾತುರೋ (ಸೀ॰)] ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪುರಿಸೋ ಛಫಸ್ಸಾಯತನೋ ಅಟ್ಠಾರಸಮನೋಪವಿಚಾರೋ ಚತುರಾಧಿಟ್ಠಾನೋ; ಯತ್ಥ ಠಿತಂ ಮಞ್ಞಸ್ಸವಾ ನಪ್ಪವತ್ತನ್ತಿ, ಮಞ್ಞಸ್ಸವೇ ಖೋ ಪನ ನಪ್ಪವತ್ತಮಾನೇ ಮುನಿ ಸನ್ತೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಪಞ್ಞಂ ನಪ್ಪಮಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಸಚ್ಚಮನುರಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಚಾಗಮನುಬ್ರೂಹೇಯ್ಯ, ಸನ್ತಿಮೇವ ಸೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯಾ'ತಿ – ಅಯಮುದ್ದೇಸೋ ಧಾತುವಿಭಙ್ಗಸ್ಸ [ಛಧಾತುವಿಭಙ್ಗಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]।

೩೪೪. '''ಛಧಾತುರೋ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪುರಿಸೋ'ತಿ – ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? (ಛಯಿಮಾ, ಭಿಕ್ಖು, ಧಾತುಯೋ) [( ) ನತ್ಥಿ ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು] – ಪಥವೀಧಾತು, ಆಪೋಧಾತು, ತೇಜೋಧಾತು, ವಾಯೋಧಾತು, ಆಕಾಸಧಾತು, ವಿಞ್ಞಾಣಧಾತು। 'ಛಧಾತುರೋ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪುರಿಸೋ'ತಿ – ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ, ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೩೪೫. '''ಛಫಸ್ಸಾಯತನೋ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪುರಿಸೋ'ತಿ – ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಾಯತನಂ, ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸಾಯತನಂ, ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸಾಯತನಂ, ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಾಯತನಂ, ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಾಯತನಂ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಾಯತನಂ। 'ಛಫಸ್ಸಾಯತನೋ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪುರಿಸೋ'ತಿ – ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ, ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೩೪೬. '''ಅಟ್ಠಾರಸಮನೋಪವಿಚಾರೋ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪುರಿಸೋ'ತಿ – ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಸೋಮನಸ್ಸಟ್ಠಾನೀಯಂ ರೂಪಂ ಉಪವಿಚರತಿ, ದೋಮನಸ್ಸಟ್ಠಾನೀಯಂ ರೂಪಂ ಉಪವಿಚರತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಾಟ್ಠಾನೀಯಂ ರೂಪಂ ಉಪವಿಚರತಿ; ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ… ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ… ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ… ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಸೋಮನಸ್ಸಟ್ಠಾನೀಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಉಪವಿಚರತಿ, ದೋಮನಸ್ಸಟ್ಠಾನೀಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಉಪವಿಚರತಿ , ಉಪೇಕ್ಖಾಟ್ಠಾನೀಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಉಪವಿಚರತಿ – ಇತಿ ಛ

ಸೋಮನಸ್ಸುಪವಿಚಾರಾ, ಛ ದೋಮನಸ್ಸುಪವಿಚಾರಾ, ಛ ಉಪೇಕ್ಖುಪವಿಚಾರಾ। ‘ಅಟ್ಠಾರಸಮನೋಪವಿಚಾರೋ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪುರಿಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ, ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೩೪೭. ‘‘‘ಚತುರಾಧಿಟ್ಠಾನೋ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪುರಿಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಪಞ್ಞಾಧಿಟ್ಠಾನೋ, ಸಚ್ಚಾಧಿಟ್ಠಾನೋ, ಚಾಗಾಧಿಟ್ಠಾನೋ, ಉಪಸಮಾಧಿಟ್ಠಾನೋ। ‘ಚತುರಾಧಿಟ್ಠಾನೋ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪುರಿಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೩೪೮. ‘‘‘ಪಞ್ಞಂ ನಪ್ಪಮಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಸಚ್ಚಮನುರಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಚಾಗಮನುಬ್ರೂಹೇಯ್ಯ, ಸನ್ತಿಮೇವ ಸೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯಾ’ತಿ – ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಞ್ಞಂ ನಪ್ಪಮಜ್ಜತಿ? ಛಯಿಮಾ, ಭಿಕ್ಖು, ಧಾತುಯೋ – ಪಥವೀಧಾತು, ಆಪೋಧಾತು, ತೇಜೋಧಾತು, ವಾಯೋಧಾತು, ಆಕಾಸಧಾತು, ವಿಞ್ಞಾಣಧಾತು।

೩೪೯. ‘‘ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಥವೀಧಾತು? ಪಥವೀಧಾತು ಸಿಯಾ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಸಿಯಾ ಬಾಹಿರಾ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಪಥವೀಧಾತು? ಯಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಕಕ್ಖಳಂ ಖರಿಗತಂ ಉಪಾದಿನ್ನಂ [ಉಪಾದಿಣ್ಣಂ (ಪೀ॰ ಕ॰)], ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಕೇಸಾ ಲೋಮಾ ನಖಾ ದನ್ತಾ ತಚೋ ಮಂಸಂ ನ್ಹಾರು ಅಟ್ಠಿ ಅಟ್ಠಿಮಿಞ್ಜಂ [ಅಟ್ಠಿಮಿಞ್ಜಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ವಕ್ಕಂ ಹದಯಂ ಯಕನಂ ಕಿಲೋಮಕಂ ಪಿಹಕಂ ಪಪ್ಫಾಸಂ ಅನ್ತಂ ಅನ್ತಗುಣಂ ಉದರಿಯಂ ಕರೀಸಂ, ಯಂ ವಾ ಪನಞ್ಞಮ್ಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಕಕ್ಖಳಂ ಖರಿಗತಂ ಉಪಾದಿನ್ನಂ – ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಪಥವೀಧಾತು। ಯಾ ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಪಥವೀಧಾತು ಯಾ ಚ ಬಾಹಿರಾ ಪಥವೀಧಾತು ಪಥವೀಧಾತುರೇವೇಸಾ । ‘ತಂ ನೇತಂ ಮಮ ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ – ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿರಾಜೇತಿ।

೩೫೦. ‘‘ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖು, ಆಪೋಧಾತು? ಆಪೋಧಾತು ಸಿಯಾ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಸಿಯಾ ಬಾಹಿರಾ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಆಪೋಧಾತು? ಯಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಆಪೋ ಆಪೋಗತಂ ಉಪಾದಿನ್ನಂ ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಪಿತ್ತಂ ಸೇಮ್ಹಂ ಪುಬ್ಬೋ ಲೋಹಿತಂ ಸೇದೋ ಮೇದೋ ಅಸ್ಸು ವಸಾ ಖೇಳೋ ಸಿಙ್ಘಾಣಿಕಾ ಲಸಿಕಾ ಮುತ್ತಂ, ಯಂ ವಾ ಪನಞ್ಞಮ್ಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಆಪೋ ಆಪೋಗತಂ ಉಪಾದಿನ್ನಂ – ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಆಪೋಧಾತು। ಯಾ ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಆಪೋಧಾತು ಯಾ ಚ ಬಾಹಿರಾ ಆಪೋಧಾತು ಆಪೋಧಾತುರೇವೇಸಾ। ‘ತಂ ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ – ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಆಪೋಧಾತುಯಾ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಆಪೋಧಾತುಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿರಾಜೇತಿ।

೩೫೧. ‘‘ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖು, ತೇಜೋಧಾತು? ತೇಜೋಧಾತು ಸಿಯಾ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಸಿಯಾ ಬಾಹಿರಾ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ತೇಜೋಧಾತು? ಯಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ತೇಜೋ ತೇಜೋಗತಂ ಉಪಾದಿನ್ನಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಯೇನ ಚ ಸನ್ತಪ್ಪತಿ, ಯೇನ ಚ ಜೀರೀಯತಿ, ಯೇನ ಚ ಪರಿಡಯ್ಹತಿ, ಯೇನ ಚ ಅಸಿತಪೀತಖಾಯಿತಸಾಯಿತಂ ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಣಾಮಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಯಂ ವಾ ಪನಞ್ಞಮ್ಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ತೇಜೋ ತೇಜೋಗತಂ ಉಪಾದಿನ್ನಂ – ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ತೇಜೋಧಾತು। ಯಾ ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ತೇಜೋಧಾತು ಯಾ ಚ ಬಾಹಿರಾ ತೇಜೋಧಾತು ತೇಜೋಧಾತುರೇವೇಸಾ। ‘ತಂ ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ – ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ತೇಜೋಧಾತುಯಾ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ತೇಜೋಧಾತುಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿರಾಜೇತಿ।

೩೫೨. ‘‘ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖು, ವಾಯೋಧಾತು? ವಾಯೋಧಾತು ಸಿಯಾ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಸಿಯಾ ಬಾಹಿರಾ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ವಾಯೋಧಾತು? ಯಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವಾಯೋ ವಾಯೋಗತಂ ಉಪಾದಿನ್ನಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಉದ್ಧಙ್ಗಮಾ ವಾತಾ

ಅಧೋಗಮಾ ವಾತಾ ಕುಚ್ಛಿಸಯಾ ವಾತಾ ಕೋಟ್ಠಾಸಯಾ [ಕೋಟ್ಠಸಯಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಾತಾ ಅಙ್ಗಮಙ್ಗಾನುಸಾರಿನೋ ವಾತಾ ಅಸ್ಸಾಸೋ ಪಸ್ಸಾಸೋ ಇತಿ, ಯಂ ವಾ ಪನಞ್ಞಮ್ಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವಾಯೋ ವಾಯೋಗತಂ ಉಪಾದಿನ್ನಂ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ವಾಯೋಧಾತು। ಯಾ ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ವಾಯೋಧಾತು ಯಾ ಚ ಬಾಹಿರಾ ವಾಯೋಧಾತು ವಾಯೋಧಾತುರೇವೇಸಾ। 'ತಂ ನೇತಂ ಮಮ , ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ , ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ - ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿರಾಜೇತಿ।

೩೫೩. "ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖು, ಆಕಾಸಧಾತು? ಆಕಾಸಧಾತು ಸಿಯಾ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಸಿಯಾ ಬಾಹಿರಾ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಆಕಾಸಧಾತು ? ಯಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಆಕಾಸಂ ಆಕಾಸಗತಂ ಉಪಾದಿನ್ನಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಕಣ್ಣಚ್ಛಿದ್ದಂ ನಾಸಚ್ಛಿದ್ದಂ ಮುಖದ್ವಾರಂ ಯೇನ ಚ ಅಸಿತಪೀತಖಾಯಿತಸಾಯಿತಂ ಅಜ್ಝೋಹರತಿ, ಯತ್ಥ ಚ ಅಸಿತಪೀತಖಾಯಿತಸಾಯಿತಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ, ಯೇನ ಚ ಅಸಿತಪೀತಖಾಯಿತಸಾಯಿತಂ ಅಧೋಭಾಗಂ [ಅಧೋಭಾಗಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰) ದೇವದೂತಸುತ್ತೇನ ಸಮೇತಿ] ನಿಕ್ಖಮತಿ, ಯಂ ವಾ ಪನಞ್ಞಮ್ಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಆಕಾಸಂ ಆಕಾಸಗತಂ ಅಘಂ ಅಘಗತಂ ವಿವರಂ ವಿವರಗತಂ ಅಸಮ್ಫುಟ್ಠಂ ಮಂಸಲೋಹಿತೇಹಿ ಉಪಾದಿನ್ನಂ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಭಿಕ್ಖು ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಆಕಾಸಧಾತು। ಯಾ ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಆಕಾಸಧಾತು ಯಾ ಚ ಬಾಹಿರಾ ಆಕಾಸಧಾತು ಆಕಾಸಧಾತುರೇವೇಸಾ। 'ತಂ ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ - ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಆಕಾಸಧಾತುಯಾ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಆಕಾಸಧಾತುಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿರಾಜೇತಿ।

೩೫೪. "ಅಥಾಪರಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂಯೇವ ಅವಸಿಸ್ಸತಿ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಪರಿಯೋದಾತಂ। ತೇನ ಚ ವಿಞ್ಞಾಣೇನ ಕಿಂ [ತೇನ ವಿಞ್ಞಾಣೇನ ಕಿಞ್ಚ (ಸೀ॰)] ವಿಜಾನಾತಿ? 'ಸುಖ'ನ್ತಿಪಿ ವಿಜಾನಾತಿ, 'ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿಪಿ ವಿಜಾನಾತಿ, 'ಅದುಕ್ಖಮಸುಖ'ನ್ತಿಪಿ ವಿಜಾನಾತಿ। ಸುಖವೇದನಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಸೋ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। 'ತಸ್ಸೇವ ಸುಖವೇದನಿಯಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಯಂ ತಜ್ಜಂ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖವೇದನಿಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ಸಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸಾ ವೂಪಸಮ್ಮತೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

೩೫೫. "ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ। ಸೋ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। 'ತಸ್ಸೇವ ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಯಂ ತಜ್ಜಂ ವೇದಯಿತಂ ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಸಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸಾ ವೂಪಸಮ್ಮತೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

೩೫೬. "ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಸೋ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। 'ತಸ್ಸೇವ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನಿಯಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಯಂ ತಜ್ಜಂ ವೇದಯಿತಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನಿಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ ಸಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸಾ ವೂಪಸಮ್ಮತೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

೩೫೭. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖು, ದ್ವಿನ್ನಂ ಕಟ್ಠಾನಂ ಸಙ್ಘಟ್ಟಾ [ಸಮ್ಫಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಸಙ್ಘಟಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಸಮೋಧಾನಾ ಉಸ್ಮಾ ಜಾಯತಿ, ತೇಜೋ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತತಿ, ತೇಸಂಯೇವ ದ್ವಿನ್ನಂ ಕಟ್ಠಾನಂ ನಾನಾಭಾವಾ ವಿಕ್ಖೇಪಾ ಯಾ ತಜ್ಜಾ ಉಸ್ಮಾ ಸಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸಾ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸುಖವೇದನಿಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಸೋ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। 'ತಸ್ಸೇವ ಸುಖವೇದನಿಯಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ

ನಿರೋಧಾ ಯಂ ತಜ್ಜಂ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖವೇದನಿಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ಸಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸಾ ವೂಪಸಮ್ಮತೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

೩೫೮. "ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ। ಸೋ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। 'ತಸ್ಸೇವ ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಯಂ ತಜ್ಜಂ ವೇದಯಿತಂ ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಸಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸಾ ವೂಪಸಮ್ಮತೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

೩೫೯. "ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನಿಯಂ , ಭಿಕ್ಖು, ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಸೋ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। 'ತಸ್ಸೇವ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನಿಯಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಯಂ ತಜ್ಜಂ ವೇದಯಿತಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನಿಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ ಸಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸಾ ವೂಪಸಮ್ಮತೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

೩೬೦. "ಅಥಾಪರಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಯೇವ ಅವಸಿಸ್ಸತಿ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಪರಿಯೋದಾತಾ ಮುದು ಚ ಕಮ್ಮಞ್ಞಾ ಚ ಪಭಸ್ಸರಾ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖು, ದಕ್ಖೋ ಸುವಣ್ಣಕಾರೋ ವಾ ಸುವಣ್ಣಕಾರನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ಉಕ್ಕಂ ಬನ್ಧೇಯ್ಯ, ಉಕ್ಕಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಉಕ್ಕಾಮುಖಂ ಆಲಿಮ್ಪೇಯ್ಯ, ಉಕ್ಕಾಮುಖಂ ಆಲಿಮ್ಪೇತ್ವಾ ಸಣ್ಡಾಸೇನ ಜಾತರೂಪಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಕ್ಕಾಮುಖೇ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ತಮೇನಂ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಅಭಿಧಮೇಯ್ಯ, ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಉದಕೇನ ಪರಿಪ್ಫೋಸೇಯ್ಯ, ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖೇಯ್ಯ, ತಂ ಹೋತಿ ಜಾತರೂಪಂ [ಜಾತರೂಪಂ ಧನ್ತಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸುಧನ್ತಂ ನಿದ್ಧನ್ತಂ ನೀಹಟಂ [ನಿಹತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ನಿನ್ನೀತಕಸಾವಂ [ನಿಹತಕಸಾವಂ (ಕ॰)] ಮುದು ಚ ಕಮ್ಮಞ್ಞಞ್ಚ ಪಭಸ್ಸರಞ್ಚ, ಯಸ್ಸಾ ಯಸ್ಸಾ ಚ ಪಿಳನ್ಧನವಿಕತಿಯಾ ಆಕಙ್ಖತಿ - ಯದಿ ಪಟ್ಟಿಕಾಯ [ಪವಟ್ಟಿಕಾಯ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಯದಿ ಕುಣ್ಡಲಾಯ ಯದಿ ಗೀವೇಯ್ಯಕಾಯ ಯದಿ ಸುವಣ್ಣಮಾಲಾಯ ತಞ್ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಅನುಭೋತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಥಾಪರಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಯೇವ ಅವಸಿಸ್ಸತಿ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಪರಿಯೋದಾತಾ ಮುದು ಚ ಕಮ್ಮಞ್ಞಾ ಚ ಪಭಸ್ಸರಾ ಚ।

೩೬೧. "ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ಇಮಞ್ಚೇ ಅಹಂ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಏವಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಏವಂ ಪರಿಯೋದಾತಂ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಂಹರೇಯ್ಯಂ, ತದನುಧಮ್ಮಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇಯ್ಯಂ। ಏವಂ ಮೇ ಅಯಂ ಉಪೇಕ್ಖಾ ತಂನಿಸ್ಸಿತಾ ತದುಪಾದಾನಾ ಚಿರಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ। ಇಮಞ್ಚೇ ಅಹಂ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಏವಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಏವಂ ಪರಿಯೋದಾತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಂಹರೇಯ್ಯಂ, ತದನುಧಮ್ಮಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇಯ್ಯಂ। ಏವಂ ಮೇ ಅಯಂ ಉಪೇಕ್ಖಾ ತಂನಿಸ್ಸಿತಾ ತದುಪಾದಾನಾ ಚಿರಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ। ಇಮಞ್ಚೇ ಅಹಂ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಏವಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಏವಂ ಪರಿಯೋದಾತಂ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಂಹರೇಯ್ಯಂ, ತದನುಧಮ್ಮಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇಯ್ಯಂ। ಏವಂ ಮೇ ಅಯಂ ಉಪೇಕ್ಖಾ ತಂನಿಸ್ಸಿತಾ ತದುಪಾದಾನಾ ಚಿರಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ। ಇಮಞ್ಚೇ ಅಹಂ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಏವಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಏವಂ ಪರಿಯೋದಾತಂ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಂಹರೇಯ್ಯಂ, ತದನುಧಮ್ಮಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇಯ್ಯಂ। ಏವಂ ಮೇ ಅಯಂ ಉಪೇಕ್ಖಾ ತಂನಿಸ್ಸಿತಾ ತದುಪಾದಾನಾ ಚಿರಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯಾ'"ತಿ।

೩೬೨. "ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ಇಮಞ್ಚೇ ಅಹಂ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಏವಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಏವಂ ಪರಿಯೋದಾತಂ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಂಹರೇಯ್ಯಂ, ತದನುಧಮ್ಮಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇಯ್ಯಂ; ಸಙ್ಖತಮೇತಂ। ಇಮಞ್ಚೇ ಅಹಂ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಏವಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಏವಂ ಪರಿಯೋದಾತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಂಹರೇಯ್ಯಂ, ತದನುಧಮ್ಮಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇಯ್ಯಂ; ಸಙ್ಖತಮೇತಂ। ಇಮಞ್ಚೇ ಅಹಂ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಏವಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಏವಂ ಪರಿಯೋದಾತಂ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಂಹರೇಯ್ಯಂ,

ತದನುಧಮ್ಮಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇಯ್ಯಂ; ಸಙ್ಖತಮೇತಂ। ಇಮಞ್ಚೇ ಅಹಂ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಏವಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಏವಂ ಪರಿಯೋದಾತಂ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಂಹರೇಯ್ಯಂ, ತದನುಧಮ್ಮಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇಯ್ಯಂ; ಸಙ್ಖತಮೇತ'''ನ್ತಿ।

"ಸೋ ನೇವ ತಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ನ ಅಭಿಸಞ್ಚೇತಯತಿ ಭವಾಯ ವಾ ವಿಭವಾಯ ವಾ। ಸೋ ಅನಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತೋ ಅನಭಿಸಞ್ಚೇತಯನ್ತೋ ಭವಾಯ ವಾ ವಿಭವಾಯ ವಾ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ, ಅನುಪಾದಿಯಂ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ, ಅಪರಿತಸ್ಸಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂಯೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

೩೬೩. "ಸೋ ಸುಖಞ್ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ, 'ಸಾ ಅನಿಚ್ಚಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅನಜ್ಝೋಸಿತಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅನಭಿನನ್ದಿತಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ದುಕ್ಖಞ್ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ , 'ಸಾ ಅನಿಚ್ಚಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, **'ಅನಜ್ಝೋಸಿತಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅನಭಿನನ್ದಿತಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಞ್ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ, 'ಸಾ ಅನಿಚ್ಚಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅನಜ್ಝೋಸಿತಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅನಭಿನನ್ದಿತಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ।**

೩೬೪. "ಸೋ ಸುಖಞ್ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ, ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ನಂ ವೇದೇತಿ; ದುಕ್ಖಞ್ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ, ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ನಂ ವೇದೇತಿ; ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಞ್ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ, ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ನಂ ವೇದೇತಿ। ಸೋ ಕಾಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ಕಾಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಉದ್ಧಂ ಜೀವಿತಪರಿಯಾದಾನಾ ಇಧೇವ ಸಬ್ಬವೇದಯಿತಾನಿ ಅನಭಿನನ್ದಿತಾನಿ ಸೀತೀಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

೩೬೫. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖು, ತೇಲಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ವಟ್ಟಿಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ತೇಲಪ್ಪದೀಪೋ ಝಾಯತಿ; ತಸ್ಸೇವ ತೇಲಸ್ಸ ಚ ವಟ್ಟಿಯಾ ಚ ಪರಿಯಾದಾನಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಚ ಅನುಪಹಾರಾ [ಅನುಪಾಹಾರಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಅನುಪಾದಾನಾ (ಕ॰)] ಅನಾಹಾರೋ ನಿಬ್ಬಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಕಾಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ಕಾಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಉದ್ಧಂ ಜೀವಿತಪರಿಯಾದಾನಾ ಇಧೇವ ಸಬ್ಬವೇದಯಿತಾನಿ ಅನಭಿನನ್ದಿತಾನಿ ಸೀತೀಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಇಮಿನಾ ಪರಮೇನ ಪಞ್ಞಾಧಿಟ್ಠಾನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ಏಸಾ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಪರಮಾ ಅರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾ ಯದಿದಂ - ಸಬ್ಬದುಕ್ಖಕ್ಖಯೇ ಞಾಣಂ।

೩೬೬. "ತಸ್ಸ ಸಾ ವಿಮುತ್ತಿ ಸಚ್ಚೇ ಠಿತಾ ಅಕುಪ್ಪಾ ಹೋತಿ। ತಞ್ಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಮುಸಾ ಯಂ ಮೋಸಧಮ್ಮಂ, ತಂ ಸಚ್ಚಂ ಯಂ ಅಮೋಸಧಮ್ಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಇಮಿನಾ ಪರಮೇನ ಸಚ್ಚಾಧಿಟ್ಠಾನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ಏತಞ್ಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಪರಮಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಯದಿದಂ - ಅಮೋಸಧಮ್ಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ।

೩೬೭. "ತಸ್ಸೇವ ಖೋ ಪನ ಪುಬ್ಬೇ ಅವಿದ್ದಸುನೋ ಉಪಧೀ ಹೋನ್ತಿ ಸಮತ್ತಾ ಸಮಾದಿನ್ನಾ। ತ್ಯಾಸ್ಸ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಇಮಿನಾ ಪರಮೇನ ಚಾಗಾಧಿಟ್ಠಾನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ಏಸೋ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಪರಮೋ ಅರಿಯೋ ಚಾಗೋ ಯದಿದಂ - ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ।

೩೬೮. "ತಸ್ಸೇವ ಖೋ ಪನ ಪುಬ್ಬೇ ಅವಿದ್ದಸುನೋ ಅಭಿಜ್ಝಾ ಹೋತಿ ಛನ್ದೋ ಸಾರಾಗೋ। ಸ್ವಾಸ್ಸ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಂಕತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ। ತಸ್ಸೇವ ಖೋ ಪನ ಪುಬ್ಬೇ ಅವಿದ್ದಸುನೋ

ಆಘಾತೋ ಹೋತಿ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಸಮ್ಪದೋಸೋ। ಸ್ವಾಸ್ಸ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಂಕತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ। ತಸ್ಸೇವ ಖೋ ಪನ ಪುಬ್ಬೇ ಅವಿದ್ದಸುನೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮೋಹೋ। ಸ್ವಾಸ್ಸ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಂಕತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ। ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಇಮಿನಾ ಪರಮೇನ ಉಪಸಮಾಧಿಟ್ಠಾನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ಏಸೋ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಪರಮೋ ಅರಿಯೋ ಉಪಸಮೋ ಯದಿದಂ - ರಾಗದೋಸಮೋಹಾನಂ ಉಪಸಮೋ। 'ಪಞ್ಞಂ ನಪ್ಪಮಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಸಚ್ಚಮನುರಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಚಾಗಮನುಬ್ರೂಹೇಯ್ಯ, ಸನ್ತಿಮೇವ ಸೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯಾ'ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ, ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೩೬೯. '''ಯತ್ಥ ಠಿತಂ ಮಞ್ಞಸ್ಸವಾ ನಪ್ಪವತ್ತನ್ತಿ, ಮಞ್ಞಸ್ಸವೇ ಖೋ ಪನ ನಪ್ಪವತ್ತಮಾನೇ ಮುನಿ ಸನ್ತೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ'ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ, 'ಅಯಮಹಮಸ್ಮೀ'ತಿ ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ, 'ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ, 'ನ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ, 'ರೂಪೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ, 'ಅರೂಪೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ, 'ಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ, 'ಅಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ, 'ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ। ಮಞ್ಞಿತಂ, ಭಿಕ್ಖು, ರೋಗೋ ಮಞ್ಞಿತಂ ಗಣ್ಡೋ ಮಞ್ಞಿತಂ ಸಲ್ಲಂ। ಸಬ್ಬಮಞ್ಞಿತಾನಂ ತ್ವೇವ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ಮುನಿ ಸನ್ತೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಮುನಿ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖು, ಸನ್ತೋ ನ ಜಾಯತಿ, ನ ಜೀಯತಿ, ನ ಮೀಯತಿ, ನ ಕುಪ್ಪತಿ, ನ ಪಿಹೇತಿ। ತಞ್ಹಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖು, ನತ್ಥಿ ಯೇನ ಜಾಯೇಥ, ಅಜಾಯಮಾನೋ ಕಿಂ ಜೀಯಿಸ್ಸತಿ, ಅಜೀಯಮಾನೋ ಕಿಂ ಮೀಯಿಸ್ಸತಿ, ಅಮೀಯಮಾನೋ ಕಿಂ ಕುಪ್ಪಿಸ್ಸತಿ, ಅಕುಪ್ಪಮಾನೋ ಕಿಸ್ಸ [ಕಿಂ (ಕ॰)] ಪಿಹೇಸ್ಸತಿ? 'ಯತ್ಥ ಠಿತಂ ಮಞ್ಞಸ್ಸವಾ ನಪ್ಪವತ್ತನ್ತಿ, ಮಞ್ಞಸ್ಸವೇ ಖೋ ಪನ ನಪ್ಪವತ್ತಮಾನೇ ಮುನಿ ಸನ್ತೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ'ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ, ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ। ಇಮಂ ಖೋ ಮೇ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಛಧಾತುವಿಭಙ್ಗಂ ಧಾರೇಹೀ''ತಿ।

೩೭೦. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಪುಕ್ಕುಸಾತಿ - "ಸತ್ಥಾ ಕಿರ ಮೇ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಸುಗತೋ ಕಿರ ಮೇ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಕಿರ ಮೇ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ"ತಿ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಏಕಂಸಂ ಚೀವರಂ ಕತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಪಾದೇಸು ಸಿರಸಾ ನಿಪತಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಚ್ಚಯೋ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಚ್ಚಗಮಾ ಯಥಾಬಾಲಂ ಯಥಾಮೂಳ್ಹಂ ಯಥಾಅಕುಸಲಂ, ಯೋಹಂ ಭಗವನ್ತಂ ಆವುಸೋವಾದೇನ ಸಮುದಾಚರಿತಬ್ಬಂ ಅಮಞ್ಞಿಸ್ಸಂ। ತಸ್ಸ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಅಚ್ಚಯಂ ಅಚ್ಚಯತೋ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತು ಆಯತಿಂ ಸಂವರಾಯಾ"ತಿ। "ತಗ್ಘ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಚ್ಚಯೋ ಅಚ್ಚಗಮಾ ಯಥಾಬಾಲಂ ಯಥಾಮೂಳ್ಹಂ ಯಥಾಅಕುಸಲಂ , ಯಂ ಮಂ ತ್ವಂ ಆವುಸೋವಾದೇನ ಸಮುದಾಚರಿತಬ್ಬಂ ಅಮಞ್ಞಿತ್ಥ। ಯತೋ ಚ ಖೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಚ್ಚಯಂ ಅಚ್ಚಯತೋ ದಿಸ್ವಾ ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಕರೋಸಿ, ತಂ ತೇ ಮಯಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮ। ವುದ್ಧಿಹೇಸಾ, ಭಿಕ್ಖು, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಯೋ ಅಚ್ಚಯಂ ಅಚ್ಚಯತೋ ದಿಸ್ವಾ ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಕರೋತಿ, ಆಯತಿಂ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತೀ"ತಿ। "ಲಭೇಯ್ಯಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಪಸಮ್ಪದ"ನ್ತಿ। "ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪನ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಪತ್ತಚೀವರ"ನ್ತಿ? "ನ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪತ್ತಚೀವರ"ನ್ತಿ। "ನ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ತಥಾಗತಾ ಅಪರಿಪುಣ್ಣಪತ್ತಚೀವರಂ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇನ್ತೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಪುಕ್ಕುಸಾತಿ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಪರಿಯೇಸನಂ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಪುಕ್ಕುಸಾತಿಂ ಪತ್ತಚೀವರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರನ್ತಂ ವಿಬ್ಭನ್ತಾ ಗಾವೀ [ಭನ್ತಗಾವೀ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಗಾವೀ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಪುಕ್ಕುಸಾತಿ ನಾಮ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಓವಾದೇನ ಓವದಿತೋ ಸೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ। ತಸ್ಸ ಕಾ ಗತಿ, ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ"ತಿ? "ಪಣ್ಡಿತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಕ್ಕುಸಾತಿ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಪಚ್ಚಪಾದಿ ಧಮ್ಮಸ್ಸಾನುಧಮ್ಮಂ, ನ ಚ ಮಂ ಧಮ್ಮಾಧಿಕರಣಂ ವಿಹೇಸೇಸಿ

[ವಿಹೇಠೇಸಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰) ವಿಹೇಸೇತಿ (ಕ॰)]। ಪುಕ್ಕುಸಾತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲಪುತ್ತೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕೋ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಧಾತುವಿಭಙ್ಗಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದಸಮಂ।

೧೧. ಸಚ್ಚವಿಭಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೩೭೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

"ತಥಾಗತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ ಅನುತ್ತರಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತಿತಂ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯಂ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ದೇವೇನ ವಾ ಮಾರೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಯದಿದಂ – ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ ಆಚಿಕ್ಖನಾ ದೇಸನಾ ಪಞ್ಞಾಪನಾ ಪಟ್ಠಪನಾ ವಿವರಣಾ ವಿಭಜನಾ ಉತ್ತಾನೀಕಮ್ಮಂ। ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ ಆಚಿಕ್ಖನಾ ದೇಸನಾ ಪಞ್ಞಾಪನಾ ಪಟ್ಠಪನಾ ವಿವರಣಾ ವಿಭಜನಾ ಉತ್ತಾನೀಕಮ್ಮಂ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಸ್ಸ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ ಆಚಿಕ್ಖನಾ ದೇಸನಾ ಪಞ್ಞಾಪನಾ ಪಟ್ಠಪನಾ ವಿವರಣಾ ವಿಭಜನಾ ಉತ್ತಾನೀಕಮ್ಮಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಸ್ಸ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ ಆಚಿಕ್ಖನಾ ದೇಸನಾ ಪಞ್ಞಾಪನಾ ಪಟ್ಠಪನಾ ವಿವರಣಾ ವಿಭಜನಾ ಉತ್ತಾನೀಕಮ್ಮಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ ಆಚಿಕ್ಖನಾ ದೇಸನಾ ಪಞ್ಞಾಪನಾ ಪಟ್ಠಪನಾ ವಿವರಣಾ ವಿಭಜನಾ ಉತ್ತಾನೀಕಮ್ಮಂ। ತಥಾಗತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ ಅನುತ್ತರಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತಿತಂ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯಂ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ದೇವೇನ ವಾ ಮಾರೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ , ಯದಿದಂ – ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ ಆಚಿಕ್ಖನಾ ದೇಸನಾ ಪಞ್ಞಾಪನಾ ಪಟ್ಠಪನಾ ವಿವರಣಾ ವಿಭಜನಾ ಉತ್ತಾನೀಕಮ್ಮಂ।

"ಸೇವಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೇ; ಭಜಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೇ। ಪಣ್ಡಿತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನುಗ್ಗಾಹಕಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜನೇತಾ [ಜನೇತ್ತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಏವಂ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ; ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಜಾತಸ್ಸ ಆಪಾದೇತಾ, ಏವಂ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ। ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ವಿನೇತಿ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಉತ್ತಮತ್ಥೇ। ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಹೋತಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಆಚಿಕ್ಖಿತುಂ ದೇಸೇತುಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತುಂ ಪಟ್ಠಪೇತುಂ ವಿವರಿತುಂ ವಿಭಜಿತುಂ ಉತ್ತಾನೀಕಾತು"ನ್ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪಾವಿಸಿ।

೩೭೨. ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ"ತಿ। "ಆವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ –

"ತಥಾಗತೇನ, ಆವುಸೋ, ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ ಅನುತ್ತರಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತಿತಂ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯಂ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ದೇವೇನ ವಾ ಮಾರೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಯದಿದಂ – ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ ಆಚಿಕ್ಖನಾ ದೇಸನಾ ಪಞ್ಞಾಪನಾ ಪಟ್ಠಪನಾ ವಿವರಣಾ ವಿಭಜನಾ ಉತ್ತಾನೀಕಮ್ಮಂ। ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ ಆಚಿಕ್ಖನಾ ದೇಸನಾ ಪಞ್ಞಾಪನಾ ಪಟ್ಠಪನಾ ವಿವರಣಾ

ವಿಭಜನಾ ಉತ್ತಾನೀಕಮ್ಮಂ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಸ್ಸ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ ಆಚಿಕ್ಖನಾ ದೇಸನಾ ಪಞ್ಞಾಪನಾ ಪಟ್ಠಪನಾ ವಿವರಣಾ ವಿಭಜನಾ ಉತ್ತಾನೀಕಮ್ಮಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಸ್ಸ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ ಆಚಿಕ್ಖನಾ ದೇಸನಾ ಪಞ್ಞಾಪನಾ ಪಟ್ಠಪನಾ ವಿವರಣಾ ವಿಭಜನಾ ಉತ್ತಾನೀಕಮ್ಮಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ ಆಚಿಕ್ಖನಾ ದೇಸನಾ ಪಞ್ಞಾಪನಾ ಪಟ್ಠಪನಾ ವಿವರಣಾ ವಿಭಜನಾ ಉತ್ತಾನೀಕಮ್ಮಂ।

೩೭೩. "ಕತಮಞ್ಚಾವುಸೋ, ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ? ಜಾತಿಪಿ ದುಕ್ಖಾ, ಜರಾಪಿ ದುಕ್ಖಾ, ಮರಣಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ, ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾಪಿ ದುಕ್ಖಾ, ಯಮ್ಪಿಚ್ಛಂ ನ ಲಭತಿ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ; ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ದುಕ್ಖಾ।

"ಕತಮಾ ಚಾವುಸೋ, ಜಾತಿ? ಯಾ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಮ್ಹಿ ತಮ್ಹಿ ಸತ್ತನಿಕಾಯೇ ಜಾತಿ ಸಞ್ಜಾತಿ ಓಕ್ಕನ್ತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಖನ್ಧಾನಂ ಪಾತುಭಾವೋ ಆಯತನಾನಂ ಪಟಿಲಾಭೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ - 'ಜಾತಿ'"।

"ಕತಮಾ ಚಾವುಸೋ, ಜರಾ? ಯಾ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಮ್ಹಿ ತಮ್ಹಿ ಸತ್ತನಿಕಾಯೇ ಜರಾ ಜೀರಣತಾ ಖಣ್ಡಿಚ್ಚಂ ಪಾಲಿಚ್ಚಂ ವಲಿತ್ತಚತಾ ಆಯುನೋ ಸಂಹಾನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಪರಿಪಾಕೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ - 'ಜರಾ'"।

"ಕತಮಞ್ಚಾವುಸೋ, ಮರಣಂ? ಯಾ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಮ್ಹಾ ತಮ್ಹಾ ಸತ್ತನಿಕಾಯಾ ಚುತಿ ಚವನತಾ ಭೇದೋ ಅನ್ತರಧಾನಂ ಮಚ್ಚು ಮರಣಂ ಕಾಲಂಕಿರಿಯಾ ಖನ್ಧಾನಂ ಭೇದೋ ಕಳೇವರಸ್ಸ ನಿಕ್ಖೇಪೋ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸುಪಚ್ಛೇದೋ, ಇದಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ - 'ಮರಣಂ'"।

"ಕತಮೋ ಚಾವುಸೋ, ಸೋಕೋ? ಯೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ಬ್ಯಸನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಸೋಕೋ ಸೋಚನಾ ಸೋಚಿತತ್ತಂ ಅನ್ತೋಸೋಕೋ ಅನ್ತೋಪರಿಸೋಕೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ - 'ಸೋಕೋ'"।

"ಕತಮೋ ಚಾವುಸೋ, ಪರಿದೇವೋ? ಯೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ಬ್ಯಸನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಆದೇವೋ ಪರಿದೇವೋ ಆದೇವನಾ ಪರಿದೇವನಾ ಆದೇವಿತತ್ತಂ ಪರಿದೇವಿತತ್ತಂ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ - 'ಪರಿದೇವೋ'"।

"ಕತಮಞ್ಚಾವುಸೋ, ದುಕ್ಖಂ? ಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಕಾಯಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ ಕಾಯಿಕಂ ಅಸಾತಂ ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ದುಕ್ಖಂ ಅಸಾತಂ ವೇದಯಿತಂ, ಇದಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ - 'ದುಕ್ಖಂ'"।

"ಕತಮಞ್ಚಾವುಸೋ, ದೋಮನಸ್ಸಂ? ಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಚೇತಸಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ ಚೇತಸಿಕಂ ಅಸಾತಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ದುಕ್ಖಂ ಅಸಾತಂ ವೇದಯಿತಂ, ಇದಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ - 'ದೋಮನಸ್ಸಂ'"।

"ಕತಮೋ ಚಾವುಸೋ, ಉಪಾಯಾಸೋ? ಯೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ಬ್ಯಸನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಆಯಾಸೋ ಉಪಾಯಾಸೋ ಆಯಾಸಿತತ್ತಂ ಉಪಾಯಾಸಿತತ್ತಂ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ - 'ಉಪಾಯಾಸೋ'"।

"ಕತಮಞ್ಚಾವುಸೋ, ಯಮ್ಪಿಚ್ಛಂ ನ ಲಭತಿ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ? ಜಾತಿಧಮ್ಮಾನಂ, ಆವುಸೋ, ಸತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - 'ಅಹೋ ವತ, ಮಯಂ ನ ಜಾತಿಧಮ್ಮಾ ಅಸ್ಸಾಮ; ನ ಚ, ವತ, ನೋ ಜಾತಿ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ'ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ ಇಚ್ಛಾಯ

ಪತ್ತಬ್ಬಂ। ಇದಮ್ಪಿ – ‘ಯಮ್ಪಿಚ್ಛಂ ನ ಲಭತಿ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ’। ಜರಾಧಮ್ಮಾನಂ, ಆವುಸೋ, ಸತ್ತಾನಂ…ಪೇ॰… ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಾನಂ, ಆವುಸೋ, ಸತ್ತಾನಂ… ಮರಣಧಮ್ಮಾನಂ, ಆವುಸೋ, ಸತ್ತಾನಂ… ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಧಮ್ಮಾನಂ, ಆವುಸೋ, ಸತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ – ‘ಅಹೋ ವತ, ಮಯಂ ನ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಧಮ್ಮಾ ಅಸ್ಸಾಮ ; ನ ಚ, ವತ, ನೋ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯು’ನ್ತಿ । ನ ಖೋ ಪನೇತಂ ಇಚ್ಛಾಯ ಪತ್ತಬ್ಬಂ। ಇದಮ್ಪಿ – ‘ಯಮ್ಪಿಚ್ಛಂ ನ ಲಭತಿ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ’”।

“ಕತಮೇ ಚಾವುಸೋ, ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ದುಕ್ಖಾ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವೇದನುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಞ್ಞುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಙ್ಖಾರುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಾವುಸೋ – ‘ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ದುಕ್ಖಾ’। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ – ‘ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ’”।

೩೭೪. “ಕತಮಞ್ಚಾವುಸೋ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ [ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ? ಯಾಯಂ ತಣ್ಹಾ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ [ಪೋನೋಭವಿಕಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ನನ್ದೀರಾಗಸಹಗತಾ [ನನ್ದಿರಾಗಸಹಗತಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ತತ್ರತತ್ರಾಭಿನನ್ದಿನೀ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಕಾಮತಣ್ಹಾ ಭವತಣ್ಹಾ ವಿಭವತಣ್ಹಾ , ಇದಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ – ‘ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ [ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ’”।

“ಕತಮಞ್ಚಾವುಸೋ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ [ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ? ಯೋ ತಸ್ಸಾಯೇವ ತಣ್ಹಾಯ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧೋ ಚಾಗೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ಮುತ್ತಿ ಅನಾಲಯೋ, ಇದಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ – ‘ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ [ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ’”।

೩೭೫. “ಕತಮಞ್ಚಾವುಸೋ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ಕತಮಾಚಾವುಸೋ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ? ಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ದುಕ್ಖೇ ಞಾಣಂ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯೇ ಞಾಣಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧೇ ಞಾಣಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಞಾಣಂ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ – ‘ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ’”।

“ಕತಮೋ ಚಾವುಸೋ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ? ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಅಬ್ಯಾಪಾದಸಙ್ಕಪ್ಪೋ , ಅವಿಹಿಂಸಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ – ‘ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ’”।

“ಕತಮಾ ಚಾವುಸೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ? ಮುಸಾವಾದಾ ವೇರಮಣೀ, ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣೀ, ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣೀ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ವೇರಮಣೀ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ – ‘ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ’”।

“ಕತಮೋ ಚಾವುಸೋ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೀ? ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣೀ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವೇರಮಣೀ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವೇರಮಣೀ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ – ‘ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ’”।

“ಕತಮೋ ಚಾವುಸೋ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ? ಇಧಾವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವಂ ಪಹಾಯ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೇನ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ – ‘ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ’”।

“ಕತಮೋ ಚಾವುಸೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನುಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ, ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ - ‘ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ’”।

“ಕತಮಾ ಚಾವುಸೋ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ... ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ - ‘ಸಮ್ಮಾಸತಿ’”।

“ಕತಮೋ ಚಾವುಸೋ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ... ವಿಹರತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ - ‘ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ’। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ - ‘ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ’”।

“ತಥಾಗತೇನಾವುಸೋ, ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ ಅನುತ್ತರಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತಿತಂ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯಂ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ದೇವೇನ ವಾ ಮಾರೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಯದಿದಂ - ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ ಆಚಿಕ್ಖನಾ ದೇಸನಾ ಪಞ್ಞಾಪನಾ ಪಟ್ಠಪನಾ ವಿವರಣಾ ವಿಭಜನಾ ಉತ್ತಾನೀಕಮ್ಮ”ನ್ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಸಚ್ಚವಿಭಙ್ಗಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. ದಕ್ಖಿಣಾವಿಭಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೩೭೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರತಿ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ನಿಗ್ರೋಧಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಮಹಾಪಜಾಪತಿ [ಮಹಾಪಜಾಪತೀ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಗೋತಮೀ ನವಂ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ಆದಾಯ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ಮಹಾಪಜಾಪತಿ ಗೋತಮೀ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಇದಂ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ನವಂ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ಭಗವನ್ತಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಸಾಮಂ ಕನ್ತಂ ಸಾಮಂ ವಾಯಿತಂ। ತಂ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ”ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭಗವಾ ಮಹಾಪಜಾಪತಿಂ ಗೋತಮಿಂ ಏತದವೋಚ - “ಸಙ್ಘೇ, ಗೋತಮಿ, ದೇಹಿ। ಸಙ್ಘೇ ತೇ ದಿನ್ನೇ ಅಹಞ್ಚೇವ ಪೂಜಿತೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ಸಙ್ಘೋ ಚಾ”ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಮಹಾಪಜಾಪತಿ ಗೋತಮೀ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಇದಂ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ನವಂ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ಭಗವನ್ತಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಸಾಮಂ ಕನ್ತಂ ಸಾಮಂ ವಾಯಿತಂ। ತಂ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ”ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾ ಮಹಾಪಜಾಪತಿಂ ಗೋತಮಿಂ ಏತದವೋಚ - “ಸಙ್ಘೇ, ಗೋತಮಿ, ದೇಹಿ। ಸಙ್ಘೇ ತೇ ದಿನ್ನೇ ಅಹಞ್ಚೇವ

ಪೂಜಿತೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ಸಙ್ಘೋ ಚಾ"ತಿ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಮಹಾಪಜಾಪತಿ ಗೋತಮೀ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಇದಂ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ನವಂ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ಭಗವನ್ತಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಸಾಮಂ ಕನ್ತಂ ಸಾಮಂ ವಾಯಿತಂ। ತಂ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ"ತಿ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾ ಮಹಾಪಜಾಪತಿಂ ಗೋತಮಿಂ ಏತದವೋಚ - "ಸಙ್ಘೇ, ಗೋತಮಿ, ದೇಹಿ । ಸಙ್ಘೇ ತೇ ದಿನ್ನೇ ಅಹಞ್ಚೇವ ಪೂಜಿತೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ಸಙ್ಘೋ ಚಾ"ತಿ।

೩೭೭. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಮಹಾಪಜಾಪತಿಯಾ ಗೋತಮಿಯಾ ನವಂ ದುಸ್ಸಯುಗಂ। ಬಹೂಪಕಾರಾ [ಬಹುಕಾರಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಭನ್ತೇ, ಮಹಾಪಜಾಪತಿ ಗೋತಮೀ ಭಗವತೋ ಮಾತುಚ್ಛಾ ಆಪಾದಿಕಾ ಪೋಸಿಕಾ ಖೀರಸ್ಸ ದಾಯಿಕಾ; ಭಗವನ್ತಂ ಜನೇತ್ತಿಯಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾಯ ಥಞ್ಞಂ ಪಾಯೇಸಿ। ಭಗವಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಬಹೂಪಕಾರೋ ಮಹಾಪಜಾಪತಿಯಾ ಗೋತಮಿಯಾ। ಭಗವನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಆಗಮ್ಮ ಮಹಾಪಜಾಪತಿ ಗೋತಮೀ ಬುದ್ಧಂ ಸರಣಂ ಗತಾ, ಧಮ್ಮಂ ಸರಣಂ ಗತಾ, ಸಙ್ಘಂ ಸರಣಂ ಗತಾ। ಭಗವನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಆಗಮ್ಮ ಮಹಾಪಜಾಪತಿ ಗೋತಮೀ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ। ಭಗವನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಆಗಮ್ಮ ಮಹಾಪಜಾಪತಿ ಗೋತಮೀ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ , ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ। ಭಗವನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಆಗಮ್ಮ ಮಹಾಪಜಾಪತಿ ಗೋತಮೀ ದುಕ್ಖೇ ನಿಕ್ಕಙ್ಖಾ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯೇ ನಿಕ್ಕಙ್ಖಾ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧೇ ನಿಕ್ಕಙ್ಖಾ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ನಿಕ್ಕಙ್ಖಾ। ಭಗವಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಬಹೂಪಕಾರೋ ಮಹಾಪಜಾಪತಿಯಾ ಗೋತಮಿಯಾ"ತಿ।

೩೭೮. "ಏವಮೇತಂ , ಆನನ್ದ। ಯಂ ಹಾನನ್ದ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪುಗ್ಗಲಂ ಆಗಮ್ಮ ಬುದ್ಧಂ ಸರಣಂ ಗತೋ ಹೋತಿ, ಧಮ್ಮಂ ಸರಣಂ ಗತೋ ಹೋತಿ, ಸಙ್ಘಂ ಸರಣಂ ಗತೋ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸಾನನ್ದ, ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಇಮಿನಾ ಪುಗ್ಗಲೇನ ನ ಸುಪ್ಪತಿಕಾರಂ ವದಾಮಿ, ಯದಿದಂ - ಅಭಿವಾದನ-ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾನ-ಅಞ್ಜಲಿಕಮ್ಮ ಸಾಮೀಚಿಕಮ್ಮಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾ-ನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನುಪ್ಪದಾನೇನ।

"ಯಂ ಹಾನನ್ದ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪುಗ್ಗಲಂ ಆಗಮ್ಮ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸಾನನ್ದ, ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಇಮಿನಾ ಪುಗ್ಗಲೇನ ನ ಸುಪ್ಪತಿಕಾರಂ ವದಾಮಿ, ಯದಿದಂ - ಅಭಿವಾದನ-ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾನ-ಅಞ್ಜಲಿಕಮ್ಮ-ಸಾಮೀಚಿಕಮ್ಮಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾ- ನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನುಪ್ಪದಾನೇನ।

"ಯಂ ಹಾನನ್ದ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪುಗ್ಗಲಂ ಆಗಮ್ಮ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಧಮ್ಮೇ... ಸಙ್ಘೇ... ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸಾನನ್ದ, ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಇಮಿನಾ ಪುಗ್ಗಲೇನ ನ ಸುಪ್ಪತಿಕಾರಂ ವದಾಮಿ, ಯದಿದಂ - ಅಭಿವಾದನ-ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾನ-ಅಞ್ಜಲಿಕಮ್ಮ-ಸಾಮೀಚಿಕಮ್ಮಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾ-ನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನುಪ್ಪದಾನೇನ।

"ಯಂ ಹಾನನ್ದ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪುಗ್ಗಲಂ ಆಗಮ್ಮ ದುಕ್ಖೇ ನಿಕ್ಕಙ್ಖೋ ಹೋತಿ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯೇ ನಿಕ್ಕಙ್ಖೋ ಹೋತಿ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧೇ ನಿಕ್ಕಙ್ಖೋ ಹೋತಿ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ನಿಕ್ಕಙ್ಖೋ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸಾನನ್ದ, ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಇಮಿನಾ ಪುಗ್ಗಲೇನ ನ ಸುಪ್ಪತಿಕಾರಂ ವದಾಮಿ, ಯದಿದಂ - ಅಭಿವಾದನ-ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾನಅಞ್ಜಲಿಕಮ್ಮ-ಸಾಮೀಚಿಕಮ್ಮ-ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾ- ನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನುಪ್ಪದಾನೇನ।

೩೭೯. “ಚುದ್ದಸ ಖೋ ಪನಿಮಾನನ್ದ, ಪಾಟಿಪುಗ್ಗಲಿಕಾ ದಕ್ಖಿಣಾ। ಕತಮಾ ಚುದ್ದಸ? ತಥಾಗತೇ ಅರಹನ್ತೇ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇ ದಾನಂ ದೇತಿ - ಅಯಂ ಪಠಮಾ ಪಾಟಿಪುಗ್ಗಲಿಕಾ ದಕ್ಖಿಣಾ। ಪಚ್ಚೇಕಸಮ್ಬುದ್ಧೇ [ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ದಾನಂ ದೇತಿ - ಅಯಂ ದುತಿಯಾ ಪಾಟಿಪುಗ್ಗಲಿಕಾ ದಕ್ಖಿಣಾ। ತಥಾಗತಸಾವಕೇ ಅರಹನ್ತೇ ದಾನಂ ದೇತಿ - ಅಯಂ ತತಿಯಾ ಪಾಟಿಪುಗ್ಗಲಿಕಾ ದಕ್ಖಿಣಾ। ಅರಹತ್ತಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೇ ದಾನಂ ದೇತಿ - ಅಯಂ ಚತುತ್ಥೀ ಪಾಟಿಪುಗ್ಗಲಿಕಾ ದಕ್ಖಿಣಾ। ಅನಾಗಾಮಿಸ್ಸ ದಾನಂ ದೇತಿ - ಅಯಂ ಪಞ್ಚಮೀ ಪಾಟಿಪುಗ್ಗಲಿಕಾ ದಕ್ಖಿಣಾ। ಅನಾಗಾಮಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೇ ದಾನಂ ದೇತಿ - ಅಯಂ ಛಟ್ಠೀ ಪಾಟಿಪುಗ್ಗಲಿಕಾ ದಕ್ಖಿಣಾ। ಸಕದಾಗಾಮಿಸ್ಸ ದಾನಂ ದೇತಿ - ಅಯಂ ಸತ್ತಮೀ ಪಾಟಿಪುಗ್ಗಲಿಕಾ ದಕ್ಖಿಣಾ। ಸಕದಾಗಾಮಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೇ ದಾನಂ ದೇತಿ - ಅಯಂ ಅಟ್ಠಮೀ ಪಾಟಿಪುಗ್ಗಲಿಕಾ ದಕ್ಖಿಣಾ। ಸೋತಾಪನ್ನೇ ದಾನಂ ದೇತಿ - ಅಯಂ ನವಮೀ ಪಾಟಿಪುಗ್ಗಲಿಕಾ ದಕ್ಖಿಣಾ। ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೇ ದಾನಂ ದೇತಿ - ಅಯಂ ದಸಮೀ ಪಾಟಿಪುಗ್ಗಲಿಕಾ ದಕ್ಖಿಣಾ। ಬಾಹಿರಕೇ ಕಾಮೇಸು ವೀತರಾಗೇ ದಾನಂ ದೇತಿ - ಅಯಂ ಏಕಾದಸಮೀ ಪಾಟಿಪುಗ್ಗಲಿಕಾ ದಕ್ಖಿಣಾ। ಪುಥುಜ್ಜನಸೀಲವನ್ತೇ ದಾನಂ ದೇತಿ - ಅಯಂ ದ್ವಾದಸಮೀ ಪಾಟಿಪುಗ್ಗಲಿಕಾ ದಕ್ಖಿಣಾ। ಪುಥುಜ್ಜನದುಸ್ಸೀಲೇ ದಾನಂ ದೇತಿ - ಅಯಂ ತೇರಸಮೀ ಪಾಟಿಪುಗ್ಗಲಿಕಾ ದಕ್ಖಿಣಾ। ತಿರಚ್ಛಾನಗತೇ ದಾನಂ ದೇತಿ - ಅಯಂ ಚುದ್ದಸಮೀ ಪಾಟಿಪುಗ್ಗಲಿಕಾ ದಕ್ಖಿಣಾತಿ।

“ತತ್ರಾನನ್ದ, ತಿರಚ್ಛಾನಗತೇ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಸತಗುಣಾ ದಕ್ಖಿಣಾ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಿತಬ್ಬಾ, ಪುಥುಜ್ಜನದುಸ್ಸೀಲೇ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಸಹಸ್ಸಗುಣಾ ದಕ್ಖಿಣಾ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಿತಬ್ಬಾ, ಪುಥುಜ್ಜನಸೀಲವನ್ತೇ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಸತಸಹಸ್ಸಗುಣಾ ದಕ್ಖಿಣಾ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಿತಬ್ಬಾ, ಬಾಹಿರಕೇ ಕಾಮೇಸು ವೀತರಾಗೇ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸಗುಣಾ ದಕ್ಖಿಣಾ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಿತಬ್ಬಾ, ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೇ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಅಸಙ್ಖೇಯ್ಯಾ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯಾ ದಕ್ಖಿಣಾ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಿತಬ್ಬಾ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಸೋತಾಪನ್ನೇ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಸಕದಾಗಾಮಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೇ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಸಕದಾಗಾಮಿಸ್ಸ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಅನಾಗಾಮಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೇ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಅನಾಗಾಮಿಸ್ಸ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಅರಹತ್ತಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೇ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಅರಹನ್ತೇ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪಚ್ಚೇಕಸಮ್ಬುದ್ಧೇ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ತಥಾಗತೇ ಅರಹನ್ತೇ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇ!

೩೮೦. “ಸತ್ತ ಖೋ ಪನಿಮಾನನ್ದ, ಸಙ್ಘಗತಾ ದಕ್ಖಿಣಾ। ಕತಮಾ ಸತ್ತ? ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖೇ ಉಭತೋಸಙ್ಘೇ ದಾನಂ ದೇತಿ - ಅಯಂ ಪಠಮಾ ಸಙ್ಘಗತಾ ದಕ್ಖಿಣಾ। ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಉಭತೋಸಙ್ಘೇ ದಾನಂ ದೇತಿ - ಅಯಂ ದುತಿಯಾ ಸಙ್ಘಗತಾ ದಕ್ಖಿಣಾ। ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ದಾನಂ ದೇತಿ - ಅಯಂ ತತಿಯಾ ಸಙ್ಘಗತಾ ದಕ್ಖಿಣಾ। ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೇ ದಾನಂ ದೇತಿ - ಅಯಂ ಚತುತ್ಥೀ ಸಙ್ಘಗತಾ ದಕ್ಖಿಣಾ। ‘ಏತ್ತಕಾ ಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚ ಸಙ್ಘತೋ ಉದ್ದಿಸ್ಸಥಾ’ತಿ ದಾನಂ ದೇತಿ - ಅಯಂ ಪಞ್ಚಮೀ ಸಙ್ಘಗತಾ ದಕ್ಖಿಣಾ। ‘ಏತ್ತಕಾ ಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಙ್ಘತೋ ಉದ್ದಿಸ್ಸಥಾ’ತಿ ದಾನಂ ದೇತಿ - ಅಯಂ ಛಟ್ಠೀ ಸಙ್ಘಗತಾ ದಕ್ಖಿಣಾ। ‘ಏತ್ತಕಾ ಮೇ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಸಙ್ಘತೋ ಉದ್ದಿಸ್ಸಥಾ’ತಿ ದಾನಂ ದೇತಿ - ಅಯಂ ಸತ್ತಮೀ ಸಙ್ಘಗತಾ ದಕ್ಖಿಣಾ।

“ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಗೋತ್ರಭುನೋ ಕಾಸಾವಕಣ್ಠಾ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ। ತೇಸು ದುಸ್ಸೀಲೇಸು ಸಙ್ಘಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ದಾನಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ। ತದಾಪಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಸಙ್ಘಗತಂ ದಕ್ಖಿಣಂ ಅಸಙ್ಖೇಯ್ಯಂ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯಂ ವದಾಮಿ। ನ ತ್ವೇವಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಕೇನಚಿ ಪರಿಯಾಯೇನ ಸಙ್ಘಗತಾಯ ದಕ್ಖಿಣಾಯ ಪಾಟಿಪುಗ್ಗಲಿಕಂ ದಾನಂ ಮಹಪ್ಫಲತರಂ ವದಾಮಿ।

೩೮೧. “ಚತಸ್ಸೋ ಖೋ ಇಮಾ, ಆನನ್ದ, ದಕ್ಖಿಣಾ ವಿಸುದ್ಧಿಯೋ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ಅತ್ಥಾನನ್ದ, ದಕ್ಖಿಣಾ ದಾಯಕತೋ ವಿಸುಜ್ಝತಿ ನೋ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತೋ। ಅತ್ಥಾನನ್ದ, ದಕ್ಖಿಣಾ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತೋ ವಿಸುಜ್ಝತಿ ನೋ ದಾಯಕತೋ। ಅತ್ಥಾನನ್ದ, ದಕ್ಖಿಣಾ ನೇವ ದಾಯಕತೋ ವಿಸುಜ್ಝತಿ ನೋ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತೋ। ಅತ್ಥಾನನ್ದ, ದಕ್ಖಿಣಾ ದಾಯಕತೋ ಚೇವ ವಿಸುಜ್ಝತಿ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತೋ ಚ।

“ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ, ದಕ್ಖಿಣಾ ದಾಯಕತೋ ವಿಸುಜ್ಝತಿ ನೋ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತೋ? ಇಧಾನನ್ದ, ದಾಯಕೋ ಹೋತಿ ಸೀಲವಾ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ, ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾ ಹೋನ್ತಿ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ - ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ದಕ್ಖಿಣಾ ದಾಯಕತೋ ವಿಸುಜ್ಝತಿ ನೋ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತೋ।

“ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ, ದಕ್ಖಿಣಾ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತೋ ವಿಸುಜ್ಝತಿ ನೋ ದಾಯಕತೋ? ಇಧಾನನ್ದ, ದಾಯಕೋ ಹೋತಿ ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ, ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾ ಹೋನ್ತಿ ಸೀಲವನ್ತೋ [ಸೀಲವನ್ತಾ (ಸೀ॰)] ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾ - ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ದಕ್ಖಿಣಾ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತೋ ವಿಸುಜ್ಝತಿ ನೋ ದಾಯಕತೋ।

“ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ, ದಕ್ಖಿಣಾ ನೇವ ದಾಯಕತೋ ವಿಸುಜ್ಝತಿ ನೋ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತೋ? ಇಧಾನನ್ದ, ದಾಯಕೋ ಚ ಹೋತಿ ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ, ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ - ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ದಕ್ಖಿಣಾ ನೇವ ದಾಯಕತೋ ವಿಸುಜ್ಝತಿ ನೋ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತೋ।

“ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ, ದಕ್ಖಿಣಾ ದಾಯಕತೋ ಚೇವ ವಿಸುಜ್ಝತಿ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತೋ ಚ? ಇಧಾನನ್ದ, ದಾಯಕೋ ಚ ಹೋತಿ ಸೀಲವಾ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ, ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ ಸೀಲವನ್ತೋ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾ - ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ದಕ್ಖಿಣಾ ದಾಯಕತೋ ಚೇವ ವಿಸುಜ್ಝತಿ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತೋ ಚ। ಇಮಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಚತಸ್ಸೋ ದಕ್ಖಿಣಾ ವಿಸುದ್ಧಿಯೋ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ -

೩೮೨“ಯೋ ಸೀಲವಾ ದುಸ್ಸೀಲೇಸು ದದಾತಿ ದಾನಂ,
ಧಮ್ಮೇನ ಲದ್ಧಂ [ಲದ್ಧಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸುಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ।
ಅಭಿಸದ್ದಹಂ ಕಮ್ಮಫಲಂ ಉಳಾರಂ,
ಸಾ ದಕ್ಖಿಣಾ ದಾಯಕತೋ ವಿಸುಜ್ಝತಿ॥

“ಯೋ ದುಸ್ಸೀಲೋ ಸೀಲವನ್ತೇಸು ದದಾತಿ ದಾನಂ,
ಅಧಮ್ಮೇನ ಲದ್ಧಂ ಅಪ್ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ।
ಅನಭಿಸದ್ದಹಂ ಕಮ್ಮಫಲಂ ಉಳಾರಂ,
ಸಾ ದಕ್ಖಿಣಾ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತೋ ವಿಸುಜ್ಝತಿ॥

“ಯೋ ದುಸ್ಸೀಲೋ ದುಸ್ಸೀಲೇಸು ದದಾತಿ ದಾನಂ,
ಅಧಮ್ಮೇನ ಲದ್ಧಂ ಅಪ್ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ।
ಅನಭಿಸದ್ದಹಂ ಕಮ್ಮಫಲಂ ಉಳಾರಂ,
ನ ತಂ ದಾನಂ ವಿಪುಲಪ್ಫಲನ್ತಿ ಬ್ರೂಮಿ॥

“ಯೋ ಸೀಲವಾ ಸೀಲವನ್ತೇಸು ದದಾತಿ ದಾನಂ,
ಧಮ್ಮೇನ ಲದ್ಧಂ ಸುಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ।
ಅಭಿಸದ್ದಹಂ ಕಮ್ಮಫಲಂ ಉಳಾರಂ,
ತಂ ವೇ ದಾನಂ ವಿಪುಲಪ್ಫಲನ್ತಿ ಬ್ರೂಮಿ [ಸಾ ದಕ್ಖಿಣಾ ನೇವುಭತೋ ವಿಸುಜ್ಝತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]॥

“ಯೋ ವೀತರಾಗೋ ವೀತರಾಗೇಸು ದದಾತಿ ದಾನಂ,

ಧಮ್ಮೇನ ಲದ್ಧಂ ಸುಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ।
ಅಭಿಸದ್ದಹಂ ಕಮ್ಮಫಲಂ ಉಳಾರಂ,
ತಂ ವೇ ದಾನಂ ಆಮಿಸದಾನಾನಮಗ್ಗ" [ತಂ ವೇ ದಾನಂ ವಿಪುಲನ್ತಿ ಬ್ರೂಮಿ (ಸೀ॰)] ನ್ತಿ॥

ದಕ್ಖಿಣಾವಿಭಙ್ಗಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದ್ವಾದಸಮಂ।

ವಿಭಙ್ಗವಗ್ಗೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -
ಭದ್ದೇಕಾನನ್ದಕಚ್ಚಾನ, ಲೋಮಸಕಙ್ಗಿಯಾಸುಭೋ।
ಮಹಾಕಮ್ಮಸಳಾಯತನವಿಭಙ್ಗಾ, ಉದ್ದೇಸಅರಣಾ ಧಾತು ಸಚ್ಚಂ॥

ದಕ್ಖಿಣಾವಿಭಙ್ಗಸುತ್ತನ್ತಿ।

೫. ಸಳಾಯತನವಗ್ಗೋ

೧. ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋವಾದಸುತ್ತಂ

೩೮೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಗಹಪತಿ ಆಬಾಧಿಕೋ ಹೋತಿ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಗಹಪತಿ ಅಞ್ಞತರಂ ಪುರಿಸಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘‘ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಮ ವಚನೇನ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದಾಹಿ [ವನ್ದಾಹಿ ಏವಞ್ಚ ವದೇಹಿ (ಸಬ್ಬತ್ಥ) ಅಞ್ಞಸುತ್ತೇಸು ಪನ ನತ್ಥಿ] – ‘ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ, ಭನ್ತೇ, ಗಹಪತಿ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಸೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತೀ’ತಿ। ಯೇನ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಮ ವಚನೇನ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದಾಹಿ [ವನ್ದಾಹಿ ಏವಞ್ಚ ವದೇಹಿ (ಸಬ್ಬತ್ಥ) ಅಞ್ಞಸುತ್ತೇಸು ಪನ ನತ್ಥಿ] – ‘ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ, ಭನ್ತೇ, ಗಹಪತಿ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಸೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತೀ’ತಿ। ಏವಞ್ಚ ವದೇಹಿ – ‘ಸಾಧು ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ’’’ತಿ।

‘‘ಏವಂ, ಭನ್ತೇ’’ತಿ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ, ಭನ್ತೇ, ಗಹಪತಿ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಸೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತೀ’’ತಿ। ಯೇನ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ, ಭನ್ತೇ, ಗಹಪತಿ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಸೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ; ಏವಞ್ಚ ವದೇತಿ – ‘ಸಾಧು ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ’’’ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ।

೩೮೪. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಪಚ್ಛಾಸಮಣೇನ ಯೇನ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಂ ಗಹಪತಿಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಖಮನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿ ಯಾಪನೀಯಂ? ಕಚ್ಚಿ ತೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಪಟಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮೋ’’ತಿ?

‘‘ನ ಮೇ, ಭನ್ತೇ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಖಮನೀಯಂ ನ ಯಾಪನೀಯಂ। ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ತಿಣ್ಹೇನ ಸಿಖರೇನ ಮುದ್ಧನಿ [ಮುದ್ಧಾನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಭಿಮತ್ಥೇಯ್ಯ [ಅಭಿಮನ್ಥೇಯ್ಯ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]; ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಧಿಮತ್ತಾ ವಾತಾ ಮುದ್ಧನಿ [ಓಹನನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಊಹನನ್ತಿ [ಅಧಿಮತ್ತಾ ವಾತಾ ಸೀಲಂ ಪರಿಕನ್ತನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। ನ ಮೇ, ಭನ್ತೇ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಖಮನೀಯಂ ನ ಯಾಪನೀಯಂ। ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ದಳ್ಹೇನ ವರತ್ತಖಣ್ಡೇನ ಸೀಸೇ ಸೀಸವೇಠಂ ದದೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಧಿಮತ್ತಾ ಸೀಸೇ ಸೀಸವೇದನಾ। ನ ಮೇ, ಭನ್ತೇ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಖಮನೀಯಂ ನ ಯಾಪನೀಯಂ। ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದಕ್ಖೋ ಗೋಘಾತಕೋ ವಾ

ಗೋಘಾತಕನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ತಿಣ್ಹೇನ ಗೋವಿಕನ್ತನೇನ ಕುಚ್ಛಿಂ ಪರಿಕನ್ತೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಧಿಮತ್ತಾ ವಾತಾ ಕುಚ್ಛಿಂ ಪರಿಕನ್ತನ್ತಿ। ನ ಮೇ, ಭನ್ತೇ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಖಮನೀಯಂ ನ ಯಾಪನೀಯಂ। ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದ್ವೇ ಬಲವನ್ತೋ ಪುರಿಸಾ ದುಬ್ಬಲತರಂ ಪುರಿಸಂ ನಾನಾಬಾಹಾಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಯಾ ಸನ್ತಾಪೇಯ್ಯುಂ, ಸಮ್ಪರಿತಾಪೇಯ್ಯುಂ; ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಧಿಮತ್ತೋ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಡಾಹೋ। ನ ಮೇ, ಭನ್ತೇ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಖಮನೀಯಂ ನ ಯಾಪನೀಯಂ। ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ"ತಿ।

೩೮೫. "ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ನ ಚಕ್ಖುಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಚ ಮೇ ಚಕ್ಖುನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ನ ಸೋತಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಚ ಮೇ ಸೋತನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ನ ಘಾನಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಚ ಮೇ ಘಾನನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ನ ಜಿವ್ಹಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಚ ಮೇ ಜಿವ್ಹಾನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ನ ಕಾಯಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಚ ಮೇ ಕಾಯನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ನ ಮನಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಚ ಮೇ ಮನೋನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ನ ರೂಪಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಚ ಮೇ ರೂಪನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ನ ಸದ್ದಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ... ಪೇ॰... ನ ಗನ್ಧಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ... ನ ರಸಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ... ನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ... ನ ಧಮ್ಮಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ ನ ಚ ಮೇ ಧಮ್ಮನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ನ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಚ ಮೇ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ನ ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ... ನ ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ... ನ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ... ನ ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ... ನ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ ನ ಚ ಮೇ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ನ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಚ ಮೇ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ನ ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ... ನ ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ... ನ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ... ನ ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ... ನ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಚ ಮೇ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ನ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ವೇದನಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಚ ಮೇ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾವೇದನಾನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ , ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ನ ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ವೇದನಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ... ನ ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ವೇದನಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ... ನ

ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ವೇದನಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ... ನ ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ವೇದನಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ... ನ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ವೇದನಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಚ ಮೇ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾವೇದನಾನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

೩೮೯. "ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ನ ಪಥವೀಧಾತುಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಚ ಮೇ ಪಥವೀಧಾತುನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ನ ಆಪೋಧಾತುಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ... ನ ತೇಜೋಧಾತುಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ... ನ ವಾಯೋಧಾತುಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ... ನ ಆಕಾಸಧಾತುಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ... ನ ವಿಞ್ಞಾಣಧಾತುಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಚ ಮೇ ವಿಞ್ಞಾಣಧಾತುನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ನ ರೂಪಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಚ ಮೇ ರೂಪನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ನ ವೇದನಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ... ನ ಸಞ್ಞಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ... ನ ಸಙ್ಖಾರೇ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ... ನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಚ ಮೇ ವಿಞ್ಞಾಣನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ನ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ , ನ ಚ ಮೇ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ । ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ನ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ... ನ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ... ನ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ ನ ಚ ಮೇ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ನ ಇಧಲೋಕಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಚ ಮೇ ಇಧಲೋಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ನ ಪರಲೋಕಂ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಚ ಮೇ ಪರಲೋಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಯಮ್ಪಿ ಮೇ ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಿಞ್ಞಾತಂ ಪತ್ತಂ ಪರಿಯೇಸಿತಂ ಅನುಪರಿಯೇಸಿತಂ ಅನುಚರಿತಂ ಮನಸಾ ತಮ್ಪಿ ನ ಉಪಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಚ ಮೇ ತಂನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ।

೩೯೦. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಗಹಪತಿ ಪರೋದಿ, ಅಸ್ಸೂನಿ ಪವತ್ತೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಂ ಗಹಪತಿಂ ಏತದವೋಚ - "ಓಲೀಯಸಿ ಖೋ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, ಸಂಸೀದಸಿ ಖೋ ತ್ವಂ, ಗಹಪತೀ"ತಿ? "ನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ಓಲೀಯಾಮಿ, ನಪಿ ಸಂಸೀದಾಮಿ; ಅಪಿ ಚ ಮೇ ದೀಘರತ್ತಂ ಸತ್ಥಾ ಪಯಿರುಪಾಸಿತೋ ಮನೋಭಾವನೀಯಾ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ; ನ ಚ ಮೇ ಏವರೂಪೀ ಧಮ್ಮೀ ಕಥಾ ಸುತಪುಬ್ಬಾ"ತಿ। "ನ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಗಿಹೀನಂ ಓದಾತವಸನಾನಂ ಏವರೂಪೀ ಧಮ್ಮೀ ಕಥಾ ಪಟಿಭಾತಿ; ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಏವರೂಪೀ ಧಮ್ಮೀ ಕಥಾ ಪಟಿಭಾತೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಭನ್ತೇ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಗಿಹೀನಮ್ಪಿ ಓದಾತವಸನಾನಂ ಏವರೂಪೀ ಧಮ್ಮೀ ಕಥಾ ಪಟಿಭಾತು। ಸನ್ತಿ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಕುಲಪುತ್ತಾ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖಜಾತಿಕಾ, ಅಸ್ಸವನತಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ; ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾತಾರೋ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಆನನ್ದೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಂ ಗಹಪತಿಂ ಇಮಿನಾ ಓವಾದೇನ ಓವದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು। ಅಥ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಗಹಪತಿ, ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಚ

ಆನನ್ದೇ , ಕಾಲಮಕಾಸಿ ತುಸಿತಂ ಕಾಯಂ ಉಪಪಜ್ಜಿ। ಅಥ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣೋ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ಜೇತವನಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಗಾಥಾಹಿ ಅಜ್ಝಭಾಸಿ -

"ಇದಞ್ಹಿ ತಂ ಜೇತವನಂ, ಇಸಿಸಙ್ಘನಿಸೇವಿತಂ।
ಆವುತ್ಥಂ ಧಮ್ಮರಾಜೇನ, ಪೀತಿಸಞ್ಜನನಂ ಮಮ॥

"ಕಮ್ಮಂ ವಿಜ್ಜಾ ಚ ಧಮ್ಮೋ ಚ, ಸೀಲಂ ಜೀವಿತಮುತ್ತಮಂ।
ಏತೇನ ಮಚ್ಚಾ ಸುಜ್ಝನ್ತಿ, ನ ಗೋತ್ತೇನ ಧನೇನ ವಾ॥

"ತಸ್ಮಾ ಹಿ ಪಣ್ಡಿತೋ ಪೋಸೋ, ಸಮ್ಪಸ್ಸಂ ಅತ್ಥಮತ್ತನೋ।
ಯೋನಿಸೋ ವಿಚಿನೇ ಧಮ್ಮಂ, ಏವಂ ತತ್ಥ ವಿಸುಜ್ಝತಿ॥

"ಸಾರಿಪುತ್ತೋವ ಪಞ್ಞಾಯ, ಸೀಲೇನ ಉಪಸಮೇನ।
ಯೋಪಿ ಪಾರಙ್ಗತೋ ಭಿಕ್ಖು, ಏತಾವಪರಮೋ ಸಿಯಾ"ತಿ॥

ಇದಮವೋಚ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ದೇವಪುತ್ತೋ। ಸಮನುಞ್ಞೋ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ದೇವಪುತ್ತೋ - "ಸಮನುಞ್ಞೋ ಮೇ ಸತ್ಥಾ"ತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯಿ।

೩೮೮. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಇಮಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರತ್ತಿಂ ಅಞ್ಞತರೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣೋ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ಜೇತವನಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ಸೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಮಂ ಗಾಥಾಹಿ ಅಜ್ಝಭಾಸಿ -

"ಇದಞ್ಹಿ ತಂ ಜೇತವನಂ, ಇಸಿಸಙ್ಘನಿಸೇವಿತಂ।
ಆವುತ್ಥಂ ಧಮ್ಮರಾಜೇನ, ಪೀತಿಸಞ್ಜನನಂ ಮಮ॥

"ಕಮ್ಮಂ ವಿಜ್ಜಾ ಚ ಧಮ್ಮೋ ಚ, ಸೀಲಂ ಜೀವಿತಮುತ್ತಮಂ।
ಏತೇನ ಮಚ್ಚಾ ಸುಜ್ಝನ್ತಿ, ನ ಗೋತ್ತೇನ ಧನೇನ ವಾ॥

"ತಸ್ಮಾ ಹಿ ಪಣ್ಡಿತೋ ಪೋಸೋ, ಸಮ್ಪಸ್ಸಂ ಅತ್ಥಮತ್ತನೋ।
ಯೋನಿಸೋ ವಿಚಿನೇ ಧಮ್ಮಂ, ಏವಂ ತತ್ಥ ವಿಸುಜ್ಝತಿ॥

"ಸಾರಿಪುತ್ತೋವ ಪಞ್ಞಾಯ, ಸೀಲೇನ ಉಪಸಮೇನ।
ಯೋಪಿ ಪಾರಙ್ಗತೋ ಭಿಕ್ಖು, ಏತಾವಪರಮೋ ಸಿಯಾ"ತಿ॥

"ಇದಮವೋಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋ ದೇವಪುತ್ತೋ। 'ಸಮನುಞ್ಞೋ ಮೇ ಸತ್ಥಾ'ತಿ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಸೋ ಹಿ ನೂನ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ, ಭನ್ತೇ, ಗಹಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಸಾರಿಪುತ್ತೇ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ ಅಹೋಸೀ”ತಿ। “ಸಾಧು, ಸಾಧು, ಆನನ್ದ! ಯಾವತಕಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಕ್ಕಾಯ ಪತ್ತಬ್ಬಂ, ಅನುಪ್ಪತ್ತಂ ತಂ ತಯಾ। ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಸೋ, ಆನನ್ದ, ದೇವಪುತ್ತೋ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋವಾದಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಠಮಂ।

೨. ಛನ್ನೋವಾದಸುತ್ತಂ

೩೮೯. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಚುನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಛನ್ನೋ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ ವಿಹರನ್ತಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಛನ್ನೋ ಆಬಾಧಿಕೋ ಹೋತಿ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಚುನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಚುನ್ದಂ ಏತದವೋಚ - “ಆಯಾಮಾವುಸೋ ಚುನ್ದ, ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಛನ್ನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ ಗಿಲಾನಪುಚ್ಛಕಾ”ತಿ। “ಏವಮಾವುಸೋ”ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಚುನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಚುನ್ದೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಛನ್ನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಛನ್ನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಛನ್ನಂ ಏತದವೋಚ - “ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಆವುಸೋ ಛನ್ನ, ಖಮನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿ ಯಾಪನೀಯಂ? ಕಚ್ಚಿ ತೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಪಟಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮೋ”ತಿ?

“ನ ಮೇ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಖಮನೀಯಂ ನ ಯಾಪನೀಯಂ। ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ತಿಣ್ಹೇನ ಸಿಖರೇನ ಮುದ್ಧನಿ ಅಭಿಮತ್ಥೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಧಿಮತ್ತಾ ವಾತಾ ಮುದ್ಧನಿ ಊಹನನ್ತಿ। ನ ಮೇ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಖಮನೀಯಂ ನ ಯಾಪನೀಯಂ। ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ದಳ್ಹೇನ ವರತ್ತಕ್ಖಣ್ಡೇನ ಸೀಸೇ ಸೀಸವೇಠಂ ದದೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಧಿಮತ್ತಾ ಸೀಸೇ ಸೀಸವೇದನಾ। ನ ಮೇ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಖಮನೀಯಂ ನ ಯಾಪನೀಯಂ। ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದಕ್ಖೋ ಗೋಘಾತಕೋ ವಾ ಗೋಘಾತಕನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ತಿಣ್ಹೇನ ಗೋವಿಕನ್ತನೇನ ಕುಚ್ಛಿಂ ಪರಿಕನ್ತೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಧಿಮತ್ತಾ ವಾತಾ ಕುಚ್ಛಿಂ ಪರಿಕನ್ತನ್ತಿ। ನ ಮೇ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಖಮನೀಯಂ ನ ಯಾಪನೀಯಂ। ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದ್ವೇ ಬಲವನ್ತೋ ಪುರಿಸಾ ದುಬ್ಬಲತರಂ ಪುರಿಸಂ ನಾನಾಬಾಹಾಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಯಾ ಸನ್ತಾಪೇಯ್ಯುಂ ಸಮ್ಪರಿತಾಪೇಯ್ಯುಂ; ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಧಿಮತ್ತೋ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಡಾಹೋ। ನ ಮೇ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಖಮನೀಯಂ ನ ಯಾಪನೀಯಂ। ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ। ಸತ್ಥಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಿ, ನಾವಕಙ್ಖಾಮಿ ಜೀವಿತ”ನ್ತಿ।

೩೯೦. “ಮಾಯಸ್ಮಾ ಛನ್ನೋ ಸತ್ಥಂ ಆಹರೇಸಿ। ಯಾಪೇತಾಯಸ್ಮಾ ಛನ್ನೋ। ಯಾಪೇನ್ತಂ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಛನ್ನಂ ಇಚ್ಛಾಮ। ಸಚೇ ಆಯಸ್ಮತೋ ಛನ್ನಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ಭೋಜನಾನಿ, ಅಹಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಛನ್ನಸ್ಸ ಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ಭೋಜನಾನಿ ಪರಿಯೇಸಿಸ್ಸಾಮಿ। ಸಚೇ ಆಯಸ್ಮತೋ ಛನ್ನಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ, ಅಹಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಛನ್ನಸ್ಸ ಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ ಪರಿಯೇಸಿಸ್ಸಾಮಿ। ಸಚೇ ಆಯಸ್ಮತೋ ಛನ್ನಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಪತಿರೂಪಾ ಉಪಟ್ಠಾಕಾ, ಅಹಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಛನ್ನಂ ಉಪಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮಿ। ಮಾಯಸ್ಮಾ ಛನ್ನೋ ಸತ್ಥಂ ಆಹರೇಸಿ। ಯಾಪೇತಾಯಸ್ಮಾ ಛನ್ನೋ। ಯಾಪೇನ್ತಂ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಛನ್ನಂ ಇಚ್ಛಾಮಾ”ತಿ।

“ನಪಿ ಮೇ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ನತ್ಥಿ ಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ಭೋಜನಾನಿ; ನಪಿ ಮೇ ನತ್ಥಿ ಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ; ನಪಿ ಮೇ ನತ್ಥಿ ಪತಿರೂಪಾ ಉಪಟ್ಠಾಕಾ; ಅಪಿ ಚಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ , ಪರಿಚಿಣ್ಣೋ ಮೇ ಸತ್ಥಾ ದೀಘರತ್ತಂ ಮನಾಪೇನೇವ ನೋ ಅಮನಾಪೇನ। ಏತಞ್ಹಿ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಾವಕಸ್ಸ ಪತಿರೂಪಂ ಯಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಪರಿಚರೇಯ್ಯ ಮನಾಪೇನೇವ ನೋ ಅಮನಾಪೇನ। ‘ಅನುಪವಜ್ಜಂ ಛನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥಂ ಆಹರಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ಏವಮೇತಂ [ಏವಮೇವ ಖೋ ತ್ವಂ (ಕ॰)], ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಧಾರೇಹೀ”ತಿ। “ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಛನ್ನಂ ಕಞ್ಚಿದೇವ ದೇಸಂ, ಸಚೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಛನ್ನೋ ಓಕಾಸಂ ಕರೋತಿ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾಯಾ”ತಿ। “ಪುಚ್ಛಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸುತ್ವಾ ವೇದಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ।

೩೯೧. “ಚಕ್ಖುಂ, ಆವುಸೋ ಛನ್ನ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸಿ? ಸೋತಂ, ಆವುಸೋ ಛನ್ನ, ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಘಾನಂ, ಆವುಸೋ ಛನ್ನ, ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಜಿವ್ಹಂ, ಆವುಸೋ ಛನ್ನ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ … ಕಾಯಂ, ಆವುಸೋ ಛನ್ನ, ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಮನಂ, ಆವುಸೋ ಛನ್ನ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ”ತಿ?

“ಚಕ್ಖುಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ। ಸೋತಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ…ಪೇ॰… ಘಾನಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ… ಜಿವ್ಹಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ… ಕಾಯಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ… ಮನಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ।

೩೯೨. “ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ ಛನ್ನ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಕಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಕಿಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಚಕ್ಖುಂ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸಿ? ಸೋತಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ ಛನ್ನ, ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣೇ … ಘಾನಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ ಛನ್ನ, ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣೇ… ಜಿವ್ಹಾಯ, ಆವುಸೋ ಛನ್ನ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣೇ… ಕಾಯಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ ಛನ್ನ, ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣೇ… ಮನಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ ಛನ್ನ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣೇ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಕಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಕಿಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಮನಂ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ”ತಿ?

“ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ , ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ನಿರೋಧಂ ದಿಸ್ವಾ ನಿರೋಧಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಚಕ್ಖುಂ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ। ಸೋತಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣೇ… ಘಾನಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣೇ… ಜಿವ್ಹಾಯ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣೇ… ಕಾಯಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣೇ… ಮನಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣೇ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ನಿರೋಧಂ ದಿಸ್ವಾ ನಿರೋಧಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಮನಂ

ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ।

೩೯೩. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಚುನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಛನ್ನಂ ಏತದವೋಚ – “ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಆವುಸೋ ಛನ್ನ, ಇದಮ್ಪಿ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾಸನಂ [ವಚನಂ (ಸೀ॰)], ನಿಚ್ಚಕಪ್ಪಂ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಂ – ‘ನಿಸ್ಸಿತಸ್ಸ ಚಲಿತಂ, ಅನಿಸ್ಸಿತಸ್ಸ ಚಲಿತಂ ನತ್ಥಿ। ಚಲಿತೇ ಅಸತಿ ಪಸ್ಸದ್ಧಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಸತಿ ನತಿ ನ ಹೋತಿ। ನತಿಯಾ ಅಸತಿ ಆಗತಿಗತಿ ನ ಹೋತಿ। ಆಗತಿಗತಿಯಾ ಅಸತಿ ಚುತೂಪಪಾತೋ ನ ಹೋತಿ। ಚುತೂಪಪಾತೇ ಅಸತಿ ನೇವಿಧ ನ ಹುರಂ ನ ಉಭಯಮನ್ತರೇನ। ಏಸೇವನ್ತೋ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ’”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಚುನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಛನ್ನಂ ಇಮಿನಾ ಓವಾದೇನ ಓವದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು।

೩೯೪. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಛನ್ನೋ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಚ ಮಹಾಚುನ್ದೇ ಸತ್ಥಂ ಆಹರೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಆಯಸ್ಮತಾ, ಭನ್ತೇ, ಛನ್ನೇನ ಸತ್ಥಂ ಆಹರಿತಂ। ತಸ್ಸ ಕಾ ಗತಿ, ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ”ತಿ? “ನನು ತೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಛನ್ನೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಮ್ಮುಖಾಯೇವ ಅನುಪವಜ್ಜತಾ ಬ್ಯಾಕತಾ”ತಿ? “ಅತ್ಥಿ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬಜಿರಂ [ಪಪ್ಪಜಿತಞ್ಞಿತಂ (ಕ॰), ಉಪವಜ್ಜಿತಂ (ಕ॰), ಪುಬ್ಬವಿಜ್ಜನಂ, ಪುಬ್ಬವಿಜ್ಝನಂ, ಪುಬ್ಬವಿಚಿರಂ (ಸಂಯುತ್ತಕೇ)] ನಾಮ ವಜ್ಜಿಗಾಮೋ। ತತ್ಥಾಯಸ್ಮತೋ ಛನ್ನಸ್ಸ ಮಿತ್ತಕುಲಾನಿ ಸುಹಜ್ಜಕುಲಾನಿ ಉಪವಜ್ಜಕುಲಾನೀ”ತಿ। “ಹೋನ್ತಿ [ಪೋಸನ್ತಿ (ಕ॰)] ಹೇತೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಛನ್ನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮಿತ್ತಕುಲಾನಿ ಸುಹಜ್ಜಕುಲಾನಿ ಉಪವಜ್ಜಕುಲಾನಿ। ನಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏತ್ತಾವತಾ ‘ಸಉಪವಜ್ಜೋ’ತಿ ವದಾಮಿ। ಯೋ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇಮಞ್ಚ ಕಾಯಂ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ ಅಞ್ಞಞ್ಚ ಕಾಯಂ ಉಪಾದಿಯತಿ ತಮಹಂ ‘ಸಉಪವಜ್ಜೋ’ತಿ ವದಾಮಿ। ತಂ ಛನ್ನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ನತ್ಥಿ। ‘ಅನುಪವಜ್ಜೋ ಛನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥಂ ಆಹರೇಸೀ’ತಿ ಏವಮೇತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಧಾರೇಹೀ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಛನ್ನೋವಾದಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದುತಿಯಂ।

೩. ಪುಣ್ಣೋವಾದಸುತ್ತಂ

೩೯೫. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಪುಣ್ಣೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಪುಣ್ಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಸಾಧು ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಓವಾದೇನ ಓವದತು, ಯಮಹಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ। “ತೇನ ಹಿ, ಪುಣ್ಣ, ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಪುಣ್ಣೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಪುಣ್ಣ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಂ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅಭಿನನ್ದತೋ ಅಭಿವದತೋ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನನ್ದೀ [ನನ್ದಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। ‘ನನ್ದೀಸಮುದಯಾ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ, ಪುಣ್ಣಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

“ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಪುಣ್ಣ, ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸದ್ದಾ… ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಗನ್ಧಾ… ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ… ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ… ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಂ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅಭಿನನ್ದತೋ ಅಭಿವದತೋ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನನ್ದೀ। ‘ನನ್ದೀಸಮುದಯಾ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ, ಪುಣ್ಣಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

“ಸನ್ತಿ ಚ ಖೋ, ಪುಣ್ಣ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಂ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅನಭಿನನ್ದತೋ ಅನಭಿವದತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ನನ್ದೀ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ‘ನನ್ದೀನಿರೋಧಾ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ, ಪುಣ್ಣಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

“ಸನ್ತಿ ಚ ಖೋ, ಪುಣ್ಣ, ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸದ್ದಾ… ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಗನ್ಧಾ… ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ… ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ… ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಂ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅನಭಿನನ್ದತೋ ಅನಭಿವದತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ನನ್ದೀ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ‘ನನ್ದೀನಿರೋಧಾ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ, ಪುಣ್ಣಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

“ಇಮಿನಾ ಚ ತ್ವಂ ಪುಣ್ಣ, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಓವಾದೇನ ಓವದಿತೋ ಕತರಸ್ಮಿಂ ಜನಪದೇ ವಿಹರಿಸ್ಸಸೀ”ತಿ? “ಇಮಿನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಓವಾದೇನ ಓವದಿತೋ, ಅತ್ಥಿ ಸುನಾಪರನ್ತೋ ನಾಮ ಜನಪದೋ, ತತ್ಥಾಹಂ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ।

೩೯೬. “ಚಣ್ಡಾ ಖೋ, ಪುಣ್ಣ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ; ಫರುಸಾ ಖೋ, ಪುಣ್ಣ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ। ಸಚೇ ತಂ, ಪುಣ್ಣ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಅಕ್ಕೋಸಿಸ್ಸನ್ತಿ ಪರಿಭಾಸಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ಥ ತೇ, ಪುಣ್ಣ, ಕಿನ್ತಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ? “ಸಚೇ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಅಕ್ಕೋಸಿಸ್ಸನ್ತಿ ಪರಿಭಾಸಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಮೇ ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ - ‘ಭದ್ದಕಾ [ಭದ್ರಕಾ (ಕ॰)] ವತಿಮೇ ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ, ಸುಭದ್ದಕಾ ವತಿಮೇ ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ, ಯಂ ಮೇ ನಯಿಮೇ ಪಾಣಿನಾ ಪಹಾರಂ ದೇನ್ತೀ’ತಿ। ಏವಮೇತ್ಥ [ಏವಮ್ಮೇತ್ಥ (?)], ಭಗವಾ, ಭವಿಸ್ಸತಿ; ಏವಮೇತ್ಥ, ಸುಗತ, ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ।

“ಸಚೇ ಪನ ತೇ, ಪುಣ್ಣ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಪಾಣಿನಾ ಪಹಾರಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಪನ ತೇ, ಪುಣ್ಣ, ಕಿನ್ತಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ? “ಸಚೇ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಪಾಣಿನಾ ಪಹಾರಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಮೇ ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ - ‘ಭದ್ದಕಾ ವತಿಮೇ ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ, ಸುಭದ್ದಕಾ ವತಿಮೇ ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ, ಯಂ ಮೇ ನಯಿಮೇ ಲೇಡ್ಡುನಾ ಪಹಾರಂ ದೇನ್ತೀ’ತಿ। ಏವಮೇತ್ಥ, ಭಗವಾ, ಭವಿಸ್ಸತಿ; ಏವಮೇತ್ಥ, ಸುಗತ, ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ।

“ಸಚೇ ಪನ ತೇ, ಪುಣ್ಣ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಲೇಡ್ಡುನಾ ಪಹಾರಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಪನ ತೇ, ಪುಣ್ಣ, ಕಿನ್ತಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ? “ಸಚೇ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಲೇಡ್ಡುನಾ ಪಹಾರಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಮೇ ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ - ‘ಭದ್ದಕಾ ವತಿಮೇ ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ, ಸುಭದ್ದಕಾ ವತಿಮೇ ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ, ಯಂ ಮೇ ನಯಿಮೇ ದಣ್ಡೇನ ಪಹಾರಂ ದೇನ್ತೀ’ತಿ। ಏವಮೇತ್ಥ, ಭಗವಾ, ಭವಿಸ್ಸತಿ; ಏವಮೇತ್ಥ, ಸುಗತ, ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ।

“ಸಚೇ ಪನ ತೇ, ಪುಣ್ಣ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ದಣ್ಡೇನ ಪಹಾರಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಪನ ತೇ, ಪುಣ್ಣ, ಕಿನ್ತಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ? “ಸಚೇ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ದಣ್ಡೇನ ಪಹಾರಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಮೇ ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ - ‘ಭದ್ದಕಾ ವತಿಮೇ ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ, ಸುಭದ್ದಕಾ ವತಿಮೇ ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ, ಯಂ ಮೇ ನಯಿಮೇ ಸತ್ಥೇನ ಪಹಾರಂ ದೇನ್ತೀ’ತಿ। ಏವಮೇತ್ಥ, ಭಗವಾ, ಭವಿಸ್ಸತಿ; ಏವಮೇತ್ಥ, ಸುಗತ, ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ।

“ಸಚೇ ಪನ ತೇ, ಪುಣ್ಣ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಸತ್ಥೇನ ಪಹಾರಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಪನ ತೇ, ಪುಣ್ಣ, ಕಿನ್ತಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ? “ಸಚೇ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಸತ್ಥೇನ ಪಹಾರಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಮೇ ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ – ‘ಭದ್ದಕಾ ವತಿಮೇ ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ, ಸುಭದ್ದಕಾ ವತಿಮೇ ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ, ಯಂ ಮಂ [ಯಂ ಮೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ನಯಿಮೇ ತಿಣ್ಹೇನ ಸತ್ಥೇನ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇನ್ತೀ’ತಿ। ಏವಮೇತ್ಥ, ಭಗವಾ, ಭವಿಸ್ಸತಿ; ಏವಮೇತ್ಥ, ಸುಗತ, ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ।

“ಸಚೇ ಪನ ತಂ, ಪುಣ್ಣ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ತಿಣ್ಹೇನ ಸತ್ಥೇನ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಪನ ತೇ, ಪುಣ್ಣ, ಕಿನ್ತಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ? “ಸಚೇ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ತಿಣ್ಹೇನ ಸತ್ಥೇನ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಮೇ ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ – ‘ಸನ್ತಿ ಖೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಾ ಕಾಯೇ ಚ ಜೀವಿತೇ ಚ ಅಟ್ಟೀಯಮಾನಾ ಹರಾಯಮಾನಾ ಜಿಗುಚ್ಛಮಾನಾ ಸತ್ಥಹಾರಕಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ। ತಂ ಮೇ ಇದಂ ಅಪರಿಯಿಟ್ಠಂಯೇವ ಸತ್ಥಹಾರಕಂ ಲದ್ಧ’ನ್ತಿ। ಏವಮೇತ್ಥ, ಭಗವಾ, ಭವಿಸ್ಸತಿ; ಏವಮೇತ್ಥ, ಸುಗತ, ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ। “ಸಾಧು, ಸಾಧು, ಪುಣ್ಣ! ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ ಖೋ ತ್ವಂ, ಪುಣ್ಣ, ಇಮಿನಾ ದಮೂಪಸಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುನಾಪರನ್ತಸ್ಮಿಂ ಜನಪದೇ ವಿಹರಿತುಂ। ಯಸ್ಸದಾನಿ ತ್ವಂ, ಪುಣ್ಣ, ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಸೀ”ತಿ।

೩೯೭. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಪುಣ್ಣೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಸೇನಾಸನಂ ಸಂಸಾಮೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಸುನಾಪರನ್ತೋ ಜನಪದೋ ತೇನ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಸುನಾಪರನ್ತೋ ಜನಪದೋ ತದವಸರಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಪುಣ್ಣೋ ಸುನಾಪರನ್ತಸ್ಮಿಂ ಜನಪದೇ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಪುಣ್ಣೋ ತೇನೇವನ್ತರವಸ್ಸೇನ ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಿ ಉಪಾಸಕಸತಾನಿ ಪಟಿವೇದೇಸಿ [ಪಟಿಪಾದೇಸಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಪಟಿದೇಸೇಸಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ತೇನೇವನ್ತರವಸ್ಸೇನ ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಿ ಉಪಾಸಿಕಸತಾನಿ ಪಟಿವೇದೇಸಿ, ತೇನೇವನ್ತರವಸ್ಸೇನ ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಸಚ್ಛಾಕಾಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಪುಣ್ಣೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – “ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಪುಣ್ಣೋ ನಾಮ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಓವಾದೇನ ಓವದಿತೋ ಸೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ। ತಸ್ಸ ಕಾ ಗತಿ, ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ”ತಿ? “ಪಣ್ಡಿತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಣ್ಣೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಪಚ್ಚಪಾದಿ [ಸಚ್ಚವಾದೀ ಧಮ್ಮವಾದೀ (ಕ॰)] ಧಮ್ಮಸ್ಸಾನುಧಮ್ಮಂ, ನ ಚ ಮಂ ಧಮ್ಮಾಧಿಕರಣಂ ವಿಹೇಠೇಸಿ। ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಣ್ಣೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಪುಣ್ಣೋವಾದಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ತತಿಯಂ।

೪. ನನ್ದಕೋವಾದಸುತ್ತಂ

೩೯೮. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಮಹಾಪಜಾಪತಿಗೋತಮೀ ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ ಮಹಾಪಜಾಪತಿಗೋತಮೀ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಓವದತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ; ಅನುಸಾಸತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ; ಕರೋತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥ”ನ್ತಿ [ಧಮ್ಮಿಕಥನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)]।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಓವದನ್ತಿ ಪರಿಯಾಯೇನ। ಆಯಸ್ಮಾ ನನ್ದಕೋ ನ ಇಚ್ಛತಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಓವದಿತುಂ ಪರಿಯಾಯೇನ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಕಸ್ಸ ನು ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅಜ್ಜ ಪರಿಯಾಯೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಓವದಿತುಂ ಪರಿಯಾಯೇನಾ"ತಿ? "ಸಬ್ಬೇಹೇವ, ಭನ್ತೇ, ಕತೋ [ನನ್ದಕಸ್ಸ ಭನ್ತೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಪರಿಯಾಯೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಓವದಿತುಂ ಪರಿಯಾಯೇನ। ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ನನ್ದಕೋ ನ ಇಚ್ಛತಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಓವದಿತುಂ ಪರಿಯಾಯೇನಾ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ನನ್ದಕಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಓವದ, ನನ್ದಕ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ; ಅನುಸಾಸ, ನನ್ದಕ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ; ಕರೋಹಿ ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥ"ನ್ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ನನ್ದಕೋ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಅತ್ತದುತಿಯೋ ಯೇನ ರಾಜಕಾರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಂಸು ಖೋ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ನನ್ದಕಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸುಂ, ಉದಕಞ್ಚ ಪಾದಾನಂ ಉಪಟ್ಠಪೇಸುಂ। ನಿಸೀದಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ನನ್ದಕೋ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ನಿಸಜ್ಜ ಪಾದೇ ಪಕ್ಖಾಲೇಸಿ। ತಾಪಿ ಖೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ನನ್ದಕಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಆಯಸ್ಮಾ ನನ್ದಕೋ ಏತದವೋಚ - "ಪಟಿಪುಚ್ಛಕಥಾ ಖೋ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಭವಿಸ್ಸತಿ। ತತ್ಥ ಆಜಾನನ್ತೀಹಿ - 'ಆಜಾನಾಮಾ' ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ, ನ ಆಜಾನನ್ತೀಹಿ - 'ನ ಆಜಾನಾಮಾ' ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಯಸ್ಸಾ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ವಾ ವಿಮತಿ ವಾ ಅಹಮೇವ ತತ್ಥ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ - 'ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಕಥಂ; ಇಮಸ್ಸ ಕ್ವತ್ಥೋ'"ತಿ? "ಏತ್ತಕೇನಪಿ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಯ್ಯಸ್ಸ ನನ್ದಕಸ್ಸ ಅತ್ತಮನಾ ಅಭಿರದ್ಧಾ [ಅಭಿನನ್ದಾಮ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಯಂ ನೋ ಅಯ್ಯೋ ನನ್ದಕೋ ಪವಾರೇತೀ"ತಿ।

೩೯೯. "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಚಕ್ಖು ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ , ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಸೋತಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಘಾನಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"... "ಜಿವ್ಹಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ"... "ಕಾಯೋ ನಿಚ್ಚೋ ವಾ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚೋ, ಭನ್ತೇ"... "ಮನೋ ನಿಚ್ಚೋ ವಾ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚೋ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ , ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು"? "ಪುಬ್ಬೇವ ನೋ ಏತಂ, ಭನ್ತೇ, ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠಂ - 'ಇತಿಪಿಮೇ ಛ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಆಯತನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ'"ತಿ। "ಸಾಧು, ಸಾಧು, ಭಗಿನಿಯೋ! ಏವಞ್ಹೇತಂ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಹೋತಿ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೋ"।

೪೦೦. "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಗಿನಿಯೋ, ರೂಪಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಸದ್ದಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಗನ್ಧಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ"... "ರಸಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ"... "ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಾ , ಭನ್ತೇ"... "ಧಮ್ಮಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು"? "ಪುಬ್ಬೇವ ನೋ ಏತಂ, ಭನ್ತೇ, ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠಂ - 'ಇತಿಪಿಮೇ ಛ ಬಾಹಿರಾ

ಆಯತನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ’’ತಿ । ‘‘ಸಾಧು, ಸಾಧು, ಭಗಿನಿಯೋ! ಏವಞ್ಹೇತಂ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಹೋತಿ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೋ’’।

೪೦೧. ‘‘ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ’’ತಿ? ‘‘ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ’’ತಿ? ‘‘ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ – ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’’’ತಿ? ‘‘ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ’’ತಿ? ‘‘ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ…ಪೇ॰… ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ’’ತಿ? ‘‘ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ’’… ‘‘ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ’’ತಿ? ‘‘ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ’’… ‘‘ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ’’ತಿ? ‘‘ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ’’… ‘‘ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ’’ತಿ? ‘‘ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾತಿ’’? ‘‘ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ – ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’’’ತಿ? ‘‘ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು’’? ‘‘ಪುಬ್ಬೇವ ನೋ ಏತಂ, ಭನ್ತೇ, ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠಂ – ‘ಇತಿಪಿಮೇ ಛ ವಿಞ್ಞಾಣಕಾಯಾ ಅನಿಚ್ಚಾ’’’ತಿ। ‘‘ಸಾಧು, ಸಾಧು, ಭಗಿನಿಯೋ! ಏವಞ್ಹೇತಂ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಹೋತಿ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೋ’’।

೪೦೨. ‘‘ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಗಿನಿಯೋ, ತೇಲಪ್ಪದೀಪಸ್ಸ ಝಾಯತೋ ತೇಲಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ವಟ್ಟಿಪಿ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ, ಅಚ್ಚಿಪಿ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ, ಆಭಾಪಿ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ। ಯೋ ನು ಖೋ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಅಮುಸ್ಸ ತೇಲಪ್ಪದೀಪಸ್ಸ ಝಾಯತೋ ತೇಲಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ವಟ್ಟಿಪಿ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ, ಅಚ್ಚಿಪಿ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ; ಯಾ ಚ ಖ್ವಾಸ್ಸ ಆಭಾ ಸಾ ನಿಚ್ಚಾ ಧುವಾ ಸಸ್ಸತಾ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ’ತಿ; ಸಮ್ಮಾ ನು ಖೋ ಸೋ, ಭಗಿನಿಯೋ, ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ’’ತಿ? ‘‘ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು’’? ‘‘ಅಮುಸ್ಸ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ತೇಲಪ್ಪದೀಪಸ್ಸ ಝಾಯತೋ ತೇಲಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ವಟ್ಟಿಪಿ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ, ಅಚ್ಚಿಪಿ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ; ಪಗೇವಸ್ಸ ಆಭಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ’’ತಿ। ‘‘ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಯೋ ನು ಖೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಛ ಖೋಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಆಯತನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ [ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ (?)]; ಯಞ್ಚ ಖೋ ಛ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕೇ ಆಯತನೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಂ ನಿಚ್ಚಂ ಧುವಂ ಸಸ್ಸತಂ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮ’ನ್ತಿ; ಸಮ್ಮಾ ನು ಖೋ ಸೋ, ಭಗಿನಿಯೋ, ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ’’ತಿ? ‘‘ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು’’? ‘‘ತಜ್ಜಂ ತಜ್ಜಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಚ್ಚಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಜ್ಜಾ ತಜ್ಜಾ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತಜ್ಜಸ್ಸ ತಜ್ಜಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ತಜ್ಜಾ ತಜ್ಜಾ ವೇದನಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತೀ’’ತಿ। ‘‘ಸಾಧು, ಸಾಧು, ಭಗಿನಿಯೋ! ಏವಞ್ಹೇತಂ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಹೋತಿ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೋ’’।

೪೦೩. ‘‘ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಮೂಲಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಖನ್ಧೋಪಿ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ, ಸಾಖಾಪಲಾಸಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಛಾಯಾಪಿ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ। ಯೋ ನು ಖೋ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಅಮುಸ್ಸ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಮೂಲಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಖನ್ಧೋಪಿ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ, ಸಾಖಾಪಲಾಸಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಯಾ ಚ ಖ್ವಾಸ್ಸ ಛಾಯಾ ಸಾ ನಿಚ್ಚಾ ಧುವಾ ಸಸ್ಸತಾ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ’ತಿ; ಸಮ್ಮಾ ನು ಖೋ ಸೋ, ಭಗಿನಿಯೋ, ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ’’ತಿ? ‘‘ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು’’? ‘‘ಅಮುಸ್ಸ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಮೂಲಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಖನ್ಧೋಪಿ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ, ಸಾಖಾಪಲಾಸಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ; ಪಗೇವಸ್ಸ ಛಾಯಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ’’ತಿ। ‘‘ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಯೋ ನು ಖೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಛ ಖೋಮೇ ಬಾಹಿರಾ ಆಯತನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ [ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]। ಯಞ್ಚ ಖೋ ಛ

ಬಾಹಿರೇ ಆಯತನೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಂ ನಿಚ್ಚಂ ಧುವಂ ಸಸ್ಸತಂ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮ'ನ್ತಿ; ಸಮ್ಮಾ ನು ಖೋ ಸೋ, ಭಗಿನಿಯೋ, ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು"? "ತಜ್ಜಂ ತಜ್ಜಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಚ್ಚಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಜ್ಜಾ ತಜ್ಜಾ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತಜ್ಜಸ್ಸ ತಜ್ಜಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ತಜ್ಜಾ ತಜ್ಜಾ ವೇದನಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತೀ"ತಿ। "ಸಾಧು, ಸಾಧು, ಭಗಿನಿಯೋ! ಏವಞ್ಹೇತಂ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಹೋತಿ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೋ"।

೪೦೪. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಗಿನಿಯೋ, ದಕ್ಖೋ ಗೋಘಾತಕೋ ವಾ ಗೋಘಾತಕನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ಗಾವಿಂ ವಧಿತ್ವಾ ತಿಣ್ಹೇನ ಗೋವಿಕನ್ತನೇನ ಗಾವಿಂ ಸಙ್ಕನ್ತೇಯ್ಯ ಅನುಪಹಚ್ಚ ಅನ್ತರಂ ಮಂಸಕಾಯಂ ಅನುಪಹಚ್ಚ ಬಾಹಿರಂ ಚಮ್ಮಕಾಯಂ। ಯಂ ಯದೇವ ತತ್ಥ ಅನ್ತರಾ ವಿಲಿಮಂಸಂ [ವಿಲಿಮಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಅನ್ತರಾ ನ್ಹಾರು ಅನ್ತರಾ ಬನ್ಧನಂ ತಂ ತದೇವ ತಿಣ್ಹೇನ ಗೋವಿಕನ್ತನೇನ ಸಞ್ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ ಸಙ್ಕನ್ತೇಯ್ಯ ಸಮ್ಪಕನ್ತೇಯ್ಯ ಸಮ್ಪರಿಕನ್ತೇಯ್ಯ। ಸಞ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸಙ್ಕನ್ತಿತ್ವಾ ಸಮ್ಪಕನ್ತಿತ್ವಾ ಸಮ್ಪರಿಕನ್ತಿತ್ವಾ ವಿಧುನಿತ್ವಾ ಬಾಹಿರಂ ಚಮ್ಮಕಾಯಂ ತೇನೇವ ಚಮ್ಮೇನ ತಂ ಗಾವಿಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ತಥೇವಾಯಂ ಗಾವೀ ಸಂಯುತ್ತಾ ಇಮಿನಾವ ಚಮ್ಮೇನಾ'ತಿ; ಸಮ್ಮಾ ನು ಖೋ ಸೋ, ಭಗಿನಿಯೋ, ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು"? "ಅಮು ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ದಕ್ಖೋ ಗೋಘಾತಕೋ ವಾ ಗೋಘಾತಕನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ಗಾವಿಂ ವಧಿತ್ವಾ ತಿಣ್ಹೇನ ಗೋವಿಕನ್ತನೇನ ಗಾವಿಂ ಸಙ್ಕನ್ತೇಯ್ಯ ಅನುಪಹಚ್ಚ ಅನ್ತರಂ ಮಂಸಕಾಯಂ ಅನುಪಹಚ್ಚ ಬಾಹಿರಂ ಚಮ್ಮಕಾಯಂ। ಯಂ ಯದೇವ ತತ್ಥ ಅನ್ತರಾ ವಿಲಿಮಂಸಂ ಅನ್ತರಾ ನ್ಹಾರು ಅನ್ತರಾ ಬನ್ಧನಂ ತಂ ತದೇವ ತಿಣ್ಹೇನ ಗೋವಿಕನ್ತನೇನ ಸಞ್ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ ಸಙ್ಕನ್ತೇಯ್ಯ ಸಮ್ಪಕನ್ತೇಯ್ಯ ಸಮ್ಪರಿಕನ್ತೇಯ್ಯ। ಸಞ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸಙ್ಕನ್ತಿತ್ವಾ ಸಮ್ಪಕನ್ತಿತ್ವಾ ಸಮ್ಪರಿಕನ್ತಿತ್ವಾ ವಿಧುನಿತ್ವಾ ಬಾಹಿರಂ ಚಮ್ಮಕಾಯಂ ತೇನೇವ ಚಮ್ಮೇನ ತಂ ಗಾವಿಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ತಥೇವಾಯಂ ಗಾವೀ ಸಂಯುತ್ತಾ ಇಮಿನಾವ ಚಮ್ಮೇನಾ'ತಿ; ಅಥ ಖೋ ಸಾ ಗಾವೀ ವಿಸಂಯುತ್ತಾ ತೇನೇವ ಚಮ್ಮೇನಾ"ತಿ।

"ಉಪಮಾ ಖೋ ಮೇ ಅಯಂ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಕತಾ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಾಯ। ಅಯಮೇವೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ; 'ಅನ್ತರಾ ಮಂಸಕಾಯೋ'ತಿ ಖೋ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಛನ್ನೇತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಂ ಆಯತನಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ; 'ಬಾಹಿರೋ ಚಮ್ಮಕಾಯೋ'ತಿ ಖೋ ಭಗಿನಿಯೋ, ಛನ್ನೇತಂ ಬಾಹಿರಾನಂ ಆಯತನಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ; 'ಅನ್ತರಾ ವಿಲಿಮಂಸಂ, ಅನ್ತರಾ ನ್ಹಾರು, ಅನ್ತರಾ ಬನ್ಧನ'ನ್ತಿ ಖೋ, ಭಗಿನಿಯೋ, ನನ್ದೀರಾಗಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ; 'ತಿಣ್ಹಂ ಗೋವಿಕನ್ತನ'ನ್ತಿ ಖೋ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಅರಿಯಾಯೇತಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಅಧಿವಚನಂ; ಯಾಯಂ ಅರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾ ಅನ್ತರಾ ಕಿಲೇಸಂ ಅನ್ತರಾ ಸಂಯೋಜನಂ ಅನ್ತರಾ ಬನ್ಧನಂ ಸಞ್ಛಿನ್ದತಿ ಸಙ್ಕನ್ತತಿ ಸಮ್ಪಕನ್ತತಿ ಸಮ್ಪರಿಕನ್ತತಿ।

೪೦೫. "ಸತ್ತ ಖೋ ಪನಿಮೇ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ, ಯೇಸಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖು ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಇಧ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ, ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ...ಪೇ॰... ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ... ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ... ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ... ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ, ಯೇಸಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖು ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ"ತಿ।

೪೦೬. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ನನ್ದಕೋ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಇಮಿನಾ ಓವಾದೇನ ಓವದಿತ್ವಾ ಉಯ್ಯೋಜೇಸಿ - "ಗಚ್ಛಥ, ಭಗಿನಿಯೋ; ಕಾಲೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ನನ್ದಕಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ

ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ನನ್ದಕಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಗಚ್ಛಥ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ; ಕಾಲೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೀಸು ತಾಸು ಭಿಕ್ಖುನೀಸು ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತದಹುಪೋಸಥೇ ಚಾತುದ್ದಸೇ ನ ಹೋತಿ ಬಹುನ್ನೋಜನಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ವಾ ವಿಮತಿ ವಾ - 'ಊನೋ ನು ಖೋ ಚನ್ದೋ, ಪುಣ್ಣೋ ನು ಖೋ ಚನ್ದೋ'ತಿ, ಅಥ ಖೋ ಊನೋ ಚನ್ದೋತ್ವೇವ ಹೋತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ನನ್ದಕಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋನ್ತಿ ನೋ ಚ ಖೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪಾ"ತಿ।

೪೦೭. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ನನ್ದಕಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ತೇನ ಹಿ ತ್ವಂ, ನನ್ದಕ, ಸ್ವೇಪಿ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ತೇನೇವೋವಾದೇನ ಓವದೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ। "ಏವಂ , ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ನನ್ದಕೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ನನ್ದಕೋ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಅತ್ತದುತಿಯೋ ಯೇನ ರಾಜಕಾರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಂಸು ಖೋ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ನನ್ದಕಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸುಂ, ಉದಕಞ್ಚ ಪಾದಾನಂ ಉಪಟ್ಠಪೇಸುಂ। ನಿಸೀದಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ನನ್ದಕೋ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ನಿಸಜ್ಜ ಪಾದೇ ಪಕ್ಖಾಲೇಸಿ। ತಾಪಿ ಖೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ನನ್ದಕಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಆಯಸ್ಮಾ ನನ್ದಕೋ ಏತದವೋಚ - "ಪಟಿಪುಚ್ಛಕಥಾ ಖೋ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಭವಿಸ್ಸತಿ। ತತ್ಥ ಆಜಾನನ್ತೀಹಿ 'ಆಜಾನಾಮಾ' ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ, ನ ಆಜಾನನ್ತೀಹಿ 'ನ ಆಜಾನಾಮಾ' ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಯಸ್ಸಾ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ವಾ ವಿಮತಿ ವಾ, ಅಹಮೇವ ತತ್ಥ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ - 'ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಕಥಂ; ಇಮಸ್ಸ ಕ್ವತ್ಥೋ'"ತಿ। "ಏತ್ತಕೇನಪಿ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಯ್ಯಸ್ಸ ನನ್ದಕಸ್ಸ ಅತ್ತಮನಾ ಅಭಿರದ್ಧಾ ಯಂ ನೋ ಅಯ್ಯೋ ನನ್ದಕೋ ಪವಾರೇತೀ"ತಿ।

೪೦೮. "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಚಕ್ಖು ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ , ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಸೋತಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಘಾನಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ... ಜಿವ್ಹಾ... ಕಾಯೋ... ಮನೋ ನಿಚ್ಚೋ ವಾ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚೋ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು"? "ಪುಬ್ಬೇವ ನೋ ಏತಂ, ಭನ್ತೇ, ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠಂ - 'ಇತಿಪಿಮೇ ಛ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಆಯತನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ'"ತಿ। "ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭಗಿನಿಯೋ! ಏವಞ್ಹೇತಂ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಹೋತಿ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೋ"।

೪೦೯. "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಗಿನಿಯೋ, ರೂಪಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಸದ್ದಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಗನ್ಧಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ... ರಸಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ ? "ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ... ಧಮ್ಮಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ,

ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು"? "ಪುಬ್ಬೇವ ನೋ ಏತಂ, ಭನ್ತೇ, ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠಂ - 'ಇತಿಪಿಮೇ ಛ ಬಾಹಿರಾ ಆಯತನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ'"ತಿ। "ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭಗಿನಿಯೋ! ಏವಞ್ಹೇತಂ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಹೋತಿ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೋ"।

೪೧೦. "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ... ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ... ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ... ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ... ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು"? "ಪುಬ್ಬೇವ ನೋ ಏತಂ, ಭನ್ತೇ, ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠಂ - 'ಇತಿಪಿಮೇ ಛ ವಿಞ್ಞಾಣಕಾಯಾ ಅನಿಚ್ಚಾ'"ತಿ। "ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭಗಿನಿಯೋ! ಏವಞ್ಹೇತಂ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಹೋತಿ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೋ"।

೪೧೧. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಗಿನಿಯೋ, ತೇಲಪ್ಪದೀಪಸ್ಸ ಝಾಯತೋ ತೇಲಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ವಟ್ಟಿಪಿ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ, ಅಚ್ಚಿಪಿ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ, ಆಭಾಪಿ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ। ಯೋ ನು ಖೋ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಅಮುಸ್ಸ ತೇಲಪ್ಪದೀಪಸ್ಸ ಝಾಯತೋ ತೇಲಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ವಟ್ಟಿಪಿ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ, ಅಚ್ಚಿಪಿ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ; ಯಾ ಚ ಖ್ವಾಸ್ಸ ಆಭಾ ಸಾ ನಿಚ್ಚಾ ಧುವಾ ಸಸ್ಸತಾ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ'ತಿ; ಸಮ್ಮಾ ನು ಖೋ ಸೋ, ಭಗಿನಿಯೋ, ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು"? "ಅಮುಸ್ಸ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ತೇಲಪ್ಪದೀಪಸ್ಸ ಝಾಯತೋ ತೇಲಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ವಟ್ಟಿಪಿ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ, ಅಚ್ಚಿಪಿ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ ; ಪಗೇವಸ್ಸ ಆಭಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಯೋ ನು ಖೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಛ ಖೋಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಆಯತನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ। ಯಞ್ಚ ಖೋ ಛ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕೇ ಆಯತನೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಂ ನಿಚ್ಚಂ ಧುವಂ ಸಸ್ಸತಂ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮ'ನ್ತಿ; ಸಮ್ಮಾ ನು ಖೋ ಸೋ, ಭಗಿನಿಯೋ, ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು"? "ತಜ್ಜಂ ತಜ್ಜಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಚ್ಚಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಜ್ಜಾ ತಜ್ಜಾ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತಜ್ಜಸ್ಸ ತಜ್ಜಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ತಜ್ಜಾ ತಜ್ಜಾ ವೇದನಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತೀ"ತಿ। "ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭಗಿನಿಯೋ! ಏವಞ್ಹೇತಂ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಹೋತಿ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೋ"।

೪೧೨. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಮೂಲಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಖನ್ಧೋಪಿ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ, ಸಾಖಾಪಲಾಸಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಛಾಯಾಪಿ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ। ಯೋ ನು ಖೋ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಅಮುಸ್ಸ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಮೂಲಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಖನ್ಧೋಪಿ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ, ಸಾಖಾಪಲಾಸಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ; ಯಾ ಚ ಖ್ವಾಸ್ಸ ಛಾಯಾ ಸಾ ನಿಚ್ಚಾ ಧುವಾ ಸಸ್ಸತಾ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ'ತಿ; ಸಮ್ಮಾ ನು ಖೋ ಸೋ ಭಗಿನಿಯೋ, ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು"? "ಅಮುಸ್ಸ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಮೂಲಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಖನ್ಧೋಪಿ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ, ಸಾಖಾಪಲಾಸಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ; ಪಗೇವಸ್ಸ ಛಾಯಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಯೋ ನು ಖೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಛ ಖೋಮೇ ಬಾಹಿರಾ ಆಯತನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ। ಯಞ್ಚ ಖೋ ಬಾಹಿರೇ ಆಯತನೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಂ ನಿಚ್ಚಂ ಧುವಂ ಸಸ್ಸತಂ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮ'ನ್ತಿ; ಸಮ್ಮಾ ನು ಖೋ ಸೋ,

ಭಗಿನಿಯೋ, ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು"? "ತಜ್ಜಂ ತಜ್ಜಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಚ್ಚಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಜ್ಜಾ ತಜ್ಜಾ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತಜ್ಜಸ್ಸ ತಜ್ಜಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ತಜ್ಜಾ ತಜ್ಜಾ ವೇದನಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತೀ"ತಿ। "ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭಗಿನಿಯೋ! ಏವಞ್ಹೇತಂ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಹೋತಿ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೋ"।

೪೧೩. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಗಿನಿಯೋ, ದಕ್ಖೋ ಗೋಘಾತಕೋ ವಾ ಗೋಘಾತಕನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ಗಾವಿಂ ವಧಿತ್ವಾ ತಿಣ್ಹೇನ ಗೋವಿಕನ್ತನೇನ ಗಾವಿಂ ಸಙ್ಕನ್ತೇಯ್ಯ ಅನುಪಹಚ್ಚ ಅನ್ತರಂ ಮಂಸಕಾಯಂ ಅನುಪಹಚ್ಚ ಬಾಹಿರಂ ಚಮ್ಮಕಾಯಂ। ಯಂ ಯದೇವ ತತ್ಥ ಅನ್ತರಾ ವಿಲಿಮಂಸಂ ಅನ್ತರಾ ನ್ಹಾರು ಅನ್ತರಾ ಬನ್ಧನಂ ತಂ ತದೇವ ತಿಣ್ಹೇನ ಗೋವಿಕನ್ತನೇನ ಸಞ್ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ ಸಙ್ಕನ್ತೇಯ್ಯ ಸಮ್ಪಕನ್ತೇಯ್ಯ ಸಮ್ಪರಿಕನ್ತೇಯ್ಯ। ಸಞ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸಙ್ಕನ್ತಿತ್ವಾ ಸಮ್ಪಕನ್ತಿತ್ವಾ ಸಮ್ಪರಿಕನ್ತಿತ್ವಾ ವಿಧುನಿತ್ವಾ ಬಾಹಿರಂ ಚಮ್ಮಕಾಯಂ ತೇನೇವ ಚಮ್ಮೇನ ತಂ ಗಾವಿಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ತಥೇವಾಯಂ ಗಾವೀ ಸಂಯುತ್ತಾ ಇಮಿನಾವ ಚಮ್ಮೇನಾ'ತಿ; ಸಮ್ಮಾ ನು ಖೋ ಸೋ, ಭಗಿನಿಯೋ, ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು"? "ಅಮು ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ದಕ್ಖೋ ಗೋಘಾತಕೋ ವಾ ಗೋಘಾತಕನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ಗಾವಿಂ ವಧಿತ್ವಾ ತಿಣ್ಹೇನ ಗೋವಿಕನ್ತನೇನ ಗಾವಿಂ ಸಙ್ಕನ್ತೇಯ್ಯ ಅನುಪಹಚ್ಚ ಅನ್ತರಂ ಮಂಸಕಾಯಂ ಅನುಪಹಚ್ಚ ಬಾಹಿರಂ ಚಮ್ಮಕಾಯಂ। ಯಂ ಯದೇವ ತತ್ಥ ಅನ್ತರಾ ವಿಲಿಮಂಸಂ ಅನ್ತರಾ ನ್ಹಾರು ಅನ್ತರಾ ಬನ್ಧನಂ ತಂ ತದೇವ ತಿಣ್ಹೇನ ಗೋವಿಕನ್ತನೇನ ಸಞ್ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ ಸಙ್ಕನ್ತೇಯ್ಯ ಸಮ್ಪಕನ್ತೇಯ್ಯ ಸಮ್ಪರಿಕನ್ತೇಯ್ಯ। ಸಞ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸಙ್ಕನ್ತಿತ್ವಾ ಸಮ್ಪಕನ್ತಿತ್ವಾ ಸಮ್ಪರಿಕನ್ತಿತ್ವಾ ವಿಧುನಿತ್ವಾ ಬಾಹಿರಂ ಚಮ್ಮಕಾಯಂ ತೇನೇವ ಚಮ್ಮೇನ ತಂ ಗಾವಿಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ತಥೇವಾಯಂ ಗಾವೀ ಸಂಯುತ್ತಾ ಇಮಿನಾವ ಚಮ್ಮೇನಾ'ತಿ; ಅಥ ಖೋ ಸಾ ಗಾವೀ ವಿಸಂಯುತ್ತಾ ತೇನೇವ ಚಮ್ಮೇನಾ"ತಿ।

"ಉಪಮಾ ಖೋ ಮೇ ಅಯಂ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಕತಾ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಾಯ ಅಯಮೇವೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ। 'ಅನ್ತರಾ ಮಂಸಕಾಯೋ'ತಿ ಖೋ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಛನ್ನೇತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಂ ಆಯತನಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ; 'ಬಾಹಿರೋ ಚಮ್ಮಕಾಯೋ'ತಿ ಖೋ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಛನ್ನೇತಂ ಬಾಹಿರಾನಂ ಆಯತನಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ; 'ಅನ್ತರಾ ವಿಲಿಮಂಸಂ ಅನ್ತರಾ ನ್ಹಾರು ಅನ್ತರಾ ಬನ್ಧನ'ನ್ತಿ ಖೋ, ಭಗಿನಿಯೋ, ನನ್ದೀರಾಗಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ; 'ತಿಣ್ಹಂ ಗೋವಿಕನ್ತನ'ನ್ತಿ ಖೋ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಅರಿಯಾಯೇತಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಅಧಿವಚನಂ; ಯಾಯಂ ಅರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾ ಅನ್ತರಾ ಕಿಲೇಸಂ ಅನ್ತರಾ ಸಂಯೋಜನಂ ಅನ್ತರಾ ಬನ್ಧನಂ ಸಞ್ಛಿನ್ದತಿ ಸಙ್ಕನ್ತತಿ ಸಮ್ಪಕನ್ತತಿ ಸಮ್ಪರಿಕನ್ತತಿ।

೪೧೪. "ಸತ್ತ ಖೋ ಪನಿಮೇ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ, ಯೇಸಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖು ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಇಧ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ...ಪೇ॰... ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ... ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ... ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ... ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಯೇಸಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖು ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ"ತಿ।

೪೧೫. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ನನ್ದಕೋ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಇಮಿನಾ ಓವಾದೇನ ಓವದಿತ್ವಾ ಉಯ್ಯೋಜೇಸಿ - "ಗಚ್ಛಥ, ಭಗಿನಿಯೋ; ಕಾಲೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ನನ್ದಕಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ನನ್ದಕಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ, ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -"ಗಚ್ಛಥ,

ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ; ಕಾಲೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೀಸು ತಾಸು ಭಿಕ್ಖುನೀಸು ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತದಹುಪೋಸಥೇ ಪನ್ನರಸೇ ನ ಹೋತಿ ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ವಾ ವಿಮತಿ ವಾ - 'ಊನೋ ನು ಖೋ ಚನ್ದೋ, ಪುಣ್ಣೋ ನು ಖೋ ಚನ್ದೋ'ತಿ, ಅಥ ಖೋ ಪುಣ್ಣೋ ಚನ್ದೋತ್ವೇವ ಹೋತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ನನ್ದಕಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ಅತ್ತಮನಾ ಚೇವ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಚ। ತಾಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಸತಾನಂ ಯಾ ಪಚ್ಛಿಮಿತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಸಾ [ಯಾ ಪಚ್ಛಿಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ, ಸಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಯಾ ಪಚ್ಛಿಮಿಕಾ, ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ (ಕ॰)] ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನಾ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ನನ್ದಕೋವಾದಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಚೂಳರಾಹುಲೋವಾದಸುತ್ತಂ

೪೧೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವತೋ ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ - "ಪರಿಪಕ್ಕಾ ಖೋ ರಾಹುಲಸ್ಸ ವಿಮುತ್ತಿಪರಿಪಾಚನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ। ಯಂನೂನಾಹಂ ರಾಹುಲಂ ಉತ್ತರಿಂ ಆಸವಾನಂ ಖಯೇ ವಿನೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಾಹುಲಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಗಣ್ಹಾಹಿ, ರಾಹುಲ, ನಿಸೀದನಂ; ಯೇನ ಅನ್ಧವನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ ದಿವಾವಿಹಾರಾಯಾ"ತಿ । "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲೋ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ನಿಸೀದನಂ ಆದಾಯ ಭಗವನ್ತಂ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಅನುಬನ್ಧಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅನೇಕಾನಿ ದೇವತಾಸಹಸ್ಸಾನಿ ಭಗವನ್ತಂ ಅನುಬನ್ಧಾನಿ ಹೋನ್ತಿ - "ಅಜ್ಜ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಾಹುಲಂ ಉತ್ತರಿಂ ಆಸವಾನಂ ಖಯೇ ವಿನೇಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅನ್ಧವನಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ರಾಹುಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಾಹುಲಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

೪೧೭. "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಹುಲ, ಚಕ್ಖು ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ "। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಹುಲ, ರೂಪಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಹುಲ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಹುಲ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ನಿಚ್ಚೋ ವಾ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚೋ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಹುಲ, ಯಮಿದಂ [ಯಮ್ಪಿದಂ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ

ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದನಾಗತಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಸಙ್ಖಾರಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಗತಂ ತಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

೪೧೮. "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ ರಾಹುಲ, ಸೋತಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಘಾನಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಕಾಯೋ ನಿಚ್ಚೋ ವಾ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚೋ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಮನೋ ನಿಚ್ಚೋ ವಾ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚೋ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ -'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ ರಾಹುಲ, ಧಮ್ಮಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ ರಾಹುಲ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ ರಾಹುಲ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ನಿಚ್ಚೋ ವಾ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚೋ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಹುಲ, ಯಮಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದನಾಗತಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಸಙ್ಖಾರಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಗತಂ, ತಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

೪೧೯. "ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ರಾಹುಲ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ [ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰) ಏವಮಿತರೇಸುಪಿ] ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ರೂಪೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೇ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಯಮಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದನಾಗತಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಸಙ್ಖಾರಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಗತಂ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ಸೋತಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸದ್ದೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ...ಪೇ॰... , ಘಾನಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಗನ್ಧೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ... ಜಿವ್ಹಾಯ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ರಸೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ... ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ... ಮನಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಧಮ್ಮೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣೇ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೇ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಯಮಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದನಾಗತಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಸಙ್ಖಾರಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಗತಂ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ, ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪನ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಸ್ಮಿಂ ಭಞ್ಞಮಾನೇ ಆಯಸ್ಮತೋ ರಾಹುಲಸ್ಸ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿ। ತಾಸಞ್ಚ ಅನೇಕಾನಂ ದೇವತಾಸಹಸ್ಸಾನಂ ವಿರಜಂ ವೀತಮಲಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ - 'ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ'"ನ್ತಿ।

ಚೂಳರಾಹುಲೋವಾದಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಛಛಕ್ಕಸುತ್ತಂ

೪೨೦. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಧಮ್ಮಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಯದಿದಂ - ಛ ಛಕ್ಕಾನಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಛ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಿ ಆಯತನಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ, ಛ ಬಾಹಿರಾನಿ ಆಯತನಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ, ಛ ವಿಞ್ಞಾಣಕಾಯಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಛ ಫಸ್ಸಕಾಯಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಛ ವೇದನಾಕಾಯಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಛ ತಣ್ಹಾಕಾಯಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

೪೨೧. "'ಛ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಿ ಆಯತನಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನೀ'ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಚಕ್ಖಾಯತನಂ, ಸೋತಾಯತನಂ, ಘಾನಾಯತನಂ, ಜಿವ್ಹಾಯತನಂ , ಕಾಯಾಯತನಂ, ಮನಾಯತನಂ। 'ಛ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಿ ಆಯತನಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನೀ'ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ, ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ। ಇದಂ ಪಠಮಂ ಛಕ್ಕಂ।

"'ಛ ಬಾಹಿರಾನಿ ಆಯತನಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನೀ'ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ । ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ರೂಪಾಯತನಂ, ಸದ್ದಾಯತನಂ, ಗನ್ಧಾಯತನಂ, ರಸಾಯತನಂ, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾಯತನಂ, ಧಮ್ಮಾಯತನಂ। 'ಛ ಬಾಹಿರಾನಿ ಆಯತನಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನೀ'ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ, ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ। ಇದಂ ದುತಿಯಂ ಛಕ್ಕಂ।

"'ಛ ವಿಞ್ಞಾಣಕಾಯಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ'ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಚಕ್ಖುಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರೂಪೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಸೋತಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಸದ್ದೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಘಾನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಗನ್ಧೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಜಿವ್ಹಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರಸೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಕಾಯಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಮನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ। 'ಛ ವಿಞ್ಞಾಣಕಾಯಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ'ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ, ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ। ಇದಂ ತತಿಯಂ ಛಕ್ಕಂ।

"'ಛ ಫಸ್ಸಕಾಯಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ'ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಚಕ್ಖುಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರೂಪೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ; ಸೋತಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಸದ್ದೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ; ಘಾನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಗನ್ಧೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ; ಜಿವ್ಹಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರಸೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ; ಕಾಯಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ; ಮನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। 'ಛ ಫಸ್ಸಕಾಯಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ'ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ, ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ। ಇದಂ ಚತುತ್ಥಂ ಛಕ್ಕಂ।

"'ಛ ವೇದನಾಕಾಯಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ'ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಚಕ್ಖುಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರೂಪೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ, ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ಸೋತಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಸದ್ದೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ, ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ಘಾನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಗನ್ಧೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ, ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ಜಿವ್ಹಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರಸೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ, ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ಕಾಯಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ, ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ

ವೇದನಾ; ಮನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ, ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ। 'ಛ ವೇದನಾಕಾಯಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ'ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ, ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ। ಇದಂ ಪಞ್ಚಮಂ ಛಕ್ಕಂ।

"'ಛ ತಣ್ಹಾಕಾಯಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ'ತಿ - ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಚಕ್ಖುಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರೂಪೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ, ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ, ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ; ಸೋತಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಸದ್ದೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಘಾನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಗನ್ಧೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಜಿವ್ಹಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರಸೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಕಾಯಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಮನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ, ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ, ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ। 'ಛ ತಣ್ಹಾಕಾಯಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ'ತಿ - ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ, ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ। ಇದಂ ಛಟ್ಠಂ ಛಕ್ಕಂ।

೪೨೨. "'ಚಕ್ಖು ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ ತಂ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋಪಿ ವಯೋಪಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಯಸ್ಸ ಖೋ ಪನ ಉಪ್ಪಾದೋಪಿ ವಯೋಪಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, 'ಅತ್ತಾ ಮೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚ ವೇತಿ ಚಾ'ತಿ ಇಚ್ಚಸ್ಸ ಏವಮಾಗತಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ - 'ಚಕ್ಖು ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ। ಇತಿ ಚಕ್ಖು ಅನತ್ತಾ।

"'ರೂಪಾ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ ತಂ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ರೂಪಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೋಪಿ ವಯೋಪಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಯಸ್ಸ ಖೋ ಪನ ಉಪ್ಪಾದೋಪಿ ವಯೋಪಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, 'ಅತ್ತಾ ಮೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚ ವೇತಿ ಚಾ'ತಿ ಇಚ್ಚಸ್ಸ ಏವಮಾಗತಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ - 'ರೂಪಾ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ। ಇತಿ ಚಕ್ಖು ಅನತ್ತಾ, ರೂಪಾ ಅನತ್ತಾ।

"'ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ ತಂ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋಪಿ ವಯೋಪಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಯಸ್ಸ ಖೋ ಪನ ಉಪ್ಪಾದೋಪಿ ವಯೋಪಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, 'ಅತ್ತಾ ಮೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚ ವೇತಿ ಚಾ'ತಿ ಇಚ್ಚಸ್ಸ ಏವಮಾಗತಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ - 'ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ। ಇತಿ ಚಕ್ಖು ಅನತ್ತಾ, ರೂಪಾ ಅನತ್ತಾ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ।

"'ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ ತಂ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋಪಿ ವಯೋಪಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ । ಯಸ್ಸ ಖೋ ಪನ ಉಪ್ಪಾದೋಪಿ ವಯೋಪಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, 'ಅತ್ತಾ ಮೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚ ವೇತಿ ಚಾ'ತಿ ಇಚ್ಚಸ್ಸ ಏವಮಾಗತಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ - 'ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ। ಇತಿ ಚಕ್ಖು ಅನತ್ತಾ, ರೂಪಾ ಅನತ್ತಾ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನತ್ತಾ।

"'ವೇದನಾ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ ತಂ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ವೇದನಾಯ ಉಪ್ಪಾದೋಪಿ ವಯೋಪಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಯಸ್ಸ ಖೋ ಪನ ಉಪ್ಪಾದೋಪಿ ವಯೋಪಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, 'ಅತ್ತಾ ಮೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚ ವೇತಿ ಚಾ'ತಿ ಇಚ್ಚಸ್ಸ ಏವಮಾಗತಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ - 'ವೇದನಾ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ। ಇತಿ ಚಕ್ಖು ಅನತ್ತಾ, ರೂಪಾ ಅನತ್ತಾ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನತ್ತಾ, ವೇದನಾ ಅನತ್ತಾ।

"'ತಣ್ಹಾ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ ತಂ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ತಣ್ಹಾಯ ಉಪ್ಪಾದೋಪಿ ವಯೋಪಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಯಸ್ಸ ಖೋ ಪನ ಉಪ್ಪಾದೋಪಿ ವಯೋಪಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, 'ಅತ್ತಾ ಮೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚ ವೇತಿ ಚಾ'ತಿ ಇಚ್ಚಸ್ಸ ಏವಮಾಗತಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ - 'ತಣ್ಹಾ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ। ಇತಿ ಚಕ್ಖು ಅನತ್ತಾ, ರೂಪಾ ಅನತ್ತಾ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನತ್ತಾ, ವೇದನಾ ಅನತ್ತಾ, ತಣ್ಹಾ ಅನತ್ತಾ।

೪೨೩. '''ಸೋತಂ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... 'ಘಾನಂ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ... 'ಜಿವ್ಹಾ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ... 'ಕಾಯೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ... 'ಮನೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ ತಂ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಮನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋಪಿ ವಯೋಪಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಯಸ್ಸ ಖೋ ಪನ ಉಪ್ಪಾದೋಪಿ ವಯೋಪಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, 'ಅತ್ತಾ ಮೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚ ವೇತಿ ಚಾ'ತಿ ಇಚ್ಚಸ್ಸ ಏವಮಾಗತಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ - 'ಮನೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ। ಇತಿ ಮನೋ ಅನತ್ತಾ।

'''ಧಮ್ಮಾ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ ತಂ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೋಪಿ ವಯೋಪಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಯಸ್ಸ ಖೋ ಪನ ಉಪ್ಪಾದೋಪಿ ವಯೋಪಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, 'ಅತ್ತಾ ಮೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚ ವೇತಿ ಚಾ'ತಿ ಇಚ್ಚಸ್ಸ ಏವಮಾಗತಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ - 'ಧಮ್ಮಾ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ। ಇತಿ ಮನೋ ಅನತ್ತಾ, ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ।

'''ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ ತಂ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋಪಿ ವಯೋಪಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಯಸ್ಸ ಖೋ ಪನ ಉಪ್ಪಾದೋಪಿ ವಯೋಪಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, 'ಅತ್ತಾ ಮೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚ ವೇತಿ ಚಾ'ತಿ ಇಚ್ಚಸ್ಸ ಏವಮಾಗತಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ - 'ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ। ಇತಿ ಮನೋ ಅನತ್ತಾ, ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ।

'''ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ ತಂ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋಪಿ ವಯೋಪಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಯಸ್ಸ ಖೋ ಪನ ಉಪ್ಪಾದೋಪಿ ವಯೋಪಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, 'ಅತ್ತಾ ಮೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚ ವೇತಿ ಚಾ'ತಿ ಇಚ್ಚಸ್ಸ ಏವಮಾಗತಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ - 'ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ। ಇತಿ ಮನೋ ಅನತ್ತಾ, ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನತ್ತಾ।

'''ವೇದನಾ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ ತಂ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ವೇದನಾಯ ಉಪ್ಪಾದೋಪಿ ವಯೋಪಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಯಸ್ಸ ಖೋ ಪನ ಉಪ್ಪಾದೋಪಿ ವಯೋಪಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, 'ಅತ್ತಾ ಮೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚ ವೇತಿ ಚಾ'ತಿ ಇಚ್ಚಸ್ಸ ಏವಮಾಗತಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ - 'ವೇದನಾ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ। ಇತಿ ಮನೋ ಅನತ್ತಾ, ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನತ್ತಾ, ವೇದನಾ ಅನತ್ತಾ।

'''ತಣ್ಹಾ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ ತಂ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ತಣ್ಹಾಯ ಉಪ್ಪಾದೋಪಿ ವಯೋಪಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಯಸ್ಸ ಖೋ ಪನ ಉಪ್ಪಾದೋಪಿ ವಯೋಪಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, 'ಅತ್ತಾ ಮೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚ ವೇತಿ ಚಾ'ತಿ ಇಚ್ಚಸ್ಸ ಏವಮಾಗತಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ - 'ತಣ್ಹಾ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ। ಇತಿ ಮನೋ ಅನತ್ತಾ, ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನತ್ತಾ, ವೇದನಾ ಅನತ್ತಾ, ತಣ್ಹಾ ಅನತ್ತಾ।

೪೨೪. ''ಅಯಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕಾಯಸಮುದಯಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ - ಚಕ್ಖುಂ 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ರೂಪೇ 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಂ 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ವೇದನಂ 'ಏತಂ ಮಮ , ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ತಣ್ಹಂ 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ಸೋತಂ 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ...ಪೇ॰... ಘಾನಂ 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಂ 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ...ಪೇ॰... ಕಾಯಂ 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ...ಪೇ॰... ಮನಂ 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಧಮ್ಮೇ 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ಏತಂ

ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ವೇದನಂ ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ತಣ್ಹಂ ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ।

“ಅಯಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ - ಚಕ್ಖುಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ರೂಪೇ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ವೇದನಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ತಣ್ಹಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ಸೋತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ಘಾನಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ… ಜಿವ್ಹಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ… ಕಾಯಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ… ಮನಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ಧಮ್ಮೇ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ವೇದನಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ತಣ್ಹಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ।

೪೨೫. “ಚಕ್ಖುಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ರೂಪೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ, ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ। ಸೋ ಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ರಾಗಾನುಸಯೋ ಅನುಸೇತಿ। ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಸೋಚತಿ ಕಿಲಮತಿ ಪರಿದೇವತಿ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಸ ಪಟಿಘಾನುಸಯೋ ಅನುಸೇತಿ। ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ತಸ್ಸಾ ವೇದನಾಯ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯೋ ಅನುಸೇತಿ। ಸೋ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ರಾಗಾನುಸಯಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಪಟಿಘಾನುಸಯಂ ಅಪ್ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯಂ ಅಸಮೂಹನಿತ್ವಾ ಅವಿಜ್ಜಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ವಿಜ್ಜಂ ಅನುಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

“ಸೋತಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಸದ್ದೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಘಾನಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಗನ್ಧೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ರಸೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಕಾಯಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಮನಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ, ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ। ಸೋ ಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ರಾಗಾನುಸಯೋ ಅನುಸೇತಿ। ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಸೋಚತಿ ಕಿಲಮತಿ ಪರಿದೇವತಿ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಸ ಪಟಿಘಾನುಸಯೋ ಅನುಸೇತಿ। ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ತಸ್ಸಾ ವೇದನಾಯ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯೋ ಅನುಸೇತಿ। ಸೋ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ರಾಗಾನುಸಯಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಪಟಿಘಾನುಸಯಂ ಅಪ್ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾ

ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯಂ ಅಸಮೂಹನಿತ್ವಾ ಅವಿಜ್ಜಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ವಿಜ್ಜಂ ಅನುಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

೪೨೭. "ಚಕ್ಖುಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ರೂಪೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ, ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ। ಸೋ ಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ರಾಗಾನುಸಯೋ ನಾನುಸೇತಿ। ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ನ ಸೋಚತಿ ನ ಕಿಲಮತಿ ಪರಿದೇವತಿ ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಸ ಪಟಿಘಾನುಸಯೋ ನಾನುಸೇತಿ। ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ತಸ್ಸಾ ವೇದನಾಯ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯೋ ನಾನುಸೇತಿ। ಸೋ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ರಾಗಾನುಸಯಂ ಪಹಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಪಟಿಘಾನುಸಯಂ ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯಂ ಸಮೂಹನಿತ್ವಾ ಅವಿಜ್ಜಂ ಪಹಾಯ ವಿಜ್ಜಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ - ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

"ಸೋತಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಸದ್ದೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰...।

"ಘಾನಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಗನ್ಧೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰...।

"ಜಿವ್ಹಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ರಸೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ।

"ಕಾಯಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰...।

"ಮನಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ, ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ। ಸೋ ಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ರಾಗಾನುಸಯೋ ನಾನುಸೇತಿ। ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ನ ಸೋಚತಿ ನ ಕಿಲಮತಿ ನ ಪರಿದೇವತಿ ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಸ ಪಟಿಘಾನುಸಯೋ ನಾನುಸೇತಿ। ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ತಸ್ಸಾ ವೇದನಾಯ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯೋ ನಾನುಸೇತಿ। ಸೋ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ರಾಗಾನುಸಯಂ ಪಹಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಪಟಿಘಾನುಸಯಂ ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯಂ ಸಮೂಹನಿತ್ವಾ ಅವಿಜ್ಜಂ ಪಹಾಯ ವಿಜ್ಜಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ - ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

೪೨೮. "ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ [ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰) ಏವಮಿತರೇಸುಪಿ] ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ರೂಪೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೇ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವೇದನಾಯ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ತಣ್ಹಾಯ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ಸೋತಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸದ್ದೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ...ಪೇ॰... ಘಾನಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಗನ್ಧೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ... ಜಿವ್ಹಾಯ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ರಸೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ... ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ... ಮನಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಧಮ್ಮೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣೇ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೇ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವೇದನಾಯ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ತಣ್ಹಾಯ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ , ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಸ್ಮಿಂ ಭಞ್ಞಮಾನೇ ಸಟ್ಠಿಮತ್ತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಾನಿ ವಿಮುಚ್ಚಿಂಸೂತಿ।

ಛಛಕ್ಕಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಮಹಾಸಳಾಯತನಿಕಸುತ್ತಂ

೪೨೮. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ''ಭಿಕ್ಖವೋ''ತಿ। ''ಭದನ್ತೇ''ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – ''ಮಹಾಸಳಾಯತನಿಕಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ''ತಿ। ''ಏವಂ, ಭನ್ತೇ''ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

೪೨೯. ''ಚಕ್ಖುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನಂ ಅಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ, ರೂಪೇ ಅಜಾನಂ ಅಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಜಾನಂ ಅಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಅಜಾನಂ ಅಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ, ಯಮಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅಜಾನಂ ಅಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ, ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ರೂಪೇಸು ಸಾರಜ್ಜತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೇ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ಯಮಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಸಾರಜ್ಜತಿ।

''ತಸ್ಸ ಸಾರತ್ತಸ್ಸ ಸಂಯುತ್ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ಆಯತಿಂ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಉಪಚಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತಣ್ಹಾ ಚಸ್ಸ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ ನನ್ದೀರಾಗಸಹಗತಾ ತತ್ರತತ್ರಾಭಿನನ್ದಿನೀ, ಸಾ ಚಸ್ಸ ಪವಡ್ಢತಿ। ತಸ್ಸ ಕಾಯಿಕಾಪಿ ದರಥಾ ಪವಡ್ಢನ್ತಿ, ಚೇತಸಿಕಾಪಿ ದರಥಾ ಪವಡ್ಢನ್ತಿ; ಕಾಯಿಕಾಪಿ ಸನ್ತಾಪಾ ಪವಡ್ಢನ್ತಿ , ಚೇತಸಿಕಾಪಿ ಸನ್ತಾಪಾ ಪವಡ್ಢನ್ತಿ; ಕಾಯಿಕಾಪಿ ಪರಿಳಾಹಾ ಪವಡ್ಢನ್ತಿ, ಚೇತಸಿಕಾಪಿ ಪರಿಳಾಹಾ ಪವಡ್ಢನ್ತಿ। ಸೋ ಕಾಯದುಕ್ಖಮ್ಪಿ [ಕಾಯಿಕದುಕ್ಖಮ್ಪಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಕಾಯಿಕಂ ದುಕ್ಖಮ್ಪಿ (ಕ॰)] ಚೇತೋದುಕ್ಖಮ್ಪಿ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ।

''ಸೋತಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನಂ ಅಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ…ಪೇ॰… ಘಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನಂ ಅಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನಂ ಅಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ…ಪೇ॰… ಕಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನಂ ಅಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ…ಪೇ॰… ಮನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನಂ ಅಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ, ಧಮ್ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನಂ ಅಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನಂ ಅಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ , ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನಂ ಅಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ, ಯಮಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅಜಾನಂ ಅಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ, ಮನಸ್ಮಿಂ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ಧಮ್ಮೇಸು ಸಾರಜ್ಜತಿ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೇ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ಯಮಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಸಾರಜ್ಜತಿ।

''ತಸ್ಸ ಸಾರತ್ತಸ್ಸ ಸಂಯುತ್ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ಆಯತಿಂ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಉಪಚಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತಣ್ಹಾ ಚಸ್ಸ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ ನನ್ದೀರಾಗಸಹಗತಾ ತತ್ರತತ್ರಾಭಿನನ್ದಿನೀ, ಸಾ ಚಸ್ಸ ಪವಡ್ಢತಿ। ತಸ್ಸ ಕಾಯಿಕಾಪಿ ದರಥಾ ಪವಡ್ಢನ್ತಿ, ಚೇತಸಿಕಾಪಿ ದರಥಾ ಪವಡ್ಢನ್ತಿ; ಕಾಯಿಕಾಪಿ ಸನ್ತಾಪಾ ಪವಡ್ಢನ್ತಿ, ಚೇತಸಿಕಾಪಿ ಸನ್ತಾಪಾ ಪವಡ್ಢನ್ತಿ; ಕಾಯಿಕಾಪಿ ಪರಿಳಾಹಾ ಪವಡ್ಢನ್ತಿ, ಚೇತಸಿಕಾಪಿ ಪರಿಳಾಹಾ ಪವಡ್ಢನ್ತಿ। ಸೋ ಕಾಯದುಕ್ಖಮ್ಪಿ ಚೇತೋದುಕ್ಖಮ್ಪಿ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ।

೪೩೦. “ಚಕ್ಖುಞ್ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾನಂ ಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ, ರೂಪೇ ಜಾನಂ ಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಜಾನಂ ಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಜಾನಂ ಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ, ಯಮಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಜಾನಂ ಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ, ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ನ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ರೂಪೇಸು ನ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇ ನ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೇ ನ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ಯಮಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನ ಸಾರಜ್ಜತಿ।

“ತಸ್ಸ ಅಸಾರತ್ತಸ್ಸ ಅಸಂಯುತ್ತಸ್ಸ ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ಆದೀನವಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ಆಯತಿಂ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಅಪಚಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತಣ್ಹಾ ಚಸ್ಸ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ ನನ್ದೀರಾಗಸಹಗತಾ ತತ್ರತತ್ರಾಭಿನನ್ದಿನೀ, ಸಾ ಚಸ್ಸ ಪಹೀಯತಿ। ತಸ್ಸ ಕಾಯಿಕಾಪಿ ದರಥಾ ಪಹೀಯನ್ತಿ, ಚೇತಸಿಕಾಪಿ ದರಥಾ ಪಹೀಯನ್ತಿ; ಕಾಯಿಕಾಪಿ ಸನ್ತಾಪಾ ಪಹೀಯನ್ತಿ, ಚೇತಸಿಕಾಪಿ ಸನ್ತಾಪಾ ಪಹೀಯನ್ತಿ; ಕಾಯಿಕಾಪಿ ಪರಿಳಾಹಾ ಪಹೀಯನ್ತಿ, ಚೇತಸಿಕಾಪಿ ಪರಿಳಾಹಾ ಪಹೀಯನ್ತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸುಖಮ್ಪಿ ಚೇತೋಸುಖಮ್ಪಿ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ।

೪೩೧. “ಯಾ ತಥಾಭೂತಸ್ಸ [ಯಥಾಭೂತಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ದಿಟ್ಠಿ ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ; ಯೋ ತಥಾಭೂತಸ್ಸ [ಯಥಾಭೂತಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸ್ವಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ; ಯೋ ತಥಾಭೂತಸ್ಸ [ಯಥಾಭೂತಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ವಾಯಾಮೋ ಸ್ವಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ; ಯಾ ತಥಾಭೂತಸ್ಸ [ಯಥಾಭೂತಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸತಿ ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸತಿ; ಯೋ ತಥಾಭೂತಸ್ಸ [ಯಥಾಭೂತಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸಮಾಧಿ ಸ್ವಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಪುಬ್ಬೇವ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಆಜೀವೋ ಸುಪರಿಸುದ್ಧೋ ಹೋತಿ। ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

“ತಸ್ಸ ಏವಂ ಇಮಂ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವಯತೋ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಪಞ್ಚಪಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಪಞ್ಚಪಿ ಬಲಾನಿ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಸತ್ತಪಿ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ।

“ತಸ್ಸಿಮೇ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಯುಗನನ್ಧಾ [ಯುಗನದ್ಧಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ವತ್ತನ್ತಿ - ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ। ಸೋ ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಜಾನಾತಿ। ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪಜಹತಿ। ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಭಾವೇತಿ। ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಾ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ।

“ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ? ‘ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ’ ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವೇದನುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಞ್ಞುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಙ್ಖಾರುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ।

“ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ? ಅವಿಜ್ಜಾ ಚ ಭವತಣ್ಹಾ ಚ - ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ।

“ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ? ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ - ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ।

“ಕತಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಾ? ವಿಜ್ಜಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿ ಚ - ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಾ।

೪೩೧. “ಸೋತಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾನಂ ಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ…ಪೇ॰… ಘಾನಂ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾನಂ ಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾನಂ ಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ… ಕಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾನಂ ಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ… ಮನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾನಂ ಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ, ಧಮ್ಮೇ ಜಾನಂ ಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಜಾನಂ ಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಜಾನಂ ಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ, ಯಮಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಜಾನಂ ಪಸ್ಸಂ ಯಥಾಭೂತಂ, ಮನಸ್ಮಿಂ ನ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ಧಮ್ಮೇಸು ನ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣೇ ನ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೇ ನ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ಯಮಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನ ಸಾರಜ್ಜತಿ।

“ತಸ್ಸ ಅಸಾರತ್ತಸ್ಸ ಅಸಂಯುತ್ತಸ್ಸ ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ಆದೀನವಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ಆಯತಿಂ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಅಪಚಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತಣ್ಹಾ ಚಸ್ಸ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ ನನ್ದೀರಾಗಸಹಗತಾ ತತ್ರತತ್ರಾಭಿನನ್ದಿನೀ , ಸಾ ಚಸ್ಸ ಪಹೀಯತಿ। ತಸ್ಸ ಕಾಯಿಕಾಪಿ ದರಥಾ ಪಹೀಯನ್ತಿ, ಚೇತಸಿಕಾಪಿ ದರಥಾ ಪಹೀಯನ್ತಿ; ಕಾಯಿಕಾಪಿ ಸನ್ತಾಪಾ ಪಹೀಯನ್ತಿ, ಚೇತಸಿಕಾಪಿ ಸನ್ತಾಪಾ ಪಹೀಯನ್ತಿ; ಕಾಯಿಕಾಪಿ ಪರಿಳಾಹಾ ಪಹೀಯನ್ತಿ, ಚೇತಸಿಕಾಪಿ ಪರಿಳಾಹಾ ಪಹೀಯನ್ತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸುಖಮ್ಪಿ ಚೇತೋಸುಖಮ್ಪಿ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ।

೪೩೨. “ಯಾ ತಥಾಭೂತಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ; ಯೋ ತಥಾಭೂತಸ್ಸ ಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸ್ವಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ; ಯೋ ತಥಾಭೂತಸ್ಸ ವಾಯಾಮೋ ಸ್ವಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ; ಯಾ ತಥಾಭೂತಸ್ಸ ಸತಿ ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸತಿ; ಯೋ ತಥಾಭೂತಸ್ಸ ಸಮಾಧಿ ಸ್ವಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಪುಬ್ಬೇವ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಆಜೀವೋ ಸುಪರಿಸುದ್ಧೋ ಹೋತಿ। ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

“ತಸ್ಸ ಏವಂ ಇಮಂ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವಯತೋ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಪಞ್ಚಪಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಪಞ್ಚಪಿ ಬಲಾನಿ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಸತ್ತಪಿ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ।

“ತಸ್ಸಿಮೇ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಯುಗನನ್ಧಾ ವತ್ತನ್ತಿ - ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ। ಸೋ ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಜಾನಾತಿ। ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪಜಹತಿ। ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಭಾವೇತಿ। ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಾ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ।

“ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ? ‘ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ’ ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವೇದನುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಞ್ಞುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಙ್ಖಾರುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ।

“ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ? ಅವಿಜ್ಜಾ ಚ ಭವತಣ್ಹಾ ಚ - ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ।

“ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ? ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ - ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ।

“ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಾ? ವಿಜ್ಜಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿ ಚ - ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಾ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಮಹಾಸಳಾಯತನಿಕಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ನಗರವಿನ್ದೇಯ್ಯಸುತ್ತಂ

೪೩೪. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ನಗರವಿನ್ದಂ ನಾಮ ಕೋಸಲಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಗಾಮೋ ತದವಸರಿ। ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ನಗರವಿನ್ದೇಯ್ಯಕಾ [ನಗರವಿನ್ದೇಯ್ಯಾ (ಕ॰)] ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ - “ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಸಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಸಕ್ಯಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಕೋಸಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ನಗರವಿನ್ದಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ। ತಂ ಖೋ ಪನ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ - ‘ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ’ತಿ। ಸೋ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಸದೇವಕಂ ಸಮಾರಕಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಂ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಪಜಂ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇತಿ। ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತಿ। ಸಾಧು ಖೋ ಪನ ತಥಾರೂಪಾನಂ ಅರಹತಂ ದಸ್ಸನಂ ಹೋತೀ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ನಗರವಿನ್ದೇಯ್ಯಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು; ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ನಾಮಗೋತ್ತಂ ಸಾವೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ತುಣ್ಹೀಭೂತಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೇ ಖೋ ನಗರವಿನ್ದೇಯ್ಯಕೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

೪೩೫. “ಸಚೇ ವೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - ‘ಕಥಂಭೂತಾ, ಗಹಪತಯೋ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ಸಕ್ಕಾತಬ್ಬಾ ನ ಗರುಕಾತಬ್ಬಾ ನ ಮಾನೇತಬ್ಬಾ ನ ಪೂಜೇತಬ್ಬಾ’ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ತುಮ್ಹೇ, ಗಹಪತಯೋ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥ - ‘ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರೂಪೇಸು ಅವೀತರಾಗಾ ಅವೀತದೋಸಾ ಅವೀತಮೋಹಾ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತಾ, ಸಮವಿಸಮಂ ಚರನ್ತಿ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ, ಏವರೂಪಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ಸಕ್ಕಾತಬ್ಬಾ ನ ಗರುಕಾತಬ್ಬಾ ನ ಮಾನೇತಬ್ಬಾ ನ ಪೂಜೇತಬ್ಬಾ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಮಯಮ್ಪಿ ಹಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರೂಪೇಸು ಅವೀತರಾಗಾ ಅವೀತದೋಸಾ ಅವೀತಮೋಹಾ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತಾ, ಸಮವಿಸಮಂ ಚರಾಮ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ, ತೇಸಂ ನೋ ಸಮಚರಿಯಮ್ಪಿ ಹೇತಂ ಉತ್ತರಿ ಅಪಸ್ಸತಂ। ತಸ್ಮಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ಸಕ್ಕಾತಬ್ಬಾ ನ ಗರುಕಾತಬ್ಬಾ ನ ಮಾನೇತಬ್ಬಾ ನ ಪೂಜೇತಬ್ಬಾ। ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಸದ್ದೇಸು... ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಗನ್ಧೇಸು... ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರಸೇಸು... ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಸು... ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅವೀತರಾಗಾ ಅವೀತದೋಸಾ ಅವೀತಮೋಹಾ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತಾ, ಸಮವಿಸಮಂ ಚರನ್ತಿ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ, ಏವರೂಪಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ಸಕ್ಕಾತಬ್ಬಾ ನ ಗರುಕಾತಬ್ಬಾ ನ ಮಾನೇತಬ್ಬಾ ನ ಪೂಜೇತಬ್ಬಾ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಮಯಮ್ಪಿ ಹಿ ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅವೀತರಾಗಾ ಅವೀತದೋಸಾ ಅವೀತಮೋಹಾ , ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತಾ, ಸಮವಿಸಮಂ ಚರಾಮ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ, ತೇಸಂ ನೋ ಸಮಚರಿಯಮ್ಪಿ ಹೇತಂ ಉತ್ತರಿ ಅಪಸ್ಸತಂ। ತಸ್ಮಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ಸಕ್ಕಾತಬ್ಬಾ ನ ಗರುಕಾತಬ್ಬಾ ನ

ಮಾನೇತಬ್ಬಾ ನ ಪೂಜೇತಬ್ಬಾ'ತಿ। ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ತುಮ್ಹೇ, ಗಹಪತಯೋ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥ।

೪೩೭. "ಸಚೇ ಪನ ವೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - 'ಕಥಂಭೂತಾ, ಗಹಪತಯೋ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಕ್ಕಾತಬ್ಬಾ ಗರುಕಾತಬ್ಬಾ ಮಾನೇತಬ್ಬಾ ಪೂಜೇತಬ್ಬಾ'ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ತುಮ್ಹೇ, ಗಹಪತಯೋ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥ - 'ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರೂಪೇಸು ವೀತರಾಗಾ ವೀತದೋಸಾ ವೀತಮೋಹಾ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತಾ, ಸಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ, ಏವರೂಪಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಕ್ಕಾತಬ್ಬಾ ಗರುಕಾತಬ್ಬಾ ಮಾನೇತಬ್ಬಾ ಪೂಜೇತಬ್ಬಾ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಮಯಮ್ಪಿ ಹಿ [ಮಯಂ ಹಿ (?)] ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರೂಪೇಸು ಅವೀತರಾಗಾ ಅವೀತದೋಸಾ ಅವೀತಮೋಹಾ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತಾ, ಸಮವಿಸಮಂ ಚರಾಮ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ, ತೇಸಂ ನೋ ಸಮಚರಿಯಮ್ಪಿ ಹೇತಂ ಉತ್ತರಿ ಪಸ್ಸತಂ। ತಸ್ಮಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಕ್ಕಾತಬ್ಬಾ ಗರುಕಾತಬ್ಬಾ ಮಾನೇತಬ್ಬಾ ಪೂಜೇತಬ್ಬಾ। ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಸದ್ದೇಸು... ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಗನ್ಧೇಸು... ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರಸೇಸು... ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಸು... ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ವೀತರಾಗಾ ವೀತದೋಸಾ ವೀತಮೋಹಾ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತಾ, ಸಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ, ಏವರೂಪಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಕ್ಕಾತಬ್ಬಾ ಗರುಕಾತಬ್ಬಾ ಮಾನೇತಬ್ಬಾ ಪೂಜೇತಬ್ಬಾ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಮಯಮ್ಪಿ ಹಿ ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅವೀತರಾಗಾ ಅವೀತದೋಸಾ ಅವೀತಮೋಹಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತಾ, ಸಮವಿಸಮಂ ಚರಾಮ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ, ತೇಸಂ ನೋ ಸಮಚರಿಯಮ್ಪಿ ಹೇತಂ ಉತ್ತರಿ ಪಸ್ಸತಂ। ತಸ್ಮಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಕ್ಕಾತಬ್ಬಾ ಗರುಕಾತಬ್ಬಾ ಮಾನೇತಬ್ಬಾ ಪೂಜೇತಬ್ಬಾ'ತಿ । ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ತುಮ್ಹೇ, ಗಹಪತಯೋ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥ।

೪೩೮. "ಸಚೇ ಪನ ವೋ [ಸಚೇ ತೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ಗಹಪತಯೋ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - 'ಕೇ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಆಕಾರಾ, ಕೇ ಅನ್ವಯಾ, ಯೇನ ತುಮ್ಹೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಏವಂ ವದೇಥ? ಅದ್ಧಾ ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ವೀತರಾಗಾ ವಾ ರಾಗವಿನಯಾಯ ವಾ ಪಟಿಪನ್ನಾ, ವೀತದೋಸಾ ವಾ ದೋಸವಿನಯಾಯ ವಾ ಪಟಿಪನ್ನಾ, ವೀತಮೋಹಾ ವಾ ಮೋಹವಿನಯಾಯ ವಾ ಪಟಿಪನ್ನಾ'ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ತುಮ್ಹೇ, ಗಹಪತಯೋ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥ - 'ತಥಾ ಹಿ ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ। ನತ್ಥಿ ಖೋ ಪನ ತತ್ಥ ತಥಾರೂಪಾ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಯೇ ದಿಸ್ವಾ ದಿಸ್ವಾ ಅಭಿರಮೇಯ್ಯುಂ, ನತ್ಥಿ ಖೋ ಪನ ತತ್ಥ ತಥಾರೂಪಾ ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸದ್ದಾ ಯೇ ಸುತ್ವಾ ಸುತ್ವಾ ಅಭಿರಮೇಯ್ಯುಂ, ನತ್ಥಿ ಖೋ ಪನ ತತ್ಥ ತಥಾರೂಪಾ ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಗನ್ಧಾ ಯೇ ಘಾಯಿತ್ವಾ ಘಾಯಿತ್ವಾ ಅಭಿರಮೇಯ್ಯುಂ , ನತ್ಥಿ ಖೋ ಪನ ತತ್ಥ ತಥಾರೂಪಾ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ ಯೇ ಸಾಯಿತ್ವಾ ಸಾಯಿತ್ವಾ ಅಭಿರಮೇಯ್ಯುಂ, ನತ್ಥಿ ಖೋ ಪನ ತತ್ಥ ತಥಾರೂಪಾ ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಯೇ ಫುಸಿತ್ವಾ ಫುಸಿತ್ವಾ ಅಭಿರಮೇಯ್ಯುಂ। ಇಮೇ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಆಕಾರಾ, ಇಮೇ ಅನ್ವಯಾ, ಯೇನ ಮಯಂ [ಯೇನ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಯೇನ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಏವಂ ವದೇಮ - ಅದ್ಧಾ ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ವೀತರಾಗಾ ವಾ ರಾಗವಿನಯಾಯ ವಾ ಪಟಿಪನ್ನಾ, ವೀತದೋಸಾ ವಾ ದೋಸವಿನಯಾಯ ವಾ ಪಟಿಪನ್ನಾ, ವೀತಮೋಹಾ ವಾ ಮೋಹವಿನಯಾಯ ವಾ ಪಟಿಪನ್ನಾ'ತಿ। ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ತುಮ್ಹೇ, ಗಹಪತಯೋ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ನಗರವಿನ್ದೇಯ್ಯಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ - 'ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀ'ತಿ;

ಏವಮೇವಂ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏತೇ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕೇ ನೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತೇ ಸರಣಂ ಗತೇ"ತಿ।

ನಗರವಿನ್ದೇಯ್ಯಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಾರಿಸುದ್ಧಿಸುತ್ತಂ

೪೩೮. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ವಿಪ್ಪಸನ್ನಾನಿ ಖೋ ತೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಛವಿವಣ್ಣೋ ಪರಿಯೋದಾತೋ। ಕತಮೇನ ಖೋ ತ್ವಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವಿಹಾರೇನ ಏತರಹಿ ಬಹುಲಂ ವಿಹರಸೀ"ತಿ? "ಸುಞ್ಞತಾವಿಹಾರೇನ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏತರಹಿ ಬಹುಲಂ ವಿಹರಾಮೀ"ತಿ। "ಸಾಧು, ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ! ಮಹಾಪುರಿಸವಿಹಾರೇನ ಕಿರ ತ್ವಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏತರಹಿ ಬಹುಲಂ ವಿಹರಸಿ। ಮಹಾಪುರಿಸವಿಹಾರೋ ಏಸೋ [ಹೇಸ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಯದಿದಂ - ಸುಞ್ಞತಾ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ - 'ಸುಞ್ಞತಾವಿಹಾರೇನ ಬಹುಲಂ [ಏತರಹಿ ಬಹುಲಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಯೇನ ಚಾಹಂ ಮಗ್ಗೇನ ಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿಂ, ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪದೇಸೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಅಚರಿಂ, ಯೇನ ಚ ಮಗ್ಗೇನ ಗಾಮತೋ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಟಿಕ್ಕಮಿಂ, ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಮೇ ತತ್ಥ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರೂಪೇಸು ಛನ್ದೋ ವಾ ರಾಗೋ ವಾ ದೋಸೋ ವಾ ಮೋಹೋ ವಾ ಪಟಿಘಂ ವಾಪಿ ಚೇತಸೋ'ತಿ? ಸಚೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಯೇನ ಚಾಹಂ ಮಗ್ಗೇನ ಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿಂ, ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪದೇಸೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಅಚರಿಂ, ಯೇನ ಚ ಮಗ್ಗೇನ ಗಾಮತೋ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಟಿಕ್ಕಮಿಂ, ಅತ್ಥಿ ಮೇ ತತ್ಥ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರೂಪೇಸು ಛನ್ದೋ ವಾ ರಾಗೋ ವಾ ದೋಸೋ ವಾ ಮೋಹೋ ವಾ ಪಟಿಘಂ ವಾಪಿ ಚೇತಸೋ'ತಿ, ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇಸಂಯೇವ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಯೇನ ಚಾಹಂ ಮಗ್ಗೇನ ಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿಂ, ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪದೇಸೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಅಚರಿಂ, ಯೇನ ಚ ಮಗ್ಗೇನ ಗಾಮತೋ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಟಿಕ್ಕಮಿಂ, ನತ್ಥಿ ಮೇ ತತ್ಥ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರೂಪೇಸು ಛನ್ದೋ ವಾ ರಾಗೋ ವಾ ದೋಸೋ ವಾ ಮೋಹೋ ವಾ ಪಟಿಘಂ ವಾಪಿ ಚೇತಸೋ'ತಿ, ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

೪೩೯. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಯೇನ ಚಾಹಂ ಮಗ್ಗೇನ ಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿಂ, ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪದೇಸೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಅಚರಿಂ, ಯೇನ ಚ ಮಗ್ಗೇನ ಗಾಮತೋ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಟಿಕ್ಕಮಿಂ, ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಮೇ ತತ್ಥ ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಸದ್ದೇಸು...ಪೇ॰... ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಗನ್ಧೇಸು... ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರಸೇಸು ... ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಸು... ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಛನ್ದೋ ವಾ ರಾಗೋ ವಾ ದೋಸೋ ವಾ ಮೋಹೋ ವಾ ಪಟಿಘಂ ವಾಪಿ ಚೇತಸೋ'ತಿ? ಸಚೇ , ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಯೇನ ಚಾಹಂ ಮಗ್ಗೇನ ಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿಂ, ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪದೇಸೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಅಚರಿಂ, ಯೇನ ಚ ಮಗ್ಗೇನ ಗಾಮತೋ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಟಿಕ್ಕಮಿಂ, ಅತ್ಥಿ ಮೇ ತತ್ಥ ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಛನ್ದೋ ವಾ ರಾಗೋ ವಾ ದೋಸೋ ವಾ ಮೋಹೋ ವಾ ಪಟಿಘಂ ವಾಪಿ ಚೇತಸೋ'ತಿ, ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇಸಂಯೇವ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಯೇನ ಚಾಹಂ ಮಗ್ಗೇನ ಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿಂ, ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪದೇಸೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಅಚರಿಂ, ಯೇನ ಚ ಮಗ್ಗೇನ ಗಾಮತೋ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಟಿಕ್ಕಮಿಂ, ನತ್ಥಿ ಮೇ ತತ್ಥ ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಛನ್ದೋ ವಾ

ರಾಗೋ ವಾ ದೋಸೋ ವಾ ಮೋಹೋ ವಾ ಪಟಿಘಂ ವಾಪಿ ಚೇತಸೋ'ತಿ, ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

೪೪೦. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಪಹೀನಾ ನು ಖೋ ಮೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ'ತಿ? ಸಚೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಅಪ್ಪಹೀನಾ ಖೋ ಮೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ'ತಿ, ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಕಾಮಗುಣಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಪಹೀನಾ ಖೋ ಮೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ'ತಿ, ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

೪೪೧. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಪಹೀನಾ ನು ಖೋ ಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣಾ'ತಿ? ಸಚೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಅಪ್ಪಹೀನಾ ಖೋ ಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣಾ'ತಿ, ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ನೀವರಣಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಪಹೀನಾ ಖೋ ಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣಾ'ತಿ, ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

೪೪೨. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಪರಿಞ್ಞಾತಾ ನು ಖೋ ಮೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ'ತಿ? ಸಚೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಅಪರಿಞ್ಞಾತಾ ಖೋ ಮೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ'ತಿ, ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಪರಿಞ್ಞಾತಾ ಖೋ ಮೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ'ತಿ, ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

೪೪೩. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಭಾವಿತಾ ನು ಖೋ ಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ'ತಿ? ಸಚೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಅಭಾವಿತಾ ಖೋ ಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ'ತಿ, ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಭಾವಿತಾ ಖೋ ಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ'ತಿ, ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

೪೪೪. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಭಾವಿತಾ ನು ಖೋ ಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ'ತಿ? ಸಚೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಅಭಾವಿತಾ ಖೋ ಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ'ತಿ, ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಚತುನ್ನಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾನಂ ಭಾವನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಭಾವಿತಾ ಖೋ ಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ'ತಿ , ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

೪೪೫. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಭಾವಿತಾ ನು ಖೋ ಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ'ತಿ? ಸಚೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಅಭಾವಿತಾ ಖೋ ಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ'ತಿ, ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಭಾವಿತಾ ಖೋ ಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ'ತಿ, ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

೪೪೬. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – ‘ಭಾವಿತಾನಿ ನು ಖೋ ಮೇ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನೀ’ತಿ? ಸಚೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ಅಭಾವಿತಾನಿ ಖೋ ಮೇ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನೀ’ತಿ, ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಭಾವನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ಭಾವಿತಾನಿ ಖೋ ಮೇ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನೀ’ತಿ, ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

೪೪೭. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – ‘ಭಾವಿತಾನಿ ನು ಖೋ ಮೇ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನೀ’ತಿ? ಸಚೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ಅಭಾವಿತಾನಿ ಖೋ ಮೇ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನೀ’ತಿ, ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಬಲಾನಂ ಭಾವನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ಭಾವಿತಾನಿ ಖೋ ಮೇ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನೀ’ತಿ, ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

೪೪೮. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – ‘ಭಾವಿತಾ ನು ಖೋ ಮೇ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ’ತಿ? ಸಚೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ಅಭಾವಿತಾ ಖೋ ಮೇ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ’ತಿ, ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಭಾವನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ಭಾವಿತಾ ಖೋ ಮೇ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ’ತಿ, ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

೪೪೯. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – ‘ಭಾವಿತೋ ನು ಖೋ ಮೇ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ’ತಿ? ಸಚೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ಅಭಾವಿತೋ ಖೋ ಮೇ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ’ತಿ, ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ಭಾವಿತೋ ಖೋ ಮೇ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ’ತಿ , ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

೪೫೦. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – ‘ಭಾವಿತಾ ನು ಖೋ ಮೇ ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚಾ’ತಿ? ಸಚೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ಅಭಾವಿತಾ ಖೋ ಮೇ ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚಾ’ತಿ, ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾನಂ ಭಾವನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ಭಾವಿತಾ ಖೋ ಮೇ ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚಾ’ತಿ, ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

೪೫೧. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – ‘ಸಚ್ಛಿಕತಾ ನು ಖೋ ಮೇ ವಿಜ್ಜಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿ ಚಾ’ತಿ? ಸಚೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ಅಸಚ್ಛಿಕತಾ ಖೋ ಮೇ ವಿಜ್ಜಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿ ಚಾ’ತಿ, ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ವಿಜ್ಜಾಯ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ಸಚ್ಛಿಕತಾ ಖೋ ಮೇ ವಿಜ್ಜಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿ ಚಾ’ತಿ, ತೇನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

೪೫೨. “ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಸೋಧೇಸುಂ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಏವಮೇವ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಸೋಧೇಸುಂ। ಯೇಪಿ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ

ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಸೋಧೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಏವಮೇವ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಸೋಧೇಸ್ಸನ್ತಿ। ಯೇಪಿ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏತರಹಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಸೋಧೇನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಏವಮೇವ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಸೋಧೇನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಸಾರಿಪುತ್ತ [ವೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], 'ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಸೋಧೇಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ – ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಾರಿಸುದ್ಧಿಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ನವಮಂ।

೧೦. ಇನ್ದ್ರಿಯಭಾವನಾಸುತ್ತಂ

೪೫೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಗಜಙ್ಗಲಾಯಂ [ಕಜಙ್ಗಲಾಯಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಕಜ್ಜಙ್ಗಲಾಯಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ವಿಹರತಿ ಸುವೇಳುವನೇ [ವೇಳುವನೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಮುಖೇಲುವನೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]। ಅಥ ಖೋ ಉತ್ತರೋ ಮಾಣವೋ ಪಾರಾಸಿವಿಯನ್ತೇವಾಸೀ [ಪಾರಾಸರಿಯನ್ತೇವಾಸೀ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಪಾರಾಸಿರಿಯನ್ತೇವಾಸೀ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಉತ್ತರಂ ಮಾಣವಂ ಪಾರಾಸಿವಿಯನ್ತೇವಾಸಿಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – "ದೇಸೇತಿ, ಉತ್ತರ, ಪಾರಾಸಿವಿಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಾವಕಾನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಭಾವನ"ನ್ತಿ? "ದೇಸೇತಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪಾರಾಸಿವಿಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಾವಕಾನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಭಾವನ"ನ್ತಿ। "ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ, ಉತ್ತರ, ದೇಸೇತಿ ಪಾರಾಸಿವಿಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಾವಕಾನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಭಾವನ"ನ್ತಿ? "ಇಧ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ನ ಸುಣಾತಿ – ಏವಂ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ದೇಸೇತಿ ಪಾರಾಸಿವಿಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಾವಕಾನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಭಾವನ"ನ್ತಿ। "ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಖೋ, ಉತ್ತರ, ಅನ್ಧೋ ಭಾವಿತಿನ್ದ್ರಿಯೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಬಧಿರೋ ಭಾವಿತಿನ್ದ್ರಿಯೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ; ಯಥಾ ಪಾರಾಸಿವಿಯಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಚನಂ। ಅನ್ಧೋ ಹಿ, ಉತ್ತರ, ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಬಧಿರೋ ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ನ ಸುಣಾತೀ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಉತ್ತರೋ ಮಾಣವೋ ಪಾರಾಸಿವಿಯನ್ತೇವಾಸೀ ತುಣ್ಹೀಭೂತೋ ಮಙ್ಕುಭೂತೋ ಪತ್ತಕ್ಖನ್ಧೋ ಅಧೋಮುಖೋ ಪಜ್ಝಾಯನ್ತೋ ಅಪ್ಪಟಿಭಾನೋ ನಿಸೀದಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಉತ್ತರಂ ಮಾಣವಂ ಪಾರಾಸಿವಿಯನ್ತೇವಾಸಿಂ ತುಣ್ಹೀಭೂತಂ ಮಙ್ಕುಭೂತಂ ಪತ್ತಕ್ಖನ್ಧಂ ಅಧೋಮುಖಂ ಪಜ್ಝಾಯನ್ತಂ ಅಪ್ಪಟಿಭಾನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಅಞ್ಞಥಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ದೇಸೇತಿ ಪಾರಾಸಿವಿಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಾವಕಾನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಭಾವನಂ, ಅಞ್ಞಥಾ ಚ ಪನಾನನ್ದ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಅನುತ್ತರಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಭಾವನಾ ಹೋತೀ"ತಿ। "ಏತಸ್ಸ, ಭಗವಾ, ಕಾಲೋ; ಏತಸ್ಸ, ಸುಗತ, ಕಾಲೋ ಯಂ ಭಗವಾ ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಅನುತ್ತರಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಭಾವನಂ ದೇಸೇಯ್ಯ। ಭಗವತೋ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। "ತೇನಹಾನನ್ದ, ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

೪೫೪. "ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಅನುತ್ತರಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಭಾವನಾ ಹೋತಿ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ – 'ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಖೋ ಮೇ ಇದಂ ಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ । ತಞ್ಚ ಖೋ ಸಙ್ಖತಂ ಓಳಾರಿಕಂ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ। ಏತಂ ಸನ್ತಂ ಏತಂ ಪಣೀತಂ ಯದಿದಂ – ಉಪೇಕ್ಖಾ'ತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಮನಾಪಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ; ಉಪೇಕ್ಖಾ ಸಣ್ಠಾತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಉಮ್ಮೀಲೇತ್ವಾ ವಾ ನಿಮೀಲೇಯ್ಯ, ನಿಮೀಲೇತ್ವಾ ವಾ ಉಮ್ಮೀಲೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಏವಂಸೀಘಂ

ಏವಂತುವಟಂ ಏವಂಅಪ್ಪಕಸಿರೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಮನಾಪಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಾ ಸಣ್ಠಾತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾನನ್ದ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಅನುತ್ತರಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಭಾವನಾ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರೂಪೇಸು।

೪೫೫. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಖೋ ಮೇ ಇದಂ ಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ। ತಞ್ಚ ಖೋ ಸಙ್ಖತಂ ಓಳಾರಿಕಂ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ। ಏತಂ ಸನ್ತಂ ಏತಂ ಪಣೀತಂ ಯದಿದಂ - ಉಪೇಕ್ಖಾ'ತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಮನಾಪಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ; ಉಪೇಕ್ಖಾ ಸಣ್ಠಾತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನೇವ ಅಚ್ಛರಂ [ಅಚ್ಛರಿಕಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಪಹರೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಏವಂಸೀಘಂ ಏವಂತುವಟಂ ಏವಂಅಪ್ಪಕಸಿರೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಮನಾಪಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಾ ಸಣ್ಠಾತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾನನ್ದ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಅನುತ್ತರಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಭಾವನಾ ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಸದ್ದೇಸು।

೪೫೬. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಖೋ ಮೇ ಇದಂ ಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ। ತಞ್ಚ ಖೋ ಸಙ್ಖತಂ ಓಳಾರಿಕಂ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ। ಏತಂ ಸನ್ತಂ ಏತಂ ಪಣೀತಂ ಯದಿದಂ - ಉಪೇಕ್ಖಾ'ತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಮನಾಪಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ; ಉಪೇಕ್ಖಾ ಸಣ್ಠಾತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ , ಈಸಕಂಪೋಣೇ [ಈಸಕಪೋಣೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಈಸಕಫಣೇ (ಸೀ॰ ಅಟ್ಠ॰), "ಮಜ್ಝೇ ಉಚ್ಚಂ ಹುತ್ವಾ"ತಿ ಟೀಕಾಯ ಸಂಸನ್ದಿತಬ್ಬಾ] ಪದುಮಪಲಾಸೇ [ಪದುಮಿನಿಪತ್ತೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಪವತ್ತನ್ತಿ, ನ ಸಣ್ಠನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಏವಂಸೀಘಂ ಏವಂತುವಟಂ ಏವಂಅಪ್ಪಕಸಿರೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಮನಾಪಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಾ ಸಣ್ಠಾತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾನನ್ದ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಅನುತ್ತರಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಭಾವನಾ ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಗನ್ಧೇಸು।

೪೫೭. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಖೋ ಮೇ ಇದಂ ಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ। ತಞ್ಚ ಖೋ ಸಙ್ಖತಂ ಓಳಾರಿಕಂ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ। ಏತಂ ಸನ್ತಂ ಏತಂ ಪಣೀತಂ ಯದಿದಂ - ಉಪೇಕ್ಖಾ'ತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಮನಾಪಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ; ಉಪೇಕ್ಖಾ ಸಣ್ಠಾತಿ । ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಜಿವ್ಹಗ್ಗೇ ಖೇಳಪಿಣ್ಡಂ ಸಂಯೂಹಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನ ವಮೇಯ್ಯ [ಸನ್ಧಮೇಯ್ಯ (ಕ॰)]; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಏವಂಸೀಘಂ ಏವಂತುವಟಂ ಏವಂಅಪ್ಪಕಸಿರೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಮನಾಪಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಾ ಸಣ್ಠಾತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾನನ್ದ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಅನುತ್ತರಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಭಾವನಾ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರಸೇಸು।

೪೫೮. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಖೋ ಮೇ ಇದಂ ಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ। ತಞ್ಚ ಖೋ ಸಙ್ಖತಂ ಓಳಾರಿಕಂ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ। ಏತಂ ಸನ್ತಂ ಏತಂ ಪಣೀತಂ ಯದಿದಂ - ಉಪೇಕ್ಖಾ'ತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಮನಾಪಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ; ಉಪೇಕ್ಖಾ ಸಣ್ಠಾತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಏವಂಸೀಘಂ ಏವಂತುವಟಂ ಏವಂಅಪ್ಪಕಸಿರೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ

ಅಮನಾಪಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಾ ಸಣ್ಠಾತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾನನ್ದ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಅನುತ್ತರಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಭಾವನಾ ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಸು।

೪೫೯. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಖೋ ಮೇ ಇದಂ ಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ। ತಞ್ಚ ಖೋ ಸಙ್ಖತಂ ಓಳಾರಿಕಂ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ। ಏತಂ ಸನ್ತಂ ಏತಂ ಪಣೀತಂ ಯದಿದಂ - ಉಪೇಕ್ಖಾ'ತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಮನಾಪಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ; ಉಪೇಕ್ಖಾ ಸಣ್ಠಾತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ದಿವಸಂಸನ್ತತ್ತೇ [ದಿವಸಸನ್ತೇತ್ತೇ (ಸೀ॰)] ಅಯೋಕಟಾಹೇ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ನಿಪಾತೇಯ್ಯ। ದನ್ಧೋ, ಆನನ್ದ, ಉದಕಫುಸಿತಾನಂ ನಿಪಾತೋ, ಅಥ ಖೋ ನಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಏವಂಸೀಘಂ ಏವಂತುವಟಂ ಏವಂಅಪ್ಪಕಸಿರೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಮನಾಪಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಾ ಸಣ್ಠಾತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾನನ್ದ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಅನುತ್ತರಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಭಾವನಾ ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಅನುತ್ತರಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಭಾವನಾ ಹೋತಿ।

೪೬೦. "ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ , ಸೇಖೋ ಹೋತಿ ಪಾಟಿಪದೋ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ। ಸೋ ತೇನ ಉಪ್ಪನ್ನೇನ ಮನಾಪೇನ ಉಪ್ಪನ್ನೇನ ಅಮನಾಪೇನ ಉಪ್ಪನ್ನೇನ ಮನಾಪಾಮನಾಪೇನ ಅಟ್ಟೀಯತಿ ಹರಾಯತಿ ಜಿಗುಚ್ಛತಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ..., ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ... ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ। ಸೋ ತೇನ ಉಪ್ಪನ್ನೇನ ಮನಾಪೇನ ಉಪ್ಪನ್ನೇನ ಅಮನಾಪೇನ ಉಪ್ಪನ್ನೇನ ಮನಾಪಾಮನಾಪೇನ ಅಟ್ಟೀಯತಿ ಹರಾಯತಿ ಜಿಗುಚ್ಛತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸೇಖೋ ಹೋತಿ ಪಾಟಿಪದೋ।

೪೬೧. "ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ, ಅರಿಯೋ ಹೋತಿ ಭಾವಿತಿನ್ದ್ರಿಯೋ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ। ಸೋ ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ - 'ಪಟಿಕೂಲೇ [ಪಟಿಕ್ಕೂಲೇ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ। ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ - 'ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ। ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ - 'ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ। ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ - 'ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ। ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ - 'ಪಟಿಕೂಲಞ್ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಞ್ಚ ತದುಭಯಂ ಅಭಿನಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ವಿಹರೇಯ್ಯಂ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ'ತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ।

೪೬೨. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ... ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ... ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಮನಾಪಂ, ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನಾಪಾಮನಾಪಂ। ಸೋ ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ - 'ಪಟಿಕೂಲೇ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ। ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ - 'ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ। ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ - 'ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ। ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ - 'ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ। ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ - 'ಪಟಿಕೂಲಞ್ಚ

ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಞ್ಚ ತದುಭಯಮ್ಪಿ ಅಭಿನಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ವಿಹರೇಯ್ಯಂ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ'ತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ। ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅರಿಯೋ ಹೋತಿ ಭಾವಿತಿನ್ದ್ರಿಯೋ।

೪೬೩. "ಇತಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ದೇಸಿತಾ ಮಯಾ ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಅನುತ್ತರಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಭಾವನಾ, ದೇಸಿತೋ ಸೇಖೋ ಪಾಟಿಪದೋ, ದೇಸಿತೋ ಅರಿಯೋ ಭಾವಿತಿನ್ದ್ರಿಯೋ । ಯಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸತ್ಥಾರಾ ಕರಣೀಯಂ ಸಾವಕಾನಂ ಹಿತೇಸಿನಾ ಅನುಕಮ್ಪಕೇನ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕತಂ ವೋ ತಂ ಮಯಾ। ಏತಾನಿ, ಆನನ್ದ, ರುಕ್ಖಮೂಲಾನಿ, ಏತಾನಿ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಿ, ಝಾಯಥಾನನ್ದ, ಮಾ ಪಮಾದತ್ಥ, ಮಾ ಪಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೋ ಅಹುವತ್ಥ। ಅಯಂ ವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಸಾಸನೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಇನ್ದ್ರಿಯಭಾವನಾಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದಸಮಂ।

ಸಳಾಯತನವಗ್ಗೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಛನ್ನೋ, ಪುಣ್ಣೋ ನನ್ದಕರಾಹುಲಾ।
ಛಛಕ್ಕಂ ಸಳಾಯತನಿಕಂ, ನಗರವಿನ್ದೇಯ್ಯಸುದ್ಧಿಕಾ।
ಇನ್ದ್ರಿಯಭಾವನಾ ಚಾಪಿ, ವಗ್ಗೋ ಓವಾದಪಞ್ಚಮೋತಿ॥

ಇದಂ ವಗ್ಗಾನಮುದ್ದಾನಂ -

ದೇವದಹೋನುಪದೋ ಚ, ಸುಞ್ಞತೋ ಚ ವಿಭಙ್ಗಕೋ।
ಸಳಾಯತನೋತಿ ವಗ್ಗಾ, ಉಪರಿಪಣ್ಣಾಸಕೇ ಠಿತಾತಿ॥

ಉಪರಿಪಣ್ಣಾಸಕಂ ಸಮತ್ತಂ।

ತೀಹಿ ಪಣ್ಣಾಸಕೇಹಿ ಪಟಿಮಣ್ಡಿತೋ ಸಕಲೋ

ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯೋ ಸಮತ್ತೋ।